॥ ਨਮੋ ਤਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ॥

ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ

ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾ

੧. ਪਾਥਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਂ…ਪੇ॰… ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਪਾਥਿਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ। **ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਮਲ੍ਲਾ ਨਾਮ ਜਾਨਪਦਿਨੋ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ, ਤੇਸਂ ਨਿਵਾਸੋ ਏਕੋਪਿ ਜਨਪਦੋ ਰੁਲ਼੍ਹੀਸਦ੍ਦੇਨ ''ਮਲ੍ਲਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਜਨਪਦੇ। ''ਅਨੁਪਿਯਂ ਨਾਮ ਮਲ੍ਲਾਨਂ ਨਿਗਮੋ''ਤਿ **ਅਨੁਪਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਮਲ੍ਲਾਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਏਕੋ ਨਿਗਮੋ, ਤਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਛਾਯੂਦਕਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਨੋਪਿਯਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। **ਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਨ ਤਾਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੁਤ੍ਤਾ ਪਨ ਪਾਵਿਸੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਯਥਾ ਕਿਂ, ਯਥਾ ''ਗਾਮਂ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪੁਰਿਸੋ ਤਂ ਗਾਮਂ ਅਪਤ੍ਤੋਪਿ ''ਕੁਹਿਂ ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਗਾਮਂ ਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਏਵਂ। **ਏਤਦਹੋਸੀ**ਤਿ ਗਾਮਸਮੀਪੇ ਠਤ੍ਵਾ ਸੂਰਿਯਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ। **ਅਤਿਪ੍ਪਗੋ ਖੋ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਪਗੋ ਖੋ, ਨ ਤਾਵ ਕੁਲੇਸੁ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤਨ੍ਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਕਾਲਂ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋਤਿ? ਨ ਅਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇਯੇਵ ਹਿ ਭਗਵਾ ਞਾਣਜਾਲਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਞਾਣਜਾਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਟ੍ਠਂ ਭਗ੍ਗਵਗੋਤ੍ਤਂ ਛਨ੍ਨਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਜਾਹਂ ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਮਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਤਕਾਰਣਂ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾ ਅਸ੍ਸ ਮਯਿ ਪਸਾਦਪ੍ਪਟਿਲਾਭਵਸੇਨ ਸਫਲਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਞਤ੍ਵਾਵ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮਂ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮੋ ਅਤਿਪ੍ਪਗੋਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਪਵਿਸਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਏਵਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸਿ।

੨. **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਮਾਨਥਦ੍ਧਤਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਤਂ **ਏਤੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਕਂ ਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। **ਇਮਂ ਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਂ ਵਾਰਂ, ਅਜ੍ਜ ਇਮਂ ਆਗਮਨਵਾਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਤਤ੍ਥ ਗਤਪੁਬ੍ਬੋਤਿ? ਨ ਗਤਪੁਬ੍ਬੋ, ਲੋਕਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਪਨ ਏਵਮਾਹ। ਲੋਕਿਯਾ ਹਿ ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਆਗਤਮ੍ਪਿ ਅਨਾਗਤਪੁਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਮਨਾਪਜਾਤਿਕਂ ਆਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕੁਤੋ ਭਵਂ ਆਗਤੋ, ਚਿਰਸ੍ਸਂ ਭਵਂ ਆਗਤੋ, ਕਥਂ ਤੇ ਇਧਾਗਮਨਮਗ੍ਗੋ ਞਾਤੋ, ਕਿਂ ਮਗ੍ਗਮੂਲ਼੍ਹੋਸੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਲੋਕਸਮੁਦਾਚਾਰਵਸੇਨ ਏਵਮਾਹਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਇਦਮਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਸਨਂ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਦਮਾਨੋ ਏਵਮਾਹ। **ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਲਿਚ੍ਛਵਿਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਲਿਚ੍ਛਵਿਰਾਜਪੁਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸ ਗਿਹਿਸਹਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਕਾਲੇਨ ਕਾਲਂ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਤੋ**ਤਿ ''ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਾਮਿ ਦਾਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨ ਦਾਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਅਕ੍ਖਾਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠੋ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤੋ।

੩. **ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ ''ਭਗਵਤੋ ਅਹਂ ਓਵਾਦਂ ਪਟਿਕਰੋਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਪਦਿਸਿਤ੍ਵਾ। **ਕੋ ਸਨ੍ਤੋ ਕਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਯਾਚਕੋ ਵਾ ਯਾਚਿਤਕਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯ, ਯਾਚਿਤਕੋ ਵਾ ਯਾਚਕਂ। ਤ੍ਵਂ ਪਨ ਨੇਵ ਯਾਚਕੋ ਨ ਯਾਚਿਤਕੋ, ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਕੋ ਸਨ੍ਤੋ ਕੋ ਸਮਾਨੋ ਕਂ ਪਚ੍ਚਾਚਿਕ੍ਖਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਪਸ੍ਸ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ**ਤਿ ਪਸ੍ਸ ਤੁਚ੍ਛਪੁਰਿਸ। **ਯਾਵਞ੍ਚ ਤੇ ਇਦਂ ਅਪਰਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਂ ਇਦਂ ਤਵ ਅਪਰਦ੍ਧਂ, ਯਤ੍ਤਕੋ ਤੇ ਅਪਰਾਧੋ ਤਤ੍ਤਕੋ ਦੋਸੋਤਿ ਏਵਾਹਂ ਭਗ੍ਗਵ ਤਸ੍ਸ ਦੋਸਂ ਆਰੋਪੇਸਿਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੪. **ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਦਸਸੀਲਸਙ੍ਖਾਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾਉਤ੍ਤਰਿ। **ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦ੍ਧਿਭੂਤੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ। **ਕਤੇ** ਵਾਤਿ ਕਤਮ੍ਹਿ ਵਾ। **ਯਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਸੋ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਯਥਾ ਮਯਾ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ, ਤਥਾ ਕਾਰਕਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯ ਅਮਤਨਿਬ੍ਬਾਨਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ, ਨ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਤਤ੍ਰ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤ ਮਯਾ ਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਤਕ੍ਕਰਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਕਿਂ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਤਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਕੋ ਤੇਨ ਕਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਤੇਪਿ ਅਕਤੇਪਿ ਮਮ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਰਿਹਾਨਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਹਿ ਅਮਤਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਾਪਨਤ੍ਥਾਯ ਅਹਂ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਸਿਂ, ਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾਤਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਸ੍ਸ ਨਿਰਤ੍ਥਕਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ''ਪਸ੍ਸ, ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਂ ਦੋਸਂ ਆਰੋਪੇਸਿ।

੫. **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਂ। ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਅਗ੍ਗਂ ਮਰਿਯਾਦਂ ਨ ਤਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀਤਿ ਵਦਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਅਨਨ੍ਤਰਵਾਦਾਨੁਸਾਰੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੬. **ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨ ਖੋ**ਤਿ ਇਦਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਦ੍ਧਂ। ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ''ਭਗਵਤੋ ਗੁਣਂ ਮਕ੍ਖੇਸ੍ਸਾਮਿ, ''ਦੋਸਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਿਪ੍ਪਲਪਿਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਕਥਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੋ ਨਿਰਵੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ।

ਅਥ ਭਗਵਾ – ''ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤ, ਏਵਂ ਤ੍ਵਂ ਮਕ੍ਖਿਭਾਵੇ ਠਿਤੋ ਸਯਮੇਵ ਗਰਹਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਸੀ''ਤਿ ਮਕ੍ਖਿਭਾਵੇ ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੇਕਪਰਿਯਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਅਨੇਕਕਾਰਣੇਨ। **ਵਜ੍ਜਿਗਾਮੇ**ਤਿ ਵਜ੍ਜਿਰਾਜਾਨਂ ਗਾਮੇ, ਵੇਸਾਲੀਨਗਰੇ **ਨੇ ਵਸਿਹੀ**ਤਿ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। **ਸੋ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਸੋ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਯਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬੇ ਤਿਣ੍ਣਂ ਰਤਨਾਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮੁਖਂ ਨਪ੍ਪਹੋਤਿ, ਸੋ ਦਾਨਿ ਤੇਨੇਵ ਮੁਖੇਨ ਅਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਵਿਸਹਨ੍ਤੋ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਤੁਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਾਲਤਾਯ ਅਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤੋ। ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਨ ਸੁਬੁਦ੍ਧੋਵ, ਧਮ੍ਮੋ ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋਵ, ਸਙ੍ਘੋ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਵ। ਏਵਂ ਤੀਣਿ ਰਤਨਾਨਿ ਥੋਮੇਨ੍ਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੁਯ੍ਹੇਵ ਦੋਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ। **ਇਤਿ ਖੋ ਤੇ**ਤਿ ਏਵਂ ਖੋ ਤੇ, ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤ, ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਏਵਂ ਦੋਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤ੍ਥਾ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਏਵਂ ਦੋਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਪੁਰੇਤਰਂ ਨ ਕਥੇਸੀਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਨ ਲਚ੍ਛਸੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਕ੍ਕਮੇ**ਵਾਤਿ ਅਪਕ੍ਕਮਿਯੇਵ, ਅਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵਾ ਚੁਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾ ਤਂ ਆਪਾਯਿਕੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਪਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਾਰਹੋ ਸਤ੍ਤੋ ਅਪਕ੍ਕਮੇਯ੍ਯ, ਏਵਮੇਵ ਅਪਕ੍ਕਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੋਰਕ੍ਖਤ੍ਤਿਯਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੭. **ਏਕਮਿਦਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਦ੍ਵੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਆਬਦ੍ਧਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਚ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀਤਿ ਚ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਤੀ''ਤਿ ਇਦਂ ਪਦਂ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤਿ। ''ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਪਨ ਪਦਸ੍ਸ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਅਯਂ ਦੇਸਨਾ ਆਰਦ੍ਧਾ।

ਤਤ੍ਥ **ਏਕਮਿਦਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਅਹਂ। **ਸਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਯੇ, ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਅਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਥੂਲੂਸੂ**ਤਿ ਥੂਲੂ ਨਾਮ ਜਨਪਦੋ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਾਮਿ। **ਉਤ੍ਤਰਕਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਵਸੇਨ ਉਤ੍ਤਰਕਾਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੋ ਥੂਲੂਨਂ ਜਨਪਦਸ੍ਸ ਨਿਗਮੋ, ਤਂ ਨਿਗਮਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਚੇਲੋ**ਤਿ ਨਗ੍ਗੋ। **ਕੋਰਕ੍ਖਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਵਙ੍ਕਪਾਦੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋ। **ਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤਿਕੋ**ਤਿ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਕੁਕ੍ਕੁਰਵਤੋ ਸੁਨਖੋ ਵਿਯ ਘਾਯਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਤਿ, ਉਦ੍ਧਨਨ੍ਤਰੇ ਨਿਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਸੁਨਖਕਿਰਿਯਮੇਵ ਕਰੋਤਿ। **ਚਤੁਕ੍ਕੁਣ੍ਡਿਕੋ**ਤਿ ਚਤੁਸਙ੍ਘਟ੍ਟਿਤੋ ਦ੍ਵੇ ਜਾਣੂਨਿ ਦ੍ਵੇ ਚ ਕਪ੍ਪਰੇ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਤਿ। **ਛਮਾਨਿਕਿਣ੍ਣ**ਨ੍ਤਿ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕਿਣ੍ਣਂ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਠਪਿਤਂ। **ਭਕ੍ਖਸ**ਨ੍ਤਿ ਭਕ੍ਖਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਖਾਦਨੀਯਂ ਭੋਜਨੀਯਂ। **ਮੁਖੇਨੇ**ਵਾਤਿ ਹਤ੍ਥੇਨ ਅਪਰਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਨੀਯਂ ਮੁਖੇਨੇਵ ਖਾਦਤਿ, ਭੋਜਨੀਯਮ੍ਪਿ ਮੁਖੇਨੇਵ ਭੁਞ੍ਜਤਿ। **ਸਾਧੁਰੂਪੋ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਰੂਪੋ। **ਅਯਂ ਸਮਣੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਅਰਹਤਂ ਸਮਣੋ ਏਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਵਤਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਪਤ੍ਥਨਾ ਅਹੋਸਿ

‘‘ਇਮਿਨਾ ਸਮਣੇਨ ਸਦਿਸੋ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਵਤ੍ਥੰ ਨ ਨਿਵਾਸੇਤਿ, ‘ਏਸ ਪਪਞ੍ਚੋ’ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖਾਭਾਜਨਮ੍ਪਿ ਨ ਪਰਿਹਰਤਿ, ਛਮਾਨਿਕਿਣ੍ਣਮੇਵ ਖਾਦਤਿ, ਅਯਂ ਸਮਣੋ ਨਾਮ। ਮਯਂ ਪਨ ਕਿਂ ਸਮਣਾ’’ਤਿ? ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚਰਨ੍ਤੋਵ ਇਮਂ ਪਾਪਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਸਿ।

ਏਤਦਵੋਚਾਤਿ ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਅਯਂ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਪਾਪਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਕਿਂ ਨੁ ਇਮਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀ’’ਤਿ? ਅਥੇਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਯਂ ਮੋਘਪੁਰਿਸੋ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਨੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਚੇਲਂ ਅਰਹਾਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਇਧੇਵ ਦਾਨਾਯਂ ਬਾਲੋ ਨਿਗ੍ਗਹਂ ਅਰਹਤੀ’’ਤਿ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾਵ ਏਤਂ **ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮਾ**ਤਿਆਦਿਵਚਨਮਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਗਰਹਤ੍ਥੇ ਪਿਕਾਰੋ। ਗਰਹਨ੍ਤੋ ਹਿ ਨਂ ਭਗਵਾ ‘‘ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਆਹ। ‘‘ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਏਵਂ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯੋ, ਅਹਂ ਸਮਣੋ ਸਕ੍ਯਪੁਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਜਾਨਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਕਿਂ ਪਨ ਮਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕਿਂ ਗਾਰਯ੍ਹਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ‘‘ਏਵਮਾਹਾ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ‘‘ਨਨੁ ਤੇ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਮਚ੍ਛਰਾਯਤੀ**ਤਿ ‘‘ਮਾ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਹੋਤੂ’’ਤਿ ਕਿਂ ਭਗਵਾ ਏਵਂ ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਰਾਯਤੀਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। **ਨ ਖੋ ਅਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਲਾਭਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਾਮਿ, ਏਤਦਤ੍ਥਮੇਵ ਮੇ ਬਹੂਨਿ ਦੁਕ੍ਕਰਾਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰਿਤਾ, ਨ ਖੋ ਅਹਂ, ਮੋਘਪੁਰਿਸ, ਅਰਹਤ੍ਤਸ੍ਸ ਮਚ੍ਛਰਾਯਾਮਿ। **ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਅਰਹਨ੍ਤਂ ਅਰਹਾਤਿ, ਅਰਹਨ੍ਤੇ ਚ ਅਨਰਹਨ੍ਤੋਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ‘‘ਪਾਪਕਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਯਂ ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਯਂ ਏਤਂ ਅਚੇਲਂ ਏਵਂ ਮਞ੍ਞਸਿ। **ਸਤ੍ਤਮਂ ਦਿਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ। **ਅਲਸਕੇਨਾ**ਤਿ ਅਲਸਕਬ੍ਯਾਧਿਨਾ। **ਕਾਲਙ੍ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਉਦ੍ਧੁਮਾਤਉਦਰੋ ਮਰਿਸ੍ਸਤਿ।

ਕਾਲਕਞ੍ਜਕਾਤਿ ਤੇਸਂ ਅਸੁਰਾਨਂ ਨਾਮਂ। ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਤਿਗਾਵੁਤੋ ਅਤ੍ਤਭਾਵੋ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤੋ ਪੁਰਾਣਪਣ੍ਣਸਦਿਸੋ ਕਕ੍ਕਟਕਾਨਂ ਵਿਯ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕੇ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਮੁਖਂ ਸੂਚਿਪਾਸਕਸਦਿਸਂ ਮਤ੍ਥਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਹੋਤਿ, ਤੇਨ ਓਣਮਿਤ੍ਵਾ ਗੋਚਰਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। **ਬੀਰਣਤ੍ਥਮ੍ਭਕੇ**ਤਿ ਬੀਰਣਤਿਣਤ੍ਥਮ੍ਭੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੁਸਾਨੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਬੀਰਣਤ੍ਥਮ੍ਭਕਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀਤਿ ਭਗਵਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਗਾਮੇ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੇ ਵਿਹਾਰਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਯੇਨ ਤ੍ਵ**ਨ੍ਤਿ ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਤ੍ਵਂ। ਯਸ੍ਮਾਪਿ ਭਗਵਤਾ ਬ੍ਯਾਕਤੋ, ਤਸ੍ਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਤ੍ਤਂ ਮਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ ਪਮਾਣਯੁਤ੍ਤਂ। ‘‘ਮਨ੍ਤਾ ਮਨ੍ਤਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਥਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਮਿਚ੍ਛਾ ਵਚਨਂ ਅਸ੍ਸ, ਤਥਾ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਚੇਲੋ ਸੁਨਖੋ ਵਿਯ ਉਦ੍ਧਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕਿਂ ਕਥੇਸਿ ‘‘ਸਮਣੋ ਨਾਮ ਗੋਤਮੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵੇਰੀ ਵਿਸਭਾਗੋ, ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਯਂ ਸੂਰਿਯੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਖਜ੍ਜੋਪਨਕਾ ਵਿਯ ਜਾਤਾ। ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਅਮ੍ਹੇ, ਏਵਂ ਵਾਚਂ ਵਦੇਯ੍ਯ ਅਞ੍ਞਥਾ ਵਾ। ਵੇਰਿਨੋ ਪਨ ਕਥਾ ਨਾਮ ਤਚ੍ਛਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਗਚ੍ਛ ਤ੍ਵਂ ਅਹਮੇਤ੍ਥ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨਦੇਵ ਨਿਪਜ੍ਜਿ।

੮. **ਏਕਦ੍ਵੀਹਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਣੇਸਿ। **ਯਥਾ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਅਸਦ੍ਦਹਮਾਨੋ ਕੋਚਿ ਗਣੇਯ੍ਯ, ਏਵਂ ਗਣੇਸਿ। ਏਕਦਿਵਸਞ੍ਹਿ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਕੋ ਦਿਵਸੋ ਅਤੀਤੋ, ਦ੍ਵੇ ਦਿਵਸਾ ਅਤੀਤਾਤਿ ਆਰੋਚੇਸਿ। **ਸਤ੍ਤਮਂ ਦਿਵਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਨਿਰਾਹਾਰੋਵ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਏਕੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕੁਲੂਪਕਸਮਣਸ੍ਸ ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਤਮੋ ਦਿਵਸੋ ਗੇਹਂ ਅਨਾਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਫਾਸੁ ਨੁ ਖੋ ਜਾਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੂਕਰਮਂਸਂ ਪਚਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਮਾਦਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਰਤੋ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿ। ਅਚੇਲੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ‘‘ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਕਥਾ ਤਚ੍ਛਾ ਵਾ ਅਤਚ੍ਛਾ ਵਾ ਹੋਤੁ, ਆਹਾਰਂ ਪਨ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਸੁਹਿਤਸ੍ਸ ਮੇ ਮਰਣਮ੍ਪਿ ਸੁਮਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥੇ ਜਣ੍ਣੁਕਾਨਿ ਚ ਭੂਮਿਯਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਪੂਰਂ ਭੁਞ੍ਜਿ। ਸੋ ਰਤ੍ਤਿਭਾਗੇ ਜੀਰਾਪੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਅਲਸਕੇਨ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਸੋ ‘‘ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ’’ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯ, ਤਥਾਪਿ ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਅਲਸਕੇਨ ਕਾਲਂ ਕਰੇਯ੍ਯ। ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝਵਚਨਾ ਹਿ ਤਥਾਗਤਾਤਿ।

ਬੀਰਣ੍ਤ੍ਥਮ੍ਬਕੇਤਿ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਕਿਰ ''ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਕੋਰਕ੍ਖਤ੍ਤਿਯੋ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਾਨਿ ਗਣੇਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਤਾਵ ਸਚ੍ਚੰ ਜਾਤੰ, ਇਦਾਨਿ ਨੰ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ''ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰੰ ਵਲ੍ਲਿਯਾ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਾ ''ਏਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਾਮ, ਏਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਗਤਗਤਟ੍ਠਾਨੰ ਅਙ੍ਗਣਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਕਡ੍ਢਮਾਨਾ ਬੀਰਣ੍ਤ੍ਥਮ੍ਬਕਸੁਸਾਨੰਯੇਵ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਸਾਨਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ''ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਆਕਡ੍ਢਿੰਸੁ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਵਲ੍ਲਿ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਥ, ਪਚ੍ਛਾ ਚਾਲੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰਸੁ। ਤੇ ਤਤੋਵ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਬੀਰਣ੍ਤ੍ਥਮ੍ਬਕੇ ਸੁਸਾਨੇ ਛਡ੍ਡੇਸੁ''ਨ੍ਤਿ।

੯. **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਸੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਵਸੇਸੰ ਤਾਵ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਸਮੇਤਿ, ਮਤਸ੍ਸ ਪਨ ਉਟ੍ਠਾਯ ਅਞ੍ਞੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਥਨੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਾਮਿ। ਸਚੇ ਕਥੇਤਿ, ਸੁਨ੍ਦਰੰ। ਨੋ ਚੇ ਕਥੇਤਿ, ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਆਕੋਟੇਸੀ**ਤਿ ਪਹਰਿ। **ਜਾਨਾਮਿ ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਮਤਸਰੀਰੰ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਦੰ ਕਥੰ ਕਥੇਸੀਤਿ? ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਭਾਵੇਨ। ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਕੋਰਕ੍ਖਤ੍ਤਿਯੰ ਅਸੁਰਯੋਨਿਤੋ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਸਰੀਰੇ ਅਧਿਮੋਚੇਤ੍ਵਾ ਕਥਾਪੇਸਿ। ਤਮੇਵ ਵਾ ਸਰੀਰੰ ਕਥਾਪੇਸਿ, ਅਚਿਨ੍ਤੇਯ੍ਯੋ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਵਿਸਯੋ।

੧੦. **ਤਥੇਵ ਤੰ ਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੰ ਤਥੇਵ, ਉਦਾਹੁ ਨੋਤਿ ਲਿਙ੍ਗਵਿਪਲ੍ਲਾਸੋ ਕਤੋ, ਤਥੇਵ ਸੋ ਵਿਪਾਕੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੇਚਿ ਪਨ ''ਵਿਪਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਠਨ੍ਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਏਤ੍ਥ ਠਤ੍ਵਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਹੇਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ''ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਮਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਸੋ ਤਥੇਵ ਮਤੋ, ਇਦੰ ਪਠਮੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ। ''ਅਲਸਕੇਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਅਲਸਕੇਨੇਵ ਮਤੋ, ਇਦੰ ਦੁਤਿਯੰ। ''ਕਾਲਕਞ੍ਚਿਕੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਇਦੰ ਤਤਿਯੰ। ''ਬੀਰਣ੍ਤ੍ਥਮ੍ਬਕੇ ਸੁਸਾਨੇ ਛਡ੍ਡੇਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਛਡ੍ਡਿਤੋ , ਇਦੰ ਚਤੁਤ੍ਥੰ। ''ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਤੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਥੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਕਥੇਸਿਯੇਵ, ਇਦੰ ਪਞ੍ਚਮੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ।

ਅਚੇਲਕਲ਼ਾਰਮਟ੍ਟਕਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧. **ਕਲ਼ਾਰਮਟ੍ਟਕੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਦਨ੍ਤਮਤ੍ਤਕੋ। ਨਾਮਮੇਵ ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਤੰ। **ਲਾਭਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਲਾਭਗ੍ਗੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਅਗ੍ਗਲਾਭੰ ਪਤ੍ਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯਸਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਸਗ੍ਗੰ ਅਗ੍ਗਪਰਿਵਾਰੰ ਪਤ੍ਤੋ। **ਵਤਪਦਾਨੀ**ਤਿ ਵਤਾਨਿਯੇਵ, ਵਤਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਵਾ। **ਸਮਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਗਹਿਤਾਨਿ। **ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਾਨੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। **ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੇਨ ਵੇਸਾਲਿ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਸਾਲਿਤੋ ਅਵਿਦੂਰੇ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾਯ ਦਿਸਾਯ। **ਚੇਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਚੇਤਿਯਟ੍ਠਾਨੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

੧੨. **ਯੇਨ ਅਚੇਲਕੋ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਅਚੇਲੋ ਕਲ਼ਾਰਮਟ੍ਟਕੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ। **ਪਞ੍ਹੰ ਅਪੁਚ੍ਛੀ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰੰ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤੰ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। **ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਾਸੀ**ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਮਾ ਞਾਣਗਤਿਯਾ ਪਾਯਾਸਿ, ਅਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਵਿਸਮਟ੍ਠਾਨੇ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਪਕ੍ਖਲਿ। ਨੇਵ ਆਦਿੰ, ਨ ਪਰਿਯੋਸਾਨਮਦ੍ਦਸ। ਅਥ ਵਾ ''ਨ ਸਮ੍ਪਾਯਾਸੀ''ਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਸਮ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। **ਅਸਮ੍ਪਾਯਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਕਬਰਕ੍ਖੀਨਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ''ਅਸਿਕ੍ਖਿਤਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵੁਟ੍ਠੋਸਿ, ਅਨੋਕਾਸੇਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਸਿ, ਅਪੇਹਿ ਮਾ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਅਟ੍ਠਾਸੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ। **ਕੋਪਞ੍ਚ ਦੋਸਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਕੁਪ੍ਪਨਾਕਾਰੰ ਕੋਪੰ, ਦੁਸ੍ਸਨਾਕਾਰੰ ਦੋਸੰ, ਅਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰਭੂਤੰ ਦੋਮਨਸ੍ਸਸਙ੍ਖਾਤੰ ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯਞ੍ਚ ਪਾਕਟਮਕਾਸਿ। **ਆਸਾਦਿਮ੍ਹਸੇ**ਤਿ ਆਸਾਦਿਯਿਮ੍ਹ ਘਟ੍ਟਯਿਮ੍ਹ। **ਮਾ ਵਤ ਨੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਅਹੋ ਵਤ ਮੇ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਮੰ ਵਤ ਨੋ ਅਹੋਸੀਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਤਤ੍ਥ **ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਿਵਚਨਤ੍ਥੇ ਉਪਯੋਗਵਚਨੰ, ਅਹੋਸਿ ਵਤ ਨੁ ਮਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕੰ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ''ਖਮਥ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਤੰ ਖਮਾਪੇਸਿ। ਸੋਪਿ ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਞ੍ਞੰ ਕਿਞ੍ਚਿ ਪਞ੍ਹੰ ਨਾਮ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। ਆਮ ਨ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ਗਚ੍ਛ, ਖਮਾਮਿ ਤੇਤਿ ਤੰ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ।

੧੪. **ਪਰਿਹਿਤੋ**ਤਿ ਪਰਿਦਹਿਤੋ ਨਿਵਤ੍ਥਵਤ੍ਥੋ। **ਸਾਨੁਚਾਰਿਕੋ**ਤਿ ਅਨੁਚਾਰਿਕਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਰਿਯਾ, ਸਹ ਅਨੁਚਾਰਿਕਾਯ ਸਾਨੁਚਾਰਿਕੋ, ਤੰ ਤੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ ਪਹਾਯ ਸਭਰਿਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਓਦਨਕੁਮ੍ਮਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰਾਮੰਸਤੋ ਅਤਿਰੇਕੰ ਓਦਨਮ੍ਪਿ ਕੁਮ੍ਮਾਸਮ੍ਪਿ ਭੁਞ੍ਜਮਾਨੋ। **ਯਸਾ ਨਿਹੀਨੋ**ਤਿ ਯੰ ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗੰ ਪਤ੍ਤੋ, ਤਤੋ ਪਰਿਹੀਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ‘‘ਕਤੰ ਹੋਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮਾ ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯ’’ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਸਤ੍ਤਵਤਪਦਾਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਅਚੇਲਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. **ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪਾਥਿਕਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ। **ਞਾਣਵਾਦੇਨਾ**ਤਿ ਞਾਣਵਾਦੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ। **ਉਪਡ੍ਢਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਯੋਜਨੰ ਚੇ, ਨੋ ਅਨ੍ਤਰੇ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਗੋਤਮੋ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨੰ, ਅਹੰ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨੰ। ਏਸ ਨਯੋ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਾਦੀਸੁ। ਏਕਪਦਵਾਰਮ੍ਪਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਗਚ੍ਛਤੋ ਜਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਗਚ੍ਛਤੋ ਪਰਾਜਯੋਤਿ। **ਤੇ ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੇ ਮਯੰ ਤਤ੍ਥ ਸਮਾਗਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਤਦ੍ਦਿਗੁਣੰ ਤਦ੍ਦਿਗੁਣਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਦਿਗੁਣੰ ਦਿਗੁਣੰ ਅਹੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਭਗਵਤਾ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਕਾਤੁੰ ਅਸਮਤ੍ਥਭਾਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਸਕ੍ਕੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਾਸੰਸੋ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਏਵਮਾਹ। ਨਗਰਵਾਸਿਨੋਪਿ ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਸਮਤ੍ਥੋ ਨਾਮ ਏਵੰ ਨ ਗਜ੍ਜਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਰਹਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤੰ ਸਕ੍ਕਾਰਮਕੰਸੁ।

੧੬. **ਯੇਨਾਹੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ‘‘ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤੋ ਕਿਰ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ ਏਵੰ ਵਦਤੀ’’ਤਿ ਅਸ੍ਸੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਹੀਨਜ੍ਝਾਸਯਤ੍ਤਾ ਹੀਨਦਸ੍ਸਨਾਯ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਦਪਾਦਿ।

ਸੋ ਭਗਵਤੋ ਵਤ੍ਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿੰ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪੁਚ੍ਛਿ ‘‘ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਿਰ ਏਵਰੂਪਿੰ ਕਥੰ ਕਥੇਥਾ’’ਤਿ? ‘‘ਆਮ, ਕਥੇਮਾ’’ਤਿ। ਯਦਿ ਏਵੰ ‘‘ਮਾ ਭਾਯਿਤ੍ਥ ਵਿਸ੍ਸਤ੍ਥਾ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਏਵੰ ਵਦਥ, ਅਹੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਸਯੰ ਵਿਜਾਨਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਹੰ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਭਯੰ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਅਞ੍ਞਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਾ ਭਾਯਿਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਤੰ ਅਸ੍ਸਾਸੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਯੇਨਾਹੰ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ’’ਤਿ। **ਤੰ ਵਾਚ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ‘‘ਅਹੰ ਅਬੁਦ੍ਧੋਵ ਸਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧੋਮ੍ਹੀਤਿ ਵਿਚਰਿੰ, ਅਭੂਤੰ ਮੇ ਕਥਿਤੰ ਨਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਤੰ ਵਾਚੰ ਪਜਹਤਿ ਨਾਮ। ਰਹੋ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤਯਮਾਨੋ ‘‘ਅਹੰ ‘ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਅਬੁਦ੍ਧੋਵ ਸਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧੋਮ੍ਹੀ’ਤਿ ਵਿਚਰਿੰ, ਇਤੋ ਦਾਨਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਾਹੰ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਨ੍ਤੋ ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਪਜਹਤਿ ਨਾਮ। ‘‘ਅਹੰ ‘ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਾਲੰ ਅਬੁਦ੍ਧੋਵ ਸਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧੋਮ੍ਹੀ’ਤਿ ਪਾਪਕੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਿੰ, ਇਤੋ ਦਾਨਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਇਮੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਜਹਾਮੀ’’ਤਿ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। ਏਵੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਨ ਤੰ ਵਾਚੰ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਤੰ ਚਿਤ੍ਤੰ ਅਪ੍ਪਹਾਯ ਤੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਵਿਪਤੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾ ਮੁਤ੍ਤਤਾਲਪਕ੍ਕੰ ਵਿਯ ਗੀਵਤੋ ਪਤੇਯ੍ਯ, ਸਤ੍ਤਧਾ ਵਾ ਪਨ ਫਲੇਯ੍ਯ।

੧੭. **ਰਕ੍ਖਤੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਕ੍ਖਤੁ ਏਤੰ। **ਏਕੰਸੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ। **ਓਧਾਰਿਤਾ**ਤਿ ਭਾਸਿਤਾ। **ਅਚੇਲੋ ਚ, ਭਨ੍ਤੇ, ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਏਵੰ ਏਕੰਸੇਨ ਭਗਵਤੋ ਵਾਚਾਯ ਓਧਾਰਿਤਾਯ ਸਚੇ ਅਚੇਲੋ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ। **ਵਿਰੂਪਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਰੂਪੇਨ ਵਿਗਚ੍ਛਿਤਸਭਾਵੇਨ ਰੂਪੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪੰ ਪਹਾਯ ਅਦਿਸ੍ਸਮਾਨੇਨ ਕਾਯੇਨ। ਸੀਹਬ੍ਯਗ੍ਘਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਵਿਵਿਧਰੂਪੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੰ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। **ਤਦਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਮੁਸਾ**ਤਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤੋ ਤੰ ਵਚਨੰ ਮੁਸਾ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਿਰ ਏਤੰ ਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਗਵਾ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ ਨਿਗ੍ਗਹਿਤਪੁਬ੍ਬੋਤਿ।

੧੮. **ਦ੍ਵਯਗਾਮਿਨੀ**ਤਿ ਸਰੂਪੇਨ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵੰ, ਅਤ੍ਥੇਨ ਨਤ੍ਥਿਭਾਵਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਦ੍ਵਯਗਾਮਿਨੀ। ਅਲਿਕਤੁਚ੍ਛਨਿਪ੍ਫਲਵਾਚਾਯ ਏਤੰ ਅਧਿਵਚਨੰ।

੧੯. ਅਜਿਤੋਪਿ ਨਾਮ ਲਿਚ੍ਛवੀਨਂ ਸੇਨਾਪਤੀਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਭਗवਤੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਸੋ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍वਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ ''ਕੁਹਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਸੇਨਾਪਤੀ''ਤਿ? ਸੋ ਆਹ – ''ਮਹਾਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ''ਤਿ। ਇਦਞ੍ਚ ਪਨ वਤ੍वਾ ਪੁਨ ਆਹ ''ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸੇਨਾਪਤਿ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਮ੍ਮ ਅਹਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ वਚਨਮਕਤ੍वਾ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ वਾਦਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍वਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਪਰੋਦਿਤ੍ਥਾਤਿ। **ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ ਦਿवਾवਿਹਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ''ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯਾ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਨ वਦਤਿ? ਅਭਾवਾ। ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾवੋਪਿ ਹਿਸ੍ਸ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾ ਅवਤ੍वਾ ''ਦਿवਾवਿਹਾਰਾਯਾ''ਤਿ ਆਹ।

ਇਦ੍ਧਿਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਥਾवਣ੍ਣਨਾ

੨੦. ਗਹਪਤਿਨੇਚਯਿਕਾਤਿ ਗਹਪਤਿ ਮਹਾਸਾਲਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਮਹਾਧਨਧਞ੍ਞਨਿਚਯੋ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਨੇਚਯਿਕਾ''ਤਿ वੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਅਨੇਕਸਹਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਹਸ੍ਸੇਹਿਪਿ ਅਪਰਿਮਾਣਗਣਨਾ। ਏवਂ ਮਹਤਿਂ ਕਿਰ ਪਰਿਸਂ ਠਪੇਤ੍वਾ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਸਨ੍ਨਿਪਾਤੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨੇव ਭਗवਾ ਏਤ੍ਤਕਂ ਕਾਲਂ ਸੁਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍वਾ वਿਚਰਿ।

੨੧. ਭਯਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੁਤ੍ਰਾਸਭਯਂ। **ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਕਲਸਰੀਰਚਲਨਂ। **ਲੋਮਹਂਸੋ**ਤਿ ਲੋਮਾਨਂ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਭਾवੋ। ਸੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਹਂ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਂ ਕਥਂ ਕਥੇਤ੍वਾ ਸਦੇवਕੇ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿवਿਰੁਦ੍ਧੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਖੋ ਪਨਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਅਰਹਤ੍ਤਂ वਾ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਕਰਣਹੇਤੁ वਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਮਣੋ ਪਨ ਗੋਤਮੋ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥਸ੍ਸ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਦਿਸ੍वਾ ਮਹਾਜਨੋ 'ਤ੍वਂ ਦਾਨਿ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਕਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਮਾਣਮਜਾਨਿਤ੍वਾ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਟਿਮਲ੍ਲੋ ਹੁਤ੍वਾ ਗਜ੍ਜਸੀ'ਤਿ ਕਟ੍ਠਲੇਡ੍ਡੁਦਣ੍ਡਾਦੀਹਿ वਿਹੇਠੇਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਮਹਾਜਨਸਨ੍ਨਿਪਾਤਞ੍ਚੇव ਤੇਨ ਭਗवਤੋ ਚ ਆਗਮਨਂ ਸੁਤ੍वਾ ਭਯਂ वਾ ਛਮ੍ਭਿਤਤ੍ਤਂ वਾ ਲੋਮਹਂਸੋ वਾ ਉਦਪਾਦਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਦੁਕ੍ਖਾ ਮੁਚ੍ਚਿਤੁਕਾਮੋ ਤਿਨ੍ਦੁਕਖਾਣੁਕਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਅਥ ਖੋ ਭਗवਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਤ੍ਥ **ਉਪਸਙ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਨ ਕੇवਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍वਾ ਪਨ ਦੂਰਂ ਅਡ੍ਢਯੋਜਨਨ੍ਤਰਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮਂ ਪवਿਟ੍ਠੋ। ਤਤ੍ਥਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੁਸ੍ਸਾਦਂ ਅਲਭਮਾਨੋ ਅਨ੍ਤੋਨ੍ਤੇਨ ਆवਿਜ੍ਝਿਤ੍वਾ ਆਰਾਮਪਚ੍ਚਨ੍ਤੇ ਏਕਂ ਗਹਨਟ੍ਠਾਨਂ ਉਪਧਾਰੇਤ੍वਾ ਪਾਸਾਣਫਲਕੇ ਨਿਸੀਦਿ। ਅਥ ਭਗवਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਚੇ ਅਯਂ ਬਾਲੋ ਕਸ੍ਸਚਿਦੇव ਕਥਂ ਗਹੇਤ੍वਾ ਇਧਾਗਚ੍ਛੇਯਜ, ਮਾ ਨਸ੍ਸਤੁ ਬਾਲੋ''ਤਿ ''ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਾਸਾਣਫਲਕਂ ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਅਲ੍ਲੀਨਂ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਸਿ। ਸਹ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਚਿਤ੍ਤੇਨ ਤਂ ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰੇ ਅਲ੍ਲੀਯਿ। ਸੋ ਮਹਾਅਦ੍ਦੁਬਨ੍ਧਨਬਦ੍ਧੋ वਿਯ ਛਿਨ੍ਨਪਾਦੋ वਿਯ ਚ ਅਹੋਸਿ।

ਅਸ੍ਸੋਸੀਤਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਾ ਪਰਿਸਾ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪਦਂ ਗਨ੍ਤ੍वਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਞਤ੍वਾ ਆਗਤੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰੇਨ ਪੁਰਿਸੇਨ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਕਂ ਪਰਿਯੇਸਥਾ''ਤਿ वੁਤ੍ਤੇ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਤਿਨ੍ਦੁਕਖਾਣੁਕਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ''ਤਿ वੁਤ੍ਤवਚਨੇਨ ਅਸ੍ਸੋਸਿ।

੨੨. ਸਂਸਪ੍ਪਤੀਤਿ ਓਸੀਦਤਿ। ਤਤ੍ਥੇव ਸਞ੍ਚਰਤਿ। **ਪਾवਲ਼ਾ** वੁਚ੍ਚਤਿ ਆਨਿਸਦਟ੍ਠਿਕਾ।

੨੩. ਪਰਾਭੂਤਰੂਪੋਤਿ ਪਰਾਜਿਤਰੂਪੋ, वਿਨਟ੍ਠਰੂਪੋ वਾ।

੨੫. ਗੋਯੁਗੇਹੀਤਿ ਗੋਯੁਤ੍ਤੇਹਿ ਸਤਮਤ੍ਤੇਹਿ वਾ ਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਤੇਹਿ वਾ ਯੁਗੇਹਿ। **ਆवਿਞ੍ਛੇਯਜਾਮਾ**ਤਿ ਆਕਡ੍ਢੇਯਜਾਮ। **ਛਿਜ੍ਜੇਯਜੁ**ਨ੍ਤਿ ਛਿਨ੍ਦੇਯਜੁਂ। ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ वਾ ਬਨ੍ਧਟ੍ਠਾਨੇ ਛਿਜ੍ਜੇਯਜ।

੨੬. ਦਾਰੁਪਤ੍ਤਿਕਨ੍ਤੇवਾਸੀਤਿ ਦਾਰੁਪਤ੍ਤਿਕਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇवਾਸੀ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਤਦਹੋਸਿ ''ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਤਾव ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ, ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ 'ਅਚੇਲੋ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤੋ ਆਸਨਾਪਿ ਨ वੁਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ ਆਹ। ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਗਨ੍ਤ੍वਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਉਪਾਯੇਨ ਤਂ ਆਸਨਾ वੁਟ੍ਠਾਪੇਮਿ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਪਰਾਜਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਮਾਹ।

੨੭. ਸੀਹਸ੍ਸਾਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸੀਹਾ ਤਿਣਸੀਹੋ ਚ ਕਾਲ਼ਸੀਹੋ ਚ ਪਣ੍ਡੁਸੀਹੋ ਚ ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਚ। ਤੇਸੰ ਚਤੁੰਨੰ ਸੀਹਾਨੰ ਕੇਸਰਸੀਹੋ ਅਗ੍ਗਤੰ ਗਤੋ, ਸੋ ਇਧਾਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। **ਮਿਗਰਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨੰ ਰਞ੍ਞੋ। **ਆਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਵਾਸੰ। **ਸੀਹਨਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਭੀਤਨਾਦੰ। **ਗੋਚਰਾਯ ਪਕ੍ਕਮੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਆਹਾਰਤ੍ਥਾਯ ਪਕ੍ਕਮੇਯਜੰ। **ਵਰੰ ਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤਮੰ, ਥੂਲੰ ਥੂਲਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮੁਦੁਮੰਸਾਨੀ**ਤਿ ਮੁਦੂਨਿ ਮੰਸਾਨਿ । ‘‘ਮਧੁਮੰਸਾਨੀ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਮਧੁਰਮੰਸਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਜ੍ਝੁਪੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯਜੰ। **ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਯੇ ਦੁਬ੍ਬਲਾ ਪਾਣਾ, ਤੇ ਪਲਾਯਨ੍ਤੂਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੂਰਭਾਵਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਿਤੇਨ ਕਾਰੁਞ੍ਞੇਨ ਨਦਿਤ੍ਵਾ।

੨੮. ਵਿਘਾਸਸੰਵਡ੍ਢੋਤਿ ਵਿਘਾਸੇਨ ਸੰਵਡ੍ਢੋ, ਵਿਘਾਸੰ ਭਕ੍ਖਿਤਾ ਤਿਰਿਤ੍ਤਮੰਸੰ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤੋ। **ਦਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦਪ੍ਪਿਤੋ ਥੂਲਸਰੀਰੋ। **ਬਲਵਾ**ਤਿ ਬਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਏਤਦਹੋਸੀ**ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਅਹੋਸਿ? ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਦੋਸੇਨ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ – ਏਕਦਿਵਸੰ ਕਿਰ ਸੋ ਸੀਹੋ ਗੋਚਰਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਮਾਨੋ ਤੰ ਸਿਙ੍ਗਾਲੰ ਭਯੇਨ ਪਲਾਯਮਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਕਾਰੁਞ੍ਞਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਵਯਸ, ਮਾ ਭਾਯਿ, ਤਿਟ੍ਠ ਕੋ ਨਾਮ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਜਮ੍ਬੁਕੋ ਨਾਮਾਹੰ ਸਾਮੀਤਿ। ਵਯਸ, ਜਮ੍ਬੁਕ, ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮੰ ਉਪਟ੍ਠਾਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀਤਿ। ਉਪਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਸੋ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਟ੍ਠਾਤਿ। ਸੀਹੋ ਗੋਚਰਤੋ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮਹਨ੍ਤੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਮੰਸਖਣ੍ਡੰ ਆਹਰਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਪਾਸਾਣਪਿਟ੍ਠੇ ਵਸਤਿ। ਸੋ ਕਤਿਪਾਹਚ੍ਚਯੇਨੇਵ ਥੂਲਸਰੀਰੋ ਮਹਾਖਨ੍ਧੋ ਜਾਤੋ। ਅਥ ਨੰ ਸੀਹੋ ਅਵੋਚ – ‘‘ਵਯਸ, ਜਮ੍ਬੁਕ, ਮਮ ਵਿਜਮ੍ਭਨਕਾਲੇ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ‘ਵਿਰੋਚ ਸਾਮੀ’ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸੀ’’ਤਿ। ਸਕ੍ਕੋਮਿ ਸਾਮੀਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਵਿਜਮ੍ਭਨਕਾਲੇ ਤਥਾ ਕਰੋਤਿ । ਤੇਨ ਸੀਹਸ੍ਸ ਅਤਿਰੇਕੋ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਹੋਤਿ।

ਅਥੇਕਦਿਵਸੰ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਉਦਕਸੋਣ੍ਡਿਯੰ ਪਾਨੀਯੰ ਪਿਵਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਛਾਯੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਅਦ੍ਦਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਥੂਲਸਰੀਰਤਞ੍ਚੇਵ ਮਹਾਖਨ੍ਧਤਞ੍ਚ। ਦਿਸ੍ਵਾ ‘ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋਸ੍ਮੀ’ਤਿ ਮਨੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਹਮ੍ਪਿ ਸੀਹੋ ਜਾਤੋ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਿ। ਤਤੋ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਏਤਦਵੋਚ – ‘‘ਵਯਸ, ਜਮ੍ਬੁਕ, ਯੁਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਤਵ ਇਮਿਨਾ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਪਰਸ੍ਸ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠਮੰਸੰ ਖਾਦਿਤੁੰ, ਕਿੰ ਤ੍ਵੰ ਪੁਰਿਸੋ ਨ ਹੋਸਿ, ਸੀਹਸ੍ਸਾਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਾਦਾ ਦ੍ਵੇ ਦਾਠਾ ਦ੍ਵੇ ਕਣ੍ਣਾ ਏਕੰ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠੰ, ਤਵਪਿ ਸਬ੍ਬੰ ਤਥੇਵ, ਕੇਵਲੰ ਤਵ ਕੇਸਰਭਾਰਮਤ੍ਤਮੇਵ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ। ਤਸ੍ਸੇਵੰ ਚਿਨ੍ਤਯਤੋ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਵਡ੍ਢਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤੇਨ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਦੋਸੇਨ ਏਤੰ ‘‘ਕੋ ਚਾਹ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਮਞ੍ਞਿਤਮਹੋਸਿ। ਤਤ੍ਥ **ਕੋ ਚਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਹੰ ਕੋ, ਸੀਹੋ ਮਿਗਰਾਜਾ ਕੋ, ਨ ਮੇ ਞਾਤਿ, ਨ ਸਾਮਿਕੋ, ਕਿਮਹੰ ਤਸ੍ਸ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰੰ ਕਰੋਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸਿਙ੍ਗਾਲਕੰਯੇਵਾ**ਤਿ ਸਿਙ੍ਗਾਲਰਵਮੇਵ। **ਭੇਰਣ੍ਡਕੰਯੇਵਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਿਯਅਮਨਾਪਸਦ੍ਦਮੇਵ। **ਕੇ ਚ ਛਵੇ ਸਿਙ੍ਗਾਲੇ**ਤਿ ਕੋ ਚ ਲਾਮਕੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ। **ਕੇ ਪਨ ਸੀਹਨਾਦੇ**ਤਿ ਕੋ ਪਨ ਸੀਹਨਾਦੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲਸ੍ਸ ਚ ਸੀਹਨਾਦਸ੍ਸ ਚ ਕੋ ਸਮ੍ਬਨ੍ਧੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੁਗਤਾਪਦਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਸੁਗਤਲਕ੍ਖਣੇਸੁ। ਸੁਗਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਸਮ੍ਭੂਤਾਸੁ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ। ਕਥੰ ਪਨੇਸ ਤਤ੍ਥ ਜੀਵਤਿ? ਏਤਸ੍ਸ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਦਮਾਨਾ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਦੇਮਾਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਏਸ ਅਬੁਦ੍ਧੋ ਸਮਾਨੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਨਿਯਾਮਿਤਪਚ੍ਚਯੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਸੁਗਤਾਪਦਾਨੇਸੁ ਜੀਵਤਿ ਨਾਮ। **ਸੁਗਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਤੇਸੰ ਕਿਰ ਭੋਜਨਾਨਿ ਦਦਮਾਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਞ੍ਚ ਦਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਅਵਸੇਸੰ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਏਵਮੇਸ ਸੁਗਤਾਤਿਰਿਤ੍ਤਾਨਿ ਭੁਞ੍ਜਤਿ ਨਾਮ। **ਤਥਾਗਤੇ**ਤਿ ਤਥਾਗਤੰ ਅਰਹਨ੍ਤੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ ਆਸਾਦੇਤਬ੍ਬੰ ਘਟ੍ਟਯਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਥ ਵਾ ‘‘ਤਥਾਗਤੇ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਉਪਯੋਗਬਹੁਵਚਨਾਨੇਵ। **ਆਸਾਦੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਬਹੁਵਚਨਮੇਵ ਏਕਵਚਨੰ ਵਿਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਆਸਾਦਨਾ**ਤਿ ਅਹੰ ਬੁਦ੍ਧੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਘਟ੍ਟਨਾ।

੨੯. ਸਮੇਕ੍ਖਿਯਾਨਾਤਿ ਸਮੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ, ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਮਞ੍ਞੀ**ਤਿ ਪੁਨ ਅਮਞ੍ਞਿਤ੍ਥ **ਕੋਤ੍ਥੂ**ਤਿ ਸਿਙ੍ਗਾਲੋ।

੩੦. ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਵਿਘਾਸੇ ਸਮੇਕ੍ਖਿਯਾਤਿ ਸੋਣ੍ਡਿਯੰ ਉਚ੍ਛਿਟ੍ਠੋਦਕੇ ਥੂਲੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਦਿਸ੍ਵਾ। **ਯਾਵ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਯਾਵ ਅਹੰ ਸੀਹਵਿਘਾਸਸੰਵਡ੍ਢਿਤਕੋ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋਤਿ ਏਵੰ ਯਥਾਭੂਤੰ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਬਜਗ੍ਘੋ**ਤਿ **ਮਞ੍ਞਤੀ**ਤਿ ਸੀਹੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਸੀਹੇਨ ਵਾ ਸਮਾਨਬਲੋ ਬਜਗ੍ਘੋਯੇਵ ਅਹਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਤਿ।

੩੧. **ਭੁਤ੍ਵਾਨ ਭੇਕੇ**ਤਿ ਆਵਾਟਮਣ੍ਡੂਕੇ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **ਖਲਮੂਸਿਕਾਯੋ**ਤਿ ਖਲੇਸੁ ਮੂਸਿਕਾਯੋ ਚ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **ਕਟਸੀਸੁ ਖਿਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਕੋਣਪਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਸਾਨੇਸੁ ਛਡ੍ਡਿਤਕੁਣਪਾਨਿ ਚ ਖਾਦਿਤ੍ਵਾ। **ਮਹਾਵਨੇ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਵਨਸ੍ਮਿਂ। **ਸੁਞ੍ਞਵਨੇ**ਤਿ ਤੁਚ੍ਛਵਨੇ। **ਵਿਵਡ੍ਢੋ**ਤਿ ਵਡ੍ਢਿਤੋ। **ਤਥੇਵ ਸੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲਕਂ ਅਨਦੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸਂਵਡ੍ਢੋਪਿ ਮਿਗਰਾਜਾਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਮਞ੍ਞਿਤ੍ਵਾਪਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦੁਬ੍ਬਲਸਿਙ੍ਗਾਲਕਾਲੇ, ਤਥੇਵ ਸੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲਰਵਂਯੇਵ ਅਰਵੀਤਿ । ਇਮਾਯਪਿ ਗਾਥਾਯ ਭੇਕਾਦੀਨਿ ਭੁਤ੍ਵਾ ਵਡ੍ਢਿਤਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਵਿਯ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਗਿਦ੍ਧੋ ਤ੍ਵਨ੍ਤਿ ਪਾਥਿਕਪੁਤ੍ਤਮੇਵ ਘਟ੍ਟੇਸਿ।

ਨਾਗੇਹੀਤਿ ਹਤ੍ਥੀਹਿ। **ਮਹਾਬਨ੍ਧਨਾ**ਤਿ ਮਹਤਾ ਕਿਲੇਸਬਨ੍ਧਨਾ ਮੋਚੇਤ੍ਵਾ। **ਮਹਾਵਿਦੁਗ੍ਗਾ**ਤਿ ਮਹਾਵਿਦੁਗ੍ਗਂ ਨਾਮ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਓਘਾ। ਤਤੋ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਥਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ।

ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬. ਇਤਿ ‘‘ਭਗਵਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਕਥਾਮਗ੍ਗੇਨ ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਨ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਪਦਸ੍ਸ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ‘‘ਨ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਞ੍ਚਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਞ੍ਚਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਂ, ਭਗ੍ਗਵ, ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮਿ ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਚਰਿਯਵਂਸਞ੍ਚ। **ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਾਮੀ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਮੇਵ, ਤਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਪਜਾਨਾਮਿ। ਤਤੋ ਚ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਂ ਸੀਲਸਮਾਧਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਾ ਪਜਾਨਾਮਿ। **ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਂ ਨ ਪਰਾਮਸਾਮੀ**ਤਿ ਤਞ੍ਚ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋਪਿ ਅਹਂ ਇਦਂ ਨਾਮ ਪਜਾਨਾਮੀਤਿ ਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਮਾਨਵਸੇਨ ਨ ਪਰਾਮਸਾਮਿ। ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਰਾਮਾਸੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਨਿਬ੍ਬੁਤਿ ਵਿਦਿਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨਾਯੇਵ ਅਤ੍ਤਨਿ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ। **ਯਦਭਿਜਾਨਂ ਤਥਾਗਤੋ**ਤਿ ਯਂ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਤਥਾਗਤੋ। **ਨੋ ਅਨਯਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਅਵਿਦਿਤਨਿਬ੍ਬਾਨਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਵਿਯ ਅਨਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਬ੍ਯਸਨਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ।

੩੭. ਇਦਾਨਿ ਯਂ ਤਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸਨ੍ਤਿ ਭਗ੍ਗਵਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਸ੍ਸਰਕੁਤ੍ਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਸ੍ਸਰਕਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਤਂ, ਇਸ੍ਸਰਨਿਮ੍ਮਿਤਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਏਵ ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਆਧਿਪਚ੍ਚਭਾਵੇਨ ਇਸ੍ਸਰੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਆਚਰਿਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਆਚਰਿਯਭਾਵਂ ਆਚਰਿਯਵਾਦਂ। ਤਤ੍ਥ ਆਚਰਿਯਵਾਦੋ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ। ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਪਨ ਏਤ੍ਥ ਦੇਸਿਤਨ੍ਤਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਤ੍ਵੇਵ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਕਥਂ ਵਿਹਿਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਕੇਨ ਵਿਹਿਤਂ ਕਿਨ੍ਤਿ ਵਿਹਿਤਂ। ਸੇਸਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੪੧. **ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਮੂਲਂ।

੪੭. **ਅਸਤਾ**ਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੇਨ, ਅਸਂਵਿਜ੍ਜਮਾਨਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਤੁਚ੍ਛੇਨ ਅਨ੍ਤੋਸਾਰਵਿਰਹਿਤੇਨ। **ਮੁਸਾ**ਤਿ ਮੁਸਾਵਾਦੇਨ। **ਅਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਭੂਤਤ੍ਥਵਿਰਹਿਤੇਨ। **ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਭਿਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਵਿਪਰੀਤੋ**ਤਿ ਵਿਪਰੀਤਸਞ੍ਞੋ ਵਿਪਰੀਤਚਿਤ੍ਤੋ। **ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਚਾ**ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋਯੇਵ, ਯੇ ਚ ਅਸ੍ਸ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠਿਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਵਿਪਰੀਤਾ। ਅਥ ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵਿਪਰੀਤੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਭਂ ਵਿਮੋਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਵਣ੍ਣਕਸਿਣਂ। **ਅਸੁਭਨ੍ਤ੍ਵੇਵਾ**ਤਿ ਸੁਭਞ੍ਚ ਅਸੁਭਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਂ ਅਸੁਭਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਜਾਨਾਤਿ। **ਸੁਭਨ੍ਤ੍ਵੇਵ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ**ਤਿ ਸੁਭਨ੍ਤਿ ਏਵ ਚ ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਅਸੁਭਂ। **ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਚਾ**ਤਿ ਯੇ ਤੇ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖਵੋ ਚ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਸਮਣਾ ਵਿਪਰੀਤਾ। **ਪਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਮਤ੍ਥੋ ਪਟਿਬਲੋ।

੪੮. **ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਖੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਯਦਿਦਂ ‘‘ਏਵਂਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ, ਤਂ ਸਾਠੇਯ੍ਯੇਨ ਕੋਹਞ੍ਞੇਨ ਆਹ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਮਯ੍ਹਂ ਏਤ੍ਤਕਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਸਿ, ਤਮਹਂ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮਿ, ਮਯਾ ਏਤਸ੍ਸ ਸਾਸਨਂ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸਦਿਸੇਨ ਭਵਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਸੋ ਸਾਠੇਯ੍ਯੇਨ ਕੋਹਞ੍ਞੇਨ ਏਵਮਾਹ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਮਮ੍ਮਂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ

‘‘ਦੁਕ੍ਕਰੰ ਖੋ ਏਤੰ, ਭਗ੍ਗਵ ਤਯਾ ਅਞ੍ਞਦਿਟ੍ਠਿਕੇਨਾ’’ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੰ ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਮੇਵ। **ਸਾਧੁਕਮਨੁਰਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਨੁਰਕ੍ਖ।

ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਪਸਾਦਮਤ੍ਤਾਨੁਰਕ੍ਖਣੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੰ ਨਿਯੋਜੇਸਿ। ਸੋਪਿ ਏਵੰ ਮਹਨ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਸੁਤ੍ਵਾਪਿ ਨਾਸਕ੍ਖਿ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੰ ਕਾਤੁੰ। ਦੇਸਨਾ ਪਨਸ੍ਸ ਆਯਤਿੰ ਵਾਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਪਾਥਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੨. ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਗ੍ਰੋਧਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੪੯. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ**ਤਿ ਛਨ੍ਨਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ। **ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ**ਤਿ ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਾਯ ਦੇਵਿਯਾ ਸਨ੍ਤਕੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਰਾਮੇ। **ਸਨ੍ਧਾਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। ਅਯਂ ਪਨ ਮਹਾਨੁਭਾਵੋ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾਨਂ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਉਪਾਸਕਸਤਾਨਂ ਅਗ੍ਗਪੁਰਿਸੋ ਅਨਾਗਾਮੀ ਭਗਵਤਾ ਮਹਾਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਏਵਂ ਸਂਵਣ੍ਣਿਤੋ –

> ''ਛਹਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਨ੍ਧਾਨੋ ਗਹਪਤਿ ਤਥਾਗਤੇ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਇਰਿਯਤਿ। ਕਤਮੇਹਿ ਛਹਿ? ਬੁਦ੍ਧੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਧਮ੍ਮੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਸਙ੍ਘੇ ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨ ਅਰਿਯੇਨ ਸੀਲੇਨ ਅਰਿਯੇਨ ਞਾਣੇਨ ਅਰਿਯਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ। ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਛਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਸਨ੍ਧਾਨੋ ਗਹਪਤਿ ਤਥਾਗਤੇ ਨਿਟ੍ਠਙ੍ਗਤੋ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇ ਇਰਿਯਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੧੨੦-੧੩੯)।

ਸੋ ਪਾਤੋਯੇਵ ਉਪੋਸਥਙ੍ਗਾਨਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਯ ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਹਾਰਂ ਗਤੇਸੁ ਘਰੇ ਖੁਦ੍ਦਕਮਹਲ੍ਲਕਾਨਂ ਦਾਰਕਾਨਂ ਸਦ੍ਦੇਨ ਉਬ੍ਬਾਲ੍ਹੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ''ਧਮ੍ਮਂ ਸੋਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ **ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸ ਰਾਜਗਹਾ ਨਿਕ੍ਖਮੀ**ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਦਿਵਾ ਦਿਵਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਦਿਵਾ ਨਾਮ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਾਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਦਿਵਸਸ੍ਸਾਪਿ ਦਿਵਾਭੂਤੇ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਮਤ੍ਤੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਨਿਕ੍ਖਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲੀਨੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਰੂਪਾਦਿਗੋਚਰਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਸਂਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਲੀਨੋ ਝਾਨਰਤਿਸੇਵਨਾਵਸੇਨ ਏਕੀਭਾਵਂ ਗਤੋ। **ਮਨੋਭਾਵਨੀਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਨਵਡ੍ਢਕਾਨਂ। ਯੇ ਚ ਆਵਜ੍ਜਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਨੀਵਰਣਂ ਹੋਤਿ ਉਨ੍ਨਮਤਿ ਵਡ੍ਢਤਿ।

੫੦. **ਉਨ੍ਨਾਦਿਨਿਯਾ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

੫੧. **ਯਾਵਤਾ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕਾ। **ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਕੋ ਸਾਵਕੋ, ਭਗਵਤੋ ਕਿਰ ਸਾਵਕਾ ਗਿਹਿਅਨਾਗਾਮਿਨੋਯੇਵ ਪਞ੍ਚਸਤਾ ਰਾਜਗਹੇ ਪਟਿਵਸਨ੍ਤਿ। ਯੇਸਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਉਪਾਸਕਸਤਾਨਿ ਪਰਿਵਾਰਾ, ਤੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਅਯਂ ਤੇਸਂ ਅਞ੍ਞਤਰੋ''ਤਿ ਆਹ। **ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨੋ ਆਹ। ਪਤ੍ਥਨਾਕਾਰਣਂ ਪਨ ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸੁਤ੍ਤੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੫੨. **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇਯੇਵ ਤੇਸਂ ਕਥਾਯ ਸੁਤਤ੍ਤਾ ਏਤਂ **ਅਞ੍ਞਥਾ ਖੋ ਇਮੇ**ਤਿਆਦਿਵਚਨਂ ਅਵੋਚ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ**ਤਿ ਦਸ੍ਸਨੇਨਪਿ ਆਕਪ੍ਪੇਨਪਿ ਕੁਤ੍ਤੇਨਪਿ ਆਚਾਰੇਨਪਿ ਵਿਹਾਰੇਨਪਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨਪਿ ਅਞ੍ਞੇ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਤਿ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯਾ। **ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਸਮਾਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਰਾਸਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ। **ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨੀ**ਤਿ ਅਰਞ੍ਞਵਨਪਤ੍ਥਾਨਿ ਗਾਮੂਪਚਾਰਤੋ ਮੁਤ੍ਤਾਨਿ ਦੂਰਸੇਨਾਸਨਾਨਿ। **ਪਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਦੂਰਤਰਾਨਿ ਮਨੁਸ੍ਸੂਪਚਾਰਵਿਰਹਿਤਾਨਿ। **ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਹਾਰੂਪਚਾਰੇਨ ਗਚ੍ਛਤੋ ਅਦ੍ਧਿਕਜਨਸ੍ਸਪਿ ਸਦ੍ਦੇਨ ਮਨ੍ਦਸਦ੍ਦਾਨਿ। **ਅਪ੍ਪਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨੀ**ਤਿ ਅਵਿਭਾਵਿਤਤ੍ਥੇਨ ਨਿਗ੍ਘੋਸੇਨ ਮਨ੍ਦਨਿਗ੍ਘੋਸਾਨਿ। **ਵਿਜਨਵਾਤਾਨੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋਸਞ੍ਚਾਰਿਨੋ ਜਨਸ੍ਸ ਵਾਤੇਨ ਵਿਗਤਵਾਤਾਨਿ। **ਮਨੁਸ੍ਸਰਾਹਸ੍ਸੇਯ੍ਯਕਾਨੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਰਹਸ੍ਸਕਰਣਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨਿ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨਸਾਰੁਪ੍ਪਾਨੀ**ਤਿ ਏਕੀਭਾਵਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਾਨਿ। ਇਤਿ ਸਨ੍ਧਾਨੋ ਗਹਪਤਿ ''ਅਹੋ ਮਮ ਸਤ੍ਥਾ ਯੋ ਏਵਰੂਪਾਨਿ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਪਟਿਸੇਵਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਉਤ੍ਤਮਙ੍ਗੇ ਸਿਰਸ੍ਮਿਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ।

੫੩. **ਏਵ** **ਵੁਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਵ ਸਨ੍ਧਾਨੇਨ ਗਹਪਤਿਨਾ ਉਦਾਨਂ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੇ। ਨਿਗ੍ਰੋਧੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਯਂ ਗਹਪਤਿ ਮਮ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂਯੇਵ ਥੋਮੇਤਿ ਉਕ੍ਕਂਸਤਿ, ਅਮ੍ਹੇ ਪਨ ਅਤ੍ਥੀਤਿਪਿ ਨ ਮਞ੍ਞਤਿ, ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਕੋਪਂ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਪਾਤੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਸਨ੍ਧਾਨਂ ਗਹਪਤਿਂ ਏਤਦਵੋਚ।

ਯਗ੍ਘੇਤਿ ਚੋਦਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਬੁਜ੍ਝੇਯ੍ਯਾਸਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਕੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਪਤੀ**ਤਿ ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਕੇਨ ਪੁਗ੍ਗਲੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਲ੍ਲਪਤਿ ਵਦਤਿ ਭਾਸਤਿ। ਕਿਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ''ਯਦਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਸਲ੍ਲਾਪਕਾਰਣਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਯਦਿ ਵਾ ਕੋਚਿ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਸਲ੍ਲਾਪਤ੍ਥਿਕੋ ਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਸਲ੍ਲਪੇਯ੍ਯ, ਨ ਪਨ ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਕੋਚਿ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸ੍ਵਾਯਂ ਕੇਨ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਲ੍ਲਪਤਿ, ਅਸਲ੍ਲਪਨ੍ਤੋ ਕਥਂ ਉਨ੍ਨਾਦੀ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ।

ਸਾਕਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਸਂਸਨ੍ਦਨਂ। **ਪਞ੍ਞਾਵੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਪਚ੍ਚੁਤ੍ਤਰਨਯੇਨ ਞਾਣਬ੍ਯਤ੍ਤਭਾਵ। **ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰਹਤਾ**ਤਿ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇਸੁ ਨਟ੍ਠਾ, ਸਮਣੇਨ ਹਿ ਗੋਤਮੇਨ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਿਕਾ ਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਗਤਾ, ਸਾਪਿਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਾਗਾਰੇਸੁ ਏਕਕਸ੍ਸ ਨਿਸੀਦਤੋ ਨਟ੍ਠਾ। ਯਦਿ ਪਨ ਮਯਂ ਵਿਯ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦੇਯ੍ਯ, ਨਾਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ ਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਪਰਿਸਾਵਚਰੋ**ਤਿ ਅਵਿਸਾਰਦਤ੍ਤਾ ਪਰਿਸਂ ਓਤਰਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਨਾਲਂ ਸਲ੍ਲਾਪਾਯਾ**ਤਿ ਨ ਸਮਤ੍ਥੋ ਸਲ੍ਲਾਪਂ ਕਾਤੁਂ। **ਅਨ੍ਤਮਨ੍ਤਾਨੇਵਾ**ਤਿ ਕੋਚਿ ਮਂ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾਤਿ ਪਞ੍ਹਾਭੀਤੋ ਅਨ੍ਤਮਨ੍ਤਾਨੇਵ ਪਨ੍ਤਸੇਨਾਸਨਾਨਿ ਸੇਵਤਿ। **ਗੋਕਾਣਾ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਿਹਤਾ ਕਾਣਗਾਵੀ। ਸਾ ਕਿਰ ਪਰਿਯਨ੍ਤਚਾਰਿਨੀ ਹੋਤਿ, ਅਨ੍ਤਮਨ੍ਤਾਨੇਵ ਸੇਵਤਿ। ਸਾ ਕਿਰ ਕਾਣਕ੍ਖਿਭਾਵੇਨ ਵਨਨ੍ਤਾਭਿਮੁਖੀਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਭਵਿਤੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਪਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਸਾਖਾਯ ਵਾ ਕਣ੍ਟਕੇਨ ਵਾ ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਭਾਯਤਿ। ਗੁਨ੍ਨਂ ਅਭਿਮੁਖੀਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਭਵਿਤੁਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਯਸ੍ਮਾ ਸਿਙ੍ਗੇਨ ਵਾ ਕਣ੍ਣੇਨ ਵਾ ਵਾਲੇਨ ਵਾ ਪਹਾਰਸ੍ਸ ਭਾਯਤਿ। **ਇਙ੍ਘਾ**ਤਿ ਚੋਦਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। **ਸਂਸਾਦੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਏਕਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨੇਨੇਵ ਸਂਸਾਦਨਂ ਵਿਸਾਦਮਾਪਨ੍ਨਂ ਕਰੇਯ੍ਯਾਮ। **ਤੁਚ੍ਛਕੁਮ੍ਭੀਵ ਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਿਤ੍ਤਘਟਂ ਵਿਯ ਨਂ। **ਓਰੋਧੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਵਿਨਨ੍ਧੇਯ੍ਯਾਮ। ਪੂਰਿਤਘਟੋ ਹਿ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨ ਸੁਵਿਨਨ੍ਧਨੀਯੋ ਹੋਤਿ। ਰਿਤ੍ਤਕੋ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਵਿਨਨ੍ਧਿਤੁਂ, ਏਵਮੇਵ ਹਤਪਞ੍ਞਤਾਯ ਰਿਤ੍ਤਕੁਮ੍ਭਿਸਦਿਸਂ ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਵਾਦਵਿਨਨ੍ਧਨੇਨ ਸਮਨ੍ਤਾ ਵਿਨਨ੍ਧਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਵਦਤਿ।

ਇਤਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਸਤ੍ਥੁ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਨਲਾਟਮਣ੍ਡਲਂ ਅਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਬਲਂ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਂ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਮਾਰਂ ਜਾਤਿਯਾ ਘਟ੍ਟਯਨ੍ਤੋ ਚਣ੍ਡਾਲਪੁਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਕੇਸਰਸੀਹਂ ਮਿਗਰਾਜਾਨਂ ਥਾਮੇਨ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਜਰਸਿਙ੍ਗਾਲੋ ਵਿਯ ਚ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਤੁਚ੍ਛਗਜ੍ਜਿਤਂ ਗਜ੍ਜਿ। ਉਪਾਸਕੋਪਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਯਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਅਤਿ ਵਿਯ ਗਜ੍ਜਤਿ, ਅਵੀਚਿਫੁਸਨਤ੍ਥਾਯ ਪਾਦਂ, ਭਵਗ੍ਗਗ੍ਗਹਣਤ੍ਥਾਯ ਹਤ੍ਥਂ ਪਸਾਰਯਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨਿਰਤ੍ਥਕਂ ਵਾਯਮਤਿ। ਸਚੇ ਮੇ ਸਤ੍ਥਾ ਇਮਂ ਠਾਨਮਾਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਇਮਸ੍ਸ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਯਾਵ ਭਵਗ੍ਗਾ ਉਸ੍ਸਿਤਂ ਮਾਨਦ੍ਧਜਂ ਠਾਨਸੋਵ ਓਪਾਤੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ।

੫੪. ਭਗਵਾਪਿ ਤੇਸਂ ਤਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਅਸ੍ਸੋਸਿਯੇਵ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਸ੍ਸੋਸਿ ਖੋ ਇਮਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪ''ਨ੍ਤਿ।

ਸੁਮਾਗਧਾਯਾਤਿ ਸੁਮਾਗਧਾ ਨਾਮ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ, ਯਸ੍ਸਾ ਤੀਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਪੁਰਿਸੋ ਪਦੁਮਨਾਲਨ੍ਤਰੇਹਿ ਅਸੁਰਭਵਨਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਂ ਅਸੁਰਸੇਨਂ ਅਦ੍ਦਸ। **ਮੋਰਨਿਵਾਪੋ**ਤਿ ਨਿਵਾਪੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਤ੍ਤਂ, ਯਤ੍ਥ ਮੋਰਾਨਂ ਅਭਯੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਨਿਵਾਪੋ ਦਿਨ੍ਨੋ, ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ**ਤਿ ਅਙ੍ਗਣਟ੍ਠਾਨੇ। **ਅਸ੍ਸਾਸਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਿਪਤ੍ਤਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਪਤ੍ਤਾ। **ਅਜ੍ਝਾਸਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਨਿਸ੍ਸਯਭੂਤਂ। **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਰਾਣਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸਙ੍ਖਾਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ – ''ਕੋ ਨਾਮ ਸੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਧਮ੍ਮੋ ਯੇਨ ਭਗਵਤਾ ਸਾਵਕਾ ਵਿਨੀਤਾ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਭੂਤਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਾਧਿਗਮਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਾਸਪਤ੍ਤਾ ਪਟਿਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾਵਾਦਵਣ੍ਣਨਾ

੫੫. **ਵਿਪ੍ਪਕਤਾ**ਤਿ ਸਮਾਗਮਨਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨਿਟ੍ਠਿਤਾ, ਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾ, ਕਥੇਹਿ, ਅਹਮੇਤੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਮੀਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਪਵਾਰਣੰ ਪਵਾਰੇਸਿ।

੫੬. **ਦੁਜ੍ਜਾਨੰ ਖੋ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੋ ਮਯਾ ਸਾਵਕਾਨੰ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੰ ਧਮ੍ਮੰ ਤੇਹਿ ਪੂਰੇਤਬ੍ਬੰ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿੰ ਪੁਚ੍ਛਤਿ, ਸਚਸ੍ਸਾਹੰ ਆਦਿਤੋਵ ਤੰ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਕਥਿਤਮ੍ਪਿ ਨੰ ਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਯੰ ਪਨ ਵੀਰਿਯੇਨ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਵਾਦੋ, ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਵਿਸਯੇ ਪਞ੍ਹੰ ਪੁਚ੍ਛਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਲਦ੍ਧਿਯਾ ਨਿਰਤ੍ਥਕਭਾਵੰ ਦਸ੍ਸੇਮਿ। ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਬਜਾਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ **ਦੁਜ੍ਜਾਨੰ ਖੋ** ਏਤਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਕੇ ਆਚਰਿਯਕੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਚਰਿਯਵਾਦੇ। **ਅਧਿਜੇਗੁਚ੍ਛੇ**ਤਿ ਵੀਰਿਯੇਨ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਭਾਵੇ। **ਕਥੰ ਸਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਥੰ ਭੂਤਾ। **ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਵੀਰਿਯੇਨ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਾ ਪਾਪਵਿਵਜ੍ਜਨਾ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ। **ਕਥੰ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਕਥੰ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵੰ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ।

੫੭. **ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੇ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨਿਰਵੇ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੇ ਕਤ੍ਵਾ। ਸੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਏਕੰ ਪਞ੍ਹਮ੍ਪਿ ਨ ਕਥੇਤਿ, ਸਲ੍ਲਾਪਕਥਾਪਿਸ੍ਸ ਅਤਿਬਹੁਕਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਇਮੇ ਪਨ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਮਣੰ ਗੋਤਮੰ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਪਸੰਸਨ੍ਤਿ ਚ, ਹਨ੍ਦਾਹੰ ਇਮੇ ਨਿਸ੍ਸਦ੍ਦੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਯੰ ਕਥੇਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦੇ ਕਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ''ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਵਾਦਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛੰ ਵਦਾਮ, ਮਨਸਾਪਿ ਤਮੇਵ ਸਾਰਤੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਾਮ, ਕਾਯੇਨਪਿਮ੍ਹਾ ਤਮੇਵ ਅਲ੍ਲੀਨਾ, ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕੰ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਵਣ੍ਣਨਾ

੫੮. **ਤਪਸ੍ਸੀ**ਤਿ ਤਪਨਿਸ੍ਸਿਤਕੋ। ''ਅਚੇਲਕੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਸੀਹਨਾਦੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੯੩) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਤਪੰ ਸਮਾਦਿਯਤੀ**ਤਿ ਅਚੇਲਕਭਾਵਾਦਿਕੰ ਤਪੰ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਿਯਤਿ, ਦਲ੍ਹੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਤਪੇ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਤੁਟ੍ਠਮਨੋ ਹੋਤਿ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ**ਤਿ ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਏਵੰ ਪਰਿਯੋਸਿਤਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ, ਇਦਞ੍ਚ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨੰ ਵਸੇਨ ਆਗਤੰ। ਸਾਸਨਾਵਚਰੇਨਾਪਿ ਪਨ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਧੁਤਙ੍ਗੰ ਸਮਾਦਿਯਤਿ, ਸੋ ਤੇਨੇਵ ਧੁਤਙ੍ਗੇਨ ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰੋਤਿ ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। **ਤਪਸ੍ਸਿਨੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸਾਪੇਤਸ੍ਸ ਤਪਸ੍ਸਿਨੋ ਅਯੰ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਹੋਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾਯੰ ਤਪੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵਦਾਮਿ।

ਅਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕੰਸੇਤੀਤਿ ''ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਉਕ੍ਕੰਸਤਿ ਉਕ੍ਖਿਪਤਿ। **ਪਰੰ ਵਮ੍ਭੇਤੀ**ਤਿ ''ਅਯੰ ਨ ਮਾਦਿਸੋ''ਤਿ ਪਰੰ ਸੰਹਾਰੇਤਿ ਅਵਕ੍ਖਿਪਤਿ।

ਮਜ੍ਜਤੀਤਿ ਮਾਨਮਦਕਰਣੇਨ ਮਜ੍ਜਤਿ। **ਮੁਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤਿ ਗਧਿਤੋ ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ। **ਪਮਾਦਮਾਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਏਤਦੇਵ ਸਾਰਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਧੁਤਙ੍ਗਸੁਦ੍ਧਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੁਦ੍ਧਿਕੋ। ਧੁਤਙ੍ਗਮੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਵਿਯ ਸਾਰਤੋ ਪਚ੍ਚੇਤਿ।

੫੯. **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤੀਤਿ ਲਾਭਾ, ਤੇਯੇਵ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਸਙ੍ਖਰਿਤ੍ਵਾ ਲਦ੍ਧਾ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਵਣ੍ਣਭਣਨੰ ਸਿਲੋਕੋ। **ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀ**ਤਿ ਅਚੇਲਕਾਦਿਭਾਵੰ ਤੇਰਸਧੁਤਙ੍ਗਸਮਾਦਾਨੰ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਮਹਾਲਾਭੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਵਾਰਨਯੇਨੇਵ ਦੁਵਿਧਸ੍ਸਾਪਿ ਤਪਸ੍ਸਿਨੋ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

੬੦. **ਵੋਦਾਸਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਭਾਗਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਭਾਗੇ ਕਰੋਤਿ। **ਖਮਤੀ**ਤਿ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। **ਨਕ੍ਖਮਤੀ**ਤਿ ਨ ਰੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਪਜਹਤੀ**ਤਿ ਸਤਣ੍ਹੋ ਪਜਹਤਿ। ਕਥਂ? ਪਾਤੋਵ ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਭੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਮਂਸਭੋਜਨਂ ਉਪਨੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਹੋਤਿ ''ਇਦਾਨਿ ਏਵਰੂਪਂ ਕਦਾ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮ, ਸਚੇ ਜਾਨੇਯ੍ਯਾਮ, ਪਾਤੋਵ ਖੀਰਭਤ੍ਤਂ ਨ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਮ, ਕਿਂ ਮਯ੍ਹਾ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ, ਗਚ੍ਛ ਭੋ, ਤ੍ਵਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਾ''ਤਿ ਜੀਵਿਤਂ ਪਰਿਚ੍ਚਜਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸਾਪੇਕ੍ਖੋ ਪਜਹਤਿ। **ਗਧਿਤੋ**ਤਿ ਗੇਧਜਾਤੋ। **ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਬਲਵਤਣ੍ਹਾਯ ਮੁਚ੍ਛਿਤੋ ਸਂਮੂਟ੍ਠਸ੍ਸਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਅਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਆਮਿਸੇ ਅਤਿਲਗ੍ਗੋ, ''ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਥ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਧਮ੍ਮਨਿਮਨ੍ਤਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਕਬਲ਼ੇ ਕਰੋਤਿ। **ਅਨਾਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿਆਦੀਨਵਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। **ਅਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ਇਧ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਨਿਸ੍ਸਰਣਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਰਿਭੋਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰਸਿਲੋਕਨਿਕਨ੍ਤਿਹੇਤੂ**ਤਿ ਲਾਭਾਦੀਸੁ ਤਣ੍ਹਾਹੇਤੁ।

੬੧. **ਸਂਭਕ੍ਖੇਤੀ**ਤਿ ਸਂਖਾਦਤਿ। **ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਕ੍ਕਸਣ੍ਠਾਨਾ ਅਸਨਿਯੇਵ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਅਸਨਿਵਿਚਕ੍ਕਂ ਇਮਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਕੂਟਂ ਮੂਲਬੀਜਾਦੀਸੁ ਨ ਕਿਞ੍ਚਿ ਨ ਸਂਭੁਞ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਚ ਪਨ ਨਂ ਸਮਣਪ੍ਪਵਾਦੇਨ ਸਮਣੋਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਅਪਸਾਦੇਤਿ ਅਵਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਇਦਂ ਤਿਤ੍ਥਿਯਵਸੇਨ ਆਗਤਂ। ਭਿਕ੍ਖੁਵਸੇਨ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਯਂ ਯੋਜਨਾ, ਅਤ੍ਤਨਾ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਅਞ੍ਞਂ ਏਵਂ ਅਪਸਾਦੇਤਿ ''ਕਿਂ ਸਮਣਾ ਨਾਮ ਇਮੇ ਸਮਣਮ੍ਹਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਧੁਤਙ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ ਪਚ੍ਚਯਬਾਹੁਲ੍ਲਿਕਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ। **ਲੂਖਾਜੀਵਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਚੇਲਕਾਦਿਵਸੇਨ ਵਾ ਧੁਤਙ੍ਗਵਸੇਨ ਵਾ ਲੂਖਾਜੀਵਿਂ। **ਇਸ੍ਸਾਮਚ੍ਛਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਸ੍ਸ ਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਖੀਯਨਲਕ੍ਖਣਂ ਇਸ੍ਸਂ, ਸਕ੍ਕਾਰਾਦਿਕਰਣਅਕ੍ਖਮਨਲਕ੍ਖਣਂ ਮਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚ।

੬੨. **ਆਪਾਥਕਨਿਸਾਦੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਪਾਥੇ ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਠਿਤੋ ਵਗ੍ਗੁਲਿਵਤਂ ਚਰਤਿ, ਪਞ੍ਚਾਤਪਂ ਤਪ੍ਪਤਿ, ਏਕਪਾਦੇਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਸੂਰਿਯਂ ਨਮਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਸਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਧੁਤਙ੍ਗੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਸਯਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਚਕ੍ਖੁਪਥੇ ਤਪਂ ਕਰੋਤਿ, ਮਹਾਸਾਯਨ੍ਹੇਯੇਵ ਚੀਵਰਕੁਟਿਂ ਕਰੋਤਿ, ਸੂਰਿਯੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਪਟਿਸਂਹਰਤਿ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਗਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਘਣ੍ਡਿਂ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਙ੍ਕਮਂ ਓਤਰਤਿ, ਸਮ੍ਮੁਞ੍ਜਨਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਙ੍ਗਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਤਿ।

ਅਤ੍ਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਂ **ਅਦਸ੍ਸਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅ-ਕਾਰੋ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਦਸ੍ਸਯਮਾਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਮ੍ਪਿ ਮੇ ਤਪਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਂ ਮਮੇਵ ਤਪਸ੍ਮਿਂ, ਪਚ੍ਚਤ੍ਤੇ ਵਾ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਮਮ ਤਪੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਅਚੇਲਕੋ ਅਤ੍ਥਿ ਮੁਤ੍ਤਾਚਾਰੋਤਿਆਦੀਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਸ ਤਪੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋਤਿਆਦੀਨਿ ਭਣਤਿ। ਅਸੁਕਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਪਨ ਠਾਨੇ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿਆਦੀਨਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਏਸ ਤਪੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋਤਿਆਦੀਨਿ ਭਣਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵਾਤਿ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਜ੍ਜਂ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਵਾ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਂ ਸੇਵਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਸੇਵਤਿ। **ਅਕ੍ਖਮਮਾਨਂ ਆਹ ਖਮਤੀ**ਤਿ ਅਰੁਚ੍ਚਮਾਨਂਯੇਵ ਰੁਚ੍ਚਤਿ ਮੇਤਿ ਵਦਤਿ। ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਂ ਅਤਿਮਹਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਵਜ੍ਜਂ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, ਪਰੇਨ ਕਤਂ ਦੁਕ੍ਕਟਮਤ੍ਤਂ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਮ੍ਪਿ ਪਾਰਾਜਿਕਸਦਿਸਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਨੁਞ੍ਞੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਅਨੁਮੋਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੬੩. **ਕੋਧਨੋ ਹੋਤਿ ਉਪਨਾਹੀ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਕੋਧੇਨ, ਵੇਰਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੇਨ ਉਪਨਾਹੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਕ੍ਖੀ ਹੋਤਿ ਪਲ਼ਾਸੀ**ਤਿ ਪਰਗੁਣਮਕ੍ਖਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਮਕ੍ਖੇਨ, ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਲ਼ਾਸੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਇਸ੍ਸੁਕੀ ਹੋਤਿ ਮਚ੍ਛਰੀਤਿ ਪਰਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਸੁ ਉਸੂਯਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਇਸ੍ਸਾਯ, ਆਵਾਸਕੁਲਲਾਭਵਣ੍ਣਧਮ੍ਮੇਸੁ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧਮਚ੍ਛੇਰੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। **ਸਠੋ ਹੋਤਿ ਮਾਯਾਵੀ**ਤਿ ਕੇਰਾਟਿਕਲਕ੍ਖਣੇਨ ਸਾਠੇਯ੍ਯੇਨ, ਕਤਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਮਾਯਾਯ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। **ਥਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਅਤਿਮਾਨੀ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਿਨੇਹਨਿਕ੍ਕਰੁਣਥਦ੍ਧਲਕ੍ਖਣੇਨ ਥਮ੍ਭੇਨ, ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਮਞ੍ਞਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਅਤਿਮਾਨੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। **ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਸਮ੍ਭਾਵਨਪਤ੍ਥਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਪਾਪਿਚ੍ਛਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। **ਪਾਪਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਸਂਯੇਵ ਲਾਮਕਾਨਂ ਇਚ੍ਛਾਨਂ ਵਸਂ ਗਤੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕੋ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦਿਨਯਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾਯ ਅਯਾਥਾਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਪੇਤੋ। **ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਸਾਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਿ ਉਚ੍ਛੇਦਨ੍ਤਸ੍ਸ

ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ''ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਮੇਵ ਪਰਾਮਸਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਦਤੀਤਿ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ।** ਆਧਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦਲ੍ਹਂ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤਂ, ਤਥਾ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀ।** ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਵਿਯ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁਨ੍ਤਿ **ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ। ਯਦਿਮੇ**ਤਿ ਯਦਿ ਇਮੇ।

ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਪਟਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੬੪. ਇਧ, ਨਿਗ੍ਰੋਧ, ਤਪਸ੍ਸੀਤਿ ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਅਞ੍ਞਤਿਤ੍ਥਿਯੇਹਿ ਗਹਿਤਲਦ੍ਧਿਂ ਤੇਸਂ ਰਕ੍ਖਿਤਂ ਤਪਂ ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਸਂਕਿਲਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਪਾਲ੍ਹਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਾਲ੍ਹਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਦੇਸਨਮਾਰਭਨ੍ਤੋ **ਇਧ, ਨਿਗ੍ਰੋਧਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਨ ਅਤ੍ਤਮਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਵਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਚ ਲੂਖਤਪਸ੍ਸਿਨੋ ਚੇਵ ਧੁਤਙ੍ਗਧਰਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਯੋਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਏਵਂ ਸੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਸੋ ਤੇਨ ਨ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ ਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸਙ੍ਕਪ੍ਪਭਾਵਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਨਿਰੁਪਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਹੋਤਿ, ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਾਯਮਮਾਨੋ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੁਦ੍ਧਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੬੯. ਅਦ੍ਧਾ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਭਨ੍ਤੇ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਵੀਰਿਯੇਨ ਪਾਪਜਿਗੁਚ੍ਛਨਵਾਦੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ। ਇਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਭਾਵਂ ਵਾ ਸਾਰਭਾਵਂ ਵਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ **ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚਾ**ਤਿ ਆਹ। ਅਥਸ੍ਸ ਭਗਵਾ ਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਭਾਵਂ ਪਟਿਸੇਧੇਨ੍ਤੋ **ਨ ਖੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ । **ਪਪਟਿਕਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਾਰਵਤੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਾਰਂ ਫੇਗ੍ਗੁਂ ਤਚਞ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਬਹਿਪਪਟਿਕਸਦਿਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਤਚਪ੍ਪਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੭੦. ਅਗ੍ਗਂ ਪਾਪੇਤੂਤਿ ਦੇਸਨਾਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤੁ, ਸਾਰਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤੂਤਿ ਦਸਬਲਂ ਯਾਚਤਿ। **ਚਾਤੁਯਾਮਸਂਵਰਸਂਵੁਤੋ**ਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੇਨ ਸਂਵਰੇਨ ਪਿਹਿਤੋ। **ਨ ਪਾਣਂ ਅਤਿਪਾਤੇਤੀ**ਤਿ ਪਾਣਂ ਨ ਹਨਤਿ। **ਨ ਭਾਵਿਤਮਾਸੀਸਤੀ**ਤਿ ਭਾਵਿਤਂ ਨਾਮ ਤੇਸਂ ਸਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ, ਤੇ ਨ ਆਸੀਸਤਿ ਨ ਸੇਵਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਦੁਂ ਚਸ੍ਸ ਹੋਤੀਤਿ ਏਤਞ੍ਚਸ੍ਸ ਇਦਾਨਿ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਂ ''ਸੋ ਅਭਿਹਰਤੀ''ਤਿਆਦਿਲਕ੍ਖਣਂ। **ਤਪਸ੍ਸਿਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਪਸ੍ਸਿਭਾਵੇਨ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸੋ ਅਭਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਤਂ ਸੀਲਂ ਅਭਿਹਰਤਿ, ਉਪਰੂਪਰਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ। ਸੀਲਂ ਮੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਂ, ਤਪੋ ਆਰਦ੍ਧੋ, ਅਲਮੇਤ੍ਤਾਵਤਾਤਿ ਨ ਵੀਰਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ। **ਨੋ ਹੀਨਾਯਾਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਹੀਨਾਯ ਗਿਹਿਭਾਵਤ੍ਥਾਯ ਨ ਆਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੀਲਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯ ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿਯੇਵ, ਏਵਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਸੋ ਵਿਵਿਤ੍ਤਂ ਸੇਨਾਸਨਂ ਭਜਤਿ। ''ਅਰਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੧੬) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ। ''ਮੇਤ੍ਤਾਸਹਗਤੇਨਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਣ੍ਣਿਤਾਨਿ। **ਤਚਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਪਟਿਕਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਤਚਂ ਪਤ੍ਤਾ। **ਫੇਗ੍ਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਚਤੋ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਂ ਫੇਗ੍ਗੁਂ ਪਤ੍ਤਾ, ਫੇਗ੍ਗੁਸਦਿਸਾ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੭੪. ''ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ, ਖੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧ, ਤਪੋਜਿਗੁਚ੍ਛਾ ਅਗ੍ਗਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚ ਹੋਤਿ ਸਾਰਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਚਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਭਗਵਾ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਵਸੇਨਾਹ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਞ੍ਹਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਾਖਾਪਲਾਸਸਦਿਸੋ। ਪਞ੍ਚਸੀਲਮਤ੍ਤਕਂ ਪਪਟਿਕਸਦਿਸਂ। ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਂ ਤਚਸਦਿਸਂ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਾਵਸਾਨਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਫੇਗ੍ਗੁਸਦਿਸਾ। ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਂ ਪਨੇਤੇ ਅਰਹਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਤਂ ਰੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਸਾਰਸਦਿਸਂ। ਸਾਸਨੇ ਪਨ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਸਾਖਾਪਲਾਸਸਦਿਸੋ। ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾ ਪਪਟਿਕਸਦਿਸਾ। ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਤਚਸਦਿਸਾ। ਲੋਕਿਯਾਭਿਞ੍ਞਾ ਫੇਗ੍ਗੁਸਦਿਸਾ। ਮਗ੍ਗਫਲਂ ਸਾਰੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਸਨਂ ਓਨਤਵਿਨਤਫਲਭਾਰਭਰਿਤਰੁਕ੍ਖੂਪਮਾਯ ਉਪਮਿਤਂ। ਸੋ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ ਤਤੋ ਤਚਸਾਰਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਤੋ ਮਮ ਸਾਸਨਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਞ੍ਚੇਵ ਪਣੀਤਤਰਞ੍ਚ, ਤਂ ਤੁਵਂ ਕਦਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋਦੇਸਨਾਯ ਵਿਸੇਸਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ''ਇਤਿ ਖੋ ਨਿਗ੍ਰੋਧਾ''ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ । **ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ**ਤਿ ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਾ

ਤਿੰਸਸਤਸਙ੍ਖ਼ਜਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ। **ਏਤ੍ਥ ਮਯਂ ਅਨਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਚੇਲਕਪਾਲ਼ਿਆਦੀਸੁ, ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਚੇਲਕਪਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ , ਕੁਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਾਲ਼ਿ। ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਾਲ਼ਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਚਾਤੁਯਾਮਸਂਵਰਾਦੀਨਿ। ਚਾਤੁਯਾਮਸਂਵਰੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਅਰਞ੍ਞਵਾਸਾਦੀਨਿ। ਅਰਞ੍ਞਵਾਸੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਾਦੀਨਿ। ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾਦੀਨਿ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਦੀਨਿ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕੁਤੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ। ਏਤ੍ਥ ਮਯਂ ਸਾਚਰਿਯਕਾ ਨਟ੍ਠਾ''ਤਿ। **ਇਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਾਧਿਗਮਤੋ ਭਿਯ੍ਯੋ ਅਞ੍ਞਂ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਂ ਵਿਸੇਸਾਧਿਗਮਂ ਮਯਂ ਸੁਤਿਵਸੇਨਾਪਿ ਨ ਜਾਨਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

ਨਿਗ੍ਰੋਧਸ੍ਸਪਜ੍ਝਾਯਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫. ਅਥ ਨਿਗ੍ਰੋਧਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਇਮੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਇਦਾਨਿ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਸੁਸ੍ਸੂਸਨ੍ਤਿ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਨਿਗ੍ਰੋਧੇਨ ਭਗਵਤੋ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਕਕ੍ਖਲ਼ਂ ਦੁਰਾਸਦਵਚਨਂ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਇਦਾਨਿ ਅਯਮ੍ਪਿ ਸੋਤੁਕਾਮੋ ਜਾਤੋ, ਕਾਲੋ ਦਾਨਿ ਮੇ ਇਮਸ੍ਸ ਮਾਨਦ੍ਧਜਂ ਨਿਪਾਤੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਾਸਨਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਨਿਗ੍ਰੋਧਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਏਤਦਵੋਚ। ਅਪਰਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ ''ਅਯਂ ਮਯਿ ਅਕਥੇਨ੍ਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਸ੍ਸ ਅਨਾਗਤੇ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਾ ਪਨ ਕਥਿਤੇ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਹਿਤਾਯ ਸੁਖਾਯਾ''ਤਿ। ਅਥ ਨਿਗ੍ਰੋਧਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਏਤਦਵੋਚ। **ਅਪਰਿਸਾਵਚਰਂ ਪਨ ਨਂ ਕਰੋਥਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਪਨਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤੋ, ਅਥ ਨਂ ਅਪਰਿਸਾਵਚਰਂ ਕਰੋਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਪਰਿਸਾਵਚਰੇਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਪਰਿਸਾਵਚਰਂ ਵਾ ਏਤਂ ਕਰੋਥ, ਗੋਕਾਣਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਗੋਕਾਣਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਗੋਕਾਣਂ ਪਰਿਯਨ੍ਤਚਾਰਿਨਿਂ ਵਿਯ ਕਰੋਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤੋ**ਤਿ ਤੁਣ੍ਹੀਭਾਵਂ ਉਪਗਤੋ। **ਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤੇਜਤਂ ਆਪਨ੍ਨੋ। **ਪਤ੍ਤਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਓਨਤਗੀਵੋ। **ਅਧੋਮੁਖੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾਮੁਖੋ।

੧੬. ਬੁਦ੍ਧੋ ਸੋ ਭਗਵਾ ਬੋਧਾਯਾਤਿ ਸਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਸਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬੋਧਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। **ਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਤੋਪਿ ਦਨ੍ਤੋ... ਪੇ॰... ਮਨਤੋਪਿ ਦਨ੍ਤੋ। **ਦਮਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸਮ੍ਪਿ ਦਮਨਤ੍ਥਾਯ ਏਵ, ਨ ਵਾਦਤ੍ਥਾਯ। **ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਰਾਗਸਨ੍ਤਤਾਯ ਸਨ੍ਤੋ, ਦੋਸਮੋਹਸਨ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬ ਅਕੁਸਲਸਬ੍ਬਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰਸਨ੍ਤਤਾਯ ਸਨ੍ਤੋ। **ਸਮਥਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਰਾਗਾਦਿਸਮਨਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। **ਤਿਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਓਘੇ ਤਿਣ੍ਣੋ। **ਤਰਣਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਓਘਨਿਤ੍ਥਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸਾਪਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤ੍ਥਾਯ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ।

ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਪਰਿਯੋਸਾਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭. ਅਚ੍ਚਯੋਤਿਆਦੀਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੨੫੦) ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਉਜੁਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਕਾਯਵਙ੍ਕਾਦਿਵਿਰਹਿਤੋ ਉਜੁਸਭਾਵੋ। **ਅਹਮਨੁਸਾਸਾਮੀ**ਤਿ ਅਹਂ ਤਾਦਿਸਂ ਪੁਗ੍ਗਲ਼ਂ ਅਨੁਸਾਸਾਮਿ, ਧਮ੍ਮਂ ਅਸ੍ਸ ਦੇਸੇਮਿ। **ਸਤ੍ਤਾਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਦਿਵਸਾਨਿ, ਇਦਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਭਗਵਾ ਦਨ੍ਧਪਞ੍ਞਂ ਪੁਗ੍ਗਲ਼ਂ ਸਨ੍ਧਾਯਾਹ ਅਸਠੋ ਪਨ ਅਮਾਯਾਵੀ ਉਜੁਜਾਤਿਕੋ ਤਂਮੁਹੁਤ੍ਤੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ''ਅਸਠ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਵਚਨੇਨ ਸਠੋ ਹਿ ਵਙ੍ਕਵਙ੍ਕੋ, ਮਯਾਪਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਅਨੁਸਾਸਿਤੁਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਨ੍ਤੋ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਂ ਪਾਦੇਸੁ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਮੇਰੁਪਾਦਤਲੇ ਵਿਯ ਖਿਪਿਤ੍ਥ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਤਿਸਠੋ, ਕੁਟਿਲਚਿਤ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਰਿ ਏਵਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਸਙ੍ਘੇਸੁ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨਤ੍ਥਾਯ ਸੋਤਂ ਨ ਓਦਹਤਿ, ਕੋਹਞ੍ਞੇ ਠਿਤੋ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਖਮਾਪੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤਸ੍ਸਜ੍ਝਾਸਯਂ ਵਿਦਿਤ੍ਵਾ ''ਏਤੁ ਵਿਞ੍ਞੂ ਪੁਰਿਸੋ ਅਸਠੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਸਠਂ ਪਨਾਹਂ ਅਨੁਸਾਸਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਮੀਤਿ।

੧੮. ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਮਜਤਾਤਿ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਮਜਤਾਯ, ਅਮ੍ਹੇ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ''ਏਤੁ ਵਿਞ੍ਞੂਪੁਰਿਸੋ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਯੋ ਏਵ ਵੋ ਆਚਰਿਯੋ**ਤਿ ਯੋ ਏਵ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਕਤਿਯਾ ਆਚਰਿਯੋ। **ਉਦ੍ਦੇਸਾ ਨੋ ਚਾਵੇਤੁਕਾਮੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ

ਅਨੁਸਾਸਨਿਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਉਦ੍ਦੇਸਤੋ ਚਾਵੇਤੁਕਾਮੋ। **ਸੋ ਏਵ ਵੋ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਹੋਤੂ**ਤਿ ਯੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਪਕਤਿਯਾ ਉਦ੍ਦੇਸੋ, ਸੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਹੋਤੁ , ਨ ਮਯਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਉਦ੍ਦੇਸੇਨ ਅਤ੍ਥਿਕਾ। **ਆਜੀਵਾ**ਤਿ ਆਜੀਵਤੋ। **ਅਕੁਸਲਸਙ੍ਖਾਤਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਾਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਪਤ੍ਤਾ। **ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਧਮ੍ਮਾ ਤਣ੍ਹਾਯੇਵ ਵਾ ਵਿਸੇਸੇਨ। ਸਾ ਹਿ ਪੁਨਬ੍ਭਵਕਰਣਤੋ ''ਪੋਨੋਬ੍ਭਵਿਕਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਸਦਰਥਾ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਦਰਥਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ। **ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਿਯਾ**ਤਿ ਜਾਤਿਜਰਾਮਰਣਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤਾ। **ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ। **ਵੋਦਾਨਿਯਾ**ਤਿ, ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇ ਹਿ ਸਤ੍ਤੇ ਵੋਦਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਵੋਦਾਨਿਯਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਪਾਰਿਪੂਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ। **ਵੇਪੁਲ੍ਲਤ੍ਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਫਲਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਤਂ, ਉਭੋਪਿ ਵਾ ਏਤਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨੇਵ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਤਤੋ ਤੁਮ੍ਹੇ ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਞ੍ਚੇਵ ਫਲਪਞ੍ਞਞ੍ਚ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾ''ਤਿ। ਏਵਂ ਭਗਵਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕੇ ਆਰਬ੍ਭ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਯਾ ਫਲਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ।

੧੯. ਯਥਾ ਤਂ ਮਾਰੇਨਾਤਿ ਯਥਾ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਵ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਾ...ਪੇ॰... ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ।

ਮਾਰੋ ਕਿਰ ਸਤ੍ਥਾ ਅਤਿਵਿਯ ਗਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਬਲਂ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮੇਸਂ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਮੀਤਿ ਸੋ ਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਪ੍ਪਹੀਨਵਿਪਲ੍ਲਾਸਾਨਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮਾਰਸ੍ਸ ਯਥਾਕਾਮਕਰਣੀਯਂ ਹੋਤਿ। ਤੇਪਿ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਥਦ੍ਧਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਾ ਵਿਯ ਤੁਣ੍ਹੀ ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਨਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਇਮੇ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾ ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਰਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਮਾਰੇਨ ਪਰਿਯੁਟ੍ਠਿਤਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਤੇਸਂ ਮਗ੍ਗਫਲੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਹੇਤੁ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਮਾਰਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਯ੍ਯ, ਸੋ ਪਨ ਤੇਸਂ ਨਤ੍ਥਿ। ''ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮੇ ਤੁਚ੍ਛਪੁਰਿਸਾ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਤੋ ਏਤਦਹੋਸਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਮੇ ਮੋਘਪੁਰਿਸਾ''ਤਿਆਦਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਫੁਟ੍ਠਾ ਪਾਪਿਮਤਾ**ਤਿ ਪਾਪਿਮਤਾ ਮਾਰੇਨ ਫੁਟ੍ਠਾ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੇਸੁ ਨਾਮ। **ਅਞ੍ਞਾਣਤ੍ਥਮ੍ਪੀ**ਤਿ ਜਾਨਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ। **ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹੋ**ਤਿ ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਤ੍ਤਾਹੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਸਮਣੇਨ ਗੋਤਮੇਨ 'ਸਯਂ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ ਸਤ੍ਤਾਹ'ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਸਤ੍ਤਾਹੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕਿਂ ਅਪ੍ਫਾਸੁਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਹਨ੍ਦ ਮਯਂ ਸਤ੍ਤਾਹਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਏਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾ, ਨ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਅਞ੍ਞਾਣਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਜਾਨਾਮ ਤਾਵਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਏਕਦਿਵਸੇ ਏਕਵਾਰਂ ਅਞ੍ਞਾਣਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਏਤੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਸਤ੍ਤਾਹੋ ਪਨ ਏਤੇਸਂ ਕੁਸੀਤਾਨਂ ਕਿਂ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਕਿਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਤੇ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਪੂਰੇਤੁਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਸੀਹਨਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਵਾਦਭਿਨ੍ਦਨਂ ਸਕਵਾਦਸਮੁਸ੍ਸਾਪਨਞ੍ਚ ਅਭੀਤਨਾਦਂ ਨਦਿਤ੍ਵਾ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਸੀ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ। **ਤਾਵਦੇਵਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਞ੍ਞੇਵ ਖਣੇ। **ਰਾਜਗਹਂ ਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਰਾਜਗਹਮੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਤੇਸਂ ਪਨ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਾਨਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਇਦਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਸੇਸੋ ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ, ਆਯਤਿਂ ਪਨ ਨੇਸਂ ਵਾਸਨਾਯ ਪਚ੍ਚਯੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਮੇਵਾਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਉਦੁਮ੍ਬਰਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੩. ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਤ੍ਤਦੀਪਸਰਣਤਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੦. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਮਾਤੁਲਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ। ਤਂ ਨਗਰਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਵਨਸਣ੍ਡੇ ਵਿਹਰਤਿ। ‘‘ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਮਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ –

ਭਗਵਾ ਕਿਰ ਇਮਸ੍ਸ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਮੁਟ੍ਠਾਨਸਮਯੇ ਪਚ੍ਚੂਸਕਾਲੇ ਮਹਾਕਰੁਣਾਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਇਮਾਯ ਅਨਾਗਤਵਂਸਦੀਪਿਕਾਯ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਕਥਾਯ ਮਾਤੁਲਨਗਰਵਾਸੀਨਂ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯਾ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਭਿਸਮਯਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਾਤੋਵ ਵੀਸਤਿਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰੋ ਮਾਤੁਲਨਗਰਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ। ਮਾਤੁਲਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ‘‘ਭਗਵਾ ਆਗਤੋ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮ੍ਮ ਦਸਬਲਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੇਨ ਨਗਰਂ ਪਵੇਸੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਜ੍ਜਟ੍ਠਾਨਂ ਸਂਵਿਧਾਯ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਮਹਾਰਹੇ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਮਹਾਦਾਨਂ ਅਦਂਸੁ। ਭਗਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਸਚਾਹਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਇਮੇਸਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਅਯਂ ਪਦੇਸੋ ਸਮ੍ਬਾਧੋ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਠਾਤੁਂ ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਂ ਵਾ ਓਕਾਸੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਹਤਾ ਖੋ ਪਨ ਸਮਾਗਮੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਰਾਜਕੁਲਾਨਂ ਭਤ੍ਤਾਨੁਮੋਦਨਂ ਅਕਤ੍ਵਾਵ ਪਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਨਗਰਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ – ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨੁਮੋਦਨਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਅਦ੍ਧਾ ਭਤ੍ਤਗ੍ਗਂ ਅਮਨਾਪਂ ਅਹੋਸਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਾਮ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਚਿਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤੁਂ, ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਵਿਸ੍ਸਾਸਕਰਣਂ ਨਾਮ ਸਮੁਸ੍ਸਿਤਫਣਂ ਆਸੀਵਿਸਂ ਗੀਵਾਯ ਗਹਣਸਦਿਸਂ ਹੋਤਿ; ਏਥ ਭੋ, ਤਥਾਗਤਂ ਖਮਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ। ਸਕਲਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਭਗਵਤਾ ਸਹੇਵ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ। ਭਗਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋਵ ਮਗਧਕ੍ਖੇਤ੍ਤੇ ਠਿਤਂ ਸਾਖਾਵਿਟਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਸਨ੍ਦਚ੍ਛਾਯਂ ਕਰੀਸਮਤ੍ਤਭੂਮਿਪਤ੍ਥਟਂ ਏਕਂ ਮਾਤੁਲਰੁਕ੍ਖਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸਿਯਮਾਨੇ ‘‘ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਨੋਕਾਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗਾ ਓਕ੍ਕਮ੍ਮ ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਭਣ੍ਡਾਗਾਰਿਕਂ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਓਲੋਕਿਤਸਞ੍ਞਾਯ ਏਵ ‘‘ਸਤ੍ਥਾ ਨਿਸੀਦਿਤੁਕਾਮੋ’’ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਸੁਗਤਮਹਾਚੀਵਰਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਨਿਸੀਦਿ ਭਗਵਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤੇ ਆਸਨੇ। ਅਥਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਪਚ੍ਛਤੋ ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ, ਆਕਾਸੇ ਦੇਵਤਾ ਅਟ੍ਠਂਸੁ, ਏਵਂ ਮਹਾਪਰਿਸਮਜ੍ਝਗਤੋ ਤਤ੍ਰ ਖੋ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਤਤ੍ਰ ਉਪਵਿਟ੍ਠਾ ਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। **ਅਤ੍ਤਦੀਪਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਦੀਪਂ ਤਾਣਂ ਲੇਣਂ ਗਤਿਂ ਪਰਾਯਣਂ ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਸਰਣਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਅਨਞ੍ਞਸਰਣਾ**ਤਿ ਇਦਂ ਅਞ੍ਞਸਰਣਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਚਨਂ। ਨ ਹਿ ਅਞ੍ਞੋ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਸਰਣਂ ਹੋਤਿ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਾਯਾਮੇਨ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਸੁਜ੍ਝਨਤੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ‘‘ਅਤ੍ਤਾ ਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਥੋ, ਕੋ ਹਿ ਨਾਥੋ ਪਰੋ ਸਿਯਾ’’ਤਿ (ਧ॰ ਪ॰ ੧੬੦)। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਅਨਞ੍ਞਸਰਣਾ’’ਤਿ। ਕੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਤਾ ਨਾਮ, ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ ਧਮ੍ਮੋ। ਤੇਨਾਹ – ‘‘ਧਮ੍ਮਦੀਪਾ ਧਮ੍ਮਸਰਣਾ ਅਨਞ੍ਞਸਰਣਾ’’ਤਿ। ‘‘ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨਿ।

ਗੋਚਰੇਤਿ ਚਰਿਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ। **ਸਕੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਕੇ। **ਪੇਤ੍ਤਿਕੇ ਵਿਸਯੇ**ਤਿ ਪਿਤਿਤੋ ਆਗਤਵਿਸਯੇ। **ਚਰਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਰਨ੍ਤਾਨਂ। ‘‘ਚਰਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। **ਨ ਲਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਨ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ ਨ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ। **ਮਾਰੋ**ਤਿ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰੋਪਿ, ਮਚ੍ਚੁਮਾਰੋਪਿ, ਕਿਲੇਸਮਾਰੋਪਿ। **ਓਤਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਰਨ੍ਧਂ ਛਿਦ੍ਦਂ ਵਿਵਰਂ। ਅਯਂ ਪਨਤ੍ਥੋ ਲੇਡ੍ਡੁਟ੍ਠਾਨਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਤੋਰਣੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਬਾਲਾਤਪਂ ਤਪਨ੍ਤਂ ਲਾਪਂ ਸਕੁਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ। ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੇਨਸਕੁਣਵਤ੍ਥੁਨਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ –

‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ ਲਾਪੰ ਸਕੁਣੰ ਸਹਸਾ ਅਜ੍ਝਪ੍ਪਤ੍ਤਾ ਅਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲਾਪੋ ਸਕੁਣੋ ਸਕੁਣਗ੍ਘਿਯਾ ਹਰਿਯਮਾਨੋ ਏਵੰ ਪਰਿਦੇਵਸਿ ‘ਮਯਮੇਵਮ੍ਹ ਅਲਕ੍ਖਿਕਾ, ਮਯੰ ਅਪ੍ਪਪੁਞ੍ਞਾ, ਯੇ ਮਯੰ ਅਗੋਚਰੇ ਚਰਿਮ੍ਹ ਪਰਵਿਸਯੇ, ਸਚੇਜ੍ਜ ਮਯੰ ਗੋਚਰੇ ਚਰੇਯ੍ਯਾਮ ਸਕੇ ਪੇਤ੍ਤਿਕੇ ਵਿਸਯੇ, ਨ ਮ੍ਯਾਯੰ ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ ਅਲੰ ਅਭਵਿਸ੍ਸ ਯਦਿਦੰ ਯੁਦ੍ਧਾਯਾ’ਤਿ। ਕੋ ਪਨ ਤੇ ਲਾਪ ਗੋਚਰੋ ਸਕੋ ਪੇਤ੍ਤਿਕੋ ਵਿਸਯੋਤਿ? ਯਦਿਦੰ ਨਙ੍ਗਲਕਟ੍ਠਕਰਣੰ ਲੇਡ੍ਡੁਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ ਸਕੇ ਬਲੇ ਅਪਤ੍ਥਦ੍ਧਾ ਸਕੇ ਬਲੇ ਅਸੰਵਦਮਾਨਾ ਲਾਪੰ ਸਕੁਣੰ ਪਮੁਞ੍ਚਿ ਗਚ੍ਛ ਖੋ ਤ੍ਵੰ ਲਾਪ, ਤਤ੍ਰਾਪਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨ ਮੋਕ੍ਖਸੀਤਿ।

ਅਥ ਖੋ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲਾਪੋ ਸਕੁਣੋ ਨਙ੍ਗਲਕਟ੍ਠਕਰਣੰ ਲੇਡ੍ਡੁਟ੍ਠਾਨੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਮਹਨ੍ਤੰ ਲੇਡ੍ਡੁੰ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਸਕੁਣਗ੍ਘਿੰ ਵਦਮਾਨੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ ‘‘ਏਹਿ ਖੋ ਦਾਨਿ ਮੇ ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ, ਏਹਿ ਖੋ ਦਾਨਿ ਮੇ ਸਕੁਣਗ੍ਘੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਸਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ ਸਕੇ ਬਲੇ ਅਪਤ੍ਥਦ੍ਧਾ ਸਕੇ ਬਲੇ ਅਸੰਵਦਮਾਨਾ ਉਭੋ ਪਕ੍ਖੇ ਸਨ੍ਨਯ੍ਹ ਲਾਪੰ ਸਕੁਣੰ ਸਹਸਾ ਅਜ੍ਝਪ੍ਪਤ੍ਤਾ। ਯਦਾ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਞ੍ਞਾਸਿ ਲਾਪੋ ਸਕੁਣੋ ਬਹੁਆਗਤਾ ਖੋ ਮ੍ਯਾਯੰ ਸਕੁਣਗ੍ਘੀਤਿ, ਅਥ ਖੋ ਤਸ੍ਸੇਵ ਲੇਡ੍ਡੁਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰੰ ਪਚ੍ਚੁਪਾਦਿ। ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਕੁਣਗ੍ਘਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਰੰ ਪਚ੍ਚਤਾਲੇਸਿ। ਏਵਞ੍ਹਿ ਤੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਹੋਤਿ ਯੋ ਅਗੋਚਰੇ ਚਰਤਿ ਪਰਵਿਸਯੇ।

ਤਸ੍ਮਾਤਿਹ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਾ ਅਗੋਚਰੇ ਚਰਿਤ੍ਥ ਪਰਵਿਸਯੇ, ਅਗੋਚਰੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਰਤੰ ਪਰਵਿਸਯੇ ਲਚ੍ਛਤਿ ਮਾਰੋ ਓਤਾਰੰ, ਲਚ੍ਛਤਿ ਮਾਰੋ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਗੋਚਰੋ ਪਰਵਿਸਯੋ, ਯਦਿਦੰ ਪਞ੍ਚ ਕਾਮਗੁਣਾ। ਕਤਮੇ ਪਞ੍ਚ? ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰੂਪਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਸੋਤਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਸਦ੍ਦਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਘਾਨਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਗਨ੍ਧਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਜਿਵ੍ਹਾਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਰਸਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ, ਕਾਯਵਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਾ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾ ਇਟ੍ਠਾ ਕਨ੍ਤਾ ਮਨਾਪਾ ਪਿਯਰੂਪਾ ਕਾਮੂਪਸਂਹਿਤਾ ਰਜਨੀਯਾ। ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਗੋਚਰੋ ਪਰਵਿਸਯੋ।

ਗੋਚਰੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਰਥ...ਪੇ॰... ਨ ਲਚ੍ਛਤਿ ਮਾਰੋ ਆਰਮ੍ਮਣੰ। ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗੋਚਰੋ ਸਕੋ ਪੇਤ੍ਤਿਕੋ ਵਿਸਯੋ, ਯਦਿਦੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧ ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ; ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ ਆਤਾਪੀ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਤਿਮਾ, ਵਿਨੇਯ੍ਯ ਲੋਕੇ ਅਭਿਜ੍ਝਾਦੋਮਨਸ੍ਸੰ – ਅਯੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਗੋਚਰੋ ਸਕੋ ਪੇਤ੍ਤਿਕੋ ਵਿਸਯੋਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੭੨)।

ਕੁਸਲਾਨਨ੍ਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜਲਕ੍ਖਣਾਨੰ। **ਸਮਾਦਾਨਹੇਤੂ**ਤਿ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨਹੇਤੁ। **ਏਵਮਿਦੰ ਪੁਞ੍ਞੰ ਪਵਡ੍ਢਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਇਦੰ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰੰ ਪੁਞ੍ਞਫਲੰ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਪੁਞ੍ਞਫਲਨ੍ਤਿ ਚ ਉਪਰੂਪਰਿ ਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਪੁਞ੍ਞਵਿਪਾਕੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦਲ੍ਹਨੇਮਿਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੮੧. ਤਤ੍ਥ **ਦੁਵਿਧੰ ਕੁਸਲੰ** ਵਟ੍ਟਗਾਮੀ ਚ ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮੀ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲੰ ਨਾਮ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਸੁ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਾਨਞ੍ਚ ਮਾਤਾਪਿਤੂਸੁ ਸਿਨੇਹਵਸੇਨ ਮੁਦੁਮਦ੍ਦਵਚਿਤ੍ਤੰ। ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲੰ ਨਾਮ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ’’ਤਿਆਦਿਭੇਦਾ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਸੁ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਪੁਞ੍ਞਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨੰ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸਿਰੀਵਿਭਵੋ। ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕੰ ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਦਸ੍ਸੇਸ੍ਸਤਿ।

ਇਧ ਪਨ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਸ੍ਸ ਵਿਪਾਕਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯਦਾ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨੰ ਓਵਾਦੇ ਨ ਅਟ੍ਠੰਸੁ, ਤਦਾ ਆਯੁਨਾਪਿ ਵਣ੍ਣੇਨਾਪਿ ਇਸ੍ਸਰਿਯੇਨਾਪਿ ਪਰਿਹਾਯਿੰਸੁ। ਯਦਾ ਪਨ ਅਟ੍ਠੰਸੁ, ਤਦਾ ਵਡ੍ਢਿੰਸੂਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਾਨੁਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ‘‘ਭੂਤਪੁਬ੍ਬੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ’’ਤਿ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਤਿਆਦੀਨਿ ਮਹਾਪਦਾਨੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੨.੩੩) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ।

੮੨. **ਓਸਕ੍ਕਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਅਵਸਕ੍ਕਿਤੰ। **ਠਾਨਾ ਚੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਠਾਨਾ ਅਪਗਤੰ। ਤੰ ਕਿਰ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਅਨ੍ਤੇਪੁਰਦ੍ਵਾਰੇ ਅਕ੍ਖਾਹਤੰ ਵਿਯ ਵੇਹਾਸੰ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਉਭੋਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਖਦਿਰਤ੍ਥਮ੍ਭੇ ਨਿਖਣਿਤ੍ਵਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨਮਤ੍ਥਕੇ ਨੇਮਿਅਭਿਮੁਖੰ ਏਕੰ ਸੁਤ੍ਤਕੰ ਬਨ੍ਧਿੰਸੁ। ਅਧੋਭਾਗੇਪਿ ਨੇਮਿਅਭਿਮੁਖੰ ਏਕੰ ਬਨ੍ਧਿੰਸੁ। ਤੇਸੁ ਉਪਰਿਮਸੁਤ੍ਤਤੋ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਓਗਤੰ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਓਸਕ੍ਕਿਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਠਾਨੰ ਉਪਰਿਮਕੋਟਿਯਾ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਗਤੰ ਠਾਨਾ ਚੁਤੰ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਦੇਤੰ ਅਤਿਬਲਵਦੋਸੇ ਸਤਿ ਏਵੰ ਹੋਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਕਙ੍ਗੁਲਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਭਟ੍ਠੰ ਠਾਨਾ ਚੁਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਓਸਕ੍ਕਿਤੰ ਠਾਨਾ ਚੁਤ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਥ ਮੇ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯਾਸੀਤਿ ਤਾਤ, ਤ੍ਵੰ ਅਜ੍ਜ ਆਦਿੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਚਕ੍ਕਰਤਨਸ੍ਸ ਉਪਟ੍ਠਾਨੰ ਗਚ੍ਛ, ਏਵੰ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਯਦਾ ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਈਸਕਮ੍ਪਿ ਓਸਕ੍ਕਿਤੰ ਠਾਨਾ ਚੁਤੰ ਪਸ੍ਸਸਿ, ਅਥ ਮਯ੍ਹੰ ਆਚਿਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਜੀਵਿਤਞ੍ਹਿ ਮੇ ਤਵ ਹਤ੍ਥੇ ਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਅਦ੍ਦਸਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਤ੍ਤੋ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਏਕਦਿਵਸੰ ਅਦ੍ਦਸ।

੮੩. **ਅਥ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਥ ਰਾਜਾ ਦਲ੍ਹਨੇਮਿ ‘‘ਚਕ੍ਕਰਤਨੰ ਓਸਕ੍ਕਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਬਲਵਦੋਮਨਸ੍ਸੋ ‘‘ਨ ਦਾਨਿ ਮਯਾ ਚਿਰੰ ਜੀਵਿਤਬ੍ਬੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਪ੍ਪਾਵਸੇਸੰ ਮੇ ਆਯੁ, ਨ ਮੇ ਦਾਨਿ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਕਾਲੋ, ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਕਾਲੋ ਮੇ ਇਦਾਨੀ’’ਤਿ ਰੋਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਦੇਵਿਤ੍ਵਾ ਜੇਟ੍ਠਪੁਤ੍ਤੰ ਕੁਮਾਰੰ ਆਮਨ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਤਦਵੋਚ। **ਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਏਕਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤਮੇਵ। ਇਦੰ ਹਿਸ੍ਸ ਕੁਲਸਨ੍ਤਕੰ। ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਪਨ ਪੁਞ੍ਞਿਦ੍ਧਿਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੰ, ਨ ਤੰ ਸਕ੍ਕਾ ਦਾਤੁੰ। ਕੁਲਸਨ੍ਤਕੰ ਪਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਸਮੁਦ੍ਦਪਰਿਯਨ੍ਤ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਕੇਸਮਸ੍ਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਪਸਪਬ੍ਬਜ੍ਜੰ ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਾਪਿ ਹਿ ਪਠਮੰ ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰੂਲ਼੍ਹਕੇਸੇ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ‘‘ਕੇਸਮਸ੍ਸੁੰ ਓਹਾਰੇਤ੍ਵਾ’’ਤਿ।

ਕਾਸਾਯਾਨੀਤਿ ਕਸਾਯਰਸਪੀਤਾਨਿ। ਆਦਿਤੋ ਏਵੰ ਕਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਕ੍ਕਲਾਨਿਪਿ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ। **ਪਬ੍ਬਜੀ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਚ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਙ੍ਗਲਵਨੁਯ੍ਯਾਨੇਯੇਵ ਵਸਿ। **ਰਾਜਿਸਿਮ੍ਹੀ**ਤਿ ਰਾਜਈਸਿਮ੍ਹਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਹਿ ‘‘ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਸਯੋ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤੰ ਪਨ ਪਹਾਯ ਰਾਜਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਰਾਜਿਸਯੋਤਿ। **ਅਨ੍ਤਰਧਾਯੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੰ ਨਿਬ੍ਬੁਤਦੀਪਸਿਖਾ ਵਿਯ ਅਭਾਵੰ ਉਪਗਤੰ। **ਪਟਿਸੰਵੇਦੇਸੀ**ਤਿ ਕਨ੍ਦਨ੍ਤੋ ਪਰਿਦੇਵਨ੍ਤੋ ਜਾਨਾਪੇਸਿ। **ਪੇਤ੍ਤਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਤਿਤੋ ਆਗਤੰ ਦਾਯਜ੍ਜੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੁਸੀਤੇਨ ਹੀਨਵੀਰਿਯੇਨ ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤੇਨ ਪਾਪੁਣਿਤੁੰ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਨ ਸੁਕਤੰ ਕਮ੍ਮੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਸਵਿਧੰ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੰ ਵਾ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤੰ ਪੂਰੇਨ੍ਤੇਨੇਵੇਤੰ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਵਤ੍ਤਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯੰ ਚੋਦੇਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਙ੍ਘ ਤ੍ਵ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਰਿਯੇ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸੇ। **ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤੇ**ਤਿ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤੀਨੰ ਵਤ੍ਤੇ।

ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਅਰਿਯਵਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੮੪. **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮੰ। **ਨਿਸ੍ਸਾਯਾ**ਤਿ ਤਦਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਚੇਤਸਾ ਤਮੇਵ ਨਿਸ੍ਸਯੰ ਕਤ੍ਵਾ। **ਧਮ੍ਮੰ ਸਕ੍ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਕਤੋ ਸੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਤੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਮੇਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਧਮ੍ਮੰ ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਗਾਰਵੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਤੰ ਗਰੁੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਧਮ੍ਮੰ ਮਾਨੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਮੇਵ ਧਮ੍ਮੰ ਪਿਯਞ੍ਚ ਭਾਵਨੀਯਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ। **ਧਮ੍ਮੰ ਪੂਜੇਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਤੰ ਅਪਦਿਸਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦਿਪੂਜਨੇਨਸ੍ਸ ਪੂਜੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਧਮ੍ਮੰ ਅਪਚਯਮਾਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿਕਰਣਾਦੀਹਿ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। **ਧਮ੍ਮਦ੍ਧਜੋ ਧਮ੍ਮਕੇਤੂ**ਤਿ ਤੰ ਧਮ੍ਮੰ ਧਜਮਿਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਕੇਤੁਮਿਵ ਚ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਿਯਾ ਧਮ੍ਮਦ੍ਧਜੋ ਧਮ੍ਮਕੇਤੁ ਚ ਹੁਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤਿਭੂਤੋ ਆਗਤਭਾਵੇਨ ਧਮ੍ਮਵਸੇਨੇਵ ਸਬ੍ਬਕਿਰਿਯਾਨੰ ਕਰਣੇਨ

ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਧਮ੍ਮਿਕੰ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿੰ ਸੰਵਿਦਹਸ੍ਸੂ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਅਸ੍ਸਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਧਮ੍ਮਿਕਾ, ਰਕ੍ਖਾ ਚ ਆਵਰਣਞ੍ਚ ਗੁਤ੍ਤਿ ਚ ਰਕ੍ਖਾਵਰਣਗੁਤ੍ਤਿ । ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪਰੰ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਰਕ੍ਖਤੀ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੮੫) ਵਚਨਤੋ ਖਨ੍ਤਿਆਦਯੋ ਰਕ੍ਖਾ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤੰ ‘‘ਕਥਞ੍ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਰੰ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਅਵਿਹਿੰਸਾਯ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਤਾ ਅਨੁਦ੍ਦਯਤਾ’’ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੫.੩੮੫)। ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਗੇਹਾਦੀਨੰ ਨਿਵਾਰਣਾ ਆਵਰਣੰ, ਚੋਰਾਦਿਉਪਦ੍ਦਵਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥੰ ਗੋਪਾਯਨਾ ਗੁਤ੍ਤਿ, ਤੰ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੰਵਿਦਹਸ੍ਸੁ ਪਵਤ੍ਤਯ ਠਪੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਯਤ੍ਥ ਸਾ ਸੰਵਿਦਹਿਤਬ੍ਬਾ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਅਨ੍ਤੋਜਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ – ਅਨ੍ਤੋਜਨਸਙ੍ਖਾਤੰ ਤਵ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੰ ਸੀਲਸੰਵਰੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪੇਹਿ, ਵਤ੍ਥਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਨਿ ਚਸ੍ਸ ਦੇਹਿ, ਸਬ੍ਬੋਪਦ੍ਦਵੇ ਚਸ੍ਸ ਨਿਵਾਰੇਹਿ। **ਬਲਕਾਯਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯੰ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ – ਬਲਕਾਯੋ ਕਾਲੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨਪਿ ਅਨੁਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਖਤ੍ਤਿਯਾ ਭਦ੍ਰਸ੍ਸਾਜਾਨੇਯ੍ਯਾਦਿਰਤਨਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨਪਿ ਉਪਸਙ੍ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਨੁਯਨ੍ਤਖਤ੍ਤਿਯਾ ਤੇਸੰ ਅਨੁਰੂਪਯਾਨਵਾਹਨਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨਪਿ ਪਰਿਤੋਸੇਤਬ੍ਬਾ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਨ੍ਨਪਾਨਵਤ੍ਥਾਦਿਨਾ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੇਨ। ਗਹਪਤਿਕਾ ਭਤ੍ਤਬੀਜਨਙ੍ਗਲਫਾਲਬਲਿਬਦ੍ਦਾਦਿਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨ। ਤਥਾ ਨਿਗਮਵਾਸਿਨੋ ਨੇਗਮਾ, ਜਨਪਦਵਾਸਿਨੋ ਚ ਜਾਨਪਦਾ। ਸਮਿਤਪਾਪਬਾਹਿਤਪਾਪਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਸਮਣਪਰਿਕ੍ਖਾਰਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨ ਸਕ੍ਕਾਤਬ੍ਬਾ। ਮਿਗਪਕ੍ਖਿਨੋ ਅਭਯਦਾਨੇਨ ਸਮਸ੍ਸਾਸੇਤਬ੍ਬਾ।

ਵਿਜਿਤੇਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਣਾਪਵਤ੍ਤਿਟ੍ਠਾਨੇ। **ਅਧਮ੍ਮਕਾਰੋ**ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਕਿਰਿਯਾ। **ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਨਪ੍ਪਵਤ੍ਤਤਿ, ਤਥਾ ਨੰ ਪਟਿਪਾਦੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਸਮਿਤਪਾਪਬਾਹਿਤਪਾਪਾ। **ਮਦਪ੍ਪਮਾਦਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ**ਤਿ ਨਵਵਿਧਾ ਮਾਨਮਦਾ, ਪਞ੍ਚਸੁ ਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਪਮਾਦਾ ਚ ਪਟਿਵਿਰਤਾ। **ਖਨ੍ਤਿਸੋਰਚ੍ਚੇ ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਸੁਰਤਭਾਵੇ ਚ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਏਕਮਤ੍ਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਰਾਗਾਦੀਨੰ ਦਮਨਾਦੀਹਿ ਏਕਮਤ੍ਤਾਨੰ ਦਮੇਨ੍ਤਿ ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਕਾਲੇਨ ਕਾਲ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਲੇ ਕਾਲੇ । **ਅਭਿਨਿਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਗੂਥੰ ਵਿਯ ਵਿਸੰ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਿੰ ਵਿਯ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾਸਿ। **ਸਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਸੁਰਭਿਕੁਸੁਮਦਾਮੰ ਵਿਯ ਅਮਤੰ ਵਿਯ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਆਦਾਯ ਪਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਸਿ।

ਇਧ ਠਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤੰ ਸਮਾਨੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਨ੍ਤੋਜਨਸ੍ਮਿੰ ਬਲਕਾਯੇਪਿ ਏਕੰ, ਖਤ੍ਤਿਯੇਸੁ ਏਕੰ, ਅਨੁਯਨ੍ਤੇਸੁ ਏਕੰ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਹਪਤਿਕੇਸੁ ਏਕੰ, ਨੇਗਮਜਾਨਪਦੇਸੁ ਏਕੰ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਏਕੰ, ਮਿਗਪਕ੍ਖੀਸੁ ਏਕੰ, ਅਧਮ੍ਮਕਾਰਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ ਏਕੰ, ਅਧਨਾਨੰ ਧਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੰ ਏਕੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਪੁਚ੍ਛਨੰ ਏਕਨ੍ਤਿ ਏਵਮੇਤੰ ਦਸਵਿਧੰ ਹੋਤਿ। ਗਹਪਤਿਕੇ ਪਨ ਪਕ੍ਖਿਜਾਤੇ ਚ ਵਿਸੁੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਣੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੰ ਹੋਤਿ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਗਣੇਨ੍ਤੇਨ ਅਧਮ੍ਮਰਾਗਸ੍ਸ ਚ ਵਿਸਮਲੋਭਸ੍ਸ ਚ ਪਹਾਨਵਸੇਨ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। **ਇਦੰ ਖੋ ਤਾਤ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਦਸਵਿਧੰ ਦ੍ਵਾਦਸਵਿਧਞ੍ਚ ਅਰਿਯਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਵਤ੍ਤੰ ਨਾਮ। **ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨਸ੍ਸ। **ਤਦਹੁਪੋਸਥੇ**ਤਿਆਦਿ ਮਹਾਸੁਦਸ੍ਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੯੦. ਸਮਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿਯਾ। **ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤੰ। **ਪਸਾਸਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਸਾਸਤਿ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ਪੋਰਾਣਕੰ ਰਾਜਵੰਸੰ ਰਾਜਪਵੇਣਿੰ ਰਾਜਧਮ੍ਮੰ ਪਹਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਤਿਮਤ੍ਤੇ ਠਤ੍ਵਾ ਜਨਪਦੰ ਅਨੁਸਾਸਤੀਤਿ। ਏਵਮਯੰ ਮਘਦੇਵਵੰਸਸ੍ਸ ਕਲ਼ਾਰਜਨਕੋ ਵਿਯ ਦਲ਼੍ਹਨੇਮਿਵੰਸਸ੍ਸ ਉਪਚ੍ਛੇਦਕੋ ਅਨ੍ਤਿਮਪੁਰਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਪੁਬ੍ਬੇਨਾਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਲੇਨ ਸਦਿਸਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਪਰਕਾਲੰ। **ਜਨਪਦਾ ਨ ਪਬ੍ਬਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨ ਵਡ੍ਢਨ੍ਤਿ। **ਯਥਾ ਤੰ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬਕਾਨੰ ਰਾਜੂਨੰ ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਪਚ੍ਛਾ ਚ ਸਦਿਸਾਯੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਿੰਸੁ, ਤਥਾ ਨ ਪਬ੍ਬਨ੍ਤਿ। ਕਤ੍ਥਚਿ ਸੁਞ੍ਞਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਹਤਵਿਲ਼ੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਸੁ ਚੇਵ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਾਦੀਸੁ ਚ ਓਜਾਪਿ ਪਰਿਹਾਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਅਮਚ੍ਚਾ ਪਾਰਿਸਜ੍ਜਾਤਿ ਅਮਚ੍ਚਾ ਚੇਵ ਪਰਿਸਾਵਚਰਾ ਚ। **ਗਣਕਮਹਾਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਾਦਿਪਾਠਗਣਕਾ ਚੇਵ ਮਹਾਅਮਚ੍ਚਾ ਚ। **ਅਨੀਕਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਆਚਰਿਯਾਦਯੋ। **ਦੋਵਾਰਿਕਾ**ਤਿ ਦ੍ਵਾਰਰਕ੍ਖਿਨੋ। **ਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਜੀਵਿਨੋ**ਤਿ ਮਨ੍ਤਾ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ

ਕਤ੍ਵਾ ਯੇ ਜੀਵਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਮਹਾਮਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਏਤਂ ਨਾਮਂ।

ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਪਰਿਹਾਨਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੯੧. ਨੇ ਚ ਖੋ ਅਧਨਾਨਨ੍ਤਿ ਬਲਵਲੋਭਤ੍ਤਾ ਪਨ ਅਧਨਾਨਂ ਦਲਿਦ੍ਦਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਧਨਂ ਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਸਿ। **ਨਾਨੁਪ੍ਪਦਿਯਮਾਨੇ**ਤਿ ਅਨਨੁਪ੍ਪਦਿਯਮਾਨੇ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਦਾਲਿਦ੍ਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਦਲਿਦ੍ਦਭਾਵੋ। **ਅਤ੍ਤੁਨਾ ਚ ਜੀਵਾਹੀ**ਤਿ ਸਯਞ੍ਚ ਜੀਵਂ ਯਾਪੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਿਕ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਉਪਰੂਪਰਿਭੂਮੀਸੁ ਫਲਦਾਨਵਸੇਨ ਉਦ੍ਧਮਗ੍ਗਮਸ੍ਸਾਤਿ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਿਕਾ। ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਹਿਤਾ ਤਤ੍ਰੁਪਪਤ੍ਤਿਜਨਨਤੋਤਿ ਸੋਵਗ੍ਗਿਕਾ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਖੋ ਵਿਪਾਕੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਸੁਖਵਿਪਾਕਾ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਗ੍ਗਾਨਂ ਦਿਬ੍ਬਵਣ੍ਣਾਦੀਨਂ ਦਸਨ੍ਨਂ ਵਿਸੇਸਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ ਸਗ੍ਗਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ। ਏਵਰੂਪਂ ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਦਾਨਂ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੯੨. ਪਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਤਿ ਬਹੁਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਸੁਨਿਸੇਧਂ ਨਿਸੇਧੇਯਜ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਸਿਦ੍ਧਂ ਨਿਸੇਧੇਯਜਂ। **ਮੂਲਘਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਮੂਲਹਤਂ। **ਖਰਸ੍ਸਰੇਨਾ**ਤਿ ਫਰੁਸਸਦ੍ਦੇਨ। **ਪਣਵੇਨਾ**ਤਿ ਵਜ੍ਝਭੇਰਿਯਾ।

੯੩. ਸੀਸਾਨਿ ਨੇਸਂ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਯੇਸਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮੂਲਕਮੁਟ੍ਠਿਮ੍ਪਿ ਹਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਤੇਸਂ ਤਥੇਵ ਸੀਸਾਨਿ ਛਿਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮ, ਯਥਾ ਕੋਚਿ ਹਟਭਾਵਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਦਾਨਿ ਕਿਮੇਤ੍ਥ ਰਾਜਾਪਿ ਏਵਂ ਉਟ੍ਠਾਯ ਪਰਂ ਮਾਰੇਤੀਤਿ ਅਯਂ ਨੇਸਂ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਉਪਕ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਆਰਭਿਂਸੁ। **ਪਨ੍ਥਦੁਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ੍ਥਘਾਤਂ, ਪਨ੍ਥੇ ਠਤ੍ਵਾ ਚੋਰਕਮ੍ਮਂ।

੯੪. ਨ ਹਿ, ਦੇਵਾਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਯਂ ਰਾਜਾ ਸਚ੍ਚਂ ਦੇਵਾਤਿ ਮੁਖਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਮਾਰਾਪੇਤਿ, ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਕਰੋਮੀ''ਤਿ, ਮਰਣਭਯਾ ''ਨ ਹਿ ਦੇਵਾ''ਤਿ ਅਵੋਚ।

੯੬. ਏਕਿਦਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਏਕੇ ਸਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਚਾਰਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਂ। **ਅਭਿਜ੍ਝਾਬ੍ਯਾਪਾਦਾ**ਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਚ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਚ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤਿਆਦਿਕਾ ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਪਚ੍ਚਨੀਕਦਿਟ੍ਠਿ।

੧੦੧. ਅਧਮ੍ਮਰਾਗੋਤਿ ਮਾਤਾ ਮਾਤੁਚ੍ਛਾ ਪਿਤੁਚ੍ਛਾ ਮਾਤੁਲਾਨੀਤਿਆਦਿਕੇ ਅਯੁਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਰਾਗੋ। **ਵਿਸਮਲੋਭੋ**ਤਿ ਪਰਿਭੋਗਯੁਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਅਤਿਬਲਵਲੋਭੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਪੁਰਿਸੇਸੁ ਇਤ੍ਥੀਨਞ੍ਚ ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ।

ਅਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾਤਿਆਦੀਸੁ ਮਾਤੁ ਹਿਤੋ ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾ, ਮਾਤਰਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਏਤਂ ਨਾਮਂ। ਤਸ੍ਸਾ ਅਭਾਵੋ ਚੇਵ ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਤਾ ਚ ਅਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾ। **ਅਪੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਨ ਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਾਪਚਾਯਿਤਾ**ਤਿ ਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਾਨਂ ਅਪਚਿਤਿਯਾ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿਯਾ ਅਕਰਣਭਾਵੋ।

ਦਸਵਸ੍ਸਾਯੁਕਸਮਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੩. ਯਂ ਇਮੇਸਨ੍ਤਿ ਯਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਇਮੇਸਂ। **ਅਲਂਪਤੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਪਤਿਨੋ ਦਾਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਾ। **ਇਮਾਨਿ ਰਸਾਨੀ**ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਲੋਕੇ ਅਗ੍ਗਰਸਾਨਿ। **ਅਤਿਬ੍ਯਾਦਿਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤਿਵਿਯ ਦਿਪ੍ਪਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਕੁਸਲਨ੍ਤਿਪਿ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੁਜ੍ਜਾ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਾਸਂਸਾ ਚਾ**ਤਿ ਪੂਜਾਰਹਾ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਪਸਂਸਾਰਹਾ ਚ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਅਸੁਕੇਨ ਨਾਮ ਮਾਤਾ ਪਹਤਾ, ਪਿਤਾ ਪਹਤੋ, ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਿਤਾ, ਕੁਲੇ ਜੇਟ੍ਠਾਨਂ ਅਤ੍ਥਿਭਾਵਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਹੋ ਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਤਮੇਵ ਪੂਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਪਸਂਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਚ।

ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਮਾਤਾਤਿ ਵਾਤਿ ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਮਾਤਾਤਿ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਗੇਹੇ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਵਿਯ ਨਾਨਾਵਿਧਂ ਅਸਬ੍ਭਿਕਥਂ ਕਥਯਮਾਨਾ ਅਗਾਰਵੁਪਚਾਰੇਨ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਦੀਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਮਾਤੁਚ੍ਛਾਤਿ** ਮਾਤੁਭਗਿਨੀ। **ਮਾਤੁਲਾਨੀ**ਤਿ ਮਾਤੁਲਭਰਿਯਾ। **ਆਚਰਿਯਭਰਿਯਾ**ਤਿ ਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨਾਨਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਕਸ੍ਸ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ। **ਗਰੂਨਂ ਦਾਰਾ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਪਿਤੁਮਹਾਪਿਤੁਆਦੀਨਂ ਭਰਿਯਾ। **ਸਮ੍ਭੇਦ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਸ੍ਸੀਭਾਵਂ, ਮਰਿਯਾਦਭੇਦਂ ਵਾ।

ਤਿਬ੍ਬੋ ਆਘਾਤੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਬਲਵਕੋਪੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਅਪਰਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਏਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਕੋਪੋ ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਆਘਾਤੇਤੀਤਿ **ਆਘਾਤੋ।** ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਪਰਸ੍ਸ ਚ ਹਿਤਸੁਖਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦੇਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ।** ਮਨੋਪਦੂਸਨਤੋ **ਮਨੋਪਦੋਸੋ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਤਿਬ੍ਬਂ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਿਯਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਪਰਂ ਮਾਰਣਤ੍ਥਾਯ ਵਧਕਚਿਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਮਾਤੁਪਿ ਪੁਤ੍ਤਮ੍ਹੀ**ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਮਾਗਵਿਕਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮਿਗਲੁਦ੍ਦਕਸ੍ਸ।

੧੦੪. ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋਤਿ ਸਤ੍ਥੇਨ ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ। ਸਂਵਟ੍ਟਕਪ੍ਪਂ ਅਪ੍ਪਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਲੋਕਵਿਨਾਸੋ। ਅਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ ਚ ਨਾਮੇਸ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ ਰੋਗਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋਤਿ ਤਿਵਿਧੋ। ਤਤ੍ਥ ਲੋਭੁਸ੍ਸਦਾਯ ਪਜਾਯ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ ਹੋਤਿ। ਮੋਹੁਸ੍ਸਦਾਯ ਰੋਗਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ। ਦੋਸੁਸ੍ਸਦਾਯ ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੋ। ਤਤ੍ਥ ਦੁਬ੍ਭਿਕ੍ਖਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੇਨ ਨਟ੍ਠਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਆਹਾਰਨਿਕਨ੍ਤਿਯਾ ਬਲਵਤ੍ਤਾ। ਰੋਗਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੇਨ ਨਟ੍ਠਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ? ਤੇਸਞ੍ਹਿ ''ਅਹੋ ਵਤਞ੍ਞੇਸਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵਰੂਪੋ ਰੋਗੋ ਨ ਭਵੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਸਤ੍ਥਨ੍ਤਰਕਪ੍ਪੇਨ ਨਟ੍ਠਾ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਨਿਰਯੇ ਉਪਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਬਲਵਾਘਾਤਤਾਯ।

ਮਿਗਸਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ''ਅਯਂ ਮਿਗੋ, ਅਯਂ ਮਿਗੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਞਂ। **ਤਿਣ੍ਹਾਨਿ ਸਤ੍ਥਾਨਿ ਹਤ੍ਥੇਸੁ ਪਾਤੁਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਕਿਰ ਹਤ੍ਥੇਨ ਫੁਟ੍ਠਮਤ੍ਤਂ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਤਿਣਪਣ੍ਣਂ ਉਪਾਦਾਯ ਆਵੁਧਮੇਵ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਮਾ ਚ ਮਯਂ ਕਞ੍ਚੀ**ਤਿ ਮਯਂ ਕਞ੍ਚਿ ਏਕਪੁਰਿਸਮ੍ਪਿ ਜੀਵਿਤਾ ਮਾ ਵੋਰੋਪਯਿਮ੍ਹ। **ਮਾ ਚ ਅਮ੍ਹੇ ਕੋਚੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਹੇਪਿ ਕੋਚਿ ਏਕਪੁਰਿਸੋ ਜੀਵਿਤਾ ਮਾ ਵੋਰੋਪਯਿਤ੍ਥ। **ਯਂਨੂਨ ਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਲੋਕਵਿਨਾਸੋ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੋ, ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਦ੍ਵੀਹਿ ਏਕਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤੇਹਿ ਜੀਵਿਤਂ ਲਦ੍ਧੁਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤਯਿਂਸੁ। **ਵਨਗਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਵਨਸਙ੍ਖਾਤੇਹਿ ਤਿਣਗੁਮ੍ਬਲਤਾਦੀਹਿ ਗਹਨਂ ਦੁਪ੍ਪਵੇਸਟ੍ਠਾਨਂ। **ਰੁਕ੍ਖਗਹਨ**ਨ੍ਤਿ ਰੁਕ੍ਖੇਹਿ ਗਹਨਂ ਦੁਪ੍ਪਵੇਸਟ੍ਠਾਨਂ। **ਨਦੀਵਿਦੁਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਨਦੀਨਂ ਅਨ੍ਤਰਦੀਪਾਦੀਸੁ ਦੁਗ੍ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਬ੍ਬਤਵਿਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਪਬ੍ਬਤੇਹਿ ਵਿਸਮਂ, ਪਬ੍ਬਤੇਸੁਪਿ ਵਾ ਵਿਸਮਟ੍ਠਾਨਂ। **ਸਭਾਗਾਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਅਹਂ ਜੀਵਾਮਿ ਦਿਟ੍ਠਾ ਭੋ ਸਤ੍ਤਾ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਤਥਾ ਜੀਵਸੀਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਮੋਦਨਕਥਾਯ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਭਾਗੇ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਡ੍ਢਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੫. ਆਯਤਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ। **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵਿਰਮੇਯ੍ਯਾਮਾ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਤੋ ਓਸਕ੍ਕੇਯ੍ਯਾਮ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਵਿਰਮੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿਪਿ ਸਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਪਜਹੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਯੁਕਾ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਪਟਿਵਿਰਤਾ, ਪੁਤ੍ਤਾ ਕਸ੍ਮਾ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਯੁਕਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਸੀਲਵਨ੍ਤੋ ਜਾਤਾ। ਇਤਿ ਸੀਲਗਬ੍ਭੇ ਵਡ੍ਢਿਤਤ੍ਤਾ ਇਮਾਯ ਖੇਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ ਦੀਘਾਯੁਕਾ ਅਹੇਸੁਂ। ਯੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤੇ ਅਤ੍ਤਨੋਵ ਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਦੀਘਾਯੁਕਾ ਅਹੇਸੁਂ।

ਅਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਭਵੇਯ੍ਯਾਮ। **ਚਤ੍ਤਾਰੀਸਵਸ੍ਸਾਯੁਕਾ**ਤਿਆਦਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਹਿ ਪਟਿਵਿਰਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਙ੍ਖਰਾਜਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੦੬. **ਇਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਮਯ੍ਹੰ ਭਤ੍ਤੰ ਦੇਥਾਤਿ ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਤਣ੍ਹਾ। **ਅਨਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਅਸਨਂ ਅਵਿਪ੍ਫਾਰਿਕਭਾਵੋ ਕਾਯਾਲਸਿਯਂ, ਭਤ੍ਤੰ ਭੁਤ੍ਤਾਨਂ ਭਤ੍ਤਸਮ੍ਮਦਪਚ੍ਚਯਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁਕਾਮਤਾਜਨਕੋ ਕਾਯਦੁਬ੍ਬਲਭਾਵੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਰਾ**ਤਿ ਪਾਕਟਜਰਾ। **ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਤਿਕਾ**ਤਿ ਏਕਗਾਮਸ੍ਸ ਛਦਨਪਿਟ੍ਠਤੋ ਉਪ੍ਪਤਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰਗਾਮਸ੍ਸ ਛਦਨਪਿਟ੍ਠੇ ਪਤਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਤੋ। ਏਤਾਸੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਤਿਕਾ। ''ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਦਿਕਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਗਾਮਨ੍ਤਰਤੋ ਗਾਮਨ੍ਤਰਂ ਕੁਕ੍ਕੁਟਾਨਂ ਪਦਸਾ ਗਮਨਸਙ੍ਖਾਤੋ ਕੁਕ੍ਕੁਟਸਮ੍ਪਾਦੋ ਏਤਾਸੁ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਘਨਨਿਵਾਸਤਂਯੇਵ ਦੀਪੇਤਿ। **ਅਵੀਚਿ ਮਞ੍ਞੇ ਫੁਟੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਵੀਚਿਮਹਾਨਿਰਯੋ ਵਿਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰਪੂਰਿਤੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ।

੧੦੭. ''ਅਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਯੁਕੇਸੁ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ **ਮੇਤ੍ਤੇਯ੍ਯੋ** ਨਾਮ ਭਗਵਾ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਨ ਵਡ੍ਢਮਾਨਕਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਵਡ੍ਢਮਾਨੇ ਆਯੁਮ੍ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਹਾਯਮਾਨੇ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦਾ ਤਂ ਆਯੁ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਤਂ ਪਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਹਾਯਮਾਨਂ ਅਸੀਤਿਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਕਾਲੇ ਠਸ੍ਸਤਿ, ਤਦਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਯੂਪੋ**ਤਿ ਪਾਸਾਦੋ। **ਰਞ੍ਞਾ ਮਹਾਪਨਾਦੇਨ ਕਾਰਾਪਿਤੋ**ਤਿ ਰਞ੍ਞਾ ਹੇਤੁਭੂਤੇਨ ਤਸ੍ਸਤ੍ਥਾਯ ਸਕ੍ਕੇਨ ਦੇਵਰਾਜੇਨ ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮਦੇਵਪੁਤ੍ਤੰ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਕਾਰਾਪਿਤੋ। ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਦ੍ਵੇ ਪਿਤਾਪੁਤ੍ਤਾ ਨਲ਼ਕਾਰਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਨਲ਼ੇਹਿ ਚ ਉਦੁਮ੍ਬਰੇਹਿ ਚ ਪਣ੍ਣਸਾਲਂ ਕਾਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਤ੍ਥ ਵਾਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੂਹਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ। ਤੇ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਤੇਸੁ ਪਿਤਾ ਦੇਵਲੋਕੇਯੇਵ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਪੁਤ੍ਤੋ ਦੇਵਲੋਕਾ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਸੁਰੁਚਿਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਦੇਵਿਯਾ ਸੁਮੇਧਾਯ ਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਮਹਾਪਨਾਦੋ ਨਾਮ ਕੁਮਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਛਤ੍ਤੰ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਹਾਪਨਾਦੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਜਾਤੋ। ਅਥਸ੍ਸ ਪੁਞ੍ਞਾਨੁਭਾਵੇਨ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ ਵਿਸ੍ਸਕਮ੍ਮਦੇਵਪੁਤ੍ਤੰ ਰਞ੍ਞੋ ਪਾਸਾਦਂ ਕਰੋਹੀਤਿ ਪਹਿਣਿ ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਂ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿ ਪਞ੍ਚਵੀਸਤਿਯੋਜਨੁਬ੍ਬੇਧਂ ਸਤ੍ਤਰਤਨਮਯਂ ਸਤਭੂਮਕਂ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਜਾਤਕੇ ਵੁਤ੍ਤੰ –

''ਪਨਾਦੋ ਨਾਮ ਸੋ ਰਾਜਾ, ਯਸ੍ਸ ਯੂਪੋ ਸੁਵਣ੍ਣਯੋ।
ਤਿਰਿਯਂ ਸੋਲ਼ਸੁਬ੍ਬੇਧੋ, ਉਦ੍ਧਮਾਹੁ ਸਹਸ੍ਸਧਾ॥

ਸਹਸ੍ਸਕਣ੍ਡੋ ਸਤਗੇਣ੍ਡੁ, ਧਜਾਲੁ ਹਰਿਤਾਮਯੋ।
ਅਨਚ੍ਚੁਂ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਧਬ੍ਬਾ, ਛ ਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਸਤ੍ਤਧਾ॥

ਏਵਮੇਤਂ ਤਦਾ ਆਸਿ, ਯਥਾ ਭਾਸਸਿ ਭਦ੍ਦਜਿ।
ਸਕ੍ਕੋ ਅਹਂ ਤਦਾ ਆਸਿਂ, ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰੋ ਤਵਾ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੫.੩.੪੨)।

ਸੋ ਰਾਜਾ ਤਤ੍ਥ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇ ਸੋ ਪਾਸਾਦੋ ਮਹਾਗਙ੍ਗਾਯ ਅਨੁਸੋਤਂ ਪਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਧੁਰਸੋਪਾਨਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ ਪਯਾਗਪਤਿਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨਗਰਂ ਮਾਪਿਤਂ। ਥੁਪਿਕਾਸਮ੍ਮੁਖਟ੍ਠਾਨੇ ਕੋਟਿਗਾਮੋ ਨਾਮ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਸੋ ਨਲ਼ਕਾਰਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਪਥੇ ਭਦ੍ਦਜਿਸੇਟ੍ਠਿ ਨਾਮ ਹੁਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਿ। ਸੋ ਨਾਵਾਯ ਗਙ੍ਗਾਤਰਣਦਿਵਸੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਤਂ ਪਾਸਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨੇਸ ਪਾਸਾਦੋ ਨ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋਤਿ? ਇਤਰਸ੍ਸ ਆਨੁਭਾਵਾ। ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਅਨਾਗਤੇ ਸਙ੍ਖੋ ਨਾਮ ਰਾਜਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਭੋਗਤ੍ਥਾਯ ਸੋ ਪਾਸਾਦੋ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਨ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੋਤਿ।

੧੦੮. **ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਪਾਸਾਦਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ। **ਅਜ੍ਝਾਵਸਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵਸਿਤ੍ਵਾ। **ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਪਾਸਾਦਂ ਦਾਨਵਸੇਨ ਦਤ੍ਵਾ ਨਿਰਪੇਕ੍ਖੋ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵਸੇਨ ਚ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ। ਕਸ੍ਸ ਚ ਏਵਂ ਦਤ੍ਵਾਤਿ? ਸਮਣਾਦੀਨਂ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕਪਣਦ੍ਧਿਕਵਨਿਬ੍ਬਕਯਾਚਕਾਨਂ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ''ਤਿ। ਕਥਂ ਪਨ ਸੋ ਏਕਂ ਪਾਸਾਦਂ ਬਹੂਨਂ ਦਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ ''ਅਯਂ ਪਾਸਾਦੋ ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਯਤੂ''ਤਿ। ਸੋ ਖਣ੍ਡਖਣ੍ਡਸੋ

ਵਿਪ੍ਪਕਿਰਿਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਅਲਗ੍ਗਮਾਨੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਯੋ ਯਤ੍ਤਕਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਸੋ ਤਤ੍ਤਕਂ ਗਣ੍ਹਤੂ’’ਤਿ ਦਾਨਵਸੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਮੇਤ੍ਤੇਯਜਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ...ਪੇ... ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਭਗਵਾ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਸ੍ਸ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

੧੦੯. ਇਦਾਨਿ ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਸ੍ਸ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **ਅਤ੍ਤਦੀਪਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਹਰਥਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਯੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਡ੍ਢਨਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੦. **ਇਦਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਯੁਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਵੇ ਯਂ ਵੋ ਅਹਂ ਆਯੁਨਾਪਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਵੋਚਂ, ਤਤ੍ਥ ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਆਯੁਸ੍ਮਿਂ ਇਦਂ ਆਯੁਕਾਰਣਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਆਯੁਨਾ ਵਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਵ**ਣ੍ਣਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵੋ ਅਹਂ ਵਣ੍ਣੇਨਪਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਵੋਚਂ, ਇਦਂ ਤਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਕਾਰਣਂ। ਸੀਲਵਤੋ ਹਿ ਅਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰਾਦੀਨਂ ਵਸੇਨ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋਪਿ ਕਿਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਗੁਣਵਣ੍ਣੋਪਿ ਵਡ੍ਢਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਵਣ੍ਣੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਸੁਖਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵੋ ਅਹਂ ਸੁਖੇਨਪਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਵੋਚਂ, ਇਦਂ ਤਤ੍ਥ ਵਿਵੇਕਜਂ ਪੀਤਿਸੁਖਾਦਿਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਝਾਨਸੁਖਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸੁਖੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਝਾਨਾਨਿ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਭੋਗਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵੋ ਅਹਂ ਭੋਗੇਨਪਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਵੋਚਂ, ਅਯਂ ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਤਾਵਹੋ ਸੁਖਸਯਨਾਦਿ ਏਕਾਦਸਾਨਿਸਂਸੋ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਵਿਪ੍ਫਾਰਿਤਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਭੋਗੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਭੋਗੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਇਮੇ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਾ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਾ।

ਬਲਸ੍ਮਿਨ੍ਤਿ ਯਂ ਵੋ ਅਹਂ ਬਲੇਨਪਿ ਵਡ੍ਢਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਵੋਚਂ, ਇਦਂ ਆਸਵਕ੍ਖਯਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਙ੍ਖਾਤਂ ਬਲਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਬਲੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤੁਕਾਮੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋ।

ਯਥਯਿਦਂ, **ਭਿਕ੍ਖਵੇ**, **ਮਾਰਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਇਦਂ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤਮਾਰਮਚ੍ਚੁਮਾਰਕਿਲੇਸਮਾਰਾਨਂ ਬਲਂ ਦੁਪ੍ਪਸਹਂ ਦੁਰਭਿਸਮ੍ਭਵਂ, ਏਵਂ ਅਞ੍ਞਂ ਲੋਕੇ ਏਕਬਲਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਾਮਿ। ਤਮ੍ਪਿ ਬਲਂ ਇਦਮੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਪਸਹਤਿ ਅਭਿਭਵਤਿ ਅਜ੍ਝੋਤ੍ਥਰਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥੇਵ ਯੋਗੋ ਕਰਣੀਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਏਵਮਿਦਂ ਪੁਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਇਦਂ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪੁਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਯਾਵ ਆਸਵਕ੍ਖਯਾ ਪਵਡ੍ਢਤੀਤਿ ਵਿਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕੁਸਲਾਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਪੇਸਿ। ਸੁਤ੍ਤਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਵੀਸਤਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੁ। ਚਤੁਰਾਸੀਤਿ ਪਾਣਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਅਮਤਪਾਨਂ ਪਿਵਿਂਸੂਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੪. ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਵਣ੍ਣਨਾ

੧੧੧. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਯਂ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ। ਅਤੀਤੇ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਮਤ੍ਥਕੇ ਏਕਾ ਉਪਾਸਿਕਾ ਪਦੁਮੁਤ੍ਤਰਂ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਮੁਖਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਦਾਨਂ ਦਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਪਾਦਮੂਲੇ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ''ਅਨਾਗਤੇ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਹੋਮੀ''ਤਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਅਕਾਸਿ। ਸਾ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਂ ਦੇਵੇਸੁ ਚੇਵ ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਚ ਸਂਸਰਿਤ੍ਵਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਤੋ ਕਾਲੇ ਭਦ੍ਦਿਯਨਗਰੇ ਮੇਣ੍ਡਕਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਧਨਞ੍ਚਯਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਗੇਹੇ ਸੁਮਨਦੇਵਿਯਾ ਕੁਚ੍ਛਿਮ੍ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਿ। ਜਾਤਕਾਲੇ ਤਸ੍ਸਾ ਵਿਸਾਖਾਤਿ ਨਾਮਂ ਅਕਂਸੁ। ਸਾ ਯਦਾ ਭਗਵਾ ਭਦ੍ਦਿਯਨਗਰਂ ਆਗਮਾਸਿ, ਤਦਾ ਪਞ੍ਚਦਾਸਿਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਭਗਵਤੋ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਠਮਦਸ੍ਸਨਮ੍ਹਿਯੇਵ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ ਅਹੋਸਿ।

ਅਪਰਭਾਗੇ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਂ ਮਿਗਾਰਸੇਟ੍ਠਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਣ੍ਣਵਡ੍ਢਨਕੁਮਾਰਸ੍ਸ ਗੇਹਂ ਗਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਨਂ ਮਿਗਾਰਸੇਟ੍ਠਿ ਮਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਮਿਗਾਰਮਾਤਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਤਿਕੁਲਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਚਸ੍ਸਾ ਪਿਤਾ ਮਹਾਲਤਾਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨਂ ਨਾਮ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨੇ ਚਤਸ੍ਸੋ ਵਜਿਰਨਾਲ਼ਿਯੋ ਉਪਯੋਗਂ ਅਗਮਂਸੁ, ਮੁਤ੍ਤਾਨਂ ਏਕਾਦਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਪਵਾਲ਼ਸ੍ਸ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿ ਨਾਲ਼ਿਯੋ, ਮਣੀਨਂ ਤੇਤ੍ਤਿਂਸ ਨਾਲ਼ਿਯੋ। ਇਤਿ ਏਤੇਹਿ ਚ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਚ ਸਤ੍ਤਹਿ ਰਤਨੇਹਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਂ ਸੀਸੇ ਪਟਿਮੁਕ੍ਕਂ ਯਾਵ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਭਸ੍ਸਤਿ। ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਹਤ੍ਥੀਨਂ ਬਲਂ ਧਾਰਯਮਾਨਾਵ ਨਂ ਇਤ੍ਥੀ ਧਾਰੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗੁਪਟ੍ਠਾਯਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਂ ਪਸਾਧਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਨਵਹਿ ਕੋਟੀਹਿ ਭਗਵਤੋ ਵਿਹਾਰਂ ਕਾਰਯਮਾਨਾ ਕਰੀਸਮਤ੍ਤੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਪਾਸਾਦਂ ਕਾਰੇਸਿ । ਤਸ੍ਸ ਉਪਰਿਭੂਮਿਯਂ ਪਞ੍ਚ ਗਬ੍ਭਸਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਿਮਭੂਮਿਯਂ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਗਬ੍ਭਸਹਸ੍ਸਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਅਹੋਸਿ। ਸਾ ''ਸੁਦ੍ਧਪਾਸਾਦੋਵ ਨ ਸੋਭਤੀ''ਤਿ ਤਂ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਦੁਵਡ੍ਢਗੇਹਸਤਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਚੂਲਪਾਸਾਦਸਤਾਨਿ , ਪਞ੍ਚ ਦੀਘਸਾਲਸਤਾਨਿ ਚ ਕਾਰਾਪੇਸਿ। ਵਿਹਾਰਮਹੋ ਚਤੂਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ।

ਮਾਤੁਗਾਮਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਾਯ ਵਿਸਾਖਾਯ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਿਸ੍ਸਾ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਧਨਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਸ੍ਸ ਵਿਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸਾਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਚਤੁਪਣ੍ਣਾਸਕੋਟਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਦਕ੍ਖਿਣਭਾਗੇ ਅਨੁਰਾਧਪੁਰਸ੍ਸ ਮਹਾਵਿਹਾਰਸਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਜੇਤਵਨਮਹਾਵਿਹਾਰਂ ਨਾਮ ਕਾਰੇਸਿ। ਵਿਸਾਖਾ ਸਾਵਤ੍ਥਿਯਾ ਪਾਚੀਨਭਾਗੇ ਉਤ੍ਤਰਦੇਵਿਯਾ ਵਿਹਾਰਸਦਿਸੇ ਠਾਨੇ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮਂ ਨਾਮ ਕਾਰੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਇਮੇਸਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਕੁਲਾਨਂ ਅਨੁਕਮ੍ਪਾਯ ਸਾਵਤ੍ਥਿਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ਇਮੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਂ ਵਸਿ। ਏਕਂ ਅਨ੍ਤੋਵਸ੍ਸਂ ਜੇਤਵਨੇ ਵਸਤਿ, ਏਕਂ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਸਮਯੇ ਪਨ ਭਗਵਾ ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਵਿਹਰਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪੁਬ੍ਬਾਰਾਮੇ ਮਿਗਾਰਮਾਤੁਪਾਸਾਦੇ''ਤਿ।

ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਾਤਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠੋ ਚ ਸਾਮਣੇਰੋ ਭਾਰਦ੍ਵਾਜੋ ਚ। **ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਨੇਵ ਤਿਤ੍ਥਿਯਪਰਿਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿ, ਨ ਆਪਤ੍ਤਿਪਰਿਵਾਸਂ। ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਵਸ੍ਸਤ੍ਤਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਪਤ੍ਥਯਮਾਨਾ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ''ਤਿ। ਉਭੋਪਿ ਹੇਤੇ ਉਦਿਚ੍ਚਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਹਾਸਾਲਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਕੋਟਿਵਿਭਵਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ **ਵਾਸੇਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤਂ** ਸੁਤ੍ਵਾ ਸਰਣਂ ਗਤਾ, **ਤੇਵਿਜ੍ਜਸੁਤ੍ਤਂ** ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਾਲੇ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵਂ ਆਕਙ੍ਖਮਾਨਾ ਪਰਿਵਸਨ੍ਤਿ। **ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਚਙ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਦਕ੍ਖਿਣੇਨ ਆਯਤਸ੍ਸ ਪਾਸਾਦਸ੍ਸ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਭਾਗੇ ਪਾਸਾਦਚ੍ਛਾਯਾਯਂ ਯਨ੍ਤੁਰਜ੍ਜੁਹਿ ਆਕਡ੍ਢਿਯਮਾਨਂ ਰਤਨਸਤੁਬ੍ਬੇਧਂ ਸੁਵਣ੍ਣਅਗ੍ਘਿਕਂ ਵਿਯ ਅਨਿਲਪਥੇ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤੀਹਿ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾਹਿ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮੀਹਿ ਸੋਭਮਾਨੋ ਅਪਰਾਪਰਂ ਚਙ੍ਕਮਤਿ।

੧੧੩. ਅਨੁਚਙ੍ਕਮਿਂਸੂਤਿ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਯ੍ਹ ਓਨਤਸਰੀਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੁਵਤ੍ਤਮਾਨਾ ਚਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। **ਵਾਸੇਟ੍ਠਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਸੋ ਤੇਸਂ ਪਣ੍ਡਿਤਤਰੋ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਞ੍ਚ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ। **ਤੁਮ੍ਹੇ ਖ੍ਵਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਖੋ ਅਤ੍ਥ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਚ੍ਚਾ**ਤਿ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਜਾਤਿਕਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੀਨਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ ਕੁਲੀਨਾ ਕੁਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਤੋ, ਭੋਗਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲਂ ਪਹਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਦਸਵਿਧੇਨ ਅਕ੍ਕੋਸਵਤ੍ਥੁਨਾ ਨ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। **ਨ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਾਨਾਵਿਧਾਯ ਪਰਿਭਵਕਥਾਯ ਨ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਇਮੇ ਸਾਮਣੇਰੇ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਜਾਨਮਾਨੋਵ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਇਮੇ ਮਯਾ ਅਪੁਚ੍ਛਿਤਾ ਪਠਮਤਰਂ ਨ ਕਥੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਕਥਿਤੇ ਕਥਾ ਨ ਸਮੁਟ੍ਠਾਤੀਤਿ ਕਥਾਸਮੁਟ੍ਠਾਪਨਤ੍ਥਾਯ। **ਤਗ੍ਘਾ**ਤਿ ਏਕਂਸਵਚਨੇ ਨਿਪਾਤੋ, ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਅਤ੍ਤਰੂਪਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਨੁਰੂਪਾਯ। **ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾਰੁਚਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਆਰੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੂਰਿਤਾਯ। **ਨੋ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯਾ**ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਾ ਅਟ੍ਠਪਿਤਾਯ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪਵਤ੍ਤਾਯ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਇਮੇ ਸਾਮਣੇਰੇ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਤਾਯ। ਇਮੇ ਹਿ ਸਾਮਣੇਰਾ ਅਗ੍ਗਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਤ੍ਤਾ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵੇਦਾਨਂ ਪਾਰਗੂ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ ਪਾਕਟਾ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਾ ਤੇਸਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਤ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਪੁਤ੍ਤਾ ਪਬ੍ਬਜਿਂਸੁ। ਅਥ ਖੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਅਪਤਿਟ੍ਠਾ ਮਯਂ ਜਾਤਾ''ਤਿ ਇਮਾਯ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਤਾਯ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇਪਿ ਤੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਸਮਯੋ ਭਿਨ੍ਨੋ, ਮੁਣ੍ਡਸਮਣਕਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਤੋ ਪਚ੍ਛਤੋ ਰਸਗਿਦ੍ਧਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਥਾ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚੇਵ ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਆਗਤਾਨਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਚ ਵਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ। ਸਾਮਣੇਰਾ ਤੇਸੁ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤੇਸੁਪਿ ਕੋਪਂ ਵਾ ਆਘਾਤਂ ਵਾ ਅਕਤ੍ਵਾ ਕੇਵਲਂ ਭਗਵਤਾ ਪੁਟ੍ਠਾ ''ਤਗ੍ਘ ਨੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਅਕ੍ਕੋਸਨ੍ਤਿ ਪਰਿਭਾਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਆਰੋਚੇਸੁਂ। ਅਥ ਨੇ ਭਗਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸਨਾਕਾਰਂ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ ਵੋ**ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤੇ ਆਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹਂਸੁ।

ਤਤ੍ਥ **ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। **ਹੀਨਾ ਅਞ੍ਞੇ ਵਣ੍ਣਾ**ਤਿ ਇਤਰੇ ਤਯੋ ਵਣ੍ਣਾ ਹੀਨਾ ਲਾਮਕਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਸੁਕ੍ਕੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਰੋ। **ਕਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕੋ। **ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਪਞ੍ਞਾਪਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪੁਤ੍ਤਾ। **ਓਰਸਾ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤਾ**ਤਿ ਉਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾ, ਉਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ਸਂਵਡ੍ਢਿਤਾਤਿ ਵਾ ਓਰਸਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਤੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਨਿਮ੍ਮਿਤਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਦਾਯਾਦਾ। **ਹੀਨਮਤ੍ਥ ਵਣ੍ਣਂ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤਾ**ਤਿ ਹੀਨਂ ਵਣ੍ਣਂ ਅਜ੍ਝੁਪਗਤਾ ਅਤ੍ਥ। **ਮੁਣ੍ਡਕੇ ਸਮਣਕੇ**ਤਿ ਨਿਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਜਿਗੁਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਮੁਣ੍ਡਕਮਤ੍ਤਞ੍ਞੇਵ ਸਮਣਮਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਨ੍ਧਾਯ। **ਇਬ੍ਭੇ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਕੇ। **ਕਣ੍ਹੇ**ਤਿ ਕਾਲ਼ਕੇ। **ਬਨ੍ਧੂ**ਤਿ ਮਾਰਸ੍ਸ ਬਨ੍ਧੁਭੂਤੇ ਮਾਰਪਕ੍ਖਿਕੇ। **ਪਾਦਾਪਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਪਾਦਾਨਂ ਅਪਚ੍ਚਭੂਤੇ ਪਾਦਤੋ ਜਾਤੇਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ।

੧੧੪. ''ਤਗ੍ਘ ਵੋ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੋਰਾਣਂ ਅਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾ ਏਵਮਾਹਂਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਵੋਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਸਾਮਿਵਚਨਂ ਵਾ, ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪੋਰਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪੋਰਾਣਕਂ ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਚਰਿਯਵਂਸਂ। **ਅਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਸ੍ਸਰਮਾਨਾ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਕਂਸੇਨ ਵੋ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਪੋਰਾਣਂ ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤਾ ਅਜਾਨਨ੍ਤਾ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤੀਤਿ। ''ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ ਤੇਸਂ ਲਦ੍ਧਿਭਿਨ੍ਦਨਤ੍ਥਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਂ ਪੁਤ੍ਤੁਪ੍ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਵਸੇਨ ਕੁਲਂ ਆਨੀਤਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਿਯੋ ਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਾ ਖੋ ਪਨੇਤਾ ਅਪਰੇਨ ਸਮਯੇਨ ਉਤੁਨਿਯੋਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਞ੍ਜਾਤਪੁਪ੍ਫਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਗਬ੍ਭਿਨਿਯੋ**ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਤਗਬ੍ਭਾ। **ਵਿਜਾਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਜਨਯਮਾਨਾ। **ਪਾਯਮਾਨਾ**ਤਿ ਦਾਰਕੇ ਥਞ੍ਞਂ ਪਾਯਨ੍ਤਿਯੋ। **ਯੋਨਿਜਾਵ ਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਨਂ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੇਨ ਜਾਤਾ ਸਮਾਨਾ। **ਏਵਮਾਹਂਸੂ**ਤਿ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ...ਪੇ॰... ਬ੍ਰਹ੍ਮਦਾਯਾਦਾ''ਤਿ। ਯਦਿ ਪਨ ਨੇਸਂ ਤਂ ਸਚ੍ਚਵਚਨਂ ਸਿਯਾ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਨਂ ਕੁਚ੍ਛਿ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸ ਉਰੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੀਨਂ ਪਸ੍ਸਾਵਮਗ੍ਗੋ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਮੁਖਂ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨ ਖੋ ਪਨੇਤਂ ਏਵਂ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ। ਤੇਨਾਹ ''ਤੇ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਞ੍ਞੇਵ ਅਬ੍ਭਾਚਿਕ੍ਖਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦਿ।

ਚਤੁਵਣ੍ਣਸੁਦ੍ਧਿਵਣ੍ਣਨਾ

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ''ਮਯਂ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋ ਉਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਾਤਿ ਵਤ੍ਤੁਂ ਮਾ ਲਭਨ੍ਤੂ''ਤਿ ਇਮਂ ਮੁਖਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਂ ਵਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਵਣ੍ਣਾ ਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਾਦਾਯ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ **ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ**, **ਵਾਸੇਟ੍ਠ**, **ਵਣ੍ਣਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਕੁਸਲਸਙ੍ਖਾਤਾ**ਤਿ ਅਕੁਸਲਾਤਿ ਸਙ੍ਖਾਤਾ ਅਕੁਸਲਕੋਟ੍ਠਾਸਭੂਤਾ ਵਾ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਨ ਅਲਮਰਿਯਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਭਾਵੇ ਅਸਮਤ੍ਥਾ। **ਕਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਕਾਲਕਾ। **ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਾ**ਤਿ ਵਿਪਾਕੋਪਿ ਨੇਸਂ ਕਣ੍ਹੋ ਦੁਕ੍ਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਖਤ੍ਤਿਯੇਪਿ ਤੇ**ਤਿ ਖਤ੍ਤਿਯਮ੍ਹਿਪਿ ਤੇ। **ਏਕਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਏਕਸ੍ਮਿਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਸੁਕ੍ਕਾਤਿ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸਭਾਵੇਨ ਪਣ੍ਡਰਾ। **ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਾ**ਤਿ ਵਿਪਾਕੋਪਿ ਨੇਸਂ ਸੁਕ੍ਕੋ ਸੁਖੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੧੧੬. ਉਭਯਵੋਕਿਣ੍ਣੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੂਤਿ ਉਭਯੇਸੁ ਵੋਕਿਣ੍ਣੇਸੁ ਮਿਸ੍ਸੀਭੂਤੇਸੁ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇਸੁ। ਕਤਮੇਸੁ ਉਭਯੇਸੂਤਿ? ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਿਞ੍ਞੂਗਰਹਿਤੇਸੁ ਚੇਵ ਵਿਞ੍ਞੂਪ੍ਪਸਤ੍ਥੇਸੁ ਚ। **ਯਦੇਤ੍ਥ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਏਵਮਾਹਂਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਏਤੇਸੁ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਧਮ੍ਮੇਸੁ ਵਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਯਦੇਤਂ ਏਵਂ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋਵ ਸੇਟ੍ਠੋ ਵਣ੍ਣੋ''ਤਿਆਦਿ। **ਤਂ ਨੇਸਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯੇ ਲੋਕੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ, ਤੇ ਨਾਨੁਮੋਦਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਸਂਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੁ? ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠਾ**ਤਿਆਦਿਮ੍ਹਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਤ੍ਥੋ। ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ, ਤਂ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਯਸ੍ਮਾ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨਂ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਰਹਂ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ, ਤੇ ਚ ਨ ਏਵਰੂਪਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਨੇਸਂ ਵਿਞ੍ਞੂ ਨਾਨੁਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਅਰਹਨ੍ਤਿਆਦਿਪਦੇਸੁ ਚੇਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਆਰਕਤ੍ਤਾਦੀਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ **ਅਰਹਂ।** ਆਸਵਾਨਂ ਖੀਣਤ੍ਤਾ **ਖੀਣਾਸਵੋ** । ਸਤ੍ਤ ਸੇਕ੍ਖਾ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਕਲ੍ਯਾਣਕਾ ਚ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸਂ ਵਸਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਅਯਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਥਵਾਸੋਤਿ **ਵੁਸਿਤਵਾ।** ਚਤੂਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਚਤੂਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਪਰਿਜਾਨਨਾਦਿਕਰਣੀਯਂ ਕਤਂ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਕਤਕਰਣੀਯੋ।** ਕਿਲੇਸਭਾਰੋ ਚ ਖਨ੍ਧਭਾਰੋ ਚ ਓਹਿਤੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਓਹਿਤਭਾਰੋ।** ਓਹਿਤੋਤਿ ਓਹਾਰਿਤੋ। ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਅਤ੍ਥੋ, ਸਕੋ ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਸਦਤ੍ਥੋ, ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਸਦਤ੍ਥੋ ਏਤੇਨਾਤਿ **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਸਦਤ੍ਥੋ।** ਭਵਸਂਯੋਜਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਤਣ੍ਹਾ, ਸਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਭਵਸਂਯੋਜਨੋ। ਸਮ੍ਮਦਞ੍ਞਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ। **ਜਨੇਤਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਜਨੇ ਏਤਸ੍ਮਿਂ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠੇ ਚੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਸਮ੍ਪਰਾਯਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਇਧਤ੍ਤਭਾਵੇ ਚ ਪਰਤ੍ਤਭਾਵੇ।

੧੧੭. ਅਨਨ੍ਤਰਾਤਿ ਅਨ੍ਤਰਵਿਰਹਿਤਾ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਕੁਲੇਨ ਸਦਿਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਸਵਤ੍ਤਿਨੋ। **ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕਤਰਾ ਨਿਪਚ੍ਚਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। ਦਹਰਤਰਾ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਮੀਚਿਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਤਂਤਂਵਤ੍ਤਕਰਣਾਦਿ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਕਮ੍ਮਂ।

੧੧੮. ਨਿਵਿਟ੍ਠਾਤਿ ਅਭਿਨਿਵਿਟ੍ਠਾ ਅਚਲਟ੍ਠਿਤਾ। ਕਸ੍ਸ ਪਨ ਏਵਰੂਪਾ ਸਦ੍ਧਾ ਹੋਤੀਤਿ? ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ। ਸੋ ਹਿ ਨਿਵਿਟ੍ਠਸਦ੍ਧੋ ਅਸਿਨਾ ਸੀਸੇ ਛੇਜ੍ਜਮਾਨੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਵਾ, ਧਮ੍ਮੋ ਅਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵਾ, ਸਙ੍ਘੋ ਅਸਙ੍ਘੋਤਿ ਵਾ ਨ ਵਦਤਿ। ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਸੂਰਮ੍ਬਟ੍ਠੋ ਵਿਯ।

ਸੋ ਕਿਰ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗੇਹਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਅਥ ਮਾਰੋ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਵਰਲਕ੍ਖਣਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਬੁਦ੍ਧਰੂਪਂ ਮਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਠਤ੍ਵਾ ''ਸਤ੍ਥਾ ਆਗਤੋ''ਤਿ ਸਾਸਨਂ ਪਹਿਣਿ। ਸੂਰਮ੍ਬਟ੍ਠੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਹਂ ਇਦਾਨੇਵ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਆਗਤੋ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁਸਞ੍ਞਾਯ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਮਾਰੋ ਆਹ – ''ਅਮ੍ਬਟ੍ਠ, ਯਂ ਤੇ ਮਯਾ 'ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਂ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚ'ਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤਂ, ਤਂ ਦੁਕ੍ਕਥਿਤਂ। ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾਵ ਹਿ ਮਯਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵਂ 'ਰੂਪਂ ਨਿਚ੍ਚਂ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਨਿਚ੍ਚ'ਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਯਂ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਨੁਪਧਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਥੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਦ੍ਧਾ ਅਯਂ ਮਯ੍ਹਂ ਵਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਜਨਨਤ੍ਥਂ ਮਾਰੋ ਆਗਤੋ''ਤਿ। ਤਤੋ ਨਂ ''ਤ੍ਵਂ ਮਾਰੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਮੁਸਾਵਾਦਂ ਕਾਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ''ਆਮ ਮਾਰੋਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਪਟਿਜਾਨਾਤਿ। ''ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ? ਤਵ ਸਦ੍ਧਾਚਾਲਨਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਆਹ। ''ਕਣ੍ਹ ਪਾਪਿਮ, ਤ੍ਵਂ ਤਾਵ ਏਕੋ ਤਿਟ੍ਠ, ਤਾਦਿਸਾਨਂ ਮਾਰਾਨਂ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਮਮ

ਸਦ੍ਧਂ ਚਾਲੇਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੋ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਆਗਤਸਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਥਿਰਾ ਸਿਲਾਪਥਵਿਯਂ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸਿਨੇਰੁ ਵਿਯ ਅਚਲਾ ਹੋਤਿ, ਕਿਂ ਤ੍ਵਂ ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਂ ਪਹਰਿ। ਸੋ ਠਾਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਤਤ੍ਥੇਵ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿ। ਏਵਰੂਪਂ ਸਦ੍ਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨਿਵਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ।

ਮੂਲਜਾਤਾ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾਤਿ ਮਗ੍ਗਮੂਲਸ੍ਸ ਸਞ੍ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗਮੂਲੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਾ। **ਦਲ਼੍ਹਾ**ਤਿ ਥਿਰਾ। **ਅਸਂਹਾਰਿਯਾ**ਤਿ ਸੁਨਿਖਾਤਇਨ੍ਦਖੀਲੋ ਵਿਯ ਕੇਨਚਿ ਚਾਲੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯਾ। **ਤਸ੍ਸੇਤਂ ਕਲ੍ਲਂ ਵਚਨਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਾਵਕਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਮੇਤਂ ਵਤ੍ਤੁਂ। ਕਿਨ੍ਤਿ? ''ਭਗਵਤੋਮ੍ਹਿ ਪੁਤ੍ਤੋ ਓਰਸੋ''ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਰਿਯਭੂਮਿਯਂ ਜਾਤੋਤਿ **ਭਗਵਤੋ ਪੁਤ੍ਤੋ।** ਉਰੇ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਮੁਖਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਧਮ੍ਮਘੋਸਵਸੇਨ ਮਗ੍ਗਫਲੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਤ੍ਤਾ **ਓਰਸੋ ਮੁਖਤੋ ਜਾਤੋ।** ਅਰਿਯਧਮ੍ਮਤੋ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਨਿਮ੍ਮਿਤਤ੍ਤਾ **ਧਮ੍ਮਜੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ।** ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਦਾਯਜ੍ਜਂ ਅਰਹਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਦਾਯਾਦੋ। ਤਂ ਕਿਸ੍ਸ ਹੇਤੂ**ਤਿ ਯਦੇਤਂ ''ਭਗਵਤੋਮ੍ਹਿ ਪੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਧਮ੍ਮਜੋ ਧਮ੍ਮਨਿਮ੍ਮਿਤੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਕਸ੍ਮਾਤਿ ਚੇ? ਇਦਾਨਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਹੇਤ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ''ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ ਇਤਿਪੀ''ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋ ''ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ? ਤਥਾਗਤੋ ਹਿ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਹਦਯੇਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਵਾਚਾਯ ਅਭਿਨੀਹਰਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਕਾਯੋ ਧਮ੍ਮਮਯਤ੍ਤਾ ਧਮ੍ਮੋਵ। ਇਤਿ ਧਮ੍ਮੋ ਕਾਯੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਧਮ੍ਮਕਾਯੋ।** ਧਮ੍ਮਕਾਯਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਕਾਯੋ।** ਧਮ੍ਮੋ ਹਿ ਸੇਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਧਮ੍ਮਭੂਤੋ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਸਭਾਵੋ। ਧਮ੍ਮਭੂਤਤ੍ਤਾ ਏਵ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਭੂਤੋ।**

੧੧੯. ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਾ ਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਪਰੇਨਪਿ ਨਯੇਨ ਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਹੋਤਿ ਖੋ ਸੋ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਸਮਯੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਸਂਵਟ੍ਟਵਿਵਟ੍ਟਕਥਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਵ। **ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਭਾਵਂ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਂ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਤੇਧ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਨੋਮਯਾ**ਤਿ ਤੇ ਇਧ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਮਾਨਾਪਿ ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮਨੇਨੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਤਿ ਮਨੋਮਯਾ। ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਵਿਯ ਇਧਾਪਿ ਨੇਸਂ ਪੀਤਿਯੇਵ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤੀਤਿ **ਪੀਤਿਭਕ੍ਖਾ।** ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ **ਸਯਂਪਭਾ**ਦੀਨਿਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨੀਤਿ।

ਰਸਪਥਵਿਪਾਤੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੦. ਏਕੋਦਕੀਭੂਤਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਏਕੋਦਕਮੇਵ ਭੂਤਂ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ**ਤਿ ਤਮੋ। **ਅਨ੍ਧਕਾਰਤਿਮਿਸਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣੇਨ ਅਨ੍ਧਭਾਵਕਰਣਂ ਬਹਲਤਮਂ। **ਸਮਤਨੀ**ਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਪਤ੍ਥਰਿ। **ਪਯਸੋ ਤਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਤਸ੍ਸ ਖੀਰਸ੍ਸ। **ਵਣ੍ਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਵਣ੍ਣੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫਸਦਿਸੋ ਹਿਸ੍ਸਾ ਵਣ੍ਣੋ ਅਹੋਸਿ। **ਗਨ੍ਧਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਗਨ੍ਧੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਵਾਯਤਿ। **ਰਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਰਸੇਨ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਦਿਬ੍ਬੋਜਾ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਖੁਦ੍ਦਮਧੁ**ਨ੍ਤਿ ਖੁਦ੍ਦਕਮਕ੍ਖਿਕਾਹਿ ਕਤਮਧੁਂ। **ਅਨੇਲ਼ਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ ਮਕ੍ਖਿਕਣ੍ਡਕਵਿਰਹਿਤਂ। **ਲੋਲਜਾਤਿਕੋ**ਤਿ ਲੋਲਸਭਾਵੋ। ਅਤੀਤਾਨਨ੍ਤਰੇਪਿ ਕਪ੍ਪੇ ਲੋਲੋਯੇਵ। **ਅਮ੍ਭੋ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਜਾਤੋ ਆਹ। **ਕਿਮੇਵਿਦਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਣ੍ਣੋਪਿਸ੍ਸਾ ਮਨਾਪੋ ਗਨ੍ਧੋਪਿ, ਰਸੋ ਪਨਸ੍ਸਾ ਕੀਦਿਸੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਤਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਲੋਭੋ, ਸੋ ਰਸਪਥਵਿਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਸਾਯਿ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਠਪੇਸਿ।

ਅਚ੍ਛਾਦੇਸੀਤਿ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤਮਤ੍ਤਾ ਸਤ੍ਤ ਰਸਹਰਣੀਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਫਰਿਤ੍ਵਾ ਮਨਾਪਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਤਣ੍ਹਾ ਚਸ੍ਸ ਓਕ੍ਕਮੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਚਸ੍ਸ ਤਣ੍ਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾਦਿਪਾਤੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੧. ਆਲੁਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਉਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਨ੍ਤਿ ਆਲੋਪਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡੇ ਪਿਣ੍ਡੇ ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਆਰਭਿਂਸੁ। **ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ**ਤਿ ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਚ ਸੂਰਿਯੋ ਚ। **ਪਾਤੁਰਹੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਤੁਭਵਿਂਸੁ।

ਕੋ ਪਨ ਤੇਸੰ ਪਠਮੰ ਪਾਤੁਭਵਿ, ਕੋ ਕਸ੍ਮਿੰ ਵਸਤਿ, ਕਸ੍ਸ ਕਿੰ ਪਮਾਣੰ, ਕੋ ਉਪਰਿ, ਕੋ ਸੀਘੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਕਤਿ ਨੇਸੰ ਵੀਥਿਯੋ, ਕਥੰ ਚਰਨ੍ਤਿ, ਕਿਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਆਲੋਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਉਭੋ ਏਕਤੋ ਪਾਤੁਭਵਨ੍ਤਿ। ਸੂਰਿਯੋ ਪਠਮਤਰੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਸਯੰਪਭਾਯ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇ ਭੀਤਤਸਿਤਾ ‘‘ਭਦ੍ਦਕੰ ਵਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਆਲੋਕੋ ਪਾਤੁਭਵੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿੰਸੁ। ਤਤੋ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸੂਰਭਾਵੰ ਜਨਯਮਾਨੰ ਸੂਰਿਯਮਣ੍ਡਲੰ ਉਟ੍ਠਹਿ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਸੂਰਿਯੋਤਿ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ। ਤਸ੍ਮਿੰ ਦਿਵਸੰ ਆਲੋਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਤੇ ਪੁਨ ਅਨ੍ਧਕਾਰੋ ਅਹੋਸਿ। ਤੇ ‘‘ਭਦ੍ਦਕੰ ਵਤਸ੍ਸ ਸਚੇ ਅਞ੍ਞੋ ਆਲੋਕੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਯਿੰਸੁ। ਅਥ ਨੇਸੰ ਛਨ੍ਦੰ ਞਤ੍ਵਾਵ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੰ ਉਟ੍ਠਹਿ। ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ਚਨ੍ਦੋਤਿ ਨਾਮੰ ਅਹੋਸਿ।

ਤੇਸੁ ਚਨ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤੋਮਣਿਵਿਮਾਨੇ ਵਸਤਿ। ਤੰ ਬਹਿ ਰਜਤੇਨ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ । ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਸੀਤਲਮੇਵ ਅਹੋਸਿ। ਸੂਰਿਯੋ ਅਨ੍ਤੋਕਨਕਵਿਮਾਨੇ ਵਸਤਿ। ਤੰ ਬਾਹਿਰੰ ਫਲਿਕਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਉਣ੍ਹਮੇਵ।

ਪਮਾਣਤੋ ਚਨ੍ਦੋ ਉਜੁਕੰ ਏਕੂਨਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੋ। ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤੋ ਤੀਹਿ ਯੋਜਨੇਹਿ ਊਨਦਿਯਡ੍ਢਸਤਯੋਜਨੋ। ਸੂਰਿਯੋ ਉਜੁਕੰ ਪਞ੍ਞਾਸਯੋਜਨੋ, ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਤੋ ਦਿਯਡ੍ਢਸਤਯੋਜਨੋ।

ਚਨ੍ਦੋ ਹੇਟ੍ਠਾ, ਸੂਰਿਯੋ ਉਪਰਿ, ਅਨ੍ਤਰਾ ਨੇਸੰ ਯੋਜਨੰ ਹੋਤਿ। ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਿਮਨ੍ਤਤੋ ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਨ੍ਤਤੋ ਯੋਜਨਸਤੰ ਹੋਤਿ।

ਚਨ੍ਦੋ ਉਜੁਕੰ ਸਣਿਕੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਿਰਿਯੰ ਸੀਘੰ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਸ੍ਸੇਸੁ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਤਾਰਕਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਚਨ੍ਦੋ ਧੇਨੁ ਵਿਯ ਵਚ੍ਛੰ ਤੰ ਤੰ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ। ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨੰ ਨ ਵਿਜਹਨ੍ਤਿ। ਸੂਰਿਯਸ੍ਸ ਉਜੁਕੰ ਗਮਨੰ ਸੀਘੰ, ਤਿਰਿਯੰ ਗਮਨੰ ਦਨ੍ਧੰ। ਸੋ ਕਾਲ਼ਪਕ੍ਖਉਪੋਸਥਤੋ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਯੋਜਨਾਨੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੰ ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਥ ਚਨ੍ਦੋ ਲੇਖਾ ਵਿਯ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਪਕ੍ਖਸ੍ਸ ਦੁਤਿਯਾਯ ਸਤਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਯਾਵ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਓਹਾਯ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਅਥ ਚਨ੍ਦੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਵਡ੍ਢਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ। ਪੁਨ ਪਾਟਿਪਦਦਿਵਸੇ ਯੋਜਨਾਨੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਦੁਤਿਯਾਯ ਸਤਸਹਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਯਾਵ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸਾ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਸਤਸਹਸ੍ਸੰ ਧਾਵਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਅਥ ਚਨ੍ਦੋ ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਹਾਯਿਤ੍ਵਾ ਉਪੋਸਥਦਿਵਸੇ ਸਬ੍ਬਸੋ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਚਨ੍ਦੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਤ੍ਵਾ ਸੂਰਿਯੋ ਉਪਰਿ ਹੋਤਿ। ਮਹਤਿਯਾ ਪਾਤਿਯਾ ਖੁਦ੍ਦਕਭਾਜਨੰ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦਮਣ੍ਡਲੰ ਪਿਧੀਯਤਿ। ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੇ ਗੇਹਚ੍ਛਾਯਾ ਵਿਯ ਚਨ੍ਦਸ੍ਸ ਛਾਯਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਸੋ ਛਾਯਾਯ ਅਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਾਯ ਦੂਰੇ ਠਿਤਾਨੰ ਦਿਵਾ ਪਦੀਪੋ ਵਿਯ ਸਯਮ੍ਪਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਕਤਿ ਨੇਸੰ ਵੀਥਿਯੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਅਜਵੀਥਿ, ਨਾਗਵੀਥਿ, ਗੋਵੀਥੀਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵੀਥਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਜਾਨੰ ਉਦਕੰ ਪਟਿਕ੍ਕੂਲੰ ਹੋਤਿ, ਹਤ੍ਥਿਨਾਗਾਨੰ ਮਨਾਪੰ। ਗੁਨ੍ਨੰ ਸੀਤੁਣ੍ਹਸਮਤਾਯ ਫਾਸੁ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੰ ਕਾਲੰ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਅਜਵੀਥਿੰ ਆਰੁਹਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਦੇਵੋ ਏਕਬਿਨ੍ਦੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਸ੍ਸਤਿ। ਯਦਾ ਨਾਗਵੀਥਿੰ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਭਿਨ੍ਨੰ ਵਿਯ ਨਭੰ ਪਗ੍ਘਰਤਿ। ਯਦਾ ਗੋਵੀਥਿੰ ਆਰੋਹਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਉਤੁਸਮਤਾ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਾ ਛਮਾਸੇ ਸਿਨੇਰੁਤੋ ਬਹਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ, ਛਮਾਸੇ ਅਨ੍ਤੋ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਆਸਾਲ਼੍ਹਮਾਸੇ ਸਿਨੇਰੁਸਮੀਪੇਨ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਪਰੇ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸੇ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਾ ਪਠਮਕਤ੍ਤਿਕਮਾਸੇ ਮਜ੍ਝੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਾਭਿਮੁਖਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਯੋ ਮਾਸੇ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਮੀਪੇਨ ਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਚਿਤ੍ਤਮਾਸੇ ਮਜ੍ਝੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਦ੍ਵੇ ਮਾਸੇ ਸਿਨੇਰੁਭਿਮੁਖਾ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਆਸਾਲ਼੍ਹੇ ਸਿਨੇਰੁਸਮੀਪੇਨ ਚਰਨ੍ਤਿ।

ਕਿਤ੍ਤਕੇ ਠਾਨੇ ਆਲੋਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ? ਏਕਪ੍ਪਹਾਰੇਨ ਤੀਸੁ ਦੀਪੇਸੁ ਆਲੋਕੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਕਥੰ? ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਦੀਪੇ ਸੂਰਿਯੁਗ੍ਗਮਨਕਾਲੋ ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ ਹੋਤਿ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੂਸੁ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਕਾਲੋ, ਅਪਰਗੋਯਾਨੇ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੋ। ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹਮ੍ਹਿ ਉਗ੍ਗਮਨਕਾਲੋ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੂਸੁ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ, ਅਪਰਗੋਯਾਨੇ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਕਾਲੋ, ਇਧ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੋ। ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੂਸੁ ਉਗ੍ਗਮਨਕਾਲੋ ਅਪਰਗੋਯਾਨੇ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ, ਇਧ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਕਾਲੋ, ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹੇ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੋ। ਅਪਰਗੋਯਾਨਦੀਪੇ ਉਗ੍ਗਮਨਕਾਲੋ ਇਧ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕੋ, ਪੁਬ੍ਬਵਿਦੇਹੇ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਕਾਲੋ, ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੂਸੁ ਮਜ੍ਝਿਮਯਾਮੋਤਿ।

ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਤਾਰਕਰੂਪਾਨੀਤਿ ਕਤ੍ਤਿਕਾਦਿਨਕ੍ਖਤ੍ਤਾਨਿ ਚੇਵ ਸੇਸਤਾਰਕਰੂਪਾਨਿ ਚ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਪਾਤੁਰਹੇਸੁਂ। **ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਤੋ ਯਾਵ ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਾ ਰਤ੍ਤਿ, ਅਰੁਣੁਗ੍ਗਮਨਤੋ ਯਾਵ ਸੂਰਿਯਤ੍ਥਙ੍ਗਮਨਾ ਦਿਵਾਤਿ ਏਵਂ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੁ। ਅਥ ਪਞ੍ਚਦਸ ਰਤ੍ਤਿਯੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸੋ, ਦ੍ਵੇ ਅਡ੍ਢਮਾਸਾ ਮਾਸੋਤਿ ਏਵਂ ਮਾਸਡ੍ਢਮਾਸਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੁ। ਅਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸਾ ਉਤੁ, ਤਯੋ ਉਤੂ ਸਂਵਚ੍ਛਰੋਤਿ ਏਵਂ ਉਤੁਸਂਵਚ੍ਛਰਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਂਸੁ।

੧੨੨. ਵਣ੍ਣਵੇਵਣ੍ਣਤਾ ਚਾਤਿ ਵਣ੍ਣਸ੍ਸ ਵਿਵਣ੍ਣਭਾਵੋ। **ਤੇਸਂ ਵਣ੍ਣਾਤਿਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਵਣ੍ਣਂ ਆਰਬ੍ਭ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਅਤਿਮਾਨਪਚ੍ਚਯਾ। **ਮਾਨਾਤਿਮਾਨਜਾਤਿਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਤਿਮਾਨਸਭਾਵਾਨਂ। **ਰਸਾਯ ਪਥਵਿਯਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਰਸਤ੍ਤਾ ਰਸਾਤਿ ਲਦ੍ਧਨਾਮਾਯ ਪਥਵਿਯਾ। **ਅਨੁਤ੍ਥੁਨਿਂਸੂ**ਤਿ ਅਨੁਭਾਸਿਂਸੁ। **ਅਹੋ ਰਸ**ਨ੍ਤਿ ਅਹੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਮਧੁਰਰਸਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਂ। **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਂ ਅਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਵਂਸਕਥਂ। **ਅਨੁਸਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ।

ਭੂਮਿਪਪ੍ਪਟਕਪਾਤੁਭਾਵਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੩. ਏਵਮੇਵ ਪਾਤੁਰਹੋਸੀਤਿ ਏਦਿਸੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਟ੍ਠਹਿ, ਅਨ੍ਤੋਵਾਪਿਯਂ ਉਦਕੇ ਛਿਨ੍ਨੇ ਸੁਕ੍ਖਕਲਲਪਟਲਂ ਵਿਯ ਚ ਉਟ੍ਠਹਿ।

੧੨੪. ਪਦਾਲਤਾਤਿ ਏਕਾ ਮਧੁਰਰਸਾ ਭਦ੍ਦਾਲਤਾ। **ਕਲਮ੍ਬੁਕਾ**ਤਿ ਨਾਲ਼ਿਕਾ। **ਅਹੁ ਵਤ ਨੋ**ਤਿ ਮਧੁਰਰਸਾ ਵਤ ਨੋ ਪਦਾਲਤਾ ਅਹੋਸਿ। **ਅਹਾਯਿ ਵਤ ਨੋ**ਤਿ ਸਾ ਨੋ ਏਤਰਹਿ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਤਿ।

੧੨੫. ਅਕਟ੍ਠਪਾਕੋਤਿ ਅਕਟ੍ਠੇਯੇਵ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਅਕਣੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕੁਣ੍ਡਕੋ। **ਅਥੁਸੋ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਥੁਸੋ। **ਸੁਗਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਗਨ੍ਧਂ ਵਾਯਤਿ। **ਤਣ੍ਡੁਲਪ੍ਫਲੋ**ਤਿ ਸੁਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਪਣ੍ਡਰਂ ਤਣ੍ਡੁਲਮੇਵ ਫਲਤਿ। **ਪਕ੍ਕਂ ਪਟਿਵਿਰੂਲ਼੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਯਂ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਪਾਤੋ ਪਕ੍ਕਂ ਹੋਤਿ, ਪੁਨ ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਂ ਪਟਿਪਾਕਤਿਕਮੇਵ ਗਹਿਤਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। **ਨਾਪਦਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀ**ਤਿ ਅਲਾਯਿਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨੂਨਮੇਵ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ।

ਇਤ੍ਥਿਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਾਦਿਪਾਤੁਭਾਵਵਣ੍ਣਨਾ

੧੨੬. ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਚਾਤਿ ਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਕਾਲੇ ਇਤ੍ਥੀ, ਤਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ ਪਾਤੁਭਵਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇ ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ। ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਾਮ ਹਿ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਭਾਵਂ ਲਭਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਪੁਰਿਸਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਲਭਤਿ। ਪੁਰਿਸੋ ਇਤ੍ਥਤ੍ਤਭਾਵਂ ਲਭਨ੍ਤੋ ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਲਭਤਿ। ਤਦਾ ਪਨ ਪਕਤਿਯਾ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਇਤ੍ਥਿਲਿਙ੍ਗਂ, ਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਪੁਰਿਸਲਿਙ੍ਗਂ ਪਾਤੁਰਹੋਸਿ। **ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਨਿਜ੍ਝਾਯਨ੍ਤਾਨਂ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾਨਂ। **ਪਰਿਲ਼ਾਹੋ**ਤਿ ਰਾਗਪਰਿਲ਼ਾਹੋ। **ਸੇਟ੍ਠਿ**ਨ੍ਤਿ ਛਾਰਿਕਂ। **ਨਿਬ੍ਬੁਯ੍ਹਮਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਮਾਨਾਯ।

੧੨੭. ਅਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮਤਨ੍ਤਿ ਤਂ ਪਂਸੁਖਿਪਨਾਦਿ ਅਧਮ੍ਮੋਤਿ ਸਮ੍ਮਤਂ। **ਤਦੇਤਰਹਿ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਦਾਨਿ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਸਮ੍ਮਤਂ, ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਏਕਚ੍ਚੇਸੁ ਜਾਨਪਦੇਸੁ ਕਲਹਂ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ‘‘ਤ੍ਵਂ ਕਸ੍ਮਾ ਕਥੇਸਿ? ਯਾ ਗੋਮਯਪਿਣ੍ਡਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨਾਲਤ੍ਥਾ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਾਤਬ੍ਯਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਤਂ। **ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ। **ਅਪਦਾਨਂ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਊਨਮੇਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ। **ਸਣ੍ਡਸਣ੍ਡਾ**ਤਿ ਏਕੇਕਸ੍ਮਿਂ ਠਾਨੇ ਕਲਾਪਬਨ੍ਧਾ ਵਿਯ ਗੁਮ੍ਬਗੁਮ੍ਬਾ ਹੁਤ੍ਵਾ।

੧੨੮. ਮਰਿਯਾਦਂ ਠਪੇਯ੍ਯਾਮਾਤਿ ਸੀਮਂ ਠਪੇਯ੍ਯਾਮ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਹਿ ਨਾਮ। **ਪਾਣਿਨਾ ਪਹਰਿਂਸੂ**ਤਿ ਤਯੋ ਵਾਰੇ ਵਚਨਂ ਅਗਣ੍ਹਨ੍ਤਂ ਪਾਣਿਨਾ ਪਹਰਿਂਸੁ। **ਤਦਗ੍ਗੇ ਖੋ**ਤਿ ਤਂ ਅਗ੍ਗਂ ਕਤ੍ਵਾ।

ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਰਾਜਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੦. **ਖੀਯਿਤਬ੍ਬਂ ਖੀਯੇਯਜਾ**ਤਿ ਪਕਾਸੇਤਬ੍ਬਂ ਪਕਾਸੇਯਜ ਖਿਪਿਤਬ੍ਬਂ ਖਿਪੇਯਜ, ਹਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਹਾਰੇਯਜਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਯੋ ਨੇਸਂ ਸਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਤੇਸਂ ਸਤ੍ਤੋ। ਕੋ ਪਨ ਸੋਤਿ? ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ। **ਸਾਲੀਨਂ ਭਾਗਂ ਅਨੁਪਦਸ੍ਸਾਮਾ**ਤਿ ਮਯਂ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਤੋ ਅਮ੍ਬਣਮ੍ਬਣਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਤੁਯ੍ਹਂ ਸਾਲਿਭਾਗਂ ਦਸ੍ਸਾਮ, ਤਯਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਤ੍ਵਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਜੇਟ੍ਠਕਟ੍ਠਾਨੇ ਤਿਟ੍ਠਾਤਿ।

੧੩੧. **ਅਕ੍ਖਰਂ ਉਪਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਖਾ ਸਮਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਵੋਹਾਰੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਖਤ੍ਤਿਯੋ ਖਤ੍ਤਿਯੋਤ੍ਵੇਵ ਦੁਤਿਯਂ ਅਕ੍ਖਰ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਅਕ੍ਖਰਮੇਵ, ਤੇ ਪਨਸ੍ਸ ਖੇਤ੍ਤਸਾਮਿਨੋ ਤੀਹਿ ਸਙ੍ਖੇਹਿ ਅਭਿਸੇਕਮ੍ਪਿ ਅਕਂਸੁ। **ਰਞ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਸੁਖੇਤਿ ਪਿਨੇਤਿ। **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞੇਨਾ**ਤਿ ਅਗ੍ਗਨ੍ਤਿ ਞਾਤੇਨ, ਅਗ੍ਗੇ ਵਾ ਞਾਤੇਨ ਲੋਕੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਅਹੋਸੀਤਿ।

ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਣ੍ਡਲਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੨. **ਵੀਤਙ੍ਗਾਰਾ ਵੀਤਧੂਮਾ**ਤਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਵਿਗਤਧੂਮਙ੍ਗਾਰਾ। **ਪਨ੍ਨਮੁਸਲਾ**ਤਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਚਿਤਬ੍ਬਾਭਾਵਤੋ ਪਤਿਤਮੁਸਲਾ। **ਘਾਸਮੇਸਮਾਨਾ**ਤਿ ਭਿਕ੍ਖਾਚਰਿਯਵਸੇਨ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਾ। **ਤਮੇਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਤੇ ਏਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨਭਿਸਮ੍ਭੁਣਮਾਨਾ**ਤਿ ਅਸਹਮਾਨਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ। **ਗਨ੍ਥੇ ਕਰੋਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਤਯੋ ਵੇਦੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਾ ਚੇਵ ਵਾਚੇਨ੍ਤਾ ਚ। **ਅਚ੍ਛਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਸਨ੍ਤਿ, ''ਅਚ੍ਛੇਨ੍ਤੀ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ। ਏਸੇਵਤ੍ਥੋ। **ਹੀਨਸਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਮਨ੍ਤੇ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਖੋ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਇਦਂ ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ ਹੀਨਸਮ੍ਮਤਂ। **ਤਦੇਤਰਹਿ ਸੇਟ੍ਠਸਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਂ ਇਦਾਨਿ ''ਏਤ੍ਤਕੇ ਮਨ੍ਤੇ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕੇ ਮਨ੍ਤੇ ਵਾਚੇਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੇਟ੍ਠਸਮ੍ਮਤਂ ਜਾਤਂ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਗਣਸ੍ਸ।

੧੩੩. **ਮੇਥੁਨਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਮਾਦਾਯਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਧਮ੍ਮਂ ਸਮਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ। **ਵਿਸੁਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜੇਸੁ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਰਕ੍ਖ ਵਾਣਿਜਕਮ੍ਮਾਦਿਕੇ ਵਿਸ੍ਸੁਤੇ ਉਗ੍ਗਤੇ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ ਪਯੋਜੇਸੁਂ।

੧੩੪. **ਸੁਦ੍ਦਾ ਸੁਦ੍ਦਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਲੁਦ੍ਦਾਚਾਰਕਮ੍ਮਖੁਦ੍ਦਾਚਾਰਕਮ੍ਮੁਨਾ ਸੁਦ੍ਦਂ ਸੁਦ੍ਦਂ ਲਹੁਂ ਲਹੁਂ ਕੁਚ੍ਛਿਤਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਹੁ ਖੋ**ਤਿ ਹੋਤਿ ਖੋ।

੧੩੫. **ਸਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਗਰਹਮਾਨੋ**ਤਿ ਨ ਸੇਤਚ੍ਛਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸਾਪਨਮਤ੍ਤੇਨ ਸੁਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕਾਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਖਤ੍ਤਿਯਧਮ੍ਮਂ ਨਿਨ੍ਦਮਾਨੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ''ਇਮੇਹਿ ਖੋ, ਵਾਸੇਟ੍ਠ, ਚਤੂਹਿ ਮਣ੍ਡਲੇਹੀ''ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਇਮਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਂ ਨਾਮ ਵਿਸੁਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਜਾਤਿਯਾ ਸੁਜ੍ਝਿਤੁਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਮਣ੍ਡਲੇਹਿ ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਸ੍ਸ ਅਭਿਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ ਹੋਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਮਣ੍ਡਲਾਨਿ ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਾਨਿ ਚ ਧਮ੍ਮੇਨੇਵ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਅਧਮ੍ਮੇਨ। ਸਮਣਮਣ੍ਡਲਞ੍ਹਿ ਆਗਮ੍ਮ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਦਿਕਥਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੬. ਇਦਾਨਿ ਯਥਾਜਾਤਿਯਾ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਜ੍ਝਿਤੁਂ, ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾਵ ਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਤਮਤ੍ਥਂ ਪਾਕਟਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਖਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਖੋ, ਵਾਸੇਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨਹੇਤੂ**ਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਵਸੇਨ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਕਮ੍ਮਹੇਤੁ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮਾਦਾਨਹੇਤੁ।

੧੩੭. **ਦ੍ਵਯਕਾਰੀ**ਤਿ ਕਾਲੇਨ ਕੁਸਲਂ ਕਰੋਤਿ, ਕਾਲੇਨ ਅਕੁਸਲਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਉਭਯਕਾਰੀ। **ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਉਭਯਵਿਪਾਕਦਾਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਯੇਨ ਪਨ ਅਕੁਸਲਂ ਬਹੁਂ ਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਕੁਸਲਂ ਮਨ੍ਦਂ, ਸੋ ਤਂ ਕੁਸਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ

ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਕੁਲੇ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਅਥ ਨਂ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਕਾਣਮ੍ਪਿ ਕਰੋਤਿ ਖੁਜ੍ਜਮ੍ਪਿ ਪੀਠਸਪ੍ਪਿਮ੍ਪਿ। ਸੋ ਰਜ੍ਜਸ੍ਸ ਵਾ ਅਨਰਹੋ ਹੋਤਿ, ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਕਾਲੇ ਵਾ ਏਵਂਭੂਤੋ ਭੋਗੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਪਰਸ੍ਸ ਮਰਣਕਾਲੇ ਦ੍ਵੇ ਬਲਵਮਲ੍ਲਾ ਵਿਯ ਤੇ ਦ੍ਵੇਪਿ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਉਪਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਅਕੁਸਲਂ ਬਲਵਤਰਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਕੁਸਲਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਪੇਤਿ। ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਪਵਤ੍ਤਿਵੇਦਨੀਯਂ ਹੋਤਿ। ਤਮੇਨਂ ਮਙ੍ਗਲਹਤ੍ਥਿਂ ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਮਙ੍ਗਲਅਸ੍ਸਂ ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਉਸਭਂ ਵਾ। ਸੋ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਅਨੁਭਵਤਿ । ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਪ੍ਪਟਿਸਂਵੇਦੀ ਹੋਤੀ’’ਤਿ।

ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਭਾਵਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੩੯. **ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ’’ਤਿ ਆਦਿਕੋਟ੍ਠਾਸਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ, ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਪਨ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸਾਯ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ । **ਭਾਵਨਮਨ੍ਵਾਯਾ**ਤਿ ਭਾਵਨਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ, ਪਟਿਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤੀ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਣ੍ਣੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਚਤੁਸਚ੍ਚਂ ਖੀਣਾਸਵਮੇਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸੇਟ੍ਠਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

੧੪੦. ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵਤ੍ਥਂ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨੋਪਿ ਵਚਨਦਸ੍ਸਨਾਨੁਸਾਰੇਨ ਦਲ੍ਹਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਮੇਸਞ੍ਹਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਵਣ੍ਣਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ‘‘ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾਪੇਸਾ’’ਤਿਆਦਿ ਅਮ੍ਬਟ੍ਠਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਂ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਇਮਿਨਾ ਕਥਾਮਗ੍ਗੇਨ ਸੇਟ੍ਠਚ੍ਛੇਦਕਵਾਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਵਿਨਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਨਿਕੂਟੇਨ ਦੇਸਨਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਸਿ। **ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜਾ**ਤਿ ਵਾਸੇਟ੍ਠਭਾਰਦ੍ਵਾਜ ਸਾਮਣੇਰਾਪਿ ਹਿ ਸਕਮਨਾ ਤੁਟ੍ਠਮਨਾ ‘‘ਸਾਧੁ, ਸਾਧੂ’’ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦਿਂਸੁ। ਇਦਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਅਨੁਮਜ੍ਜਨ੍ਤਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੂਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੫. ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸੀਹਨਾਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ

੧੪੧. **ਏਵ਼ਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵ਼ਣ੍ਣਨਾ – **ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਾਤਿ ਏਵ਼ਂਨਾਮਕੇ ਨਗਰੇ, ਤਂ ਨਗਰਂ ਗੋਚਰਗਾਮਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ। **ਪਾਵ਼ਾਰਿਕਮ੍ਬਵ਼ਨੇ**ਤਿ ਦੁਸ੍ਸਪਾਵ਼ਾਰਿਕਸੇਟ੍ਠਿਨੋ ਅਮ੍ਬਵ਼ਨੇ। ਤਂ ਕਿਰ ਤਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨਂ ਅਹੋਸਿ। ਸੋ ਭਗਵ਼ਤੋ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਂ ਸੁਤ੍ਵ਼ਾ ਭਗਵ਼ਤਿ ਪਸਨ੍ਨੋ ਤਸ੍ਮਿਂ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਕੁਟਿਲੇਣਮਣ੍ਡਪਾਦਿਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਭਗਵ਼ਤੋ ਵ਼ਿਹਾਰਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸਿ। ਸੋ ਵ਼ਿਹਾਰੋ ਜੀਵ਼ਕਮ੍ਬਵ਼ਨਂ ਵ਼ਿਯ ''ਪਾਵ਼ਾਰਿਕਮ੍ਬਵ਼ਨ''ਨ੍ਤ੍ਵ਼ੇਵ਼ ਸਙ੍ਖ੍ਯਂ ਗਤੋ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਪਾਵ਼ਾਰਿਕਮ੍ਬਵ਼ਨੇ ਵ਼ਿਹਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭਗਵ਼ਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵ਼ੋਚ – ''ਏਵ਼ਂਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵ਼ਤੀ''ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਏਵ਼ਂ ਅਵ਼ੋਚ? ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸੋਮਨਸ੍ਸਪਵ਼ੇਦਨਤ੍ਥਂ।

ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਪੁਬ੍ਬਿਕਥਾ – ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਤਂਦਿਵ਼ਸਂ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ਼ ਸਰੀਰਪ੍ਪਟਿਜਗ੍ਗਨਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਸੁਨਿਵ਼ਤ੍ਥਨਿਵ਼ਾਸਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵ਼ਰਮਾਦਾਯ ਪਾਸਾਦਿਕੇਹਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦੀਹਿ ਦੇਵ਼ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਸਾਦਂ ਆਵ਼ਹਨ੍ਤੋ ਨਾਲ਼ਨ੍ਦਵ਼ਾਸੀਨਂ ਹਿਤਸੁਖਮਨੁਬ੍ਰੂਹਯਨ੍ਤੋ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵ਼ਿਸਿਤ੍ਵ਼ਾ ਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਵ਼ਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵ਼ਾ ਸਤ੍ਥੁ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ਼ਾ ਸਤ੍ਥਰਿ ਗਨ੍ਧਕੁਟਿਂ ਪਵ਼ਿਟ੍ਠੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਵ਼ਨ੍ਦਿਤ੍ਵ਼ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਿਵ਼ਾਟ੍ਠਾਨਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਦ੍ਧਿਵ਼ਿਹਾਰਿਕਨ੍ਤੇਵ਼ਾਸਿਕੇਸੁ ਵਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵ਼ਾ ਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਸੁ ਦਿਵ਼ਾਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵ਼ਾ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵ਼ਾ ਉਦਕਤੁਮ੍ਬਤੋ ਉਦਕੇਨ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਸੀਤਲੇ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਤਿਸਨ੍ਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਆਭੁਜਿਤ੍ਵ਼ਾ ਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿ।

ਸੋ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਵ਼ਸੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵ਼ੁਟ੍ਠਾਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ। ਅਥਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਸੀਲਂ ਆਪਾਥਮਾਗਤਂ। ਤਤੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾਵ਼ ਸਮਾਧਿ ਪਞ੍ਞਾ ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵ਼ਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨੇਵ਼ਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵ਼ਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ ਮਨੋਮਯਿਦ੍ਧਿਞਾਣਂ ਇਦ੍ਧਿਵ਼ਿਧਞਾਣਂ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤਞਾਣਂ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞਾਣਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵ਼ਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਂ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ...ਪੇ॰... ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਂ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਪਟਿਭਾਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਸਾਵ਼ਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ। ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਸ੍ਸ ਉਪਰਿ ਅਨੋਮਦਸ੍ਸੀਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਾਦਮੂਲੇ ਕਤਂ ਅਭਿਨੀਹਾਰਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵ਼ਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਯਾਵ਼ ਨਿਸਿਨ੍ਨਪਲ੍ਲਙ੍ਕਾ ਗੁਣਾ ਉਪਟ੍ਠਹਿਂਸੁ।

ਏਵ਼ਂ ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਮਾਨੋ ਗੁਣਾਨਂ ਪਮਾਣਂ ਵ਼ਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਵ਼ਾ ਦਟ੍ਠੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਯ੍ਹਂ ਤਾਵ਼ ਪਦੇਸਞਾਣੇ ਠਿਤਸ੍ਸ ਸਾਵ਼ਕਸ੍ਸ ਗੁਣਾਨਂ ਪਮਾਣਂ ਵ਼ਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਵ਼ਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਹਂ ਪਨ ਯਂ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਦ੍ਦਿਸ੍ਸ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ, ਕੀਦਿਸਾ ਨੁ ਖੋ ਤਸ੍ਸ ਗੁਣਾ''ਤਿ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸੋ ਭਗਵ਼ਤੋ ਸੀਲਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਸਮਾਧਿਂ ਪਞ੍ਞਂ ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤਿਂ ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗੇ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਫਲਾਨਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾ ਚਤੁਯੋਨਿਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਞਾਣਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਵ਼ਂਸੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਮਾਰਦ੍ਧੋ।

ਤਥਾ ਪਞ੍ਚ ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ, ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕਂਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿਂ, ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਾ ਧਾਤੁਯੋ, ਪਞ੍ਚ ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਾਨਿ, ਪਞ੍ਚ ਵ਼ਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਛ ਸਾਰਣੀਯੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਛ ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ, ਛ ਗਾਰਵ਼ੇ, ਛ ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਾ ਧਾਤੁਯੋ, ਛ ਸਤਤਵ਼ਿਹਾਰੇ, ਛ ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨਿ, ਛ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾ, ਛ ਅਸਾਧਾਰਣਞਾਣਾਨਿ,

ਸਤ੍ਤ ਅਪਰਿਹਾਨਿਯੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਧਨਾਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ, ਸਤ੍ਤ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮੇ, ਸਤ੍ਤ ਨਿਜ੍ਜਰਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਸਤ੍ਤ ਪਞ੍ਞਾ, ਸਤ੍ਤ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਪੁਗ੍ਗਲੇ, ਸਤ੍ਤ ਖੀਣਾਸਵਬਲਾਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਹੇਤੂ, ਅਟ੍ਠ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮਾਤਿਕ੍ਕਮੇ, ਅਟ੍ਠ ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਅਕ੍ਖਣਦੇਸਨਾ, ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਪੁਰਿਸਵਿਤਕ੍ਕੇ, ਅਟ੍ਠ ਅਭਿਭਾਯਤਨਾਨਿ, ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ, ਨਵ ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰਮੂਲਕੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਨਵ ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ, ਨਵ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਦੇਸਨਾ, ਨਵ ਆਘਾਤਪ੍ਪਟਿਵਿਨਯੇ, ਨਵ ਪਞ੍ਞਾ, ਨਵ ਨਾਨਤ੍ਤਾਨਿ, ਨਵ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰੇ, ਦਸ ਨਾਥਕਰਣੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਦਸ ਕਸਿਣਾਯਤਨਾਨਿ, ਦਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ, ਦਸ ਤਥਾਗਤਬਲਾਨਿ, ਦਸ ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾਨਿ, ਦਸ ਅਰਿਯਵਾਸੇ, ਦਸ ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮੇ, ਏਕਾਦਸ ਮੇਤ੍ਤਾਨਿਸੰਸੇ, ਦ੍ਵਾਦਸ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਾਕਾਰੇ, ਤੇਰਸ ਧੁਤਙ੍ਗਗੁਣੇ , ਚੁਦ੍ਦਸ ਬੁਦ੍ਧਞਾਣਾਨਿ, ਪਞ੍ਚਦਸ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨਿਯੇ ਧਮ੍ਮੇ, ਸੋਲ਼ਸਵਿਧਂ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਂ, ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮੇ, ਏਕੂਨਵੀਸਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣਾਨਿ, ਚਤੁਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਪਰੋਪਣ੍ਣਾਸ ਕੁਸਲਧਮ੍ਮੇ, ਸਤ੍ਤਸਤ੍ਤਤਿ ਞਾਣਵਤ੍ਥੂਨਿ, ਚਤੁਵੀਸਤਿਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਸਮਾਪਤ੍ਤਿਸਞ੍ਚਰਮਹਾਵਜਿਰਞਾਣਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਆਰਭਿ।

ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਚ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋਯੇਵ ਉਪਰਿ ''ਅਪਰਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਆਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸ ਅਪਰਮ੍ਪਰਿਯਧਮ੍ਮਾ, ਤੇਪਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਅਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਂ ਆਰਭਿ। ਸੋ ''ਕੁਸਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸਤ੍ਥਾ, ਆਯਤਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਆਦੇਸਨਾਵਿਧਾਸੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਪਧਾਨੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਪਟਿਪਦਾਸੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਪੁਰਿਸਸੀਲਸਮਾਚਾਰੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਅਨੁਸਾਸਨੀਵਿਧਾਸੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਸਸ੍ਸਤਵਾਦੇਸੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞਾਣੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਇਦ੍ਧਿਵਿਧੇ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਇਮਿਨਾ ਚ ਇਮਿਨਾ ਚ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣਾਨਂ ਨੇਵ ਅਨ੍ਤਂ, ਨ ਪਮਾਣਂ ਪਸ੍ਸਿ। ਥੇਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਤਾਵ ਗੁਣਾਨਂ ਅਨ੍ਤਂ ਵਾ ਪਮਾਣਂ ਵਾ ਨਾਦ੍ਦਸ, ਭਗਵਤੋ ਗੁਣਾਨਂ ਕਿਂ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ? ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਪਞ੍ਞਾ ਮਹਤੀ ਞਾਣਂ ਵਿਸਦਂ, ਸੋ ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨੋ ਉਕ੍ਕਾਸਿਤ੍ਵਾਪਿ ਖਿਪਿਤ੍ਵਾਪਿ ''ਨਮੋ ਬੁਦ੍ਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯੇ ਠਤ੍ਵਾ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। ਸਬ੍ਬਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨਤੋ ਏਕੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਨਂ ਸਤਤੋਪਿ ਸਹਸ੍ਸਤੋਪਿ ਏਕੋ ਸਕਦਾਗਾਮੀ। ਸਕਦਾਗਾਮੀਨਂ ਸਤਤੋਪਿ ਸਹਸ੍ਸਤੋਪਿ ਏਕੋ ਅਨਾਗਾਮੀ। ਅਨਾਗਾਮੀਨਂ ਸਤਤੋਪਿ ਸਹਸ੍ਸਤੋਪਿ ਏਕੋ ਅਰਹਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। ਅਵਸੇਸਅਰਹਨ੍ਤੇਹਿ ਅਸੀਤਿ ਮਹਾਥੇਰਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਿ। ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਥੇਰਾ। ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਦ੍ਵੇ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ। ਤੇਸੁਪਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਤੋਪਿ ਏਕੋ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧੋ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। ਸਚੇ ਪਨ ਸਕਲਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਗਬ੍ਭੇ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣੇਨ ਸਙ੍ਘਾਟਿਕਣ੍ਣਂ ਪਹਰਿਯਮਾਨਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਤੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿਪਿ ਏਕੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧੋਵ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਮਹਨ੍ਤਤੋ ਸਦ੍ਦਹਤਿ।

ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਮਹਾਜਨੋ ''ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਉਤ੍ਤਾਨੋ''ਤਿ ਜਾਨਨਤ੍ਥਂ ਯੋਤ੍ਤਾਨਿ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਤਤ੍ਥ ਕੋਚਿ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਮਾਣਂ ਯੋਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟੇਯ੍ਯ, ਕੋਚਿ ਦ੍ਵੇ ਬ੍ਯਾਮਂ, ਕੋਚਿ ਦਸਬ੍ਯਾਮਂ, ਕੋਚਿ ਵੀਸਤਿਬ੍ਯਾਮਂ, ਕੋਚਿ ਤਿਂਸਬ੍ਯਾਮਂ, ਕੋਚਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਬ੍ਯਾਮਂ, ਕੋਚਿ ਪਞ੍ਞਾਸਬ੍ਯਾਮਂ, ਕੋਚਿ ਸਤਬ੍ਯਾਮਂ, ਕੋਚਿ ਸਹਸ੍ਸਬ੍ਯਾਮਂ , ਕੋਚਿ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਬ੍ਯਾਮਸਹਸ੍ਸਂ। ਤੇ ਨਾਵਂ ਆਰੁਯ੍ਹ, ਸਮੁਦ੍ਦਮਜ੍ਝੇ ਉਗ੍ਗਤਪਬ੍ਬਤਾਦਿਮ੍ਹਿ ਵਾ ਠਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯੋਤ੍ਤਂ ਓਤਾਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਤੇਸੁ ਯਸ੍ਸ ਯੋਤ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਮਮਤ੍ਤਂ, ਸੋ ਬ੍ਯਾਮਮਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਉਦਕਂ ਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ਯਸ੍ਸ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਬ੍ਯਾਮਸਹਸ੍ਸਂ, ਸੋ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਬ੍ਯਾਮਸਹਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਉਦਕਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਪਰਤੋ ਉਦਕਂ ਏਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ। ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਨ ਨ ਤਤ੍ਤਕਂਯੇਵ ਉਦਕਂ, ਅਥ ਖੋ ਅਨਨ੍ਤਮਪਰਿਮਾਣਂ। ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਯੋਜਨਸਹਸ੍ਸਂ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਹਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ, ਏਵਮੇਵ ਏਕਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨਵਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਲੋਕਿਯਮਹਾਜਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦਸਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ ਦਸਬ੍ਯਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੇਨ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਵੀਸਤਿਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ ਵੀਸਤਿਬ੍ਯਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਤਿਂਸਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ ਤਿਂਸਬ੍ਯਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਅਨਾਗਾਮਿਨਾ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਬ੍ਯਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਅਰਹਤਾ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਪਞ੍ਞਾਸਬ੍ਯਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ

ਪਞ੍ਞਾਸਬਜਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਸਤਬਜਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ ਸਤਬਜਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਚਤੂਹਿ ਮਹਾਥੇਰੇਹਿ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਸਹਸ੍ਸਬਜਾਮਯੋਤ੍ਤੇਨ ਸਹਸ੍ਸਬਜਾਮਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਤ੍ਥੇਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਬਜਾਮਸਹਸ੍ਸਯੋਤ੍ਤੇਨ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਬਜਾਮਸਹਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੇ ਞਾਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੇ ਉਦਕਂ ਨਾਮ ਨ ਏਤ੍ਤਕਂਯੇਵ, ਅਨਨ੍ਤਮਪਰਿਮਾਣਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੇਨ ਅਨ੍ਵਯਬੁਦ੍ਧਿਯਾ ਅਨੁਮਾਨੇਨ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ''ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਅਨਨ੍ਤਾ ਅਪਰਿਮਾਣਾ''ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਿ।

ਥੇਰੇਨ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਹਿ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਯੇਵ ਬਹੁਤਰਾ। ਯਥਾ ਕਥਂ ਵਿਯ? ਯਥਾ ਇਤੋ ਨਵ ਇਤੋ ਨਵਾਤਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਯੋਜਨਾਨਿ ਅਵਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਯਾ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾਯ ਮਹਾਨਦਿਯਾ ਪੁਰਿਸੋ ਸੂਚਿਪਾਸੇਨ ਉਦਕਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਸੂਚਿਪਾਸੇਨ ਗਹਿਤਉਦਕਤੋ ਅਗ੍ਗਹਿਤਮੇਵ ਬਹੁ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਪਨ ਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਪਥਵਿਤੋ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਪਂਸੁਂ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਯਾ ਗਹਿਤਪਂਸੁਤੋ ਅਵਸੇਸਪਂਸੁਯੇਵ ਬਹੁ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਵਾ ਪਨ ਪੁਰਿਸੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਾਭਿਮੁਖਿਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਅਭਿਮੁਖਉਦਕਤੋ ਅਵਸੇਸਂ ਉਦਕਂਯੇਵ ਬਹੁ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਪੁਰਿਸੋ ਆਕਾਸਾਭਿਮੁਖਿਂ ਅਙ੍ਗੁਲਿਂ ਕਰੇਯ੍ਯ, ਅਙ੍ਗੁਲਿਅਭਿਮੁਖਆਕਾਸਤੋ ਸੇਸਆਕਾਸਪ੍ਪਦੇਸੋਵ ਬਹੁ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਥੇਰੇਨ ਦਿਟ੍ਠਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਹਿ ਅਦਿਟ੍ਠਾ ਗੁਣਾਵ ਬਹੂਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

''ਬੁਦ੍ਧੋਪਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਣੇਯ੍ਯ ਵਣ੍ਣਂ,
ਕਪ੍ਪਮ੍ਪਿ ਚੇ ਅਞ੍ਞਮਭਾਸਮਾਨੋ।
ਖੀਯੇਥ ਕਪ੍ਪੋ ਚਿਰਦੀਘਮਨ੍ਤਰੇ,
ਵਣ੍ਣੋ ਨ ਖੀਯੇਥ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ॥

ਏਵਂ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਸਤ੍ਥੁ ਚ ਗੁਣੇ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਯਮਕਮਹਾਨਦੀਮਹੋਘੋ ਵਿਯ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਅਵਤ੍ਥਰਮਾਨਂ ਵਾਤੋ ਵਿਯ ਭਸ੍ਤਂ, ਉਬ੍ਭਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਉਗ੍ਗਤਉਦਕਂ ਵਿਯ ਮਹਾਰਹਦਂ ਸਕਲਸਰੀਰਂ ਪੂਰੇਤਿ। ਤਤੋ ਥੇਰਸ੍ਸ ''ਸੁਪਤ੍ਥਿਤਾ ਵਤ ਮੇ ਪਤ੍ਥਨਾ, ਸੁਲਦ੍ਧਾ ਮੇ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾ, ਯ੍ਵਾਹਂ ਏਵਂਵਿਧਸ੍ਸ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ''ਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਬਲਵਤਰਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਅਥ ਥੇਰੋ ''ਕਸ੍ਸਾਹਂ ਇਮਂ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਆਰੋਚੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਕੋਚਿ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਦੇਵੋ ਵਾ ਮਾਰੋ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਾ ਮਮ ਇਮਂ ਪਸਾਦਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਹਂ ਇਮਂ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਸਤ੍ਥੁਨੋਯੇਵ ਪਵੇਦੇਯ੍ਯਾਮਿ, ਸਤ੍ਥਾਵ ਮੇ ਪਟਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤਿ, ਸੋ ਹਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਮਮ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ, ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਸਮਣਸਤਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮਣਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਸਮਣਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਮਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਨਾਮ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਯੋਜਨਾਨਿ ਅਵਤ੍ਥਰਮਾਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿਂ ਚਨ੍ਦਭਾਗਮਹਾਨਦਿਂ ਕੁਸੁਮ੍ਭਾ ਵਾ ਕਨ੍ਦਰਾ ਵਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋਵ ਤਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ। ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਹਿ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਚਨ੍ਦਭਾਗਾ, ਏਵਰੂਪਾਨਂ ਨਦੀਨਂ ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਚਸ੍ਸ ਤੇਨ ਊਨਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪੂਰਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਸਤ੍ਥਾ ਮਾਦਿਸਸ੍ਸ ਸਮਣਸਤਸ੍ਸ ਸਮਣਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਸਮਣਸਤਸਹਸ੍ਸਸ੍ਸ ਵਾ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਮਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਸੇਸਾ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਦਯੋ ਚਨ੍ਦਭਾਗਂ ਕੁਸੁਮ੍ਭਕਨ੍ਦਰਾ ਵਿਯ ਮਮ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ । ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਮਮ ਪੀਤਿਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਸਤ੍ਥੁਨੋਵ ਆਰੋਚੇਮੀਤਿ ਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਵਿਨਿਬ੍ਭੁਜਿਤ੍ਵਾ ਚਮ੍ਮਕ੍ਖਣ੍ਡਂ ਪਪ੍ਫੋਟੇਤ੍ਵਾ ਆਦਾਯ ਸਾਯਨ੍ਹਸਮਯੇ ਪੁਪ੍ਫਾਨਂ ਵਣ੍ਟਤੋ ਛਿਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਗ੍ਘਰਣਕਾਲੇ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੋਮਨਸ੍ਸਂ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੋ **ਏਵਂਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਏਵਂਪਸਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਦ੍ਧੋ, ਏਵਂ ਸਦ੍ਦਹਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞਤਰੋ**ਤਿ ਭਿਯ੍ਯਤਰੋ ਅਭਿਞ੍ਞਾਤੋ, ਭਿਯ੍ਯਤਰਾਭਿਞ੍ਞੋ ਵਾ, ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਞਾਣੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਬੋਧਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣੇ ਵਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਨਿਪ੍ਪਦੇਸਾ ਗਹਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦ੍ਵੇ

ਹਿ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤਿ। ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚੇਵ ਸਕਲੇ ਚ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਹਿ ਨੇਸਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਸਮ੍ਬੋਧਿ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਭਗਵਤਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਤੇਨਾਹ ''ਭਗਵਤਾ ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞਤਰੋ ਯਦਿਦਂ ਸਮ੍ਬੋਧਿਯ''ਨ੍ਤਿ।

੧੪੨. ਉਲ਼ਾਰਾਤਿ ਸੇਟ੍ਠਾ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਉਲ਼ਾਰਸਦ੍ਦੋ ''ਉਲ਼ਾਰਾਨਿ ਖਾਦਨੀਯਾਨਿ ਖਾਦਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੬੬) ਮਧੁਰੇ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਉਲ਼ਾਰਾਯ ਖਲੁ ਭਵਂ, ਵਚ੍ਛਾਯਨੋ , ਸਮਣਂ ਗੋਤਮਂ ਪਸਂਸਾਯ ਪਸਂਸਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੨੮੦) ਸੇਟ੍ਠੇ। ''ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ ਉਲ਼ਾਰੋ ਓਭਾਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੨) ਵਿਪੁਲੇ। ਸ੍ਵਾਯਮਿਧ ਸੇਟ੍ਠੇ ਆਗਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਉਲ਼ਾਰਾਤਿ ਸੇਟ੍ਠਾ''ਤਿ। **ਆਸਭੀ**ਤਿ ਉਸਭਸ੍ਸ ਵਾਚਾਸਦਿਸੀ ਅਚਲਾ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀ। **ਏਕਂਸੋ ਗਹਿਤੋ**ਤਿ ਅਨੁਸ੍ਸਵੇਨ ਵਾ ਆਚਰਿਯਪਰਮ੍ਪਰਾਯ ਵਾ ਇਤਿਕਿਰਾਯ ਵਾ ਪਿਟਕਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨ ਵਾ ਆਕਾਰਪਰਿਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਵਾ ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਤਕ੍ਕਹੇਤੁ ਵਾ ਨਯਹੇਤੁ ਵਾ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਞਾਣੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਏਕਂਸੋ ਗਹਿਤੋ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਕਥਾਵ ਕਥਿਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਹਨਾਦੋਤਿ ਸੇਟ੍ਠਨਾਦੋ, ਨੇਵ ਦਨ੍ਧਾਯਨ੍ਤੇਨ ਨ ਗਗ੍ਗਰਾਯਨ੍ਤੇਨ ਸੀਹੇਨ ਵਿਯ ਉਤ੍ਤਮਨਾਦੋ ਨਦਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਿਂ ਤੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭੀਤਿ? ਅਨੁਯੋਗਦਾਪਨਤ੍ਥਂ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਸੀਹਨਾਦਂ ਨਦਿਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਹਨਾਦੇ ਅਨੁਯੋਗਂ ਦਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨਿਘਂਸਨਂ ਨਕ੍ਖਮਤਿ, ਲੇਪੇ ਪਤਿਤਮਕ੍ਕਟੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਧਮਮਾਨਂ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਲੋਹਂ ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਝਾਮਅਙ੍ਗਾਰੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਝਾਮਙ੍ਗਾਰੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ । ਏਕੋ ਸੀਹਨਾਦੇ ਅਨੁਯੋਗਂ ਦਾਪਿਯਮਾਨੋ ਦਾਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨਿਘਂਸਨਂ ਖਮਤਿ, ਧਮਮਾਨਂ ਨਿਦ੍ਦੋਸਜਾਤਰੂਪਂ ਵਿਯ ਅਧਿਕਤਰਂ ਸੋਭਤਿ, ਤਾਦਿਸੋ ਥੇਰੋ। ਤੇਨ ਨਂ ਭਗਵਾ ''ਅਨੁਯੋਗਕ੍ਖਮੋ ਅਯ''ਨ੍ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਸੀਹਨਾਦੇ ਅਨੁਯੋਗਦਾਪਨਤ੍ਥਂ ਇਮਮ੍ਪਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ**ਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਤਯਾ। **ਏਵਂਸੀਲਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਵਸੇਨ ਸੀਲਾਦੀਨਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਮਹਾਪਦਾਨੇ ਕਥਿਤਾਵ।

ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਯੇ ਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤੀਤਾ ਚ ਤਾਵ ਨਿਰੁਦ੍ਧਾ, ਅਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਕਭਾਵਂ ਗਤਾ ਦੀਪਸਿਖਾ ਵਿਯ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ, ਏਵਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧੇ ਅਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਕਭਾਵਂ ਗਤੇ ਤ੍ਵਂ ਕਥਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸਿ, ਅਨਾਗਤਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਨ ਗੁਣਾ ਕਿਨ੍ਤਿ ਤਯਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦਿਤਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। **ਕਿਂ ਪਨ ਤੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਅਹਂ ਏਤਰਹੀ**ਤਿ ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਜਾਤਾ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤੇਪਿ ਕਥਂ ਤ੍ਵਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਸਿ? ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਜਾਨਨਂ ਅਪਦੇ ਆਕਾਸੇ ਪਦਦਸ੍ਸਨਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਮਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਵਿਹਾਰੇ ਵਸਸਿ, ਏਕਤੋ ਭਿਕ੍ਖਾਯ ਚਰਸਿ, ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੇ ਨਿਸੀਦਸਿ, ਕਿਂ ਪਨ ਮਯ੍ਹਂ ਗੁਣਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚੇਤਸਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਵਿਦਿਤਾ ਤਯਾਤਿ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ।

ਥੇਰੋ ਪਨ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ਪੁਚ੍ਛਿਤੇ ''ਨੋ ਹੇਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਪਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਵਿਦਿਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ ਅਵਿਦਿਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਕਿਂ ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਦਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਵਿਦਿਤਟ੍ਠਾਨੇਤਿ? ਵਿਦਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਅਵਿਦਿਤਟ੍ਠਾਨੇਯੇਵ ਕਰੋਤੀਤਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਅਨੁਯੋਗੇ ਆਰਦ੍ਧੇਯੇਵ ਅਞ੍ਞਾਸਿ। ਨ ਅਯਂ ਅਨੁਯੋਗੋ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇ ਅਯਂ ਅਨੁਯੋਗੋਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇ ਪਟਿਕ੍ਖੇਪਂ ਕਰੋਤਿ। ਤੇਨ ਇਦਮ੍ਪਿ ਦੀਪੇਤਿ ''ਭਗਵਾ ਮਯ੍ਹਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੀਲਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕਾਰਣਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ।

ਏਤ੍ਥਾਤਿ ਏਤੇਸੁ ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੇਸੁ ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ। **ਅਥ ਕਿਞ੍ਚਰਹੀ**ਤਿ ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਞਾਣੇ ਅਸਤਿ ਤਯਾ ਏਵਂ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਵਦਤਿ।

੧੪੩. ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੋਤਿ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗਂ ਅਨੁਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਨੁਮਾਨਞਾਣਂ ਨਯਗ੍ਗਾਹੋ ਵਿਦਿਤੋ। ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਇਮਿਨਾਵ ਆਕਾਰੇਨ ਜਾਨਾਮਿ ਭਗਵਾਤਿ ਵਦਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਨਯਗ੍ਗਾਹੋ ਅਪ੍ਪਮਾਣੋ ਅਪਰਿਯਨ੍ਤੋ। ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਪਮਾਣਂ ਵਾ ਪਰਿਯਨ੍ਤੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ, ਏਵਂ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਨੋ ਨਯਗ੍ਗਾਹਸ੍ਸ। ਤੇਨ ਸੋ ''ਇਮਿਨਾ ਏਵਂਵਿਧੋ, ਇਮਿਨਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਸਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਹਿ ਨਯਗ੍ਗਾਹੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਗਤਿਕੋ ਏਵ। ਇਦਾਨਿ ਤਂ ਨਯਗ੍ਗਾਹਂ ਪਾਕਟਂ ਕਾਤੁਂ ਉਪਮਾਯ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸੇਯਜਥਾਪਿ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਮਜ੍ਝਿਮਪਦੇਸੇ ਨਗਰਸ੍ਸ ਉਦ੍ਧਾਪਪਾਕਾਰਾਦੀਨਿ ਥਿਰਾਨਿ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਦੁਬ੍ਬਲਾਨਿ ਵਾ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਾ ਪਨ ਮਾ ਹੋਨ੍ਤੁ, ਚੋਰਾਸਙ੍ਕਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਨਗਰਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਦਲ਼੍ਹੁਦ੍ਧਾਪ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਰਪਾਕਾਰਪਾਦਂ। **ਦਲ਼੍ਹਪਾਕਾਰਤੋਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਥਿਰਪਾਕਾਰਞ੍ਚੇਵ ਥਿਰਪਿਟ੍ਠਸਙ੍ਘਾਟਞ੍ਚ। **ਏਕਦ੍ਵਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਆਹ? ਬਹੁਦ੍ਵਾਰੇ ਹਿ ਨਗਰੇ ਬਹੂਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤਦੋਵਾਰਿਕੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ। ਏਕਦ੍ਵਾਰੇ ਏਕੋਵ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਥੇਰਸ੍ਸ ਚ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਦਿਸੋ ਅਞ੍ਞੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਣ੍ਡਿਤਭਾਵਸ੍ਸ ਓਪਮ੍ਮਤ੍ਥਂ ਏਕਂਯੇਵ ਦੋਵਾਰਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਏਕਦ੍ਵਾਰ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਬਜਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੇਯਜਤ੍ਤਿਯੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਵਿਸਦਞਾਣੋ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਪਞ੍ਞਾਸਙ੍ਖਾਤਾਯ ਮੇਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਪਥ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਪਰਿਯਾਯਨਾਮਕਂ ਪਾਕਾਰਮਗ੍ਗਂ। **ਪਾਕਾਰਸਨ੍ਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਇਟ੍ਠਕਾਨਂ ਅਪਗਤਟ੍ਠਾਨਂ। **ਪਾਕਾਰਵਿਵਰ**ਨ੍ਤਿ ਪਾਕਾਰਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ।

ਚੇਤਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਤਿ ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣਾਨਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸੇਨ੍ਤਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਉਪਤਾਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਬਾਧੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਚੇਤਸੋ ਉਪਕ੍ਕਿਲੇਸਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣੇ**ਤਿ ਨੀਵਰਣਾ ਉਪ੍ਪਜਜਮਾਨਾ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਡ੍ਢਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲੀਕਰਣਾ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਚਿਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸੁਟ੍ਠੁ ਠਪਿਤਚਿਤ੍ਤਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਯਥਾਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਯਥਾਸਭਾਵੇਨ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਂ ਵਾ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਿਂਸੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਮਗ੍ਗੋ। ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ। ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਵਾ ਮਗ੍ਗਾਤਿ ਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਮਿਸ੍ਸਕਾ। ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੋਧਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮੇਵ। ਦੀਘਭਾਣਕਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨਾਹ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਤਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਮਗ੍ਗੋ ਚ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਤਿ ਗਹਿਤੇ ਸੁਨ੍ਦਰੋ ਪਞ੍ਹੋ ਭਵੇਯਜ, ਨ ਪਨੇਵਂ ਗਹਿਤ''ਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਥੇਰੋ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨੀਵਰਣਪ੍ਪਹਾਨੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਸਮ੍ਬੋਧਿਯਞ੍ਚ ਮਜ੍ਝੇ ਭਿਨ੍ਨਸੁਵਣ੍ਣਰਜਤਾਨਂ ਵਿਯ ਨਾਨਤ੍ਤਾਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਇਧ ਠਤ੍ਵਾ ਉਪਮਾ ਸਂਸਨ੍ਦੇਤਬ੍ਬਾ – ਆਯਸ੍ਮਾ ਹਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਨਗਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਪਾਕਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਪਰਿਯਾਯਪਥਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਦ੍ਵਾਰਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਪਣ੍ਡਿਤਦੋਵਾਰਿਕਂ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਨਗਰਂ ਪਵੇਸਨਕਨਿਕ੍ਖਮਨਕੇ ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਪਾਣੇ ਦਸ੍ਸੇਸਿ, ਪਣ੍ਡਿਤਦੋਵਾਰਿਕਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਪਾਣਾਨਂ ਪਾਕਟਭਾਵਞ੍ਚ ਦਸ੍ਸੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਂ ਕੇਨ ਸਦਿਸਨ੍ਤਿ ਚੇ। ਨਗਰਂ ਵਿਯ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ, ਪਾਕਾਰੋ ਵਿਯ ਸੀਲਂ, ਪਰਿਯਾਯਪਥੋ ਵਿਯ ਹਿਰੀ, ਦ੍ਵਾਰਂ ਵਿਯ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ, ਪਣ੍ਡਿਤਦੋਵਾਰਿਕੋ ਵਿਯ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ, ਨਗਰਪ੍ਪਵਿਸਨਕਨਿਕ੍ਖਮਨਕਓਲ਼ਾਰਿਕਪਾਣਾ ਵਿਯ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਬੁਦ੍ਧਾ, ਦੋਵਾਰਿਕਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਪਾਣਾਨਂ ਪਾਕਟਭਾਵੋ ਵਿਯ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਸੀਲਸਮਥਾਦੀਹਿ ਪਾਕਟਭਾਵੋ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਥੇਰੇਨ ਭਗਵਾ ਏਵਮਹਂ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਠਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਨ੍ਵਯੇਨ ਨਯਗ੍ਗਾਹੇਨ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੀਹਨਾਦਸ੍ਸ ਅਨੁਯੋਗੋ ਦਿਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ।

੧੪੪. ਇਧਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯੇਨ ਭਗਵਾਤਿ ਇਮਂ ਦੇਸਨਂ ਕਸ੍ਮਾ ਆਰਭਿ ? ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਸ੍ਸ ਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ, ਭਗਵਾ ਅਹਂ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਪਟਿਲਭਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਨਵੁਤਿਪਾਸਣ੍ਡੇ ਨ ਅਞ੍ਞਂ ਏਕਮ੍ਪਿ ਸਮਣਂ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਮ੍ਪਿ ਪਟਿਲਭਿਂ, ਤੁਮ੍ਹੇਯੇਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੋ ਪਟਿਲਭਿਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂ ਧਮ੍ਮਸਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਪਨਾਹਂ ਨ ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ, ਧਮ੍ਮਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ। ਏਵਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ ਪਟਿਲਭਿਂ। ਕਦਾ ਪਨ ਥੇਰੋ ਧਮ੍ਮਸਵਨਤ੍ਥਾਯ ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋਤਿ।

ਸੂਕਰਖਤਲੇਣੇ ਭਾਗਿਨੇਯ੍ਯਦੀਘਨਖਪਰਿਬ੍ਬਾਜਕਸ੍ਸ ਵੇਦਨਾਪਰਿਗ੍ਗਹਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਕਥਨਦਿਵਸੇ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੨੦੫) ਉਪਸਙ੍ਕਮਨ੍ਤੋ, ਤਦਾਯੇਵ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੰ ਪਟਿਲਭੀਤਿ। ਤੰਦਿਵਸਞ੍ਹਿ ਥੇਰੋ ਤਾਲਵਣ੍ਟੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਨ੍ਤੰ ਬੀਜਮਾਨੋ ਠਿਤੋ ਤੰ ਦੇਸਨੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥੇਵ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੰ ਹਤ੍ਥਗਤੰ ਅਕਾਸਿ। **ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰੰ ਪਣੀਤਪਣੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਰੁਤ੍ਤਰਞ੍ਚੇਵ ਪਣੀਤਪਣੀਤਞ੍ਚ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਸਿ। **ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਣ੍ਹਞ੍ਚੇਵ ਸੁਕ੍ਕਞ੍ਚ। ਤਞ੍ਚ ਖੋ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਸਵਿਪਕ੍ਖੰ ਕਤ੍ਵਾ। ਕਣ੍ਹੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਕ੍ਕੰ, ਸੁਕ੍ਕੰ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਪ੍ਪਟਿਭਾਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕੰ ਦੇਸੇਸਿ, ਕਣ੍ਹੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਚ ਸਉਸ੍ਸਾਹੰ ਸਵਿਪਾਕੰ ਦੇਸੇਸਿ, ਸੁਕ੍ਕੰ ਦੇਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ਸਉਸ੍ਸਾਹੰ ਸਵਿਪਾਕੰ ਦੇਸੇਸਿ।

ਤਸ੍ਮਿੰ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਇਧੇਕਚ੍ਚੰ ਧਮ੍ਮੰ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠਮਗਮਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਦੇਸਿਤੇ ਧਮ੍ਮੇ ਏਕਚ੍ਚੰ ਧਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੰ ਸਞ੍ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠਮਗਮੰ। ਕਤਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ? ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ। ਏਤ੍ਥਾਯੰ ਥੇਰਸਲ੍ਲਾਪੋ, ਕਾਲਵਲ੍ਲਵਾਸੀ ਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਤਾਵ ਵਦਤਿ ‘‘ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ ਇਦਾਨਿ ਨਿਟ੍ਠਗਮਨਕਾਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਸ੍ਸਜਿਮਹਾਸਾਵਕਸ੍ਸ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਦਿਵਸੇਯੇਵ ਸੋ ਪਠਮਮਗ੍ਗੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ, ਅਪਰਭਾਗੇ ਸੂਕਰਖਤਲੇਣਦ੍ਵਾਰੇ ਉਪਰਿ ਤੀਹਿ ਮਗ੍ਗੇਹਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ‘ਧਮ੍ਮੇਸੂ’ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ’’ਤਿ। ਲੋਕਨ੍ਤਰਵਾਸੀ ਚੂਲ਼ਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ‘‘ਸਬ੍ਬੰ ਤਥੇਵ ਵਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ‘ਧਮ੍ਮੇਸੂ’ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ’’ਤਿ ਆਹ। ਦੀਘਭਾਣਕਤਿਪਿਟਕਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ‘‘ਤਥੇਵ ਪੁਰਿਮਵਾਦੰ ਵਤ੍ਵਾ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ‘ਧਮ੍ਮੇਸੂ’ਤਿ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣੇ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਤੋ’’ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾ ਪਨ ਨਯਤੋ ਆਗਤਾ’’ਤਿ ਆਹ।

ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸੀਦਿਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਟ੍ਠੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਿਯ੍ਯੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ‘‘ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਵਤ ਸੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿ ਸਤ੍ਥਰਿ ਪਸੀਦਿੰ। **ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੋ ਭਗਵਤਾ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਅਕ੍ਖਾਤੋ ਸੁਕਥਿਤੋ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਫਲਤ੍ਥਾਯ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹਨਿਮ੍ਮਦਨਸਮਤ੍ਥੋ।

ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਸਙ੍ਘੋਪਿ ਵਙ੍ਕਾਦਿਦੋਸਵਿਰਹਿਤੰ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਦੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਸੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿ ਪਸਨ੍ਨੋਮ੍ਹਿ ਭਗਵਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਕੁਸਲਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੫. ਇਦਾਨਿ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤੇ ਸੋਲ਼ਸ ਅਪਰਾਪਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਅਪਰੰ ਪਨ ਭਨ੍ਤੇ ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਭਾਵੋ। **ਯਥਾ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਯਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਭਗਵਾ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਸਾ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਦੇਸਨਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਤਿ ਵਦਤਿ। **ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਤਾਯ ਦੇਸਨਾਯ ਦੇਸਿਤੇਸੁ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ਭਗਵਾਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਯਾ ਵਾ ਸਾ ਦੇਸਨਾ, ਤਸ੍ਸਾ ਭੂਮਿੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋਪਿ ‘‘ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ’’ਤਿ ਆਹ। **ਤਤ੍ਰਿਮੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪਦੇ ਇਮੇ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਤ੍ਥ ਆਰੋਗ੍ਯਟ੍ਠੇਨ, ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ, ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਟ੍ਠੇਨ, ਨਿਦ੍ਦਰਥਟ੍ਠੇਨ, ਸੁਖਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਪਞ੍ਚਧਾ ਕੁਸਲੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਤੇਸੁ ਜਾਤਕਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਆਰੋਗ੍ਯਟ੍ਠੇਨ ਕੁਸਲੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੰ ਪਤ੍ਵਾ ਕੋਸਲ੍ਲਸਮ੍ਭੂਤਨਿਦ੍ਦਰਥਸੁਖਵਿਪਾਕਟ੍ਠੇਨ। ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਪਨ ਠਾਨੇ ਬਾਹਿਤਿਕਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੫੮) ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਕੁਸਲੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੰ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਤਿ ਚੁਦ੍ਦਸਵਿਧੇਨ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਨਵਵਿਧੇਨ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ , ਸੋਲ਼ਸਵਿਧੇਨ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ, ਪਞ੍ਚਵਿਧੇਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਨਾਨਾਨਯੇਹਿ ਵਿਭਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਦੇਸਿਤਾ। ਫਲਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੰ ਪਨ ਇਧ ਅਨਧਿਪ੍ਪੇਤੰ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾਤਿ ਪਗ੍ਗਹਟ੍ਠੇਨ ਏਕਲਕ੍ਖਣਾ, ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਨਾਨਾਕਿਚ੍ਚਾ। ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਾ ਦੇਸਿਤਾ। **ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ**ਤਿ ਇਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਏਕਸਙ੍ਗਹਾ, ਛਨ੍ਦਾਦਿਵਸੇਨ ਨਾਨਾਸਭਾਵਾ। ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਨ੍ਦਸਮਾਧਿਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਂ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਾ ਦੇਸਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨੀਤਿ ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯਟ੍ਠੇਨ ਏਕਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਾਦਿਸਭਾਵਵਸੇਨ ਨਾਨਾਸਭਾਵਾਨਿ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨੇਵ ਚ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾਨਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਦੇਸਿਤਾਨਿ। **ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨੀ**ਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਟ੍ਠੇਨ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਏਕਸਙ੍ਗਹਾਨਿ, ਸਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਾਨਾਸਭਾਵਾਨਿ । ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨੇਵ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾਨਿ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਿ ਪਞ੍ਚ ਬਲਾਨਿ ਦੇਸਿਤਾਨਿ। **ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ**ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਟ੍ਠੇਨ ਏਕਸਙ੍ਗਹਾ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਨਾ ਸਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਾਨਾਸਭਾਵਾ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਮਗ੍ਗਵਸੇਨੇਵ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਦੇਸਿਤਾ।

ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਹੇਤੁਟ੍ਠੇਨ ਏਕਸਙ੍ਗਹੋ, ਦਸ੍ਸਨਾਦਿਨਾ ਸਲਕ੍ਖਣੇਨ ਨਾਨਾਸਭਾਵੋ। ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨੇਵ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕੋ ਅਰਿਯੋ ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕੋ ਮਗ੍ਗੋ ਦੇਸਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਇਧ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾਤਿ ਇਦਂ ਕਿਮਤ੍ਥਂ ਆਰਦ੍ਧਂ? ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯੋਸਾਨਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ। ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਹਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਮਗ੍ਗੇਨੇਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਹੋਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇਨ ਪਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਇਦਮਾਰਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਭਨ੍ਤੇ ਯਾ ਅਯਂ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਵਂ ਦੇਸਨਾ, ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। **ਤਂ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਭਗਵਾ ਅਸੇਸਂ ਸਕਲਂ ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ। **ਤਂ ਭਗਵਤੋ**ਤਿ ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਭਗਵਤੋ ਅਸੇਸਂ ਅਭਿਜਾਨਤੋ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਤਦੁਤ੍ਤਰਿ ਅਭਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਯਂ ਨਾਮ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਧਮ੍ਮੋ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਯਂ ਭਗਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ਇਦਂ ਨਤ੍ਥਿ। **ਯਦਭਿਜਾਨਂ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ** ਵਾਤਿ ਯਂ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾ ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞਤਰੋ ਅਸ੍ਸ, ਅਧਿਕਤਰਪਞ੍ਞੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਯਦਿਦਂ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਦਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ, ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਭਗਵਤਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾਵ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੀ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਇਤੋ ਪਰੇਸੁ **ਅਪਰਂ ਪਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਸੇਸਮਤ੍ਤਮੇਵ ਵਣ੍ਣਯਿਸ੍ਸਾਮ। ਪੁਰਿਮਵਾਰਸਦਿਸਂ ਪਨ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਯਤਨਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੬. ਆਯਤਨਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀਸੂਤਿ ਆਯਤਨਪਞ੍ਞਾਪਨਾਸੁ। ਇਦਾਨਿ ਤਾ ਆਯਤਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਛਯਿਮਾਨਿ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਆਯਤਨਕਥਾ ਪਨੇਸਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਕਥਿਤਾ, ਤੇਨ ਨ ਤਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਿਸ੍ਸਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਸਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ , **ਭਨ੍ਤੇ, ਆਯਤਨਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀਸੂ**ਤਿ ਯਾਯਂ ਆਯਤਨਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀਸੁ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਬਾਹਿਰਵਵਤ੍ਥਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਏਵਂ ਦੇਸਨਾ, ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੭. ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤੀਸੁਤਿ ਗਬ੍ਭੋਕ੍ਕਮਨੇਸੁ। ਤਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯੋ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਚਤਸ੍ਸੋ ਇਮਾ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੋ**ਤਿ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਮਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਪਵਿਸਤਿ। **ਠਾਤੀ**ਤਿ ਵਸਤਿ। **ਨਿਕ੍ਖਮਤੀ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤੋਪਿ ਅਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋਵ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। **ਅਯਂ ਪਠਮਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਪਕਤਿਲੋਕਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਪਠਮਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ।

ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਮਤੀਤਿ ਓਕ੍ਕਮਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਅਸਮ੍ਮੂਲ੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਓਕ੍ਕਮਤਿ।

ਅਯਂ ਦੁਤਿਯਾਤਿ ਅਯਂ ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰਾਨਂ ਸਾਵਕਾਨਂ ਦੁਤਿਯਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾਵ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਵਸਨ੍ਤਾ ਚ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾ ਚ ਨ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਅਯਂ ਤਤਿਯਾਤਿ ਅਯਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨਂ ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਤਤਿਯਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਕਮ੍ਮਜੇਹਿ ਵਾਤੇਹਿ ਅਧੋਸਿਰਾ ਉਦ੍ਧਂਪਾਦਾ ਅਨੇਕਸਤਪੋਰਿਸੇ ਪਪਾਤੇ ਵਿਯ ਯੋਨਿਮੁਖੇ ਖਿਤ੍ਤਾ ਤਾਲ਼ਚ੍ਛਿਗ੍ਗਲ਼ੇਨ ਹਤ੍ਥੀ ਵਿਯ ਸਮ੍ਬਾਧੇਨ ਯੋਨਿਮੁਖੇਨ ਨਿਕ੍ਖਮਮਾਨਾ ਅਨਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਨੇਸਂ ''ਮਯਂ ਨਿਕ੍ਖਮਮ੍ਹਾ''ਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਤਾ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਪੂਰਿਤਪਾਰਮੀਨਮ੍ਪਿ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਏਵਰੂਪੇ ਠਾਨੇ ਮਹਨ੍ਤਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਲਮੇਵ ਗਬ੍ਭਾਵਾਸੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਅਲਂ ਵਿਰਜ੍ਜਿਤੁਂ।

ਅਯਂ ਚਤੁਤ੍ਥਾਤਿ ਅਯਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ ਹਿ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿਂ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਾਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਾਪਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇਪਿ ਚ ਤੇ ਕਮ੍ਮਜਵਾਤਾ ਉਦ੍ਧਂਪਾਦੇ ਅਧੋਸਿਰੇ ਕਤ੍ਵਾ ਖਿਪਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥੇ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਉਮ੍ਮੀਲੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਕਾਵ ਨਿਕ੍ਖਮਨ੍ਤਿ। ਭਵਗ੍ਗਂ ਉਪਾਦਾਯ ਅਵੀਚਿਅਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞੇ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇ। ਤੇਨੇਵ ਨੇਸਂ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਮਨਕਾਲੇ ਚ ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ ਚ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁ ਕਮ੍ਪਤੀਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਆਦੇਸਨਵਿਧਾਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੮. ਆਦੇਸਨਵਿਧਾਸੁਤਿ ਆਦੇਸਨਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ। ਇਦਾਨਿ ਤਾ ਆਦੇਸਨਵਿਧਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਚਤਸ੍ਸੋ ਇਮਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਆਦਿਸਤੀ**ਤਿ ਆਗਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਗਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਠਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਵਾ ਇਦਂ ਨਾਮ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਕਥੇਤਿ।

ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਵਤ੍ਥੁ – ਏਕੋ ਰਾਜਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਮੁਤ੍ਤਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਰੋਹਿਤਂ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਕਿਂ ਮੇ, ਆਚਰਿਯ, ਹਤ੍ਥੇ''ਤਿ? ਸੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਤੇਨ ਚ ਸਮਯੇਨ ਏਕਾ ਸਰਬੂ ''ਮਕ੍ਖਿਕਂ ਗਹੇਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿ, ਗਹਣਕਾਲੇ ਮਕ੍ਖਿਕਾ ਪਲਾਤਾ, ਸੋ ਮਕ੍ਖਿਕਾਯ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ''ਮੁਤ੍ਤਾ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹ। ਮੁਤ੍ਤਾ ਤਾਵ ਹੋਤੁ, ਕਤਿ ਮੁਤ੍ਤਾਤਿ? ਸੋ ਪੁਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਅਥ ਅਵਿਦੂਰੇ ਕੁਕ੍ਕੁਟੋ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਸਦ੍ਦਂ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਸਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ''ਤਿਸ੍ਸੋ ਮਹਾਰਾਜਾ''ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਏਕਚ੍ਚੋ ਆਗਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਨ ਕਥੇਤਿ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਗਤਠਿਤਨਿਮਿਤ੍ਤੇਹਿਪਿ ਕਥਨਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਪਿਸਾਚਾਦੀਨਂ। **ਦੇਵਤਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਨਂ। **ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। **ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਸਦ੍ਦ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਪ੍ਫਾਰਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਵਿਪ੍ਪਲਪਨ੍ਤਾਨਂ ਸੁਤ੍ਤਪਮਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਸਦ੍ਦਂ। **ਸੁਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਸਦ੍ਦਂ ਸੁਤ੍ਵਾ। ਯਂ ਵਿਤਕ੍ਕਯਤੋ ਤਸ੍ਸ ਸੋ ਸਦ੍ਦੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ''ਏਵਮ੍ਪਿ ਤੇ ਮਨੋ''ਤਿ ਆਦਿਸਤਿ। **ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਾ ਪਣਿਹਿਤਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸੁਟ੍ਠਪਿਤਾ। **ਵਿਤਕ੍ਕੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਯਿਸ੍ਸਤਿ ਪਵਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਜਾਨਨ੍ਤੋ ਚ ਆਗਮਨੇਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ। **ਆਗਮਨੇਨ ਜਾਨਾਤਿ** ਨਾਮ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਕਾਲੇਯੇਵ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਏਸ ਕਸਿਣਭਾਵਨਂ ਆਰਦ੍ਧੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਵਾ…ਪੇ॰… ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਵਾ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ

ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। **ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇਨ ਜਾਨਾਤਿ** ਨਾਮ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਆਰਦ੍ਧਾਯੇਵ ਜਾਨਾਤਿ, ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਏਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਦ੍ਧੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤਿ, ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ। **ਅਨੋਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਜਾਨਾਤਿ** ਨਾਮ ਯੇਨਾਕਾਰੇਨ ਇਮਸ੍ਸ ਮਨੋਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸੁਟ੍ਠਪਿਤਾ, ਇਮਸ੍ਸ ਨਾਮ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨਨ੍ਤਰਾ ਇਮਂ ਨਾਮ ਵਿਤਕ੍ਕਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਸ੍ਸਤਿ। ਇਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਏਤਸ੍ਸ ਹਾਨਭਾਗਿਯੋ ਵਾ ਸਮਾਧਿ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਠਿਤਿਭਾਗਿਯੋ ਵਾ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੋ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੋ ਵਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਲਾਭੀ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂਯੇਵ ਚਿਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਅਰਿਯਾਨਂ। ਅਰਿਯੇਸੁਪਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮੋ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਉਪਰਿਮਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਉਪਰਿਮੋ ਪਨ ਹੇਟ੍ਠਿਮਸ੍ਸ ਜਾਨਾਤਿ। ਏਤੇਸੁ ਚ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਕਦਾਗਾਮੀ, ਅਨਾਗਾਮੀ, ਅਰਹਾ, ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਉਪਰਿਮੋ ਹੇਟ੍ਠਿਮਂ ਨ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿਯੇਵ ਹੋਤਿ। **ਤਥੇਵ ਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਏਕਂਸੇਨ ਤਥੇਵ ਹੋਤਿ। ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਵਸੇਨ ਞਾਤਞ੍ਹਿ ਅਞ੍ਞਥਾਭਾਵੀ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੪੯. ਆਤਪ੍ਪਮਨ੍ਵਾਯਾਤਿਆਦਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, **ਆਤਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਵੀਰਿਯਂ। ਤਦੇਵ ਪਦਹਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਪਧਾਨਂ।** ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਤੋ **ਅਨੁਯੋਗੋ। ਅਪ੍ਪਮਾਦ**ਨ੍ਤਿ ਸਤਿਅਵਿਪ੍ਪਵਾਸਂ। **ਸਮ੍ਮਾਮਨਸਿਕਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਂ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰਂ। **ਚੇਤੋਸਮਾਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਂ। **ਅਯਂ ਪਠਮਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂ ਸਾਕਾਰਂ ਪਟਿਕੂਲਤੋ ਮਨਸਿਕਤ੍ਵਾ ਪਟਿਕੂਲਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਪਠਮਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਸਚੇ ਪਨ ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨੇਵ ਪਠਮਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ।

ਅਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਚਾਤਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਚ। **ਛਵਿਮਂਸਲੋਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਛਵਿਞ੍ਚ ਮਂਸਞ੍ਚ ਲੋਹਿਤਞ੍ਚ। **ਅਟ੍ਠਿਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠਿ ਅਟ੍ਠੀਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਤਿ। ਅਟ੍ਠਿ ਅਟ੍ਠੀਤਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦਿਤਾ ਅਟ੍ਠਿਆਰਮ੍ਮਣਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਦੁਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਸਚੇ ਪਨ ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ। ਅਯਂ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਦੁਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਕਾਲ਼ਵਲ੍ਲਵਾਸੀ ਸੁਮਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ''ਯਾਵ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਸੋਤਨ੍ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ। **ਉਭਯਤੋ ਅਬ੍ਬੋਚ੍ਛਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿਪਿ ਭਾਗੇਹਿ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ। **ਇਧ ਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚਾ**ਤਿ ਛਨ੍ਦਰਾਗਵਸੇਨ ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਇਧ ਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ। ਕਮ੍ਮਭਵਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤਂ ਪਰਲੋਕੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਕਥਿਤਂ? ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਂ ਕਥਿਤਂ। ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਞ੍ਹਿ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਂ ਤਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ।

ਇਧ ਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਞ੍ਚਾਤਿ ਨਿਚ੍ਛਨ੍ਦਰਾਗਤ੍ਤਾ ਇਧਲੋਕੇ ਚ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ। ਦੁਤਿਯਪਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਮ੍ਮਤੋ ਨ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਇਧ ਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ। ਕਮ੍ਮਭਵਂ ਅਨਾਕਡ੍ਢਨ੍ਤਂ ਪਰਲੋਕੇ ਅਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਨਾਮ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਕਥਿਤਂ? ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਂ ਕਥਿਤਂ। ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਹਿ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਂ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਨਾਮ।

ਅਪਿਚ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰੇ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਿ ਪਠਮਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਅਟ੍ਠਿਆਰਮ੍ਮਣੇ ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਦੁਤਿਯਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਸੇਕ੍ਖਪੁਥੁਜ੍ਜਨਾਨਂ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਂ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਚੇਤੋਪਰਿਯਞ੍ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਦਦ੍ਵਯਂ ਨਿਚ੍ਚਲਮੇਵ। ਅਪਰੋ ਨਯੋ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ ਪਠਮਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ । ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਦੁਤਿਯਾ। ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਂ ਤਤਿਯਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ।

ਤਥਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗੋ ਪਠਮਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਦੁਤਿਯਮਗ੍ਗੋ ਦੁਤਿਯਾ। ਤਤਿਯਮਗ੍ਗੋ ਤਤਿਯਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗੋ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਾਪਤ੍ਤੀਤਿ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪੁਗ੍ਗਲਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਉਦ੍ਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੦. ਪੁਗ੍ਗਲਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀਸੂਤਿ ਲੋਕਵੋਹਾਰਵਸੇਨ ''ਸਤ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨਰੋ ਪੋਸੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਾਸੁ ਲੋਕਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਸੁ। ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾ, ਪਰਮਤ੍ਥਕਥਾਤਿ ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸੁਤ੍ਤੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੪੩੯-੪੪੩) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ।

ਤਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀਸੂਤਿ ਅਯਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਕਥਾ। ਇਦਾਨਿ ਯੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਪਞ੍ਞਪੇਨ੍ਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲਪਣ੍ਣਤ੍ਤੀਸੁ ਭਗਵਾ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਸਤ੍ਤਿਮੇ ਭਨ੍ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ। ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਭਾਗੇਹਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਰੂਪਕਾਯਤੋ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋ, ਮਗ੍ਗੇਨ ਨਾਮਕਾਯਤੋ। ਸੋ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨਂ ਏਕੇਕਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ, ਨਿਰੋਧਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂਪ੍ਪਤ੍ਤਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਚ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋ ਹੋਤਿ।

ਪਾਲ਼ਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੨੪) ਏਵਂ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਲਾਭਿਨੋ ਵਸੇਨ ਆਗਤਾ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ।** ਸੋ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਚ, ਚਤੂਹਿ ਝਾਨੇਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚਾਤਿ ਇਮੇਸਂ ਵਸੇਨ ਪਞ੍ਚਵਿਧੋਵ ਹੋਤਿ।

ਪਾਲ਼ਿ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਟ੍ਠਵਿਮੋਕ੍ਖਪਟਿਕ੍ਖੇਪਵਸੇਨੇਵ ਆਗਤਾ। ਯਥਾਹ ''ਨ ਹੇਵ ਖੋ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੨੫)।

ਫੁਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਸਚ੍ਛਿ ਕਰੋਤੀਤਿ **ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ।** ਸੋ ਝਾਨਫਸ੍ਸਂ ਪਠਮਂ ਫੁਸਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਨਿਰੋਧਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਟ੍ਠਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਟ੍ਠ ਵਿਮੋਕ੍ਖੇ ਕਾਯੇਨ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਵਿਹਰਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਾਯਸਕ੍ਖੀ''ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੨੬)।

ਦਿਟ੍ਠਨ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤੋਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ।** ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਸਙ੍ਖੇਪਲਕ੍ਖਣਂ, ਦੁਕ੍ਖਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਸੁਖੋ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਞਾਤਂ ਹੋਤਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ਵਿਦਿਤਂ ਸਚ੍ਛਿਕਤਂ ਪਸ੍ਸਿਤਂ ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ **ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ।** ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਸੋਪਿ ਕਾਯਸਕ੍ਖਿ ਵਿਯ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵੋਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵੋਚਰਿਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੨੭)।

ਸਦ੍ਧਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤੋਤਿ **ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ।** ਸੋਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਛਬ੍ਬਿਧੋ ਹੋਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ''ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਇਦਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਅਯਂ ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਪਜਾਨਾਤਿ, ਤਥਾਗਤਪ੍ਪਵੇਦਿਤਾ ਚਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵੋਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵੋਚਰਿਤਾ, ਪਞ੍ਞਾਯ ਚਸ੍ਸ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਕਚ੍ਚੇ ਆਸਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਨੋ ਚ ਖੋ ਯਥਾ ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤੋ''ਤਿ (ਧਾਤੁ॰ ੨੮)। ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਸਦ੍ਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ, ਓਕਪ੍ਪੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ, ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਚ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯੋ ਹੋਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਕਿਲੇਸਚ੍ਛੇਦਕਂ ਞਾਣਂ ਅਦਨ੍ਧਂ ਤਿਖਿਣਂ ਸੂਰਂ

ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਹਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨਾਮ ਨਾਤਿਤਿਖਿਣੇਨ ਅਸਿਨਾ ਕਦਲਿਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਮਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਅਸਿ ਨ ਸੀਘਂ ਵਹਤਿ, ਸਦ੍ਦੋ ਸੁਯ੍ਯਤਿ, ਬਲਵਤਰੋ ਵਾਯਾਮੋ ਕਾਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ ਸਦ੍ਧਾਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ। ਯਥਾ ਪਨ ਅਤਿਨਿਸਿਤੇਨ ਅਸਿਨਾ ਕਦਲਿਂ ਛਿਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਛਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਮਟ੍ਠਂ ਹੋਤਿ, ਅਸਿ ਸੀਘਂ ਵਹਤਿ, ਸਦ੍ਦੋ ਨ ਸੁਯ੍ਯਤਿ, ਬਲਵਤਰਂ ਵਾਯਾਮਕਿਚ੍ਚਂ ਨ ਹੋਤਿ, ਏਵਰੂਪਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਮਗ੍ਗਭਾਵਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ। ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰਿਮ੍ਹਿਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ, ਉਭੋਪੇਤੇ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ''ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਪਞ੍ਞਾਵਾਹਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਧਮ੍ਮਾਨੁਸਾਰੀ''ਤਿ।

ਤਥਾ ''ਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਅਧਿਮਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ , ਸਦ੍ਧਾਵਾਹਿਂ ਸਦ੍ਧਾਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਦ੍ਧਾਨੁਸਾਰੀ''ਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਸਾ ਉਭਤੋਭਾਗਵਿਮੁਤ੍ਤਾਦਿਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਪਞ੍ਞਾਭਾਵਨਾਧਿਕਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਧਾਨਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੧. **ਪਧਾਨੇਸੂ**ਤਿ ਇਧ ਪਦਹਨਵਸੇਨ ''ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਪਧਾਨਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਮਹਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਟਿਪਦਾਦੇਸਨਾਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੨. **ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ**ਦੀਸੁ ਅਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਨਯੋ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ? ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਸਮਾਧਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਅਮੋਹੋ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ? ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਕਸਿਰੇਨ ਸਮਾਧਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਿਪ੍ਪਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੁਕ੍ਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ? ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਕਸਿਰੇਨ ਸਮਾਧਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਧਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਦਨ੍ਧਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ? ਅਕਿਚ੍ਛੇਨ ਅਕਸਿਰੇਨ ਸਮਾਧਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਖਿਪ੍ਪਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੁਖਪਟਿਪਦਾ ਖਿਪ੍ਪਾਭਿਞ੍ਞਾ ਪਞ੍ਞਾ''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੦੧)। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੫੩. **ਨ ਚੇਵ ਮੁਸਾਵਾਦੂਪਸਞ੍ਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰੇ ਠਿਤੋਪਿ ਕਥਾਮਗ੍ਗਂ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿ ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਚੇਵ ਮੁਸਾਵਾਦੂਪਸਞ੍ਹਿਤਂ ਭਾਸਤਿ। ਅਟ੍ਠ ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਅਰਿਯਵੋਹਾਰਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਭਾਸਤਿ। **ਨ ਚ ਵੇਭੂਤਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰੇ ਠਿਤੋਪਿ ਭੇਦਕਰਵਾਚਂ ਨ ਭਾਸਤਿ। **ਨ ਚ ਪੇਸੁਣਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸਾਯੇਵੇਤਂ ਵੇਵਚਨਂ। ਵੇਭੂਤਿਯਵਾਚਾ ਹਿ ਪਿਯਭਾਵਸ੍ਸ ਸੁਞ੍ਞਕਰਣਤੋ ''ਪੇਸੁਣਿਯ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਨਾਮਮੇਵਸ੍ਸਾ ਏਤਨ੍ਤਿ ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਅਵੋਚ। **ਨ ਚ ਸਾਰਮ੍ਭਜ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਰਮ੍ਭਜਾ ਚ ਯਾ ਵਾਚਾ, ਤਞ੍ਚ ਨ ਭਾਸਤਿ। ''ਤ੍ਵਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ, ''ਤ੍ਵਂ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਤਵਾਚਰਿਯੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ''ਤਿ ਵਾ,

‘‘ਤੁਯ੍ਹੰ ਆਪਤ੍ਤੀ’’ਤਿ වੁੱਤੇ, ‘‘ਅਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਤ੍වਾ ਪਾਟਲਿਪੁਤ੍ਤੰ ਗਤੋ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਬਹਿਦ੍ਧਾ වਿਕ੍ਖੇਪਕਥਾਪවੱਤੰ වਾ ਕਰਣੁੱਤਰਿਯවਾਚੰ ਨ ਭਾਸਤਿ। **ਜਯਾਪੇਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਜਯਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਹੁਤ੍වਾ, ਯਥਾ ਹਤ੍ਥਕੋ ਸਕ੍ਯਪੁੱਤੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮੇਨਪਿ ਅਧਮ੍ਮੇਨਪਿ ਜੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਸਚ੍ਚਾਲਿਕੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਸਤਿ, ਏවੰ ਜਯਾਪੇਕ੍ਖੋ ਜਯਪੁਰੇਕ੍ਖਾਰੋ ਹੁਤ੍වਾ ਨ ਭਾਸਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨ੍ਤਾ ਮਨ੍ਤਾ ਚ** **වਾਚੰ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਨ੍ਤਾਤਿ වੁੱਚਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਮਨ੍ਤਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ। ਪੁਨ ਮਨ੍ਤਾਤਿ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍වਾ। ਇਦੰ වੁੱਤੰ ਹੋਤਿ, ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰੇ ਠਿਤੋ ਦਿවਸਭਾਗਮ੍ਪਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍වਾ ਯੁੱਤਕਥਮੇව ਕਥੇਤੀਤਿ। **ਨਿਧਾਨවਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਹਦਯੇਪਿ ਨਿਦਹਿਤਬ੍ਬਯੁੱਤੰ। **ਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਯੁੱਤਪੱਤਕਾਲੇਨ।

ਏවੰ ਭਾਸਿਤਾ ਹਿ වਾਚਾ ਅਮੁਸਾ ਚੇව ਹੋਤਿ ਅਪਿਸੁਣਾ ਚ ਅਫਰੁਸਾ ਚ ਅਸਠਾ ਚ ਅਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪਾ ਚ। ਏවਰੂਪਾ ਚ ਅਯੰ වਾਚਾ ਚਤੁਸਚ੍ਚਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿਪਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿਪਿ ਦਸਕਥਾවਤ੍ਥੁਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿਪਿ ਤੇਰਸਧੁਤਙ੍ਗਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿਪਿ ਸੱਤਤਿੰਸਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿਪਿ ਮਗ੍ਗਨਿਸ੍ਸਿਤਾਤਿਪਿ වੁੱਚਤਿ। ਤੇਨਾਹ **ਏਤਦਾਨੁੱਤਰਿਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਸ੍ਸਸਮਾਚਾਰੇ**ਤਿ ਤੰ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇව ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਸਚ੍ਚੋ ਚਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧੋ ਚਾਤਿ ਸੀਲਾਚਾਰੇ ਠਿਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਚ੍ਚੋ ਚ ਭවੇਯ੍ਯ ਸਚ੍ਚਕਥੋ ਸਦ੍ਧੋ ਚ ਸਦ੍ਧਾਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਨਨੁ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਚ੍ਚੰ ਕਥਿਤਮੇව, ਇਧ ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨ වੁੱਤਨ੍ਤਿ? ਹੇਟ੍ਠਾ වਾਚਾਸਚ੍ਚੰ ਕਥਿਤੰ। ਸੀਲਾਚਾਰੇ ਠਿਤੋ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਹਸਨਕਥਾਯਪਿ ਮੁਸਾවਾਦੰ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਇਧ වੁੱਤੰ। ਇਦਾਨਿ ਸੋ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਜੀවਿਤੰ ਕਪ੍ਪੇਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੰ **ਨ ਚ ਕੁਹਕੋ**ਤਿਆਦਿ වੁੱਤੰ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਕੁਹਕੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ වਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨਿ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁੱਤਦ੍වਾਰੋ, ਭੋਜਨੇ ਮੱਤਞ੍ਞੂਤਿ ਛਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਗੁੱਤਦ੍වਾਰੋ ਭੋਜਨੇਪਿ ਪਮਾਣਞ੍ਞੂ। **ਸਮਕਾਰੀ**ਤਿ ਸਮਚਾਰੀ, ਕਾਯੇਨ වਾਚਾਯ ਮਨਸਾ ਚ ਕਾਯවਙ੍ਕਾਦੀਨਿ ਪਹਾਯ ਸਮੰ ਚਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗਮਨੁਯੁੱਤੋ**ਤਿ ਰੱਤਿਨ੍ਦਿවੰ ਛ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍වਾ ‘‘ਦਿවਸੰ ਚਙ੍ਕਮੇਨ ਨਿਸਜ੍ਜਾਯਾ’’ਤਿ වੁੱਤਨਯੇਨੇව ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗੰ ਯੁੱਤਪ੍ਪਯੁੱਤੋ වਿਹਰਤਿ। **ਅਤਨ੍ਦਿਤੋ**ਤਿ ਨਿੱਤਨ੍ਦੀ ਕਾਯਾਲਸਿਯවਿਰਹਿਤੋ। **ਆਰਦ੍ਧවੀਰਿਯੋ**ਤਿ ਕਾਯਿਕවੀਰਿਯੇਨਾਪਿ ਆਰਦ੍ਧවੀਰਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕੰ වਿਨੋਦੇਤ੍වਾ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਅਟ੍ਠਆਰਬ੍ਭවਤ੍ਥੁවਸੇਨ ਏਕවਿਹਾਰੀ। ਚੇਤਸਿਕවੀਰਿਯੇਨਾਪਿ ਆਰਦ੍ਧවੀਰਿਯੋ ਹੋਤਿ, ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕੰ ਪਹਾਯ වਿਨੋਦੇਤ੍වਾ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪੱਤਿවਸੇਨ ਏਕවਿਹਾਰੀ। ਅਪਿ ਚ ਯਥਾ ਤਥਾ ਕਿਲੇਸੁਪ੍ਪੱਤਿੰ ਨਿවਾਰੇਨ੍ਤੋ ਚੇਤਸਿਕවੀਰਿਯੇਨ ਆਰਦ੍ਧවੀਰਿਯੋ ਹੋਤਿ। **ਝਾਯੀ**ਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਲਕ੍ਖਣੂਪਨਿਜ੍ਝਾਨවਸੇਨ ਝਾਯੀ। **ਸਤਿਮਾ**ਤਿ ਚਿਰਕਤਾਦਿਅਨੁਸ੍ਸਰਣਸਮੱਤ੍ਥਾਯ ਸਤਿਯਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਕਲ੍ਯਾਣਪਟਿਭਾਨੋਤਿ වਾਕ੍ਕਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚੇව ਹੋਤਿ ਪਟਿਭਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚ। ਯੁੱਤਪਟਿਭਾਨੋ ਖੋ ਪਨ ਹੋਤਿ ਨੋ ਮੁੱਤਪਟਿਭਾਨੋ। ਸੀਲਸਮਾਚਾਰਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਠਿਤਭਿਕ੍ਖੁ ਮੁੱਤਪਟਿਭਾਨੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਯੁੱਤਪਟਿਭਾਨੋ ਪਨ ਹੋਤਿ වਙ੍ਗੀਸੱਤ੍ਥੇਰੋ වਿਯ। **ਗਤਿਮਾ**ਤਿ ਗਮਨਸਮੱਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਧਿਤਿਮਾ**ਤਿ ਧਾਰਣਸਮੱਤ੍ਥਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਤਿਮਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮਤੀਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨਾਮਮੇව, ਤਸ੍ਮਾ ਪਞ੍ਞවਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਤਿ ਤੀਹਿਪਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਪਞ੍ਞਾව ਕਥਿਤਾ। ਤਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਕਰਣවੀਰਿਯੰ ਕਥਿਤੰ, ਇਧ ਬੁਦ੍ਧවਚਨਗਣ੍ਹਨවੀਰਿਯੰ। ਤਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ වਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ ਕਥਿਤਾ, ਇਧ ਬੁਦ੍ਧවਚਨਗਣ੍ਹਨਪਞ੍ਞਾ। **ਨ ਚ ਕਾਮੇਸੁ ਗਿਦ੍ਧੋ**ਤਿ වਤ੍ਥੁਕਾਮਕਿਲੇਸਕਾਮੇਸੁ ਅਗਿਦ੍ਧੋ। **ਸਤੋ ਚ ਨਿਪਕੋ ਚਾ**ਤਿ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਪਟਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਦੀਸੁ ਸੱਤਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਸਤਿਯਾ ਚੇව ਞਾਣੇਨ ਚ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਚਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਨੇਪਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਞਾ, ਤਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੱਤਾ ਨਿਪਕੋਤਿ වੁੱਤੋ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇව ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ।

ਅਨੁਸਾਸਨවਿਧਾਦਿවਣ੍ਣਨਾ

੧੫੪. ਪੱਚੱਤੰ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਾਤਿ ਅੱਤਨੋ ਉਪਾਯਮਨਸਿਕਾਰੇਨ। **ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਯਾ ਅਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਅਨੁਸਾਸਨੀ ਦਿਨ੍ਨਾ, ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨੋ। **ਤਿਣ੍ਣੰ ਸੰਯੋਜਨਾਨੰ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ**ਤਿਆਦਿ වੁੱਤੱਤ੍ਥਮੇව। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ

ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੫੫. **ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣੇ**ਤਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦੀਨਂ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਮਗ੍ਗੇਨ ਕਿਲੇਸਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣੇ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੫੬. **ਅਮੁਤ੍ਰਾਸਿਂ ਏਵਂਨਾਮੋ**ਤਿ ਏਕੋ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਮਾਨੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਕੋ ਸੁਦ੍ਧਖਨ੍ਧੇਯੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਏਕੋ ਹਿ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਏਕੋ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਗਹਿਤਂ। ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੋ ਪਨ ਕਿਂ ਕਰੋਤਿ? ਸੁਦ੍ਧਖਨ੍ਧੇਯੇਵ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਨੇਕਜਾਤਿਸਤਸਹਸ੍ਸਮਤ੍ਥਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਨਾਮਗੋਤ੍ਤਂ ਪਰਿਯਾਦਿਯਮਾਨੋ ਓਤਰਤਿ। ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਏਵਂਨਾਮੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ । **ਸੋ ਏਵਮਾਹਾ**ਤਿ ਸੋ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕੋ ਏਵਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਸਸ੍ਸਤੋਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ''ਤੇ ਚ ਸਤ੍ਤਾ ਸਂਸਰਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਪੁਬ੍ਬਾਪਰਵਿਰੁਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਤ੍ਤਾ ਪਨੇਸ ਏਤਂ ਨ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਸਿ। ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸ੍ਸ ਹਿ ਠਾਨਂ ਵਾ ਨਿਯਮੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਿ, ਇਮਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ ਤਂ। **ਅਯਂ ਤਤਿਯੋ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦੋ**ਤਿ ਥੇਰੋ ਲਾਭਿਸ੍ਸੇਵ ਵਸੇਨ ਤਯੋ ਸਸ੍ਸਤਵਾਦੇ ਆਹ। ਭਗਵਤਾ ਪਨ ਤਕ੍ਕੀਵਾਦਮ੍ਪਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤੇਸਂ ਪਨ ਤਿਣ੍ਣਂ ਵਾਦਾਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧.੩੦) ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੫੭. **ਗਣਨਾਯ** ਵਾਤਿ ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਾਯ। **ਸਙ੍ਖਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਿਦ੍ਦਕਵਸੇਨ ਮਨੋਗਣਨਾਯ। ਉਭਯਥਾਪਿ ਪਿਣ੍ਡਗਣਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਵਸ੍ਸਾਨਂ ਸਤਵਸੇਨ ਸਹਸ੍ਸਵਸੇਨ ਸਤਸਹਸ੍ਸਵਸੇਨ ਕੋਟਿਵਸੇਨ ਪਿਣ੍ਡਂ ਕਤ੍ਵਾਪਿ ਏਤ੍ਤਕਾਨਿ ਵਸ੍ਸਸਤਾਨੀਤਿ ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਾ ਵਸ੍ਸਕੋਟਿਯੋਤਿ ਵਾ ਏਵਂ ਸਙ੍ਖਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਾਰਮੀਨਂ ਪੂਰਿਤਤ੍ਤਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਯਸ੍ਮਾ ਵੋ ਅਨਾਵਰਣਞਾਣਂ ਸੂਰਂ ਵਹਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਸਨਾਞਾਣਕੁਸਲਤਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਸ੍ਸਗਣਨਾਯਪਿ ਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਕਪ੍ਪਗਣਨਾਯਪਿ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਏਤ੍ਤਕਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਥਾਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤਨਯੋਯੇਵ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੧੫੮. **ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣੇ**ਤਿ ਭਨ੍ਤੇ ਯਾਪਿ ਅਯਂ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਞਾਣਦੇਸਨਾ, ਸਾਪਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂਯੇਵ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾ। ਅਤੀਤਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਦੇਸੇਸੁਂ। ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਏਵਮੇਵ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇ ਤੇਸਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਞਾਣੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾਵ ਦੇਸਯਿਤ੍ਥ। ''ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ ਭਨ੍ਤੇ ਭਗਵਤੀ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯਤ੍ਥੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋਯੇਵ।

੧੫੯. **ਸਾਸਵਾ ਸਉਪਧਿਕਾ**ਤਿ ਸਦੋਸਾ ਸਉਪਾਰਮ੍ਭਾ। **ਨੋ ਅਰਿਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਿਦ੍ਧੀਤਿ ਨ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਨਾਸਵਾ ਅਨੁਪਧਿਕਾ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੋਸਾ ਅਨੁਪਾਰਮ੍ਭਾ। **ਅਰਿਯਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਰਿਯਿਦ੍ਧੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੀ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਕਥਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੀ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤੀਤਿ? ਪਟਿਕੂਲੇ ਸਤ੍ਤੇ ਮੇਤ੍ਤਂ ਫਰਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਧਾਤੁਸਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਕਥਂ ਪਟਿਕੂਲੇ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੀ ਵਿਹਰਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੯੭)? ਅਨਿਟ੍ਠਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਵਾ ਫਰਤਿ, ਧਾਤੁਤੋ ਵਾ ਉਪਸਂਹਰਤੀ''ਤਿ। **ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੀ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲੇ ਸਤ੍ਤੇ ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਂ ਫਰਤਿ, ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ। ਯਥਾਹ ''ਕਥਂ ਅਪ੍ਪਟਿਕੂਲੇ ਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞੀ ਵਿਹਰਤਿ? ਇਟ੍ਠਸ੍ਮਿਂ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਂ ਅਸੁਭਾਯ ਵਾ ਫਰਤਿ, ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਵਾ ਉਪਸਂਹਰਤੀ''ਤਿ। ਏਵਂ ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਟ੍ਠੇ ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇਨ ਮੋਹਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ ਛਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ। **ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਸੂ**ਤਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਯਾ ਅਯਂ ਦ੍ਵੀਸੁ ਇਦ੍ਧੀਸੁ ਏਵਂਦੇਸਨਾ, ਏਤਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। **ਤਂ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਭਗਵਾ ਅਸੇਸਂ ਸਕਲਂ ਅਭਿਜਾਨਾਤਿ। **ਤਂ ਭਗਵਤੋ**ਤਿ ਤਂ ਦੇਸਨਂ ਭਗਵਤੋ ਅਸੇਸਂ ਅਭਿਜਾਨਤੋ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਂ ਨਤ੍ਥੀ**ਤਿ ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਭਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਯਂ ਨਾਮ ਇਤੋ ਅਞ੍ਞੋ ਧਮ੍ਮੋ

ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਾ ਯੰ ਭਗਵਾ ਨ ਜਾਨਾਤਿ ਇਦੰ ਨਤ੍ਥਿ। **ਯਦਭਿਜਾਨਂ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ** ਵਾ **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ** ਵਾਤਿ ਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਅਨਭਿਞ੍ਞਾਤਂ ਅਞ੍ਞੋ ਸਮਣੋ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਵਾ ਅਭਿਜਾਨਨ੍ਤੋ ਭਗਵਤਾ ਭਿਯ੍ਯੋਭਿਞ੍ਞਤਰੋ ਅਸ੍ਸ, ਅਧਿਕਤਰਪਞ੍ਞੋ ਭਵੇਯ੍ਯ। **ਯਦਿਦਂ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਯਦਿਦ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਸੁ ਭਗਵਤਾ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਅਤੀਤਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਹਿ ਇਮਾ ਦ੍ਵੇ ਇਦ੍ਧਿਯੋ ਦੇਸੇਸੁਂ, ਅਨਾਗਤਾਪਿ ਇਮਾਵ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤੁਮ੍ਹੇਪਿ ਤੇਸਂ ਞਾਣੇਨ ਸਂਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਇਮਾਵ ਦੇਸਯਿਤ੍ਥ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਇਦ੍ਧਿਵਿਧਾਸੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਇਮਿਨਾਪਿ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂਪਸਨ੍ਨੋ ਅਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਤੀ''ਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਯੇ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸ ਅਪਰਮ੍ਪਰਿਯਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਮਸਿ, ਤੇਵ ਦਸ੍ਸਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ।

ਅਞ੍ਞਥਾਸਤ੍ਥੁਗੁਣਦਸ੍ਸਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੦. ਇਦਾਨਿ ਅਪਰੇਨਪਿ ਆਕਾਰੇਨ ਭਗਵਤੋ ਗੁਣੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਯਂ ਤਂ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਦ੍ਧੇਨ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਕਿਂ ਪਨ ਤੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ? ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ। **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ''ਵੀਰਿਯਂ ਥਾਮੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਵੀਰਿਯਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਪਗ੍ਗਹਿਤਵੀਰਿਯੇਨ। **ਥਾਮਵਤਾ**ਤਿ ਥਾਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਥਿਰਵੀਰਿਯੇਨ। **ਪੁਰਿਸਥਾਮੇਨਾ**ਤਿ ਤੇਨ ਥਾਮਵਤਾ ਯਂ ਪੁਰਿਸਥਾਮੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨਨ੍ਤਰਪਦਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪੁਰਿਸਧੋਰਯ੍ਹੇਨਾ**ਤਿ ਯਾ ਅਸਮਧੁਰੇਹਿ ਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਵਹਿਤਬ੍ਬਾ ਧੁਰਾ, ਤਂ ਧੁਰਂ ਵਹਨਸਮਤ੍ਥੇਨ ਮਹਾਪੁਰਿਸੇਨ। **ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ ਤਂ ਭਗਵਤਾ**ਤਿ ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਸਬ੍ਬਮੇਵ ਅਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਂ, ਭਗਵਤੋ ਏਕਗੁਣੋਪਿ ਊਨੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਂ। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਕੇਣਿਯਜਟਿਲਾਦਯੋ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ''ਕੋ ਜਾਨਾਤਿ ਪਰਲੋਕਂ । ਸੁਖੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਯ ਮੁਦੁਕਾਯ ਲੋਮਸਾਯ ਬਾਹਾਯ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ''ਤਿ ਮੋਲ਼ਿਬਨ੍ਧਾਹਿ ਪਰਿਬ੍ਬਾਜਿਕਾਹਿ ਪਰਿਚਾਰੇਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਂ ਰੂਪਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਂ ਅਨੁਭਵਮਾਨਾ ਕਾਮਸੁਖਮਨੁਯੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਏਵਮਨੁਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ।

ਹੀਨਨ੍ਤਿ ਲਾਮਕਂ। **ਗਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਗਾਮਵਾਸੀਨਂ ਧਮ੍ਮਂ। **ਪੋਥੁਜ੍ਜਨਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਨਿਦ੍ਦੋਸਂ। ਨ ਵਾ ਅਰਿਯੇਹਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ। **ਅਨਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਸਂਯੁਤ੍ਤਂ। **ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਆਤਾਪਨਪਰਿਤਾਪਨਾਨੁਯੋਗਂ। **ਦੁਕ੍ਖ**ਨ੍ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਯੁਤ੍ਤਂ, ਦੁਕ੍ਖਮਂ ਵਾ। ਯਥਾ ਏਕੇ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ ਕਾਮਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਕਾਯਕਿਲਮਥਂ ਅਨੁਧਾਵਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਮੁਞ੍ਚਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਕਾਮਸੁਖਂ ਅਨੁਧਾਵਨ੍ਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਭਗਵਾ। ਭਗਵਾ ਪਨ ਉਭੋ ਏਤੇ ਅਨ੍ਤੇ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਯਾ ਸਾ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਜ੍ਝਿਮਾ ਪਟਿਪਦਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਚਕ੍ਖੁਕਰਣੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਤ੍ਤਿ, ਤਮੇਵ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਨ ਚ ਅਤ੍ਤਕਿਲਮਥਾਨੁਯੋਗ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਆਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਨ੍ਤਿ ਅਭਿਚੇਤਸਿਕਾਨਂ, ਕਾਮਾਵਚਰਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਨਂ। **ਪੋਟ੍ਠਪਾਦਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤ**ਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸਪ੍ਪੀਤਿਕਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੩੨)। **ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ** ਸਹ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ। ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਿਕਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯੇ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ। **ਨਿਕਾਮਲਾਭੀ**ਤਿ ਯਥਾਕਾਮਲਾਭੀ। **ਅਕਿਚ੍ਛਲਾਭੀ**ਤਿ ਅਦੁਕ੍ਖਲਾਭੀ। **ਅਕਸਿਰਲਾਭੀ**ਤਿ ਵਿਪੁਲਲਾਭੀ।

ਅਨੁਯੋਗਦਾਨਪ੍ਪਕਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੧. **ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ**ਤਿ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਯਾ। ਤੀਣਿ ਹਿ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ – ਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤਂ ਆਣਾਖੇਤ੍ਤਂ ਵਿਸਯਖੇਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਥ **ਜਾਤਿਖੇਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ। ਸਾ ਹਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਂ ਓਕ੍ਕਮਨਕਾਲੇ ਨਿਕ੍ਖਮਨਕਾਲੇ ਸਮ੍ਬੋਧਿਕਾਲੇ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਪ੍ਪਵਤ੍ਤਨੇ ਆਯੁਸਙ੍ਖਾਰੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਚ ਕਮ੍ਪਤਿ। ਕੋਟਿਸਤਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਪਨ **ਆਣਾਖੇਤ੍ਤਂ** ਨਾਮ।

ਆਟਾਨਾਟਿਯਮੋਰਪਰਿਤ੍ਤਧਜਗ੍ਗਪਰਿਤ੍ਤਰਤਨਪਰਿਤ੍ਤਾਦੀਨਞ੍ਹਿ ਏਤ੍ਥ ਆਣਾ ਵਤ੍ਤਤਿ। **ਵਿਸਯਖੇਤ੍ਤਸ੍ਸ** ਪਨ ਪਰਿਮਾਣੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਞ੍ਹਿ ''ਯਾਵਤਕੰ ਞਾਣੰ, ਤਾਵਤਕੰ ਞੇਯ੍ਯੰ, ਯਾਵਤਕੰ ਞੇਯ੍ਯੰ ਤਾਵਤਕੰ ਞਾਣੰ, ਞਾਣਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕੰ ਞੇਯ੍ਯੰ, ਞੇਯ੍ਯਪਰਿਯਨ੍ਤਿਕੰ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੫੬) ਵਚਨਤੋ ਅਵਿਸਯੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਤੀਸੁ ਖੇਤ੍ਤੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਮੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ। ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੰ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕੰ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗੀਤਿ, ਯਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗੀਤਿ, ਮੋਗ੍ਗਲਿਪੁਤ੍ਤਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗੀਤੀਤਿ। ਇਮਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਯੋ ਆਰੂਲ਼੍ਹੇ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ''ਇਮੰ ਚਕ੍ਕਵਾਲੰ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ''ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਪਨ ਅਤ੍ਥਿ।

ਅਪੁਬ੍ਬੰ ਅਚਰਿਮਨ੍ਤਿ ਅਪੁਰੇ ਅਪਚ੍ਛਾ ਏਕਤੋ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਪੁਰੇ ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ''ਬੋਧਿੰ ਅਪਤ੍ਵਾ ਨ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮਾਤੁਕੁਚ੍ਛਿਸ੍ਮਿੰ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣੰ, ਤਾਵ ਪੁਬ੍ਬੇਤਿ ਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਗ੍ਗਹਣੇ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਕਮ੍ਪਨੇਨੇਵ ਖੇਤ੍ਤਪਰਿਗ੍ਗਹੋ ਕਤੋ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਪਿ ਨਿਵਾਰਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚ ਯਾਵ ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਾਪਿ ਧਾਤੁਯੋ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਾਵ ਪਚ੍ਛਾਤਿ ਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਧਾਤੂਸੁ ਹਿ ਠਿਤਾਸੁ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਠਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਤ੍ਥਨ੍ਤਰੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨਿਵਾਰਿਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਪਨ ਜਾਤੇ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨ ਨਿਵਾਰਿਤਾ।

ਤਿਪਿਟਕਅਨ੍ਤਰਧਾਨਕਥਾ

ਤੀਣਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਨਾਨਿ ਨਾਮ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਰਧਾਨੰ, ਪਟਿਵੇਧਅਨ੍ਤਰਧਾਨੰ, ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਨ੍ਤਰਧਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ **ਪਰਿਯਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੀਣਿ ਪਿਟਕਾਨਿ। **ਪਟਿਵੇਧੋ**ਤਿ ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧੋ। **ਪਟਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਟਿਪਦਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਟਿਵੇਧੋ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿਪਿ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਕਾਲੇ ਪਟਿਵੇਧਕਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਏਸ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋਤਿ ਅਙ੍ਗੁਲਿੰ ਪਸਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਇਮਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਦੀਪੇ ਏਕਵਾਰੰ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਭਿਕ੍ਖੁ ਨਾਮ ਨਾਹੋਸਿ। ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਪੂਰਕਾਪਿ ਕਦਾਚਿ ਬਹੂ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਅਪ੍ਪਾ। ਇਤਿ ਪਟਿਵੇਧੋ ਚ ਪਟਿਪਤ੍ਤਿ ਚ ਹੋਤਿਪਿ ਨ ਹੋਤਿਪਿ। ਸਾਸਨਟ੍ਠਿਤਿਯਾ ਪਨ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿ ਪਮਾਣੰ। ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹਿ ਤੇਪਿਟਕੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪੂਰੇਤਿ।

ਯਥਾ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਆਲ਼ਾਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਞ੍ਚਾਭਿਞ੍ਞਾ ਸਤ੍ਤ ਚ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਸੋ ਨ ਜਾਨਾਮੀਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਉਦਕਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤਵਿਸੇਸੰ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਪੁਚ੍ਛਿ, ਸੋ ਆਚਿਕ੍ਖਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਚਨਸਮਨਨ੍ਤਰਮੇਵ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਤੰ ਝਾਨੰ ਸਮ੍ਪਾਦੇਸਿ, ਏਵਮੇਵ ਪਞ੍ਞਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵੇਪਿ ਪੂਰੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਯਾ ਠਿਤਾਯ ਸਾਸਨੰ ਠਿਤੰ ਹੋਤਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਸਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਤਦਾ ਪਠਮੰ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕੰ ਨਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਟ੍ਠਾਨੰ ਸਬ੍ਬਪਠਮੰ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਅਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਪਚ੍ਛਾ ਧਮ੍ਮਸਙ੍ਗਹੋ , ਤਸ੍ਮਿੰ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਇਤਰੇਸੁ ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਿਟਕੇਸੁ ਠਿਤੇਸੁਪਿ ਸਾਸਨੰ ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕੇ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਮਾਨੇ ਪਠਮੰ ਅਙ੍ਗੁਤ੍ਤਰਨਿਕਾਯੋ ਏਕਾਦਸਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਏਕਕਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਸੰਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯੋ ਚਕ੍ਕਪੇਯ੍ਯਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਓਘਤਰਣਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਭਾਵਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਮੂਲਪਰਿਯਾਯਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਤਦਨਨ੍ਤਰੰ ਦੀਘਨਿਕਾਯੋ ਦਸੁਤ੍ਤਰਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। ਏਕਿਸ੍ਸਾਪਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਗਾਥਾਨੰ ਪੁਚ੍ਛਾ ਅਦ੍ਧਾਨੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਾਸਨੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਸਭਿਯਪੁਚ੍ਛਾ ਆਲ਼ਵਕਪੁਚ੍ਛਾ ਵਿਯ ਚ। ਏਤਾ ਕਿਰ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲਿਕਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਸਾਸਨੰ ਧਾਰੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰਸੁ।

ਦ੍ਵੀਸੁ ਪਨ ਪਿਟਕੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇਸੁਪਿ ਵਿਨਯਪਿਟਕੇ ਠਿਤੇ ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਪਰਿਵਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇਸੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇਸੁ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗੇ ਠਿਤੇ ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗੇ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤੇ ਮਾਤਿਕਾਯਪਿ ਠਿਤਾਯ ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਮਾਤਿਕਾਯ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਯ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਪਬ੍ਬਜ੍ਜਾਉਪਸਮ੍ਪਦਾਸੁ ਠਿਤਾਸੁ ਸਾਸਨਂ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਲਿਙ੍ਗਂ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੇਤਵਤ੍ਥਸਮਣਵਂਸੋ ਪਨ ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਸਨਂ ਧਾਰੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿ। **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਤ੍ਤੇਹਿ** ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। **ਛਲ਼ਭਿਞ੍ਞੇਹਿ** ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ। **ਤੇਵਿਜ੍ਜੇਹਿ** ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ। **ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕੇਹਿ** ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ। **ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖੇਹਿ** ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਂ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਕਸ੍ਸ ਪਨ ਸਚ੍ਚਪ੍ਪਟਿਵੇਧਤੋ ਪਚ੍ਛਿਮਕਸ੍ਸ ਸੀਲਭੇਦਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਾਸਨਂ ਓਸਕ੍ਕਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਨ ਨਿਵਾਰਿਤਾ।

ਸਾਸਨਅਨ੍ਤਰਹਿਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਤੀਣਿ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਨਾਮ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਅਹੋਸਿ। ਖਨ੍ਧਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਕੁਸਿਨਾਰਾਯਂ। ਧਾਤੁਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਅਨਾਗਤੇ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਕਿਰ ਓਸਕ੍ਕਨਕਾਲੇ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਤਮ੍ਬਪਣ੍ਣਿਦੀਪੇ ਧਾਤੁਯੋ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਮਹਾਚੇਤਿਯਂ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਮਹਾਚੇਤਿਯਤੋ ਨਾਗਦੀਪੇ ਰਾਜਾਯਤਨਚੇਤਿਯਂ। ਤਤੋ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਂ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਨਾਗਭਵਨਤੋਪਿ ਦੇਵਲੋਕਤੋਪਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਤੋਪਿ ਧਾਤੁਯੋ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕਮੇਵ ਗਮਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਾਪਿ ਧਾਤੁਯੋ ਨ ਅਨ੍ਤਰਾ ਨਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬਧਾਤੁਯੋ ਮਹਾਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਰਾਸਿਭੂਤਾ ਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਏਕਗ੍ਘਨਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ।

ਤਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਿਲੋਕਧਾਤੁਂ ਫਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਦੇਵਤਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ''ਅਜ੍ਜ ਸਤ੍ਥਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ, ਅਜ੍ਜ ਸਾਸਨਂ ਓਸਕ੍ਕਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਦਸ੍ਸਨਂ ਦਾਨਿ ਇਦਂ ਅਮ੍ਹਾਕ''ਨ੍ਤਿ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤਦਿਵਸਤੋ ਮਹਨ੍ਤਤਰਂ ਕਾਰੁਞ੍ਞਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਖੀਣਾਸਵੇ ਅਵਸੇਸਾ ਸਕਭਾਵੇਨ ਸਨ੍ਧਾਰੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਖਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਧਾਤੂਸੁ ਤੇਜੋਧਾਤੁ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਾਸਪਮਤ੍ਤਾਯਪਿ ਧਾਤੁਯਾ ਸਤਿ ਏਕਜਾਲਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। ਧਾਤੂਸੁ ਪਰਿਯਾਦਾਨਂ ਗਤਾਸੁ ਉਪਚ੍ਛਿਜ੍ਜਿਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਮਹਨ੍ਤਂ ਆਨੁਭਾਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਧਾਤੂਸੁ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਾਸੁ ਸਾਸਨਂ ਅਨ੍ਤਰਹਿਤਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਯਾਵ ਨ ਏਵਂ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ, ਤਾਵ ਅਚਰਿਮਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ? ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਤ੍ਤਾ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਨੁਸ੍ਸਾ। ਯਥਾਹ – ''ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਮਨੁਸ੍ਸੋ। ਕਤਮੋ ਏਕਪੁਗ੍ਗਲੋ? ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੭੨)। ਯਦਿ ਚ ਦ੍ਵੇ ਵਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਵਾ ਸੋਲ਼ਸ ਵਾ ਏਕਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਾ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ। ਏਕਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਵਿਹਾਰੇ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਚੇਤਿਯਾਨਮ੍ਪਿ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਲ਼ਾਰੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਬਹੁਤਾਯ ਨ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਜਾਤਾ, ਏਵਂ ਬੁਦ੍ਧਾਪਿ ਭਵੇਯ੍ਯੁਂ, ਤਸ੍ਮਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਦੇਸਨਾਯ ਚ ਵਿਸੇਸਾਭਾਵਤੋ। ਯਞ੍ਹਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦਿਭੇਦਂ ਧਮ੍ਮਂ ਏਕੋ ਦੇਸੇਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾਪਿ ਸੋਵ ਦੇਸੇਤਬ੍ਬੋ ਸਿਯਾ, ਤਤੋ ਅਨਚ੍ਛਰਿਯੋ ਸਿਯਾ। ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਨ੍ਤੇ ਦੇਸਨਾਪਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯਾ ਹੋਤਿ, ਵਿਵਾਦਭਾਵਤੋ ਚ। ਬਹੂਸੁ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਬਹੂਨਂ ਆਚਰਿਯਾਨਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਵਿਯ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਮਧੁਰਸ੍ਸਰੋ ਲਾਭੀ ਪੁਞ੍ਞਵਾਤਿ ਵਿਵਦੇਯ੍ਯੁਂ। ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਏਵਂ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਪਿ ਚੇਤਂ ਕਾਰਣਂ ਮਿਲਿਨ੍ਦਰਞ੍ਞਾਪਿ ਪੁਟ੍ਠੇਨ ਨਾਗਸੇਨਤ੍ਥੇਰੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਤਤ੍ਥ –

> ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਗਸੇਨ, ਭਾਸਿਤਮ੍ਪਿ ਹੇਤਂ ਭਗਵਤਾ ''ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਏਕਿਸ੍ਸਾ ਲੋਕਧਾਤੁਯਾ ਦ੍ਵੇ ਅਰਹਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਪੁਬ੍ਬਂ ਅਚਰਿਮਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯੁਂ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀ''ਤਿ। ਦੇਸਯਨ੍ਤਾ ਚ, ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗਸੇਨ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤਥਾਗਤਾ ਸਤ੍ਤਤਿਂਸ ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯੇ ਧਮ੍ਮੇ ਦੇਸੇਨ੍ਤਿ, ਕਥਯਮਾਨਾ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਾ

ਚ ਤੀਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਸੁ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਸਾਸਮਾਨਾ ਚ ਅਪ੍ਪਮਾਦਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਂ ਅਨੁਸਾਸਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ, ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗਸੇਨ, ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਤਥਾਗਤਾਨਂ ਏਕਾ ਦੇਸਨਾ ਏਕਾ ਕਥਾ ਏਕਸਿਕ੍ਖਾ ਏਕਾਨੁਸਾਸਨੀ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਦ੍ਵੇ ਤਥਾਗਤਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਕੇਨਪਿ ਤਾਵ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਨ ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਓਭਾਸਜਾਤੋ, ਯਦਿ ਦੁਤਿਯੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵੇਯਜ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਪਭਾਯ ਅਯਂ ਲੋਕੋ ਭਿਯਜੋਸੋਮਤ੍ਤਾਯ ਓਭਾਸਜਾਤੋ ਭਵੇਯਜ, ਓਵਦਮਾਨਾ ਚ ਦ੍ਵੇ ਤਥਾਗਤਾ ਸੁਖਂ ਓਵਦੇਯਜੁਂ, ਅਨੁਸਾਸਮਾਨਾ ਚ ਸੁਖਂ ਅਨੁਸਾਸੇਯਜੁਂ, ਤਤ੍ਥ ਮੇ ਕਾਰਣਂ ਦੇਸੇਹਿ, ਯਥਾਹਂ ਨਿਸ੍ਸਂਸਯੋ ਭਵੇਯਜ’’ਨ੍ਤਿ।

ਅਯਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਏਕਬੁਦ੍ਧਧਾਰਣੀ, ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਯਦਿ ਦੁਤਿਯੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ, ਨਾਯਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਧਾਰੇਯਜ, ਚਲੇਯਜ, ਕਮ੍ਪੇਯਜ, ਨਮੇਯਜ, ਓਣਮੇਯਜ, ਵਿਨਮੇਯਜ, ਵਿਕਿਰੇਯਜ, ਵਿਧਮੇਯਜ, ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਯਜ, ਨ ਠਾਨਮੁਪਗਚ੍ਛੇਯਜ।

ਯਥਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨਾਵਾ ਏਕਪੁਰਿਸਸਨ੍ਧਾਰਣੀ ਭਵੇਯਜ, ਏਕਪੁਰਿਸੇ ਅਭਿਰੂਲ੍ਹੇ ਸਾ ਨਾਵਾ ਸਮੁਪਾਦਿਕਾ ਭਵੇਯਜ, ਅਥ ਦੁਤਿਯੋ ਪੁਰਿਸੋ ਆਗਚ੍ਛੇਯਜ ਤਾਦਿਸੋ ਆਯੁਨਾ ਵਣ੍ਣੇਨ ਵਯੇਨ ਪਮਾਣੇਨ ਕਿਸਥੂਲੇਨ ਸਬ੍ਬਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗੇਨ, ਸੋ ਤਂ ਨਾਵਂ ਅਭਿਰੂਹੇਯਜ, ਅਪਿ ਨੁ ਸਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਨਾਵਾ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਧਾਰੇਯਜਾਤਿ? ਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਚਲੇਯਜ, ਕਮ੍ਪੇਯਜ, ਨਮੇਯਜ, ਓਣਮੇਯਜ, ਵਿਨਮੇਯਜ, ਵਿਕਿਰੇਯਜ, ਵਿਧਮੇਯਜ, ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਯਜ, ਨ ਠਾਨਮੁਪਗਚ੍ਛੇਯਜ ਓਸੀਦੇਯਜ ਉਦਕੇਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਯਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਏਕਬੁਦ੍ਧਧਾਰਣੀ, ਏਕਸ੍ਸੇਵ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਯਦਿ ਦੁਤਿਯੋ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ, ਨਾਯਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਧਾਰੇਯਜ...ਪੇ॰... ਨ ਠਾਨਮੁਪਗਚ੍ਛੇਯਜ।

ਯਥਾ ਵਾ ਪਨ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪੁਰਿਸੋ ਯਾਵਦਤ੍ਥਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜੇਯਜ ਛਾਦੇਨ੍ਤਂ ਯਾਵ ਕਣ੍ਠਮਭਿਪੂਰਯਿਤ੍ਵਾ, ਸੋ ਧਾਤੋ ਪੀਣਿਤੋ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੋ ਨਿਰਨ੍ਤਰੋ ਤਨ੍ਦੀਕਤੋ ਅਨੋਣਮਿਤਦਣ੍ਡਜਾਤੋ ਪੁਨਦੇਵ ਤਾਵਤਕਂ ਭੋਜਨਂ ਭੁਞ੍ਜੇਯਜ, ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਸੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਖਿਤੋ ਭਵੇਯਜਾਤਿ? ਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ , ਸਕਿਂ ਭੁਤ੍ਤੋਵ ਮਰੇਯਜਾਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਯਂ ਦਸਸਹਸ੍ਸੀ ਲੋਕਧਾਤੁ ਏਕਬੁਦ੍ਧਧਾਰਣੀ ...ਪੇ॰... ਨ ਠਾਨਮੁਪਗਚ੍ਛੇਯਜਾਤਿ।

ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗਸੇਨ, ਅਤਿਧਮ੍ਮਭਾਰੇਨ ਪਥਵੀ ਚਲਤੀਤਿ? ਇਧ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦ੍ਵੇ ਸਕਟਾ ਰਤਨਪੂਰਿਤਾ ਭਵੇਯਜੁਂ ਯਾਵ ਮੁਖਸਮਾ, ਏਕਸ੍ਮਾ ਸਕਟਤੋ ਰਤਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਮਿਂ ਸਕਟੇ ਆਕਿਰੇਯਜੁਂ, ਅਪਿ ਨੁ ਖੋ ਤਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਸਕਟਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਸਕਟਾਨਂ ਰਤਨਂ ਧਾਰੇਯਜਾਤਿ? ਨ ਹਿ, ਭਨ੍ਤੇ, ਨਾਭਿਪਿ ਤਸ੍ਸ ਫਲੇਯਜ, ਅਰਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਜ੍ਜੇਯਜੁਂ, ਨੇਮਿਪਿ ਤਸ੍ਸ ਓਪਤੇਯਜ, ਅਕ੍ਖੋਪਿ ਤਸ੍ਸ ਭਿਜ੍ਜੇਯਜਾਤਿ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤਿਰਤਨਭਾਰੇਨ ਸਕਟਂ ਭਿਜ੍ਜਤੀਤਿ? ਆਮ, ਭਨ੍ਤੇ,ਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਅਤਿਧਮ੍ਮਭਾਰੇਨ ਪਥਵੀ ਚਲਤਿ।

ਅਪਿਚ, ਮਹਾਰਾਜ, ਇਮਂ ਕਾਰਣਂ ਬੁਦ੍ਧਬਲਪਰਿਦੀਪਨਾਯ ਓਸਾਰਿਤਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥ ਅਤਿਰੂਪਂ ਕਾਰਣਂ ਸੁਣੋਹਿ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜੁਂ, ਤੇਸਂ ਪਰਿਸਾਯ ਵਿਵਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ, ਉਭਤੋ ਪਕ੍ਖਜਾਤਾ ਭਵੇਯਜੁਂ। ਯਥਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਬਲਵਾਮਚ੍ਚਾਨਂ ਪਰਿਸਾਯ ਵਿਵਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਮਚ੍ਚੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਮਚ੍ਚੋ’’ਤਿ, ਉਭਤੋ ਪਕ੍ਖਜਾਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ; ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਯਦਿ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜੁਂ, ਤੇਸਂ ਪਰਿਸਾਯ ਵਿਵਾਦੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜ ‘‘ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ, ਉਭਤੋ ਪਕ੍ਖਜਾਤਾ ਭਵੇਯਜੁਂ, ਇਦਂ ਤਾਵ, ਮਹਾਰਾਜ, ਏਕਂ ਕਾਰਣਂ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਅਪਰਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਉਤ੍ਤਰਿਂ ਕਾਰਣਂ ਸੁਣੋਹਿ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਯਦਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯਜੁਂ, ‘‘ਅਗ੍ਗੋ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ ਯਂ ਵਚਨਂ, ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾ ਭਵੇਯਜ,

‘‘ਜੇਟ੍ਠੋ ਬੁਦ੍ਧੋ’’ਤਿ, ਸੇਟ੍ਠੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਵਿਸਿਟ੍ਠੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਉਤ੍ਤਮੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਪਵਰੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਅਸਮੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ , ਅਸਮਸਮੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਮੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਭਾਗੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ, ਅਪ੍ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਯਂ ਵਚਨਂ, ਤਂ ਮਿਚ੍ਛਾ ਭਵੇਯ੍ਯ। ਇਮਮ੍ਪਿ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਮਹਾਰਾਜ, ਕਾਰਣਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛ, ਯੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਏਕਕ੍ਖਣੇ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ।

ਅਪਿਚ ਖੋ, ਮਹਾਰਾਜ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਭਗਵਨ੍ਤਾਨਂ ਸਭਾਵਪਕਤਿ ਏਸਾ, ਯਂ ਏਕੋਯੇਵ ਬੁਦ੍ਧੋ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਕਾਰਣਾ? ਮਹਨ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੁਦ੍ਧਗੁਣਾਨਂ, ਯਂ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਹਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਏਕਂਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਪਥਵੀ, ਮਹਾਰਾਜ, ਮਹਨ੍ਤੀ, ਸਾ ਏਕਾਯੇਵ। ਸਾਗਰੋ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਕੋਯੇਵ। ਸਿਨੇਰੁ ਗਿਰਿਰਾਜਾ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਕੋਯੇਵ। ਆਕਾਸੋ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਕੋਯੇਵ। ਸਕ੍ਕੋ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਕੋਯੇਵ। ਮਾਰੋ ਮਹਨ੍ਤੋ , ਸੋ ਏਕੋਯੇਵ। ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਕੋਯੇਵ। ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਮਹਨ੍ਤੋ, ਸੋ ਏਕੋਯੇਵ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ। ਯਤ੍ਥ ਤੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਓਕਾਸੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ, ਮਹਾਰਾਜ, ਤਥਾਗਤੋ ਅਰਹਂ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ ਏਕੋਯੇਵ ਲੋਕੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ। ਸੁਕਥਿਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ ਨਾਗਸੇਨ, ਪਞ੍ਹੋ ਓਪਮ੍ਮੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹੀਤਿ (ਮਿ॰ ਪ॰ ੫.੧.੧)।

ਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਾਨੁਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਨਵਵਿਧਸ੍ਸ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਧਮ੍ਮਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪ੍ਪਟਿਪਦਂ। **ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੋ**ਤਿ ਸਕਾਰਣੋ। **ਵਾਦਾਨੁਵਾਦੋ**ਤਿ ਵਾਦੋਯੇਵ।

ਅਚ੍ਛਰਿਯਅਬ੍ਭੁਤਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੨. **ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਦਾਯੀ**ਤਿ ਤਯੋ ਥੇਰਾ ਉਦਾਯੀ ਨਾਮ – ਲਾਲੁਦਾਯੀ, ਕਾਲੁਦਾਯੀ, ਮਹਾਉਦਾਯੀਤਿ। ਇਧ ਮਹਾਉਦਾਯੀ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਪਰਿਯੋਸਾਨਾ ਸੁਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣਾ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਸੀਸਮਤ੍ਥਕਂ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸੀਸਮਤ੍ਥਕਤੋ ਪਾਦਪਿਟ੍ਠਿਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਉਭਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਜ੍ਝਂ ਓਤਰਤਿ, ਮਜ੍ਝਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਭਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪੀਤਿਯਾ ਫੁਟਸਰੀਰੋ ਬਲਵਸੋਮਨਸ੍ਸੇਨ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਗੁਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **ਅਚ੍ਛਰਿਯਂ ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ**ਤਿ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਤਾ। **ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤੀਹਾਕਾਰੇਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੋ। **ਸਲ੍ਲੇਖਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਨਂ ਸਲ੍ਲਿਖਿਤਭਾਵੋ। **ਯਤ੍ਰ ਹਿ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਯੋ ਨਾਮ। **ਨ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਤੁਕਰਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣੇ ਨ ਆਵਿ ਕਰਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪਟਾਕਂ ਪਰਿਹਰੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ‘‘ਕੋ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਾ ਪਟਾਕਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਨਾਲਨ੍ਤਂ ਵਿਚਰੇਯ੍ਯੁਂ।

ਪਸ੍ਸ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਪਸ੍ਸ ਉਦਾਯਿ ਯਾਦਿਸੀ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਤਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਾ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਪਾਤੁਕਰੋਤਿ, ਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਣਂ ਕਥੇਤੀਤਿ ਚੇ? ਨ, ਨ ਕਥੇਤਿ। ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾਦੀਹਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ, ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁਂ ਨ ਕਥੇਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ – ‘‘ਪਸ੍ਸ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਉਦਾਯਿ, ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਤਾ’’ਤਿਆਦਿ। ਬੁਜ੍ਝਨਕਸਤ੍ਤਂ ਪਨ ਆਗਮ੍ਮ ਵੇਨੇਯ੍ਯਵਸੇਨ ਕਥੇਤਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਨ ਮੇ ਆਚਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਸਦਿਸੋ ਮੇ ਨ ਵਿਜ੍ਜਤਿ।
ਸਦੇਵਕਸ੍ਮਿਂ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਨਤ੍ਥਿ ਮੇ ਪਟਿਪੁਗ੍ਗਲੋ’’ਤਿ॥ (ਮਹਾਵ॰ ੧੧)।

ਏਵਂ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਗੁਣਦੀਪਿਕਾ ਬਹੂ ਗਾਥਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਾਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਾ।

੧੬੩. **ਅਭਿਕ੍ਖਣਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾਸੀ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਭਾਸੇਯ੍ਯਾਸਿ। ਪੁਬ੍ਬਣ੍ਹਸਮਯੇ ਮੇ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਮਾ ਮਜ੍ਝਨ੍ਹਿਕਾਦੀਸੁ ਨ ਕਥਯਿਤ੍ਥ। ਅਜ੍ਜ ਵਾ ਮੇ ਕਥਿਤਨ੍ਤਿ ਮਾ ਪਰਦਿਵਸਾਦੀਸੁ ਨ ਕਥਯਿਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਵੇਦੇਸੀ**ਤਿ ਕਥੇਸਿ। **ਇਮਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣਸ੍ਸਾ**ਤਿ

ਨਿਗ੍ਗਾਥਕਤ੍ਤਾ ਇਦੰ ਸੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਵੇਯ੍ਯਾਕਰਣ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਧਿਵਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਾਮੰ। ਇਦੰ ਪਨ ‘‘ਇਤਿ ਹਿਦ’’ਨ੍ਤਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਦੰ ਸਙ੍ਗੀਤਿਕਾਰੇਹਿ ਠਪਿਤੰ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੬. ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਗਣ੍ਠਨਾਟਪੁਤ੍ਤਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੪. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਵੇਧਞ੍ਞਾ ਨਾਮ ਸਕ੍ਯਾ**ਤਿ ਧਨੁਮ੍ਹਿ ਕਤਸਿਕ੍ਖਾ ਵੇਧਞ੍ਞਨਾਮਕਾ ਏਕੇ ਸਕ੍ਯਾ। **ਤੇਸਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ ਪਾਸਾਦੇ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਅਮ੍ਬਵਨੇ ਸਿਪ੍ਪਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਤ੍ਥਾਯ ਕਤੋ ਦੀਘਪਾਸਾਦੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਿਹਰਤਿ। **ਅਧੁਨਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਤਿ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ। **ਦ੍ਵੇਧਿਕਜਾਤਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੇਜ੍ਝਜਾਤਾ, ਦ੍ਵੇਭਾਗਾ ਜਾਤਾ। **ਭਣ੍ਡਨਾਦੀਸੁ** ਭਣ੍ਡਨਂ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਕਲਹੋ, ਤਂ ਦਣ੍ਡਾਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਵੀਤਿਕ੍ਕਮਵਸੇਨ ਚ ਵਡ੍ਢਿਤਂ **ਕਲਹੋ।** ''ਨ ਤ੍ਵਂ ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯਂ ਆਜਾਨਾਸੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਰੁਦ੍ਧਵਚਨਂ **ਵਿਵਾਦੋ। ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਾ। **ਸਹਿਤਂ ਮੇ**ਤਿ ਮਮ ਵਚਨਂ ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤਂ। **ਅਧਿਚਿਣ੍ਣਂ ਤੇ ਵਿਪਰਾਵਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਂ ਤਵ ਅਧਿਚਿਣ੍ਣਂ ਚਿਰਕਾਲਾਸੇਵਨਵਸੇਨ ਪਗੁਣਂ, ਤਂ ਮਮ ਵਾਦਂ ਆਗਮ੍ਮ ਨਿਵਤ੍ਤਂ। **ਆਰੋਪਿਤੋ ਤੇ ਵਾਦੋ**ਤਿ ਤੁਯ੍ਹਂ ਉਪਰਿ ਮਯਾ ਦੋਸੋ ਆਰੋਪਿਤੋ। **ਚਰ ਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਭਤ੍ਤਪੁਟਂ ਆਦਾਯ ਤਂ ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਵਾਦਪ੍ਪਮੋਕ੍ਖਤ੍ਥਾਯ ਉਤ੍ਤਰਿ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ ਵਿਚਰ। **ਨਿਬ੍ਬੇਠੇਹਿ ਵਾ**ਤਿ ਅਥ ਵਾ ਮਯਾ ਆਰੋਪਿਤਦੋਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਮੋਚੇਹਿ। **ਸਚੇ ਪਹੋਸੀ**ਤਿ ਸਚੇ ਸਕ੍ਕੋਸਿ। **ਵਧੋਯੇਵਾ**ਤਿ ਮਰਣਮੇਵ। **ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਿਯੇਸੂ**ਤਿ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਸੁ। **ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਰੂਪਾ**ਤਿ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਿਤਸਭਾਵਾ ਅਭਿਵਾਦਨਾਦੀਨਿਪਿ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਵਿਰਤ੍ਤਰੂਪਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਪੇਮਾ। **ਪਟਿਵਾਨਰੂਪਾ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤੋ ਨਿਵਤ੍ਤਨਸਭਾਵਾ। **ਯਥਾ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਦੁਰਕ੍ਖਾਤਾਦਿਸਭਾਵੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਨਿਬ੍ਬਿਨ੍ਨਵਿਰਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਵਾਨਰੂਪੇਹਿ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਥੇਵ ਜਾਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦੁਰਕ੍ਖਾਤੇ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਕਥਿਤੇ। **ਦੁਪ੍ਪਵੇਦਿਤੇ**ਤਿ ਦੁਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤੇ। **ਅਨੁਪਸਮਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕੇ**ਤਿ ਰਾਗਾਦੀਨਂ ਉਪਸਮਂ ਕਾਤੁਂ ਅਸਮਤ੍ਥੇ। **ਭਿਨ੍ਨਥੂਪੇ**ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠੇ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋਵ ਨੇਸਂ ਪਤਿਟ੍ਠਟ੍ਠੇਨ ਥੂਪੋ। ਸੋ ਪਨ ਭਿਨ੍ਨੋ ਮਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਭਿਨ੍ਨਥੂਪੇ''ਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਸਰਣੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਭਾਵੇਨ ਪਟਿਸਰਣਵਿਰਹਿਤੇ।

ਨਨੁ ਚਾਯਂ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਨਾਲਨ੍ਦਵਾਸਿਕੋ, ਸੋ ਕਸ੍ਮਾ ਪਾਵਾਯਂ ਕਾਲਙ੍ਕਤੋਤਿ? ਸੋ ਕਿਰ ਉਪਾਲਿਨਾ ਗਹਪਤਿਨਾ ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਸਚ੍ਚੇਨ ਦਸਹਿ ਗਾਥਾਹਿ ਭਾਸਿਤੇ ਬੁਦ੍ਧਗੁਣੇ ਸੁਤ੍ਵਾ ਉਣ੍ਹਂ ਲੋਹਿਤਂ ਛਡ੍ਡੇਸਿ। ਅਥ ਨਂ ਅਫਾਸੁਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਾਵਂ ਅਗਮਂਸੁ। ਸੋ ਤਤ੍ਥ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਕਾਲਂ ਕੁਰੁਮਾਨੋ ਚ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ''ਮਮ ਲਦ੍ਧਿ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਾ ਸਾਰਵਿਰਹਿਤਾ, ਮਯ੍ਹਂ ਤਾਵ ਨਟ੍ਠਾ, ਅਵਸੇਸਜਨੋਪਿ ਮਾ ਅਪਾਯਪੂਰਕੋ ਅਹੋਸਿ, ਸਚੇ ਪਨਾਹਂ 'ਮਮ ਸਾਸਨਂ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕ'ਨ੍ਤਿ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਨ ਸਦ੍ਦਹਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯਂਨੂਨਾਹਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨੇ ਨ ਏਕਨੀਹਾਰੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਯ੍ਯਂ, ਤੇ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਵਦਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਤਂ ਵਿਵਾਦਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ, ਤਤੋ ਤੇ ਸਾਸਨਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਥ ਨਂ ਏਕੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਆਹ – ''ਭਨ੍ਤੇ ਤੁਮ੍ਹੇ ਦੁਬ੍ਬਲਾ, ਮਯ੍ਹਮ੍ਪਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ ਸਾਰਂ ਆਚਿਕ੍ਖਥ, ਆਚਰਿਯਪ੍ਪਮਾਣ''ਨ੍ਤਿ। ''ਆਵੁਸੋ, ਤ੍ਵਂ ਮਮਚ੍ਚਯੇਨ ਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਿ ਗਣ੍ਹੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ਅਪਰੋਪਿ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ, ਤਂ ਉਚ੍ਛੇਦਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ। ਏਵਂ ਦ੍ਵੇਪਿ ਜਨੇ ਏਕਲਦ੍ਧਿਕੇ ਅਕਤ੍ਵਾ ਬਹੂ ਨਾਨਾਨੀਹਾਰੇਨ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਸਰੀਰਕਿਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਪੁਚ੍ਛਿਂਸੁ – ''ਕਸ੍ਸਾਵੁਸੋ, ਆਚਰਿਯੋ ਸਾਰਂ ਆਚਿਕ੍ਖੀ''ਤਿ? ਏਕੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਮਯ੍ਹਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਕਿਂ ਆਚਿਕ੍ਖੀਤਿ? ਸਸ੍ਸਤਨ੍ਤਿ। ਅਪਰੋ ਤਂ ਪਟਿਬਾਹਿਤ੍ਵਾ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਰਂ ਆਚਿਕ੍ਖੀ''ਤਿ ਆਹ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬੇ ''ਮਯ੍ਹਂ ਸਾਰਂ ਆਚਿਕ੍ਖਿ, ਅਹਂ ਜੇਟ੍ਠਕੋ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਵਿਵਾਦਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਸੇ ਚੇਵ ਪਰਿਭਾਸੇ ਚ ਹਤ੍ਥਪਾਦਪ੍ਪਹਾਰਾਦੀਨਿ ਚ ਪਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਏਕਮਗ੍ਗੇਨ ਦ੍ਵੇ ਅਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਨਾਨਾਦਿਸਾਸੁ ਪਕ੍ਕਮਿਂਸੁ।

੧੬੫. ਅਥ ਖੋ ਚੁਨ੍ਦੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋਤਿ ਅਯਂ ਥੇਰੋ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸ੍ਸ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕੋ। ਤਂ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨਕਾਲੇ ''ਚੁਨ੍ਦੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ ਸਮੁਦਾਚਰਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਕਾਲੇਪਿ ਤਥੇਵ ਸਮੁਦਾਚਰਿਂਸੁ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਚੁਨ੍ਦੋ ਸਮਣੁਦ੍ਦੇਸੋ''ਤਿ।

‘‘ਪਾਵਾਯਂ ਵਸ੍ਸਂਵੁਟ੍ਠੋ ਯੇਨ ਸਾਮਗਾਮੋ, ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ’’ਤਿ ਕਸ੍ਮਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿ? ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੇ ਕਿਰ ਕਾਲਙ੍ਕਤੇ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਕਥਂ ਪਵਤ੍ਤਯਿਂਸੁ ‘‘ਨਿਗਣ੍ਠੋ ਨਾਟਪੁਤ੍ਤੋ ਏਕੋ ਸਤ੍ਥਾਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯਿਤ੍ਥ, ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਾਯ ਸਾਵਕਾਨਂ ਏਵਰੂਪੋ ਵਿਵਾਦੋ ਜਾਤੋ। ਸਮਣੋ ਪਨ ਗੋਤਮੋ ਜਮ੍ਬੁਦੀਪੇ ਚਨ੍ਦੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਪਾਕਟੋ, ਸਾਵਕਾਪਿਸ੍ਸ ਪਾਕਟਾਯੇਵ। ਕੀਦਿਸੋ ਨੁ ਖੋ ਸਮਣੇ ਗੋਤਮੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਸਾਵਕਾਨਂ ਵਿਵਾਦੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ । ਥੇਰੋ ਤਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਇਮਂ ਕਥਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਸਤ੍ਥਾ ਏਤਂ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਂ ਦੇਸਨਂ ਕਥੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਸੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਸਾਮਗਾਮੋ, ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਸਾਮਗਾਮੋਤਿ ਸਾਮਾਕਾਨਂ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ ਤਸ੍ਸ ਗਾਮਸ੍ਸ ਨਾਮਂ। **ਯੇਨਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ**ਤਿ ਉਜੁਮੇਵ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਯੇਨਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿ।

ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਕਿਰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਚ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਮਮਾਯਿਂਸੁ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ‘‘ਮਯਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਸਤ੍ਥੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਕਰੋਤੀ’’ਤਿ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਂ ਮਮਾਯਿ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ‘‘ਭਗਵਤੋ ਸਾਵਕਾਨਂ ਅਗ੍ਗੋ’’ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਂ ਮਮਾਯਿ। ਕੁਲਦਾਰਕੇ ਚ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਾਪੇਸਿ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਥੇਵ ਅਕਾਸਿ। ਏਵਂ ਏਕਮੇਕੇਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤ੍ਤਚੀਵਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਾਜੇਤ੍ਵਾ ਉਪਜ੍ਝਂ ਗਣ੍ਹਾਪਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਅਹੇਸੁਂ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਪਣੀਤਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿਪਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਅਦਾਸਿ।

ਧਮ੍ਮਰਤਨਪੂਜਾ

ਏਕੋ ਕਿਰ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਬੁਦ੍ਧਰਤਨਸ੍ਸ ਚ ਸਙ੍ਘਰਤਨਸ੍ਸ ਚ ਪੂਜਾ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਕਥਂ ਨੁ ਖੋ ਧਮ੍ਮਰਤਨਂ ਪੂਜਿਤਂ ਹੋਤੀ’’ਤਿ? ਸੋ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਏਤਮਤ੍ਥਂ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਭਗਵਾ ਆਹ – ‘‘ਸਚੇਪਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣ ਧਮ੍ਮਰਤਨਂ ਪੂਜੇਤੁਕਾਮੋ, ਏਕਂ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਪੂਜੇਹੀ’’ਤਿ। ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਚਿਕ੍ਖਥਾਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਪੁਚ੍ਛਾਤਿ। ਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਆਚਿਕ੍ਖਥਾ’’ਤਿ ਆਹ। ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਤਿ। ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਥੇਰਂ ਸਹਸ੍ਸਗ੍ਘਨਿਕੇਨ ਤਿਚੀਵਰੇਨ ਪੂਜੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਤਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਭਗਵਾ ‘‘ਕੁਤੋ, ਆਨਨ੍ਦ, ਲਦ੍ਧ’’ਨ੍ਤਿ ਆਹ? ਏਕੇਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਇਦਂ ਪਨਾਹਂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦਾਤੁਕਾਮੋਤਿ। ਦੇਹਿ, ਆਨਨ੍ਦਾਤਿ। ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ਆਗਤਕਾਲੇ ਦੇਹੀਤਿ, ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਭਨ੍ਤੇ, ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਕਦਾ ਪਨ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਆਗਮਿਸ੍ਸਤੀਤਿ? ਦਸਾਹਮਤ੍ਤੇਨ ਭਨ੍ਤੇਤਿ। ‘‘ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਆਨਨ੍ਦ, ਦਸਾਹਪਰਮਂ ਅਤਿਰੇਕਚੀਵਰਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਿਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਸਿ।

ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਥੇਵ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਮਨਾਪਂ ਲਭਤਿ, ਤਂ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਦੇਤਿ। ਸੋ ਇਮਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਨਿਟ੍ਠਭਾਤਿਕਂ ਥੇਰਸ੍ਸੇਵ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕਂ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਯੇਨਸ੍ਸ ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮੀ’’ਤਿ। ਏਵਂ ਕਿਰਸ੍ਸ ਅਹੋਸਿ – ‘‘ਉਪਜ੍ਝਾਯੋ ਮੇ ਮਹਾਪਞ੍ਞੋ, ਸੋ ਇਮਂ ਕਥਂ ਸਤ੍ਥੁ ਆਰੋਚੇਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਸਤ੍ਥਾ ਤਦਨੁਰੂਪਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। **ਕਥਾਪਾਭਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਥਾਯ ਮੂਲਂ। ਮੂਲਞ੍ਹਿ ‘‘ਪਾਭਤ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਅਪ੍ਪਕੇਨਾਪਿ ਮੇਧਾਵੀ, ਪਾਭਤੇਨ ਵਿਚਕ੍ਖਣੋ।
ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਂ, ਅਣੁਂ ਅਗ੍ਗਿਂਵ ਸਨ੍ਧਮ’’ਨ੍ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੪)।

ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਾਯਾਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਾਯ। ਕਿਂ ਪਨਾਨੇਨ ਭਗਵਾ ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋਤਿ? ਨੋ ਨ ਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬੋ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਦਿਵਾ ਨਵ ਵਾਰੇ, ਰਤ੍ਤਿਂ ਨਵ ਵਾਰੇਤਿ ਏਕਾਹਂ ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਵਾਰੇ ਉਪਟ੍ਠਾਨਮੇਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਪਨ ਸਤਵਾਰਂ ਵਾ

ਸਹਸ੍ਸਵਾਰਂ ਵਾ ਗਨ੍ਹੁਕਾਮੋ ਸਮਾਨੇਪਿ ਨ ਅਕਾਰਣਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਕਂ ਪਞ੍ਹਦ੍ਧਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਸੋ ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਤੇਨ ਕਥਾਪਾਭਤੇਨ ਗਨ੍ਹੁਕਾਮੋ ਏਵਮਾਹ।

ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤਧਮ੍ਮਵਿਨਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੬. **ਏਵਞ੍ਹੇਤਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਹੋਤੀ**ਤਿ ਭਗਵਾ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਆਰੋਚਿਤੇਪਿ ਯਸ੍ਮਾ ਨ ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਕਥਾਯ ਸਾਮਿਕੋ, ਚੁਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੋ ਪਨ ਸਾਮਿਕੋ। ਸੋਵ ਤਸ੍ਸਾ ਆਦਿਮਜ੍ਝਪਰਿਯੋਸਾਨਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ''ਏਵਞ੍ਹੇਤਂ, ਚੁਨ੍ਦ, ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ । ਤਸ੍ਸਤ੍ਥੋ – ਚੁਨ੍ਦ ਏਵਞ੍ਹੇਤਂ ਹੋਤਿ ਦੁਰਕ੍ਖਾਤਾਦਿਸਭਾਵੇ ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਸਾਵਕਾ ਦ੍ਵੇਧਿਕਜਾਤਾ ਭਣ੍ਡਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਮੁਖਸਤ੍ਤੀਹਿ ਵਿਤੁਦਨ੍ਤਾ ਵਿਹਰਨ੍ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇਨੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਂ ਪਾਕਟਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਦਿਤੋ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਮੇਵ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਧ ਚੁਨ੍ਦ ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਹੋਤਿ ਅਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਵੋਕ੍ਕਮ੍ਮ ਚ ਤਮ੍ਹਾ ਧਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਨ ਨਿਰਨ੍ਤਰਂ ਪੂਰੇਤਿ, ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਓਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਨ੍ਤਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਤਸ੍ਸ ਤੇ, ਆਵੁਸੋ, ਲਾਭਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤੁਯ੍ਹਂ ਏਤੇ ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਆਦਯੋ ਲਾਭਾ। **ਸੁਲਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤੇ ਸੁਲਦ੍ਧਂ। **ਤਥਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੂ**ਤਿ ਏਵਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤੁ। **ਯਥਾ ਤੇ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਤੇ ਆਕਾਰੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਧਮ੍ਮੋ ਕਥਿਤੋ। **ਯੋ ਚ ਸਮਾਦਪੇਤੀ**ਤਿ ਯੋ ਚ ਆਚਰਿਯੋ ਸਮਾਦਪੇਤਿ। **ਯਞ੍ਚ ਸਮਾਦਪੇਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਂ ਸਮਾਦਪੇਤਿ। **ਯੋ ਚ ਸਮਾਦਪਿਤੋ**ਤਿ ਯੋ ਚ ਏਵਂ ਸਮਾਦਪਿਤੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ। ਯਥਾ ਆਚਰਿਯੇਨ ਸਮਾਦਪਿਤਂ, ਤਥਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਜ੍ਜਤਿ। **ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ**ਤਿ ਤਯੋਪਿ ਤੇ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਆਚਰਿਯੋ ਸਮਾਦਪਿਤਤ੍ਤਾ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਤਿ, ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ, ਪਟਿਪਨ੍ਨਕੋ ਪਟਿਪਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਬਹੁਂ ਅਪੁਞ੍ਞਂ ਪਸਵਨ੍ਤੀ''ਤਿ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੬੭. ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ **ਞਾਯਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਕਾਰਣਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ। **ਞਾਯਮਾਰਾਧੇਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕਾਰਣਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਸ੍ਸਤਿ। **ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦੁਕ੍ਖਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਕਂ ਵੀਰਿਯਂ ਕਰੋਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਦੁਰਕ੍ਖਾਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਯੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ, ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਯੋ ਕੁਸੀਤੋ, ਸੋ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੮)।

ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਪ੍ਪਵੇਦਿਤਧਮ੍ਮਵਿਨਯਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੬੮. ਏਵਂ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਇਧ ਪਨ, ਚੁਨ੍ਦ, ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਹੋਤਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੋ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕੋ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਫਲਤ੍ਥਾਯ ਚ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿ।

੧੬੯. **ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸੁਖਨਿਪ੍ਫਾਦਕਂ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ''ਸ੍ਵਾਕ੍ਖਾਤੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਵਿਨਯੇ ਯੋ ਕੁਸੀਤੋ, ਸੋ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵਿਹਰਤਿ। ਯੋ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯੋ, ਸੋ ਸੁਖਂ ਵਿਹਰਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੧੯)।

੧੭੦. ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਸਂਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ **ਇਧ, ਚੁਨ੍ਦ, ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਲੋਕੇ ਉਦਪਾਦੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਵਿਞ੍ਞਾਪਿਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਅਬੋਧਿਤਤ੍ਥਾ। **ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਪਦਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਹਪਦੇਹਿ ਕਤਂ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਂ ਕਤਂ ਨ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਪਦਗਤ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਨ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਪਦੇਸੁ ਗਤਂ, ਨ ਏਕਸਙ੍ਗਹਜਾਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਪ੍ਪਾਟਿਹੀਰਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਂ। **ਯਾਵ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਹੀ**ਤਿ ਦੇਵਲੋਕਤੋ ਯਾਵ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਾ ਸੁਪ੍ਪਕਾਸਿਤਂ। **ਅਨੁਤਪ੍ਪੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨੁਤਾਪਕਰੋ ਹੋਤਿ। **ਸਤ੍ਥਾ ਚ ਨੋ ਲੋਕੇ**ਤਿ ਇਦਂ ਤੇਸਂ ਅਨੁਤਾਪਕਾਰਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਨਾਨੁਤਪ੍ਪੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਆਗਮ੍ਮ ਸਾਵਕੇਹਿ ਯਂ ਪਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਨੁਤਾਪਕਰੋ ਨ ਹੋਤਿ।

੧੭੨. **ਥੇਰੋ**ਤਿ ਥਿਰੋ ਥੇਰਕਾਰਕੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ''ਰਤ੍ਤਞ੍ਞੂ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨੇਵ। **ਏਤੇਹਿ ਚੇ ਪੀ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤੇਹਿ।

੧੭੩. **ਪਤ੍ਤਯੋਗਕ੍ਖੇਮਾ**ਤਿ ਚਤੂਹਿ ਯੋਗੇਹਿ ਖੇਮਤ੍ਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਇਧ ਯੋਗਕ੍ਖੇਮੰ ਨਾਮ, ਤੰ ਪਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਲੰ ਸਮਕ੍ਖਾਤੁੰ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾ ਗਹਿਤਤ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੰ ਸਮ੍ਮਾ ਆਚਿਕ੍ਖਿਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ।

੧੭੪. **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਵਾਸੰ ਵਸਮਾਨਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕਾ। **ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ**ਤਿ ਗਿਹਿਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾ। ''ਇਦ੍ਧਞ੍ਚੇਵ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ। **ਲਾਭਗ੍ਗਯਸਗ੍ਗਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਭਗ੍ਗਞ੍ਚੇਵ ਯਸਗ੍ਗਞ੍ਚ ਪਤ੍ਤੰ।

੧੭੫. **ਸਨ੍ਤਿ ਖੋ ਪਨ ਮੇ, ਚੁਨ੍ਦ, ਏਤਰਹਿ ਥੇਰਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਵਕਾ**ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾਦਯੋ ਥੇਰਾ। **ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ**ਤਿ ਖੇਮਾਥੇਰੀਉਪ੍ਪਲਵਣ੍ਣਥੇਰੀਆਦਯੋ। **ਉਪਾਸਕਾ ਸਾਵਕਾ ਗਿਹੀ ਓਦਾਤਵਤ੍ਥਵਸਨਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨੋ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਗਹਪਤਿਹਤ੍ਥਕਆਲ਼ਵਕਾਦਯੋ। **ਕਾਮਭੋਗਿਨੋ**ਤਿ ਚੂਲ਼ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਮਹਾਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕਾਦਯੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰਿਨਿਯੋ**ਤਿ ਨਨ੍ਦਮਾਤਾਦਯੋ। **ਕਾਮਭੋਗਿਨਿਯੋ**ਤਿ ਖੁਜ੍ਜੁਤ੍ਤਰਾਦਯੋ।

੧੭੬. **ਸਬ੍ਬਾਕਾਰਸਮ੍ਪਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਰਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ। **ਇਦਮੇਵ ਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ, ਇਮਮੇਵ ਧਮ੍ਮੰ ਸਮ੍ਮਾ ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨ ਵਦਮਾਨੋ ਵਦੇਯ੍ਯ। **ਉਦਕਾਸ੍ਸੁਦ**ਨ੍ਤਿ **ਉਦਕੋ ਸੁਦੰ। ਪਸ੍ਸੰ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਇਮੰ ਪਞ੍ਹੰ ਮਹਾਜਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿ। ਤੇਹਿ ''ਨ ਜਾਨਾਮ, ਆਚਰਿਯ, ਕਥੇਹਿ ਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੋ ਆਹ – ''ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਅਯੰ ਪਞ੍ਹੋ ਆਹਾਰਸਪ੍ਪਾਯੇ ਸਤਿ ਥੋਕੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾ ਕਥੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਾਸੇ ਮਹਾਸਕ੍ਕਾਰੇ ਕਤੇ ਤੰ ਪਞ੍ਹੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ **ਕਿਞ੍ਚ ਪਸ੍ਸੰ ਨ ਪਸ੍ਸਤੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਾਧੁਨਿਸਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁਨਿਸਿਤਸ੍ਸ ਤਿਖਿਣਸ੍ਸ, ਸੁਨਿਸਿਤਖੁਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਤਲੰ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਧਾਰਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਙ੍ਗਾਯਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੭੭. **ਸਙ੍ਗਮ੍ਮ ਸਮਾਗਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਮਾਗਨ੍ਤ੍ਵਾ। **ਅਤ੍ਥੇਨ ਅਤ੍ਥੰ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸਹ ਅਤ੍ਥੰ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨਪਿ ਸਹ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਸਮਾਨੇਨ੍ਤੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਙ੍ਗਾਯਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬੰ ਸਜ੍ਝਾਯਿਤਬ੍ਬੰ। **ਯਥਯਿਦੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਇਦੰ ਸਕਲੰ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੰ।

੧੭੮. **ਤਤ੍ਰ ਚੇ**ਤਿ ਤਤ੍ਰ ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ, ਤਸ੍ਸ ਵਾ ਭਾਸਿਤੇ। **ਅਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਮਿਚ੍ਛਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਚ ਮਿਚ੍ਛਾ ਰੋਪੇਤੀ**ਤਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰਮ੍ਮਣੰ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨੀ''ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੰ ਰੋਪੇਤਿ। **ਇਮਸ੍ਸ ਨੁ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਸਤਿਯੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਇਮਾਨਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ, ਉਦਾਹੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਨੀ''ਤਿ ਏਤਾਨਿ ਵਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ। **ਕਤਮਾਨਿ ਓਪਾਯਿਕਤਰਾਨੀ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਕਤਮਾਨਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਉਪਪਨ੍ਨਤਰਾਨਿ ਅਲ੍ਲੀਨਤਰਾਨਿ। **ਇਮੇਸਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੰ ''ਸਤਿਯੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਅਯੰ ਅਤ੍ਥੋ, ਉਦਾਹੁ ''ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਸੋ ਅਤ੍ਥੋਤਿ? **ਇਮਸ੍ਸ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਆਰਮ੍ਮਣੰ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ। **ਯਾ ਚੇਵ ਏਤਾਨੀ**ਤਿ ਯਾਨਿ ਚੇਵ ਏਤਾਨਿ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਯਾ ਚੇਵ ਏਸੋ**ਤਿ ਯੋ ਚੇਵ ਏਸ ਮਯਾ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਸੋ ਨੇਵ ਉਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਤਾਵ ਸਮ੍ਮਾ ਅਤ੍ਥੇ ਚ ਸਮ੍ਮਾ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇ ਚ ਠਾਤਬ੍ਬੰ। ਸੋ ਪਨ ਨੇਵ ਉਸ੍ਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ, ਨ ਅਪਸਾਦੇਤਬ੍ਬੋ। **ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਜਾਨਾਪੇਤਬ੍ਬੋ। **ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸਾ**ਤਿ ''ਸਤਿਯੇਵ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਚ। **ਤੇਸਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ''ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨੰ। **ਨਿਸਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਸਾਮਨਤ੍ਥੰ ਧਾਰਣਤ੍ਥੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੧੮੧. **ਤਾਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਦਿਸਂ। **ਅਤ੍ਥੂਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇਨ ਉਪੇਤਂ ਅਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਰਂ। **ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੂਪੇਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਹਿ ਉਪੇਤਂ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਂ ਵਿਞ੍ਞਾਤਾਰਂ। ਏਵਂ ਏਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਪਸਂਸਥ। ਏਸੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਵਕੋ ਨਾਮ, ਬੁਦ੍ਧੋ ਨਾਮ ਏਸ ਚੁਨ੍ਦਾਤਿ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਠਾਨੇ ਠਪੇਸਿ।

ਪਚ੍ਚਯਾਨੁਞ੍ਞਾਤਕਾਰਣਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੨. ਇਦਾਨਿ ਤਤੋਪਿ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰਂ ਦੇਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ **ਨ ਵੋ ਅਹਂ, ਚੁਨ੍ਦ**ਾਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾ ਆਸਵਾ ਨਾਮ ਇਧਲੋਕੇ ਪਚ੍ਚਯਹੇਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ ਆਸਵਾ। ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ ਆਸਵਾ ਨਾਮ ਪਰਲੋਕੇ ਭਣ੍ਡਨਹੇਤੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਾ ਆਸਵਾ। **ਸਂਵਰਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਤੇ ਨ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਪਿਦਹਨਾਯ। **ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ**ਤਿ ਮੂਲਘਾਤੇਨ ਪਟਿਹਨਨਾਯ। **ਅਲਂ ਵੋ ਤਂ ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ**ਤਿ ਤਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯ ਸਮਤ੍ਥਂ। ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ, ਯਂ ਵੋ ਮਯਾ ਚੀਵਰਂ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਦਪ੍ਪਂ ਵਾ ਮਾਨਂ ਵਾ ਕੁਰੁਮਾਨਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਨ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ, ਤਂ ਪਨ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸੀਤਪ੍ਪਟਿਘਾਤਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਸੁਖਂ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰਂ ਕਰਿਸ੍ਸਥਾਤਿ ਅਨੁਞ੍ਞਾਤਂ। ਯਥਾ ਚ ਚੀਵਰਂ, ਏਵਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦਯੋਪਿ। ਅਨੁਪਦਸਂਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੩. **ਸੁਖਲ੍ਲਿਕਾਨੁਯੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਲ੍ਲਿਯਨਾਨੁਯੋਗਂ, ਸੁਖਸੇਵਨਾਧਿਮੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਖੇਤੀ**ਤਿ ਸੁਖਿਤਂ ਕਰੋਤਿ। **ਪੀਣੇਤੀ**ਤਿ ਪੀਣਿਤਂ ਥੂਲਂ ਕਰੋਤਿ।

੧੮੬. **ਅਟ੍ਠਿਤਧਮ੍ਮਾ**ਤਿ ਨਟ੍ਠਿਤਸਭਾਵਾ। ਜਿਵ੍ਹਾ ਨੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਯਂ ਯਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਮਗ੍ਗਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਫਲਂ ਕਦਾਚਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਜਾਨਤਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਜਾਨਨ੍ਤੇਨ। **ਪਸ੍ਸਤਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਨ। **ਗਮ੍ਭੀਰਨੇਮੋ**ਤਿ ਗਮ੍ਭੀਰਭੂਮਿਂ ਅਨੁਪਵਿਟ੍ਠੋ। **ਸੁਨਿਖਾਤੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਖਾਤੋ। **ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਖੀਣਾਸਵੋ ਅਭਬ੍ਬੋ ਨਵ ਠਾਨਾਨਿ ਅਜ੍ਝਾਚਰਿਤੁਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਨਜ੍ਝਾਚਾਰੋ ਅਚਲੋ ਅਸਮ੍ਪਵੇਧੀ। ਤਤ੍ਥ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣਂ ਜੀਵਿਤਾ ਵੋਰੋਪਨਾਦੀਸੁ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਅਭਬ੍ਬਾ। **ਸਨ੍ਨਿਧਿਕਾਰਕਂ ਕਾਮੇ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇ ਚ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇ ਚ ਸਨ੍ਨਿਧਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਗਾਰਿਕਭੂਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਗਿਹਿਭੂਤੋ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਅਭਬ੍ਬੋ।

ਪਞ੍ਹਬ੍ਯਾਕਰਣਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੭. ਅਗਾਰਮਜ੍ਝੇ ਵਸਨ੍ਤਾ ਹਿ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋ ਯਾਵਜੀਵਂ ਗਿਹਿਬ੍ਯਞ੍ਜਨੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਪਨ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾਵ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਤਿ ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਤਿ ਵਾ। ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਾਦੀਸੁ ਕਾਮਾਵਚਰਦੇਵੇਸੁ ਮੁਹੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਭਾਵਾ। ਭੁਮ੍ਮਦੇਵਤ੍ਤਭਾਵੇ ਪਨ ਠਿਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਵਾਪਿ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਸੇਨ ਅਯਂ ਪਞ੍ਹੋ ਆਗਤੋ। ਭਿਨ੍ਨਦੋਸਤ੍ਤਾ ਪਨਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਤੀਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਰਂ ਅਪਰਿਚ੍ਛੇਦਂ ਮਹਨ੍ਤਂ। **ਨੋ ਚ ਖੋ ਅਨਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਤਂ ਪਨ ਅਦ੍ਧਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਏਵਂ ਨ ਪਞ੍ਞਪੇਤਿ, ਅਤੀਤਮੇਵ ਮਞ੍ਞੇ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਨ ਅਨਾਗਤਂ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਅਤੀਤੇ ਅਡ੍ਢਛਟ੍ਠਸਤਜਾਤਕਾਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਅਨਾਗਤੇ ਏਵਂ ਬਹੁਂ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਂ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤੀਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਮਞ੍ਞਮਾਨਾ ਏਵਂ ਵਦੇਯ੍ਯੁਂ। **ਤਯਿਦਂ ਕਿਂ ਸੂ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਅਪਞ੍ਞਾਪਨਂ ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ? **ਕਥਂਸੂ**ਤਿ ਕੇਨ ਨੁ ਖੋ ਕਾਰਣੇਨ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋਯੇਵ ਨੁ ਖੋ ਅਨਾਗਤਂ ਨਾਨੁਸ੍ਸਰਤਿ, ਅਨਨੁਸ੍ਸਰਿਤੁਕਾਮਤਾਯ ਨਾਨੁਸ੍ਸਰਤੀਤਿ। **ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕੇਨ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੇਨਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਸਮਤ੍ਥਤਾਯ ਦਸ੍ਸਨਭੂਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥਵਿਹਿਤਕੇਨ ਞਾਣੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤੇਨ, ਅਞ੍ਞਵਿਹਿਤਕਂ ਅਞ੍ਞਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਸਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਚਰਤੋ ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ

ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸਞ੍ਚ ਞਾਣੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਰਿਵ ਬਾਲਾ ਅਬਜਤ੍ਤਾ, ਏਵੰ ਮਞ੍ਞਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਸਤਾਨੁਸਾਰੀਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਕੰ। **ਯਾਵਤਕੰ ਆਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਞਾਤੁੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੰ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਞਾਣੰ ਪੇਸੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਦੁਬ੍ਬਲਪਤ੍ਤਪੁਟੇ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਾਰਾਚੋ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤੰ ਅਨਿਵਾਰਿਤੰ ਞਾਣੰ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੇਨ ਯਾਵਤਕੰ ਆਕਙ੍ਖਤਿ ਤਾਵਤਕੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤਿ। **ਬੋਧਿਜ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਮੂਲੇ ਜਾਤੰ। **ਞਾਣੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਞਾਣੇਨ ਜਾਤਿਮੂਲਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਅਯਮਨ੍ਤਿਮਾ ਜਾਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿਦਾਨਿ ਪੁਨਬ੍ਭ**ਵੋਤਿ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਞਾਣੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਇਧਲੋਕਤ੍ਥੰ ਵਾ ਪਰਲੋਕਤ੍ਥੰ ਵਾ ਨਿਸ੍ਸਿਤੰ। **ਨ ਤੰ ਤਥਾਗਤੋ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਭਾਰਤਯੁਦ੍ਧਸੀਤਾਹਰਣਸਦਿਸੰ ਅਨਿਯ੍ਯਾਨਿਕਕਥੰ ਤਥਾਗਤੋ ਨ ਕਥੇਤਿ। **ਭੂਤੰ ਤਚ੍ਛੰ ਅਨਤ੍ਥਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਜਕਥਾਦਿਤਿਰਚ੍ਛਾਨਕਥੰ। **ਕਾਲਞ੍ਞੂ ਤਥਾਗਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਕਾਲੰ ਜਾਨਾਤਿ। ਸਹੇਤੁਕੰ ਸਕਾਰਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਯੁਤ੍ਤਪਤ੍ਤਕਾਲੇਯੇਵ ਕਥੇਤਿ।

੧੮੮. **ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ** ਵ**ੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਯਥਾ ਗਦਿਤਬ੍ਬੰ, ਤਥਾ ਤਥੇਵ ਗਦਨਤੋ ਦਕਾਰਸ੍ਸ ਤਕਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਟ੍ਠ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਾਯਤਨੰ। **ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਦ੍ਦਾਯਤਨੰ। **ਮੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਵਾ ਗਹੇਤਬ੍ਬਤੋ ਗਨ੍ਧਾਯਤਨੰ ਰਸਾਯਤਨੰ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਯਤਨੰ। **ਵਿਞ੍ਞਾਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਦਿਧਮ੍ਮਾਯਤਨੰ। **ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ। **ਪਰਿਯੇਸਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਅਪਤ੍ਤੰ ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤੰ। **ਅਨੁਵਿਚਰਿਤੰ ਮਨਸਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਸਞ੍ਚਰਿਤੰ। ''ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧ''ਨ੍ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਏਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਯਞ੍ਹਿ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਇਮਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਨੀਲੰ ਪੀਤਕਨ੍ਤਿਆਦਿ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ''ਅਯੰ ਸਤ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਇਮੰ ਨਾਮ ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਸੁਮਨੋ ਵਾ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਵਾ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ । ਤਥਾ ਯੰ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਇਮਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਭੇਰਿਸਦ੍ਦੋ ਮੁਦਿਙ੍ਗਸਦ੍ਦੋਤਿਆਦਿ ਸਦ੍ਦਾਰਮ੍ਮਣੰ ਸੋਤਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। ਮੂਲਗਨ੍ਧੋ ਤਚਗਨ੍ਧੋਤਿਆਦਿ ਗਨ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣੰ ਘਾਨਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। ਮੂਲਰਸੋ ਖਨ੍ਧਰਸੋਤਿਆਦਿ ਰਸਾਰਮ੍ਮਣੰ ਜਿਵ੍ਹਾਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। ਕਕ੍ਖਲੰ ਮੁਦੁਕਨ੍ਤਿਆਦਿ ਪਥਵੀਧਾਤੁਤੇਜੋਧਾਤੁਵਾਯੋਧਾਤੁਭੇਦੰ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੰ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ। ''ਅਯੰ ਸਤ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਇਮੰ ਨਾਮ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਾਰਮ੍ਮਣੰ ਫੁਸਿਤ੍ਵਾ ਸੁਮਨੋ ਵਾ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਵਾ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ। ਤਥਾ ਯੰ ਅਪਰਿਮਾਣਾਸੁ ਲੋਕਧਾਤੂਸੁ ਇਮਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾਦਿਭੇਦੰ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣੰ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰਸ੍ਸ ਆਪਾਥਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ''ਅਯੰ ਸਤ੍ਤੋ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਖਣੇ ਇਦੰ ਨਾਮ ਧਮ੍ਮਾਰਮ੍ਮਣੰ ਵਿਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਸੁਮਨੋ ਵਾ ਦੁਮ੍ਮਨੋ ਵਾ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ ਵਾ ਜਾਤੋ''ਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਤੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਏਵੰ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧੰ।

ਯਞ੍ਹਿ , ਚੁਨ੍ਦ, ਇਮੇਸੰ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਦਿਟ੍ਠੰ ਸੁਤੰ ਮੁਤੰ ਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਤਤ੍ਥ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਵਾ ਅਸੁਤੰ ਵਾ ਅਮੁਤੰ ਵਾ ਅਵਿਞ੍ਞਾਤੰ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮਸ੍ਸ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ। ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਤੰ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਞਾਣੇਨ ਅਸਚ੍ਛਿਕਤੰ ਨਾਮ। ''ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ। ਯੰ ਯਥਾ ਲੋਕੇਨ ਗਤੰ ਤਸ੍ਸ ਤਥੇਵ ਗਤਤ੍ਤਾ ''ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਪਾਲ਼ਿਯੰ ਪਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ, ਤੰ ਗਤਸਦ੍ਦੇਨ ਏਕਤ੍ਥੰ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਵਾਰੇਸੁ ''ਤਥਾਗਤੋ''ਤਿ ਨਿਗਮਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ, ਤਸ੍ਸ ਯੁਤ੍ਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ** ਤਥਾਗਤਸਦ੍ਦਵਿਤ੍ਥਾਰੇ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

ਅਬ੍ਯਾਕਤਟ੍ਠਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੧੮੯. ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਸਮਤੰ ਅਨੁਤ੍ਤਰਤੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤੰ ਧਮ੍ਮਰਾਜਭਾਵੰ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ''ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ ਲਦ੍ਧੀਸੁ ਮਯਾ ਅਞ੍ਞਾਤੰ ਅਦਿਟ੍ਠੰ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਮਮ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਪਰਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਨ੍ਤੋ **ਠਾਨੰ ਖੋ ਪਨੇਤੰ, ਚੁਨ੍ਦ,**

ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਤਥਾਗਤੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤੋ। **ਨ ਹੇਤੰ, ਆਵੁਸੋ, ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤੰ ਨ ਹੋਤਿ। **ਨ ਚ ਧਮ੍ਮਸੰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨ ਹੋਤਿ। **ਨ ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਿਤਸ੍ਸ ਸਕਲਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤੰ ਨ ਹੋਤਿ।

੧੯੦. ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਖੋਤਿਆਦੀਸੁ ਤਣ੍ਹੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਇਦੰ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਬਜਾਕਤੰ। ਤਸ੍ਸੇਵ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਭਾਵਿਕਾ ਜਨਿਕਾ ਤਣ੍ਹਾ **ਦੁਕ੍ਖਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ ਬਜਾਕਤੰ। ਉਭਿਨ੍ਨੰ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿ **ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਬਜਾਕਤੰ। ਦੁਕ੍ਖਪਰਿਜਾਨਨੇ ਸਮੁਦਯਪਜਹਨੇ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਛਿਕਰਣੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ **ਦੁਕ੍ਖਨਿਰੋਧਗਾਮਿਨੀ ਪਟਿਪਦਾ**ਤਿ ਬਜਾਕਤੰ। ''ਏਤਞ੍ਹਿ, ਆਵੁਸੋ, ਅਤ੍ਥਸੰਹਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਏਤੰ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਅਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਨਿਸ੍ਸਿਤੰ ਸਕਲਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿ ਪਧਾਨੰ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਨ੍ਤਿ ਅਯਮਤ੍ਥੋ।

ਪੁਬ੍ਬਨ੍ਤਸਹਗਤਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੧. ਇਦਾਨਿ ਯੰ ਤੰ ਮਯਾ ਨ ਬਜਾਕਤੰ, ਤੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੇਨ ਨ ਬਜਾਕਤਨ੍ਤਿ ਮਾ ਏਵੰ ਸਞ੍ਞਮਕੰਸੁ। ਜਾਨਨ੍ਤੋਵ ਅਹੰ ਏਵੰ ''ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਬਜਾਕਤੇਪਿ ਅਤ੍ਥੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਨ ਬਜਾਕਰਿੰ। ਯੰ ਪਨ ਯਥਾ ਬਜਾਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਮਯਾ ਬਜਾਕਤਮੇਵਾਤਿ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **ਯੇਪਿ ਤੇ, ਚੁਨ੍ਦਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਵ **ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾ**, ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਿਤਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨੰ ਸਚ੍ਚੰ। **ਮੋਘਮਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸੰ ਵਚਨੰ ਮੋਘੰ। **ਅਸਯੰਕਾਰੋ**ਤਿ ਅਸਯੰ ਕਤੋ।

੧੯੨. **ਤਤ੍ਰਾ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਸੁ। **ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਇਦੰ ਆਵੁਸੋ ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ, ਆਵੁਸੋ, ਯੰ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਸ੍ਸਤੋ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਇਦਮਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਉਦਾਹੁ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਮਹੰ ਤੇ ਪੁਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਞ੍ਚ ਖੋ ਤੇ ਏਵਮਾਹੰਸੂ**ਤਿ ਯੰ ਪਨ ਤੇ ''ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚੰ ਮੋਘਮਞ੍ਞ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਤੇਸੰ ਨਾਨੁਜਾਨਾਮਿ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਦਿਟ੍ਠਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ। **ਸਮਸਮ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੇਨ ਞਾਣੇਨ ਸਮੰ। **ਯਦਿਦੰ ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਅਯੰ ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਏਤ੍ਥ ਅਹਮੇਵ ਭਿਯ੍ਯੋ ਉਤ੍ਤਰਿਤਰੋ ਨ ਮਯਾ ਸਮੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਯਞ੍ਚ ਵੁਤ੍ਤੰ ''ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਯਞ੍ਚ ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਉਭਯਮੇਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕੰ। ਭੇਦਤੋ ਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਦ੍ਵਯੰ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਦਿਟ੍ਠਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਾਮ ਖਨ੍ਧਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਧਾਤੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਆਯਤਨਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਸਚ੍ਚਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਛ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯੋ। ਇਧ ਪਨ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚੇਵ ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਚ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀਤਿ ਏਤ੍ਥਾਪਿ। ਭਗਵਾ ਹਿ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ, ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾਪਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰੋ। ਤੇਨਾਹ – ''ਅਹਮੇਵ ਤਤ੍ਥ ਭਿਯ੍ਯੋ ਯਦਿਦੰ ਅਧਿਪਞ੍ਞਤ੍ਤੀ''ਤਿ।

੧੯੬. **ਪਹਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਪਜਹਨਤ੍ਥੰ। **ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। **ਦੇਸਿਤਾ**ਤਿ ਕਥਿਤਾ। **ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਠਪਿਤਾ। ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਯ ਹਿ ਘਨਵਿਨਿਬ੍ਭੋਗੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮੇਸੁ ਯਾਥਾਵਤੋ ਦਿਟ੍ਠੇਸੁ ''ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰਪੁਞ੍ਜੋਯੰ ਨਯਿਧ ਸਤ੍ਤੁਪਲਬ੍ਭਤੀ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਤੋ ਸਬ੍ਬਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਪਹਾਨੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਦਿਟ੍ਠਿਨਿਸ੍ਸਯਾਨੰ ਪਹਾਨਾਯ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯ ਏਵੰ ਮਯਾ ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ ਦੇਸਿਤਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਾ''ਤਿ। ਸੇਸੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਪਾਸਾਦਿਕਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੭. ਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੧੯੯. ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ। **ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਿਮਾਨੀ**ਤਿ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸ ਇਮਾਨਿ। **ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨੀ**ਤਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ''ਅਯਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ''ਤਿ ਸਞ੍ਜਾਨਨਕਾਰਣਾਨਿ। ''ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿ ਮਹਾਪਦਾਨੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

''ਬਾਹਿਰਕਾਪਿ ਇਸਯੋ ਧਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਚ ਖੋ ਜਾਨਨ੍ਤਿ 'ਇਮਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਤ੍ਤਾ ਇਮਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਪਟਿਲਭਤੀ'ਤਿ'' ਕਸ੍ਮਾ ਆਹ? ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਰੂਪਤ੍ਤਾ। ਇਦਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਸਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਂ। ਸਾ ਪਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ ਕਤ੍ਥ ਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾ? ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰੇ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਸਾਵਤ੍ਥਿਵਾਸਿਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹੇਸੁ ਚ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਚ ਸਨ੍ਥਾਗਾਰਾਦੀਸੁ ਚ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਕਥਂ ਸਮੁਟ੍ਠਾਪੇਸੁਂ – ''ਭਗਵਤੋ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਬ੍ਯਾਮਪ੍ਪਭਾ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਚ ਭਗਵਤੋ ਕਾਯੋ, ਸਬ੍ਬਫਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ ਵਿਯ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ, ਵਿਕਸਿਤਮਿਵ ਕਮਲਵਨਂ, ਨਾਨਾਰਤਨਵਿਚਿਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਤੋਰਣਂ, ਤਾਰਾਮਰਿਚਿਵਿਰੋਚਮਿਵ ਗਗਨਤਲਂ, ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਵਿਧਾਵਮਾਨਾ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨਾ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਰਸ੍ਮਿਯੋ ਮੁਞ੍ਚਨ੍ਤੋ ਅਤਿਵਿਯ ਸੋਭਤਿ। ਭਗਵਤੋ ਚ ਇਮਿਨਾ ਨਾਮ ਕਮ੍ਮੇਨ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਕਥਿਤਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਯਾਗੁਉਲ੍ਲੁਙ੍ਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਪਨ ਕਟਚ੍ਛੁਭਤ੍ਤਮਤ੍ਤਂ ਵਾ ਪੁਬ੍ਬੇ ਦਿਨ੍ਨਪਚ੍ਚਯਾ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਭਗਵਤਾ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਸਤ੍ਥਾ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਸਿ, ਯੇਨਸ੍ਸ ਇਮਾਨਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀ''ਤਿ।

ਅਥਾਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਚਰਨ੍ਤੋ ਇਮਂ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਕਤਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚੋ ਵਿਹਾਰਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਵਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਠਿਤੋ ''ਮਯਾ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਏਕਾ ਕਥਾ ਸੁਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਭਗਵਤਾ ''ਕਿਂ ਤੇ, ਆਨਨ੍ਦ, ਸੁਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬਂ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਤ੍ਥਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਹਾਪੁਰਿਸਸ੍ਸ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨੀ''ਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ, ਤਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥਂ ਏਵਮਾਹ।

ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੧. ਪੁਰਿਮਂ ਜਾਤਿਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਜਾਤਵਸੇਨ ''ਜਾਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਤਥਾ ਭਵਨਵਸੇਨ ''ਭਵੋ''ਤਿ, ਨਿਵੁਤ੍ਥਵਸੇਨ ਆਲਯਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ''ਨਿਕੇਤੋ''ਤਿ। ਤਿਣ੍ਣਮ੍ਪਿ ਪਦਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਨਿਵੁਤ੍ਥਕ੍ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨੇ ਠਿਤੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਦਾਨਿ ਯਸ੍ਮਾ ਤਂ ਖਨ੍ਧਸਨ੍ਤਾਨਂ ਦੇਵਲੋਕਾਦੀਸੁਪਿ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਲਕ੍ਖਣਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਸਮਤ੍ਥਂ ਪਨ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਂ ਤਤ੍ਥ ਨ ਸੁਕਰਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤਸ੍ਸੇਵ ਸੁਕਰਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾਭੂਤੇਨ ਯਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ, ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਆਹ। ਅਕਾਰਣਂ ਵਾ ਏਤਂ। ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਮਿਗਮਹਿੰਸਵਾਨਰਾਦਿਭੂਤੋਪਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਪਾਰਮਿਯੋ ਪੂਰੇਤਿਯੇਵ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨ ਏਵਰੂਪੇ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਠਿਤੇਨ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਦੀਪੇਤੁਂ, ਮਨੁਸ੍ਸਭਾਵੇ ਠਿਤੇਨ ਕਤਕਮ੍ਮਂ ਪਨ ਸਕ੍ਕਾ ਸੁਖੇਨ ਦੀਪੇਤੁਂ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਪੁਬ੍ਬੇ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੋ ਸਮਾਨੋ''ਤਿ ਆਹ।

ਦਲ਼੍ਹਸਮਾਦਾਨੋਤਿ ਥਿਰਗਹਣੋ। **ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ। **ਅਵਤ੍ਥਿਤਸਮਾਦਾਨੋ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਲਗਹਣੋ ਅਨਿਵਤ੍ਤਿਤਗਹਣੋ। ਮਹਾਸਤ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਤੋ ਅਗ੍ਗਿਂ ਪਤ੍ਵਾ ਕੁਕ੍ਕੁਟਪਤ੍ਤਂ ਵਿਯ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਟਿਕੁਟਤਿ, ਕੁਸਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਵਿਤਾਨਂ ਵਿਯ ਪਸਾਰਿਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦਲ਼੍ਹਸਮਾਦਾਨੋ ਹੋਤਿ ਅਵਤ੍ਥਿਤਸਮਾਦਾਨੋ। ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਦੇਵੇਨ ਵਾ ਮਾਰੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਵਾ ਕੁਸਲਸਮਾਦਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁਂ।

ਤਤ੍ਰਿਮਾਨਿ ਵਤ੍ਥੂਨਿ – ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਕਲਨ੍ਦਕਯੋਨਿਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿ। ਅਥ ਦੇਵੇ ਵੁਟ੍ਠੇ ਓਘੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੁਲਾਵਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਮੇਵ ਪਵੇਸੇਸਿ। ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ''ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਨੀਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਨਙ੍ਗੁਟ੍ਠਂ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਤੇਮੇਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਉਦਕਂ ਬਹਿ ਖਿਪਿ। ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਸਕ੍ਕੋ ਆਵਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਗਮ੍ਮ ''ਕਿਂ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ? ਸੋ ਤਸ੍ਸ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਸਕ੍ਕੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਤੋ ਉਦਕਸ੍ਸ ਦੁਨ੍ਨੀਹਰਣੀਯਭਾਵਂ ਕਥੇਸਿ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਤਾਦਿਸੇਨ ਕੁਸੀਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤੁਮ੍ਪਿ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ''ਮਾ ਇਧ ਤਿਟ੍ਠਾ''ਤਿ ਅਪਸਾਰੇਸਿ। ਸਕ੍ਕੋ ''ਅਨੋਮਪੁਰਿਸੇਨ ਗਹਿਤਗਹਣਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਤੁਟ੍ਠੋ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਕੇ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਮਹਾਜਨਕਕਾਲੇਪਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਤਰਮਾਨੋ ''ਕਸ੍ਮਾ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਂ ਤਰਸੀ''ਤਿ ਦੇਵਤਾਯ ਪੁਟ੍ਠੋ ''ਪਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕੁਲਸਨ੍ਤਕੇ ਰਟ੍ਠੇ ਰਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦਾਤੁਂ ਤਰਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਤਤੋ ਦੇਵਤਾਯ – ''ਅਯਂ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋ ਗਮ੍ਭੀਰੋ ਚੇਵ ਪੁਥੁਲੋ ਚ, ਕਦਾ ਨਂ ਤਰਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸੋ ਆਹ ''ਤਵੇਸੋ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦਸਦਿਸੋ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਨ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਆਗਮ੍ਮ ਖੁਦ੍ਦਕਮਾਤਿਕਾ ਵਿਯ ਖਾਯਤਿ। ਤ੍ਵਂਯੇਵ ਮਂ ਦਕ੍ਖਿਸ੍ਸਸਿ ਸਮੁਦ੍ਦਂ ਤਰਿਤ੍ਵਾ ਸਮੁਦ੍ਦਪਾਰਤੋ ਧਨਂ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਕੁਲਸਨ੍ਤਕਂ ਰਜ੍ਜਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦਦਮਾਨ''ਨ੍ਤਿ। ਦੇਵਤਾ ''ਅਨੋਮਪੁਰਿਸੇਨ ਗਹਿਤਗਹਣਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਂ ਆਲਿਙ੍ਗੇਤ੍ਵਾ ਹਰਿਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯਾਨੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਸਿ। ਸੋ ਛਤ੍ਤਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਦਿਵਸੇ ਦਿਵਸੇ ਪਞ੍ਚਸਤਸਹਸ੍ਸਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਪਰਭਾਗੇ ਨਿਕ੍ਖਮ੍ਮ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ। ਏਵਂ ਮਹਾਸਤ੍ਤੋ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕੇਨਚਿ ਸਮਣੇਨ ਵਾ…ਪੇ॰… ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਨਾ ਵਾ ਕੁਸਲਸਮਾਦਾਨਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁਂ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਦਲ੍ਹਸਮਾਦਾਨੋ ਅਹੋਸਿ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਵਤ੍ਥਿਤਸਮਾਦਾਨੋ''ਤਿ।

ਇਦਾਨਿ ਯੇਸੁ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਅਵਤ੍ਥਿਤਸਮਾਦਾਨੋ ਅਹੋਸਿ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਾਯਸੁਚਰਿਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਦਾਨਸਂਵਿਭਾਗੇ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਾਨਮੇਵ ਦਿਯ੍ਯਨਵਸੇਨ ਦਾਨਂ, ਸਂਵਿਭਾਗਕਰਣਵਸੇਨ ਸਂਵਿਭਾਗੋ। **ਸੀਲਸਮਾਦਾਨੇ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਦਸਸੀਲਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਪੂਰਣਕਾਲੇ। **ਉਪੋਸਥੂਪਵਾਸੇ**ਤਿ ਚਾਤੁਦ੍ਦਸਿਕਾਦਿਭੇਦਸ੍ਸ ਉਪੋਸਥਸ੍ਸ ਉਪਵਸਨਕਾਲੇ। **ਮਤ੍ਤੇਯ੍ਯਤਾਯਾ**ਤਿ ਮਾਤੁਕਾਤਬ੍ਬਵਤ੍ਤੇ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਸੁ ਚਾ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਸੁ ਚ ਏਵਰੂਪੇਸੁ। **ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥਿ ਕੁਸਲਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਧਿਕੁਸਲਾ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਕੁਸਲਾ ਕੁਸਲਾ ਨਾਮ, ਰੂਪਾਵਚਰਾ ਅਧਿਕੁਸਲਾ। ਉਭੋਪਿ ਤੇ ਕੁਸਲਾ ਨਾਮ, ਅਰੂਪਾਵਚਰਾ ਅਧਿਕੁਸਲਾ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇ ਕੁਸਲਾ ਨਾਮ, ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਾ ਕੁਸਲਾ ਅਧਿਕੁਸਲਾ ਨਾਮ। ਤੇਪਿ ਕੁਸਲਾ ਨਾਮ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਾ ਕੁਸਲਾ ਅਧਿਕੁਸਲਾ। ਤੇਪਿ ਕੁਸਲਾ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਪ੍ਪਟਿਲਾਭਪਚ੍ਚਯਾ ਪਨ ਕੁਸਲਾ ਇਧ ''ਅਧਿਕੁਸਲਾ''ਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਤੇਸੁ ਅਧਿਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਦਲ੍ਹਸਮਾਦਾਨੋ ਅਹੋਸਿ ਅਵਤ੍ਥਿਤਸਮਾਦਾਨੋ।

ਕਟਤ੍ਤਾ ਉਪਚਿਤਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਸਕਿਮ੍ਪਿ ਕਤਂ ਕਤਮੇਵ, ਅਭਿਣ੍ਹਕਰਣੇਨ ਪਨ ਉਪਚਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਪਿਣ੍ਡੀਕਤਂ ਰਾਸੀਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਮਯਾ ਕਤਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਅਤਿਸਮ੍ਬਾਧਂ, ਭਵਗ੍ਗਂ ਅਤਿਨੀਚਂ, ਏਵਂ ਮੇ ਉਸ੍ਸਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਵਿਪੁਲਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਣਤ੍ਤਾ। ਇਮਿਨਾ ''ਅਨਨ੍ਤਂ ਅਪਰਿਮਾਣਂ ਮਯਾ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਅਧਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਭਵਤਿ, ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਦੇਵੇਹਿ ਅਤਿਰੇਕਂ ਲਭਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਟਿਲਭਤੀ**ਤਿ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ।

ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੇਹਿ ਪਾਦਤਲੇਹੀਤਿ ਇਦਂ ''ਸਮਂ ਪਾਦਂ ਭੂਮਿਯਂ ਨਿਕ੍ਖਿਪਤੀ''ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਵਚਨਂ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਵਨ੍ਤੇਹੀਤਿ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸਵਨ੍ਤੇਹਿ, ਨ ਏਕੇਨ ਪਦੇਸੇਨ ਪਠਮਂ ਫੁਸਤਿ, ਨ ਏਕੇਨ ਪਚ੍ਛਾ, ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਪਾਦਤਲੇਹਿ ਸਮਂ ਫੁਸਤਿ, ਸਮਂ ਉਦ੍ਧਰਤਿ। ਸਚੇਪਿ ਹਿ ਤਥਾਗਤੋ ''ਅਨੇਕਸਤਪੋਰਿਸਂ ਨਰਕਂ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਦਂ ਅਭਿਨੀਹਰਤਿ। ਤਾਵਦੇਵ ਨਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਵਾਤਪੂਰਿਤਾ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਾਰਭਸ੍ਤਾ ਉਨ੍ਨਮਿਤ੍ਵਾ ਪਥਵਿਸਮਂ ਹੋਤਿ। ਉਨ੍ਨਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਪਿ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਤਿ। ''ਦੂਰੇ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਭਿਨੀਹਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਨੇਰੁਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿ ਪਬ੍ਬਤੋ ਸੁਸੇਦਿਤਵੇਤ੍ਤਙ੍ਕੁਰੋ ਵਿਯ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਸਮੀਪਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ਯਮਕਪਾਟਿਹਾਰਿਯਂ ਕਤ੍ਵਾ ''ਯੁਗਨ੍ਧਰਪਬ੍ਬਤਂ ਅਕ੍ਕਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਪਾਦੇ ਅਭਿਨੀਹਟੇ ਪਬ੍ਬਤੋ ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਸਮੀਪਂ ਆਗਤੋ। ਸੋਪਿ ਤਂ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਦੁਤਿਯਪਾਦੇਨ ਤਾਵਤਿਂਸਭਵਨਂ ਅਕ੍ਕਮਿ। ਨ ਹਿ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਸਮਂ ਭਵਿਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਖਾਣੂ ਵਾ ਕਣ੍ਟਕੋ ਵਾ ਸਕ੍ਖਰਾ ਵਾ ਕਥਲਾ ਵਾ ਉਚ੍ਚਾਰਪਸ੍ਸਾਵਖੇਲ਼ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਾਦੀਨਿ ਵਾ ਪੁਰਿਮਤਰਂ ਵਾ

ਅਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਾ ਪਥਵਿਂ ਪਵਿਸਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਹਿ ਸੀਲਤੇਜੇਨ ਪੁਞ੍ਞਤੇਜੇਨ ਧਮ੍ਮਤੇਜੇਨ ਦਸਨ੍ਨਂ ਪਾਰਮੀਨਂ ਆਨੁਭਾਵੇਨ ਅਯਂ ਮਹਾਪਥਵੀ ਸਮ੍ਮਾ ਮੁਦੁਪੁਪ੍ਫਾਭਿਕਿਣ੍ਣਾ ਹੋਤਿ।

੨੦੨. ਸਾਗਰਪਰਿਯਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਾਗਰਸੀਮਂ। ਨ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਰਜ੍ਜਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤਰਾ ਰੁਕ੍ਖੋ ਵਾ ਪਬ੍ਬਤੋ ਵਾ ਨਦੀ ਵਾ ਸੀਮਾ ਹੋਤਿ ਮਹਾਸਮੁਦ੍ਦੋਵ ਸੀਮਾ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਸਾਗਰਪਰਿਯਨ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਖਿਲਮਨਿਮਿਤ੍ਤਮਕਣ੍ਟਕ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਚ੍ਚੋਰਂ। ਚੋਰਾ ਹਿ ਖਰਸਮ੍ਫਸ੍ਸਟ੍ਠੇਨ ਖਿਲਾ, ਉਪਦ੍ਦਵਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠੇਨ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾ, ਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਕਣ੍ਟਕਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਇਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਿਦ੍ਧਂ। **ਫੀਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਫਾਲਿਫੁਲ੍ਲਂ। **ਖੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਭਯਂ। **ਸਿਵ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਰੁਪਦ੍ਦਵਂ। **ਨਿਰਬ੍ਬੁਦ**ਨ੍ਤਿ ਅਬ੍ਬੁਦਵਿਰਹਿਤਂ, ਗੁਮ੍ਬਂ ਗੁਮ੍ਬਂ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤੇਹਿ ਚੋਰੇਹਿ ਵਿਰਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਕ੍ਖਮ੍ਭਿਯੋ**ਤਿ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੀਯੋ। ਨ ਨਂ ਕੋਚਿ ਠਾਨਤੋ ਚਾਲੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਪਕ੍ਖਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੇਨ। **ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਰੁਦ੍ਧੇਨ ਅਮਿਤ੍ਤੇਨ। ਉਭਯਮ੍ਪੇਤਂ ਸਪਤ੍ਤਵੇਵਚਨਂ। **ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇਹੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਉਟ੍ਠਿਤੇਹਿ ਰਾਗਾਦੀਹਿ।

ਬਾਹਿਰੇਹੀਤਿ ਸਮਣਾਦੀਹਿ। ਤਥਾ ਹਿ ਨਂ ਬਾਹਿਰਾ ਦੇਵਦਤ੍ਤਕੋਕਾਲਿਕਾਦਯੋ ਸਮਣਾਪਿ ਸੋਣਦਣ੍ਡਕੂਟਦਣ੍ਡਾਦਯੋ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਪਿ ਸਕ੍ਕਸਦਿਸਾ ਦੇਵਤਾਪਿ ਸਤ੍ਤ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨੁਬਨ੍ਧਮਾਨੋ ਮਾਰੋਪਿ ਬਕਾਦਯੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨੋਪਿ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤੁਂ ਨਾਸਕ੍ਖਿਂਸੁ।

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਭਗਵਤਾ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਸਂਸੋ ਚ ਵੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ। **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਦਲ੍ਹਵੀਰਿਯੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਦਲ੍ਹੇਨ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕਤਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਪਾਦਤਾ। **ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਸਂਸੋ** ਨਾਮ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕੇਹਿ ਅਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਨੀਯਤਾ।

੨੦੩. ਤਤ੍ਥੇਤਂ ਵੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਮ੍ਮਾਦਿਭੇਦੇ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤਾ ਪਨ ਗਾਥਾ ਪੋਰਾਣਕਤ੍ਥੇਰਾ ''ਆਨਨ੍ਦਤ੍ਥੇਰੇਨ ਠਪਿਤਾ ਵਣ੍ਣਨਾਗਾਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਗਤਾ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਥੇਰਾ ''ਏਕਪਦਿਕੋ ਅਤ੍ਥੁਦ੍ਧਾਰੋ''ਤਿ ਆਹਂਸੁ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਚ੍ਚੇ**ਤਿ ਵਚੀਸਚ੍ਚੇ। **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਧਮ੍ਮੇ। **ਦਮੇ**ਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮਨੇ। **ਸਂਯਮੇ**ਤਿ ਸੀਲਸਂਯਮੇ। “**ਸੋਚੇਯ੍ਯਸੀਲਾਲਯੁਪੋਸਥੇਸੁ ਚਾ**”ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕਾਯਸੋਚੇਯ੍ਯਾਦਿ ਤਿਵਿਧਂ **ਸੋਚੇਯ੍ਯਂ।** ਆਲਯਭੂਤਂ ਸੀਲਮੇਵ **ਸੀਲਾਲਯੋ।** ਉਪੋਸਥਕਮ੍ਮਂ **ਉਪੋਸਥੋ। ਅਹਿਂਸਾਯਾ**ਤਿ ਅਵਿਹਿਂਸਾਯ। **ਸਮਤ੍ਤਮਾਚਰੀ**ਤਿ ਸਕਲਂ ਅਚਰਿ।

ਅਨ੍ਵਭੀਤਿ ਅਨੁਭਵਿ। **ਵੇਯ੍ਯਞ੍ਜਨਿਕਾ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਪਾਠਕਾ। **ਪਰਾਭਿਭੂ**ਤਿ ਪਰੇ ਅਭਿਭਵਨਸਮਤ੍ਥੋ। **ਸਤ੍ਤੁਭੀ**ਤਿ ਸਪਤ੍ਤੇਹਿ ਅਕ੍ਖਮ੍ਭਿਯੋ ਹੋਤਿ।

ਨ ਸੋ ਗਚ੍ਛਤਿ ਜਾਤੁ ਖਮ੍ਭਨਨ੍ਤਿ ਸੋ ਏਕਂਸੇਨੇਵ ਅਗ੍ਗਪੁਗ੍ਗਲੋ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭੇਤਬ੍ਬਤਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਏਸਾ ਹਿ ਤਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਤਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਏਸਾ ਧਮ੍ਮਤਾ ਅਯਂ ਸਭਾਵੋ।

ਪਾਦਤਲਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੪. ਉਬ੍ਬੇਗਉਤ੍ਤਾਸਭਯਨ੍ਤਿ ਉਬ੍ਬੇਗਭਯਞ੍ਚੇਵ ਉਤ੍ਤਾਸਭਯਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਚੋਰਤੋ ਵਾ ਰਾਜਤੋ ਵਾ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਤੋ ਵਾ ਵਿਲੋਪਨਬਨ੍ਧਨਾਦਿਨਿਸ੍ਸਯਂ ਭਯਂ **ਉਬ੍ਬੇਗੋ** ਨਾਮ, ਤਂਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਂ ਚਣ੍ਡਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦੀਨਿ ਵਾ ਅਹਿਯਕ੍ਖਾਦਯੋ ਵਾ ਪਟਿਚ੍ਚ ਲੋਮਹਂਸਨਕਰਂ ਭਯਂ **ਉਤ੍ਤਾਸਭਯਂ** ਨਾਮ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਅਪਨੁਦਿਤਾ ਵੂਪਸਮੇਤਾ। **ਸਂਵਿਧਾਤਾ**ਤਿ ਸਂਵਿਦਹਿਤਾ। ਕਥਂ ਸਂਵਿਦਹਤਿ? ਅਟਵਿਯਂ ਸਾਸਙ੍ਕਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਦਾਨਸਾਲਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਆਗਤੇ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤਿਵਾਹੇਤਿ, ਤਂ ਠਾਨਂ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾਨਂ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾ ਪਵੇਸੇਤਿ। ਨਗਰਾਦੀਸੁਪਿ ਤੇਸੁ ਤੇਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਆਰਕ੍ਖਂ ਠਪੇਤਿ, ਏਵਂ ਸਂਵਿਦਹਤਿ। **ਸਪਰਿਵਾਰਞ੍ਚ ਦਾਨਂ ਅਦਾਸੀ**ਤਿ ਅਨ੍ਨਂ ਪਾਨਨ੍ਤਿ ਦਸਵਿਧਂ ਦਾਨਵਤ੍ਥੁਂ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਂ। ਤਂ ਦਦਨ੍ਤੋ ਨ ਦ੍ਵਾਰੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ, ਅਥ ਖੋ ਅਨ੍ਤੋਨਿਵੇਸਨੇ ਹਰਿਤੁਪਲਿਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨੇ ਲਾਜਾ ਚੇਵ ਪੁਪ੍ਫਾਨਿ ਚ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਤਾਨਂ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਧੂਮਾਦੀਹਿ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਯਾਗੁਂ ਅਦਾਸਿ। ਯਾਗੁਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਚ ਸਬਜਞ੍ਜਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਯਾਗੁਪਾਨਾਵਸਾਨੇ ਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਤੇਲੇਨ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਕਂ ਅਨਨ੍ਤਂ ਖਜ੍ਜਕਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਅਨੇਕਸੂਪਂ ਅਨੇਕਬਜਞ੍ਜਨਂ ਪਣੀਤਭੋਜਨਂ ਅਦਾਸਿ । ਪਾਨਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਅਮ੍ਬਪਾਨਾਦਿਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਪਾਨਂ ਅਦਾਸਿ, ਤਮ੍ਪਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਂ ਦਤ੍ਵਾ। ਵਤ੍ਥਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਨ ਸੁਦ੍ਧਵਤ੍ਥਮੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਏਕਪਟ੍ਟਦੁਪਟ੍ਟਾਦਿਪਹੋਨਕਂ ਪਨ ਦਤ੍ਵਾ ਸੂਚਿਮ੍ਪਿ ਅਦਾਸਿ, ਸੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਅਦਾਸਿ, ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਟ੍ਟੇਸਿ, ਸੂਚਿਕਮ੍ਮਕਰਣਟ੍ਠਾਨੇ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਆਸਨਾਨਿ, ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਂ, ਪਾਦਮਕ੍ਖਨਂ, ਪਿਟ੍ਠਿਮਕ੍ਖਨਂ, ਰਜਨਂ, ਪਣ੍ਡੁਪਲਾਸਂ, ਰਜਨਦੋਣਿਕਂ, ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਚੀਵਰਰਜਨਕਂ ਕਪ੍ਪਿਯਕਾਰਕਮ੍ਪਿ ਅਦਾਸਿ।

ਯਾਨਨ੍ਤਿ ਉਪਾਹਨਂ। ਤਂ ਦਦਨ੍ਤੋਪਿ ਉਪਾਹਨਤ੍ਥਵਿਕਂ ਉਪਾਹਨਦਣ੍ਡਕਂ ਮਕ੍ਖਨਤੇਲਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ ਚ ਅਨ੍ਨਾਦੀਨਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। **ਮਾਲਂ** ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਸੁਦ੍ਧਮਾਲਮੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਗਨ੍ਧੇਹਿ ਮਿਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਬੋਧਿਚੇਤਿਯਆਸਨਪੋਤ੍ਥਕਾਦਿਪੂਜਨਤ੍ਥਾਯ ਚੇਵ ਚੇਤਿਯਘਰਧੂਪਨਤ੍ਥਾਯ ਚ **ਗਨ੍ਧਂ** ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਸੁਦ੍ਧਗਨ੍ਧਮੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਗਨ੍ਧਪਿਸਨਕਨਿਸਦਾਯ ਚੇਵ ਪਕ੍ਖਿਪਨਕਭਾਜਨੇਨ ਚ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। ਚੇਤਿਯਪੂਜਾਦੀਨਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਰਿਤਾਲਮਨੋਸਿਲਾਚੀਨਪਿਟ੍ਠਾਦਿ**ਵਿਲੇਪਨਂ** ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਸੁਦ੍ਧਵਿਲੇਪਨਮੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਵਿਲੇਪਨਭਾਜਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਛ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। **ਸੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ। ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਸੁਦ੍ਧਕਮੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਕੋਜਵਕਮ੍ਬਲਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮਞ੍ਚਪ੍ਪਟਿਪਾਦਕੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਨ੍ਤਮਸੋ ਮਙ੍ਗੁਲਸੋਧਨਦਣ੍ਡਕਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਚ ਸਤ੍ਤ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। **ਆਵਸਥਂ** ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਨ ਗੇਹਮਤ੍ਤਮੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਅਥ ਖੋ ਨਂ ਮਾਲਾਕਮ੍ਮਲਤਾਕਮ੍ਮਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਸੁਪਞ੍ਞਤ੍ਤਂ ਮਞ੍ਚਪੀਠਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਅਟ੍ਠ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। **ਪਦੀਪੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਪਦੀਪਤੇਲਂ। ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੋ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਬੋਧਿਯਙ੍ਗਣੇ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨਗ੍ਗੇ ਵਸਨਗੇਹੇ ਪੋਤ੍ਥਕਵਾਚਨਟ੍ਠਾਨੇ ਇਮਿਨਾ ਦੀਪਂ ਜਾਲਾਪੇਥਾਤਿ ਨ ਸੁਦ੍ਧਤੇਲਮੇਵ ਅਦਾਸਿ, ਵਟ੍ਟਿ ਕਪਲ੍ਲਕਤੇਲਭਾਜਨਾਦੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਹੇਟ੍ਠਿਮਾਨਿ ਨਵ ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਦਾਸਿ। **ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਨੁਰਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਵਿਭਤ੍ਤਅਨੁਰਾਨਿ।

ਰਾਜਾਨੋਤਿ ਅਭਿਸਿਤ੍ਤਾ। **ਭੋਗਿਯਾ**ਤਿ ਭੋਜਕਾ **ਕੁਮਾਰਾ**ਤਿ ਰਾਜਕੁਮਾਰਾ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਸਪਰਿਵਾਰਂ ਦਾਨਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਸਪਰਿਵਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਅਦਾਸੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਂ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਤਦੇਵ ਚਕ੍ਕਲਕ੍ਖਣਂ। **ਆਨਿਸਂਸੋ** ਮਹਾਪਰਿਵਾਰਤਾ।

੨੦੫. ਤਤ੍ਥੇਤਂ **ਵੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਇਮਾ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਾ ਗਾਥਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਦੁਵਿਧਾ ਹਿ ਗਾਥਾ ਹੋਨ੍ਤਿ – ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਾ ਚ ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਪਾਲ਼ਿਆਗਤਮੇਵ ਅਤ੍ਥਂ ਪਰਿਦੀਪਨਾ **ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਾ** ਨਾਮ। ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਅਨਾਗਤਂ ਪਰਿਦੀਪਨਾ **ਵਿਸੇਸਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਾ** ਨਾਮ। ਇਮਾ ਪਨ ਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਨਾ। ਤਤ੍ਥ **ਪੁਰੇ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ। **ਪੁਰਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਪੁਰਿਮਾਸੁ ਜਾਤੀਸੂ**ਤਿ ਇਮਿਸ੍ਸਾ ਜਾਤਿਯਾ ਪੁਬ੍ਬੇਕਤਕਮ੍ਮਪਟਿਕ੍ਖੇਪਦੀਪਨਂ। **ਉਬ੍ਬੇਗਉਤ੍ਤਾਸਭਯਾਪਨੂਦਨੋ**ਤਿ ਉਬ੍ਬੇਗਭਯਸ੍ਸ ਚ ਉਤ੍ਤਾਸਭਯਸ੍ਸ ਚ ਅਪਨੂਦਨੋ। **ਉਸ੍ਸੁਕੋ**ਤਿ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤੋ।

ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣਨ੍ਤਿ ਸਤੇਨ ਸਤੇਨ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਂ ਏਕੇਕਂ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਯੋ ਕੋਚਿ ਬੁਦ੍ਧੋ ਭਵੇਯ੍ਯਾਤਿ ਨ ਰੋਚਯਿਂਸੁ, ਅਨਨ੍ਤੇਸੁ ਪਨ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਏਕੇਕਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸਤਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਕਰੇਯ੍ਯੁਂ, ਏਤ੍ਤਕੇਹਿ ਜਨੇਹਿ ਕਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋ ਏਕੋਵ ਏਕੇਕਂ ਸਤਗੁਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਸਤਪੁਞ੍ਞਲਕ੍ਖਣੋ''ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਰੋਚਯਿਂਸੁ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾਸੁਰਸਕ੍ਕਰਕ੍ਖਸਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਚ ਅਸੁਰਾ ਚ ਸਕ੍ਕਾ ਚ ਰਕ੍ਖਸਾ ਚ।

ਆਯਤਪਣ੍ਹਿਤਾਦਿਤਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੬. ਅਨੁਰਾਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਸਰਸਚੁਤਿਯਾ ਅਨੁਰੇ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵਿਰਤਿ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਪਦਸਦ੍ਦਸਵਨਭਯਾ ਅਗ੍ਗਗ੍ਗਪਾਦੇਹਿ ਅਕ੍ਕਮਨ੍ਤਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਂ ਪਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਤੇਸਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਨੋਵਙ੍ਕਪਾਦਾ ਵਾ ਬਹਿਵਙ੍ਕਪਾਦਾ ਵਾ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਪਾਦਾ ਵਾ ਅਗ੍ਗਕੋਣ੍ਡਾ ਵਾ ਪਣ੍ਹਿਕੋਣ੍ਡਾ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਅਗ੍ਗਪਾਦੇਹਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਅਮਾਰਿਤਭਾਵਂ ਪਨ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ **ਆਯਤਪਣ੍ਹਿ** ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ । ਤਥਾ ਪਰਂ ਘਾਤੇਨ੍ਤਾ ਉਨ੍ਨਤਕਾਯੇਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾ ਅਞ੍ਞੇ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਓਨਤਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਂ ਘਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਤੇ ਏਵਮਿਮੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਂ ਘਾਤਯਿਂਸੂਤਿ ਨੇਸਂ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਪਰੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਖੁਜ੍ਜਾ ਵਾ ਵਾਮਨਾ ਵਾ ਪੀਠਸਪ੍ਪਿ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਏਵਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰੇਸਂ ਅਘਾਤਿਤਭਾਵਂ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮੁਜੁਗਤ੍ਤ**ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਤਥਾ ਪਰਂ ਘਾਤੇਨ੍ਤਾ ਆਵੁਧਂ ਵਾ ਮੁਗ੍ਗਰਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਿਕਤਹਤ੍ਥਾ ਪਰਂ ਘਾਤੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਏਵਂ ਤੇਸਂ ਪਰਸ੍ਸ ਘਾਤਿਤਭਾਵਂ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਰਸ੍ਸਙ੍ਗੁਲੀ ਵਾ ਰਸ੍ਸਹਤ੍ਥਾ ਵਾ ਵਙ੍ਕਙ੍ਗੁਲੀ ਵਾ ਫਣਹਤ੍ਥਕਾ ਵਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਏਵਂ ਪਰੇਸਂ ਅਘਾਤਿਤਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ **ਦੀਘਙ੍ਗੁਲਿ**ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਇਦਮੇਤ੍ਥ **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ।** ਇਦਮੇਵ ਪਨ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਂ **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ। ਦੀਘਾਯੁਕਭਾਵੇ **ਲਕ੍ਖਣਾਨਿਸਂਸੋ।**

੨੦੭. ਮਰਣਵਧਭਯਤ੍ਤਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ ਮਰਣਸਙ੍ਖਾਤੋ ਵਧੋ ਮਰਣਵਧੋ, ਮਰਣਵਧਤੋ ਭਯਂ **ਮਰਣਵਧਭਯਂ,** ਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਪਰਂਮਾਰਣਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਯ੍ਹਂ ਮਰਣਤੋ ਭਯਂ ਮਮ ਜੀਵਿਤਂ ਪਿਯਂ, ਏਵਂ ਪਰੇਸਮ੍ਪੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰਂ ਮਾਰਣਤੋ ਪਟਿਵਿਰਤੋ ਅਹੋਸਿ। **ਸੁਚਰਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਸੁਚਿਣ੍ਣੇਨ। **ਸਗ੍ਗਮਗਮਾ**ਤਿ ਸਗ੍ਗਂ ਗਤੋ।

ਚਵਿਯ ਪੁਨਰਿਧਾਗਤੋਤਿ ਚਵਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਇਧਾਗਤੋ। **ਦੀਘਪਾਸਣ੍ਹਿਕੋ**ਤਿ ਦੀਘਪਣ੍ਹਿਕੋ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾਵ ਸੁਜੂ**ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਜੁ।

ਸੁਭੁਜੋਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਭੁਜੋ। **ਸੁਸੂ**ਤਿ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇਪਿ ਤਰੁਣਰੂਪੋ। **ਸੁਸਣ੍ਠਿਤੋ**ਤਿ ਸੁਸਣ੍ਠਾਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਮੁਦੁਤਲੁਨਙ੍ਗੁਲਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਮੁਦੂ ਚ ਤਲੁਨਾ ਚ ਅਙ੍ਗੁਲਿਯੋ ਅਸ੍ਸ। **ਤੀਭੀ**ਤਿ ਤੀਹਿ। **ਪੁਰਿਸਵਰਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੇਹੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਰਸ੍ਸ ਅਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੇਹਿ। **ਚਿਰਯਪਨਾਯਾ**ਤਿ ਚਿਰਂ ਯਾਪਨਾਯ, ਦੀਘਾਯੁਕਭਾਵਾਯ।

ਚਿਰਂ ਯਪੇਤੀਤਿ ਚਿਰਂ ਯਾਪੇਤਿ। **ਚਿਰਤਰਂ ਪਬ੍ਬਜਤਿ ਯਦਿ ਤਤੋ**ਤਿ ਤਤੋ ਚਿਰਤਰਂ ਯਾਪੇਤਿ, ਯਦਿ ਪਬ੍ਬਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਯਾਪਯਤਿ ਚ ਵਸਿਦ੍ਧਿਭਾਵਨਾਯਾ**ਤਿ ਵਸਿਪ੍ਪਤ੍ਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਇਦ੍ਧਿਭਾਵਨਾਯ ਯਾਪੇਤਿ।

ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਤਾਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੦੮. ਰਸਿਤਾਨਨ੍ਤਿ ਰਸਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ। ''ਖਾਦਨੀਯਾਨ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ **ਖਾਦਨੀਯਾਨਿ** ਨਾਮ ਪਿਟ੍ਠਖਜ੍ਜਕਾਦੀਨਿ। **ਭੋਜਨੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚ ਭੋਜਨਾਨਿ। **ਸਾਯਨੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਸਾਯਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਸਪ੍ਪਿਨਵਨੀਤਾਦੀਨਿ। **ਲੇਹਨੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਨਿਲ੍ਲੇਹਿਤਬ੍ਬਾਨਿ ਪਿਟ੍ਠਪਾਯਾਸਾਦੀਨਿ। **ਪਾਨਾਨੀ**ਤਿ ਅਟ੍ਠ ਪਾਨਕਾਨਿ।

ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਕਪ੍ਪਸਤਸਹਸ੍ਸਾਧਿਕਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਸਙ੍ਖੇਯ੍ਯਾਨਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਇਦਂ ਪਣੀਤਭੋਜਨਦਾਨਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਲੂਖਭੋਜਨੇ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੇ ਲੋਹਿਤਂ ਸੁਸ੍ਸਤਿ, ਮਂਸਂ ਮਿਲਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਲੂਖਦਾਯਕਾ ਸਤ੍ਤਾ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਨੇਸਂ ਲੂਖਭੋਜਨਸ੍ਸ ਦਿਨ੍ਨਭਾਵਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਪ੍ਪਮਂਸਾ ਅਪ੍ਪਲੋਹਿਤਾ ਮਨੁਸ੍ਸਪੇਤਾ ਵਿਯ ਦੁਲ੍ਲਭਨ੍ਨਪਾਨਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਪਣੀਤਭੋਜਨੇ ਪਨ ਕੁਚ੍ਛਿਗਤੇ ਮਂਸਲੋਹਿਤਂ ਵਡ੍ਢਤਿ, ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਕਾਯਾ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਅਭਿਰੂਪਦਸ੍ਸਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਪਣੀਤਭੋਜਨਦਾਯਕਤ੍ਤਂ

ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੁਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਸਤ੍ਤੁਸ੍ਸਦਲਕ੍ਖਣਮੇਵ। ਪਣੀਤਲਾਭਿਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੦੯. ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਮਥਲੇਯ੍ਯਸਾਯਿਤਨ੍ਤਿ ਖਜ੍ਜਕਞ੍ਚ ਭੋਜਨਞ੍ਚ ਲੇਹਨੀਯਞ੍ਚ ਸਾਯਨੀਯਞ੍ਚ। **ਉਤ੍ਤੁਮਗ੍ਗਰਸਦਾਯਕੋ**ਤਿ ਉਤ੍ਤੁਮੋ ਅਗ੍ਗਰਸਦਾਯਕੋ, ਉਤ੍ਤੁਮਾਨਂ ਵਾ ਅਗ੍ਗਰਸਾਨਂ ਦਾਯਕੋ।

ਸਤ੍ਤੁ ਚੁਸ੍ਸਦੇਤਿ ਸਤ੍ਤੁ ਚ ਉਸ੍ਸਦੇ। **ਤਦਤ੍ਥਜੋਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਖਜ੍ਜਭੋਜ੍ਜਾਦਿਜੋਤਕਂ, ਤੇਸਂ ਲਾਭਸਂਵਤ੍ਤੁਨਿਕਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਬ੍ਬਜਮ੍ਪਿ ਚਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜਮਾਨੋਪਿ ਚ। **ਤਦਾਧਿਗਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਅਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। **ਲਾਭਿਰੁਤ੍ਤੁਮ**ਨ੍ਤਿ ਲਾਭਿ ਉਤ੍ਤੁਮਂ।

ਕਰਚਰਣਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੦. ਦਾਨੇਨਾਤਿਆਦੀਸੁ ਏਕਚ੍ਚੋ ਦਾਨੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ, ਤਂ ਦਾਨੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਸਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਂ ਪਬ੍ਬਜਿਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ, ਗਿਹੀਨਂ ਗਿਹਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਂ ਅਦਾਸਿ।

ਪੇਯ੍ਯਵਜ੍ਜੇਨਾਤਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ''ਅਯਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਦੇਤਿ, ਏਕੇਨ ਪਨ ਵਚਨੇਨ ਸਬ੍ਬਂ ਮਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਨਾਸੇਤਿ, ਕਿਂ ਏਤਸ੍ਸ ਦਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਕਚ੍ਚੋ ''ਅਯਂ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਦਾਨਂ ਨ ਦੇਤਿ, ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਤੇਲੇਨ ਵਿਯ ਮਕ੍ਖੇਤਿ। ਏਸੋ ਦੇਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ, ਵਚਨਮੇਵ ਤਸ੍ਸ ਸਹਸ੍ਸਂ ਅਗ੍ਘਤੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਦਾਨਂ ਨ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ, ਪਿਯਵਚਨਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। ਤਂ ਪਿਯਵਚਨੇਨ ਸਙ੍ਗਹੇਸਿ।

ਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯਾਤਿ ਅਤ੍ਥਸਂਵਡ੍ਢਨਕਥਾਯ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਨੇਵ ਦਾਨਂ, ਨ ਪਿਯਵਚਨਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। ਅਤ੍ਤਨੋ ਹਿਤਕਥਂ ਵਡ੍ਢਿਤਕਥਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ''ਇਦਂ ਤੇ ਕਾਤਬ੍ਬਂ, ਇਦਂ ਤੇ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ, ਏਵਰੂਪੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਚਰਿਯਾਯ ਸਙ੍ਗਹੇਸਿ।

ਸਮਾਨਤ੍ਤਤਾਯਾਤਿ ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਭਾਵੇਨ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਦਾਨਾਦੀਸੁ ਏਕਮ੍ਪਿ ਨ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ, ਏਕਾਸਨੇ ਨਿਸਜ੍ਜਂ, ਏਕਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਸਯਨਂ, ਏਕਤੋ ਭੋਜਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਤਂ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਜਾਤਿਯਾ ਹੀਨੋ ਭੋਗੇਨ ਅਧਿਕੋ ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਪਰਿਭੋਗੋ ਕਾਤੁਂ, ਤਥਾ ਅਕਰਿਯਮਾਨੇ ਚ ਸੋ ਕੁਜ੍ਝਤਿ। ਭੋਗੇਨ ਹੀਨੋ ਜਾਤਿਯਾ ਅਧਿਕੋਪਿ ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਹਿ ''ਅਹਂ ਜਾਤਿਮਾ''ਤਿ ਭੋਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਪਰਿਭੋਗਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਅਕਰਿਯਮਾਨੇ ਕੁਜ੍ਝਤਿ। ਉਭੋਹਿਪਿ ਹੀਨੋ ਪਨ ਸੁਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸੋ ਇਤਰੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਪਰਿਭੋਗਂ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਅਕਰਿਯਮਾਨੇ ਚ ਕੁਜ੍ਝਤਿ। ਉਭੋਹਿ ਸਦਿਸੋਪਿ ਸੁਸਙ੍ਗਹੋਯੇਵ। ਭਿਕ੍ਖੁਸੁ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ ਦੁਸ੍ਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਸਕ੍ਕਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਪਰਿਭੋਗੋ ਕਾਤੁਂ, ਤਥਾ ਅਕਰਿਯਮਾਨੇ ਚ ਕੁਜ੍ਝਤਿ। ਸੀਲਵਾ ਸੁਸਙ੍ਗਹੋ ਹੋਤਿ। ਸੀਲਵਾ ਹਿ ਅਦੀਯਮਾਨੇਪਿ ਅਕਰਿਯਮਾਨੇਪਿ ਨ ਕੁਜ੍ਝਤਿ। ਅਞ੍ਞਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਭੋਗਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨ ਪਾਪਕੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਪਰਿਭੋਗੋਪਿ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸੁਕਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਏਵਂ ਸਮਾਨਤ੍ਤਤਾਯ ਸਙ੍ਗਹੇਸਿ।

ਸੁਸਙ੍ਗਹਿਤਾਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸੁਸਙ੍ਗਹਿਤਾ ਅਸ੍ਸ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਦੇਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਦੇਤੁ, ਕਰੋਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਕਰੋਤੁ, ਸੁਸਙ੍ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ''ਯਦਾਸ੍ਸ ਦਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਦੇਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਮਞ੍ਞੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਤੇਨ ਨ ਦੇਤਿ। ਕਿਂ ਮਯਂ ਦਦਮਾਨਮੇਵ ਉਪਟ੍ਠਹਾਮ? ਅਦੇਨ੍ਤਂ ਅਕਰੋਨ੍ਤਂ ਨ ਉਪਟ੍ਠਹਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਿ।

ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਕਤਂ ਦਾਨਾਦਿਸਙ੍ਗਹਕਮ੍ਮਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਯੋ ਏਵਂ ਅਸਙ੍ਗਾਹਕੋ ਹੋਤਿ, ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨਸ੍ਸ ਅਸਙ੍ਗਾਹਕਭਾਵਂ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਥਦ੍ਧਹਤ੍ਥਪਾਦੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਵਿਸਮਟ੍ਠਿਤਾਵਯਵਲਕ੍ਖਣੋ ਚ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ

ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਗਾਹਕਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ। ਸੁਸਙ੍ਗਹਿਤਪਰਿਜਨਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੧੧. **ਕਰਿਯਾ**ਤਿ ਕਰਿਤ੍ਵਾ। **ਚਰਿਯਾ**ਤਿ ਚਰਿਤ੍ਵਾ। **ਅਨਵਮਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਨਵਞ੍ਞਾਤੇਨ। ‘‘ਅਨਪਮੋਦੇਨਾ’’ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਨ ਅਪ੍ਪਮੋਦੇਨ, ਨ ਦੀਨੇਨ ਨ ਗਬ੍ਭਿਤੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਵਿਯਾਤਿ ਚਵਿਤ੍ਵਾ। **ਅਤਿਰੁਚਿਰ ਸੁਵਗ੍ਗੁ ਦਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਤਿਰੁਚਿਰਞ੍ਚ ਸੁਪਾਸਾਦਿਕਂ ਸੁਵਗ੍ਗੁ ਚ ਸੁਟ੍ਠੁ ਛੇਕਂ ਦਸ੍ਸਨੇਯ੍ਯਞ੍ਚ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਂ। **ਸੁਸੁ ਕੁਮਾਰੋ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸੁਕੁਮਾਰੋ।

ਪਰਿਜਨਸ੍ਸਵੋਤਿ ਪਰਿਜਨੇ ਅਸ੍ਸਵੋ ਵਚਨਕਰੋ। **ਵਿਧੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਾਕਤ੍ਤਬ੍ਬੇਸੁ ਯਥਾਰੁਚਿ ਵਿਧਾਤਬ੍ਬੋ। **ਮਹਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਿਂ ਇਮਂ। **ਪਿਯਵਦੂ ਹਿਤਸੁਖਤਂ ਜਿਗੀਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਪਿਯਵਦੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਹਿਤਞ੍ਚ ਸੁਖਞ੍ਚ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨੋ। **ਵਚਨਪਟਿਕਰਸ੍ਸਾਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਵਚਨਪਟਿਕਰਾ ਅਸ੍ਸ ਅਭਿਪ੍ਪਸਨ੍ਨਾ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਅਨੁਧਮ੍ਮਞ੍ਚ।

ਉਸ੍ਸਙ੍ਖਪਾਦਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੨. **ਅਤ੍ਥੂਪਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਤ੍ਥਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਧਮ੍ਮੂਪਸਂਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਨਿਸ੍ਸਿਤਂ। **ਬਹੁਜਨਂ ਨਿਦਂਸੇਸੀ**ਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਨਿਦਂਸਨਕਥਂ ਕਥੇਸਿ। **ਪਾਣੀਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ। ‘‘ਅਗ੍ਗੋ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਵੇਵਚਨਾਨਿ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਭਾਸਿਤਾ ਉਦ੍ਧਙ੍ਗਮਨੀਯਾ ਅਤ੍ਥੂਪਸਂਹਿਤਾ ਵਾਚਾ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਯੋ ਏਵਰੂਪਂ ਉਗ੍ਗਤਵਾਚਂ ਨ ਭਾਸਤਿ, ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਉਗ੍ਗਤਵਾਚਾਯ ਅਭਾਸਨਂ ਜਨੇ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਧੋਸਙ੍ਖਪਾਦੋ ਚ ਹੋਤਿ ਅਧੋਨਤਲੋਮੋ ਚ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਏਵਰੂਪਾਯ ਉਗ੍ਗਤਵਾਚਾਯ ਭਾਸਿਤਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੇ ਲੋਕੇ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ **ਉਸ੍ਸਙ੍ਖਪਾਦਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਲੋਮਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ। ਉਤ੍ਤਮਭਾਵੋ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੧੩. **ਏਰਯ**ਨ੍ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋ। **ਬਹੁਜਨਂ ਨਿਦਂਸਯੀ**ਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਹਿਤਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਧਮ੍ਮਯਾਗ**ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਦਾਨਯਞ੍ਞਂ।

ਉਬ੍ਭਮੁਪ੍ਪਤਿਤਲੋਮਵਾ ਸਸੋਤਿ ਸੋ ਏਸ ਉਦ੍ਧਗ੍ਗਤਲੋਮਵਾ ਹੋਤਿ। **ਪਾਦਗਣ੍ਠਿਰਹੂ**ਤਿ ਪਾਦਗੋਪ੍ਫਕਾ ਅਹੇਸੁਂ। **ਸਾਧੁਸਣ੍ਠਿਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਣ੍ਠਿਤਾ। **ਮਂਸਲੋਹਿਤਾਚਿਤਾ**ਤਿ ਮਂਸੇਨ ਚ ਲੋਹਿਤੇਨ ਚ ਆਚਿਤਾ। **ਤਚੋਤ੍ਥਤਾ**ਤਿ ਤਚੇਨ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਾ ਨਿਗੂਲ੍ਹਾ। **ਵਜਤੀ**ਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਅਨੋਮਨਿਕ੍ਕਮੋ**ਤਿ ਅਨੋਮਵਿਹਾਰੀ ਸੇਟ੍ਠਵਿਹਾਰੀ।

ਏਣਿਜਙ੍ਘਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੪. **ਸਿਪ੍ਪਂ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਸਿਪ੍ਪਂ ਨਾਮ ਦ੍ਵੇ ਸਿਪ੍ਪਾਨਿ – ਹੀਨਞ੍ਚ ਸਿਪ੍ਪਂ, ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਞ੍ਚ ਸਿਪ੍ਪਂ। ਹੀਨਂ ਨਾਮ ਸਿਪ੍ਪਂ ਨਲ਼ਕਾਰਸਿਪ੍ਪਂ, ਕੁਮ੍ਭਕਾਰਸਿਪ੍ਪਂ ਪੇਸਕਾਰਸਿਪ੍ਪਂ ਨਹਾਪਿਤਸਿਪ੍ਪਂ। ਉਕ੍ਕਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਸਿਪ੍ਪਂ ਲੇਖਾ ਮੁਦ੍ਦਾ ਗਣਨਾ। **ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਅਹਿਵਿਜ੍ਜਾਦਿਅਨੇਕਵਿਧਾ। **ਚਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਂ ਦਸਸੀਲਂ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ। **ਕਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਾਜਾਨਨਪਞ੍ਞਾ। **ਕਿਲਿਸ੍ਸੇਯ੍ਯੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲਮੇਯ੍ਯੁਂ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਤਂ ਨੇਸਂ ਮਾ ਚਿਰਮਹੋਸੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ।

ਰਾਜਾਰਹਾਨੀਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨੁਰੂਪਾਨਿ ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਾਦੀਨਿ, ਤਾਨਿਯੇਵ ਰਞ੍ਞੋ ਸੇਨਾਯ ਅਙ੍ਗਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਰਾਜਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਰਾਜੂਪਭੋਗਾਨੀ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਉਪਭੋਗਪਰਿਭੋਗਭਣ੍ਡਾਨਿ, ਤਾਨਿ ਚੇਵ ਸਤ੍ਤਰਤਨਾਨਿ ਚ। **ਰਾਜਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨਿ। ਤੇਸਂਯੇਵ ਸਬ੍ਬੇਸਂ ਇਦਂ ਗਹਣਂ। **ਸਮਣਾਰਹਾਨੀ**ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ ਅਨੁਰੂਪਾਨਿ ਚੀਵਰਾਦੀਨਿ। **ਸਮਣਙ੍ਗਾਨੀ**ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਭੂਤਾ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ। **ਸਮਣੂਪਭੋਗਾਨੀ**ਤਿ ਸਮਣਾਨਂ ਉਪਭੋਗਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ। **ਸਮਣਾਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਤੇਸਂਯੇਵ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਇਧ ਪਨ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤੁਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੁਂ ਸਿਪ੍ਪਾਦਿਵਾਚਨਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਯੋ ਏਵਂ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੁਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਅਵਾਚੇਨ੍ਤੋ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇ ਉਕ੍ਕੁਟਿਕਾਸਨਜਙ੍ਘਪੇਸਨਿਕਾਦੀਹਿ ਕਿਲਮੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਜਙ੍ਘਮਂਸਂ ਲਿਖਿਤ੍ਵਾ ਪਾਤਿਤਂ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚੁਂ ਵਾਚਿਤਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਉਗ੍ਗਤਵਟ੍ਟਿਤਂ **ਏਣਿਜਙ੍ਘਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਲਾਭਿਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੧੫. **ਯਦੂਪਘਾਤਾਯਾ**ਤਿ ਯਂ ਸਿਪ੍ਪਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਉਪਘਾਤਾਯ ਨ ਹੋਤਿ। **ਕਿਲਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕਿਲਮਿਸ੍ਸਤਿ। **ਸੁਖੁਮਤ੍ਤੁਚੋਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਸੁਖੁਮਤ੍ਤੁਚੇਨ ਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧਾ। ਕਿਂ ਪਨ ਅਞ੍ਞੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਞ੍ਞਂ ਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤੀਤਿ? ਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਯਂ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਂ ਅਨੁਬ੍ਯਞ੍ਜਨਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸੁਖੁਮਚ੍ਛਵਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੬. **ਸਮਣਂ** ਵਾਤਿ ਸਮਿਤਪਾਪਟ੍ਠੇਨ ਸਮਣਂ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ** ਵਾਤਿ ਬਾਹਿਤਪਾਪਟ੍ਠੇਨ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਂ।

ਮਹਾਪਞ੍ਞੋਤਿਆਦੀਸੁ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਰਿਦਂ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾਦੀਨਂ ਨਾਨਤ੍ਤਂ।

ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ **ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ?** ਮਹਨ੍ਤੇ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ **ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ,** ਮਹਨ੍ਤੇ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ। ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਠਾਨਾਠਾਨਾਨਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਬਲਾਨਿ ਮਹਨ੍ਤੇ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਮਹਨ੍ਤੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਮਹਨ੍ਤਾਨਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਮਹਨ੍ਤਾ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਮਹਨ੍ਤਂ ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ ਮਹਾਪਞ੍ਞਾ।

ਕਤਮਾ **ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ?** ਪੁਥੁਨਾਨਾਖਨ੍ਧੇਸੁ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ **ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ।** ਪੁਥੁਨਾਨਾਧਾਤੂਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਆਯਤਨੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਸੁਞ੍ਞਤਮਨੁਪਲਬ੍ਭੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਅਤ੍ਥੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਰੁਤ੍ਤੀਸੁ ਪਟਿਭਾਨੇਸੁ। ਪੁਥੁਨਾਨਾਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਸਮਾਧਿਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਠਾਨਾਠਾਨੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤੀਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇਸੁ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਬਲੇਸੁ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇਸੁ ਪੁਥੁਨਾਨਾਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇਸੁ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇਸੁ ਅਭਿਞ੍ਞਾਸੁ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਸਾਧਾਰਣੇ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮ੍ਮ ਪਰਮਤ੍ਥੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਞਾਣਂ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪੁਥੁਪਞ੍ਞਾ।

ਕਤਮਾ **ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ?** ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਵੇਦਬਹੁਲੋ ਤੁਟ੍ਠਿਬਹੁਲੋ ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਸੀਲਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਂ ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗਂ ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਸਮਾਧਿਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਞ੍ਞਾਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ। ਹਾਸਬਹੁਲੋ...ਪੇ॰... ਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਠਾਨਾਠਾਨਂ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ। ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ। ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਅਰਿਯਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ। ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨੇ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨੇ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ ਬਲਾਨਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ। ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ। ਹਾਸਬਹੁਲੋ ਵੇਦਤੁਟ੍ਠਿਪਾਮੋਜ੍ਜਬਹੁਲੋ ਪਰਮਤ੍ਥਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਚ੍ਛਿਕਰੋਤੀਤਿ ਹਾਸਪਞ੍ਞਾ।

ਕਤਮਾ **ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ?** ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਰੂਪਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਯਂ ਦੂਰੇ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਵਾ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਰੂਪਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਖਿਪ੍ਪਂ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਖਿਪ੍ਪਂ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਖਿਪ੍ਪਂ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਯਾ ਕਾਚਿ ਵੇਦਨਾ...ਪੇ॰... ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ, ਸਬ੍ਬਂ ਤਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਖਿਪ੍ਪਂ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਚਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰...

ਜਰਾਮਰਣੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਰੂਪੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਖਯਟ੍ਠੇਨ ਦੁਕ੍ਖੰ ਭਯਟ੍ਠੇਨ ਅਨਤ੍ਤਾ ਅਸਾਰਕਟ੍ਠੇਨਾਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਰੂਪਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਵੇਦਨਾ ਸਞ੍ਞਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਚਕ੍ਖੁ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਖਯਟ੍ਠੇਨ...ਪੇ॰... ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ। ਰੂਪੰ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ । ਚਕ੍ਖੁੰ...ਪੇ॰... ਜਰਾਮਰਣੰ ਅਨਿਚ੍ਚੰ ਸਙ੍ਖਤੰ ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਖਯਧਮ੍ਮੰ ਵਯਧਮ੍ਮੰ ਵਿਰਾਗਧਮ੍ਮੰ ਨਿਰੋਧਧਮ੍ਮਨ੍ਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ ਤੀਰਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭਾਵਯਿਤ੍ਵਾ ਵਿਭੂਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਜਰਾਮਰਣਨਿਰੋਧੇ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਖਿਪ੍ਪੰ ਜਵਤੀਤਿ ਜਵਨਪਞ੍ਞਾ।

ਕਤਮਾ **ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ?** ਖਿਪ੍ਪੰ ਕਿਲੇਸੇ ਛਿਨ੍ਦਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੰ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਵਿਹਿੰਸਾਵਿਤਕ੍ਕੰ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਪਾਪਕੇ ਅਕੁਸਲੇ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਰਾਗੰ ਦੋਸੰ ਮੋਹੰ ਕੋਧੰ ਉਪਨਾਹੰ ਮਕ੍ਖੰ ਪਲ਼ਾਸੰ ਇਸ੍ਸੰ ਮਚ੍ਛਰਿਯੰ ਮਾਯੰ ਸਾਠੇਯ੍ਯੰ ਥਮ੍ਭੰ ਸਾਰਮ੍ਭੰ ਮਾਨੰ ਅਤਿਮਾਨੰ ਮਦੰ ਪਮਾਦੰ ਸਬ੍ਬੇ ਕਿਲੇਸੇ ਸਬ੍ਬੇ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮੇ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤਿ ਪਜਹਤਿ ਵਿਨੋਦੇਤਿ ਬ੍ਯਨ੍ਤੀ ਕਰੋਤਿ ਅਨਭਾਵੰ ਗਮੇਤੀਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ। ਏਕਸ੍ਮਿੰ ਆਸਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲਾਨਿ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯੋ ਛ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯੋ ਅਧਿਗਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ ਫਸ੍ਸਿਤਾ ਪਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਤਿਕ੍ਖਪਞ੍ਞਾ।

ਕਤਮਾ **ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ?** ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਉਬ੍ਬੇਗਬਹੁਲੋ ਹੋਤਿ ਉਤ੍ਤਾਸਬਹੁਲੋ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨਬਹੁਲੋ ਅਰਤਿਬਹੁਲੋ ਅਨਭਿਰਤਿਬਹੁਲੋ ਬਹਿਮੁਖੋ ਨ ਰਮਤਿ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ, ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬੰ ਅਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਲੋਭਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤਿ ਪਦਾਲੇਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾ। ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬੰ ਅਪਦਾਲਿਤਪੁਬ੍ਬੰ ਦੋਸਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਮੋਹਕ੍ਖਨ੍ਧੰ ਕੋਧੰ ਉਪਨਾਹੰ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬੇ ਭਵਗਾਮਿਕਮ੍ਮੇ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਤਿ ਪਦਾਲੇਤੀਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਞ੍ਞਾਤਿ (ਪਟਿ॰ ਮ॰ ੩.੩)।

੨੧੭. **ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਉਪਾਸਿਤਾ**ਤਿ ਪਣ੍ਡਿਤੰ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਯਿਰੁਪਾਸਿਤਾ। **ਅਤ੍ਥਨ੍ਤਰੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਏਕੇ ਰਨ੍ਧਗਵੇਸਿਨੋ ਉਪਾਰਮ੍ਭਚਿਤ੍ਤਤਾਯ ਦੋਸੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਾਮਯਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਅਨਿਸਾਮੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੰ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥਯੁਤ੍ਤੰ ਕਥੰ ਨਿਸਾਮਯਿ ਉਪਧਾਰਯਿ।

ਪਟਿਲਾਭਗਤੇਨਾਤਿ ਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ ਗਤੇਨ। **ਉਪ੍ਪਾਦਨਿਮਿਤ੍ਤਕੋਵਿਦਾ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇ ਚ ਨਿਮਿਤ੍ਤੇ ਚ ਛੇਕਾ। **ਅਵੇਚ੍ਚ ਦਕ੍ਖਿਤੀ**ਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ।

ਅਤ੍ਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੀਸੁ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਸੁ ਚਾਤਿ ਯੇ ਅਤ੍ਥਾਨੁਸਾਸਨੇਸੁ ਪਰਿਗ੍ਗਹਾ ਅਤ੍ਥਾਨਤ੍ਥੰ ਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਾਨਿ ਞਾਣਾਨਿ, ਤੇਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੧੮. **ਅਕ੍ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਨ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੇਨ ਕੋਧਸ੍ਸ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ, ਅਥ ਖੋ ਸਚੇਪਿ ਮੇ ਕੋਧੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯ, ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਨੰ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਯ੍ਯਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਕ੍ਕੋਧਵਸਿਕਤ੍ਤਾ। **ਨਾਭਿਸਜ੍ਜੀ**ਤਿ ਕੁਟਿਲਕਣ੍ਟਕੋ ਵਿਯ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਮਮ੍ਮੰ ਤੁਦਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਨ ਲਗ੍ਗਿ। **ਨ ਕੁਪ੍ਪਿ ਨ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਪੁਬ੍ਬੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕੋ **ਕੋਪੋ।** ਤਤੋ ਬਲਵਤਰੋ **ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ।** ਤਤੋ ਬਲਵਤਰਾ **ਪਤਿਤ੍ਥਿਯਨਾ।** ਤੰ ਸਬ੍ਬੰ ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ ਨ ਕੁਪ੍ਪਿ ਨ ਬ੍ਯਾਪਜ੍ਜਿ ਨ ਪਤਿਤ੍ਥਿਯਿ। **ਅਪ੍ਪਚ੍ਚਯ**ਨ੍ਤਿ ਦੋਮਨਸ੍ਸੰ। **ਨ ਪਾਤ੍ਵਾਕਾਸੀ**ਤਿ ਨ ਕਾਯਵਿਕਾਰੇਨ ਵਾ ਵਚੀਵਿਕਾਰੇਨ ਵਾ ਪਾਕਟਮਕਾਸਿ।

ਇਧ ਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਕ੍ਕੋਧਨਤਾ ਚੇਵ ਸੁਖੁਮਤ੍ਥਰਣਾਦਿਦਾਨਞ੍ਚ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਕੋਧਨਸ੍ਸ ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਆਵਿਲੋ ਹੋਤਿ ਮੁਖਂ ਦੁਦ੍ਦਸਿਯਂ ਵਤ੍ਥਚ੍ਛਾਦਨਸਦਿਸਞ੍ਚ ਮਣ੍ਡਨਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੋ ਕੋਧਨੋ ਚੇਵ ਵਤ੍ਥਚ੍ਛਾਦਨਾਨਞ੍ਚ ਅਦਾਤਾ, ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨਸ੍ਸ ਜਨੋ ਕੋਧਨਾਦਿਭਾਵਂ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਦੁਬ੍ਬਣ੍ਣੋ ਹੋਤਿ ਦੁਸ੍ਸਣ੍ਠਾਨੋ। ਅਕ੍ਕੋਧਨਸ੍ਸ ਪਨ ਮੁਖਂ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਛਵਿਵਣ੍ਣੋ ਵਿਪ੍ਪਸੀਦਤਿ। ਸਤ੍ਤਾ ਹਿ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਪਾਸਾਦਿਕਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਆਮਿਸਦਾਨੇਨ ਵਾ ਵਤ੍ਥਦਾਨੇਨ ਵਾ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਨੇਨ ਵਾ ਅਕ੍ਕੋਧਨਤਾਯ ਵਾ। ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿਪਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਤਥਾਗਤੇਨ ਕਤਾਨੇਵ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਇਮੇਸਂ ਕਤਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਂ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਸੁਖੁਮਤ੍ਥਰਣਾਦਿਲਾਭਿਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੧੯. ਅਭਿਵਿਸ੍ਸਜੀਤਿ ਅਭਿਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। **ਮਹਿਮਿਵ ਸੁਰੋ ਅਭਿਵਸ੍ਸ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਰੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦੇਵੋ, ਮਹਾਪਥਵਿਂ ਅਭਿਵਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਦੇਵੋ ਵਿਯ।

ਸੁਰਵਰਤਰੋਰਿਵ ਇਨ੍ਦੋਤਿ ਸੁਰਾਨਂ ਵਰਤਰੋ ਇਨ੍ਦੋ ਵਿਯ।

ਅਪਬ੍ਬਜ੍ਜਮਿਚ੍ਛਨ੍ਤਿ ਅਪਬ੍ਬਜ੍ਜਂ ਗਿਹਿਭਾਵਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤੋ। **ਮਹਤਿਮਹਿ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਿਂ ਪਥਵਿਂ।

ਅਚ੍ਛਾਦਨਵਤ੍ਥਮੋਕ੍ਖਪਾਵੁਰਣਾਨਨ੍ਤਿ ਅਚ੍ਛਾਦਨਾਨਞ੍ਚੇਵ ਵਤ੍ਥਾਨਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਮਪਾਵੁਰਣਾਨਞ੍ਚ। **ਪਨਾਸੋ**ਤਿ ਵਿਨਾਸੋ।

ਕੋਸੋਹਿਤਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੦. ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਪੁਤ੍ਤੇਨ ਸਮਾਨੇਤਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਇਮਂ ਕਮ੍ਮਂ ਰਜ੍ਜੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਕਾਤੁਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤੋਪਿ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰਯਮਾਨੋ ਅਨ੍ਤੋਨਗਰੇ ਚਤੁਕ੍ਕਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਨਗਰਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਬਹਿਨਗਰੇ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਇਮਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਥਾਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇ ਠਪੇਸਿ। ਤੇ ਮਾਤਰਂ ਕੁਹਿਂ ਮੇ ਪੁਤ੍ਤੋ ਪੁਤ੍ਤਂ ਨ ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਲਪਨ੍ਤਿਂ ਪਰਿਯੇਸਮਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਏਹਿ, ਅਮ੍ਮ, ਪੁਤ੍ਤਂ ਦਕ੍ਖਸੀਤਿ ਤਂ ਆਦਾਯ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਭੋਜੇਤ੍ਵਾ ਪੁਤ੍ਤਮਸ੍ਸਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਞਾਤੀਨਂ ਸਮਙ੍ਗਿਭਾਵਕਰਣਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਞਾਤਯੋ ਹਿ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤਾ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਵਜ੍ਜਂ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਤੇ ਕਲਹਕਾਲੇ ਕਲਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਏਕਸ੍ਸ ਪਨ ਦੋਸੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਞ੍ਞਂ ਜਾਨਾਪੇਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਅਯਂ ਨਾਮ ਏਤਸ੍ਸ ਦੋਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਬ੍ਬੇ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਕੇਨ ਦਿਟ੍ਠਂ ਕੇਨ ਸੁਤਂ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਞਾਤੀਸੁ ਏਵਰੂਪਂ ਕਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ। ਤਥਾਗਤੇਨ ਚ ਤਂ ਞਾਤਿਸਙ੍ਗਹਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਇਦਂ ਵਜ੍ਜਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਕਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਤਭਾਵਂ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਕੋਸੋਹਿਤਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਪਹੂਤਪੁਤ੍ਤਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੨੧. ਵਤ੍ਥਛਾਦਿਯਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਥੇਨ ਛਾਦੇਤਬ੍ਬਂ ਵਤ੍ਥਗੁਯ੍ਹਂ।

ਅਮਿਤ੍ਤਤਾਪਨਾਤਿ ਅਮਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਤਾਪਨਾ। **ਗਿਹਿਸ੍ਸ ਪੀਤਿਂ ਜਨਨਾ**ਤਿ ਗਿਹਿਭੂਤਸ੍ਸ ਸਤੋ ਪੀਤਿਜਨਨਾ।

ਪਰਿਮਣ੍ਡਲਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੨. ਸਮਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਤਾਰੁਕ੍ਖਸਮੋ ਅਯਂ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਿਸਮੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਤੇਨ ਤੇਨ ਸਮਂ ਜਾਨਾਤਿ। **ਸਾਮਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਸਯਂ ਜਾਨਾਤਿ। **ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ‘‘ਅਯਂ ਸੇਟ੍ਠਸਮ੍ਮਤੋ’’ਤਿ ਪੁਰਿਸਂ ਜਾਨਾਤਿ। **ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਮੁਗ੍ਗਂ ਮਾਸੇਨ ਸਮਂ

ਅਕਤ੍ਵਾ ਗੁਣਵਿਸਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਵਿਸੇਸਂ ਜਾਨਾਤਿ। **ਅਯਮਿਦਮਰਹਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਪੁਰਿਸੋ ਇਦਂ ਨਾਮ ਦਾਨਸਕ੍ਕਾਰਂ ਅਰਹਤਿ । **ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਕਰੋ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਾਰਕੋ ਅਹੋਸਿ। ਯੋ ਯਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਂ ਅਦਾਸਿ। ਯੋ ਹਿ ਕਹਾਪਣਾਰਹਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਪਰਸ੍ਸ ਅਡ੍ਢਂ ਨਾਸੇਤਿ। ਯੋ ਦ੍ਵੇ ਕਹਾਪਣੇ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਹਾਪਣਂ ਨਾਸੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਇਦਂ ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ਯੋ ਯਂ ਅਰਹਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਦੇਵ ਅਦਾਸਿ। **ਸਦ੍ਧਾਧਨ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਧਨਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਪੁਰਿਸਵਿਸੇਸਂ ਞਤ੍ਵਾ ਕਤਂ ਸਮਸਙ੍ਗਹਕਮ੍ਮਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਤਦਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ। ਧਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੨੩. **ਤੁਲਿਯਾ**ਤਿ ਤੁਲਯਿਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਵਿਚਯਾ**ਤਿ ਪਟਿਵਿਚਿਨਿਤ੍ਵਾ। **ਮਹਾਜਨਸਙ੍ਗਾਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਾਜਨਸਙ੍ਗਹਣਂ। **ਸਮੇਕ੍ਖਮਾਨੋ**ਤਿ ਸਮਂ ਪੇਕ੍ਖਮਾਨੋ। **ਅਤਿਨਿਪੁਣਾ ਮਨੁਜਾ**ਤਿ ਅਤਿਨਿਪੁਣਾ ਸੁਖੁਮਪਞ੍ਞਾ ਲਕ੍ਖਣਪਾਠਕਮਨੁਸ੍ਸਾ। **ਬਹੁਵਿਵਿਧਾ ਗਿਹੀਨਂ ਅਰਹਾਨੀ**ਤਿ ਬਹੂ ਵਿਵਿਧਾਨਿ ਗਿਹੀਨਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾਨਿ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਦਹਰੋ ਸੁਸੁ ਕੁਮਾਰੋ** ''ਅਯਂ ਦਹਰੋ ਕੁਮਾਰੋ ਪਟਿਲਭਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਬਜਾਕਂਸੁ **ਮਹੀਪਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਰਞ੍ਞੋ।

ਸੀਹਪੁਬ੍ਬਦ੍ਧਕਾਯਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੪. **ਯੋਗਕ੍ਖੇਮਕਾਮੋ**ਤਿ ਯੋਗਤੋ ਖੇਮਕਾਮੋ। **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਪਞ੍ਞਾਯ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਤਂ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਵਡ੍ਢਿਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਿਤਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸਮਨ੍ਤਪਰਿਪੂਰਾਨਿ ਅਪਰਿਹੀਨਾਨਿ ਤੀਣਿ ਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਤ੍ਤਯਂ। ਧਨਾਦੀਹਿ ਚੇਵ ਸਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਚ ਅਪਰਿਹਾਨਿ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੨੫. **ਸਦ੍ਧਾਯਾ**ਤਿ ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾਯ ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾਯ। **ਸੀਲੇਨਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲੇਨ ਦਸਸੀਲੇਨ। **ਸੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਸਵਨੇਨ। **ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਏਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਿਯਾ , ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਵਡ੍ਢੇਯ੍ਯੁ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤੇਸੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਧਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿ ਲੋਕਿਯਧਮ੍ਮੇਨ। **ਬਹੂਹਿ ਸਾਧੂਹੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿਪਿ ਬਹੂਹਿ ਉਤ੍ਤਮਗੁਣੇਹਿ। **ਅਸਹਾਨਧਮ੍ਮਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਿਹੀਨਧਮ੍ਮਂ।

ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਿਤਾਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੬. **ਸਮਾਭਿਵਾਹਿਨਿਯੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਤਿਲਫਲਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਜਿਵ੍ਹਗ੍ਗੇ ਠਪਿਤਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਫਰਤਿ, ਏਵਂ ਸਮਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਹਨ੍ਤਿ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਅਵਿਹੇਠਨਕਮ੍ਮਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਪਾਣਿਆਦੀਹਿ ਪਹਾਰਂ ਲਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਲੋਹਿਤਂ ਸਣ੍ਠਾਤਿ, ਗਣ੍ਠਿ ਗਣ੍ਠਿ ਹੁਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤੋਵ ਪੁਬ੍ਬਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਨ੍ਤੋਵ ਭਿਜ੍ਜਤਿ, ਏਵਂ ਸੋ ਬਹੁਰੋਗੋ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਗਤੇਨ ਪਨ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਇਮਂ ਆਰੋਗ੍ਯਕਰਣਕਮ੍ਮਂ ਕਤਂ। ਤਦਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਆਰੋਗ੍ਯਕਰਂ ਰਸਗ੍ਗਸਗ੍ਗਿਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਅਪ੍ਪਾਬਾਧਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੨੭. **ਮਰਣਵਧੇਨਾ**ਤਿ ''ਏਤਂ ਮਾਰੇਥ ਏਤਂ ਘਾਤੇਥਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਣਤ੍ਤੇਨ ਮਰਣਵਧੇਨ। **ਉਬ੍ਬਾਧਨਾਯਾ**ਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾਗਾਰਪ੍ਪਵੇਸਨੇਨ।

ਅਭਿਨੀਲਨੇਤ੍ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੨੮. ਨ ਚ ਵਿਸਟਨ੍ਤਿ ਕਕ੍ਕਟਕੋ ਵਿਯ ਅਕ੍ਖੀਨਿ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਨ ਕੋਧਵਸੇਨ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਅਹੋਸਿ। **ਨ ਚ ਵਿਸਾਚੀ**ਤਿ ਵਙ੍ਕਕ੍ਖਿਕੋਟਿਯਾ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾਪਿ ਨਾਹੋਸਿ। **ਨ ਚ ਪਨ ਵਿਚੇਯਜ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ**ਤਿ ਵਿਚੇਯਜ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਨਾਮ ਯੋ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਯਦਾ ਨਂ ਪਰੋ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਤਦਾ ਨਿਮ੍ਮੀਲੇਤਿ ਨ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਪੁਨ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਤਿ, ਏਵਰੂਪੋ ਨਾਹੋਸਿ। ''ਵਿਨੇਯਜਪੇਕ੍ਖਿਤਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। **ਉਜੁਂ ਤਥਾ ਪਸਟਮੁਜੁਮਨੇ**ਤਿ ਉਜੁਮਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਜੁ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਹੋਤਿ, ਯਥਾ ਚ ਉਜੁਂ, ਤਥਾ ਪਸਟਂ ਵਿਪੁਲਂ ਵਿਤ੍ਥਤਂ ਪੇਕ੍ਖਿਤਾ ਹੋਤਿ। **ਪਿਯਦਸ੍ਸਨੇ**ਤਿ ਪਿਯਾਯਮਾਨੇਹਿ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਪਿਯਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕਨਕਮ੍ਮਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਕਾਣੋ ਵਿਯ ਕਾਕਕ੍ਖਿ ਵਿਯ ਹੋਤਿ, ਵਙ੍ਕਕ੍ਖਿ ਪਨ ਆਵਿਲਕ੍ਖਿ ਚ ਹੋਤਿਯੇਵ। ਪਸਨ੍ਨਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਓਲੋਕਯਤੋ ਅਕ੍ਖੀਨਂ ਪਞ੍ਚਵਣ੍ਣੋ ਪਸਾਦੋ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ। ਤਥਾਗਤੋ ਚ ਤਥਾ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤਂ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਪਿਯਚਕ੍ਖੁਨਾ ਓਲੋਕਿਤਭਾਵਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਇਮਾਨਿ ਨੇਤ੍ਤਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਰਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਮਹਾਪੁਰਿਸਲਕ੍ਖਣਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ। ਪਿਯਦਸ੍ਸਨਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ। ਅਭਿਯੋਗਿਨੇ**ਤਿ ਲਕ੍ਖਣਸਤ੍ਥੇ ਯੁਤ੍ਤਾ।

ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੦. ਬਹੁਜਨਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਅਹੋਸੀਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਅਹੋਸਿ ਗਣਜੇਟ੍ਠਕੋ। ਤਸ੍ਸ ਦਿਟ੍ਠਾਨੁਗਤਿਂ ਅਞ੍ਞੇ ਆਪਜ੍ਜਿਂਸੁ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਤਾ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਯੋ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦਾਨਾਦੀਨਿ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਾਨਿ ਕਰੋਤਿ, ਸੋ ਅਮਙ੍ਕੁਭੂਤੋ ਸੀਸਂ ਉਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਪੀਤਿਪਾਮੋਜ੍ਜੇਨ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਸੀਸੋ ਵਿਚਰਤਿ, ਮਹਾਪੁਰਿਸੋ ਚ ਹੋਤਿ। ਤਥਾਗਤੋ ਚ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਇਦਂ ਪੁਬ੍ਬਙ੍ਗਮਕਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਉਣ੍ਹੀਸਸੀਸਲਕ੍ਖਣਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਂ। ਮਹਾਜਨਾਨੁਵਤ੍ਤਨਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ।**

੨੩੧. ਬਹੁਜਨਂ ਹੇਸ੍ਸਤੀਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ। **ਪਟਿਭੋਗਿਯਾ**ਤਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਾ, ਏਤਸ੍ਸ ਬਹੂ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਾ ਭਵਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਭਿਹਰਨ੍ਤਿ ਤਦਾ**ਤਿ ਦਹਰਕਾਲੇਯੇਵ ਤਦਾ ਏਵਂ ਬਜਾਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਪਟਿਹਾਰਕ**ਨ੍ਤਿ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਭਾਵਂ। **ਵਿਸਵੀ**ਤਿ ਚਿਣ੍ਣਵਸੀ।

ਏਕੇਕਲੋਮਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੨. ਉਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਜ੍ਝਾਸਯਂ ਅਨੁਵਤ੍ਤਤਿ, ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਸਚ੍ਚਕਥਨਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਦ੍ਵੇਜ੍ਝਕਥਾਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਕਥਾਯ ਕਥਿਤਭਾਵਮਸ੍ਸ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਏਕੇਕਲੋਮਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਉਣ੍ਣਾਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ। ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਅਜ੍ਝਾਸਯਾਨੁਕੂਲੇਨ ਅਨੁਵਤ੍ਤਨਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ। ਏਕੇਕਲੋਮੂਪਚਿਤਙ੍ਗ**ਵਾਤਿ ਏਕੇਕੇਹਿ ਲੋਮੇਹਿ ਉਪਚਿਤਸਰੀਰੋ।

ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੪. ਅਭੇਜ੍ਜਪਰਿਸੋਤਿ ਅਭਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਪਰਿਸੋ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪਿਸੁਣਵਾਚਾਯ ਕਥਨਂ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕਂ** ਨਾਮ ਪਿਸੁਣਵਾਚਸ੍ਸ ਕਿਰ ਸਮਗ੍ਗਭਾਵਂ ਭਿਨ੍ਦਨ੍ਤਤੋ ਦਨ੍ਤਾ ਅਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ ਚੇਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਵਿਰਲ਼ਾ ਚ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਪਿਸੁਣਵਾਚਤਂ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਇਦਂ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣਂ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯਂ। ਅਭੇਜ੍ਜਪਰਿਸਤਾ **ਆਨਿਸਂਸੋ। ਚਤੁਰੋ ਦਸਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦਸ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਂ।

ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੬. **ਆਦੇਯਜਵਾਚੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗਹੇਤਬ੍ਬਵਚਨੋ ਹੋਤਿ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮੰ** ਨਾਮ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਅਫਰੁਸਵਾਦਿਤਾ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੰ** ਨਾਮ ਯੇ ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਨੇਸੰ ਜਿਵ੍ਹਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾਯ ਕਥਿਤਭਾਵੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਬਦ੍ਧਜਿਵ੍ਹਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਗੂਲ੍ਹਜਿਵ੍ਹਾ ਵਾ ਦ੍ਵਿਜਿਵ੍ਹਾ ਵਾ ਮਮ੍ਮਨਾ ਵਾ। ਯੇ ਪਨ ਜਿਵ੍ਹਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਫਰੁਸਵਾਚੰ ਨ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਬਦ੍ਧਜਿਵ੍ਹਾ ਗੂਲ੍ਹਜਿਵ੍ਹਾ ਦ੍ਵਿਜਿਵ੍ਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਮੁਦੁ ਨੇਸੰ ਜਿਵ੍ਹਾ ਹੋਤਿ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਵਣ੍ਣਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਜਿਵ੍ਹਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਫਰੁਸਾਯ ਵਾਚਾਯ ਅਕਥਿਤਭਾਵੰ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਪਹੂਤਜਿਵ੍ਹਾਲਕ੍ਖਣੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਫਰੁਸਵਾਚੰ ਕਥੇਨ੍ਤਾਨਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਭਿਜ੍ਜਤਿ। ਤੇ ਸਦ੍ਦਭੇਦੰ ਕਤ੍ਵਾ ਫਰੁਸਵਾਚਾਯ ਕਥਿਤਭਾਵੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਛਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਭਿਨ੍ਨਸ੍ਸਰਾ ਵਾ ਕਾਕਸ੍ਸਰਾ ਵਾ। ਯੇ ਪਨ ਸਰਭੇਦਕਰੰ ਫਰੁਸਵਾਚੰ ਨ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਦ੍ਦੋ ਮਧੁਰੋ ਚ ਹੋਤਿ ਪੇਮਨੀਯੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਸਰਭੇਦਕਰਾਯ ਫਰੁਸਵਾਚਾਯ ਅਕਥਿਤਭਾਵੰ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰਲਕ੍ਖਣੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣੰ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯੰ। ਆਦੇਯਜਵਚਨਤਾ **ਆਨਿਸੰਸੋ।**

੨੩੭. **ਉਬ੍ਬਾਧਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਕੋਸਯੁਤ੍ਤਾ ਆਬਾਧਕਰਿੰ **ਬਹੁਜਨਪ੍ਪਮਦ੍ਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਜਨਾਨੰ ਪਮਦ੍ਦਨਿੰ **ਅਬਾਲ੍ਹੰ ਗਿਰੰ ਸੋ ਨ ਭਣਿ ਫਰੁਸ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਕਾਰੋ ਪਰਤੋ ਭਣਿਸਦ੍ਦੇਨ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੋ। **ਬਾਲ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਬਲਵੰ ਅਤਿਫਰੁਸੰ। **ਬਾਲ੍ਹੰ ਗਿਰੰ ਸੋ ਨ ਅਭਣੀ**ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਸੰਹਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪੇਮਸਞ੍ਹਿਤੰ। **ਸਖਿਲ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਦੁਕੰ। **ਵਾਚਾ**ਤਿ ਵਾਚਾਯੋ। **ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ**ਤਿ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾਯੋ। ''ਕਣ੍ਣਸੁਖ''ਨ੍ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਯਥਾ ਕਣ੍ਣਾਨੰ ਸੁਖੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਏਰਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੇਦਯਥਾ**ਤਿ ਵੇਦਯਿਤ੍ਥ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਸ੍ਸਰਤੰ। **ਬਹੁਨੋ ਬਹੁ**ਨ੍ਤਿ ਬਹੁਜਨਸ੍ਸ ਬਹੁੰ। ''ਬਹੂਨੰ ਬਹੁਨ੍ਤਿ''ਪਿ ਪਾਠੋ, ਬਹੁਜਨਾਨੰ ਬਹੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸੀਹਹਨੁਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੩੮. **ਅਪ੍ਪਧੰਸਿਕੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗੁਣਤੋ ਵਾ ਠਾਨਤੋ ਵਾ ਪਧੰਸੇਤੁੰ ਚਾਵੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੁਣੇਯ੍ਯੋ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮੰ** ਨਾਮ ਪਲਾਪਕਥਾਯ ਅਕਥਨੰ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੰ** ਨਾਮ ਯੇ ਤੰ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਨੇਸੰ ਹਨੁਕੰ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਪਲਾਪਕਥਾਯ ਕਥਿਤਭਾਵੰ ਜਨੋ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਅਨ੍ਤੋਪਵਿਟ੍ਠਹਨੁਕਾ ਵਾ ਵਙ੍ਕਹਨੁਕਾ ਵਾ ਪਬ੍ਭਾਰਹਨੁਕਾ ਵਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਥਾਗਤੋ ਪਨ ਤਥਾ ਨ ਕਥੇਸਿ। ਤੇਨਸ੍ਸ ਹਨੁਕੰ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਤ੍ਵਾ ਦੀਘਰਤ੍ਤੰ ਪਲਾਪਕਥਾਯ ਅਕਥਿਤਭਾਵੰ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਸੀਹਹਨੁਲਕ੍ਖਣੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣੰ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣੰ। ਅਪ੍ਪਧੰਸਿਕਤਾ **ਆਨਿਸੰਸੋ।**

੨੩੯. **ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਵਚਨਬ੍ਯਪ੍ਪਥੋ ਚਾ**ਤਿ ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਵਚਨਾਨੰ ਵਿਯ ਪੁਰਿਮਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨੰ ਵਚਨਪਥੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਵਚਨਬ੍ਯਪ੍ਪਥੋ। **ਦ੍ਵਿਦੁਗਮਵਰਤਰਹਨੁਤ੍ਤਮਲਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਦ੍ਵਿਦੁਗਮੋ, ਦ੍ਵੀਹਿ ਦ੍ਵੀਹੀਤਿ ਚਤੂਹਿ, ਚਤੁਪ੍ਪਦਾਨੰ ਵਰਤਰਸ੍ਸ ਸੀਹਸ੍ਸੇਵ ਹਨੁਭਾਵੰ ਅਲਤ੍ਥਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਮਨੁਜਾਧਿਪਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਜਾਨੰ ਅਧਿਪਤਿ। **ਤਥਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਤਥਸਭਾਵੋ।

ਸਮਦਨ੍ਤਾਦਿਲਕ੍ਖਣਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੦. **ਸੁਚਿਪਰਿਵਾਰੋ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਪਰਿਵਾਰੋ। ਇਧ **ਕਮ੍ਮੰ** ਨਾਮ ਸਮ੍ਮਾਜੀਵਤਾ। **ਕਮ੍ਮਸਰਿਕ੍ਖਕੰ** ਨਾਮ ਯੋ ਵਿਸਮੇਨ ਸੰਕਿਲਿਟ੍ਠਾਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਤੰ ਕਪ੍ਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਦਨ੍ਤਾਪਿ ਵਿਸਮਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਦਾਠਾਪਿ ਕਿਲਿਟ੍ਠਾ। ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਪਨ ਸਮੇਨ ਸੁਦ੍ਧਾਜੀਵੇਨ ਜੀਵਿਤੰ ਕਪ੍ਪਿਤਭਾਵੰ ਸਦੇਵਕੋ ਲੋਕੋ ਇਮਿਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਜਾਨਾਤੂਤਿ ਸਮਦਨ੍ਤਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਸੁਸੁਕ੍ਕਦਾਠਾਲਕ੍ਖਣਞ੍ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਲਕ੍ਖਣੰ** ਨਾਮ ਇਦਮੇਵ ਲਕ੍ਖਣਦ੍ਵਯੰ। ਸੁਚਿਪਰਿਵਾਰਤਾ **ਆਨਿਸੰਸੋ।**

੨੪੧. ਅਵਸ੍ਸਜੀਤਿ ਪਹਾਸਿ **ਤਿਦਿਵਪੁਰਵਰਸਮੋ**ਤਿ ਤਿਦਿਵਪੁਰਵਰੇਨ ਸਕ੍ਕੇਨ ਸਮੋ। **ਲਪਨਜ**ਨ੍ਤਿ ਮੁਖਜਂ, ਦਨ੍ਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਦਿਜਸਮਸੁਕ੍ਕਸੁਚਿਸੋਭਨਦਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਦਿਜਨਾਮਕਾ ਸੁਕ੍ਕਾ ਸੁਚਿ ਸੋਭਨਾ ਚ ਦਨ੍ਤਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਦਿਜਸਮਸੁਕ੍ਕਸੁਚਿਸੋਭਨਦਨ੍ਤੋ। **ਨ ਚ ਜਨਪਦਤੁਦਨ**ਨ੍ਤਿ ਯੋ ਤਸ੍ਸ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨੋ ਜਨਪਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨ ਤੁਦਨਂ ਪੀਲ਼ਾ ਵਾ ਆਬਾਧੋ ਵਾ ਨਤ੍ਥਿ। **ਹਿਤਮਪਿ ਚ ਬਹੁਜਨ ਸੁਖਞ੍ਚ ਚਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਬਹੁਜਨਾ ਸਮਾਨਸੁਖਦੁਕ੍ਖਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਮਿਂ ਜਨਪਦੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਿਤਞ੍ਚੇਵ ਸੁਖਞ੍ਚ ਚਰਨ੍ਤਿ। **ਵਿਪਾਪੋ**ਤਿ ਵਿਗਤਪਾਪੋ। **ਵਿਗਤਦਰਥਕਿਲਮਥੋ**ਤਿ ਵਿਗਤਕਾਯਿਕਦਰਥਕਿਲਮਥੋ। **ਮਲਖਿਲਕਲਿਕਿਲੇਸੇ ਪਨੁਦੇਹੀ**ਤਿ ਰਾਗਾਦਿਮਲਾਨਞ੍ਚੇਵ ਰਾਗਾਦਿਖਿਲਾਨਞ੍ਚ ਦੋਸਕਲੀਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਾਨਞ੍ਚ ਅਪਨੁਦੇਹਿ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਲਕ੍ਖਣਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੮. ਸਿङ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਦਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੨. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਿङ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਨੁਤ੍ਤਾਨਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ**ਤਿ ਵੇਲੁਵਨਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਉਯ੍ਯਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। ਤੰ ਕਿਰ ਵੇਲੂਹਿ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ ਅਹੋਸਿ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਤ੍ਥੇਨ ਚ ਪਾਕਾਰੇਨ ਗੋਪੁਰਟ੍ਟਾਲਕਯੁਤ੍ਤੰ ਨੀਲੋਭਾਸੰ ਮਨੋਰਮੰ, ਤੇਨ ਵੇਲੁਵਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਕਲਨ੍ਦਕਾਨਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪੰ ਅਦੰਸੁ, ਤੇਨ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪੁਬ੍ਬੇ ਕਿਰ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਰਾਜਾ ਤਤ੍ਥ ਉਯ੍ਯਾਨਕੀਲ਼ਨਤ੍ਥੰ ਆਗਤੋ ਸੁਰਾਮਦੇਨ ਮਤ੍ਤੋ ਦਿਵਾ ਨਿਦ੍ਦੰ ਓਕ੍ਕਮਿ। ਪਰਿਜਨੋਪਿਸ੍ਸ ‘‘ਸੁਤ੍ਤੋ ਰਾਜਾ’’ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਫਲਾਦੀਹਿ ਪਲੋਭਿਯਮਾਨੋ ਇਤੋ ਚਿਤੋ ਚ ਪਕ੍ਕਾਮਿ। ਅਥ ਸੁਰਾਗਨ੍ਧੇਨ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਮਾ ਸੁਸਿਰਰੁਕ੍ਖਾ ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰਞ੍ਞੋ ਅਭਿਮੁਖੋ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਰੁਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ‘‘ਰਞ੍ਞੋ ਜੀਵਿਤੰ ਦਮ੍ਮੀ’’ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਵੇਸੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਮੂਲੇ ਸਦ੍ਦਮਕਾਸਿ। ਰਾਜਾ ਪਟਿਬੁਜ੍ਝਿ। ਕਣ੍ਹਸਪ੍ਪੋ ਨਿਵਤ੍ਤੋ। ਸੋ ਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਇਮਾਯ ਕਾਲ਼ਕਾਯ ਮਮ ਜੀਵਿਤੰ ਦਿਨ੍ਨ’’ਨ੍ਤਿ ਕਾਲ਼ਕਾਨੰ ਤਤ੍ਥ ਨਿਵਾਪੰ ਪਟ੍ਠਪੇਸਿ, ਅਭਯਘੋਸਞ੍ਚ ਘੋਸਾਪੇਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤੰ ਤਤੋ ਪਭੁਤਿ ‘‘ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੋ’’ਤਿ ਸङ੍ਖ੍ਯੰ ਗਤੰ। **ਕਲਨ੍ਦਕਾ**ਤਿ ਹਿ ਕਾਲ਼ਕਾਨੰ ਏਤੰ ਨਾਮੰ।

ਤੇਨ ਖੋ ਪਨ ਸਮਯੇਨਾਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਸਮਯੇ ਭਗਵਾ ਰਾਜਗਹੰ ਗੋਚਰਗਾਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵੇਲੁਵਨੇ ਕਲਨ੍ਦਕਨਿਵਾਪੇ ਵਿਹਰਤਿ, ਤੇਨ ਸਮਯੇਨ। **ਸਿङ੍ਗਾਲਕੋ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਸਿङ੍ਗਾਲਕੋਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮੰ। **ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਗਹਪਤਿਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤੋ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ। ਤਸ੍ਸ ਕਿਰ ਪਿਤਾ ਗਹਪਤਿਮਹਾਸਾਲੋ, ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਠਪਿਤਾ ਚਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸ ਧਨਕੋਟਿਯੋ ਅਤ੍ਥਿ। ਸੋ ਭਗਵਤਿ ਨਿਟ੍ਠङ੍ਗਤੋ ਉਪਾਸਕੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ, ਭਰਿਯਾਪਿਸ੍ਸ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਯੇਵ। ਪੁਤ੍ਤੋ ਪਨਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧੋ ਅਪ੍ਪਸਨ੍ਨੋ। ਅਥ ਨੰ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਭਿਕ੍ਖਣੰ ਏਵੰ ਓਵਦਨ੍ਤਿ – ‘‘ਤਾਤ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਪਸङ੍ਕਮ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿੰ ਮਹਾਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੰ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੰ ਅਸੀਤਿਮਹਾਸਾਵਕੇ ਉਪਸङ੍ਕਮਾ’’ਤਿ। ਸੋ ਏਵਮਾਹ – ‘‘ਨਤ੍ਥਿ ਮਮ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਮਣਾਨੰ ਉਪਸङ੍ਕਮਨਕਿਚ੍ਚੰ, ਸਮਣਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਓਨਮਿਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਿਟ੍ਠਿ ਰੁਜ੍ਜਤਿ, ਜਾਣੁਕਾਨਿ ਖਰਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥਾਨਿ ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਜੀਰਨ੍ਤਿ, ਸਮੀਪੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਥਾਸਲ੍ਲਾਪੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਸਤਿ ਵਿਸ੍ਸਾਸੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਤੋ ਨਿਮਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਨਿ ਦਾਤਬ੍ਬਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੇ ਅਤ੍ਥੋ ਪਰਿਹਾਯਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਯ੍ਹੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਮਣਾਨੰ ਉਪਸङ੍ਕਮਨਕਿਚ੍ਚ’’ਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਨੰ ਯਾਵਜੀਵੰ ਓਵਦਨ੍ਤਾਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਸਾਸਨੇ ਉਪਨੇਤੁੰ ਨਾਸਕ੍ਖਿੰਸੁ।

ਅਥਸ੍ਸ ਪਿਤਾ ਮਰਣਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ‘‘ਮਮ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਓਵਾਦੰ ਦਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਦਿਸਾ ਤਾਤ ਨਮਸ੍ਸਾਹੀ’’ਤਿ ਏਵਮਸ੍ਸ ਓਵਾਦੰ ਦਸ੍ਸਾਮਿ, ਸੋ ਅਤ੍ਥੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਅਥ ਨੰ ਸਤ੍ਥਾ ਵਾ ਸਾਵਕਾ ਵਾ ਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ‘‘ਕਿੰ ਕਰੋਸੀ’’ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ‘‘ਮਯ੍ਹੰ ਪਿਤਾ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਨੰ ਕਰੋਹੀਤਿ ਮੰ ਓਵਦੀ’’ਤਿ ਵਕ੍ਖਤਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਤੇ ‘‘ਨ ਤੁਯ੍ਹੰ ਪਿਤਾ ਏਤਾ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਾਪੇਤਿ, ਇਮਾ ਪਨ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਾਪੇਤੀ’’ਤਿ ਧਮ੍ਮੰ ਦੇਸੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਗੁਣੰ ਞਤ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੰ ਕਰਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਆਮਨ੍ਤਾਪੇਤ੍ਵਾ ‘‘ਤਾਤ, ਪਾਤੋਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਛ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ ਆਹ। ਮਰਣਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕਥਾ ਨਾਮ ਯਾਵਜੀਵੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੀਯਾ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੰ ਪਿਤੁਵਚਨੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਤਸ੍ਮਾ ‘‘ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਉਟ੍ਠਾਯ ਰਾਜਗਹਾ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

੨੪੩. **ਪੁਥੁਦਿਸਾ**ਤਿ ਬਹੁਦਿਸਾ। ਇਦਾਨਿ ਤਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਪੁਰਤ੍ਥਿਮੰ ਦਿਸ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਪਾਵਿਸੀ**ਤਿ ਨ ਤਾਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ, ਪਵਿਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਨ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੋਪਿ ਏਵੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ**ਤਿ ਨ ਇਦਾਨੇਵ ਅਦ੍ਦਸ, ਪਚ੍ਚੂਸਸਮਯੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਚਕ੍ਖੁਨਾ ਲੋਕੰ ਵੋਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਏਤੰ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਮਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਅਜ੍ਜ ਅਹੰ ਸਿङ੍ਗਾਲਸ੍ਸ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ

ਗਿਹਿਵਿਨਯਂ ਸਿਙ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮਿ, ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਸਾ ਕਥਾ ਸਫਲਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਮਯਾ ਏਤ੍ਥਾ''ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਤੋਵ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹਂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ, ਪਵਿਸਨ੍ਤੋ ਚ ਨਂ ਤਥੇਵ ਅਦ੍ਦਸ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਅਦ੍ਦਸਾ ਖੋ ਭਗਵਾ''ਤਿ। **ਏਤਦਵੋਚਾ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਿਤਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਥਾਰਂ ਨ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਦਿਸਾਯੇਵ ਨਮਸ੍ਸਤਿ। ਅਥਂ ਨਂ ਭਗਵਾ ਸੂਰਿਯਰਸ੍ਮਿਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇਨ ਵਿਕਸਮਾਨਂ ਮਹਾਪਦੁਮਂ ਵਿਯ ਮੁਖਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ''ਕਿਂ ਨੁ ਖੋ ਤ੍ਵਂ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿਆਦਿਕਂ ਏਤਦਵੋਚ।

ਛਦਿਸਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੪. **ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਸੋ ਕਿਰ ਤਂ ਭਗਵਤੋ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾਵ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਯਾ ਕਿਰ ਮਮ ਪਿਤਰਾ ਛ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਨ ਕਿਰ ਤਾ ਏਤਾ, ਅਞ੍ਞਾ ਕਿਰ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇਨ ਛ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ। ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇਨ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ ਦਿਸਾਯੇਵ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਨਮਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਸੋ ਤਾ ਪੁਚ੍ਛਨ੍ਤੋ **ਯਥਾ ਕਥਂ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਯਥਾ**ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਕਥਂ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਾਪਦਂ। **ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਕਮ੍ਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਾ ਕਿਲਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਠਾਨੇਹੀ**ਤਿ ਕਾਰਣੇਹਿ। **ਅਪਾਯਮੁਖਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਨਾਸਮੁਖਾਨਿ। **ਸੋ**ਤਿ ਸੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ। **ਚੁਦ੍ਦਸ ਪਾਪਕਾਪਗਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਹਿ ਚੁਦ੍ਦਸਹਿ ਪਾਪਕੇਹਿ ਲਾਮਕੇਹਿ ਅਪਗਤੋ। **ਛਦ੍ਦਿਸਾਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀ**ਤਿ ਛ ਦਿਸਾ ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਨ੍ਤੋ। **ਉਭੋਲੋਕਵਿਜਯਾਯਾ**ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਇਧਲੋਕਪਰਲੋਕਾਨਂ ਵਿਜਿਨਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਯਞ੍ਚੇਵ ਲੋਕੋ ਆਰਦ੍ਧੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਵਰੂਪਸ੍ਸ ਹਿ ਇਧ ਲੋਕੇ ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਅਯਞ੍ਚੇਵ ਲੋਕੋ ਆਰਦ੍ਧੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਤੋਸਿਤੋ ਚੇਵ ਨਿਪ੍ਫਾਦਿਤੋ ਚ। ਪਰਲੋਕੇਪਿ ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਾਨਿ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਪਰੋ ਚ ਲੋਕੋ ਆਰਾਧਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸੋ ਕਾਯਸ੍ਸ ਭੇਦਾ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾ ਸੁਗਤਿਂ ਸਗ੍ਗਂ ਲੋਕਂ ਉਪਪਜ੍ਜਤਿ।

੨੪੫. ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਸਙ੍ਖੇਪੇਨ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਮੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ੍ਤੋ **ਕਤਮਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। **ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਞ੍ਚ ਤਂ ਕਿਲੇਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸੋ ਚਾਤਿ ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੋ। ਸਕਿਲੇਸੋਯੇਵ ਹਿ ਪਾਣਂ ਹਨਤਿ, ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਨ ਹਨਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ''ਕਮ੍ਮਕਿਲੇਸੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। **ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਾਦੀਸੁ**ਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਅਥਾਪਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਏਤਦਤ੍ਥਪਰਿਦੀਪਕਮੇਵ ਗਾਥਾਬਨ੍ਧਂ ਅਵੋਚਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਚਤੁਠਾਨਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੬. **ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਇਦਂ ਭਗਵਾ ਯਸ੍ਮਾ ਕਾਰਕੇ ਦਸ੍ਸਿਤੇ ਅਕਾਰਕੋ ਪਾਕਟੋ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾਪਿ ਦੇਸਨਾਕੁਸਲਤਾਯ ਪਠਮਤਰਂ ਕਾਰਕਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ । ਤਤ੍ਥ **ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਛਨ੍ਦੇਨ ਪੇਮੇਨ ਅਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ। ਪਰਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਯੋ ''ਅਯਂ ਮੇ ਮਿਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ ਵਾ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਞਾਤਕੋ ਵਾ ਲਞ੍ਜਂ ਵਾ ਪਨ ਮੇ ਦੇਤੀ''ਤਿ ਛਨ੍ਦਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਸਾਮਿਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਯੋ ''ਅਯਂ ਮੇ ਵੇਰੀ''ਤਿ ਪਕਤਿਵੇਰਵਸੇਨ ਤਙ੍ਖਣੁਪ੍ਪਨ੍ਨਕੋਧਵਸੇਨ ਵਾ ਸਾਮਿਕਂ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਦੋਸਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਮਨ੍ਦਤ੍ਤਾ ਮੋਮੂਹਤ੍ਤਾ ਯਂ ਵਾ ਤਂ ਵਾ ਵਤ੍ਵਾ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਸਾਮਿਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਮੋਹਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ''ਅਯਂ ਰਾਜਵਲ੍ਲਭੋ ਵਾ ਵਿਸਮਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਵਾ ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਮੇ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਭੀਤੋ ਅਸ੍ਸਾਮਿਕਂ ਸਾਮਿਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਭਯਾਗਤਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਭਾਜੇਨ੍ਤੋ ''ਅਯਂ ਮੇ ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠੋ ਵਾ ਸਮ੍ਭਤ੍ਤੋ ਵਾ''ਤਿ ਪੇਮਵਸੇਨ ਅਤਿਰੇਕਂ ਦੇਤਿ, ''ਅਯਂ ਮੇ ਵੇਰੀ''ਤਿ ਦੋਸਵਸੇਨ ਊਨਕਂ ਦੇਤਿ, ਮੋਮੂਹਤ੍ਤਾ ਦਿਨ੍ਨਾਦਿਨ੍ਨਂ ਅਜਾਨਮਾਨੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਊਨਂ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਧਿਕਂ ਦੇਤਿ, ''ਅਯਂ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਅਦਿਯ੍ਯਮਾਨੇ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਕਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਭੀਤੋ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਤਿਰੇਕਂ ਦੇਤਿ, ਸੋ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋਪਿ ਯਥਾਨੁਕ੍ਕਮੇਨ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਆਦੀਨਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ ਨਾਮ।

ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਪਨ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤੋਪਿ ਛਨ੍ਦਾਗਤਿਆਦੀਨਿ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਇਮੇਹਿ ਚਤੂਹਿ ਠਾਨੇਹਿ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਨ ਕਰੋਤੀ''ਤਿ।

ਨਿਹੀਯਤਿ ਯਸੋ ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਗਤਿਗਾਮਿਨੋ ਕਿਤ੍ਤਿਯਸੋਪਿ ਪਰਿਵਾਰਯਸੋਪਿ ਨਿਹੀਯਤਿ ਪਰਿਹਾਯਤਿ।

ਛਅਪਾਯਮੁਖਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੭. **ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਾਨੁਯੋਗੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਸੁਰਾ**ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਸੁਰਾ ਪੂਵਸੁਰਾ ਓਦਨਸੁਰਾ ਕਿਣ੍ਣਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਭਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤਾਤਿ ਪਞ੍ਚ ਸੁਰਾ। **ਮੇਰਯ**ਨ੍ਤਿ ਪੁਪ੍ਫਾਸਵੋ ਫਲਾਸਵੋ ਮਧ੍ਵਾਸਵੋ ਗੁਲਾਸਵੋ ਸਮ੍ਭਾਰਸਂਯੁਤ੍ਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚ ਆਸਵਾ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਮਦਕਰਣਵਸੇਨ **ਮਜ੍ਜਂ। ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਦਕਾਰਣਂ। ਯਾਯ ਚੇਤਨਾਯ ਤਂ ਮਜ੍ਜਂ ਪਿਵਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਨੁਯੋਗੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸੁਰਾਮੇਰਯਮਜ੍ਜਪ੍ਪਮਾਦਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਨੁਅਨੁਯੋਗੋ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਕਰਣਂ। ਯਸ੍ਮਾ ਪਨੇਤਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਭੋਗਾ ਪਰਿਹਾਯਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਭੋਗਾਨਂ ਅਪਾਯਮੁਖ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਵਿਕਾਲਵਿਸਿਖਾਚਰਿਯਾਨੁਯੋਗੋ**ਤਿ ਅਵੇਲਾਯ ਵਿਸਿਖਾਸੁ ਚਰਿਯਾਨੁਯੁਤ੍ਤਤਾ।

ਸਮਜ੍ਜਾਭਿਚਰਣਨ੍ਤਿ ਨਚ੍ਚਾਦਿਦਸ੍ਸਨਵਸੇਨ ਸਮਜ੍ਜਾਗਮਨਂ। **ਆਲਸਜਾਨੁਯੋਗੋ**ਤਿ ਕਾਯਾਲਸਿਯਤਾਯ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਤਾ।

ਸੁਰਾਮੇਰਯਸ੍ਸ ਛਆਦੀਨਵਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੪੮. ਏਵਂ ਛਨ੍ਨਂ ਅਪਾਯਮੁਖਾਨਂ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਾਨਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ **ਛ ਖੋ ਮੇ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ ਆਦੀਨਵਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਕਾ**ਤਿ ਸਾਮਂ ਪਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ, ਇਧਲੋਕਭਾਵਿਨੀ। **ਧਨਜਾਨੀ**ਤਿ ਧਨਹਾਨਿ। **ਕਲਹਪ੍ਪਵਡ੍ਢਨੀ**ਤਿ ਵਾਚਾਕਲਹਸ੍ਸ ਚੇਵ ਹਤ੍ਥਪਰਾਮਾਸਾਦਿਕਾਯਕਲਹਸ੍ਸ ਚ ਵਡ੍ਢਨੀ। **ਰੋਗਾਨਂ ਆਯਤਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਅਕ੍ਖਿਰੋਗਾਦੀਨਂ ਖੇਤ੍ਤਂ। **ਅਕਿਤ੍ਤਿਸਞ੍ਜਨਨੀ**ਤਿ ਸੁਰਂ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਹਿ ਮਾਤਰਮ੍ਪਿ ਪਹਰਨ੍ਤਿ ਪਿਤਰਮ੍ਪਿ, ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਬਹੁਮ੍ਪਿ ਅਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਗਰਹਮ੍ਪਿ ਦਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਹਤ੍ਥਪਾਦਾਦਿਛੇਦਮ੍ਪਿ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਇਧਲੋਕੇਪਿ ਪਰਲੋਕੇਪਿ ਅਕਿਤ੍ਤਿਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ, ਇਤਿ ਤੇਸਂ ਸਾ ਸੁਰਾ ਅਕਿਤ੍ਤਿਸਞ੍ਜਨਨੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਕੋਪੀਨਨਿਦਂਸਨੀ**ਤਿ ਗੁਯ੍ਹਟ੍ਠਾਨਞ੍ਹਿ ਵਿਵਰਿਯਮਾਨਂ ਹਿਰਿਂ ਕੋਪੇਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੋਪੀਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ, ਸੁਰਾਮਦਮਤ੍ਤਾ ਚ ਤਂ ਤਂ ਅਙ੍ਗਂ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਤੇਨ ਨੇਸਂ ਸਾ ਸੁਰਾ ਕੋਪੀਨਸ੍ਸ ਨਿਦਂਸਨਤੋ ''ਕੋਪੀਨਨਿਦਂਸਨੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਿਕਰਣੀ**ਤਿ ਸਾਗਤਤ੍ਥੇਰਸ੍ਸ ਵਿਯ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਪਞ੍ਞਂ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ''ਪਞ੍ਞਾਯ ਦੁਬ੍ਬਲਿਕਰਣੀ''ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਮਗ੍ਗਪਞ੍ਞਂ ਪਨ ਦੁਬ੍ਬਲਂ ਕਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਅਧਿਗਤਮਗ੍ਗਾਨਞ੍ਹਿ ਸਾ ਅਨ੍ਤੋਮੁਖਮੇਵ ਨ ਪਵਿਸਤਿ। **ਛਟ੍ਠਂ ਪਦ**ਨ੍ਤਿ ਛਟ੍ਠਂ ਕਾਰਣਂ।

੨੪੯. **ਅਤ੍ਤਾਪਿਸ੍ਸ ਅਗੁਤ੍ਤੋ ਅਰਕ੍ਖਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਵੇਲਾਯ ਚਰਨ੍ਤੋ ਹਿ ਖਾਣੁਕਣ੍ਟਕਾਦੀਨਿਪਿ ਅਕ੍ਕਮਤਿ, ਅਹਿਨਾਪਿ ਯਕ੍ਖਾਦੀਹਿਪਿ ਸਮਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਠਾਨਂ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਞਤ੍ਵਾ ਵੇਰਿਨੋਪਿ ਨਂ ਨਿਲੀਯਿਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਹਨਨ੍ਤਿ ਵਾ। ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਪਿਸ੍ਸ ਅਗੁਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ ਅਰਕ੍ਖਿਤੋ। ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾਪਿ ''ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਪਿਤਾ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਮਿ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਿਚਰਤਿ, ਕਿਮਙ੍ਗਂ ਪਨ ਮਯ''ਨ੍ਤਿ ਇਤਿਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋਪਿ ਭਰਿਯਾਪਿ ਬਹਿ ਪਤ੍ਥਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਚਰਨ੍ਤਾ ਅਨਯਬਜਸਨਂ ਪਾਪੁਣਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ **ਪੁਤ੍ਤਦਾਰੋਪਿਸ੍ਸ ਅਗੁਤ੍ਤੋ ਅਰਕ੍ਖਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਸਾਪਤੇਯ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਪਰਿਜਨਸ੍ਸ ਰਤ੍ਤਿਂ ਚਰਣਕਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਚੋਰਾ ਸੁਞ੍ਞਂ ਗੇਹਂ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਯਂ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਹਰਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ **ਸਾਪਤੇਯਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਅਗੁਤ੍ਤਂ ਅਰਕ੍ਖਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਸਙ੍ਕਿਯੋ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਕਤਪਾਪਕਮ੍ਮੇਸੁਪਿ ''ਇਮਿਨਾ ਕਤਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਸਙ੍ਕਿਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇਨ ਯਾਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਯਂ ਅਞ੍ਞੇਨ ਚੋਰਕਮ੍ਮਂ ਪਰਦਾਰਿਕਕਮ੍ਮਂ ਵਾ ਕਤਂ, ਤਂ ''ਇਮਿਨਾ ਕਤ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਭੂਤਂ ਅਸਨ੍ਤਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਰੂਹਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ। **ਬਹੂਨਞ੍ਚ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੁਕ੍ਖਂ, ਏਤ੍ਤਕਂ

ਦੋਮਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕਾ, ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਸਤਿ ਸਬ੍ਬੰ ਵਿਕਾਲਚਾਰਿਮ੍ਹਿ ਆਹਰਿਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਇਤਿ ਸੋ ਬਹੂਨੰ ਦੁਕ੍ਖਧਮ੍ਮਾਨੰ ਪੁਰਕ੍ਖਤੋ ਪੁਰੇਗਾਮੀ ਹੋਤਿ।

੨੫੦. **ਕ੍ਵ ਨਚ੍ਚਨ੍ਤਿ** ''ਕਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਨਟਨਾਟਕਾਦਿਨਚ੍ਚੰ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਯਸ੍ਮਿੰ ਗਾਮੇ ਵਾ ਨਿਗਮੇ ਵਾ ਤੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ''ਸ੍ਵੇ ਨਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨੰ ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਜ੍ਜ ਵਤ੍ਥਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਨਿ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਸਕਲਦਿਵਸਮ੍ਪਿ ਕਮ੍ਮਚ੍ਛੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਨਚ੍ਚਦਸ੍ਸਨੇਨ ਏਕਾਹਮ੍ਪਿ ਦ੍ਵੀਹਮ੍ਪਿ ਤੀਹਮ੍ਪਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਥ ਵੁਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨਿ ਲਭਿਤ੍ਵਾਪਿ ਵਪ੍ਪਾਦਿਕਾਲੇ ਵਪ੍ਪਾਦੀਨਿ ਅਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਭੋਗਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਬਹਿ ਗਤਭਾਵੰ ਞਤ੍ਵਾ ਅਨਾਰਕ੍ਖੇ ਗੇਹੇ ਚੋਰਾ ਯੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਪਿ ਭੋਗਾ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਕ੍ਵ ਗੀਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਸੰ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੨੫੧. **ਜਯੰ ਵੇਰਨ੍ਤਿ** ''ਜਿਤੰ ਮਯਾ''ਤਿ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਪਰਸ੍ਸ ਸਾਟਕੰ ਵਾ ਵੇਠਨੰ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਸੋ ''ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਮੇ ਅਵਮਾਨੰ ਕਰੋਸਿ, ਹੋਤੁ, ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਸ੍ਸਾਮਿ ਨ''ਨ੍ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਵੇਰੰ ਬਨ੍ਧਤਿ, ਏਵੰ ਜਿਨਨ੍ਤੋ ਸਯੰ ਵੇਰੰ ਪਸਵਤਿ। **ਜਿਨੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਜਿਤੋ ਸਮਾਨੋ ਯੰ ਤੇਨ ਤਸ੍ਸ ਵੇਠਨੰ ਵਾ ਸਾਟਕੋ ਵਾ ਅਞ੍ਞੰ ਵਾ ਪਨ ਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਵਿਤ੍ਤੰ ਗਹਿਤੰ, ਤੰ ਅਨੁਸੋਚਤਿ ''ਅਹੋਸਿ ਵਤ ਮੇ, ਤੰ ਤੰ ਵਤ ਮੇ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਸੋਚਤਿ। ਏਵੰ ਸੋ ਜਿਨੋ ਵਿਤ੍ਤੰ ਅਨੁਸੋਚਤਿ। **ਸਭਾਗਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਨ ਰੂਹਤੀ**ਤਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਟ੍ਠਾਨੇ ਸਕ੍ਖਿਪੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਤੋ ਵਚਨੰ ਨ ਰੂਹਤਿ, ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਾਤਿ, ''ਅਯੰ ਅਕ੍ਖਸੋਣ੍ਡੋ ਜੂਤਕਰੋ, ਮਾ ਤਸ੍ਸ ਵਚਨੰ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਥਾ''ਤਿ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਭਵਨ੍ਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨੰ ਪਰਿਭੂਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਤਞ੍ਹਿ ਮਿਤਾਮਚ੍ਚਾ ਏਵੰ ਵਦਨ੍ਤਿ – ''ਸਮ੍ਮ, ਤ੍ਵਮ੍ਪਿ ਨਾਮ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤੋ ਜੂਤਕਰੋ ਛਿਨ੍ਨਭਿਨ੍ਨਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਸਿ, ਨ ਤੇ ਇਦੰ ਜਾਤਿਗੋਤ੍ਤਾਨੰ ਅਨੁਰੂਪੰ, ਇਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਮਾ ਏਵੰ ਕਰੇਯ੍ਯਾਸੀ''ਤਿ। ਸੋ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋਪਿ ਤੇਸੰ ਵਚਨੰ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਏਕਤੋ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਨ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਾ ਸਕ੍ਖਿਪੁਟ੍ਠਾਪਿ ਨ ਕਥੇਨ੍ਤਿ। ਏਵੰ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾਨੰ ਪਰਿਭੂਤੋ ਹੋਤਿ।

ਆਵਾਹਵਿਵਾਹਕਾਨਨ੍ਤਿ ਆਵਾਹਕਾ ਨਾਮ ਯੇ ਤਸ੍ਸ ਘਰਤੋ ਦਾਰਿਕੰ ਗਹੇਤੁਕਾਮਾ। ਵਿਵਾਹਕਾ ਨਾਮ ਯੇ ਤਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਦਾਰਿਕੰ ਦਾਤੁਕਾਮਾ। **ਅਪਤ੍ਥਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਛਿਤੋ ਹੋਤਿ। **ਨਾਲੰ ਦਾਰਭਰਣਾਯਾ**ਤਿ ਦਾਰਭਰਣਾਯ ਨ ਸਮਤ੍ਥੋ। ਏਤਸ੍ਸ ਗੇਹੇ ਦਾਰਿਕਾ ਦਿਨ੍ਨਾਪਿ ਏਤਸ੍ਸ ਗੇਹਤੋ ਆਗਤਾਪਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਏਵ ਪੋਸਿਤਬ੍ਬਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿਯੇਵ।

ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾਯ ਛਆਦੀਨਵਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੨. **ਧੁਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਕ੍ਖਧੁਤ੍ਤਾ। **ਸੋਣ੍ਡਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਸੋਣ੍ਡਾ ਭਤ੍ਤਸੋਣ੍ਡਾ ਪੂਵਸੋਣ੍ਡਾ ਮੂਲਕਸੋਣ੍ਡਾ। **ਪਿਪਾਸਾ**ਤਿ ਪਾਨਸੋਣ੍ਡਾ। **ਨੇਕਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਤਿਰੂਪਕੇਨ ਵਞ੍ਚਨਕਾ। **ਵਞ੍ਚਨਿਕਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਞ੍ਚਨਾਹਿ ਵਞ੍ਚਨਿਕਾ। **ਸਾਹਸਿਕਾ**ਤਿ ਏਕਾਗਾਰਿਕਾਦਿਸਾਹਸਿਕਕਮ੍ਮਕਾਰਿਨੋ। **ਤਜਾਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਅਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਨ ਰਮਤਿ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਹਿ ਅਲਙ੍ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਵਰਸਯਨੰ ਆਰੋਪਿਤਸੂਕਰੋ ਗੂਥਕੂਪਮਿਵ, ਤੇ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੇਯੇਵ ਉਪਸਙ੍ਕਮਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦਿਟ੍ਠੇ ਚੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਮ੍ਪਰਾਯਞ੍ਚ ਬਹੁੰ ਅਨਤ੍ਥੰ ਨਿਗਚ੍ਛਤਿ।

੨੫੩. **ਅਤਿਸੀਤਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਕਾਲਸ੍ਸੇਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ''ਏਥ ਭੋ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤੰ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ''ਅਤਿਸੀਤੰ ਤਾਵ, ਅਟ੍ਠੀਨਿ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਵਿਯ, ਗਚ੍ਛਥ ਤੁਮ੍ਹੇ ਪਚ੍ਛਾ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਗ੍ਗਿੰ ਤਪਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ। ਤੇ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਰਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। **ਅਤਿਉਣ੍ਹ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਹੋਤਿ ਪਾਨਸਖਾ ਨਾਮਾਤਿ ਏਕਚ੍ਚੋ ਪਾਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਰਾਗੇਹੇਯੇਵ ਸਹਾਯੋ ਹੋਤਿ। ''ਪਨ੍ਨਸਖਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਅਯਮੇਵਤ੍ਥੋ। **ਸਮ੍ਮਿਯਸਮ੍ਮਿਯੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਮ ਸਮ੍ਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮੁਖੇਯੇਵ ਸਹਾਯੋ ਹੋਤਿ, ਪਰਮ੍ਮੁਖੇ ਵੇਰੀਸਦਿਸੋ ਓਤਾਰਮੇਵ ਗਵੇਸਤਿ। **ਅਤ੍ਥੇਸੁ**

ਜਾਤੇਸੂਤਿ ਤਥਾਰੂਪੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਸਮੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ। **ਵੇਰਪ੍ਪਸਵੋ**ਤਿ ਵੇਰਬਹੁਲਤਾ। **ਅਨਤ੍ਥਤਾ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਥਕਾਰਿਤਾ। **ਸੁਕਦਰਿਯਤਾ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਕਦਰਿਯਤਾ ਥਦ੍ਧਮਚ੍ਛਰਿਯਭਾਵੋ । **ਉਦਕਮਿਵ ਇਣੰ ਵਿਗਾਹਤੀ**ਤਿ ਪਾਸਾਣੇ ਉਦਕੰ ਵਿਯ ਸੰਸੀਦਨ੍ਤੋ ਇਣੰ ਵਿਗਾਹਤਿ।

ਰਤ੍ତਿਨੁਟ੍ਠਾਨਦੇਸ੍ਸਿਨਾਤਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਟ੍ਠਾਨਸੀਲੇਨ। **ਅਤਿਸਾਯਮਿਦੰ ਅਹੂ**ਤਿ ਇਦੰ ਅਤਿਸਾਯੰ ਜਾਤਨ੍ਤਿ ਯੇ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਇਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ**ਤਿ ਏਵੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤੇ। **ਅਤ੍ਥਾ ਅਚ੍ਚੇਨ੍ਤਿ ਮਾਣਵੇ**ਤਿ ਏਵਰੂਪੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਅਤ੍ਥਾ ਅਤਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੁ ਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ।

ਤਿਣਾ ਭਿਯ੍ਯੋਤਿ ਤਿਣਤੋਪਿ ਉਤ੍ਤਰਿ। **ਸੋ ਸੁਖੰ ਨ ਵਿਹਾਯਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਪੁਰਿਸੋ ਸੁਖੰ ਨ ਜਹਾਤਿ, ਸੁਖਸਮਙ੍ਗੀਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾ ਕਥਾਮਗ੍ਗੇਨ ਇਮਮਤ੍ਥੰ ਦਸ੍ਸੇਤਿ ''ਗਿਹਿਭੂਤੇਨ ਸਤਾ ਏਤ੍ਤਕੰ ਕਮ੍ਮੰ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੰ, ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਡ੍ਢਿ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਧਲੋਕੇ ਪਰਲੋਕੇ ਗਰਹਮੇਵ ਪਾਪੁਣਾਤੀ''ਤਿ।

ਮਿਤ੍ਤਪਤਿਰੂਪਕਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੫੪. ਇਦਾਨਿ ਯੋ ਏਵੰ ਕਰੋਤੋ ਅਨਤ੍ਥੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਵ੍ਹਾਨਿ ਵਾ ਪਨ ਯਾਨਿ ਕਾਨਿਚਿ ਭਯਾਨਿ ਯੇਕੇਚਿ ਉਪਦ੍ਦਵਾ ਯੇਕੇਚਿ ਉਪਸਗ੍ਗਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਤੇ ਬਾਲੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਏਵਰੂਪਾ ਬਾਲਾ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਬਾਲੇ ਮਿਤ੍ਤਪਤਿਰੂਪਕੇ ਅਮਿਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ **ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ ਅਮਿਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁਹਰੋ**ਤਿ ਸਯੰ ਤੁਚ੍ਛਹਤ੍ਥੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਏਕੰਸੇਨ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਹਰਤਿਯੇਵ। **ਵਚੀਪਰਮੋ**ਤਿ ਵਚਨਪਰਮੋ ਵਚਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਦਾਯਕੋ ਕਾਰਕੋ ਵਿਯ ਹੋਤਿ। **ਅਨੁਪ੍ਪਿਯਭਾਣੀ**ਤਿ ਅਨੁਪ੍ਪਿਯੰ ਭਣਤਿ। **ਅਪਾਯਸਹਾਯੋ**ਤਿ ਭੋਗਾਨੰ ਅਪਾਯੇਸੁ ਸਹਾਯੋ ਹੋਤਿ।

੨੫੫. ਏਵੰ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਮਿਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਤਤ੍ਥ ਏਕੇਕੰ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ **ਚਤੂਹਿ ਖੋ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਅਞ੍ਞਦਤ੍ਥੁਹਰੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਏਕੰਸੇਨ ਹਾਰਕੋਯੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਗੇਹੰ ਰਿਤ੍ਤਹਤ੍ਥੋ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਨਿਵਤ੍ਥਸਾਟਕਾਦੀਨੰ ਵਣ੍ਣੰ ਭਾਸਤਿ, ਸੋ ''ਅਤਿਵਿਯ ਤ੍ਵੰ ਸਮ੍ਮ ਇਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੰ ਭਾਸਸੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਦੇਤਿ। **ਅਪ੍ਪੇਨ ਬਹੁਮਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਅਪ੍ਪਕੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਾ ਬਹੁੰ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। **ਭਯਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਭਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਦਾਸੋ ਵਿਯ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੰ ਤੰ ਕਿਚ੍ਚੰ ਕਰੋਤਿ, ਅਯੰ ਸਬ੍ਬਦਾ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਭਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਕਰੋਤਿ, ਨ ਪੇਮੇਨਾਤਿ ਅਮਿਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ। **ਸੇਵਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਰਣਾ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਸਨ੍ਥਵਵਸੇਨ ਨ ਸੇਵਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਤ੍ਥਮੇਵ ਪਚ੍ਚਾਸੀਸਨ੍ਤੋ ਸੇਵਤਿ।

੨੫੬. **ਅਤੀਤੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਤੀ**ਤਿ ਸਹਾਯੇ ਆਗਤੇ ''ਹਿਯ੍ਯੋ ਵਾ ਪਰੇ ਵਾ ਨ ਆਗਤੋਸਿ, ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾਰੇ ਸਸ੍ਸੰ ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਪ੍ਫਨ੍ਨੰ, ਬਹੂਨਿ ਸਾਲਿਯਵਬੀਜਾਦੀਨਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਗ੍ਗੰ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤਾ ਨਿਸੀਦਿਮ੍ਹ, ਅਜ੍ਜ ਪਨ ਸਬ੍ਬੰ ਖੀਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਤੀਤੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਅਨਾਗਤੇਨਾ**ਤਿ ''ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਵਾਰੇ ਅਮ੍ਹਾਕੰ ਸਸ੍ਸੰ ਮਨਾਪੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਫਲਭਾਰਭਰਿਤਾ ਸਾਲਿਆਦਯੋ, ਸਸ੍ਸਸਙ੍ਗਹੇ ਕਤੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਙ੍ਗਹੰ ਕਾਤੁੰ ਸਮਤ੍ਥਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਅਨਾਗਤੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ। **ਨਿਰਤ੍ਥਕੇਨਾ**ਤਿ ਹਤ੍ਥਿਕ੍ਖਨ੍ਧੇ ਵਾ ਅਸ੍ਸਪਿਟ੍ਠੇ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਸਹਾਯੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਹਿ, ਭੋ, ਇਧ ਨਿਸੀਦਾ''ਤਿ ਵਦਤਿ। ਮਨਾਪੰ ਸਾਟਕੰ ਨਿਵਾਸੇਤ੍ਵਾ ''ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਵਤ ਮੇ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਪਨ ਮਯ੍ਹੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਦਤਿ, ਏਵੰ ਨਿਰਤ੍ਥਕੇਨ ਸਙ੍ਗਣ੍ਹਾਤਿ ਨਾਮ। **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਕਿਚ੍ਚੇਸੁ ਬ੍ਯਸਨੰ ਦਸ੍ਸੇਤੀ**ਤਿ ''ਸਕਟੇਨ ਮੇ ਅਤ੍ਥੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਚਕ੍ਕਮਸ੍ਸ ਭਿਨ੍ਨੰ, ਅਕ੍ਖੋ ਛਿਨ੍ਨੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਦਤਿ।

੨੫੭. **ਪਾਪਕਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਅਨੁਜਾਨਾਤੀ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਸੁ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਕਰੋਮਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਸਾਧੁ ਸਮ੍ਮ ਕਰੋਮਾ''ਤਿ ਅਨੁਜਾਨਾਤਿ। ਕਲ੍ਯਾਣੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਸਹਾਯੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ''ਅਸੁਕਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਰੰ ਪਿਵਨ੍ਤਿ, ਏਹਿ ਤਤ੍ਥ ਗਚ੍ਛਾਮਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਸਾਧੂਤਿ ਗਚ੍ਛਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਇਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ''ਮਿਤ੍ਤਪਤਿਰੂਪਕਾ ਏਤੇ''ਤਿ ਏਵੰ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ।

ਸੁਹਦਮਿਤ੍ਤਾਦਿਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੦. ਏਵੰ ਨ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੇ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬੇ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪੁਨ **ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਹਦਾ**ਤਿ ਸੁਨ੍ਦਰਹਦਯਾ।

੨੬੧. **ਪਮਤ੍ਤੰ ਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਮਜ੍ਜੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਗਾਮਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਗਾਮਦ੍ਵਾਰੇ ਵਾ ਮਗ੍ਗੇ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਵੰਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਕੋਚਿਦੇਵ ਨਿਵਾਸਨਪਾਰੁਪਨਮ੍ਪਿ ਹਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਸਮੀਪੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਪਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ। **ਪਮਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਪਤੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਹਾਯੋ ਬਹਿਗਤੋ ਵਾ ਹੋਤਿ ਸੁਰੰ ਪਿਵਿਤ੍ਵਾ ਵਾ ਪਮਤ੍ਤੋ, ਗੇਹੰ ਅਨਾਰਕ੍ਖੰ ''ਕੋਚਿਦੇਵ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਹਰੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਗੇਹੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਧਨੰ ਰਕ੍ਖਤਿ। **ਭੀਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਿਸ੍ਮਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਭਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ''ਮਾ ਭਾਯਿ, ਮਾਦਿਸੇ ਸਹਾਯੇ ਠਿਤੇ ਕਿੰ ਭਾਯਸੀ''ਤਿ ਤੰ ਭਯੰ ਹਰਨ੍ਤੋ ਪਟਿਸਰਣੰ ਹੋਤਿ। **ਤਦ੍ਦਿਗੁਣੰ ਭੋਗ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਚ੍ਚਕਰਣੀਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਹਾਯੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਆਗਤੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਦਤਿ ''ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਤੋਸੀ''ਤਿ? ਰਾਜਕੁਲੇ ਕਮ੍ਮੰ ਅਤ੍ਥੀਤਿ। ਕਿੰ ਲਦ੍ਧੁੰ ਵਟ੍ਟਤੀਤਿ? ਏਕੋ ਕਹਾਪਣੋਤਿ। ''ਨਗਰੇ ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ ਨ ਏਕਕਹਾਪਣੇਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤਿ, ਦ੍ਵੇ ਗਣ੍ਹਾਹੀ''ਤਿ ਏਵੰ ਯਤ੍ਤਕੰ ਵਦਤਿ, ਤਤੋ ਦਿਗੁਣੰ ਦੇਤਿ।

੨੬੨. **ਗੁਯ੍ਹਮਸ੍ਸ ਆਚਿਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੁਯ੍ਹੰ ਨਿਗੂਹਿਤੁੰ ਯੁਤ੍ਤਕਥੰ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਕਥੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। **ਗੁਯ੍ਹਮਸ੍ਸ ਪਰਿਗੂਹਤੀ**ਤਿ ਤੇਨ ਕਥਿਤੰ ਗੁਯ੍ਹੰ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵੰ ਰਕ੍ਖਤਿ। **ਆਪਦਾਸੁ ਨ ਵਿਜਹਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਭਯੇ ਨ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤਿ। **ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਚ੍ਚਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਜੀਵਿਤੰ ਅਗਣੇਤ੍ਵਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਤਿਯੇਵ।

੨੬੩. **ਪਾਪਾ ਨਿਵਾਰੇਤੀ**ਤਿ ਅਮ੍ਹੇਸੁ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੇਸੁ ਤ੍ਵੰ ਏਵੰ ਕਾਤੁੰ ਨ ਲਭਸਿ, ਪਞ੍ਚ ਵੇਰਾਨਿ ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇ ਮਾ ਕਰੋਹੀਤਿ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। **ਕਲ੍ਯਾਣੇ ਨਿਵੇਸੇਤੀ**ਤਿ ਕਲ੍ਯਾਣਕਮ੍ਮੇ ਤੀਸੁ ਸਰਣੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੀਲੇਸੁ ਦਸਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਵਤ੍ਤਸ੍ਸੁ, ਦਾਨੰ ਦੇਹਿ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਰੋਹਿ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਾਹੀਤਿ ਏਵੰ ਕਲ੍ਯਾਣੇ ਨਿਯੋਜੇਤਿ। **ਅਸ੍ਸੁਤੰ ਸਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਅਸ੍ਸੁਤਪੁਬ੍ਬੰ ਸੁਖੁਮੰ ਨਿਪੁਣੰ ਕਾਰਣੰ ਸਾਵੇਤਿ। **ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਇਦੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵੰ ਸਗ੍ਗਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗੰ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ।

੨੬੪. **ਅਭਵੇਨਸ੍ਸ ਨ ਨਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਅਭਵੇਨ ਅਵੁਡ੍ਢਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਜਨਸ੍ਸ ਵਾ ਤਥਾਰੂਪੰ ਪਾਰਿਜੁਞ੍ਞੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਅਨਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ। **ਭਵੇਨਾ**ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿਯਾ ਤਥਾਰੂਪਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਵਾ ਇਸ੍ਸਰਿਯਪ੍ਪਟਿਲਾਭੰ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਾ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਾ ਨਨ੍ਦਤਿ, ਅਤ੍ਤਮਨੋ ਹੋਤਿ। **ਅਵਣ੍ਣੰ ਭਣਮਾਨੰ ਨਿਵਾਰੇਤੀ**ਤਿ ''ਅਸੁਕੋ ਵਿਰੂਪੋ ਨ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਦੁਜ੍ਜਾਤਿਕੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ''ਤਿ ਵਾ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਏਵੰ ਮਾ ਭਣਿ, ਰੂਪਵਾ ਚ ਸੋ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਚ ਸੁਜਾਤੋ ਚ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਚਾ''ਤਿਆਦੀਹਿ ਵਚਨੇਹਿ ਪਰੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਅਵਣ੍ਣੰ ਭਣਮਾਨੰ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। **ਵਣ੍ਣੰ ਭਣਮਾਨੰ ਪਸੰਸਤੀ**ਤਿ ''ਅਸੁਕੋ ਰੂਪਵਾ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਸੁਜਾਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ''ਅਹੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਦਸਿ, ਸੁਭਾਸਿਤੰ ਤਯਾ, ਏਵਮੇਤੰ, ਏਸ ਪੁਰਿਸੋ ਰੂਪਵਾ ਪਾਸਾਦਿਕੋ ਸੁਜਾਤੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਪਰੰ ਵਣ੍ਣੰ ਭਣਮਾਨੰ ਪਸੰਸਤਿ।

੨੬੫. **ਜਲੰ ਅਗ੍ਗੀਵ ਭਾਸਤੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿੰ ਪਬ੍ਬਤਮਤ੍ਥਕੇ ਜਲਮਾਨੋ ਅਗ੍ਗਿ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ।

ਭੋਗੇ ਸੰਹਰਮਾਨਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਤਾਨਮ੍ਪਿ ਪਰਮ੍ਪਿ ਅਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਭੋਗੇ ਸਮ੍ਪਿਣ੍ਡੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਰਾਸਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਭਮਰਸ੍ਸੇਵ ਇਰੀਯਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਭਮਰੋ ਪੁਪ੍ਫਾਨੰ ਵਣ੍ਣਗਨ੍ਧੰ ਅਪੋਥਯੰ ਤੁਣ੍ਡੇਨਪਿ ਪਕ੍ਖੇਹਿਪਿ ਰਸੰ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਚਕ੍ਕਪ੍ਪਮਾਣੰ ਮਧੁਪਟਲੰ ਕਰੋਤਿ, ਏਵੰ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਮਹਨ੍ਤੰ ਭੋਗਰਾਸਿੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਭੋਗਾ ਸਨ੍ਨਿਚਯੰ ਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਭੋਗਾ ਨਿਚਯੰ

ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕਥਂ? ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਉਪਚਿਕਾਹਿ ਸਂਵਡ੍ਢਿਯਮਾਨੋ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਵਿਯ। ਤੇਨਾਹ ‘‘ਵਮ੍ਮਿਕੋਵੁਪਚੀਯਤੀ’’ਤਿ। ਯਥਾ ਵਮ੍ਮਿਕੋ ਉਪਚਿਯਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਚਯਂ ਯਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਮਾਹਤ੍ਵਾਤਿ ਸਮਾਹਰਿਤ੍ਵਾ। **ਅਲਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਸਭਾਵੋ ਸਮਤ੍ਥੋ ਵਾ ਪਰਿਯਤ੍ਤਰੂਪੋ ਘਰਾਵਾਸਂ ਸਣ੍ਠਾਪੇਤੁਂ।

ਇਦਾਨਿ ਯਥਾ ਵਾ ਘਰਾਵਾਸੋ ਸਣ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬੋ, ਤਥਾ ਓਵਦਨ੍ਤੋ **ਚਤੁਧਾ ਵਿਭਜੇ ਭੋਗੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸ ਵੇ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਏਵਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਗਨ੍ਥਤਿ ਨਾਮ ਅਭੇਜ੍ਜਮਾਨਾਨਿ ਠਪੇਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਭੋਗਾ ਸਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਏਵ ਮਿਤ੍ਤੇ ਠਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਨ ਇਤਰੋ।

ਏਕੇਨ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾਤਿ ਏਕੇਨ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਨ ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯ। **ਦ੍ਵੀਹਿ ਕਮ੍ਮਂ ਪਯੋਜਯੇ**ਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਪਯੋਜੇਯ੍ਯ। **ਚਤੁਤ੍ਥਞ੍ਚ ਨਿਧਾਪੇਯ੍ਯਾ**ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਨਿਧਾਪੇਤ੍ਵਾ ਠਪੇਯ੍ਯ। **ਆਪਦਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਕੁਲਾਨਞ੍ਹਿ ਨ ਸਬ੍ਬਕਾਲਂ ਏਕਸਦਿਸਂ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਕਦਾਚਿ ਰਾਜਾਦਿਵਸੇਨ ਆਪਦਾਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਆਪਦਾਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਸੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ‘‘ਏਕਂ ਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਨਿਧਾਪੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਆਹ । ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਚਤੂਸੁ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਸੁ ਕਤਰਕੋਟ੍ਠਾਸਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਂ ਕਾਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ? ‘‘ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜੇਯ੍ਯਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਕੋਟ੍ਠਾਸਂ। ਤਤੋ ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਮ੍ਪਿ ਕਪਣਦ੍ਧਿਕਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਦਾਤਬ੍ਬਂ, ਪੇਸਕਾਰਨ੍ਹਾਪਿਤਾਦੀਨਮ੍ਪਿ ਵੇਤਨਂ ਦਾਤਬ੍ਬਂ।

ਛਦ੍ਦਿਸਾਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਕਣ੍ਡਵਣ੍ਣਨਾ

੨੬੬. ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਕਥਾਮਗ੍ਗੇਨ ਏਵਂ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਚਤੂਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਕੁਸਲਂ ਪਹਾਯ ਛਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਭੋਗਾਨਂ ਅਪਾਯਮੁਖਂ ਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਸੋਲ਼ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਨਿ ਸੇਵਨ੍ਤੋ ਘਰਾਵਾਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਾਰਭਰਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਧਮ੍ਮਿਕੇਨ ਆਜੀਵੇਨ ਜੀਵਤਿ, ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਞ੍ਚ ਅਨ੍ਤਰੇ ਅਗ੍ਗਿਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤੀਤਿ ਵਜ੍ਜਨੀਯਧਮ੍ਮਵਜ੍ਜਨਤ੍ਥਂ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਧਮ੍ਮਸੇਵਨਤ੍ਥਞ੍ਚ ਓਵਾਦਂ ਦਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਮਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਾ ਛ ਦਿਸਾ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਕਥਞ੍ਚ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਤਤ੍ਥ **ਛਦ੍ਦਿਸਾਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਛਹਿ ਦਿਸਾਹਿ ਆਗਮਨਭਯਂ ਨ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਖੇਮਂ ਹੋਤਿ ਨਿਬ੍ਭਯਂ ਏਵਂ ਵਿਹਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਛਦ੍ਦਿਸਾਪਟਿਚ੍ਛਾਦੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ‘‘ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿਆਦੀਸੁ **ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ** ਪੁਬ੍ਬੁਪਕਾਰਿਤਾਯ **ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਆਚਰਿਯਾ** ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਤਾਯ **ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ। **ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਾ** ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਅਨੁਬਨ੍ਧਨਵਸੇਨ **ਪਚ੍ਛਿਮਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚਾ** ਯਸ੍ਮਾ ਸੋ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤੇ ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਵਿਸੇਸੇ ਉਤ੍ਤਰਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ **ਉਤ੍ਤਰਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ। **ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾ** ਪਾਦਮੂਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ **ਹੇਟ੍ਠਿਮਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ। **ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ** ਗੁਣੇਹਿ ਉਪਰਿ ਠਿਤਭਾਵੇਨ **ਉਪਰਿਮਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

੨੬੭. **ਭਤੋ ਨੇ ਭਰਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਅਹਂ ਮਾਤਾਪਿਤੂਹਿ ਥਞ੍ਞਂ ਪਾਯੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਾਦੇ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਮੁਖੇਨ ਸਿਙ੍ਘਾਣਿਕਂ ਅਪਨੇਤ੍ਵਾ ਨਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਭਤੋ ਭਰਿਤੋ ਜਗ੍ਗਿਤੋ, ਸ੍ਵਾਹਂ ਅਜ੍ਜ ਤੇ ਮਹਲ੍ਲਕੇ ਪਾਦਧੋਵਨਨ੍ਹਾਪਨਯਾਗੁਭਤ੍ਤਦਾਨਾਦੀਹਿ ਭਰਿਸ੍ਸਾਮਿ।

ਕਿਚ੍ਚਂ ਨੇਸਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਮ੍ਮਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਰਾਜਕੁਲਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਿਚ੍ਚਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਕੁਲਵਂਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਸਨ੍ਤਕਂ ਖੇਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਹਿਰਞ੍ਞਸੁਵਣ੍ਣਾਦਿਂ ਅਵਿਨਾਸੇਤ੍ਵਾ ਰਕ੍ਖਨ੍ਤੋਪਿ ਕੁਲਵਂਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਤਿ ਨਾਮ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਧਮ੍ਮਿਕਵਂਸਤੋ ਹਾਰੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਿਕਵਂਸੇ ਠਪੇਨ੍ਤੋਪਿ, ਕੁਲਵਂਸੇਨ ਆਗਤਾਨਿ ਸਲਾਕਭਤ੍ਤਾਦੀਨਿ ਅਨੁਪਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਪਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤੋਪਿ ਕੁਲਵਂਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਤਿ ਨਾਮ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਕੁਲਵਂਸਂ ਸਣ੍ਠਪੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ।

ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀਤਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦੇ ਅਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨੇ ਦਾਰਕੇ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਪੁਤ੍ਤੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਦਾਯਜ੍ਜਾਰਹਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਓਵਾਦੇ ਵਤ੍ਤਮਾਨੇ ਪਨ ਕੁਲਸਨ੍ਤਕਸ੍ਸ ਸਾਮਿਕੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਅਹਂ ਏਵਂ ਵਤ੍ਤਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ''ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਦਕ੍ਖਿਣਂ ਅਨੁਪ੍ਪਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਤੇਸਂ ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਦਿਵਸਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਦਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਦਸ੍ਸਾਮਿ। **ਪਾਪਾ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਂ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ ਆਦੀਨਵਂ ਵਤ੍ਵਾ, ''ਤਾਤ, ਮਾ ਏਵਰੂਪਂ ਕਰੀ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ, ਕਤਮ੍ਪਿ ਗਰਹਨ੍ਤਿ। **ਕਲ੍ਯਾਣੇ ਨਿਵੇਸੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਥਪਿਣ੍ਡਿਕੋ ਵਿਯ ਲਞ੍ਜਂ ਦਤ੍ਵਾਪਿ ਸੀਲਸਮਾਦਾਨਾਦੀਸੁ ਨਿਵੇਸੇਨ੍ਤਿ। **ਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਓਵਾਦੇ ਠਿਤਭਾਵਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵਂਸਾਨੁਗਤਂ ਮੁਦ੍ਦਾਗਣਨਾਦਿਸਿਪ੍ਪਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਪਤਿਰੂਪੇਨਾ**ਤਿ ਕੁਲਸੀਲਰੂਪਾਦੀਹਿ ਅਨੁਰੂਪੇਨ।

ਸਮਯੇ ਦਾਯਜ੍ਜਂ ਨਿਯ੍ਯਾਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਸਮਯੇ ਧਨਂ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਚਸਮਯੋ ਕਾਲਸਮਯੋਤਿ ਦ੍ਵੇ ਸਮਯਾ। **ਨਿਚ੍ਚਸਮਯੇ** ਦੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ''ਉਟ੍ਠਾਯ ਸਮੁਟ੍ਠਾਯ ਇਮਂ ਗਣ੍ਹਿਤਬ੍ਬਂ ਗਣ੍ਹ, ਅਯਂ ਤੇ ਪਰਿਬ੍ਬਯੋ ਹੋਤੁ, ਇਮਿਨਾ ਕੁਸਲਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਿ। **ਕਾਲਸਮਯੇ** ਦੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ ਸਿਖਾਠਪਨਆਵਾਹਵਿਵਾਹਾਦਿਸਮਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ। ਅਪਿਚ ਪਚ੍ਛਿਮੇ ਕਾਲੇ ਮਰਣਮਞ੍ਚੇ ਨਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ''ਇਮਿਨਾ ਕੁਸਲਂ ਕਰੋਹੀ''ਤਿ ਦੇਨ੍ਤਾਪਿ ਸਮਯੇ ਦੇਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਤੋ ਭਯਂ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਯਥਾ ਤਂ ਨਾਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਪਿਹਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਸਚੇ ਹਿ ਪੁਤ੍ਤਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਅਸ੍ਸੁ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਦਹਰਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਜਗ੍ਗਨਾਦੀਹਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਏਤੇ ਦਾਰਕਾ, ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪਾਤਿ ਏਤਂ ਭਯਂ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਪੁਤ੍ਤਾ ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਾ, ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪੁਤ੍ਤਾਨਂ ਨਾਨੁਰੂਪਾਤਿ ਏਤਂ ਭਯਂ ਆਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ। ਉਭੋਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਸੁ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਤਂ ਭਯਂ ਹੋਤਿ। ਸਮ੍ਮਾ ਪਟਿਪਨ੍ਨੇਸੁ ਸਬ੍ਬਂ ਨ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪਟਿਚ੍ਛਨ੍ਨਾ ਹੋਤਿ ਖੇਮਾ ਅਪ੍ਪਟਿਭਯਾ''ਤਿ।

ਏਵਞ੍ਚ ਪਨ ਵਤ੍ਵਾ ਭਗਵਾ ਸਿਙ੍ਗਾਲਕਂ ਏਤਦਵੋਚ – ''ਨ ਖੋ ਤੇ, ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ, ਪਿਤਾ ਲੋਕਸਮ੍ਮਤਂ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਂ ਦਿਸਂ ਨਮਸ੍ਸਾਪੇਤਿ। ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਪਨ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਦਿਸਾਸਦਿਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਨਮਸ੍ਸਾਪੇਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤੇ ਪਿਤਰਾ ਪੁਰਤ੍ਥਿਮਾ ਦਿਸਾ ਅਕ੍ਖਾਤਾ, ਨੋ ਅਞ੍ਞਾ''ਤਿ।

੨੬੮. ਉਟ੍ਠਾਨੇਨਾਤਿ ਆਸਨਾ ਉਟ੍ਠਾਨੇਨ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਹਿ ਆਚਰਿਯਂ ਦੂਰਤੋਵ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਆਸਨਾ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਤੋ ਭਣ੍ਡਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਬੀਜਨਪਾਦਧੋਵਨਪਾਦਮਕ੍ਖਨਾਨਿ ਕਾਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਉਟ੍ਠਾਨੇਨਾ''ਤਿ। **ਉਪਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਦਿਵਸਸ੍ਸ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁਂ ਉਪਟ੍ਠਾਨਗਮਨੇਨ। ਸਿਪ੍ਪੁਗ੍ਗਹਣਕਾਲੇ ਪਨ ਅਵਸ੍ਸਕਮੇਵ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। **ਸੁਸ੍ਸੂਸਾਯਾ**ਤਿ ਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸਵਨੇਨ। ਅਸਦ੍ਦਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਹਿ ਵਿਸੇਸਂ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਤਿ। **ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਅਵਸੇਸਖੁਦ੍ਦਕਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯ। ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੇਨ ਹਿ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸ ਪਾਤੋਵ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਮੁਖੋਦਕਦਨ੍ਤਕਟ੍ਠਂ ਦਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਕਿਚ੍ਚਕਾਲੇਪਿ ਪਾਨੀਯਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਕਿਲਿਟ੍ਠਵਤ੍ਥਾਦੀਨਿ ਧੋਵਿਤਬ੍ਬਾਨਿ, ਸਾਯਂ ਨਹਾਨੋਦਕਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਫਾਸੁਕਾਲੇ ਉਪਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬਂ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੇਨਪਿ ਸਬ੍ਬਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਵਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਯਾ''ਤਿ। **ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸਿਪ੍ਪਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇਨਾ**ਤਿ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਂ ਨਾਮ ਥੋਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਵਾਰੇ ਸਜ੍ਝਾਯਕਰਣਂ, ਏਕਪਦਮ੍ਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਮੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸੁਵਿਨੀਤਂ ਵਿਨੇਨ੍ਤੀਤਿ ''ਏਵਂ ਤੇ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਠਾਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਵਂ ਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਾ ਵਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਾ, ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਚਾਰਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਿ ਵਿਨੇਨ੍ਤਿ। **ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਗਾਹਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਏਵਂ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਪਯੋਗਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਪੇਨ੍ਤਿ। **ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇਸੁ ਪਟਿਯਾਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਅਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਬ੍ਯਤ੍ਤੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਮਯਾ ਸਮਸਮੋ, ਏਤਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਯ੍ਯਾਥਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਗੁਣਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਾਮਚ੍ਚੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਪੇਨ੍ਤਿ।

ਦਿਸਾਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਿਪ੍ਪਸਿਕ੍ਖਾਪਨੇਨੇਵਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਰਕ੍ਖਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਉਗ੍ਗਹਿਤਸਿਪ੍ਪੋ ਹਿ ਯਂ ਯਂ ਦਿਸਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਿਪ੍ਪਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਸ੍ਸ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਆਚਰਿਯੇਨ ਕਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਗੁਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤੋਪਿਸ੍ਸ ਮਹਾਜਨੋ ਆਚਰਿਯਪਾਦੇ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਸਿਤਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਵਤ ਅਯਨ੍ਤਿ ਪਠਮਂ ਆਚਰਿਯਸ੍ਸੇਵ ਗੁਣਂ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਪ੍ਪਮਾਣੋਪਿਸ੍ਸ ਲਾਭੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਕੋਵ ਹੋਤਿ। ਅਪਿਚ ਯਂ ਵਿਜ੍ਜਂ ਪਰਿਜਪ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਂ ਅਟਵਿਯਂ ਚੋਰਾ ਨ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਵਾ ਦੀਘਜਾਤਿਆਦਯੋ ਵਾ ਨ ਵਿਹੇਠੇਨ੍ਤਿ, ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪੇਨ੍ਤਾਪਿ ਦਿਸਾਸੁ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਯਂ ਵਾ ਸੋ ਦਿਸਂ ਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਤੋ ਕਞ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਆਗਤਮਨੁਸ੍ਸੇ ‘‘ਏਤਿਸ੍ਸਂ ਦਿਸਾਯਂ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕੋ ਵਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਮਯ੍ਹਞ੍ਚ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਿਪ੍ਪੇ ਨਾਨਾਕਰਣਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਗਚ੍ਛਥ ਤਮੇਵ ਪੁਚ੍ਛਥਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾਪਿ ਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਥ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਰਿਤ੍ਤਾਣਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਨਾਮ, ਪਤਿਟ੍ਠਂ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੬੯. ਤਤਿਯਦਿਸਾਵਾਰੇ **ਸਮ੍ਮਾਨਨਾਯਾ**ਤਿ ਦੇਵਮਾਤੇ ਤਿਸ੍ਸਮਾਤੇਤਿ ਏਵਂ ਸਮ੍ਭਾਵਿਤਕਥਾਕਥਨੇਨ। **ਅਨਵਮਾਨਨਾਯਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਦਾਸਕਮ੍ਮਕਰਾਦਯੋ ਪੋਥੇਤ੍ਵਾ ਵਿਹੇਠੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਹੀਲੇਤ੍ਵਾ ਵਿਮਾਨੇਤ੍ਵਾ ਅਕਥਨੇਨ। **ਅਨਤਿਚਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਤਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਬਹਿ ਅਞ੍ਞਾਯ ਇਤ੍ਥਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਪਰਿਚਰਨ੍ਤੋ ਤਂ ਅਤਿਚਰਤਿ ਨਾਮ, ਤਥਾ ਅਕਰਣੇਨ। **ਇਸ੍ਸਰਿਯਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਹਿ ਮਹਾਲਤਾਸਦਿਸਮ੍ਪਿ ਆਭਰਣਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਂ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਅਲਭਮਾਨਾ ਕੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ, ਕਟਚ੍ਛੁਂ ਹਤ੍ਥੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਵ ਰੁਚਿਯਾ ਕਰੋਹੀਤਿ ਭਤ੍ਤਗੇਹੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠੇ ਸਬ੍ਬਂ ਇਸ੍ਸਰਿਯਂ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਰਣੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਲਙ੍ਕਾਰਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਿਭਵਾਨੁਰੂਪੇਨ ਅਲਙ੍ਕਾਰਦਾਨੇਨ। **ਸੁਸਂਵਿਹਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਪਚਨਕਾਲਾਦੀਨਿ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਸਾਧੁਕਂ ਕਰਣੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਸਂਵਿਹਿਤਕਮ੍ਮਨ੍ਤਾ। **ਸਙ੍ਗਹਿਤਪਰਿਜਨਾ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾਨਨਾਦੀਹਿ ਚੇਵ ਪਹੇਣਕਪੇਸਨਾਦੀਹਿ ਚ ਸਙ੍ਗਹਿਤਪਰਿਜਨਾ। ਇਧ ਪਰਿਜਨੋ ਨਾਮ ਸਾਮਿਕਸ੍ਸ ਚੇਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚ ਞਾਤਿਜਨੋ। **ਅਨਤਿਚਾਰਿਨੀ**ਤਿ ਸਾਮਿਕਂ ਮੁਞ੍ਚਿਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞਂ ਮਨਸਾਪਿ ਨ ਪਤ੍ਥੇਤਿ। **ਸਮ੍ਭਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਸਿਵਾਣਿਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਕਤ੍ਵਾ ਆਭਤਧਨਂ। **ਦਕ੍ਖਾ ਚ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਸਮ੍ਪਾਦਨਾਦੀਸੁ ਛੇਕਾ ਨਿਪੁਣਾ ਹੋਤਿ। **ਅਨਲਸਾ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕੋਸਜ੍ਜਾ। ਯਥਾ ਅਞ੍ਞਾ ਕੁਸੀਤਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ ਠਿਤਟ੍ਠਾਨੇ ਠਿਤਾਵ, ਏਵਂ ਅਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪ੍ਫਾਰਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਸਬ੍ਬਕਿਚ੍ਚਾਨਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਿ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੭੦. ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਸਾਵਾਰੇ **ਅਵਿਸਂਵਾਦਨਤਾਯਾ**ਤਿ ਯਸ੍ਸ ਯਸ੍ਸ ਨਾਮਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਅਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਗੇਹੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਅਤ੍ਥਿ, ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਹੀਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਸਂਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਦਾਨੇਨ। **ਅਪਰਪਜਾ ਚਸ੍ਸ ਪਟਿਪੂਜੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਹਾਯਸ੍ਸ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਪਜਾ ਨਾਮ, ਤੇਸਂ ਪਨ ਪੁਤ੍ਤਧੀਤਰੋ ਚ ਨਤ੍ਤੁਪਨਤ੍ਤੁਕਾ ਚ ਅਪਰਪਜਾ ਨਾਮ। ਤੇ ਪਟਿਪੂਜੇਨ੍ਤਿ ਕੇਲ਼ਾਯਨ੍ਤਿ ਮਮਾਯਨ੍ਤਿ ਮਙ੍ਗਲਕਾਲਾਦੀਸੁ ਤੇਸਂ ਮਙ੍ਗਲਾਦੀਨਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੭੧. **ਯਥਾਬਲਂ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਂਵਿਧਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਦਹਰੇਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਮਹਲ੍ਲਕੇਹਿ, ਮਹਲ੍ਲਕੇਹਿ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਦਹਰੇਹਿ, ਇਤ੍ਥੀਹਿ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਪੁਰਿਸੇਹਿ, ਪੁਰਿਸੇਹਿ ਵਾ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਇਤ੍ਥੀਹਿ ਅਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਬਲਾਨੁਰੂਪੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਨ੍ਤਸਂਵਿਧਾਨੇਨ। **ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਖੁਦ੍ਦਕਪੁਤ੍ਤੋ, ਅਯਂ ਏਕਵਿਹਾਰੀਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਅਨੁਰੂਪਂ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਭਤ੍ਤਦਾਨੇਨ ਚੇਵ ਪਰਿਬ੍ਬਯਦਾਨੇਨ ਚ। **ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਨੇਨਾ**ਤਿ ਅਫਾਸੁਕਕਾਲੇ ਕਮ੍ਮਂ ਅਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਪ੍ਪਾਯਭੇਸਜ੍ਜਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਨੇਨ। **ਅਚ੍ਛਰਿਯਾਨਂ ਰਸਾਨਂ ਸਂਵਿਭਾਗੇਨਾ**ਤਿ ਅਚ੍ਛਰਿਯੇ ਮਧੁਰਰਸੇ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸਯਮੇਵ ਅਖਾਦਿਤ੍ਵਾ ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਤਤੋ ਸਂਵਿਭਾਗਕਰਣੇਨ। **ਸਮਯੇ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੇਨਾ**ਤਿ ਨਿਚ੍ਚਸਮਯੇ ਚ ਕਾਲਸਮਯੇ ਚ ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇਨ। **ਨਿਚ੍ਚਸਮਯੇ** ਵੋਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ ਨਾਮ ਸਕਲਦਿਵਸਂ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਥਾ ਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਵੇਲਂ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। **ਕਾਲਸਮਯੇ** ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਨਾਮ ਛਣਨਕ੍ਖਤ੍ਤਕੀਲ਼ਾਦੀਸੁ ਅਲਙ੍ਕਾਰਭਣ੍ਡਖਾਦਨੀਯਭੋਜਨੀਯਾਦੀਨਿ ਦਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਂ। **ਦਿਨ੍ਨਾਦਾਯਿਨੋ**ਤਿ ਚੋਰਿਕਾਯ ਕਿਞ੍ਚਿ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਵ ਆਦਾਯਿਨੋ। **ਸੁਕਤਕਮ੍ਮਕਰਾ**ਤਿ ‘‘ਕਿਂ ਏਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੇਨ ਕਤੇਨ, ਨ ਮਯਂ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲਭਾਮਾ’’ਤਿ ਅਨੁਜ੍ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਤੁਟ੍ਠਹਦਯਾ ਯਥਾ ਤਂ ਕਮ੍ਮਂ ਸੁਕਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਕਾਰਕਾ। **ਕਿਤ੍ਤਿਵਣ੍ਣਹਰਾ**ਤਿ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਕਥਾਯ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਯ

‘‘ਕੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਾਮਿਕੇਹਿ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਮਯਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਦਾਸਭਾਵਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਮ, ਤੇਸਂ ਸਾਮਿਕਭਾਵਮ੍ਪਿ ਨ ਜਾਨਾਮ, ਏਵਂ ਨੋ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਗੁਣਕਥਾਹਾਰਕਾ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੭੨. **ਮੇਤ੍ਤੇਨ ਕਾਯਕਮ੍ਮੇਨਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਕਤਾਨਿ ਕਾਯਕਮ੍ਮਾਦੀਨਿ ਮੇਤ੍ਤਾਨਿ ਨਾਮ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨਿਮਨ੍ਤੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਹਾਰਗਮਨਂ , ਧਮਕਰਣਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਉਦਕਪਰਿਸ੍ਸਾਵਨਂ, ਪਿਟ੍ਠਿਪਰਿਕਮ੍ਮਪਾਦਪਰਿਕਮ੍ਮਾਦਿਕਰਣਞ੍ਚ ਮੇਤ੍ਤਂ **ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੇ ਦਿਸ੍ਵਾ ‘‘ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਯਾਗੁਂ ਦੇਥ, ਭਤ੍ਤਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿਆਦਿਵਚਨਞ੍ਚੇਵ, ਸਾਧੁਕਾਰਂ ਦਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਸਵਨਞ੍ਚ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕਰਣਾਦੀਨਿ ਚ ਮੇਤ੍ਤਂ **ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। ‘‘ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਕੁਲੂਪਕਤ੍ਥੇਰਾ ਅਵੇਰਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਚਿਨ੍ਤਨਂ ਮੇਤ੍ਤਂ **ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ। **ਅਨਾਵਟਦ੍ਵਾਰਤਾਯਾ**ਤਿ ਅਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰਤਾਯ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਵਿਵਰਿਤ੍ਵਾਪਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂ ਅਦਾਯਕੋ ਅਕਾਰਕੋ ਪਿਹਿਤਦ੍ਵਾਰੋਯੇਵ। ਸਬ੍ਬਦ੍ਵਾਰਾਨਿ ਪਨ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾਪਿ ਤੇਸਂ ਦਾਯਕੋ ਕਾਰਕੋ ਵਿਵਟਦ੍ਵਾਰੋਯੇਵ। ਇਤਿ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇਸੁ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰਂ ਆਗਤੇਸੁ ਸਨ੍ਤਂਯੇਵ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਂ ਅਨਾਵਟਦ੍ਵਾਰਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ।

ਆਮਿਸਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨਾਤਿ ਪੁਰੇਭਤ੍ਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਕਂ ਆਮਿਸਂ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੀਲਵਨ੍ਤਾਨਂ ਯਾਗੁਭਤ੍ਤਸਮ੍ਪਦਾਨੇਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਲਜਾਣੇਨ ਮਨਸਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤੀ**ਤਿ ‘‘ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸੁਖਿਤਾ ਹੋਨ੍ਤੁ ਅਵੇਰਾ ਅਰੋਗਾ ਅਬਜਾਪਜ੍ਜਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਹਿਤਫਰਣੇਨ। ਅਪਿਚ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾਨਂ ਗੇਹਂ ਅਞ੍ਞੇ ਸੀਲਵਨ੍ਤੇ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਵਿਸਨ੍ਤਾਪਿ ਕਲਜਾਣੇਨ ਚੇਤਸਾ ਅਨੁਕਮ੍ਪਨ੍ਤਿ ਨਾਮ। **ਸੁਤਂ ਪਰਿਯੋਦਾਪੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਤੇਸਂ ਪਕਤਿਯਾ ਸੁਤਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਨੋਦੇਨ੍ਤਿ, ਤਥਤ੍ਤਾਯ ਵਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਾਪੇਨ੍ਤਿ। ਸੇਸਮਿਧਾਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

੨੭੩. **ਅਲਮਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਪੁਤ੍ਤਦਾਰਭਰਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਾਰਂ ਅਜ੍ਝਾਵਸਨਸਮਤ੍ਥੋ। **ਪਣ੍ਡਿਤੋ**ਤਿ ਦਿਸਾਨਮਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਣ੍ਡਿਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸਣ੍ਹੋ**ਤਿ ਸੁਖੁਮਤ੍ਥਦਸ੍ਸਨੇਨ ਸਣ੍ਹਵਾਚਾਭਣਨੇਨ ਵਾ ਸਣ੍ਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਭਾਨਵਾ**ਤਿ ਦਿਸਾਨਮਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਪਟਿਭਾਨਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ **ਨਿਵਾਤਵੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ। **ਅਤ੍ਥਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਥਮ੍ਭਰਹਿਤੋ। **ਉਟ੍ਠਾਨਕੋ**ਤਿ ਉਟ੍ਠਾਨਵੀਰਿਯਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ। **ਅਨਲਸੋ**ਤਿ ਨਿਕ੍ਕੋਸਜ੍ਜੋ। **ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਵੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਨਿਰਨ੍ਤਰਕਰਣਵਸੇਨ ਅਖਣ੍ਡਵੁਤ੍ਤਿ। **ਮੇਧਾਵੀ**ਤਿ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ।

ਸਙ੍ਗਾਹਕੋਤਿ ਚਤੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਹਿ ਸਙ੍ਗਹਕਰੋ। **ਮਿਤ੍ਤਕਰੋ**ਤਿ ਮਿਤ੍ਤਗਵੇਸਨੋ। **ਵਦਞ੍ਞੂ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬਕਾਰਿਨਾ, ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਂ ਜਾਨਾਤਿ। ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਤਕਾਲੇ ‘‘ਮਯ੍ਹਂ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਵੇਠਨਂ ਦੇਥ, ਸਾਟਕਂ ਦੇਥ, ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਭਤ੍ਤਵੇਤਨਂ ਦੇਥਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਵਚਨਮਨੁਸ੍ਸਰਨ੍ਤੋ ਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਗੇਹਂ ਆਗਤਸ੍ਸ ਤਤ੍ਤਕਂ ਵਾ ਤਤੋ ਅਤਿਰੇਕਂ ਵਾ ਪਟਿਕਤ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਘਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਮਂ ਨਾਮ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਗਤਂ ਸਹਾਯਕਂ ਲਜ੍ਜਾਯ ਗਣ੍ਹਿਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਂ ਅਨਿਚ੍ਛਾਰਿਤਮ੍ਪਿ ਤਸ੍ਸ ਵਾਚਂ ਞਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਅਤ੍ਥੇਨ ਸੋ ਆਗਤੋ, ਤਂ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਨ੍ਤੋ ਵਦਞ੍ਞੂ ਨਾਮ। ਯੇਨ ਯੇਨ ਵਾ ਪਨ ਸਹਾਯਕਸ੍ਸ ਊਨਂ ਹੋਤਿ, ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਤਂ ਤਂ ਦੇਨ੍ਤੋਪਿ ਵਦਞ੍ਞੂਯੇਵ। **ਨੇਤਾ**ਤਿ ਤਂ ਤਂ ਅਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯ ਨੇਤਾ। ਵਿਵਿਧਾਨਿ ਕਾਰਣਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਨੇਤੀਤਿ ਵਿ**ਨੇਤਾ।** ਪੁਨਪ੍ਪੁਨਂ ਨੇਤੀਤਿ **ਅਨੁਨੇਤਾ।**

ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥਾਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਤਸ੍ਮਿਂ ਪੁਗ੍ਗਲੇ। **ਰਥਸ੍ਸਾਣੀਵ ਯਾਯਤੋ**ਤਿ ਯਥਾ ਆਣਿਯਾ ਸਤਿਯੇਵ ਰਥੋ ਯਾਤਿ, ਅਸਤਿ ਨ ਯਾਤਿ, ਏਵਂ ਇਮੇਸੁ ਸਙ੍ਗਹੇਸੁ ਸਤਿਯੇਵ ਲੋਕੋ ਵਤ੍ਤਤਿ, ਅਸਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਏਤੇ ਖੋ ਸਙ੍ਗਹਾ ਲੋਕੇ, ਰਥਸ੍ਸਾਣੀਵ ਯਾਯਤੋ’’ਤਿ।

ਨ ਮਾਤਾ ਪੁਤ੍ਤਕਾਰਣਾਤਿ ਯਦਿ ਮਾਤਾ ਏਤੇ ਸਙ੍ਗਹੇ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨ ਕਰੇਯਜ, ਪੁਤ੍ਤਕਾਰਣਾ ਮਾਨਂ ਵਾ ਪੂਜਂ ਵਾ ਨ ਲਭੇਯਜ।

ਸਙ੍ਗਹਾ ਏਤੇਤਿ ਉਪਯੋਗਵਚਨੇ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂ। ‘‘ਸਙ੍ਗਹੇ ਏਤੇ’’ਤਿ ਵਾ ਪਾਠੋ। **ਸਮ੍ਮਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਸਮ੍ਮਾ ਪੇਕ੍ਖਨ੍ਤਿ। **ਪਾਸਂਸਾ ਚ ਭਵਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਪਸਂਸਨੀਯਾ ਚ ਭਵਨ੍ਤਿ।

੨੭੪. ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਯਾ ਦਿਸਾ ਸਨ੍ਧਾਯ ਤੇ ਗਹਪਤਿਪੁਤ੍ਤ ਪਿਤਾ ਆਹ ‘‘ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ, ਇਮਾ ਤਾ ਛ ਦਿਸਾ। ਯਦਿ ਤ੍ਵੰ ਪਿਤੁ ਵਚਨੰ ਕਰੋਸਿ, ਇਮਾ ਦਿਸਾ ਨਮਸ੍ਸਾਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਸਿਙ੍ਗਾਲਸ੍ਸ ਪੁਚ੍ਛਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਦੇਸਨੰ ਮਤ੍ਥਕੰ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਰਾਜਗਹੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਾਵਿਸਿ। ਸਿਙ੍ਗਾਲਕੋਪਿ ਸਰਣੇਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਕੋਟਿਧਨੰ ਬੁਦ੍ਧਸਾਸਨੇ ਵਿਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਪਰਾਯਣੋ ਅਹੋਸਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਚ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਯੰ ਗਿਹੀਹਿ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬੰ ਕਮ੍ਮੰ ਨਾਮ, ਤੰ ਅਕਥਿਤੰ ਨਤ੍ਥਿ, **ਗਿਹਿਵਿਨਯੋ ਨਾਮਾਯੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ।** ਤਸ੍ਮਾ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਯਥਾਨੁਸਿਟ੍ਠੰ ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਸ੍ਸ ਵੁਦ੍ਧਿਯੇਵ ਪਾਟਿਕਙ੍ਖਾ, ਨੋ ਪਰਿਹਾਨੀਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਿਙ੍ਗਾਲਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੯. ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਠਮਭਾਣਵਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੭੫. ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤਨ੍ਤਿ ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਚਤੁਦ੍ਦਿਸੰ ਰਕ੍ਖੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਅਸੁਰਸੇਨਾਯ ਨਿਵਾਰਣਤ੍ਥੰ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਆਰਕ੍ਖੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਗੁਮ੍ਬੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਬਲਗੁਮ੍ਬੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। **ਓਵਰਣੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਆਰਕ੍ਖਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ। ਏਵੰ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਾਨਮਿਨ੍ਦਸ੍ਸ ਆਰਕ੍ਖੰ ਸੁਸੰਵਿਹਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਆਟਾਨਾਟਨਗਰੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਸਤ੍ਤ ਬੁਦ੍ਧੇ ਆਰਬ੍ਭ ਇਮੰ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ''ਯੇ ਸਤ੍ਥੁ ਧਮ੍ਮਆਣੰ ਅਮ੍ਹਾਕਞ੍ਚ ਰਾਜਆਣੰ ਨ ਸੁਣਨ੍ਤਿ, ਤੇਸੰ ਇਦਞ੍ਚਿਦਞ੍ਚ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਸਾਵਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋਪਿ ਚਤੂਸੁ ਦਿਸਾਸੁ ਮਹਤਿਯਾ ਚ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਯਾਤਿਆਦੀਹਿ ਚਤੂਹਿ ਸੇਨਾਹਿ ਆਰਕ੍ਖੰ ਸੰਵਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ...ਪੇ॰... ਏਕਮਨ੍ਤੰ ਨਿਸੀਦਿੰਸੁ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਖਯਸੁਨ੍ਦਰਾਭਿਰੂਪਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾ, ਭਨ੍ਤੇ ਰਤ੍ਤਿ, ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ਪਠਮੋ ਯਾਮੋ, ਚਿਰਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਉਦ੍ਦਿਸਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੨੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਖਯੇ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ''ਅਯੰ ਇਮੇਸੰ ਚਤੁਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਤਰੋ ਪਣੀਤਤਰੋ ਚਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੧੦੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸੁਨ੍ਦਰੇ।

''ਕੋ ਮੇ ਵਨ੍ਦਤਿ ਪਾਦਾਨਿ, ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਯਸਸਾ ਜਲੰ।
ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੇਨ ਵਣ੍ਣੇਨ, ਸਬ੍ਬਾ ਓਭਾਸਯੰ ਦਿਸਾ''ਤਿ॥ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੮੫੭)।

ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਭਿਰੂਪੇ। ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤੰ, ਭੋ ਗੋਤਮਾਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧੫) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੇ । ਇਧ ਪਨ ਖਯੇ। ਤੇਨ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾ, ਪਰਿਕ੍ਖੀਣਾਯ ਰਤ੍ਤਿਯਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾਤਿ ਇਧ ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਸਦ੍ਦੋ ਅਭਿਰੂਪੇ। ਵਣ੍ਣਸਦ੍ਦੋ ਪਨ ਛਵਿਥੁਤਿਕੁਲਵਗ੍ਗਕਾਰਣਸਣ੍ਠਾਨਪਮਾਣਰੂਪਾਯਤਨਾਦੀਸੁ ਦਿਸ੍ਸਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋਸਿ ਭਗਵਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੯) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਛਵਿਯੰ। ''ਕਦਾ ਸਞ੍ਞੂਲ੍ਹਾ ਪਨ ਤੇ, ਗਹਪਤਿ, ਇਮੇ ਸਮਣਸ੍ਸ ਗੋਤਮਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੭੭) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਥੁਤਿਯੰ। ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ , ਭੋ ਗੋਤਮ, ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ (ਦੀ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੬੬) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਕੁਲਵਗ੍ਗੇ। ''ਅਥ ਕੇਨ ਨੁ ਵਣ੍ਣੇਨ ਗਨ੍ਧਥੇਨੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੩੪) ਕਾਰਣੇ। ''ਮਹਨ੍ਤੰ ਹਤ੍ਥਿਰਾਜਵਣ੍ਣੰ ਅਭਿਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੧੩੮) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸਣ੍ਠਾਨੇ। ''ਤਯੋ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਾ''ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੬੦੨) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਮਾਣੇ। ''ਵਣ੍ਣੋ ਗਨ੍ਧੋ ਰਸੋ ਓਜਾ''ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਰੂਪਾਯਤਨੇ। ਸੋ ਇਧ ਛਵਿਯੰ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ। ਤੇਨ ''ਅਭਿਕ੍ਕਨ੍ਤਵਣ੍ਣਾ ਅਭਿਰੂਪਚ੍ਛਵੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ।

ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਕੇਵਲਸਦ੍ਦੋ ਅਨਵਸੇਸਯੇਭੁਯਜਅਬਜਾਮਿਸ੍ਸਾਨਤਿਰੇਕਦਲ਼੍ਹਤ੍ਥਵਿਸੰਯੋਗਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ''ਕੇਵਲਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੰ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ (ਪਾਰਾ॰ ੧) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਨਵਸੇਸਤਾ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਾ ਚ ਅਙ੍ਗਮਾਗਧਾ ਪਹੂਤੰ ਖਾਦਨੀਯੰ ਭੋਜਨੀਯੰ ਆਦਾਯ ਅਭਿਕ੍ਕਮਿਤੁਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੪੩) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਯੇਭੁਯਜਤਾ। ''ਕੇਵਲਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਹਾਵ॰ ੧) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਬਜਾਮਿਸ੍ਸਤਾ। ''ਕੇਵਲੰ ਸਦ੍ਧਾਮਤ੍ਤਕੰ ਨੂਨ ਅਯਮਾਯਸ੍ਮਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੫੫) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਨਤਿਰੇਕਤਾ। ''ਆਯਸ੍ਮਤੋ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਬਾਹਿਕੋ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿਵਿਹਾਰਿਕੋ ਕੇਵਲਕਪ੍ਪੰ ਸਙ੍ਘਭੇਦਾਯ ਠਿਤੋ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੪੩) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਦਲ਼੍ਹਤ੍ਥਤਾ। ''ਕੇਵਲੀ ਵੁਸਿਤਵਾ ਉਤ੍ਤਮਪੁਰਿਸੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੨) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵਿਸੰਯੋਗੋ। ਇਧ ਪਨਸ੍ਸ ਅਨਵਸੇਸਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਕਪ੍ਪਸਦ੍ਦੋ ਪਨਾਯਂ ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨਵੋਹਾਰਕਾਲਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਛੇਦਨਵਿਕਪ੍ਪਲੇਸਸਮਨੁਭਾਵਾਦਿਅਨੇਕਤ੍ਥੋ। ਤਥਾ ਹਿਸ੍ਸ ''ਓਕਪ੍ਪਨਿਯਮੇਤਂ ਭੋਤੋ ਗੋਤਮਸ੍ਸ। ਯਥਾ ਤਂ ਅਰਹਤੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੭) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਅਭਿਸਦ੍ਦਹਨਮਤ੍ਥੋ। ''ਅਨੁਜਾਨਾਮਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਹਿ ਸਮਣਕਪ੍ਪੇਹਿ ਫਲਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੨੫੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵੋਹਾਰੋ। ''ਯੇਨ ਸੁਦਂ ਨਿਚ੍ਚਕਪ੍ਪਂ ਵਿਹਰਾਮੀ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੩੮੭) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਕਾਲੋ। ''ਇਚ੍ਚਾਯਸ੍ਮਾ ਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੧੦੯੮) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ। ''ਅਲਙ੍ਕਤੋ ਕਪ੍ਪਿਤਕੇਸਮਸ੍ਸੂ''ਤਿ (ਵਿ॰ ਵ॰ ੧੦੯੪) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਛੇਦਨਂ। ''ਕਪ੍ਪਤਿ ਦ੍ਵਙ੍ਗੁਲਕਪ੍ਪੋ''ਤਿ (ਚੂਲ਼ਵ॰ ੪੪੬) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਵਿਕਪ੍ਪੋ, ਅਤ੍ਥਿ ਕਪ੍ਪੋ ਨਿਪਜ੍ਜਿਤੁ''ਨ੍ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੮੦) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਲੇਸੋ। ''ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਵੇਲ਼ੁਵਨਂ ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੪) ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਸਮਨੁਭਾਵੋ। ਇਧ ਪਨ ਸਮਨੁਭਾਵੋ ਅਤ੍ਥੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ''ਕੇਵਲਕਪ੍ਪਂ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਅਨਵਸੇਸਂ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਗਿਜ੍ਝਕੂਟਨ੍ਤਿ ਏਵਮਤ੍ਥੋ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬੋ।

ਓਭਾਸੇਤ੍ਵਾਤਿ ਵਤ੍ਥਮਾਲਾਲਙ੍ਕਾਰਸਰੀਰਸਮੁਟ੍ਠਿਤਾਯ ਆਭਾਯ ਫਰਿਤ੍ਵਾ, ਚਨ੍ਦਿਮਾ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯੋ ਵਿਯ ਚ ਏਕੋਭਾਸਂ ਏਕਪਜ੍ਜੋਤਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਏਕਮਨ੍ਤਂ ਨਿਸੀਦਿਂਸੂ**ਤਿ ਦੇਵਤਾਨਂ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ ਨ ਬਹੁ, ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸੁਤ੍ਤੇ ਪਰਿਤ੍ਤਗਾਰਵਵਸੇਨ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ।

੨੧੬. ਵੇਸ੍ਸਵਣੋਤਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਨੋ ਆਗਤਾ, ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਪਨ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਾਸਿਕੋ ਕਥਾਪਵਤ੍ਤਨੇ ਬਜਤ੍ਤੋ ਸੁਸਿਕ੍ਖਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਮਹਾਰਾਜਾ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਏਤਦਵੋਚ। **ਉਲ਼ਾਰਾ**ਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਾਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। **ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿਯਾ**ਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੇ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਂ ਆਦੀਨਵਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੇਰਮਣਿਯਾ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਤਤ੍ਥ ਸਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਾ ਯਕ੍ਖਾ ਨਿਵਾਸਿਨੋ**ਤਿ ਤੇਸੁ ਸੇਨਾਸਨੇਸੁ ਸਨ੍ਤਿ ਉਲ਼ਾਰਾ ਯਕ੍ਖਾ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਿਨੋ। **ਆਟਾਨਾਟਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਆਟਾਨਾਟਨਗਰੇ ਬਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਏਵਂਨਾਮਂ। ਕਿਂ ਪਨ ਭਗਵਤੋ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥੀਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ। ਅਥ ਕਸ੍ਮਾ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ''ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੁ, ਭਨ੍ਤੇ, ਭਗਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ? ਓਕਾਸਕਰਣਤ੍ਥਂ। ਸੋ ਹਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਇਮਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਸਾਵੇਤ੍ਵਂ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮਾਹ। ਸਤ੍ਥਾ ਕਥਿਤੇ ਇਮਂ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਗਰੁ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿਪਿ ਆਹ। **ਫਾਸੁਵਿਹਾਰਾਯਾ**ਤਿ ਗਮਨਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਚਤੂਸੁ ਇਰਿਯਾਪਥੇਸੁ ਸੁਖਵਿਹਾਰਾਯ।

੨੧੭. ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਨ ਵਿਪਸ੍ਸੀਯੇਵ ਚਕ੍ਖੁਮਾ, ਸਤ੍ਤਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਏਕੇਕਸ੍ਸ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ ਸਤ੍ਤ ਸਤ੍ਤ ਨਾਮਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚਕ੍ਖੁਮਨ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਸਬ੍ਬਭੂਤਾਨੁਕਮ੍ਪਿਨੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਨ੍ਹਾਤਕਿਲੇਸਤ੍ਤਾ ਨ੍ਹਾਤਕਾ। ਸਬ੍ਬੇ ਮਾਰਸੇਨਾਪਮਦ੍ਦਿਨੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਵੁਸਿਤਵਨ੍ਤੋ, ਸਬ੍ਬੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾ, ਸਬ੍ਬੇ ਅਙ੍ਗਤੋ ਰਸ੍ਮੀਨਂ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਙ੍ਗੀਰਸਾ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਏਤਾਨੇਵ ਸਤ੍ਤ ਨਾਮਾਨਿ ਅਸਙ੍ਖਯੇਯ੍ਯਾਨਿ ਨਾਮਾਨਿ ਸਗੁਣੇਨ ਮਹੇਸਿਨੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਾਕਟਨਾਮਵਸੇਨ ਏਵਮਾਹ। **ਤੇ ਜਨਾ**ਤਿ ਇਧ ਖੀਣਾਸਵਾ ਜਨਾਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਅਪਿਸੁਣਾਥਾ**ਤਿ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮਤ੍ਤਮੇਤਂ, ਅਮੁਸਾ ਅਪਿਸੁਣਾ ਅਫਰੁਸਾ ਮਨ੍ਤਭਾਣਿਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ । **ਮਹਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਭਾਵਂ ਪਤ੍ਤਾ। ''ਮਹਨ੍ਤਾ''ਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਮਹਨ੍ਤਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੀਤਸਾਰਦਾ**ਤਿ ਨਿਸ੍ਸਾਰਦਾ ਵਿਗਤਲੋਮਹਂਸਾ।

ਹਿਤਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਫਰਣੇਨ ਹਿਤਂ। **ਯਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਂ। **ਮਹਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਹਨ੍ਤਂ। ਅਯਮੇਵ ਵਾ ਪਾਠੋ, ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ ''ਯੇ ਚਾਪਿ ਲੋਕੇ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਨਿਬ੍ਬੁਤਾ ਯਥਾਭੂਤਂ ਵਿਪਸ੍ਸਿਸੁਂ, ਵਿਜ੍ਜਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਞ੍ਚ ਹਿਤਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਗੋਤਮਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਜਨਾ ਅਪਿਸੁਣਾ, ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਨਮਤ੍ਥੂ''ਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਥਾਯਂ ਪਨ ਤੇ ਜਨਾ ਅਪਿਸੁਣਾਤਿ ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਾ ਅਪਿਸੁਣਾਤਿ ਏਵਂ ਪਠਮਗਾਥਾਯ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂਯੇਵ ਵਣ੍ਣੋ ਕਥਿਤੋ, ਤਸ੍ਮਾ ਪਠਮਗਾਥਾ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਦੁਤਿਯਗਾਥਾਯ ''ਗੋਤਮ''ਨ੍ਤਿ ਦੇਸਨਾਮੁਖਮਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਹਿ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨਂਯੇਵ ਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਞ੍ਹੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ – ਲੋਕੇ ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਯਂ ਨਮਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਗੋਤਮਂ, ਤਸ੍ਸ ਚ ਤਤੋ ਪੁਰਿਮਾਨਞ੍ਚ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਨਮਤ੍ਥੂਤਿ।

੨੭੮. ਯਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ ਯਤੋ ਠਾਨਤੋ ਉਦੇਤਿ। **ਆਦਿਚ੍ਚੋ**ਤਿ ਅਦਿਤਿਯਾ ਪੁਤ੍ਤੋ, ਵੇਵਚਨਮਤ੍ਤੰ ਵਾ ਏਤੰ ਸੂਰਿਯਸਦ੍ਦਸ੍ਸ। ਮਹਨ੍ਤੰ ਮਣ੍ਡਲੰ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਮਣ੍ਡਲੀਮਹਾ। ਯਸ੍ਸ ਚੁਗ੍ਗਚ੍ਛਮਾਨਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਮ੍ਹਿ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਮਾਨੇ। **ਸੰਵਰੀਪਿ ਨਿਰੁਜ੍ਝਤੀ**ਤਿ ਰਤ੍ਤਿ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਤਿ। **ਯਸ੍ਸ ਚੁਗ੍ਗਤੇ**ਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਉਗ੍ਗਤੇ।

ਰਹਦੋਤਿ ਉਦਕਰਹਦੋ। **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਯਤੋ ਉਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੂਰਿਯੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ। **ਸਮੁਦ੍ਦੋ**ਤਿ ਯੋ ਸੋ ਰਹਦੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ, ਸੋ ਨ ਅਞ੍ਞੋ, ਅਥ ਖੋ ਸਮੁਦ੍ਦੋ। **ਸਰਿਤੋਦਕੋ**ਤਿ ਵਿਸਟੋਦਕੋ, ਸਰਿਤਾ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਾ ਨਦਿਯੋ ਅਸ੍ਸ ਉਦਕੇ ਪਵਿਟ੍ਠਾਤਿ ਵਾ **ਸਰਿਤੋਦਕੋ। ਏਵੰ ਤੰ ਤਤ੍ਥ ਜਾਨਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੰ ਰਹਦੰ ਤਤ੍ਥ ਏਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ । ਕਿਨ੍ਤਿ ਜਾਨਨ੍ਤਿ? ਸਮੁਦ੍ਦੋ ਸਰਿਤੋਦਕੋਤਿ ਏਵੰ ਜਾਨਨ੍ਤਿ।

ਇਤੋਤਿ ਸਿਨੇਰੁਤੋ ਵਾ ਤੇਸੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾ। **ਜਨੇ**ਤਿ ਅਯੰ ਮਹਾਜਨੋ। **ਏਕਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਨ੍ਦਨਾਮੇਨ ਏਕਨਾਮਾ। ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਕਿਰ ਤੇਸੰ ਸਕ੍ਕਸ੍ਸ ਦੇਵਰਞ੍ਞੋ ਨਾਮਮੇਵ ਨਾਮਮਕੰਸੁ। **ਅਸੀਤਿ ਦਸ ਏਕੋ ਚਾ**ਤਿ ਏਕਨਵੁਤਿਜਨਾ। **ਇਨ੍ਦਨਾਮਾ**ਤਿ ਇਨ੍ਦੋਤਿ ਏਵੰਨਾਮਾ। **ਬੁਦ੍ਧੰ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਨਿਦ੍ਦਾਪਗਮਨੇਨਾਪਿ ਬੁਦ੍ਧੰ। ਆਦਿਚ੍ਚੇਨ ਸਮਾਨਗੋਤ੍ਤਤਾਯਪਿ ਆਦਿਚ੍ਚਬਨ੍ਧੁਨੰ। **ਕੁਸਲੇਨ ਸਮੇਕ੍ਖਸੀ**ਤਿ ਅਨਵਜ੍ਜੇਨ ਨਿਪੁਣੇਨ ਵਾ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਮਹਾਜਨੰ ਓਲੋਕੇਸਿ। **ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਤੰ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਪਿ ਤੰ ''ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਮਹਾਜਨੰ ਓਲੋਕੇਸੀ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਵਨ੍ਦਨ੍ਤਿ। **ਸੁਤੰ ਨੇਤੰ ਅਭਿਣ੍ਹਸੋ**ਤਿ ਏਤੰ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਅਭਿਕ੍ਖਣੰ ਸੁਤੰ। **ਜਿਨੰ ਵਨ੍ਦਥ ਗੋਤਮੰ, ਜਿਨੰ ਵਨ੍ਦਾਮ ਗੋਤਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਪੁਟ੍ਠਾ ਜਿਨੰ ਵਨ੍ਦਾਮ ਗੋਤਮਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ।

੨੭੯. ਯੇਨ ਪੇਤਾ ਪਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤੀਤਿ ਪੇਤਾ ਨਾਮ ਕਾਲਙ੍ਕਤਾ, ਤੇ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਨੀਹਰਿਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਪਿਸੁਣਾ ਪਿਟ੍ਠਿਮੰਸਿਕਾ**ਤਿ ਪਿਸੁਣਾਵਾਚਾ ਚੇਵ ਪਿਟ੍ਠਿਮੰਸੰ ਖਾਦਨ੍ਤਾ ਵਿਯ ਪਰਮ੍ਮੁਖਾ ਗਰਹਕਾ ਚ। ਏਤੇ ਚ ਯੇਨ ਨੀਹਰਿਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਹੇਤੇ ਦਕ੍ਖਿਣਦ੍ਵਾਰੇਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਦਕ੍ਖਿਣਤੋ ਨਗਰਸ੍ਸ ਡਯ੍ਹਨ੍ਤੁ ਵਾ ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੁ ਵਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਵਾਤਿ ਏਵੰ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। **ਇਤੋ ਸਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਦਿਸਾ**ਤਿ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਤੇ ਪੇਤਾ ਚ ਪਿਸੁਣਾਦਿਕਾ ਚ ਨੀਹਰਿਯਨ੍ਤੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ, ਇਤੋ ਸਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਦਿਸਾ। **ਇਤੋ**ਤਿ ਸਿਨੇਰੁਤੋ ਵਾ ਤੇਸੰ ਨਿਸਿਨ੍ਨਟ੍ਠਾਨਤੋ ਵਾ। **ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤੇ ਕਿਰ ਦੇਵਾ ਮਹੋਦਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਰਹਸ੍ਸਙ੍ਗਮ੍ਪਿ ਚ ਨੇਸੰ ਕੁਮ੍ਭੋ ਵਿਯ ਮਹਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਮ੍ਭਣ੍ਡਾਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ।

੨੮੦. ਯਤ੍ਥ ਚੋਗ੍ਗਚ੍ਛਤਿ ਸੂਰਿਯੋਤਿ ਯਸ੍ਮਿੰ ਦਿਸਾਭਾਗੇ ਸੂਰਿਯੋ ਅਤ੍ਥੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

੨੮੧. ਯੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ। **ਮਹਾਨੇਰੂ**ਤਿ ਮਹਾਸਿਨੇਰੁ ਪਬ੍ਬਤਰਾਜਾ। **ਸੁਦਸ੍ਸਨੋ**ਤਿ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯਤ੍ਤਾ ਸੁਨ੍ਦਰਦਸ੍ਸਨੋ। ਸਿਨੇਰੁਸ੍ਸ ਹਿ ਪਾਚੀਨਪਸ੍ਸੰ ਰਜਤਮਯੰ, ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸੰ ਮਣਿਮਯੰ , ਪਚ੍ਛਿਮਪਸ੍ਸੰ ਫਲਿਕਮਯੰ, ਉਤ੍ਤਰਪਸ੍ਸੰ ਸੋਵਣ੍ਣਮਯੰ, ਤੰ ਮਨੁਞ੍ਞਦਸ੍ਸਨੰ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਨ ਦਿਸਾਭਾਗੇਨ ਸਿਨੇਰੁ ਸੁਦਸ੍ਸਨੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥਤ੍ਥੋ। **ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤਤ੍ਥ ਜਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਰਕੁਰੁਮ੍ਹਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਜਾਯਨ੍ਤਿ। **ਅਮਮਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥਾਭਰਣਪਾਨਭੋਜਨਾਦੀਸੁਪਿ ਮਮਤ੍ਤਵਿਰਹਿਤਾ। **ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਾ**ਤਿ ਇਤ੍ਥਿਪਰਿਗ੍ਗਹੇਨ ਅਪਰਿਗ੍ਗਹਾ। ਤੇਸੰ ਕਿਰ ''ਅਯੰ ਮਯ੍ਹੰ ਭਰਿਯਾ''ਤਿ ਮਮਤ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਮਾਤਰੰ ਵਾ ਭਗਿਨਿੰ ਵਾ ਦਿਸ੍ਵਾ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਨਪਿ ਨੀਯਨ੍ਤਿ ਨਙ੍ਗਲਾਤਿ ਨਙ੍ਗਲਾਨਿਪਿ ਤਤ੍ਥ ''ਕਸਿਕਮ੍ਮੰ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਨ ਖੇਤ੍ਤੰ ਨੀਯਨ੍ਤਿ। **ਅਕਟ੍ਠਪਾਕਿਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਕਟ੍ਠੇ ਭੂਮਿਭਾਗੇ ਅਰਞ੍ਞੇ ਸਯਮੇਵ ਜਾਤੰ। **ਤਣ੍ਡੁਲਪ੍ਫਲ**ਨ੍ਤਿ ਤਣ੍ਡੁਲਾਵ ਤਸ੍ਸ ਫਲੰ ਹੋਤਿ।

ਤੁਣ੍ਡਿਕੀਰੇ ਪਚਿਤ੍ਵਾਨਾਤਿ ਉਕ੍ਖਲਿਯੰ ਆਕਿਰਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਧੁਮਙ੍ਗਾਰੇਨ ਅਗ੍ਗਿਨਾ ਪਚਿਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਿਰ ਜੋਤਿਕਪਾਸਾਣਾ ਨਾਮ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਥ ਖੋ ਤੇ ਤਯੋ ਪਾਸਾਣੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੰ ਉਕ੍ਖਲਿੰ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤਿ। ਪਾਸਾਣੇਹਿ ਤੇਜੋ ਸਮੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪਚਤਿ। **ਤਤੋ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ ਭੋਜਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਕ੍ਖਲਿਤੋ ਭੋਜਨਮੇਵ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਅਞ੍ਞੋ ਸੂਪੋ ਵਾ ਬਞ੍ਜਨੰ ਵਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਾਨੰ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਕੂਲੋਯੇਵਸ੍ਸ ਰਸੋ ਹੋਤਿ। ਤੇ ਤੰ ਠਾਨੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ ਦੇਨ੍ਤਿਯੇਵ, ਮਚ੍ਛਰਿਯਚਿਤ੍ਤੰ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ। ਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾਦਯੋਪਿ ਮਹਿਦ੍ਧਿਕਾ ਤਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੰ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ।

ਗਾਵਿਂ ਏਕਖੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਗਾਵਿਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਖੁਰਂ ਵਾਹਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਂ ਅਭਿਰੁਯ੍ਹ ਵੇਸ੍ਸਵਣਸ੍ਸ ਪਰਿਚਾਰਕਾ ਯਕ੍ਖਾ। **ਅਨੁਯਨ੍ਤਿ ਦਿਸੋਦਿਸ**ਨ੍ਤਿ ਤਾਯ ਤਾਯ ਦਿਸਾਯ ਚਰਨ੍ਤਿ। **ਪਸੁਂ ਏਕਖੁਰਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਗਾਵਿਂ ਅਵਸੇਸਚਤੁਪ੍ਪਦਜਾਤਿਕਂ ਪਸੁਂ ਏਕਖੁਰਂ ਵਾਹਨਮੇਵ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਸੋਦਿਸਂ ਅਨੁਯਨ੍ਤਿ।

ਇਤ੍ਥਿਂ ਵਾ ਵਾਹਨਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਗਬ੍ਭਿਨਿਂ ਮਾਤੁਗਾਮਂ ਵਾਹਨਂ ਕਰਿਤ੍ਵਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਪਿਟ੍ਠਿਯਾ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਰਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਪਿਟ੍ਠਿ ਓਨਮਿਤੁਂ ਸਹਤਿ। ਇਤਰਾ ਪਨ ਇਤ੍ਥਿਯੋ ਯਾਨੇ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ। **ਪੁਰਿਸਂ ਵਾਹਨਂ ਕਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਪੁਰਿਸੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਯਾਨੇ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ। ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਾ ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਕੇ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਯੇਭੁਯ੍ਯੇਨ ਪਚ੍ਚਨ੍ਤਿਮਮਿਲਕ੍ਖੁਵਾਸਿਕੇ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਕਿਰੇਤ੍ਥ ਜਾਨਪਦੋ ਏਕਸ੍ਸ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਮੀਪੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਾਯਤਿ, ਥੇਰੋ ''ਉਪਾਸਕ ਅਤਿਵਿਯ ਨਿਦ੍ਦਾਯਸੀ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿ। ''ਅਜ੍ਜ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿਂ ਵੇਸ੍ਸਵਣਦਾਸੇਹਿ ਕਿਲਮਿਤੋਮ੍ਹੀ''ਤਿ ਆਹ।

ਕੁਮਾਰਿਂ ਵਾਹਨਂ ਕਤ੍ਵਾਤਿ ਕੁਮਾਰਿਯੋ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕਖੁਰਂ ਵਾਹਨਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰਥੇ ਯੋਜੇਨ੍ਤਿ। **ਕੁਮਾਰਵਾਹਨੇਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਚਾਰਾ ਤਸ੍ਸ ਰਾਜਿਨੋ**ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਪਰਿਚਾਰਿਕਾ। **ਹਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਅਸ੍ਸਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਕੇਵਲਂ ਗੋਯਾਨਾਦੀਨਿਯੇਵ, ਹਤ੍ਥਿਅਸ੍ਸਯਾਨਾਦੀਨਿਪਿ ਅਭਿਰੁਹਿਤ੍ਵਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਦਿਬ੍ਬਂ ਯਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਨੇਸਂ ਬਹੁਵਿਧਂ ਦਿਬ੍ਬਯਾਨਂ ਉਪਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਏਤਾਨਿ ਤਾਵ ਨੇਸਂ ਉਪਕਪ੍ਪਨਯਾਨਾਨਿ। ਤੇ ਪਨ ਪਾਸਾਦੇ ਵਰਸਯਨਮ੍ਹਿ ਨਿਪਨ੍ਨਾਪਿ ਪੀਠਸਿਵਿਕਾਦੀਸੁ ਚ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾਪਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਾਸਾਦਾ ਸਿਵਿਕਾ ਚੇਵਾ''ਤਿ। **ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ**ਤਿ ਏਵਂ ਆਨੁਭਾਵਸਮ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਯਸਸ੍ਸਿਨੋ ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਏਤਾਨਿ ਯਾਨਾਨਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਤਸ੍ਸ ਚ ਨਗਰਾ ਅਹੁ ਅਨ੍ਤਲਿਕ੍ਖੇ ਸੁਮਾਪਿਤਾਤਿ ਤਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਆਕਾਸੇ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਾਪਿਤਾ ਏਤੇ ਆਟਾਨਾਟਾਦਿਕਾ ਨਗਰਾ ਅਹੇਸੁਂ, ਨਗਰਾਨਿ ਭਵਿਂਸੂਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਕਿਸ੍ਸ ਨਗਰਂ ਆਟਾਨਾਟਾ ਨਾਮ ਆਸਿ, ਏਕਂ ਕੁਸਿਨਾਟਾ ਨਾਮ, ਏਕਂ ਪਰਕੁਸਿਨਾਟਾ ਨਾਮ, ਏਕਂ ਨਾਟਸੂਰਿਯਾ ਨਾਮ, ਏਕਂ ਪਰਕੁਸਿਟਨਾਟਾ ਨਾਮ।

ਉਤ੍ਤਰੇਨ ਕਸਿਵਨ੍ਤੋਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਤ੍ਵਾ ਉਜੁਂ ਉਤ੍ਤਰਦਿਸਾਯ ਕਸਿਵਨ੍ਤੋ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਂ ਨਗਰਂ। **ਜਨੋਘਮਪਰੇਨ ਚਾ**ਤਿ ਏਤਸ੍ਸ ਅਪਰਭਾਗੇ ਜਨੋਘਂ ਨਾਮ ਅਞ੍ਞਂ ਨਗਰਂ। **ਨਵਨਵਤਿਯੋ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਮ੍ਪਿ ਨਵਨਵਤਿਯੋ ਨਾਮ ਏਕਂ ਨਗਰਂ। ਅਪਰਂ ਅਮ੍ਬਰਅਮ੍ਬਰਵਤਿਯੋ ਨਾਮ। **ਆਲ਼ਕਮਨ੍ਦਾ**ਤਿ ਅਪਰਮ੍ਪਿ ਆਲ਼ਕਮਨ੍ਦਾ ਨਾਮ ਰਾਜਧਾਨੀ।

ਤਸ੍ਮਾ ਕੁਵੇਰੋ ਮਹਾਰਾਜਾਤਿ ਅਯਂ ਕਿਰ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧੇ ਕੁਵੇਰੋ ਨਾਮ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਉਚ੍ਛੁਵਪ੍ਪਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਯਨ੍ਤਾਨਿ ਯੋਜੇਸਿ। ਏਕਿਸ੍ਸਾਯ ਯਨ੍ਤਸਾਲਾਯ ਉਟ੍ਠਿਤਂ ਆਯਂ ਆਗਤਾਗਤਸ੍ਸ ਮਹਾਜਨਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਂ ਅਕਾਸਿ। ਅਵਸੇਸਸਾਲਾਹਿ ਤਤ੍ਥੇਵ ਬਹੁਤਰੋ ਆਯੋ ਉਟ੍ਠਾਸਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਸਾਲਾਸੁਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵੀਸਤਿ ਵਸ੍ਸਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਦਾਨਂ ਅਦਾਸਿ। ਸੋ ਕਾਲਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇਸੁ ਕੁਵੇਰੋ ਨਾਮ ਦੇਵਪੁਤ੍ਤੋ ਜਾਤੋ। ਅਪਰਭਾਗੇ ਵਿਸਾਣਾਯ ਰਾਜਧਾਨਿਯਾ ਰਜ੍ਜਂ ਕਾਰੇਸਿ। ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪਚ੍ਚੇਸਨ੍ਤੋ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤੀਤਿ ਪਟਿਏਸਨ੍ਤੋ ਵਿਸੁਂ ਵਿਸੁਂ ਅਤ੍ਥੇ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਮਾਨਾ ਅਨੁਸਾਸਮਾਨਾ ਅਞ੍ਞੇ ਦ੍ਵਾਦਸ ਯਕ੍ਖਰਟ੍ਠਿਕਾ ਪਕਾਸੇਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਕਿਰ ਯਕ੍ਖਰਟ੍ਠਿਕਾ ਸਾਸਨਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਯਕ੍ਖਦੋਵਾਰਿਕਾਨਂ ਨਿਵੇਦੇਨ੍ਤਿ। ਯਕ੍ਖਦੋਵਾਰਿਕਾ ਤਂ ਸਾਸਨਂ ਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਨਿਵੇਦੇਨ੍ਤਿ। ਇਦਾਨਿ ਤੇਸਂ ਯਕ੍ਖਰਟ੍ਠਿਕਾਨਂ ਨਾਮਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ **ਤਤੋਲਾ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤੇਸੁ ਕਿਰ ਏਕੋ ਤਤੋਲਾ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਤਤ੍ਤਲਾ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਤਤੋਤਲਾ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਓਜਸਿ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਤੇਜਸਿ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਤਤੋਜਸੀ ਨਾਮ। **ਸੂਰੋ ਰਾਜਾ**ਤਿ ਏਕੋ ਸੂਰੋ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਰਾਜਾ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਸੂਰੋਰਾਜਾ ਨਾਮ, **ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਨੇਮੀ**ਤਿ ਏਕੋ ਅਰਿਟ੍ਠੋ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਨੇਮਿ ਨਾਮ, ਏਕੋ ਅਰਿਟ੍ਠਨੇਮਿ ਨਾਮ।

ਰਹਦੋਪਿ ਤਤ੍ਥ ਧਰਣੀ ਨਾਮਾਤਿ ਤਤ੍ਥ ਪਨੇਕੋ ਨਾਮੇਨ ਧਰਣੀ ਨਾਮ ਉਦਕਰਹਦੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਪਣ੍ਣਾਸਯੋਜਨਾ ਮਹਾਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। **ਯਤੋ ਮੇਘਾ ਪਵਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤੋ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤੋ ਉਦਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਮੇਘਾ ਪਵਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। **ਵਸ੍ਸਾ ਯਤੋ ਪਤਾਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਯੋ ਅਵਤ੍ਥਰਮਾਨਾ ਨਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਮੇਘੇਸੁ ਕਿਰ ਉਟ੍ਠਿਤੇਸੁ ਤਤੋ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਤੋ ਪੁਰਾਣਉਦਕੰ ਭਸ੍ਸਤਿ। ਉਪਰਿ ਮੇਘੋ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿੰ ਨਵੋਦਕੇਨ ਪੂਰੇਤਿ। ਪੁਰਾਣੋਦਕੰ ਹੇਟ੍ਠਿਮੰ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਕ੍ਖਮਤਿ। ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਯ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਵਲਾਹਕਾ ਵਿਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। **ਸਭਾਪੀ**ਤਿ ਸਭਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਕਿਰ ਪੋਕ੍ਖਰਣਿਯਾ ਤੀਰੇ ਸਾਲਵਤਿਯਾ ਨਾਮ ਲਤਾਯ ਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਦ੍ਵਾਦਸਯੋਜਨਿਕੋ ਰਤਨਮਣ੍ਡਪੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤੰ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤੰ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਪਯਿਰੁਪਾਸਨ੍ਤੀਤਿ ਨਿਸੀਦਨ੍ਤਿ। **ਤਤ੍ਥ ਨਿਚ੍ਚਫਲਾ ਰੁਕ੍ਖਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿੰ ਠਾਨੇ ਤੰ ਮਣ੍ਡਪੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਦਾ ਫਲਿਤਾ ਅਮ੍ਬਜਮ੍ਬੁਆਦਯੋ ਰੁਕ੍ਖਾ ਨਿਚ੍ਚਪੁਪ੍ਫਿਤਾ ਚ ਚਮ੍ਪਕਮਾਲਾਦਯੋਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਨਾਨਾਦਿਜਗਣਾਯੁਤਾ**ਤਿ ਵਿਵਿਧਪਕ੍ਖਿਸਙ੍ਘਸਮਾਕੁਲਾ। **ਮਯੂਰਕੋਞ੍ਚਾਭਿਰੁਦਾ**ਤਿ ਮਯੂਰੇਹਿ ਕੋਞ੍ਚਸਕੁਣੇਹਿ ਚ ਅਭਿਰੁਦਾ ਉਪਗੀਤਾ।

ਜੀਵਞ੍ਜੀਵਕਸਦ੍ਦੇਤ੍ਥਾਤਿ ‘‘ਜੀਵ ਜੀਵਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਰਵਨ੍ਤਾਨੰ ਜੀਵਞ੍ਜੀਵਕਸਕੁਣਾਨਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਥ ਸਦ੍ਦੋ ਅਤ੍ਥਿ। **ਓਟ੍ਠਵਚਿਤ੍ਤਕਾ**ਤਿ ‘‘ਉਟ੍ਠੇਹਿ, ਚਿਤ੍ਤ, ਉਟ੍ਠੇਹਿ ਚਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵਸ੍ਸਮਾਨਾ ਉਟ੍ਠਵਚਿਤ੍ਤਕਸਕੁਣਾਪਿ ਤਤ੍ਥ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਕੁਕ੍ਕੁਟਕਾ**ਤਿ ਵਨਕੁਕ੍ਕੁਟਕਾ। **ਕੁਲ਼ੀਰਕਾ**ਤਿ ਸੁਵਣ੍ਣਕਕ੍ਕਟਕਾ। **ਵਨੇ**ਤਿ ਪਦੁਮਵਨੇ। **ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕਾ**ਤਿ ਪੋਕ੍ਖਰਸਾਤਕਾ ਨਾਮ ਸਕੁਣਾ।

ਸੁਕਸਾਲ਼ਿਕਸਦ੍ਦੇਤ੍ਥਾਤਿ ਸੁਕਾਨਞ੍ਚ ਸਾਲ਼ਿਕਾਨਞ੍ਚ ਸਦ੍ਦੋ ਏਤ੍ਥ। **ਦਣ੍ਡਮਾਣਵਕਾਨਿ ਚਾ**ਤਿ ਮਨੁਸ੍ਸਮੁਖਸਕੁਣਾ। ਤੇ ਕਿਰ ਦ੍ਵੀਹਿ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਸੁਵਣ੍ਣਦਣ੍ਡੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਏਕੰ ਪੋਕ੍ਖਰਪਤ੍ਤੰ ਅਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰੇ ਪੋਕ੍ਖਰਪਤ੍ਤੇ ਸੁਵਣ੍ਣਦਣ੍ਡੰ ਨਿਕ੍ਖਿਪਨ੍ਤਾ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ। **ਸੋਭਤਿ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਾ**ਤਿ ਸਾ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸੋਭਤਿ। **ਕੁਵੇਰਨਲ਼ਿਨੀ**ਤਿ ਕੁਵੇਰਸ੍ਸ ਨਲ਼ਿਨੀ ਪਦੁਮਸਰਭੂਤਾ, ਸਾ ਧਰਣੀ ਨਾਮ ਪੋਕ੍ਖਰਣੀ ਸਦਾ ਨਿਰਨ੍ਤਰੰ ਸੋਭਤਿ।

੨੮੨. ਯਸ੍ਸ ਕਸ੍ਸਚੀਤਿ ਇਦੰ ਵੇਸ੍ਸਵਣੋ ਆਟਾਨਾਟਿਯੰ ਰਕ੍ਖੰ ਨਿਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸਾ ਪਰਿਕਮ੍ਮੰ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਆਹ। ਤਤ੍ਥ **ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਞ੍ਚ ਬ੍ਯਞ੍ਜਨਞ੍ਚ ਪਰਿਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾ। **ਸਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਯਾਪੁਤਾ**ਤਿ ਪਦਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਨਿ ਅਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣੰ ਉਗ੍ਗਹਿਤਾ। ਅਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਪਾਲ਼ਿਮ੍ਪਿ ਵਿਸੰਵਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸੋ ਵਾ ਪਨ ਅਪ੍ਪਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਤੇਜਵਨ੍ਤੰ ਨ ਹੋਤਿ, ਸਬ੍ਬਸੋ ਪਗੁਣੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਤੇਜਵਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਲਾਭਹੇਤੁ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥੰ ਨ ਸਾਧੇਤਿ, ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਕ੍ਖੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮੇਤ੍ਤੰ ਪੁਰੇਚਾਰਿਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਭਣਨ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹੋਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। **ਯਕ੍ਖਪਚਾਰੋ**ਤਿ ਯਕ੍ਖਪਰਿਚਾਰਕੋ।

ਵਤ੍ਥੁੰ ਵਾਤਿ ਘਰਵਤ੍ਥੁੰ ਵਾ। **ਵਾਸੰ ਵਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸੰ ਵਾ। **ਸਮਿਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਗਮੰ। **ਅਨਾਵਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਆਵਾਹਯੁਤ੍ਤੰ। **ਅਵਿਵਯ੍ਹ**ਨ੍ਤਿ ਨ ਵਿਵਾਹਯੁਤ੍ਤੰ। ਤੇਨ ਸਹ ਆਵਾਹਵਿਵਾਹੰ ਨ ਕਰੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਅਤ੍ਤਾਹਿਪਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾਹੀ**ਤਿ ‘‘ਕਲ਼ਾਰਕ੍ਖਿ ਕਲ਼ਾਰਦਨ੍ਤਾ’’ਤਿ ਏਵੰ ਏਤੇਸੰ ਅਤ੍ਤਭਾਵੰ ਉਪਨੇਤ੍ਵਾ ਵੁਤ੍ਤਾਹਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਬ੍ਯਞ੍ਜਨਾਹਿ ਪਰਿਭਾਸਾਹਿ ਪਰਿਭਾਸੇਯ੍ਯੁੰ ਯਕ੍ਖਅਕ੍ਕੋਸੇਹਿ ਨਾਮ ਅਕ੍ਕੋਸੇਯ੍ਯੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਿਤ੍ਤਮ੍ਪਿਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਤ੍ਤਸਦਿਸਮੇਵ ਲੋਹਪਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਤੰ ਸੀਸੇ ਨਿਕ੍ਕੁਜ੍ਜਿਤੰ ਯਾਵ ਗਲਵਾਟਕਾ ਭਸ੍ਸਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਮਜ੍ਝੇ ਅਯੋਖੀਲੇਨ ਆਕੋਟੇਨ੍ਤਿ।

ਚਣ੍ਡਾਤਿ ਕੋਧਨਾ। **ਰੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਵਿਰੁਦ੍ਧਾ। **ਰਭਸਾ**ਤਿ ਕਰਣੁਤ੍ਤਰਿਯਾ। **ਨੇਵ ਮਹਾਰਾਜਾਨੰ ਆਦਿਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਵਚਨੰ ਨ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ, ਆਣੰ ਨ ਕਰੋਨ੍ਤਿ। **ਮਹਾਰਾਜਾਨੰ ਪੁਰਿਸਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨੰ। **ਪੁਰਿਸਕਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨੰ ਯੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਤੇਸੰ। **ਅਵਰੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਾਮਿਤ੍ਤਾ ਵੇਰਿਨੋ। **ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤੰ ਵਤ੍ਵਾ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇ ਪਟਿਕ੍ਕਮਾਪੇਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਏਤੇਸੰ ਯਕ੍ਖਾਨੰ ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਬ੍ਬੰ, ਏਤੇ ਜਾਨਾਪੇਤਬ੍ਬਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਪਰਿਤ੍ਤਪਰਿਕਮ੍ਮਕਥਾ

ਇਧ ਪਨ ਠਤ੍ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਪਠਮਮੇਵ ਹਿ ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਨ ਭਣਿਤਬ੍ਬਂ, ਮੇਤ੍ਤਸੁਤ੍ਤਂ ਧਜਗ੍ਗਸੁਤ੍ਤਂ ਰਤਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਇਮਾਨਿ ਸਤ੍ਤਾਹਂ ਭਣਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਸਚੇ ਮੁਞ੍ਚਤਿ, ਸੁਨ੍ਦਰਂ। ਨੋ ਚੇ ਮੁਞ੍ਚਤਿ, ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਂ ਭਣਿਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਭਣਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਿਟ੍ਠਂ ਵਾ ਮਂਸਂ ਵਾ ਨ ਖਾਦਿਤਬ੍ਬਂ, ਸੁਸਾਨੇ ਨ ਵਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਮਨੁਸ੍ਸਾ ਓਕਾਸਂ ਲਭਨ੍ਤਿ। ਪਰਿਤ੍ਤਕਰਣਟ੍ਠਾਨਂ ਹਰਿਤੂਪਲਿਤ੍ਤਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਂ ਆਸਨਂ ਪਞ੍ਞਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸੀਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਪਰਿਤ੍ਤਕਾਰਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਵਿਹਾਰਤੋ ਘਰਂ ਨੇਨ੍ਤੇਹਿ ਫਲਕਾਵੁਧੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਬ੍ਭੋਕਾਸੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਦ੍ਵਾਰਵਾਤਪਾਨਾਨਿ ਪਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੇਨ ਆਵੁਧਹਤ੍ਥੇਹਿ ਸਂਪਰਿਵਾਰਿਤੇਨ ਮੇਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਂ ਪੁਰੇਚਾਰਿਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਪਠਮਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਾਨਿ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸੀਲੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਵਮ੍ਪਿ ਮੋਚੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਵਿਹਾਰਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣੇ ਨਿਪਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਆਸਨਪੂਜਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਦੀਪੇ ਜਾਲਾਪੇਤ੍ਵਾ ਚੇਤਿਯਙ੍ਗਣਂ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਪਾਤੋ ਘੋਸੇਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਹਾਰਸ੍ਸ ਉਪਵਨੇ ਜੇਟ੍ਠਕਰੁਕ੍ਖੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਆਗਮਨਂ ਪਟਿਮਾਨੇਤੀਤਿ ਪਹਿਣਿਤਬ੍ਬਂ। ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਪਾਤਟ੍ਠਾਨੇ ਅਨਾਗਨ੍ਤੁਂ ਨਾਮ ਨ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤਤੋ ਅਮਨੁਸ੍ਸਗਹਿਤਕੋ ''ਤ੍ਵਂ ਕੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਪੁਚ੍ਛਿਤਬ੍ਬੋ। ਨਾਮੇ ਕਥਿਤੇ ਨਾਮੇਨੇਵ ਆਲਪਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮ ਤੁਯ੍ਹਂ ਮਾਲਾਗਨ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਤ੍ਤਿ ਆਸਨਪੂਜਾਯ ਪਤ੍ਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਪਤ੍ਤਿ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇਨ ਤੁਯ੍ਹਂ ਪਣ੍ਣਾਕਾਰਤ੍ਥਾਯ ਮਹਾਮਙ੍ਗਲਕਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਗਾਰਵੇਨ ਏਤਂ ਮੁਞ੍ਚਾਹੀਤਿ ਮੋਚੇਤਬ੍ਬੋ। ਸਚੇ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤਿ, ਦੇਵਤਾਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ ''ਤੁਮ੍ਹੇ ਜਾਨਾਥ, ਅਯਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਚਨਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਮਯਂ ਬੁਦ੍ਧਆਣਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਏਤਂ ਤਾਵ ਗਿਹੀਨਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ। ਸਚੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਮਨੁਸ੍ਸੇਨ ਗਹਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਆਸਨਾਨਿ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਪਾਤਂ ਘੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਧਮਾਲਾਦੀਸੁ ਪਤ੍ਤਿਂ ਦਤ੍ਵਾ ਪਰਿਤ੍ਤਂ ਭਣਿਤਬ੍ਬਂ। ਇਦਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ।

ਵਿਕ੍ਕਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਨਿਪਾਤਂ ਘੋਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਵੀਸਤਿ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤਯੋ ਕਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵਿਰਵਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ''ਅਯਂ ਯਕ੍ਖੋ ਗਣ੍ਹਾਤੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਭਣਨ੍ਤੇਨ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਕਥੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਸਰੀਰੇ ਅਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। **ਆਵਿਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। ਅਥ ਵਾ ਲਗ੍ਗਤਿ ਨ ਅਪੇਤੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ਹੋਤਿ। **ਹੇਠੇਤੀ**ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਰੋਗਂ ਵਡ੍ਢੇਨ੍ਤੋ ਬਾਧਤਿ। **ਵਿਹੇਠੇਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਹਿਂਸਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਂਸਲੋਹਿਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਤਿ। **ਵਿਹਿਂਸਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਨ ਮੁਞ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦਗਾਹੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਮੁਞ੍ਚਿਤੁਂ ਨ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਏਤੇਸਂ ਵਿਰਵਿਤਬ੍ਬਂ।

੨੮੩. ਇਦਾਨਿ ਯੇਸਂ ਏਵਂ ਵਿਰਵਿਤਬ੍ਬਂ, ਤੇ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ **ਕਤਮੇਸਂ ਯਕ੍ਖਾਨ**ਨ੍ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਨ੍ਦੋ ਸੋਮੋ**ਤਿਆਦੀਨਿ ਤੇਸਂ ਨਾਮਾਨਿ। ਤੇਸੁ **ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਵੇਸ੍ਸਾਮਿਤ੍ਤਪਬ੍ਬਤਵਾਸੀ ਏਕੋ ਯਕ੍ਖੋ। **ਯੁਗਨ੍ਧਰੋਪਿ** ਯੁਗਨ੍ਧਰਪਬ੍ਬਤਵਾਸੀਯੇਵ। **ਹਿਰਿ ਨੇਤ੍ਤਿ ਚ ਮਨ੍ਦਿਯੋ**ਤਿ ਹਿਰਿ ਚ ਨੇਤ੍ਤਿ ਚ ਮਨ੍ਦਿਯੋ ਚ। **ਮਣਿ ਮਾਣਿ ਵਰੋ ਦੀਘੋ**ਤਿ ਮਣਿ ਚ ਮਾਣਿ ਚ ਵਰੋ ਚ ਦੀਘੋ ਚ। **ਅਥੋ ਸੇਰੀਸਕੋ ਸਹਾ**ਤਿ ਤੇਹਿ ਸਹ ਅਞ੍ਞੋ ਸੇਰੀਸਕੋ ਨਾਮ। ''ਇਮੇਸਂ ਯਕ੍ਖਾਨਂ...ਪੇ॰... ਉਜ੍ਝਾਪੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਯਕ੍ਖੋ ਇਮਂ ਹੇਠੇਤਿ ਵਿਹੇਠੇਤਿ ਨ ਮੁਞ੍ਚਤੀਤਿ ਏਵਂ ਏਤੇਸਂ ਯਕ੍ਖਸੇਨਾਪਤੀਨਂ ਆਰੋਚੇਤਬ੍ਬਂ। ਤਤੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਧਮ੍ਮਆਣਂ ਕਰੋਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਯਕ੍ਖਰਾਜਆਣਂ ਕਰੋਮਾਤਿ ਉਸ੍ਸੁਕ੍ਕਂ ਕਰਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਅਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਓਕਾਸੋ ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ ਫਾਸੁਵਿਹਾਰੋ ਚ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ''ਅਯਂ ਖੋ ਸਾ, ਮਾਰਿਸ, ਆਟਾਨਾਟਿਯਾ ਰਕ੍ਖਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ, ਤਤੋ ਪਰਞ੍ਚ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵਾਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਆਟਾਨਾਟਿਯਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੦. ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੬. **ਏਵਂ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤਂ। ਤਤ੍ਰਾਯਮਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ**ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ। ਤਦਾ ਕਿਰ ਸਤ੍ਥਾ ਦਸਸਹਸ੍ਸਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ੇ ਞਾਣਜਾਲਂ ਪਤ੍ਥਰਿਤ੍ਵਾ ਲੋਕਂ ਵੋਲੋਕਯਮਾਨੋ ਪਾਵਾਨਗਰਵਾਸਿਨੋ ਮਲ੍ਲਰਾਜਾਨੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਇਮੇ ਰਾਜਾਨੋ ਮਯ੍ਹਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਜਾਲਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਪਞ੍ਞਾਯਨ੍ਤਿ, ਕਿਂ ਨੁ ਖੋਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ‘‘ਰਾਜਾਨੋ ਏਕਂ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ ਕਾਰੇਸੁਂ, ਮਯਿ ਗਤੇ ਮਙ੍ਗਲਂ ਭਣਾਪੇਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਅਹਂ ਤੇਸਂ ਮਙ੍ਗਲਂ ਵਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਤ੍ਵਾ ‘ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਕਥਂ ਕਥੇਹੀ’ਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਵਕ੍ਖਾਮਿ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਤੀਹਿ ਪਿਟਕੇਹਿ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਚੁਦ੍ਦਸਪਞ੍ਹਾਧਿਕੇਨ ਪਞ੍ਚਸਹਸ੍ਸੇਨ ਪਟਿਮਣ੍ਡੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ, ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤਾਨਿ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਮਮਤ੍ਥਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚਾਰਿਕਂ ਪਕ੍ਕਨ੍ਤੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ – ‘‘ਮਲ੍ਲੇਸੁ ਚਾਰਿਕਂ ਚਰਮਾਨੋ’’ਤਿ।

ਉਬ੍ਭਤਕਨਵਸਨ੍ਧਾਗਾਰਵਣ੍ਣਨਾ

੨੯੭. **ਉਬ੍ਭਤਕ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਨਾਮਂ, ਉਚ੍ਚਤ੍ਤਾ ਵਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਸਨ੍ਧਾਗਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਗਰਮਜ੍ਝੇ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਸਾਲਾ। **ਸਮਣੇਨ** ਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਯਸ੍ਮਾ ਘਰਵਤ੍ਥੁਪਰਿਗ੍ਗਹਕਾਲੇਯੇਵ ਦੇਵਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਦੇਵੇਨ ਵਾਤਿ ਅਵਤ੍ਵਾ ‘‘ਸਮਣੇਨ ਵਾ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਨ ਵਾ ਕੇਨਚਿ ਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਭੂਤੇਨਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਭਗਵਤੋ ਆਗਮਨਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ‘‘ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਭਗਵਾ ਆਨੀਤੋ, ਦੂਤਂ ਪੇਸੇਤ੍ਵਾਪਿ ਨ ਪਕ੍ਕੋਸਾਪਿਤੋ, ਸਯਮੇਵ ਪਨ ਮਹਾਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਪਰਿਵਾਰੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ, ਅਮ੍ਹੇਹਿ ਚ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਸਾਲਾ ਕਾਰਿਤਾ, ਏਤ੍ਥ ਮਯਂ ਦਸਬਲਂ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਮਙ੍ਗਲਂ ਭਣਾਪੇਸ੍ਸਾਮਾ’’ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ।

੨੯੮. **ਯੇਨ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਤਂ ਦਿਵਸਂ ਕਿਰ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰੇ ਚਿਤ੍ਤਕਮ੍ਮਂ ਨਿਟ੍ਠਾਪੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਟਕਾ ਮੁਤ੍ਤਮਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਨਾਮ ਅਰਞ੍ਞਜ੍ਝਾਸਯਾ ਅਰਞ੍ਞਾਰਾਮਾ, ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਸੇਯ੍ਯੁਂ ਵਾ ਨੋ ਵਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਭਗਵਤੋ ਮਨਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਵ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤੇ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ। ਇਦਾਨਿ ਪਨ ਮਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤੁਕਾਮਾ ਯੇਨ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ । **ਸਬ੍ਬਸਨ੍ਥਰਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸਬ੍ਬਂ ਸਨ੍ਥਤਂ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ। **ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਤੇ ਮਲ੍ਲਰਾਜਾਨੋ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਂ ਪਟਿਜਗ੍ਗਿਤ੍ਵਾ ਨਗਰਵੀਥਿਯੋਪਿ ਸਮ੍ਮਜ੍ਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਧਜੇ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਗੇਹਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪੁਣ੍ਣਘਟੇ ਚ ਕਦਲਿਯੋ ਚ ਠਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕਲਨਗਰਂ ਦੀਪਮਾਲਾਦੀਹਿ ਵਿਪ੍ਪਕਿਣ੍ਣਤਾਰਕਂ ਵਿਯ ਕਤ੍ਵਾ ਖੀਰਪਾਯਕੇ ਦਾਰਕੇ ਖੀਰਂ ਪਾਯੇਥ, ਦਹਰੇ ਕੁਮਾਰੇ ਲਹੁਂ ਲਹੁਂ ਭੋਜਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਾਪੇਥ, ਉਚ੍ਚਾਸਦ੍ਦਂ ਮਾ ਕਰਿਤ੍ਥ, ਅਜ੍ਜ ਏਕਰਤ੍ਤਿਂ ਸਤ੍ਥਾ ਅਨ੍ਤੋਗਾਮੇ ਵਸਿਸ੍ਸਤਿ, ਬੁਦ੍ਧਾ ਨਾਮ ਅਪ੍ਪਸਦ੍ਦਕਾਮਾ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਭੇਰਿਂ ਚਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਦਣ੍ਡਦੀਪਿਕਂ ਆਦਾਯ ਯੇਨ ਭਗਵਾ ਤੇਨੁਪਸਙ੍ਕਮਿਂਸੁ।

੨੯੯. **ਭਗਵਨ੍ਤਂਯੇਵ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਭਗਵਨ੍ਤਂ ਪੁਰਤੋ ਕਤ੍ਵਾ। ਤਤ੍ਥ ਭਗਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਞ੍ਚੇਵ ਉਪਾਸਕਾਨਞ੍ਚ ਮਜ੍ਝੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਅਤਿਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ, ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣੋ ਅਭਿਰੂਪੋ ਦਸ੍ਸਨੀਯੋ। ਪੁਰਿਮਕਾਯਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਪਚ੍ਛਿਮਕਾਯਤੋ। ਦਕ੍ਖਿਣਹਤ੍ਥਤੋ। ਵਾਮਹਤ੍ਥਤੋ ਸੁਵਣ੍ਣਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਉਪਰਿ ਕੇਸਨ੍ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਬ੍ਬਕੇਸਾਵਟ੍ਟੇਹਿ ਮੋਰਗੀਵਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਗਗਨਤਲੇ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਾਦਤਲੇਹਿ ਪਵਾਲ਼ਵਣ੍ਣਾ ਰਸ੍ਮਿ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਘਨਪਥਵਿਯਂ ਅਸੀਤਿਹਤ੍ਥਂ ਠਾਨਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ। ਏਵਂ ਸਮਨ੍ਤਾ ਅਸੀਤਿ ਹਤ੍ਥਮਤ੍ਤਂ ਠਾਨਂ ਛਬ੍ਬਣ੍ਣਾ ਬੁਦ੍ਧਰਸ੍ਮਿਯੋ ਵਿਜ੍ਜੋਤਮਾਨਾ ਵਿਪ੍ਫਨ੍ਦਮਾਨਾ ਵਿਧਾਵਨ੍ਤਿ। ਸਬ੍ਬੇ ਦਿਸਾਭਾਗਾ ਸੁਵਣ੍ਣਚਮ੍ਪਕਪੁਪ੍ਫੇਹਿ ਵਿਕਿਰਿਯਮਾਨਾ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਘਟਤੋ ਨਿਕ੍ਖਨ੍ਤਸੁਵਣ੍ਣਰਸਧਾਰਾਹਿ ਸਿਞ੍ਚਮਾਨਾ ਵਿਯ ਪਸਾਰਿਤਸੁਵਣ੍ਣਪਟਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਾ ਵਿਯ ਵੇਰਮ੍ਭਵਾਤਸਮੁਟ੍ਟਿਤਕਿਂਸੁਕਕਣਿਕਾਰਪੁਪ੍ਫਚੁਣ੍ਣਸਮਾਕਿਣ੍ਣਾ ਵਿਯ ਚ ਵਿਪ੍ਪਕਾਸਨ੍ਤਿ।

ਭਗਵਤੋਪਿ ਅਸੀਤਿਅਨੁਬਜਵ੍ਜਨਬਜਾਮਪ੍ਪਭਾਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਵਰਲਕ੍ਖਣਸਮੁਜ੍ਜਲਂ ਸਰੀਰਂ ਸਮੁਗ੍ਗਤਤਾਰਕਂ ਵਿਯ ਗਗਨਤਲਂ, ਵਿਕਸਿਤਮਿਵ ਪਦੁਮਵਨਂ , ਸਬ੍ਬਪਾਲਿਫੁਲ੍ਲੋ ਵਿਯ ਯੋਜਨਸਤਿਕੋ ਪਾਰਿਚ੍ਛਤ੍ਤਕੋ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਠਪਿਤਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਚਨ੍ਦਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਸੂਰਿਯਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਦੇਵਰਾਜਾਨਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾਨਂ ਸਿਰਿਯਾ ਸਿਰਿਂ ਅਭਿਭਵਮਾਨਂ ਵਿਯ ਵਿਰੋਚਤਿ। ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂਪਿ ਸਬ੍ਬੇਵ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਾ ਅਸਂਸਟ੍ਠਾ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਾ ਵਤ੍ਤਾਰੋ ਵਚਨਕ੍ਖਮਾ ਚੋਦਕਾ ਪਾਪਗਰਹਿਨੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਮਾਧਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਞਾਣਦਸ੍ਸਨਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਭਗਵਾ ਰਤ੍ਤਕਮ੍ਬਲਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਕ੍ਖਨ੍ਧੋ , ਰਤ੍ਤਪਦੁਮਵਨਸਣ੍ਡਮਜ੍ਝਗਤਾ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਨਾਵਾ, ਪਵਾਲਵੇਦਿਕਾਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੁਵਣ੍ਣਪਾਸਾਦੋ ਵਿਰੋਚਿਤ੍ਥ।

ਅਸੀਤਿਮਹਾਥੇਰਾਪਿ ਨਂ ਮੇਘਵਣ੍ਣਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਮਣਿਵਮ੍ਮਵਮ੍ਮਿਤਾ ਵਿਯ ਮਹਾਨਾਗਾ ਪਰਿਵਾਰਯਿਂਸੁ ਵਨ੍ਤਰਾਗਾ ਭਿਨ੍ਨਕਿਲੇਸਾ ਵਿਜਟਿਤਜਟਾ ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨਾ ਕੁਲੇ ਵਾ ਗਣੇ ਵਾ ਅਲਗ੍ਗਾ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਸਯਂ ਵੀਤਰਾਗੋ ਵੀਤਰਾਗੇਹਿ, ਵੀਤਦੋਸੋ ਵੀਤਦੋਸੇਹਿ, ਵੀਤਮੋਹੋ ਵੀਤਮੋਹੇਹਿ, ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੋ ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹੇਹਿ, ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੋ ਨਿਕ੍ਕਿਲੇਸੇਹਿ, ਸਯਂ ਬੁਦ੍ਧੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਪਤ੍ਤਪਰਿਵਾਰਿਤਂ ਵਿਯ ਕੇਸਰਂ, ਕੇਸਰਪਰਿਵਾਰਿਤਾ ਵਿਯ ਕਣ੍ਣਿਕਾ, ਅਟ੍ਠਨਾਗਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਛਦ੍ਦਨ੍ਤੋ ਨਾਗਰਾਜਾ, ਨਵੁਤਿਹਂਸਸਹਸ੍ਸਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਧਤਰਟ੍ਠੋ ਹਂਸਰਾਜਾ, ਸੇਨਙ੍ਗਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਚਕ੍ਕਵਤ੍ਤਿਰਾਜਾ, ਮਰੁਗਣਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਸਕ੍ਕੋ ਦੇਵਰਾਜਾ, ਬ੍ਰਹ੍ਮਗਣਪਰਿਵਾਰਿਤੋ ਵਿਯ ਹਾਰਿਤੋ ਮਹਾਬ੍ਰਹ੍ਮਾ, ਅਸਮੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵੇਸੇਨ ਅਪਰਿਮਾਣੇਨ ਬੁਦ੍ਧਵਿਲਾਸੇਨ ਤਸ੍ਸਂ ਪਰਿਸਤਿ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਪਾਵੇਯ੍ਯਕੇ ਮਲ੍ਲੇ ਬਹੁਦੇਵ ਰਤ੍ਤਿਂ ਧਮ੍ਮਿਯਾ ਕਥਾਯ ਸਨ੍ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਧਮ੍ਮਿਕਥਾ** ਨਾਮ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਅਨੁਮੋਦਨਪ੍ਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਦਾ ਹਿ ਭਗਵਾ ਆਕਾਸਗਙ੍ਗਂ ਓਤਾਰੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਪਥਵੋਜਂ ਆਕਡ੍ਢਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਮਹਾਜਮ੍ਬੁਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚਾਲੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਯੋਜਨਿਯਮਧੁਗਣ੍ਡਂ ਚਕ੍ਕਯਨ੍ਤੇਨ ਪੀਲੇਤ੍ਵਾ ਮਧੁਪਾਨਂ ਪਾਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਪਾਵੇਯ੍ਯਕਾਨਂ ਮਲ੍ਲਾਨਂ ਹਿਤਸੁਖਾਵਹਂ ਪਕਿਣ੍ਣਕਕਥਂ ਕਥੇਸਿ।

੩੦੦. ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਂ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਨ੍ਤਿ ਯਂ ਯਂ ਦਿਸਂ ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਤੁਣ੍ਹੀਭੂਤਮੇਵ। **ਅਨੁਵਿਲੋਕੇਤ੍**ਵਾਤਿ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਚਕ੍ਖੂਹਿ ਤਤੋ ਤਤੋ ਵਿਲੋਕੇਤ੍ਵਾ। ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਹਿ ਨੇਸਂ ਬਹਿਦ੍ਧਾ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਸਾਪਿ ਨੇਵ ਹਤ੍ਥਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਨ ਪਾਦਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਹੋਸਿ, ਨ ਕੋਚਿ ਸੀਸਮੁਕ੍ਖਿਪਿ, ਨ ਕਥਂ ਕਥੇਸਿ, ਨ ਨਿਦ੍ਦਾਯਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਿ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੀਹਿ ਸਿਕ੍ਖਾਹਿ ਸਿਕ੍ਖਿਤਾ ਨਿਵਾਤੇ ਪਦੀਪਸਿਖਾ ਵਿਯ ਨਿਚ੍ਚਲਾ ਨਿਸੀਦਿਂਸੁ। ਇਤਿ ਨੇਸਂ ਇਮਂ ਇਰਿਯਾਪਥਂ ਮਂਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਪਰਿਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਆਲੋਕਂ ਪਨ ਵਡ੍ਢਯਿਤ੍ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਹਦਯਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਗਤਂ ਸੀਲਂ ਓਲੋਕੇਸਿ। ਸੋ ਅਨੇਕਸਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਨ੍ਤੋਕੁਮ੍ਭਿਯਂ ਜਲਮਾਨਂ ਪਦੀਪਂ ਵਿਯ ਅਰਹਤ੍ਤੁਪਗਂ ਸੀਲਂ ਅਦ੍ਦਸ। ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕਾ ਹਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਇਤਿ ਨੇਸਂ ਸੀਲਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਇਮੇਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯ੍ਹਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕਾ, ਅਹਮ੍ਪਿ ਇਮੇਸਂ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੋ''ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਤਲੇਸੁ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਂ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਂ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ ''ਪਿਟ੍ਠਿ ਮੇ ਆਗਿਲਾਯਤੀ''ਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ ਆਗਿਲਾਯਤਿ? ਭਗਵਤੋ ਹਿ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਮਹਾਪਧਾਨਂ ਪਦਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਹਨ੍ਤਂ ਕਾਯਦੁਕ੍ਖਂ ਅਹੋਸਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਅਪਰਭਾਗੇ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਪਿਟ੍ਠਿਵਾਤੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿ।

ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾਤਿ ਸਨ੍ਧਾਗਾਰਸ੍ਸ ਕਿਰ ਏਕਪਸ੍ਸੇ ਤੇ ਰਾਜਾਨੋ ਕਪ੍ਪਿਯਮਞ੍ਚਕਂ ਪਞ੍ਞਪੇਸੁਂ ''ਅਪ੍ਪੇਵ ਨਾਮ ਸਤ੍ਥਾ ਨਿਪਜ੍ਜੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ। ਸਤ੍ਥਾਪਿ ਚਤੂਹਿ ਇਰਿਯਾਪਥੇਹਿ ਪਰਿਭੁਤ੍ਤਂ ਇਮੇਸਂ ਮਹਪ੍ਫਲਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਾਟਿਂ ਪਞ੍ਞਾਪੇਤ੍ਵਾ ਨਿਪਜ੍ਜਿ।

ਭਿਨ੍ਨਨਿਗਣ੍ਠਵਤ੍ਥੁਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੧. ਤਸ੍ਸ ਕਾਲਙ੍ਕਿਰਿਯਾਯਾਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੩੦੨. **ਆਮਨ੍ਤੇਸੀ**ਤਿ ਭਣ੍ਡਨਾਦਿਵੂਪਸਮਕਰਂ ਸ੍ਵਾਖਜਾਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ।

ਏਕਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੩. **ਤਤ੍ਥਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ। **ਸਙ੍ਗਾਯਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਗ੍ਗੇਹਿ ਗਾਯਿਤਬ੍ਬਂ, ਏਕਵਚਨੇਹਿ ਅਵਿਰੁਦ੍ਧਵਚਨੇਹਿ ਭਣਿਤਬ੍ਬਂ। **ਨ ਵਿਵਦਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੇ ਵਾ ਬਜਞ੍ਜਨੇ ਵਾ ਵਿਵਾਦੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। **ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਏਕਕਦੁਕਤਿਕਾਦਿਵਸੇਨ ਬਹੁਧਾ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤੁਕਾਮੋ ਪਠਮਂ ਤਾਵ ''ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ''ਤਿ ਆਹ। **ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਕਾਮਭਵਾਦੀਸੁ ਸਞ੍ਞਾਭਵਾਦੀਸੁ ਏਕਵੋਕਾਰਭਵਾਦੀਸੁ ਚ ਸਬ੍ਬਭਵੇਸੁ ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ। **ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ**ਤਿ ਆਹਾਰਤੋ ਠਿਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨਂ ਠਿਤਿ ਹੇਤੁ ਆਹਾਰੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਯਾਥਾਵਤੋ ਞਤ੍ਵਾ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ ਆਵੁਸੋਤਿ ਦੀਪੇਤਿ।

ਨਨੁ ਚ ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇ ਯਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਅਸਞ੍ਞਸਤ੍ਤਾ ਦੇਵਾ ਅਹੇਤੁਕਾ ਅਨਾਹਾਰਾ ਅਫਸ੍ਸਕਾ''ਤਿਆਦਿ, (ਵਿਭਂ ੧੦੧੭) ਤਂ ਵਚਨਂ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ, ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਝਾਨਂ ਆਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਸਨ੍ਤੇਪਿ ''ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਹਾਰਾ ਭੂਤਾਨਂ ਵਾ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਠਿਤਿਯਾ ਸਮ੍ਭਵੇਸੀਨਂ ਵਾ ਅਨੁਗ੍ਗਹਾਯ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਕਬਲ਼ੀਕਾਰੋ ਆਹਾਰੋ ਓਲ਼ਾਰਿਕੋ ਵਾ ਸੁਖੁਮੋ ਵਾ, ਫਸ੍ਸੋ ਦੁਤਿਯੋ, ਮਨੋਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਤਤਿਯਾ, ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਚਤੁਤ੍ਥ''ਨ੍ਤਿ (ਸਂ ਨਿਂ ੨.੧੧) ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤੀਤਿ, ਇਦਮ੍ਪਿ ਨ ਵਿਰੁਜ੍ਝਤਿ। ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਆਹਾਰਲਕ੍ਖਣਾਵ ਧਮ੍ਮਾ ਆਹਾਰਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਧ ਪਨ ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਸਬ੍ਬਧਮ੍ਮਾਨਞ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੋ ਚ ਯਂ ਯਂ ਫਲਂ ਜਨੇਤਿ, ਤਂ ਤਂ ਆਹਰਤਿ ਨਾਮ, ਤਸ੍ਮਾ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਅਵਿਜ੍ਜਮ੍ਪਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਹਾਰਂ ਵਦਾਮਿ, ਨੋ ਅਨਾਹਾਰਂ। ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ ਆਹਾਰੋ? ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣਾਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯਂ। ਪਞ੍ਚਨੀਵਰਣੇਪਾਹਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਹਾਰੇ ਵਦਾਮਿ, ਨੋ ਅਨਾਹਾਰੇ। ਕੋ ਚ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਨੀਵਰਣਾਨਂ ਆਹਾਰੋ? ਅਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ (ਅਂ ਨਿਂ ੧੦.੬੧)। ਅਯਂ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਏਤਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੇ ਗਹਿਤੇ ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋਪਿ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋਪਿ ਸਬ੍ਬੋ ਗਹਿਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਸਞ੍ਞਭਵੇ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੇ ਤਿਤ੍ਥਾਯਤਨੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾ ਵਾਯੋਕਸਿਣੇ ਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਧੀ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਧਿਬ੍ਬਤੇਤਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਨਾਮ ਅਭਾਵੋਯੇਵ ਸਾਧੁ, ਚਿਤ੍ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯੇਵ ਵਧਬਨ੍ਧਾਦਿਪਚ੍ਚਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਚਿਤ੍ਤੇ ਅਸਤਿ ਨਤ੍ਥੇਤਨ੍ਤਿ ਖਨ੍ਤਿਂ ਰੁਚਿਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਹੀਨਜ੍ਝਾਨਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ ਅਸਞ੍ਞਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਯੋ ਯਸ੍ਸ ਇਰਿਯਾਪਥੋ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕੇ ਪਣਿਹਿਤੋ ਅਹੋਸਿ, ਸੋ ਤੇਨ ਇਰਿਯਾਪਥੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਚ ਕਪ੍ਪਸਤਾਨਿ ਠਿਤੋ ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨੋ ਵਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਵਾ ਹੋਤਿ। ਏਵਰੂਪਾਨਮ੍ਪਿ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਤੇ ਹਿ ਯਂ ਝਾਨਂ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤਦੇਵ ਨੇਸਂ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਜਿਯਾਵੇਗੇਨ ਖਿਤ੍ਤਸਰੋ ਯਾਵ ਜਿਯਾਵੇਗੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਾਵ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਯਾਵ ਝਾਨਪਚ੍ਚਯੋ ਅਤ੍ਥਿ, ਤਾਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਨਿਟ੍ਠਿਤੇ ਖੀਣਵੇਗੋ ਸਰੋ ਵਿਯ ਪਤਨ੍ਤਿ। ਯੇ ਪਨ ਤੇ ਨੇਰਯਿਕਾ ਨੇਵ ਉਟ੍ਠਾਨਫਲੂਪਜੀਵੀ ਨ ਪੁਞ੍ਞਫਲੂਪਜੀਵੀਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਤੇਸਂ ਕੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ? ਤੇਸਂ ਕਮ੍ਮਮੇਵ ਆਹਾਰੋ। ਕਿਂ ਪਞ੍ਚ ਆਹਾਰਾ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਚੇ। ਪਞ੍ਚ, ਨ ਪਞ੍ਚਾਤਿ ਇਦਂ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਨਨੁ ਪਚ੍ਚਯੋ ਆਹਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਮੇਤਂ। ਤਸ੍ਮਾ ਯੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਤੇ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ, ਤਦੇਵ ਤੇਸਂ ਠਿਤਿਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਯਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਇਦਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਨ ਚ ਤਾਵ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਤਿ, ਯਾਵ ਨ ਤਂ ਪਾਪਕਮ੍ਮਂ ਬਜਨ੍ਤੀ ਹੋਤੀ''ਤਿ (ਮਂ ਨਿਂ ੩.੨੫੦)।

ਕਬਲ਼ੀਕਾਰਂ ਆਹਾਰਂ ਆਰਬ੍ਭ ਚੇਤ੍ਥ ਵਿਵਾਦੋ ਨ ਕਾਤਬ੍ਬੋ। ਮੁਖੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਖੇਲ਼ੋਪਿ ਹਿ ਤੇਸਂ ਆਹਾਰਕਿਚ੍ਚਂ ਸਾਧੇਤਿ। ਖੇਲ਼ੋਪਿ ਹਿ ਨਿਰਯੇ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਿਯੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ, ਸਗ੍ਗੇ ਸੁਖਵੇਦਨਿਯੋ। ਇਤਿ ਕਾਮਭਵੇ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯੇਨ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਹਾਰਾ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਸਞ੍ਞਂ ਸੇਸਾਨਂ ਤਯੋ। ਅਸਞ੍ਞਾਨਞ੍ਚੇਵ ਅਵਸੇਸਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਾਹਾਰੋਤਿ ਇਮਿਨਾ ਆਹਾਰੇਨ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ''ਤਿ ਏਤਂ ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ''ਅਯਂ ਖੋ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਨਿਯਜਾਤਨਮ੍ਪਿ ''ਅਤ੍ਥਿ ਖੋ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ ਪੁਨ ਉਦ੍ਧਰਣਮ੍ਪਿ ਅਕਤ੍ਵਾ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ''ਤਿ ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਹਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ।

ਕਸ੍ਮਾ ਪਨ ਨ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਸਿ ਨ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਥ? ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਯਮਾਨੇਪਿ ਉਦ੍ਧਰਿਯਮਾਨੇਪਿ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤੁਂ ਵਾਚੇਤੁਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਦ੍ਵੇ ਏਕਾਬਦ੍ਧੇ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਸਿ। ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਪਚ੍ਚਯੋਵ ਅਤ੍ਥਤੋ ਫਲਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਰਣਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਇਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਆਹਾਰਪਚ੍ਚਯੋ ਕਥਿਤੋ, ਇਧ ਸਙ੍ਖਾਰਪਚ੍ਚਯੋਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਹੇਟ੍ਠਿਮਤੋ ਵਿਸੇਸੋ। ''ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਪ੍ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋ ਗਹਿਤੋ, ਇਧ ਪਰਿਯਾਯਾਹਾਰੋਤਿ ਏਵਂ ਗਹਿਤੇ ਵਿਸੇਸੋ ਪਾਕਟੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਨੋ ਚ ਗਣ੍ਹਿਂਸੂ'ਤਿ ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ ਆਹ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਸ੍ਸਪਿ ਹਿ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਸ੍ਸਪਿ ਪਚ੍ਚਯੋ ਲਦ੍ਧੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਵਿਨਾ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਧਮ੍ਮੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਤ੍ਥ ਅਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਤਿਣਰੁਕ੍ਖਲਤਾਦਿਨੋ ਪਥਵੀਰਸੋ ਆਪੋਰਸੋ ਚ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਦੇਵੇ ਅਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਹਿ ਤਿਣਾਦੀਨਿ ਮਿਲਾਯਨ੍ਤਿ, ਵਸ੍ਸਨ੍ਤੇ ਚ ਪਨ ਹਰਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਤੇਸਂ ਪਥਵੀਰਸੋ ਆਪੋਰਸੋ ਚ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ। ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਬਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਣ੍ਹਾ ਕਮ੍ਮਂ ਆਹਾਰੋਤਿ ਏਵਮਾਦਯੋ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਇਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਚ੍ਚਯੋਯੇਵ ਆਹਾਰੋਤਿ ਕਥਿਤੋ, ਇਧ ਸਙ੍ਖਾਰੋਤਿ। ਅਯਮੇਵੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ।

ਅਯਂ ਖੋ, ਆਵੁਸੋਤਿ ਆਵੁਸੋ ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਮਹਾਬੋਧਿਮਣ੍ਡੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਸਯਂ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਅਯਂ ਏਕਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਤੋ। ਤਤ੍ਥ ਏਕਧਮ੍ਮੇ ਤੁਮ੍ਹੇਹਿ ਸਬ੍ਬੇਹੇਵ ਸਙ੍ਗਾਯਿਤਬ੍ਬਂ ਨ ਵਿਵਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਯਥਯਿਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸਙ੍ਗਾਯਮਾਨਾਨਂ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਇਦਂ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਅਦ੍ਧਨਿਯਂ ਅਸ੍ਸ। ਏਕੇਨ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ''ਅਤ੍ਥਿ, ਖੋ ਆਵੁਸੋ, ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਮਦਕ੍ਖਾਤੋ। ਕਤਮੋ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ? ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ। ਸਬ੍ਬੇ ਸਤ੍ਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ''ਤਿ ਕਥਿਤੇ ਤਸ੍ਸ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਅਞ੍ਞੋ ਕਥੇਸ੍ਸਤਿ। ਤਸ੍ਸਪਿ ਅਞ੍ਞੋਤਿ ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਪਰਕਥਾਨਿਯਮੇਨ ਇਦਂ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ ਚਿਰਂ ਤਿਟ੍ਠਮਾਨਂ ਸਦੇਵਕਸ੍ਸ ਲੋਕਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ ਹਿਤਾਯ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਕਕਵਸੇਨ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਏਕਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦੁਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੪. ਇਤਿ ਏਕਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦੁਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਨਾਮਰੂਪਦੁਕੇ **ਨਾਮ**ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰੂਪਿਨੋ ਖਨ੍ਧਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ। ਤਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾ ਨਾਮਨਟ੍ਠੇਨ **ਨਾਮਂ।** ਨਾਮਨਟ੍ਠੋਨਾਤਿ ਨਾਮਕਰਣਟ੍ਠੇਨ। ਯਥਾ ਹਿ ਮਹਾਜਨਸਮ੍ਮਤਤ੍ਤਾ ਮਹਾਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ''ਮਹਾਸਮ੍ਮਤੋ''ਤਿ ਨਾਮਂ ਅਹੋਸਿ, ਯਥਾ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ''ਅਯਂ ਤਿਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤੁ, ਫੁਸ੍ਸੋ ਨਾਮ ਹੋਤੂ''ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਕਿਤ੍ਤਿਮਨਾਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਯਥਾ ਵਾ ''ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਵਿਨਯਧਰੋ''ਤਿ ਗੁਣਤੋ ਨਾਮਂ ਆਗਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਦੀਨਂ। ਵੇਦਨਾਦਯੋ ਹਿ ਮਹਾਪਥਵੀਆਦਯੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨਾਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਾਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤੇਸਂ ਨਾਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਨ ਹਿ ਵੇਦਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ''ਤ੍ਵਂ ਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਹੋਹੀ''ਤਿ, ਕੋਚਿ ਭਣਤਿ, ਨ ਚਸ੍ਸਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਕਾਰਣੇਨ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਅਤ੍ਥਿ, ਯਥਾ ਪਥਵਿਯਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ''ਤ੍ਵਂ ਪਥਵੀ ਨਾਮ ਹੋਹੀ''ਤਿ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਸਿਨੇਰੁਮ੍ਹਿ ਚਨ੍ਦਿਮਸੂਰਿਯਨਕ੍ਖਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਸੁ ''ਤ੍ਵਂ ਚਕ੍ਕਵਾਲ਼ਂ ਨਾਮ, ਤ੍ਵਂ ਨਕ੍ਖਤ੍ਤਂ ਨਾਮ ਹੋਹੀ''ਤਿ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਨਾਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ ਨਿਪਤਤਿ, ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ''ਤ੍ਵਂ ਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਹੋਹੀ''ਤਿ ਨਾਮਗ੍ਗਹਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਤਾਯ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਯ ਵੇਦਨਾਤਿ ਨਾਮਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮੇਵ ਹੋਤਿ। ਸਞ੍ਞਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ ਅਤੀਤੇਪਿ ਹਿ ਵੇਦਨਾ ਵੇਦਨਾਯੇਵ। ਸਞ੍ਞਾ। ਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵਿਞ੍ਞਾਣਮੇਵ। ਅਨਾਗਤੇਪਿ। ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਨ ਸਦਾਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਮੇਵਾਤਿ। ਨਾਮਨਟ੍ਠੇਨ ਨਾਮਂ। ਨਮਨਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਖਨ੍ਧਾ ਨਾਮਂ। ਤੇ ਹਿ ਆਰਮ੍ਮਣਾਭਿਮੁਖਂ ਨਮਨ੍ਤਿ। ਨਾਮਨਟ੍ਠੇਨ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਨਾਮਂ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਹਿ ਖਨ੍ਧਾ ਆਰਮ੍ਮਣੇ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞਂ ਨਾਮੇਨ੍ਤਿ , ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਆਰਮ੍ਮਣਾਧਿਪਤਿਪਚ੍ਚਯਤਾਯ ਅਤ੍ਤਨਿ ਅਨਵਜ੍ਜਧਮ੍ਮੇ ਨਾਮੇਤਿ।

ਰੂਪਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਚ ਮਹਾਭੂਤਾ ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਹਾਭੂਤਾਨਂ ਉਪਾਦਾਯ ਰੂਪਂ, ਤਂ ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਰੁਪ੍ਪਨਟ੍ਠੇਨ **ਰੂਪਂ।** ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਾਣੰ। ਅਯਮ੍ਪਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਕਥਿਤਾਯੇਵ। **ਭਵਤਣ੍ਹਾ**ਤਿ ਭਵਪਤ੍ਥਨਾ। ਯਥਾਹ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਭਵਤਣ੍ਹਾ? ਯੋ ਭਵੇਸੁ ਭਵਚ੍ਛਨ੍ਦੋ''ਤਿਆਦਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੧੯)।

ਭਵਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਭਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਸ੍ਸਤੰ, ਸਸ੍ਸਤਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਾ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ? 'ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ'ਤਿ ਯਾ ਏਵਰੂਪਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੨੦) ਨਯੇਨ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। **ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਵਿਭਵੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਉਚ੍ਛੇਦੰ, ਉਚ੍ਛੇਦਵਸੇਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਕਦਿਟ੍ਠਿ। ਸਾਪਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਵਿਭਵਦਿਟ੍ਠਿ? 'ਨ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ ਅਤ੍ਤਾ ਚ ਲੋਕੋ ਚਾ'ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੨੮੫)। ਯਾ ਏਵਰੂਪਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੨੧) ਨਯੇਨ ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ।

ਅਹਿਰਿਕਨ੍ਤਿ ''ਯੰ ਨ ਹਿਰੀਯਤਿ ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬੇਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੨੮) ਏਵੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ ਨਿਲ੍ਲਜ੍ਜਤਾ। **ਅਨੋਤ੍ਤਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ''ਯੰ ਨ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਤਬ੍ਬੇਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੨੯) ਏਵੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ ਅਭਾਯਨਕਆਕਾਰੋ।

ਹਿਰੀ ਚ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਞ੍ਚਾਤਿ ''ਯੰ ਹਿਰੀਯਤਿ ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬੇਨ, ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਤਿ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਿਤਬ੍ਬੇਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੦-੩੧) ਏਵੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨਿ ਹਿਰਿਓਤ੍ਤਪ੍ਪਾਨਿ। ਅਪਿ ਚੇਤ੍ਥ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਸਮੁਟ੍ਠਾਨਾ **ਹਿਰੀ,** ਬਹਿਦ੍ਧਾਸਮੁਟ੍ਠਾਨੰ **ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੰ।** ਅਤ੍ਤਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਾ ਹਿਰੀ, ਲੋਕਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯੰ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੰ। ਲਜ੍ਜਾਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤਾ ਹਿਰੀ, ਭਯਸਭਾਵਸਣ੍ਠਿਤੰ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪੰ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਾਕਾਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖੰ ਵਚੋ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਵਿਪ੍ਪਟਿਕੂਲਗਾਹਿਮ੍ਹਿ ਵਿਪਚ੍ਚਨੀਕਸਾਤੇ ਅਨਾਦਰੇ ਪੁਗ੍ਗਲੇਤਿ ਦੁਬ੍ਬਚੋ, ਤਸ੍ਸ ਕਮ੍ਮੰ ਦੋਵਚਸ੍ਸੰ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ **ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾ।** ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਸਾ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾ? ਸਹਧਮ੍ਮਿਕੇ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਦੋਵਚਸ੍ਸਾਯ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੨) ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਆਗਤਾ। ਸਾ ਅਤ੍ਥਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਕ੍ਖਨ੍ਧੋ ਹੋਤਿ। ''ਚਤੁਨ੍ਨਞ੍ਚ ਖਨ੍ਧਾਨੰ ਏਤੇਨਾਕਾਰੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾਨੰ ਏਤੰ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। **ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ**ਤਿ ਪਾਪਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਏਤਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਤਿ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤੋ, ਤਸ੍ਸ ਭਾਵੋ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨੇਸਾ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ? ਯੇ ਤੇ ਪੁਗ੍ਗਲਾ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਾ ਮਚ੍ਛਰਿਨੋ ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਾ। ਯਾ ਤੇਸੰ ਸੇਵਨਾ ਨਿਸੇਵਨਾ ਸੰਸੇਵਨਾ ਭਜਨਾ ਸੰਭਜਨਾ ਭਤ੍ਤਿ ਸੰਭਤ੍ਤਿ ਤੰਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕਤਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੩) ਏਵੰ ਆਗਤਾ। ਸਾਪਿ ਅਤ੍ਥਤੋ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾ ਵਿਯ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ।

ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ ਚ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਚ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਉਭੋਪਿ ਪਨੇਤਾ ਇਧ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਕਥਿਤਾ।

ਆਪਤ੍ਤਿਕੁਸਲਤਾਤਿ ''ਪਞ੍ਚਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ, ਸਤ੍ਤਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ। ਯਾ ਤਾਸੰ ਆਪਤ੍ਤੀਨੰ ਆਪਤ੍ਤਿਕੁਸਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੬) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ ਆਪਤ੍ਤਿਕੁਸਲਭਾਵੋ।

ਆਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾਤਿ ''ਯਾ ਤਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੭) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਹ ਕਮ੍ਮਵਾਚਾਯ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛੇਦਜਾਨਨਾ ਪਞ੍ਞਾ।

ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਕੁਸਲਤਾਤਿ ''ਅਤ੍ਥਿ ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਮਤ੍ਤਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰਾ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਯਾ ਤਾਸੰ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਨੰ ਕੁਸਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੮) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਹ ਪਰਿਕਮ੍ਮੇਨ ਅਪ੍ਪਨਾਪਰਿਚ੍ਛੇਦਜਾਨਨਾ ਪਞ੍ਞਾ। **ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵੁਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ''ਯਾ ਤਾਹਿ ਸਮਾਪਤ੍ਤੀਹਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੩੯) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਮਯਵਸੇਨੇਵ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਨਸਮਤ੍ਥਾ ''ਏਤ੍ਤਕੰ ਗਤੇ ਸੂਰਿਯੇ ਉਟ੍ਠਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਟ੍ਠਾਨਕਾਲਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਾ ਪਞ੍ਞਾ।

ਧਾਤੁਕੁਸਲਤਾਤਿ ''ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਧਾਤੁਯੋ ਚਕ੍ਖੁਧਾਤੁ...ਪੇ॰... ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੁ। ਯਾ ਤਾਸਂ ਧਾਤੂਨਂ ਕੁਸਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੦) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨਂ ਧਾਤੂਨਂ ਸਭਾਵਪਰਿਚ੍ਛੇਦਕਾ ਸਵਨਧਾਰਣਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਞ੍ਞਾ। **ਮਨਸਿਕਾਰਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ''ਯਾ ਤਾਸਂ ਧਾਤੂਨਂ ਮਨਸਿਕਾਰਕੁਸਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੧) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਾਸਂਯੇਵ ਧਾਤੂਨਂ ਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਾ।

ਆਯਤਨਕੁਸਲਤਾਤਿ ''ਦ੍ਵਾਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਂ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਾਯਤਨਂ। ਯਾ ਤੇਸਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਆਯਤਨਕੁਸਲਤਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੨) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਆਯਤਨਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹਮਨਸਿਕਾਰਪਜਾਨਨਾ ਪਞ੍ਞਾ। ਅਪਿਚ ਧਾਤੁਕੁਸਲਤਾਪਿ ਉਗ੍ਗਹਮਨਸਿਕਾਰਸਵਨਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣੇਸੁ ਵਤ੍ਤਤਿ ਮਨਸਿਕਾਰਕੁਸਲਤਾਪਿ ਆਯਤਨਕੁਸਲਤਾਪਿ। ਅਯਂ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਸੇਸੋ, ਸਵਨਉਗ੍ਗਹਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾ ਲੋਕਿਯਾ, ਪਟਿਵੇਧੋ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ, ਸਮ੍ਮਸਨਮਨਸਿਕਾਰਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ। **ਪਟਿਚ੍ਚਸਮੁਪ੍ਪਾਦਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ''ਅਵਿਜ੍ਜਾਪਚ੍ਚਯਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ...ਪੇ॰... ਸਮੁਦਯੋ ਹੋਤੀਤਿ ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੩) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਾਨਂ ਉਗ੍ਗਹਾਦਿਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਾ ਪਞ੍ਞਾ।

ਠਾਨਕੁਸਲਤਾਤਿ ''ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸਂ ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਹੇਤੁਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਤਂ ਤਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੪) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰੂਪਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸ੍ਸ ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਂ (ਧ॰ ਸ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੩੪੪) ਠਾਨਞ੍ਚੇਵ ਕਾਰਣਞ੍ਚ''ਤਿ ਏਵੰ ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਮਤ੍ਥਾ ਪਞ੍ਞਾ। **ਅਟ੍ਠਾਨਕੁਸਲਤਾ**ਤਿ ''ਯੇ ਯੇ ਧਮ੍ਮਾ ਯੇਸਂ ਯੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਨ ਹੇਤੂ ਨ ਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪ੍ਪਾਦਾਯ ਤਂ ਤਂ ਅਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੫) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ''ਚਕ੍ਖੁਂ ਵਤ੍ਥੁਂ ਕਤ੍ਵਾ ਰੂਪਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸੋਤਵਿਞ੍ਞਾਣਾਦੀਨਿ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਸਂ ਚਕ੍ਖੁਰੂਪਂ ਨ ਠਾਨਂ ਨ ਕਾਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਅਟ੍ਠਾਨਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਸਮਤ੍ਥਾ ਪਞ੍ਞਾ ਅਪਿਚ ਏਤਸ੍ਮਿਂ ਦੁਕੇ ''ਕਿਤ੍ਤਾਵਤਾ ਪਨ, ਭਨ੍ਤੇ, ਠਾਨਾਠਾਨਕੁਸਲੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਅਲਂ ਵਚਨਾਯਾਤਿ। ਇਧਾਨਨ੍ਦ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਟ੍ਠਾਨਮੇਤਂ ਅਨਵਕਾਸੋ, ਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਕਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰਂ ਨਿਚ੍ਚਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯ, ਨੇਤਂ ਠਾਨਂ ਵਿਜ੍ਜਤੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ। ਠਾਨਞ੍ਚ ਖੋ ਏਤਂ ਵਿਜ੍ਜਤਿ, ਯਂ ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਕਞ੍ਚਿ ਸਙ੍ਖਾਰਂ ਨਿਚ੍ਚਤੋ ਉਪਗਚ੍ਛੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੨੭) ਇਮਿਨਾਪਿ ਸੁਤ੍ਤੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਜ੍ਜਵਨ੍ਤਿ ਗੋਮੁਤ੍ਤਵਙ੍ਕਤਾ ਚਨ੍ਦਵਙ੍ਕਤਾ ਨਙ੍ਗਲਕੋਟਿਵਙ੍ਕਤਾਤਿ ਤਯੋ ਅਨਜ੍ਜਵਾ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਠਮਵਯੇ ਏਕਵੀਸਤਿਯਾ ਅਨੇਸਨਾਸੁ ਛਸੁ ਚ ਅਗੋਚਰੇਸੁ ਚਰਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇਸੁ ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਅਯਂ ਗੋਮੁਤ੍ਤਵਙ੍ਕਤਾ ਨਾਮ। ਏਕੋ ਪਠਮਵਯੇਪਿ ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇਪਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤਿ, ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸੋ, ਅਯਂ ਚਨ੍ਦਵਙ੍ਕਤਾ ਨਾਮ। ਏਕੋ ਪਠਮਵਯੇਪਿ ਮਜ੍ਝਿਮਵਯੇਪਿ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤਿ, ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਪਚ੍ਛਿਮਵਯੇ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸੋ ਅਯਂ ਨਙ੍ਗਲਕੋਟਿਵਙ੍ਕਤਾ ਨਾਮ। ਏਕੋ ਸਬ੍ਬਮੇਤਂ ਵਙ੍ਕਤਂ ਪਹਾਯ ਤੀਸੁਪਿ ਵਯੇਸੁ ਪੇਸਲੋ ਲਜ੍ਜੀ ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਕੋ ਸਿਕ੍ਖਾਕਾਮੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਯੋ ਸੋ ਉਜੁਭਾਵੋ, ਇਦਂ ਅਜ੍ਜਵਂ ਨਾਮ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਅਜ੍ਜਵੋ। ਯਾ ਅਜ੍ਜਵਤਾ ਅਜਿਮ੍ਹਤਾ ਅਵਙ੍ਕਤਾ ਅਕੁਟਿਲਤਾ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਜ੍ਜਵੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੬)। **ਲਜ੍ਜਵ**ਨ੍ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਲਜ੍ਜਵੋ? ਯੋ ਹਿਰੀਯਤਿ ਹਿਰੀਯਿਤਬ੍ਬੇਨ ਹਿਰੀਯਤਿ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਲਜ੍ਜਵੋ''ਤਿ ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ ਲਜ੍ਜੀਭਾਵੋ।

ਖਨ੍ਤੀਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਖਨ੍ਤਿ? ਯਾ ਖਨ੍ਤਿ ਖਮਨਤਾ ਅਧਿਵਾਸਨਤਾ ਅਚਣ੍ਡਿਕ੍ਕਂ ਅਨਸ੍ਸੁਰੋਪੋ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੮) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਧਿਵਾਸਨਖਨ੍ਤਿ। **ਸੋਰਚ੍ਚ**ਨ੍ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸੋਰਚ੍ਚਂ? ਯੋ ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੋਰਚ੍ਚਂ। ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸੀਲਸਂਵਰੋ ਸੋਰਚ੍ਚ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੪੯) ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੁਰਤਭਾਵੋ।

ਸਾਖਲ੍ਯਨ੍ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸਾਖਲ੍ਯਂ? ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਅਣ੍ਡਕਾ ਕਕ੍ਕਸਾ ਪਰਕਟੁਕਾ ਪਰਾਭਿਸਜ੍ਜਨੀ ਕੋਧਸਾਮਨ੍ਤਾ ਅਸਮਾਧਿਸਂਵਤ੍ਤਨਿਕਾ, ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਵਾਚਂ ਪਹਾਯ ਯਾ ਸਾ ਵਾਚਾ ਨੇਲ਼ਾ ਕਣ੍ਣਸੁਖਾ ਪੇਮਨੀਯਾ ਹਦਯਙ੍ਗਮਾ ਪੋਰੀ ਬਹੁਜਨਕਨ੍ਤਾ ਬਹੁਜਨਮਨਾਪਾ, ਤਥਾਰੂਪਿਂ ਵਾਚਂ ਭਾਸਿਤਾ ਹੋਤਿ। ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਸਣ੍ਹਵਾਚਤਾ ਸਖਿਲਵਾਚਤਾ ਅਫਰੁਸਵਾਚਤਾ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਾਖਲ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੦) ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਮ੍ਮੋਦਕਮੁਦੁਕਭਾਵੋ। **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ**ਤਿ ਅਯਂ ਲੋਕਸਨ੍ਨਿਵਾਸੋ ਆਮਿਸੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਚਾਤਿ ਦ੍ਵੀਹਿ ਛਿਦ੍ਦੋ, ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਛਿਦ੍ਦਂ ਯਥਾ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ, ਏਵਂ ਪੀਠਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣੇਨ ਆਮਿਸੇਨ ਧਮ੍ਮੇਨ ਚ ਪਟਿਸਨ੍ਥਰਣਂ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇਪਿ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ? ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਚ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਚ। ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਕੋ ਹੋਤਿ ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੇਨ ਵਾ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੇਨ ਵਾ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ''ਤਿ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੧)। ਏਤ੍ਥ ਚ ਆਮਿਸੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ ਆਮਿਸਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮ। ਤਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ ਮਾਤਾਪਿਤੂਨਂ ਭਿਕ੍ਖੁਗਤਿਕਸ੍ਸ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਕਰਸ੍ਸ ਰਞ੍ਞੋ ਚੋਰਾਨਞ੍ਚ ਅਗ੍ਗਂ ਅਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾਪਿ ਦਾਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਮਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਚ ਚੋਰਾ ਚ ਅਨਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਕਰੋਨ੍ਤਿ ਜੀਵਿਤਕ੍ਖਯਮ੍ਪਿ ਪਾਪੇਨ੍ਤਿ, ਅਨਾਮਸਿਤ੍ਵਾ ਦਿਨ੍ਨੇ ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਚੋਰਨਾਗਵਤ੍ਥੁਆਦੀਨਿ ਚੇਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯ ਵਿਨਯਟ੍ਠਕਥਾਯਂ (ਪਾਚਿ॰ ਅਟ੍ਠ॰ ੧੮੫-੭) ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨਿ। ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਉਦ੍ਦੇਸਦਾਨਂ ਪਾਲ਼ਿਵਣ੍ਣਨਾ ਧਮ੍ਮਕਥਾਕਥਨਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਙ੍ਗਹੋ ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੋ ਨਾਮ।

ਅਵਿਹਿਂਸਾਤਿ ਕਰੁਣਾਪਿ ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੋਪਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਅਵਿਹਿਂਸਾ? ਯਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕਰੁਣਾ ਕਰੁਣਾਯਨਾ ਕਰੁਣਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਕਰੁਣਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਿਹਿਂਸਾ''ਤਿ। **ਸੋਚੇਯ੍ਯ**ਨ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਚ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਸੁਚਿਭਾਵੋ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸੋਚੇਯ੍ਯਂ? ਯਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਿ ਮੇਤ੍ਤਾਯਨਾ ਮੇਤ੍ਤਾਯਿਤਤ੍ਤਂ ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੋਚੇਯ੍ਯ''ਨ੍ਤਿ।

ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਸਤਿਵਿਪ੍ਪਵਾਸੋ, ਯਥਾਹ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਂ? ਯਾ ਅਸਤਿ ਅਨਨੁਸ੍ਸਤਿ ਅਪ੍ਪਟਿਸ੍ਸਤਿ ਅਸ੍ਸਰਣਤਾ ਅਧਾਰਣਤਾ ਪਿਲਾਪਨਤਾ ਸਮ੍ਮੁਸ੍ਸਨਤਾ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਮੁਟ੍ਠਸ੍ਸਚ੍ਚਂ'' (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੬)। **ਅਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞ**ਨ੍ਤਿ, ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਅਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ? ਯਂ ਅਞ੍ਞਾਣਂ ਅਦਸ੍ਸਨਂ ਅਵਿਜ੍ਜਾਲਙ੍ਗੀ ਮੋਹੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯੇਵ। **ਸਤਿ** ਸਤਿਯੇਵ। **ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ** ਞਾਣਂ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਅਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਤਾਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਅਗੁਤ੍ਤਦ੍ਵਾਰਤਾ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਨਿਮਿਤ੍ਤਗ੍ਗਾਹੀ ਹੋਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਧ॰ ਸ॰ ੧੩੫੨) ਨਯੇਨ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰਭੇਦੋ। **ਭੋਜਨੇ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਭੋਜਨੇ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਅਯੋਨਿਸੋ ਆਹਾਰਂ ਆਹਾਰੇਤਿ ਦਵਾਯ ਮਦਾਯ ਮਣ੍ਡਨਾਯ ਵਿਭੂਸਨਾਯ। ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਭੋਜਨੇ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤੋ ਭੋਜਨੇ ਅਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਭਾਵੋ। ਅਨਨ੍ਤਰਦੁਕੋ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲਨ੍ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲਂ? ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਂ ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਯ ਅਕਮ੍ਪਨਞਾਣਂ। **ਭਾਵਨਾਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਬਲਂ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਵੀਰਿਯਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਸੀਸੇਨ ਸਤ੍ਤ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਭਾਵਨਾਬਲਂ? ਯਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਆਸੇਵਨਾ ਭਾਵਨਾ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮਂ, ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਾਵਨਾਬਲਂ। ਸਤ੍ਤਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗਾ ਭਾਵਨਾਬਲ''ਨ੍ਤਿ।

ਸਤਿਬਲਨ੍ਤਿ ਅਸ੍ਸਤਿਯਾ ਅਕਮ੍ਪਨਵਸੇਨ ਸਤਿਯੇਵ। **ਸਮਾਧਿਬਲ**ਨ੍ਤਿ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚੇ ਅਕਮ੍ਪਨਵਸੇਨ ਸਮਾਧਿਯੇਵ। **ਸਮਥੋ** ਸਮਾਧਿ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ** ਪਞ੍ਞਾ। ਸਮਥੋਵ ਤਂ ਆਕਾਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਪਵਤ੍ਤੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਸਮਥਸ੍ਸ ਨਿਮਿਤ੍ਤਵਸੇਨ **ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** **ਪਗ੍ਗਾਹਨਿਮਿਤ੍ਤੇਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਪਗ੍ਗਾਹੋ** ਵੀਰਿਯਂ। **ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ** ਏਕਗ੍ਗਤਾ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਸਤਿ ਚ ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਞ੍ਚ ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨਬਲਞ੍ਚ

ਭਾਵਨਾਬਲਞ੍ਚ ਸਤਿਬਲਞ੍ਚ ਸਮਾਧਿਬਲਞ੍ਚ ਸਮਥੋ ਚ ਵਿਪ੍ਪਸ੍ਸਨਾ ਚ ਸਮਥਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਗ੍ਗਾਹਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਪਗ੍ਗਾਹੋ ਚ ਅਵਿਕ੍ਖੇਪੋ ਚਾਤਿ ਛਹਿ ਦੁਕੇਹਿ ਪਰਤੋ ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾਦੁਕੇਨ ਚ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਥਿਤਾ।

ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤੀਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿ? ਕਾਯਿਕੋ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬਮ੍ਪਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਂ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸੀਲਵਿਨਾਸਕੋ ਅਸਂਵਰੋ। **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਪਤ੍ਤਿ? ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਨਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਵਿਨਾਸਿਕਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ।

ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾ? ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਸੋਰਚ੍ਚਮੇਵ ਸੀਲਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਾਦਨਤੋ ਪਰਿਪੂਰਣਤੋ ''ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ''ਸਬ੍ਬੋਪਿ ਸੀਲਸਂਵਰੋ ਸੀਲਸਮ੍ਪਦਾ''ਤਿ ਇਦਂ ਮਾਨਸਿਕਪਰਿਯਾਦਾਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾ**ਤਿ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾ? ਅਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਿ ਯਿਟ੍ਠਂ...ਪੇ॰... ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਪਵੇਦੇਨ੍ਤੀਤਿ ਯਾ ਏਵਰੂਪਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤਂ ਦਿਟ੍ਠਿਪਾਰਿਪੂਰਿਭੂਤਂ ਞਾਣਂ।

ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਸੀਲਂ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨਾਯਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧਿ? ਕਾਯਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਕਾਯਿਕਵਾਚਸਿਕੋ ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਵਿਭਤ੍ਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਦਸ੍ਸਨਂ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨਾਯਂ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ? ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਞਾਣਂ ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕਞਾਣਂ ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਸ੍ਸਞਾਣਂ ਫਲਸਮਙ੍ਗਿਸ੍ਸਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਿਵਿਧਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਅਤ੍ਤਨਾ ਕਤਮ੍ਪਿ ਪਰੇਨ ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਕਂ ਨਾਮ ਨ ਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥਭਞ੍ਜਨਤੋ। ਸੁਚਰਿਤਂ ਸਕਂ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਜਨਨਤੋਤਿ ਏਵਂ ਜਾਨਨਂ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਞਾਣਂ ਨਾਮ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਠਤ੍ਵਾ ਬਹੁਂ ਵਟ੍ਟਗਾਮਿਕਮ੍ਮਂ ਆਯੂਹਿਤ੍ਵਾ ਸੁਖਤੋ ਸੁਖੇਨੇਵ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਾ ਗਣਨਪਥਂ ਵੀਤਿਵਤ੍ਤਾ। **ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਂ** ਪਨ ਵਚੀਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਅਨੁਲੋਮੇਤਿ, ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਞ੍ਚ ਨ ਵਿਲੋਮੇਤੀਤਿ ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕਂ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

''ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਖੋ ਪਨ ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਚ ਪਧਾਨ''ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ ਕਥਿਤਂ। **ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਚ ਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਵੀਰਿਯਂ। ਅਪਿ ਚ ਪੁਰਿਮਪਦੇਨ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣਂ। ਪਚ੍ਛਿਮਪਦੇਨ ਤਂਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਂ ਵੀਰਿਯਂ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ** ਪਨ ''ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧਿ ਖੋ ਪਨਾਤਿ ਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ ਅਮੋਹੋ ਧਮ੍ਮਵਿਚਯੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਯਥਾਦਿਟ੍ਠਿਸ੍ਸ ਚ ਪਧਾਨਨ੍ਤਿ ਯੋ ਚੇਤਸਿਕੋ ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੋ ਸਮ੍ਮਾਵਾਯਾਮੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਯਂ ਦੁਕੋ ਵਿਭਤ੍ਤੋ।

''ਸਂਵੇਗੋ ਚ ਸਂਵੇਜਨੀਯੇਸੁ ਠਾਨੇਸੂ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **''ਸਂਵੇਗੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਭਯਂ ਜਰਾਭਯਂ ਬ੍ਯਾਧਿਭਯਂ ਮਰਣਭਯ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਜਾਤਿਆਦੀਨਿ ਭਯਤੋ ਦਸ੍ਸਨਞਾਣਂ। ਸਂਵੇਜਨੀਯਂ ਠਾਨਨ੍ਤਿ ਜਾਤਿਜਰਾਬ੍ਯਾਧਿਮਰਣਂ। ਏਤਾਨਿ ਹਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਜਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਜਰਾ ਦੁਕ੍ਖਾ, ਬ੍ਯਾਧਿ ਦੁਕ੍ਖੋ, ਮਰਣਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਂਵੇਗੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾਰਣਤ੍ਤਾ **ਸਂਵੇਜਨੀਯਂ ਠਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾਨਿ। **ਸਂਵਿਗ੍ਗਸ੍ਸ ਚ ਯੋਨਿਸੋ ਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਸਂਵੇਗਜਾਤਸ੍ਸ ਉਪਾਯਪਧਾਨਂ। ''ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਪਾਪਕਾਨਂ ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਾਯ ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਆਗਤਵੀਰਿਯਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਯਾ ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਅਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ ਭਿਯ੍ਯੋਕਮ੍ਯਤਾ, ਤਾਯ ਹਿ ਸਮਙ੍ਗੀਭੂਤੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸੀਲਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਝਾਨਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। ਝਾਨਂ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਆਰਭਤਿ। ਆਰਦ੍ਧਵਿਪਸ੍ਸਕੋ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਵੋਸਾਨਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। **ਅਪ੍ਪਟਿਵਾਨਿਤਾ ਚ ਪਧਾਨਸ੍ਮਿ**ਨ੍ਤਿ ''ਕੁਸਲਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਭਾਵਨਾਯ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਤਾ ਅਟ੍ਠਿਤਕਿਰਿਯਤਾ ਅਨੋਲੀਨਵੁਤ੍ਤਿਤਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਛਨ੍ਦਤਾ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰਤਾ ਆਸੇਵਨਾ ਭਾਵਨਾ ਬਹੁਲੀਕਮ੍ਮ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਰਤ੍ਤਿਨ੍ਦਿਵਂ ਛ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਕਤ੍ਵਾ ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧੇ ਪਧਾਨਸ੍ਮਿਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਅਪਤ੍ਵਾ ਅਨਿਵਤ੍ਤਨਤਾ।

ਵਿ**ਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਵਿ**ਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਦ੍ਵੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੋ, ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨੀਵਰਣਾਦੀਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਅਧਿਮੁਤ੍ਤਿ ਨਾਮ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਤਤੋ ਮੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ ਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਖਯੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਕਿਲੇਸਕ੍ਖਯਕਰੇ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੇ ਞਾਣਂ। **ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਵਸੇਨ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਭੂਤੇ ਤਂਤਂਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਕਿਲੇਸਾਨਂ ਵਾ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਅਰਿਯਫਲੇ ਞਾਣਂ। ਤੇਨੇਵਾਹ ''ਖਯੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਮਗ੍ਗਸਮਙ੍ਗਿਸ੍ਸ ਞਾਣਂ। ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਫਲਸਮਙ੍ਗਿਸ੍ਸ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ। **ਇਮੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ**ਤਿਆਦਿ ਏਕਕੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਪਞ੍ਹਤਿਂਸਾਯ ਦੁਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਦੁਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਿਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੫. ਇਤਿ ਦੁਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਤਿਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਲੁਬ੍ਭਤੀਤਿ **ਲੋਭੋ।** ਅਕੁਸਲਞ੍ਚ ਤਂ ਮੂਲਞ੍ਚ, ਅਕੁਸਲਾਨਂ ਵਾ ਮੂਲਨ੍ਤਿ **ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ।** ਦੁਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਦੋਸੋ।** ਮੁਯ੍ਹਤੀਤਿ **ਮੋਹੋ।** ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖਨਯੇਨ ਅਲੋਭਾਦਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਦੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤਾਨਿ, ਵਿਰੂਪਾਨਿ ਵਾ ਚਰਿਤਾਨੀਤਿ **ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਿ।** ਕਾਯੇਨ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਕਾਯਤੋ ਵਾ ਪਵਤ੍ਤਂ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਨ੍ਤਿ **ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ।** ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸੁਟ੍ਠੁ ਚਰਿਤਾਨਿ, ਸੁਨ੍ਦਰਾਨਿ ਵਾ ਚਰਿਤਾਨੀਤਿ **ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ।** ਦ੍ਵੇਪਿ ਚੇਤੇ ਤਿਕਾ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਕਮ੍ਮਪਥੇਹਿ ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿਯਾ ਤਾਵ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ।** ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ।** ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵ**ਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ**, ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ ਵ**ਚੀਸੁਚਰਿਤਂ।** ਉਭਯਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਸ੍ਸ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋਵ **ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ**, ਅਵੀਤਿਕ੍ਕਮੋ **ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ।** ਅਯਂ ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਕਥਾ। ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦਯੋ ਪਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇਪਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ **ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ।** ਚਤਸ੍ਸੋ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਿਚੇਤਨਾ ਵ**ਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ।** ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ **ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ।** ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਹਿ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਤਿਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ। ਮੁਸਾਵਾਦਾਦੀਹਿ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਤਸ੍ਸੋ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਨ੍ਤਿ ਅਯਂ ਕਮ੍ਮਪਥਕਥਾ।

ਕਾਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਬ੍ਯਾਪਾਦਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਵਿਹਿਂਸਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਤੇਸੁ ਦ੍ਵੇ ਸਤ੍ਤੇਸੁਪਿ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁਪਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕੋ ਹਿ ਪਿਯੇ ਮਨਾਪੇ ਸਤ੍ਤੇ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ ਅਪ੍ਪਿਯੇ ਅਮਨਾਪੇ ਸਤ੍ਤੇ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਵਾ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ਓਲੋਕਨਕਾਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਵਿਨਾਸਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਙ੍ਖਾਰੇਸੁ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਙ੍ਖਾਰੋ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਾਪੇਤਬ੍ਬੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਇਮੇ ਸਤ੍ਤਾ ਹਞ੍ਞਨ੍ਤੁ ਵਾ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜਨ੍ਤੁ ਵਾ ਵਿਨਸ੍ਸਨ੍ਤੁ ਵਾ ਮਾ ਵਾ ਅਹੇਸੁਨ੍ਤਿ ਚਿਨ੍ਤਨਕਾਲੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਸੋ ਅਸੁਭਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਮਾਵਚਰੋ ਹੋਤਿ। ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨੇ ਰੂਪਾਵਚਰੋ। ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਗ੍ਗਫਲਕਾਲੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਸੋ ਮੇਤ੍ਤਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਮਾਵਚਰੋ ਹੋਤਿ। ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨੇ ਰੂਪਾਵਚਰੋ। ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਗ੍ਗਫਲਕਾਲੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ। ਅਵਿਹਿਂਸਾਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ **ਅਵਿਹਿਂਸਾਵਿਤਕ੍ਕੋ।** ਸੋ ਕਰੁਣਾਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਕਾਮਾਵਚਰੋ। ਕਰੁਣਾਝਾਨੇ ਰੂਪਾਵਚਰੋ। ਤਂ ਝਾਨਂ

ਪਾਦਕੰ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਮਗ੍ਗਫਲਕਾਲੇ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰੋ। ਯਦਾ ਅਲੋਭੋ ਸੀਸੰ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ ਤਦਨ੍ਵਾਯਿਕਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਮੇਤ੍ਤਾ ਸੀਸੰ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ ਤਦਨ੍ਵਾਯਿਕਾ ਭਵਨ੍ਤਿ। ਯਦਾ ਕਰੁਣਾ ਸੀਸੰ ਹੋਤਿ, ਤਦਾ ਇਤਰੇ ਦ੍ਵੇ ਤਦਨ੍ਵਾਯਿਕਾ ਭਵਨ੍ਤੀਤਿ। ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਯੋ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਦੇਸਨਾਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੇਤੰ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨਞ੍ਚ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਨਤ੍ਥਿ।

ਕਾਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ **ਕਾਮਸਞ੍ਞਾ।** ਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ **ਬਜਾਪਾਦਸਞ੍ਞਾ।** ਵਿਹਿੰਸਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾ **ਵਿਹਿੰਸਾਸਞ੍ਞਾ।** ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦੀਨੰ ਵਿਯ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਾਕਾਰੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਤੰਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ ਹਿ ਏਤਾ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਸਞ੍ਞਾਦਯੋ**ਪਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਿਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਯੇਵ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਾਸਮ੍ਪਿ ਤਥੇਵ ਕਾਮਾਵਚਰਾਦਿਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਾਮਧਾਤੁਆਦੀਸੁ ''ਕਾਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮਧਾਤੁ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਕਾਮਧਾਤੂ''ਤਿ ਅਯੰ **ਕਾਮਧਾਤੁ।** ''ਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ। ਦਸਸੁ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਸੁ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਆਘਾਤੋ ਪਟਿਘਾਤੋ ਅਨਤ੍ਤਮਨਤਾ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਯੰ **ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ।** ''ਵਿਹਿੰਸਾ ਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਮਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁ। ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪਾਣਿਨਾ ਵਾ ਲੇਡ੍ਡੁਨਾ ਵਾ ਦਣ੍ਡੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਥੇਨ ਵਾ ਰਜ੍ਜੁਯਾ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਞ੍ਞਤਰੇਨ ਵਾ ਸਤ੍ਤੇ ਵਿਹੇਠੇਤੀ''ਤਿ ਅਯੰ **ਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁ।** ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਾ ਚ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਾ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਕਾਮਧਾਤੁਯਾ ਗਹਿਤਾਯ ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਗਹਿਤਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਪਨ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਅਯੰ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ ਅਯੰ ਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੂਤਿ ਦਸ੍ਸੇਤੀਤਿ ਅਯੰ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਗਾਹਿਕਕਥਾ ਨਾਮ। ਕਾਮਧਾਤੁੰ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਪਨ ਭਗਵਾ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁੰ ਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ , ਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁੰ ਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸੰ ਕਾਮਧਾਤੁ ਨਾਮਾਤਿ ਕਥੇਸੀਤਿ ਅਯੰ ਅਸਮ੍ਭਿਨ੍ਨਕਥਾ ਨਾਮ।

ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁਆਦੀਸੁ ''ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਙ੍ਕਪ੍ਪੋ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁ। ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੂ''ਤਿ ਅਯੰ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਧਾਤੁ।** ''ਅਬਜਾਪਾਦਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ। ਯਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਮੇਤ੍ਤਿ...ਪੇ॰... ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਯੰ **ਅਬਜਾਪਾਦਧਾਤੁ।** ''ਅਵਿਹਿੰਸਾਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ ਤਕ੍ਕੋ...ਪੇ॰... ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁ। ਯਾ ਸਤ੍ਤੇਸੁ ਕਰੁਣਾ...ਪੇ॰... ਕਰੁਣਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀ''ਤਿ ਅਯੰ **ਅਵਿਹਿੰਸਾਧਾਤੁ।** ਇਧਾਪਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਦ੍ਵੇ ਕਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਅਪਰਾਪਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋਤਿ ਅਞ੍ਞਾਪਿ ਸੁਞ੍ਞਤਟ੍ਠੇਨ ਤਿਸ੍ਸੋ ਧਾਤੁਯੋ। ਤਾਸੁ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਕਾਮਧਾਤੁ? ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਅਵੀਚਿਨਿਰਯੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤੋ ਕਾਮਭਵੋ **ਕਾਮਧਾਤੁ** ਨਾਮ। ''ਹੇਟ੍ਠਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੰ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨੁਪਗੇ ਦੇਵੇ ਪਰਿਯਨ੍ਤੰ ਕਰਿਤ੍ਵਾ''ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ ਪਨ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵਾ ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਧਾਤੁਯੋ। ਧਾਤੁਯਾ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨਮ੍ਹਿ ਹਿ ਭਵੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਭਵਸ੍ਸ ਆਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਧਾਤੁਯਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਧ ਭਵੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੋ ਕਥਿਤੋ। ਰੂਪਧਾਤੁਆਦੀਸੁ ਰੂਪਾਰੂਪਧਾਤੁਯੋ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵਾਯੇਵ। ਨਿਰੋਧਧਾਤੁਯਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਕਥਿਤੰ।

ਹੀਨਾਦੀਸੁ ਹੀਨਾ ਧਾਤੂਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤੁਪ੍ਪਾਦਾ। ਅਵਸੇਸਾ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਾ **ਮਜ੍ਝਿਮਧਾਤੁ।** ਨਵ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਾ **ਪਣੀਤਧਾਤੁ।**

ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਤਿ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁ ਪਨ ਰਾਗੋ ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ ਭਵਵਸੇਨ ਪਤ੍ਥਨਾ **ਭਵਤਣ੍ਹਾ।** ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ **ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ।** ਅਪਿਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਿਮੰ ਤਣ੍ਹਾਦ੍ਵਯੰ ਸੇਸਤਣ੍ਹਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ ਨਾਮ। ਯਥਾਹ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਭਵਤਣ੍ਹਾ? ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ ਸਾਰਾਗੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਰਾਗੋ। ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ? ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ ਸਾਰਾਗੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸਾਰਾਗੋ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਵਿਭਵਤਣ੍ਹਾ। ਅਵਸੇਸਾ ਤਣ੍ਹਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ''ਤਿ। ਪੁਨ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਦੀਸੁ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਤਣ੍ਹਾ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਪਨੇਤਾ

‘‘ਕਾਮਧਾਤੁਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ...ਪੇ॰... ਅਰੂਪਧਾਤੁਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੋ’’ਤਿ ਏਵੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। ਇਮਿਨਾ ਵਾਰੇਨ ਕਿਂ ਦਸ੍ਸੇਤਿ? ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ਰਜਨੀਯਟ੍ਠੇਨ ਤਣ੍ਹਾਵਤ੍ਥੁਕਾਤਿ ਸਬ੍ਬਤਣ੍ਹਾ ਕਾਮਤਣ੍ਹਾਯ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਨੀਹਰਿਤ੍ਵਾ ਇਤਰਾ ਦ੍ਵੇ ਤਣ੍ਹਾ ਦਸ੍ਸੇਤਿ। ਰੂਪਤਣ੍ਹਾਦੀਸੁ ਰੂਪਭਵੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ **ਰੂਪਤਣ੍ਹਾ।** ਅਰੂਪਭਵੇ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ **ਅਰੂਪਤਣ੍ਹਾ।** ਉਚ੍ਛੇਦਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ **ਨਿਰੋਧਤਣ੍ਹਾ।**

ਸੰਯੋਜਨਤ੍ਤਿਕੇ ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ ਸੰਯੋਜਯਨ੍ਤਿ ਬਨ੍ਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਸੰਯੋਜਨਾਨਿ।** ਸਤਿ ਰੂਪਾਦਿਭੇਦੇ ਕਾਯੇ ਦਿਟ੍ਠਿ, ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ ਵਾ ਕਾਯੇ ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ **ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ।** ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਏਤਾਯ ਕਿਚ੍ਛਤਿ, ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨਂ ਕਾਤੁਨ੍ਤਿ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ।** ਸੀਲਞ੍ਚ ਵਤਞ੍ਚ ਪਰਾਮਸਤੀਤਿ **ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ।** ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ‘‘ਰੂਪਂ ਅਤ੍ਤਤੋ ਸਮਨੁਪਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਗਤਾ ਵੀਸਤਿਵਤ੍ਥੁਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ **ਸਕ੍ਕਾਯਦਿਟ੍ਠਿ** ਨਾਮ। ‘‘ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਗਤਾ ਅਟ੍ਠਵਤ੍ਥੁਕਾ ਵਿਮਤਿ **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ** ਨਾਮ। ‘‘ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਸੀਲੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਵਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧਿ ਸੀਲਬ੍ਬਤੇਨ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਸੀਲਂ ਪਰਾਮਸਤਿ, ਵਤਂ ਪਰਾਮਸਤਿ, ਸੀਲਬ੍ਬਤਂ ਪਰਾਮਸਤਿ। ਯਾ ਏਵਰੂਪਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਗਤੋ ਵਿਪਰਿਯੇਸਗ੍ਗਾਹੋ **ਸੀਲਬ੍ਬਤਪਰਾਮਾਸੋ** ਨਾਮ।

ਤਯੋ ਆਸਵਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਆਸਵਨਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਆਸਵਾ।** ਤਤ੍ਥ ‘‘ਪੁਰਿਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਅਵਿਜ੍ਜਾਯ, ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਨਾਹੋਸਿ, ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮਭਵੀ’’ਤਿ, ‘‘ਪੁਰਿਮਾ , ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਕੋਟਿ ਨ ਪਞ੍ਞਾਯਤਿ ਭਵਤਣ੍ਹਾਯ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿਯਾ, ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਭਵਦਿਟ੍ਠਿ ਨਾਹੋਸਿ, ਅਥ ਪਚ੍ਛਾ ਸਮਭਵੀ’’ਤਿ ਏਵਂ ਤਾਵ ਚਿਰਪਾਰਿਵਾਸਿਯਟ੍ਠੇਨ ਆਸਵਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਚਕ੍ਖੁਤੋ ਰੂਪੇ ਸਵਤਿ ਆਸਵਤਿ ਸਨ੍ਦਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤਿ। ਸੋਤਤੋ ਸਦ੍ਦੇ। ਘਾਨਤੋ ਗਨ੍ਧੇ। ਜਿਵ੍ਹਾਤੋ ਰਸੇ। ਕਾਯਤੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੇ। ਮਨਤੋ ਧਮ੍ਮੇ ਸਵਤਿ ਆਸਵਤਿ ਸਨ੍ਦਤਿ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਏਵਂ ਆਸਵਨਟ੍ਠੇਨ ਆਸਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪਾਲ਼ਿਯਂ ਪਨ ਕਤ੍ਥਚਿ ਦ੍ਵੇ ਆਸਵਾ ਆਗਤਾ ‘‘ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਿਕਾ ਚ ਆਸਵਾ ਸਮ੍ਪਰਾਯਿਕਾ ਚ ਆਸਵਾ’’ਤਿ, ਕਤ੍ਥਚਿ ‘‘ਤਯੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ। ਕਾਮਾਸਵੋ ਭਵਾਸਵੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ’’ਤਿ ਤਯੋ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਤੇਯੇਵ ਦਿਟ੍ਠਾਸਵੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਪਰਿਯਾਯੇ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਨਿਰਯਗਾਮਿਨਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਗਾਮਿਨਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯਗਾਮਿਨਿਯਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਮਨੁਸ੍ਸਲੋਕਗਾਮਿਨਿਯਾ ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਦੇਵਲੋਕਗਾਮਿਨਿਯਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਪਞ੍ਚ। ਛਕ੍ਕਨਿਪਾਤੇ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਸੁਤ੍ਤੇ ‘‘ਅਤ੍ਥਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਆਸਵਾ ਸਂਵਰਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਪਟਿਸੇਵਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਅਧਿਵਾਸਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਵਿਨੋਦਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ, ਅਤ੍ਥਿ ਆਸਵਾ ਭਾਵਨਾ ਪਹਾਤਬ੍ਬਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਛ। ਸਬ੍ਬਾਸਵਪਰਿਯਾਯੇ ਤੇਯੇਵ ਦਸ੍ਸਨਾਪਹਾਤਬ੍ਬੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਤ੍ਤ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤੇ ਤਯੋ। ਤਤ੍ਥ ‘‘ਯੋ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ **ਕਾਮਾਸਵੋ** ਨਾਮ। ‘‘ਯੋ ਭਵੇਸੁ ਭਵਚ੍ਛਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਰਾਗੋ, ਭਵਵਸੇਨ ਵਾ ਪਤ੍ਥਨਾ **ਭਵਾਸਵੋ** ਨਾਮ। ‘‘ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਆਗਤਾ ਅਵਿਜ੍ਜਾ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਵੋ** ਨਾਮਾਤਿ। ਕਾਮਭਵਾਦਯੋ ਕਾਮਧਾਤੁਆਦਿਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਯੇਵ।

ਕਾਮੇਸਨਾਦੀਸੁ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਕਾਮੇਸਨਾ? ਯੋ ਕਾਮੇਸੁ ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਕਾਮਜ੍ਝੋਸਾਨਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮੇਸਨਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਕਾਮਗਵੇਸਨਰਾਗੋ **ਕਾਮੇਸਨਾ** ਨਾਮ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਭਵੇਸਨਾ? ਯੋ ਭਵੇਸੁ ਭਵਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਭਵਜ੍ਝੋਸਾਨਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਵੇਸਨਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤੋ ਭਵਗਵੇਸਨਰਾਗੋ **ਭਵੇਸਨਾ** ਨਾਮ। ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ? ਸਸ੍ਸਤੋ ਲੋਕੋਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ਨੇਵ ਹੋਤਿ ਨ ਨਹੋਤਿ ਤਥਾਗਤੋ ਪਰਮ੍ਮਰਣਾਤਿ ਵਾ, ਯਾ ਏਵਰੂਪਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਂ ਵਿਪਰਿਯੇਸਗ੍ਗਾਹੋ , ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾ ਦਿਟ੍ਠਿਗਤਿਕਸਮ੍ਮਤਸ੍ਸ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਗਵੇਸਨਦਿਟ੍ਠਿ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ** ਨਾਮ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਭਵਰਾਗਦਿਟ੍ਠਿਯੋਵ, ਤਦੇਕਟ੍ਠਂ ਕਮ੍ਮਮ੍ਪਿ ਏਸਨਾਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਕਾਮੇਸਨਾ? ਕਾਮਰਾਗੋ ਤਦੇਕਟ੍ਠਂ ਅਕੁਸਲਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਕਾਮੇਸਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਭਵੇਸਨਾ? ਭਵਰਾਗੋ ਤਦੇਕਟ੍ਠਂ ਅਕੁਸਲਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਵੇਸਨਾ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ? ਅਨ੍ਤਗ੍ਗਾਹਿਕਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਤਦੇਕਟ੍ਠਂ ਅਕੁਸਲਂ ਕਾਯਕਮ੍ਮਂ ਵਚੀਕਮ੍ਮਂ ਮਨੋਕਮ੍ਮਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਸਨਾ’’ਤਿ।

ਵਿਧਾਸੁ ''ਕਥੰਵਿਧੰ ਸੀਲਵਨ੍ਤੰ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਕਥੰਵਿਧੰ ਪਞ੍ਞਵਨ੍ਤੰ ਵਦਨ੍ਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੯੫) ਆਕਾਰਸਣ੍ਠਾਨੰ ਵਿਧਾ ਨਾਮ। ''ਏਕਵਿਧੇਨ ਞਾਣਵਤ੍ਥੁ ਦੁਵਿਧੇਨ ਞਾਣਵਤ੍ਥੁ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੭੫੧) ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ। ''ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਵਿਧਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਵਿਭ॰ ੯੨੦) ਮਾਨੋ ਵਿਧਾ ਨਾਮ। ਇਧ ਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਮਾਨੋ ਹਿ ਸੇਯਜਾਦਿਵਸੇਨ ਵਿਦਹਨਤੋ **ਵਿਧਾ**ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਸੇਯਜਸਦਿਸਹੀਨਾਨੰ ਵਸੇਨ ਤਯੋ ਮਾਨਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਦਿਸਹੀਨੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਯਞ੍ਹਿ **ਮਾਨੋ** ਨਾਮ ਸੇਯਜਸ੍ਸ ਤਿਵਿਧੋ, ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਤਿਵਿਧੋ, ਹੀਨਸ੍ਸ ਤਿਵਿਧੋਤਿ **ਨਵਵਿਧੋ** ਹੋਤਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸੇਯਜਸ੍ਸ ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨੋ ਰਾਜੂਨਞ੍ਚੇਵ ਪਬ੍ਬਜਿਤਾਨਞ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

ਰਾਜਾ ਹਿ ਰਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਧਨਵਾਹਨੇਹਿ ਵਾ ''ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤੰ ਮਾਨੰ ਕਰੋਤਿ । ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਸੀਲਧੁਤਙ੍ਗਾਦੀਹਿ ''ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਏਤੰ ਮਾਨੰ ਕਰੋਤਿ। ''ਸੇਯਜਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨੋਪਿ ਏਤੇਸੰਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਰਾਜਾ ਹਿ ਰਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਧਨਵਾਹਨੇਹਿ ਵਾ ਅਞ੍ਞਰਾਜੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਮਯ੍ਹੰ ਕਿੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਮਾਨੰ ਕਰੋਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਸੀਲਧੁਤਙ੍ਗਾਦੀਹਿਪਿ ਅਞ੍ਞੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਮਯ੍ਹੰ ਕਿੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਮਾਨੰ ਕਰੋਤਿ। ''ਸੇਯਜਸ੍ਸ ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨੋਪਿ ਏਤੇਸੰਯੇਵ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਰਞ੍ਞੋ ਰਟ੍ਠੰ ਵਾ ਧਨਵਾਹਨਾਦੀਨਿ ਵਾ ਨਾਤਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸੋ ਮਯ੍ਹੰ ਰਾਜਾਤਿ ਵੋਹਾਰਮੁਖਮਤ੍ਤਮੇਵ, ਕਿੰ ਰਾਜਾ ਨਾਮ ਅਹਨ੍ਤਿ ਏਤੰ ਮਾਨੰ ਕਰੋਤਿ। ਪਬ੍ਬਜਿਤੋਪਿ ਅਪ੍ਪਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਅਹੰ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਮਹਾਥੇਰੋਤਿ ਕਥਾਮਤ੍ਤਕਮੇਵ, ਕਿੰ ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ ਨਾਮਾਹੰ ਕਿੰ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਕਿੰ ਮਹਾਥੇਰੋ ਯਸ੍ਸ ਮੇ ਲਾਭਸਕ੍ਕਾਰੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਏਤੰ ਮਾਨੰ ਕਰੋਤਿ।

''ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨਾਦਯੋ ਅਮਚ੍ਚਾਦੀਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਅਮਚ੍ਚੋ ਵਾ ਹਿ ਰਟ੍ਠਿਯੋ ਵਾ ਭੋਗਯਾਨਵਾਹਨਾਦੀਹਿ ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਞ੍ਞੋ ਰਾਜਪੁਰਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਵਾ ਮਯ੍ਹੰ ਅਞ੍ਞੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਿੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵਾ ਅਮਚ੍ਚੋਤਿ ਨਾਮਮੇਵ ਮਯ੍ਹੰ, ਘਾਸਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਮੇ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿੰ ਅਮਚ੍ਚੋ ਨਾਮਾਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇ ਮਾਨੇ ਕਰੋਤਿ।

''ਹੀਨਸ੍ਸ ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀ''ਤਿ ਮਾਨਾਦਯੋ ਦਾਸਾਦੀਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਦਾਸੋ ਹਿ ਮਾਤਿਤੋ ਵਾ ਪਿਤਿਤੋ ਵਾ ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਞ੍ਞੋ ਦਾਸੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਞ੍ਞੇ ਜੀਵਿਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਾ ਕੁਚ੍ਛਿਹੇਤੁ ਦਾਸਾ ਜਾਤਾ, ਅਹੰ ਪਨ ਪਵੇਣੀਆਗਤਤ੍ਤਾ ਸੇਯਜੋਤਿ ਵਾ ਪਵੇਣੀਆਗਤਭਾਵੇਨ ਉਭਤੋਸੁਦ੍ਧਿਕਦਾਸਤ੍ਤੇਨ ਅਸੁਕਦਾਸੇਨ ਨਾਮ ਸਦ੍ਧਿੰ ਕਿੰ ਮਯ੍ਹੰ ਨਾਨਾਕਰਣਨ੍ਤਿ ਵਾ ਕੁਚ੍ਛਿਵਸੇਨਾਹੰ ਦਾਸਬ੍ਯੰ ਉਪਗਤੋ, ਮਾਤਾਪਿਤੁਕੋਟਿਯਾ ਪਨ ਮੇ ਦਾਸਟ੍ਠਾਨੰ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿੰ ਦਾਸੋ ਨਾਮ ਅਹਨ੍ਤਿ ਵਾ ਏਤੇ ਮਾਨੇ ਕਰੋਤਿ। ਯਥਾ ਚ ਦਾਸੋ, ਏਵੰ ਪੁਕ੍ਕੁਸਚਣ੍ਡਾਲਾਦਯੋਪਿ ਏਤੇ ਮਾਨੇ ਕਰੋਨ੍ਤਿਯੇਵ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸੇਯਜਸ੍ਸ ਸੇਯਜੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ, ਚ ਸਦਿਸਸ੍ਸ ਸਦਿਸੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਚ ਹੀਨਸ੍ਸ ਹੀਨੋਹਮਸ੍ਮੀਤਿ ਚ ਇਮੇ ਤਯੋ ਮਾਨਾ ਯਾਥਾਵਮਾਨਾ ਨਾਮ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ। ਸੇਸਾ ਛ ਮਾਨਾ ਅਯਾਥਾਵਮਾਨਾ ਨਾਮ ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ।

ਤਯੋ ਅਦ੍ਧਾਤਿ ਤਯੋ ਕਾਲਾ। **ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਦ੍ਵੇਪਰਿਯਾਯਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੋ ਚ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੋ ਚ। ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ **ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਚੁਤਿਤੋ ਪਚ੍ਛਾ **ਅਨਾਗਤੋ ਅਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਸਹ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧੀਹਿ ਤਦਨ੍ਤਰੰ **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਰਿਯਾਯੇਨ ਤੀਸੁ ਖਣੇਸੁ ਭਙ੍ਗਤੋ ਉਦ੍ਧੰ **ਅਤੀਤੋ ਅਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਉਪ੍ਪਾਦਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ **ਅਨਾਗਤੋ ਅਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਖਣਤ੍ਤਯੇ **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਅਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੋ ਚ ਨਾਮ ਅਯੰ ਧਮ੍ਮਾਨੰ ਹੋਤਿ, ਨ ਕਾਲਸ੍ਸ। ਅਤੀਤਾਦਿਭੇਦੇ ਪਨ ਧਮ੍ਮੇ ਉਪਾਦਾਯ ਇਧ ਪਰਮਤ੍ਥਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਮਾਨੋਪਿ ਕਾਲੋ ਤੇਨੇਵ ਵੋਹਾਰੇਨ ਵੁਤ੍ਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਯੋ ਅਨ੍ਤਾਤਿ ਤਯੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ। ''ਕਾਯਬਨ੍ਧਨਸ੍ਸ ਅਨ੍ਤੋ ਜੀਰਤੀ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਚੂਲਵ॰ ੨੭੮) ਹਿ ਅਨ੍ਤੋਯੇਵ ਅਨ੍ਤੋ। ''ਏਸੇਵਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੨.੫੧) ਪਰਭਾਗੋ ਅਨ੍ਤੋ। ''ਅਨ੍ਤਮਿਦੰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜੀਵਿਕਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੮੦) ਏਤ੍ਥ ਲਾਮਕਭਾਵੋ ਅਨ੍ਤੋ। ''ਸਕ੍ਕਾਯੋ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਪਠਮੋ ਅਨ੍ਤੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੬.੬੧) ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਨ੍ਤੋ। ਇਧ ਕੋਟ੍ਠਾਸੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

ਸਕ੍ਕਾਯੋਤਿ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। **ਸਕ੍ਕਾਯਸਮੁਦਯੋ**ਤਿ ਤੇਸਂ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਕਾ ਪੁਰਿਮਤਣ੍ਹਾ। **ਸਕ੍ਕਾਯਨਿਰੋਧੋ**ਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਪ੍ਪਵਤ੍ਤਿਭੂਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਨਿਰੋਧਾਧਿਗਮਸ੍ਸ ਉਪਾਯਤ੍ਤਾ ਨਿਰੋਧੇ ਗਹਿਤੇ ਗਹਿਤੋਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਦੁਕ੍ਖਦੁਕ੍ਖਤਾਤਿ ਦੁਕ੍ਖਭੂਤਾ ਦੁਕ੍ਖਤਾ। ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾਯੇਤਂ ਨਾਮਂ। **ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਾ**ਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਭਾਵੇਨ ਦੁਕ੍ਖਤਾ। ਅਦੁਕ੍ਖਮਸੁਖਾਵੇਦਨਾਯੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਸਾ ਹਿ ਸਙ੍ਖਤਤ੍ਤਾ ਉਪ੍ਪਾਦਜਰਾਭਙ੍ਗਪੀਲ਼ਿਤਾ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਞ੍ਞਦੁਕ੍ਖਸਭਾਵਵਿਰਹਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤਾ**ਤਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇ ਦੁਕ੍ਖਤਾ। ਸੁਖਵੇਦਨਾਯੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਸੁਖਸ੍ਸ ਹਿ ਵਿਪਰਿਣਾਮੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੁਖਂ ਵਿਪਰਿਣਾਮਦੁਕ੍ਖਤਾਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਅਪਿਚ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਂ ਸੁਖਵੇਦਨਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਤੇਭੂਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾ ''ਸਬ੍ਬੇ ਸਙ੍ਖਾਰਾ ਦੁਕ੍ਖਾ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਦੁਕ੍ਖਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਨਿਯਤੋਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਸਭਾਵੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਯਤੋ। ਨਿਯਤਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਆਨਨ੍ਤਰਿਯਕਮ੍ਮਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਸਮ੍ਮਾਸਭਾਵੋ ਨਿਯਤੋ **ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਨਿਯਤੋ।** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗਾਨਮੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਨ ਨਿਯਤੋਤਿ **ਅਨਿਯਤੋ।** ਅਵਸੇਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਮੇਤਂ ਨਾਮਂ।

ਤਯੋ ਤਮਾਤਿ ''ਤਮਨ੍ਧਕਾਰੋ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਅਵਿਜ੍ਜੋਘੋ ਮਹਾਭਯੋ''ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਵਿਜ੍ਜਾ ਤਮੋ ਨਾਮ। ਇਧ ਪਨ ਅਵਿਜ੍ਜਾਸੀਸੇਨ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਆਰਬ੍ਭਾ**ਤਿ ਆਗਮ੍ਮ। **ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਕਙ੍ਖਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਵਿਚਿਨਨ੍ਤੋ ਕਿਚ੍ਛਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਛਤੀ**ਤਿ ਤਤ੍ਥ ਅਧਿਮੁਚ੍ਛਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। **ਨ ਸਮ੍ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਤਂ ਆਰਬ੍ਭ ਪਸਾਦਂ ਆਰੋਪੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ।

ਅਰਕ੍ਖੇਯਜਾਨੀਤਿ ਨ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੀਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਪਚ੍ਚੇਕਂ ਰਕ੍ਖਣਕਿਚ੍ਚਂ ਨਤ੍ਥਿ, ਸਬ੍ਬਾਨਿ ਸਤਿਯਾ ਏਵ ਰਕ੍ਖਿਤਾਨੀਤਿ ਦੀਪੇਤਿ। **ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ। ''ਇਦਂ ਨਾਮ ਮੇ ਸਹਸਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ, ਇਮਾਹਂ ਯਥਾ ਮੇ ਪਰੋ ਨ ਜਾਨਾਤਿ , ਤਥਾ ਰਕ੍ਖਾਮਿ, ਪਟਿਚ੍ਛਾਦੇਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਰਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਕਿਂ ਪਨ ਸੇਸਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਕਾਯਸਮਾਚਾਰਾਦਯੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਤਿ? ਨੋ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ। ਨ ਪਨ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਵਿਯ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾ। ਅਪ੍ਪਸ੍ਸੁਤਖੀਣਾਸਵੋ ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਲੋਕਵਜ੍ਜਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ, ਪਣ੍ਣਤ੍ਤਿਯਂ ਪਨ ਅਕੋਵਿਦਤ੍ਤਾ ਵਿਹਾਰਕਾਰਂ ਕੁਟਿਕਾਰਂ ਸਹਗਾਰਂ ਸਹਸੇਯਜਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਾ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਸਞ੍ਚਰਿਤ੍ਤਂ ਪਦਸੋਧਮ੍ਮਂ ਉਤ੍ਤਰਿਛਪ੍ਪਞ੍ਚਵਾਚਂ ਭੂਤਾਰੋਚਨਨ੍ਤਿ ਏਵਰੂਪਾ ਵਚੀਦ੍ਵਾਰੇ ਆਪਤ੍ਤਿਯੋ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। ਉਪਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਸਾਦਿਯਨਵਸੇਨ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਰੂਪਿਯਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਣਾਪਤ੍ਤਿਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ, ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿਸਦਿਸਸ੍ਸਾਪਿ ਹਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਮਨੋਦ੍ਵਾਰੇ ਸਉਪਾਰਮ੍ਭਵਸੇਨ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਏਵ।

ਚਾਤੁਮਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਭਿਕ੍ਖੁਸਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨਾਨਂ ਪਣਾਮਿਤਕਾਲੇ ਤੇਸਂ ਅਤ੍ਥਾਯ ਚਾਤੁਮੇਯਜਕੇਹਿ ਸਕਜੇਹਿ ਭਗਵਤਿ ਖਮਾਪਿਤੇ ਥੇਰੋ ਭਗਵਤਾ ''ਕਿਨ੍ਤਿ ਤੇ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ ਅਹੋਸਿ ਮਯਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੇ ਪਣਾਮਿਤੇ''ਤਿ ਪੁਟ੍ਠੋ ਅਹਂ ਪਰਿਸਾਯ ਅਬਜਤ੍ਤਭਾਵੇਨ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਣਾਮਿਤੋ। ਇਤੋ ਦਾਨਿ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪਰਂ ਨ ਓਵਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਆਹ ''ਏਵਂ ਖੋ ਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਹੋਸਿ ਭਗਵਤਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਪਣਾਮਿਤੋ, ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕੋ ਦਾਨਿ ਭਗਵਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਤਿ, ਮਯਮ੍ਪਿ ਦਾਨਿ ਅਪ੍ਪੋਸ੍ਸੁਕ੍ਕਾ ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਂ ਅਨੁਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਹਰਿਸ੍ਸਾਮਾ''ਤਿ।

ਅਥਸ੍ਸ ਤਸ੍ਮਿਂ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੇ ਉਪਾਰਮ੍ਭਂ ਆਰੋਪੇਨ੍ਤੋ ਸਤ੍ਥਾ ਆਹ – ''ਆਗਮੇਹਿ ਤ੍ਵਂ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ ਨ ਖੋ ਤੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਪੁਨਪਿ ਏਵਰੂਪਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਰਂ ਨ ਓਵਦਿਸ੍ਸਾਮਿ ਨਾਨੁਸਾਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਿਤਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਥੇਰਸ੍ਸ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਨਾਮ ਜਾਤਂ। ਭਗਵਤੋ ਪਨ ਏਤ੍ਤਕਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਅਨਚ੍ਛਰਿਯਞ੍ਚੇਤਂ। ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਂ ਨ ਭਵੇਯਜ। ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਭੂਮਿਯਂ ਠਿਤਸ੍ਸ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਪਧਾਨਂ ਅਨੁਯੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ਪਨਸ੍ਸ ਨਾਹੋਸਿ। ਉਦਰਚ੍ਛਵਿਯਾ ਪਿਟ੍ਠਿਕਣ੍ਟਕਂ ਅਲ੍ਲੀਨਾਯ ''ਕਾਲਙ੍ਕਤੋ ਸਮਣੋ ਗੋਤਮੋ''ਤਿ ਦੇਵਤਾਨਂ ਵਿਮਤਿਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਾਯਪਿ ''ਸਿਦ੍ਧਤ੍ਥ ਕਸ੍ਮਾ ਕਿਲਮਸਿ? ਸਕ੍ਕਾ ਭੋਗੇ ਚ ਭੁਞ੍ਜਿਤੁਂ ਪੁਞ੍ਞਾਨਿ ਚ

ਕਾਤੁ''ਨ੍ਤਿ ਮਾਰੇਨ ਪਾਪਿਮਤਾ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨਸ੍ਸ ''ਭੋਗੇ ਭੁਞ੍ਜਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਅਥ ਨੰ ਮਾਰੋ ਬੋਧਿਸਤ੍ਤਕਾਲੇ ਛਬ੍ਬਸ੍ਸਾਨਿ ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਏਕੰ ਵਸ੍ਸੰ ਅਨੁਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਕਿਞ੍ਚਿ ਵਜ੍ਜੰ ਅਪਸ੍ਸਿਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਵਤ੍ਵਾ ਪਕ੍ਕਾਮਿ –

> ''ਸਤ੍ਤਵਸ੍ਸਾਨਿ ਭਗਵਨ੍ਤੰ, ਅਨੁਬਨ੍ਧਿੰ ਪਦਾਪਦੰ।
> ਓਤਾਰੰ ਨਾਧਿਗਚ੍ਛਿਸ੍ਸੰ, ਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਸਤੀਮਤੋ''ਤਿ॥ (ਸੁ॰ ਨਿ॰ ੪੪੮)।

ਅਪਿਚ ਅਟ੍ਠਾਰਸਨ੍ਨੰ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾਨੰ ਵਸੇਨਾਪਿ ਭਗਵਤੋ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਭਾਵੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਅਟ੍ਠਾਰਸ ਬੁਦ੍ਧਧਮ੍ਮਾ** ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ ਤਥਾਗਤਸ੍ਸ ਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ, ਨਤ੍ਥਿ ਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤੰ, ਅਤੀਤੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣੰ, ਅਨਾਗਤੇ, ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੰ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ, ਸਬ੍ਬੰ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਭਗਵਤੋ ਞਾਣਾਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਛਨ੍ਦਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਵੀਰਿਯਸ੍ਸ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਸਤਿਯਾ ਹਾਨਿ, ਨਤ੍ਥਿ ਦਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਰਵਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਚਲਿਤੰ ਨਤ੍ਥਿ ਸਹਸਾ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਬ੍ਯਾਵਟੋ ਮਨੋ, ਨਤ੍ਥਿ ਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਨ੍ਤਿ।

ਕਿਞ੍ਚਨਾਤਿ ਪਲਿਬੋਧਾ। **ਰਾਗੋ ਕਿਞ੍ਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਤ੍ਤੇ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਨਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਗ੍ਗੀਤਿ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ **ਅਗ੍ਗਿ। ਰਾਗਗ੍ਗੀ**ਤਿ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨੋ ਸਤ੍ਤੇ ਅਨੁਦਹਤਿ ਝਾਪੇਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਅਗ੍ਗੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਏਕਾ ਦਹਰਭਿਕ੍ਖੁਨੀ ਚਿਤ੍ਤਲਪਬ੍ਬਤਵਿਹਾਰੇ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਪਾਲਰੂਪਕੰ ਓਲੋਕਯਮਾਨਾ ਠਿਤਾ। ਅਥਸ੍ਸਾ ਅਨ੍ਤੋ ਰਾਗੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਸਾ ਤੇਨੇਵ ਝਾਯਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਮਕਾਸਿ। ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਯੋ ਗਚ੍ਛਮਾਨਾ ''ਅਯੰ ਦਹਰਾ ਠਿਤਾ, ਪਕ੍ਕੋਸਥ, ਨ''ਨ੍ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਏਕਾ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ ਠਿਤਾਸੀਤਿ ਹਤ੍ਥੇ ਗਣ੍ਹਿ। ਗਹਿਤਮਤ੍ਤਾ ਪਰਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਪਤਾ। ਇਦੰ ਤਾਵ ਰਾਗਸ੍ਸ ਅਨੁਦਹਨਤਾਯ ਵਤ੍ਥੁ। ਦੋਸਸ੍ਸ ਪਨ ਅਨੁਦਹਨਤਾਯ **ਮਨੋਪਦੋਸਿਕਾ** ਦੇਵਾ। ਮੋਹਸ੍ਸ ਅਨੁਦਹਨਤਾਯ **ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਾ** ਦੇਵਾ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਾ। ਮੋਹਵਸੇਨ ਹਿ ਤਾਸੰ ਸਤਿਸਮ੍ਮੋਸੋ ਹੋਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਖਿਡ੍ਡਾਵਸੇਨ ਆਹਾਰਕਾਲੰ ਅਤਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਰੋਨ੍ਤਿ।

ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਗ੍ਗੀਤਿਆਦੀਸੁ ਆਹੁਨੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਸਕ੍ਕਾਰੋ, ਆਹੁਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤੀਤਿ **ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਾ।** ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਹਿ ਪੁਤ੍ਤਾਨੰ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾਯ ਆਹੁਨੰ ਅਰਹਨ੍ਤਿ। ਤੇਸੁ ਵਿਪ੍ਪਟਿਪਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪੁਤ੍ਤਾ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਮਾਤਾਪਿਤਰੋ ਨਾਨੁਦਹਨ੍ਤਿ, ਅਨੁਦਹਨਸ੍ਸ ਪਨ ਪਚ੍ਚਯਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਇਤਿ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਆਹੁਨੇਯ੍ਯਗ੍ਗੀਤਿ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ। ਸ੍ਵਾਯਮਤ੍ਥੋ ਮਿਤ੍ਤਵਿਨ੍ਦਕਵਤ੍ਥੁਨਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ –

ਮਿਤ੍ਤਵਿਨ੍ਦਕੋ ਹਿ ਮਾਤਰਾ ''ਤਾਤ, ਅਜ੍ਜ ਉਪੋਸਥਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰੇ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ ਸੁਣ, ਸਹਸ੍ਸੰ ਤੇ ਦਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ ਧਨਲੋਭੇਨ ਉਪੋਸਥੰ ਸਮਾਦਾਯ ਵਿਹਾਰੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਇਦੰ ਠਾਨੰ ਅਕੁਤੋਭਯਨ੍ਤਿ ਸਲ੍ਲਕ੍ਖੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮਾਸਨਸ੍ਸ ਹੇਟ੍ਠਾ ਨਿਪਨ੍ਨੋ ਸਬ੍ਬਰਤ੍ਤਿੰ ਨਿਦ੍ਦਾਯਿਤ੍ਵਾ ਘਰੰ ਅਗਮਾਸਿ। ਮਾਤਾ ਪਾਤੋਵ ਯਾਗੁੰ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਉਪਨਾਮੇਸਿ। ਸੋ ਸਹਸ੍ਸੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾਵ ਪਿਵਿ। ਅਥਸ੍ਸ ਏਤਦਹੋਸਿ – ''ਧਨੰ ਸੰਹਰਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਨਾਵਾਯ ਸਮੁਦ੍ਦੰ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਿਤੁਕਾਮੋ ਅਹੋਸਿ। ਅਥ ਨੰ ਮਾਤਾ ''ਤਾਤ, ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਕੁਲੇ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਕੋਟਿਧਨੰ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਲੰ ਗਮਨੇਨਾ''ਤਿ ਨਿਵਾਰੇਸਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਵਚਨੰ ਅਨਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ ਏਵ। ਮਾਤਾ ਪੁਰਤੋ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਨੰ ਕੁਜ੍ਝਿਤ੍ਵਾ ''ਅਯੰ ਮਯ੍ਹੰ ਪੁਰਤੋ ਤਿਟ੍ਠਤੀ''ਤਿ ਪਾਦੇਨ ਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਤਿਤੰ ਅਨ੍ਤਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗਮਾਸਿ।

ਮਾਤਾ ਉਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ''ਮਾਦਿਸਾਯ ਮਾਤਰਿ ਏਵਰੂਪੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਗਤਸ੍ਸ ਤੇ ਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਸੁਖੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਏਵੰਸਞ੍ਞੀ ਨਾਮ ਤ੍ਵੰ ਪੁਤ੍ਤਾ''ਤਿ ਆਹ। ਤਸ੍ਸ ਨਾਵੰ ਆਰੁਯ੍ਹ ਗਚ੍ਛਤੋ ਸਤ੍ਤਮੇ ਦਿਵਸੇ ਨਾਵਾ ਅਟ੍ਠਾਸਿ। ਅਥ ਤੇ ਮਨੁਸ੍ਸਾ ''ਅਦ੍ਧਾ ਏਤ੍ਥ ਪਾਪਪੁਰਿਸੋ ਅਤ੍ਥਿ ਸਲਾਕੰ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਆਹੰਸੁ। ਸਲਾਕਾ ਦਿਯ੍ਯਮਾਨਾ ਤਸ੍ਸੇਵ ਤਿਕ੍ਖਤ੍ਤੁੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤੇ ਤਸ੍ਸ ਉਲ੍ਲੁਮ੍ਪੰ ਦਤ੍ਵਾ ਤੰ ਸਮੁਦ੍ਦੇ ਪਕ੍ਖਿਪਿੰਸੁ। ਸੋ ਏਕੰ ਦੀਪੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਵਿਮਾਨਪੇਤੀਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੋ ਤਾਹਿ ''ਪੁਰਤੋ ਪੁਰਤੋ ਮਾ ਅਗਮਾਸੀ''ਤਿ

ਵੁੱਚਮਾਨੇਪਿ ਤਦ੍ਵਿਗੁਣੰ ਤਦ੍ਵਿਗੁਣੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਖੁਰਚਕ੍ਕਧਰੰ ਏਕੰ ਅਦ੍ਦਸ। ਤਸ੍ਸ ਤੰ ਚਕ੍ਕੰ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਵਿਯ ਉਪਟ੍ਠਾਸਿ। ਸੋ ਤੰ ਆਹ – ''ਅਮ੍ਭੋ, ਇਦੰ ਤਯਾ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਿਤੰ ਪਦੁਮੰ ਮਯ੍ਹੰ ਦੇਹੀ''ਤਿ। ''ਨ ਇਦੰ ਸਾਮਿ ਪਦੁਮੰ, ਖੁਰਚਕ੍ਕੰ ਏਤ''ਨ੍ਤਿ। ਸੋ ''ਵਞ੍ਚੇਸਿ ਮੰ, ਤ੍ਵੰ ਕਿੰ ਮਯਾ ਪਦੁਮੰ ਅਦਿਟ੍ਠਪੁਬ੍ਬ''ਨ੍ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤ੍ਵੰ ਲੋਹਿਤਚਨ੍ਦਨੰ ਵਿਲਿਮ੍ਪਿਤ੍ਵਾ ਪਿਲ਼ਨ੍ਧਨੰ ਪਦੁਮਪੁਪ੍ਫੰ ਮਯ੍ਹੰ ਨ ਦਾਤੁਕਾਮੋਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਅਯਮ੍ਪਿ ਮਯਾ ਕਤਸਦਿਸੰ ਕਮ੍ਮੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਫਲੰ ਅਨੁਭਵਿਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ। ਅਥ ਨੰ ''ਹਨ੍ਦ ਰੇ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਤਸ੍ਸ ਮਤ੍ਥਕੇ ਚਕ੍ਕੰ ਪਕ੍ਖਿਪਿ। ਤੇਨ ਵੁੱਤੰ –

> ''ਚਤੁਬ੍ਭਿ ਅਟ੍ਠਜ੍ਝਗਮਾ, ਅਟ੍ਠਾਹਿਪਿ ਚ ਸੋਲ਼ਸ।
> ਸੋਲ਼ਸਾਹਿ ਚ ਬਾਤ੍ਤਿੰਸ, ਅਤ੍ਰਿਚ੍ਛੰ ਚਕ੍ਕਮਾਸਦੋ।
> ਇਚ੍ਛਾਹਤਸ੍ਸ ਪੋਸਸ੍ਸ, ਚਕ੍ਕੰ ਭਮਤਿ ਮਤ੍ਥਕੇ''ਤਿ॥ (ਜਾ॰ ੧.੧.੧੦੪)।

ਗਹਪਤੀਤਿ ਪਨ ਗੇਹਸਾਮਿਕੋ ਵੁੱਚ੍ਚਤਿ। ਸੋ ਮਾਤੁਗਾਮਸ੍ਸ ਸਯਨਵਤ੍ਥਾਲਙ੍ਕਾਰਾਦਿਅਨੁਪ੍ਪਦਾਨੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰੋ। ਤੰ ਅਤਿਚਰਨ੍ਤੋ ਮਾਤੁਗਾਮੋ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਗਹਪਤਗ੍ਗੀਤਿ ਵੁੱਤੋ।

ਤਤ੍ਥ ਵਤ੍ਥੁ – ਕਸ੍ਸਪਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਕਾਲੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪਾਸਕਸ੍ਸ ਭਰਿਯਾ ਅਤਿਚਾਰਿਨੀ ਅਹੋਸਿ । ਸੋ ਤੰ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਕਸ੍ਮਾ ਤ੍ਵੰ ਏਵੰ ਕਰੋਸੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ''ਸਚਾਹੰ ਏਵਰੂਪੰ ਕਰੋਮਿ, ਅਯੰ ਮੇ ਸੁਨਖੋ ਵਿਲੁਪ੍ਪਮਾਨੋ ਖਾਦਤੂ''ਤਿ ਵਤ੍ਵਾ ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਕਦਹੇ ਵੇਮਾਨਿਕਪੇਤੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ। ਦਿਵਾ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਤਿ, ਰਤ੍ਤਿੰ ਦੁਕ੍ਖੰ। ਤਦਾ ਬਾਰਾਣਸੀਰਾਜਾ ਮਿਗਵੰ ਚਰਨ੍ਤੋ ਅਰਞ੍ਞੰ ਪਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨੁਪੁਬ੍ਬੇਨ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਕਦਹੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੋ ਤਾਯ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿੰ ਅਨੁਭਵਤਿ। ਸਾ ਤੰ ਵਞ੍ਚੇਤ੍ਵਾ ਰਤ੍ਤਿੰ ਦੁਕ੍ਖੰ ਅਨੁਭਵਤਿ। ਸੋ ਞਤ੍ਵਾ ''ਕਤ੍ਥ ਨੁ ਖੋ ਗਚ੍ਛਤੀ''ਤਿ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਪਿਟ੍ਠਿਤੋ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਵਿਦੂਰੇ ਠਿਤੋ ਕਣ੍ਣਮੁਣ੍ਡਕਦਹਤੋ ਨਿਕ੍ਖਮਿਤ੍ਵਾ ਤੰ ''ਪਟਪਟ''ਨ੍ਤਿ ਖਾਦਮਾਨੰ ਏਕੰ ਸੁਨਖੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਸਿਨਾ ਦ੍ਵਿਧਾ ਛਿਨ੍ਦਿ। ਦ੍ਵੇ ਅਹੇਸੁੰ। ਪੁਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ। ਪੁਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਅਟ੍ਠ। ਪੁਨ ਛਿਨ੍ਨੇ ਸੋਲ਼ਸ ਅਹੇਸੁੰ। ਸਾ ''ਕਿੰ ਕਰੋਸਿ ਸਾਮੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ''ਕਿੰ ਇਦ''ਨ੍ਤਿ ਆਹ। ਸਾ ''ਏਵੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਖੇਲ਼ਪਿਣ੍ਡੰ ਭੂਮਿਯੰ ਨਿਟ੍ਠੁਭਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦੇਨ ਘੰਸਾਹੀ''ਤਿ ਆਹ। ਸੋ ਤਥਾ ਅਕਾਸਿ। ਸੁਨਖਾ ਅਨ੍ਤਰਧਾਯਿੰਸੁ। ਤੰ ਦਿਵਸੰ ਤਸ੍ਸਾ ਕਮ੍ਮੰ ਖੀਣੰ। ਰਾਜਾ ਵਿਪ੍ਪਟਿਸਾਰੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਗਨ੍ਤੁੰ ਆਰਦ੍ਧੋ। ਸਾ ''ਮਯ੍ਹੰ, ਸਾਮਿ, ਕਮ੍ਮੰ ਖੀਣੰ ਮਾ ਅਗਮਾ''ਤਿ ਆਹ। ਰਾਜਾ ਅਸੁਤ੍ਵਾਵ ਗਤੋ।

ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਗ੍ਗੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਦਕ੍ਖਿਣਾ**ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯਾ, ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੋ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯੋ। ਸੋ ਗਿਹੀਨੰ ਤੀਸੁ ਸਰਣੇਸੁ ਪਞ੍ਚਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਦਸਸੁ ਸੀਲੇਸੁ ਮਾਤਾਪਿਤੁਉਪਟ੍ਠਾਨੇ ਧਮ੍ਮਿਕਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਉਪਟ੍ਠਾਨੇਤਿ ਏਵਮਾਦੀਸੁ ਕਲ੍ਯਾਣਧਮ੍ਮੇਸੁ ਨਿਯੋਜਨੇਨ ਬਹੂਪਕਾਰੋ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਮਿਚ੍ਛਾਪਟਿਪਨ੍ਨਾ ਗਿਹੀ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘੰ ਅਕ੍ਕੋਸਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭਾਸਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯਾਦੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਸੋਪਿ ਪੁਰਿਮਨਯੇਨੇਵ ਅਨੁਦਹਨਟ੍ਠੇਨ ਦਕ੍ਖਿਣੇਯ੍ਯਗ੍ਗੀਤਿ ਵੁੱਤੋ। ਇਮਸ੍ਸ ਪਨਤ੍ਥਸ੍ਸ ਵਿਭਾਵਨਤ੍ਥੰ ਵਿਮਾਨਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਰੇਵਤੀਵਤ੍ਥੁ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬੰ।

''ਤਿਵਿਧੇਨ ਰੂਪਸਙ੍ਗਹੋ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਤਿਵਿਧੇਨਾ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ। **ਸਙ੍ਗਹੋ**ਤਿ ਜਾਤਿਸਞ੍ਜਾਤਿਕਿਰਿਯਗਣਨਵਸੇਨ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧੋ ਸਙ੍ਗਹੋ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬੇ ਖਤ੍ਤਿਯਾ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤੁਤਿਆਦਿਕੋ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੧.੪੬੨) ਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ। ਸਬ੍ਬੇ ਕੋਸਲਕਾਤਿਆਦਿਕੋ ਸਞ੍ਜਾਤਿਸਙ੍ਗਹੋ। ਸਬ੍ਬੇ ਹਤ੍ਥਾਰੋਹਾਤਿਆਦਿਕੋ ਕਿਰਿਯਸਙ੍ਗਹੋ। ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਕਤਮੰ ਖਨ੍ਧਗਣਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ? ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗਣਨੰ ਗਚ੍ਛਤੀਤਿ। ਹਞ੍ਚਿ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨੰ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੇਨ ਸਙ੍ਗਹਿਤਨ੍ਤਿ ਅਯੰ ਗਣਨਸਙ੍ਗਹੋ, ਸੋ ਇਧ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਿਵਿਧੇਨ ਰੂਪਸਙ੍ਗਹੋਤਿ ਤੀਹਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸੇਹਿ ਰੂਪਗਣਨਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਨਿਦਸ੍ਸਨਾਦੀਸੁ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਆਰਬ੍ਭ ਪਵਤ੍ਤੇਨ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੇਨ ਸਹ ਨਿਦਸ੍ਸਨੇਨਾਤਿ **ਸਨਿਦਸ੍ਸਨੰ।** ਚਕ੍ਖੁਪਟਿਹਨਨਸਮਤ੍ਥਤੋ ਸਹ ਪਟਿਘੇਨਾਤਿ **ਸਪ੍ਪਟਿਘੰ।** ਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਰੂਪਾਯਤਨਮੇਵ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਸਙ੍ਖਾਤੰ ਨਾਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ

ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਂ। ਸੋਤਾਦਿਪਟਿਹਨਨਸਮਤ੍ਥਤੋ ਸਹ ਪਟਿਘੇਨਾਤਿ **ਸਪ੍ਪਟਿਘਂ।** ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਚਕ੍ਖਾਯਤਨਾਦੀਨਿ ਨਵ ਆਯਤਨਾਨਿ। ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਂ ਨਾਸ੍ਸ ਨਿਦਸ੍ਸਨਨ੍ਤਿ **ਅਨਿਦਸ੍ਸਨਂ।** ਨਾਸ੍ਸ ਪਟਿਘੋਤਿ **ਅਪ੍ਪਟਿਘਂ।** ਤਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਸਾਯਤਨਾਨਿ ਅਵਸੇਸਂ ਸੁਖੁਮਰੂਪਂ।

ਤਯੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਤਿ ਸਹਜਾਤਧਮ੍ਮੇ ਚੇਵ ਸਮ੍ਪਰਾਯੇ ਫਲਧਮ੍ਮੇ ਚ ਸਙ੍ਖਰੋਨ੍ਤਿ ਰਾਸੀ ਕਰੋਨ੍ਤੀਤਿ ਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤੀਤਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਪੁਞ੍ਞੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ **ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ।**

‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ? ਕੁਸਲਾ ਚੇਤਨਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ ਰੂਪਾਵਚਰਾ ਦਾਨਮਯਾ ਸੀਲਮਯਾ ਭਾਵਨਾਮਯਾ’’ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਂ ਕਾਮਾਵਚਰਕੁਸਲਮਹਾਚਿਤ੍ਤਚੇਤਨਾਨਂ, ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਰੂਪਾਵਚਰਕੁਸਲਚੇਤਨਾਨਞ੍ਚੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਦਾਨਸੀਲਮਯਾ ਅਟ੍ਠੇਵ ਚੇਤਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਤੇਰਸਾਪਿ। ਯਥਾ ਹਿ ਪਗੁਣਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸਜ੍ਝਾਯਮਾਨੋ ਏਕਂ ਦ੍ਵੇ ਅਨੁਸਨ੍ਧਿਂ ਗਤੋਪਿ ਨ ਜਾਨਾਤਿ, ਪਚ੍ਛਾ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਗੁਣਜ੍ਝਾਨਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਪਿ ਭਾਵਨਾ ਹੋਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਤੇਰਸਾਪੀ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਦਾਨਮਯਾਦੀਸੁ ‘‘ਦਾਨਂ ਆਰਬ੍ਭ ਦਾਨਮਧਿਕਿਚ੍ਚ ਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਤਨਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਚੇਤਯਿਤਤ੍ਤਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਦਾਨਮਯੋ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ। ਸੀਲਂ ਆਰਬ੍ਭ, ਭਾਵਨਂ ਆਰਬ੍ਭ, ਭਾਵਨਮਧਿਕਿਚ੍ਚ ਯਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਚੇਤਨਾ ਸਞ੍ਚੇਤਨਾ ਚੇਤਯਿਤਤ੍ਤਂ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਭਾਵਨਾਮਯੋ ਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ’’ਤਿ ਅਯਂ ਸਙ੍ਖੇਪਦੇਸਨਾ।

ਚੀਵਰਾਦੀਸੁ ਪਨ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਵਾ ਛਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਵਾ ਦਸਸੁ ਦਾਨਵਤ੍ਥੂਸੁ ਤਂ ਤਂ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਤੇਸਂ ਉਪ੍ਪਾਦਨਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ, ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਕਾਲੇ, ਪਚ੍ਛਾ ਸੋਮਨਸ੍ਸਚਿਤ੍ਤੇਨ ਅਨੁਸ੍ਸਰਣੇ ਚਾਤਿ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਪਵਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ ਦਾਨਮਯਾ ਨਾਮ। ਸੀਲਪੂਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਪਬ੍ਬਜਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਵਿਹਾਰਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਬ੍ਬਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਨੋਰਥਂ ਮਤ੍ਥਕਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਬ੍ਬਜਿਤੋ ਵਤਮ੍ਹਿ ਸਾਧੁ ਸਾਧੂਤਿ ਆਵਜ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਂ ਸਂਵਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਚੀਵਰਾਦਯੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਆਪਾਥਗਤੇਸੁ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਦੀਨਿ ਸਂਵਰਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਆਜੀਵਂ ਸੋਧੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਪਵਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ ਸੀਲਮਯਾ ਨਾਮ।

ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਯਂ ਵੁਤ੍ਤੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗੇਨ ‘‘ਚਕ੍ਖੁਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ...ਪੇ॰... ਮਨਂ। ਰੂਪੇ। ਧਮ੍ਮੇ। ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਂ। ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਵੇਦਨਂ...ਪੇ॰... ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਂ ਵੇਦਨਂ। ਰੂਪਸਞ੍ਞਂ , ਜਰਾਮਰਣਂ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਵਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾ ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਨਾਮਾ’’ਤਿ ਅਯਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ।

ਅਪੁਞ੍ਞੋ ਚ ਸੋ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ ਚਾਤਿ **ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ।** ਦ੍ਵਾਦਸਅਕੁਸਲਚਿਤ੍ਤਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਨਂ ਚੇਤਨਾਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ? ਅਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਪੁਞ੍ਞਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ’’ਤਿ। ਆਨੇਞ੍ਜਂ ਨਿਚ੍ਚਲਂ ਸਨ੍ਤਂ ਵਿਪਾਕਭੂਤਂ ਅਰੂਪਮੇਵ ਅਭਿਸਙ੍ਖਰੋਤੀਤਿ **ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ।** ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਰੂਪਾਵਚਰਕੁਸਲਚੇਤਨਾਨਂ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਯਥਾਹ ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮੋ ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ? ਕੁਸਲਚੇਤਨਾ ਅਰੂਪਾਵਚਰਾ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਨੇਞ੍ਜਾਭਿਸਙ੍ਖਾਰੋ’’ਤਿ।

ਪੁਗ੍ਗਲਤ੍ਤਿਕੇ ਸਤ੍ਤਵਿਧੋ ਪੁਰਿਸਪੁਗ੍ਗਲੋ, ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਸਿਕ੍ਖਤੀਤਿ **ਸੇਕ੍ਖੋ।** ਖੀਣਾਸਵੋ ਸਿਕ੍ਖਿਤਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਾ ਪੁਨ ਨ ਸਿਕ੍ਖਿਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਅਸੇਕ੍ਖੋ।** ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਸਿਕ੍ਖਾਹਿ ਪਰਿਬਾਹਿਯਤ੍ਤਾ **ਨੇਵਸੇਕ੍ਖੋ ਨਾਸੇਕ੍ਖੋ।**

ਥੇਰਤ੍ਤਿਕੇ ਜਾਤਿਮਹਲ੍ਲਕੋ ਗਿਹੀ **ਜਾਤਿਤ੍ਥੇਰੋ** ਨਾਮ। ‘‘ਚਤ੍ਤਾਰੋਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਥੇਰਕਰਣਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਥੇਰੋ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਲਾਭੀ ਹੋਤਿ, ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤੋ ਹੋਤਿ, ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਝਾਨਾਨਂ ਲਾਭੀ ਹੋਤਿ,

ਆਸਵਾਨੰ ਖਯਾ ਅਨਾਸਵੰ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪਞ੍ਞਾਵਿਮੁਤ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠੇਵ ਧਮ੍ਮੇ ਸਯੰ ਅਭਿਞ੍ਞਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤ੍ਵਾ ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਇਮੇ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਥੇਰਕਰਣਾ ਧਮ੍ਮਾ’’ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੨੨)। ਏਵੰ ਵੁਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਏਕੇਨ ਵਾ ਅਨੇਕੇਹਿ ਵਾ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ **ਧਮ੍ਮਥੇਰੋ** ਨਾਮ। ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਥੇਰਨਾਮਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁਤਿ ਏਵੰ ਥੇਰਨਾਮਕੋ ਵਾ, ਯੰ ਵਾ ਪਨ ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਪਬ੍ਬਜਿਤੰ ਸਾਮਣੇਰਾਦਯੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਥੇਰੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਯੰ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਥੇਰੋ** ਨਾਮ।

ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਸੁ ਦਾਨਮੇਵ **ਦਾਨਮਯੰ।** ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਾ ਚ ਸਾ ਤੇਸੰ ਤੇਸੰ ਆਨਿਸੰਸਾਨੰ ਵਤ੍ਥੁ ਚਾਤਿ **ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ।** ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਵੁਤ੍ਤਦਾਨਮਯਚੇਤਨਾਦਿਵਸੇਨੇਵ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਅਪਰਭਾਗਚੇਤਨਾਹਿ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਏਕਮੇਕਞ੍ਚੇਤ੍ਥ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਕਾਯੇਨ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਕਾਯਕਮ੍ਮੰ ਹੋਤਿ। ਤਦਤ੍ਥੰ ਵਾਚੰ ਨਿਚ੍ਛਾਰੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਵਚੀਕਮ੍ਮੰ। ਕਾਯਙ੍ਗਵਾਚਙ੍ਗੰ ਅਚੋਪੇਤ੍ਵਾ ਮਨਸਾ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਨੋਕਮ੍ਮੰ। ਅਨ੍ਨਾਦੀਨਿ ਦੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਚਾਪਿ ਅਨ੍ਨਦਾਨਾਦੀਨਿ ਦੇਮੀਤਿ ਵਾ ਦਾਨਪਾਰਮਿੰ ਆਵਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਵਾ ਦਾਨਕਾਲੇ ਦਾਨਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ। ਵਤ੍ਤਸੀਸੇ ਠਤ੍ਵਾ ਦਦਤੋ ਸੀਲਮਯੰ। ਖਯਤੋ ਵਯਤੋ ਸਮ੍ਮਸਨੰ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਦਦਤੋ ਭਾਵਨਾਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਹੋਤਿ।

ਅਪਰਾਨਿਪਿ ਸਤ੍ਤ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨਿ ਅਪਚਿਤਿਸਹਗਤੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ, ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਸਹਗਤੰ, ਪਤ੍ਤਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੰ, ਪਤ੍ਤਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੰ, ਦੇਸਨਾਮਯੰ, ਸਵਨਮਯੰ, ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਗਤੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਮਹਲ੍ਲਕੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਚ੍ਚੁਗ੍ਗਮਨਪਤ੍ਤਚੀਵਰਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਅਭਿਵਾਦਨਮਗ੍ਗਸਮ੍ਪਦਾਨਾਦਿਵਸੇਨ ਅਪਚਿਤਿਸਹਗਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਵੁਡ੍ਢਤਰਾਨੰ ਵਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਕਰਣਵਸੇਨ, ਗਾਮੰ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਟ੍ਠੰ ਭਿਕ੍ਖੁੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਗਾਮੇ ਭਿਕ੍ਖੰ ਸਮਾਦਪੇਤ੍ਵਾ ਉਪਸੰਹਰਣਵਸੇਨ, ‘‘ਗਚ੍ਛ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਪਤ੍ਤੰ ਆਹਰਾ’’ਤਿ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵੇਗੇਨ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤਾਹਰਣਾਦਿਵਸੇਨ ਚ ਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਸਹਗਤੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਦਤ੍ਵਾ ਸਬ੍ਬਸਤ੍ਤਾਨੰ ਪਤ੍ਤਿ ਹੋਤੂਤਿ ਪਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਾਨੁਪ੍ਪਦਾਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਪਰੇਹਿ ਦਿਨ੍ਨਾਯ ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਾਧੁ ਸੁਟ੍ਠੂਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨਾਵਸੇਨ ਪਤ੍ਤਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਏਕੋ ‘‘ਏਵੰ ਮੰ ‘ਧਮ੍ਮਕਥਿਕੋ’ਤਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਇਚ੍ਛਾਯ ਠਤ੍ਵਾ ਲਾਭਗਰੁਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਦੇਸੇਤਿ, ਤੰ ਨ ਮਹਪ੍ਫਲੰ। ਏਕੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਗੁਣਧਮ੍ਮੰ ਅਪਚ੍ਚਾਸੀਸਮਾਨੋ ਪਰੇਸੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਇਦੰ ਦੇਸਨਾਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ ਨਾਮ। ਏਕੋ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ‘‘ਇਤਿ ਮੰ ‘ਸਦ੍ਧੋ’ਤਿ ਜਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ’’ਤਿ ਸੁਣਾਤਿ, ਤੰ ਨ ਮਹਪ੍ਫਲੰ। ਏਕੋ ‘‘ਏਵੰ ਮੇ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਹਿਤਪ੍ਫਰਣੇਨ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੇਨ ਧਮ੍ਮੰ ਸੁਣਾਤਿ, ਇਦੰ ਸਵਨਮਯੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੁ। ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਗਤੰ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਨਿਯਮਲਕ੍ਖਣੰ। ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯਾ ਉਜੁਭਾਵੇਨੇਵ ਮਹਪ੍ਫਲੰ ਹੋਤਿ।

ਇਤਿ ਇਮੇਸੰ ਸਤ੍ਤਨ੍ਨੰ ਪੁਞ੍ਞਕਿਰਿਯਵਤ੍ਥੂਨੰ ਪੁਰਿਮੇਹੇਵ ਤੀਹਿ ਸਙ੍ਗਹੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਹਿ ਅਪਚਿਤਿਵੇਯ੍ਯਾਵਚ੍ਚਾਨਿ ਸੀਲਮਯੇ। ਪਤ੍ਤਿਦਾਨਪਤ੍ਤਬ੍ਭਨੁਮੋਦਨਾਨਿ ਦਾਨਮਯੇ। ਦੇਸਨਾਸਵਨਾਨਿ ਭਾਵਨਾਮਯੇ। ਦਿਟ੍ਠਿਜੁਗਤੰ ਤੀਸੁਪਿ ਸਙ੍ਗਹੰ ਗਚ੍ਛਤਿ।

ਚੋਦਨਾਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਚੋਦਨਾਕਾਰਣਾਨਿ। **ਦਿਟ੍ਠੇਨਾ**ਤਿ ਮੰਸਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ ਵਾ ਵੀਤਿਕ੍ਕਮੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤਿ। **ਸੁਤੇਨਾ**ਤਿ ਪਕਤਿਸੋਤੇਨ ਵਾ ਦਿਬ੍ਬਸੋਤੇਨ ਵਾ ਪਰਸ੍ਸ ਸਦ੍ਦੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤਿ। **ਪਰਿਸਙ੍ਕਾਯ** ਵਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨ ਵਾ ਸੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨ ਵਾ ਮੁਤਪਰਿਸਙ੍ਕਿਤੇਨ ਵਾ ਚੋਦੇਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਕਾਮੂਪਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਕਾਮੂਪਸੇਵਨਾ ਕਾਮਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾ ਵਾ। **ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਕਾਮਾ**ਤਿ ਨਿਬਦ੍ਧਕਾਮਾ ਨਿਬਦ੍ਧਾਰਮ੍ਮਣਾ। **ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਮਨੁਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਮਨੁਸ੍ਸਾ। ਮਨੁਸ੍ਸਾ ਹਿ ਨਿਬਦ੍ਧਯੇਵ ਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ । ਯਤ੍ਥ ਪਟਿਬਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਤਮ੍ਪਿ ਸਹਸ੍ਸਮ੍ਪਿ ਦਤ੍ਵਾ ਮਾਤੁਗਾਮੰ ਆਨੇਤ੍ਵਾ ਨਿਬਦ੍ਧਭੋਗੰ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਿ। **ਏਕਚ੍ਚੇ ਦੇਵਾ** ਨਾਮ ਚਤੁਦੇਵਲੋਕਵਾਸਿਨੋ। ਤੇਪਿ ਨਿਬਦ੍ਧਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। **ਏਕਚ੍ਚੇ ਵਿਨਿਪਾਤਿਕਾ** ਨਾਮ ਨੇਰਯਿਕੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਵਸੇਸਾ ਮਚ੍ਛਕਚ੍ਛਪਾਦਯੋਪਿ ਹਿ ਨਿਬਦ੍ਧਵਤ੍ਥੁਸ੍ਮਿੰਯੇਵ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਮਚ੍ਛੋ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮਚ੍ਛਿਯਾ ਕਚ੍ਛਪੋ ਕਚ੍ਛਪਿਯਾਤਿ । **ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ**ਤਿ ਨੀਲਪੀਤਾਦਿਵਸੇਨ ਯਾਦਿਸੰ ਯਾਦਿਸੰ

ਅਤ੍ਤਨੋ ਰੂਪੰ ਇਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਾਦਿਸੰ ਤਾਦਿਸੰ ਨਿਮ੍ਮਿਨਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਅਨੁਰੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪੁਰਤੋ ਮਨਾਪਕਾਯਿਕਾ ਦੇਵਤਾ ਵਿਯ। **ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀ**ਤਿ ਏਵੰ ਸਯੰ ਨਿਮ੍ਮਿਤੇ ਨਿਮ੍ਮਿਤੇ ਨਿਮ੍ਮਾਨੇ ਰਤਿ ਏਤੇਸਨ੍ਤਿ ਨਿਮ੍ਮਾਨਰਤੀ। **ਪਰਨਿਮ੍ਮਿਤਕਾਮਾ**ਤਿ ਪਰੇਹਿ ਨਿਮ੍ਮਿਤਕਾਮਾ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਮਨੰ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰੇ ਯਥਾਰੁਚਿਤੰ ਕਾਮਭੋਗੰ ਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਿ, ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ। ਕਥੰ ਪਰਸ੍ਸ ਮਨੰ ਜਾਨਨ੍ਤੀਤਿ? ਪਕਤਿਸੇਵਨਵਸੇਨ। ਯਥਾ ਹਿ ਕੁਸਲੋ ਸੂਦੋ ਰਞ੍ਞੋ ਭੁਞ੍ਜਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯੰ ਯੰ ਸੋ ਬਹੁੰ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤੰ ਤੰ ਤਸ੍ਸ ਰੁਚ੍ਚਤੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਏਵੰ ਪਕਤਿਯਾ ਅਭਿਰੁਚਿਤਾਰਮ੍ਮਣੰ ਞਤ੍ਵਾ ਤਾਦਿਸਕੰਯੇਵ ਨਿਮ੍ਮਿਨਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਸੰ ਵਤ੍ਤੇਨ੍ਤਿ, ਮੇਥੁਨੰ ਸੇਵਨ੍ਤਿ। ਕੇਚਿ ਪਨ ਥੇਰਾ ''ਹਸਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਓਲੋਕਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਆਲਿਙ੍ਗਿਤਮਤ੍ਤੇਨ ਚ ਤੇਸੰ ਕਾਮਕਿਚ੍ਚੰ ਇਜ੍ਝਤੀ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਟ੍ਠਕਥਾਯੰ ''ਏਤੰ ਪਨ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਪਟਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤੰ। ਨ ਹਿ ਕਾਯੇਨ ਅਫੁਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬੰ ਕਾਮਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤਿ। ਛਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਹਿ ਕਾਮਾਵਚਰਾਨੰ ਕਾਮਾ ਪਾਕਤਿਕਾ ਏਵ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ –

> ''ਛ ਏਤੇ ਕਾਮਾਵਚਰਾ, ਸਬ੍ਬਕਾਮਸਮਿਦ੍ਧਿਨੋ।
> ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਏਕਸਙ੍ਖਾਤੰ, ਆਯੁ ਭਵਤਿ ਕਿਤ੍ਤਕ''ਨ੍ਤਿ॥ (ਵਿਭ॰ ੧੦੨੩)।

ਸੁਖੂਪਪਤ੍ਤਿਯੋਤਿ ਸੁਖਪ੍ਪਟਿਲਾਭਾ। **ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤ੍ਵਾ ਸੁਖੰ ਵਿਹਰਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤੇ ਹੇਟ੍ਠਾ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸੁਖੰ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਉਪਰਿ ਵਿਪਾਕਜ੍ਝਾਨਸੁਖੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸੁਖੇਨ ਅਭਿਸਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖੇਨ ਤਿਨ੍ਤਾ। **ਪਰਿਸਨ੍ਨਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਤਿਨ੍ਤਾ। **ਪਰਿਪੂਰਾ**ਤਿ ਪਰਿਪੁਣ੍ਣਾ। **ਪਰਿਪ੍ਫੁਟਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨੰ। ਇਦਮ੍ਪਿ ਵਿਪਾਕਜ੍ਝਾਨਸੁਖਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤੰ। **ਅਹੋਸੁਖੰ ਅਹੋਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਸੰ ਕਿਰ ਭਵਲੋਭੋ ਮਹਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਕਦਾਚਿ ਕਰਹਚਿ ਏਵੰ ਉਦਾਨੰ ਉਦਾਨੇਨ੍ਤਿ। **ਸਨ੍ਤਮੇਵਾ**ਤਿ ਪਣੀਤਮੇਵ। **ਤੁਸਿਤਾ**ਤਿ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿੰ ਸੁਖਸ੍ਸ ਅਪਤ੍ਥਨਤੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਸੁਖੰ ਪਟਿਵੇਦੇਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਤਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸੁਖੰ ਅਨੁਭਵਨ੍ਤਿ।

ਸੇਕ੍ਖਾ ਪਞ੍ਞਾਤਿ ਸਤ੍ਤ ਅਰਿਯਪਞ੍ਞਾ। ਅਰਹਤੋ ਪਞ੍ਞਾ **ਅਸੇਕ੍ਖਾ।** ਅਵਸੇਸਾ ਪਞ੍ਞਾ **ਨੇਵਸੇਕ੍ਖਾਨਾਸੇਕ੍ਖਾ।**

ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਾਦੀਸੁ ਅਯੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ? ਯੋਗਵਿਹਿਤੇਸੁ ਵਾ ਕਮ੍ਮਾਯਤਨੇਸੁ ਯੋਗਵਿਹਿਤੇਸੁ ਵਾ ਸਿਪ੍ਪਾਯਤਨੇਸੁ ਯੋਗਵਿਹਿਤੇਸੁ ਵਾ ਵਿਜ੍ਜਾਟ੍ਠਾਨੇਸੁ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤੰ ਵਾ ਸਚ੍ਚਾਨੁਲੋਮਿਕੰ ਵਾ ਰੂਪੰ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ...ਪੇ॰... ਵਿਞ੍ਞਾਣੰ ਅਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਵਾ ਯੰ ਏਵਰੂਪੰ ਅਨੁਲੋਮਿਕੰ ਖਨ੍ਤਿੰ ਦਿਟ੍ਠਿੰ ਰੁਚਿੰ ਮੁਤ੍ਤਿੰ ਪੇਕ੍ਖੰ ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿੰ ਪਰਤੋ ਅਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਚਿਨ੍ਤਾਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ।** ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਸੁਤਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ? ਯੋਗਵਿਹਿਤੇਸੁ ਵਾ ਕਮ੍ਮਾਯਤਨੇਸੁ...ਪੇ॰... ਧਮ੍ਮਨਿਜ੍ਝਾਨਕ੍ਖਨ੍ਤਿੰ ਪਰਤੋ ਸੁਤ੍ਵਾ ਪਟਿਲਭਤਿ, ਅਯੰ ਵੁਚ੍ਚਤਿ **ਸੁਤਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ।** (ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਾ ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ?) ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਸਮਾਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾ **ਭਾਵਨਾਮਯਾ ਪਞ੍ਞਾ**''ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੬੮-੬੯)।

ਸੁਤਾਵੁਧਨ੍ਤਿ ਸੁਤਮੇਵ ਆਵੁਧੰ। ਤੰ ਅਤ੍ਥਤੋ ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਞ੍ਞਾਵੁਧੰ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਸੂਰੋ ਯੋਧੋ ਅਵਿਕਮ੍ਪਮਾਨੋ ਮਹਾਕਨ੍ਤਾਰੰ ਵਿਯ ਸੰਸਾਰਕਨ੍ਤਾਰੰ ਅਤਿਕ੍ਕਮਤਿ ਅਵਿਹਞ੍ਞਮਾਨੋ। ਤੇਨੇਵ ਵੁਤ੍ਤੰ – ''ਸੁਤਾਵੁਧੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਰਿਯਸਾਵਕੋ ਅਕੁਸਲੰ ਪਜਹਤਿ, ਕੁਸਲੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸਾਵਜ੍ਜੰ ਪਜਹਤਿ, ਅਨਵਜ੍ਜੰ ਭਾਵੇਤਿ, ਸੁਦ੍ਧਮਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਿਹਰਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੭.੬੭)।

ਪਵਿਵੇਕਾਵੁਧਨ੍ਤਿ ''ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ''ਤਿ ਅਯੰ ਤਿਵਿਧੋਪਿ ਵਿਵੇਕੋਵ ਆਵੁਧੰ। ਤਸ੍ਸ ਨਾਨਾਕਰਣੰ ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾਨੰ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਰਤਾਨੰ। ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨੰ ਪਰਮਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨੰ। ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ ਚ ਨਿਰੁਪਧੀਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਤਿਵਿਧੇ ਵਿਵੇਕੇ ਅਭਿਰਤੋ, ਨ ਕੁਤੋਚਿ ਭਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਵਸ੍ਸਯਟ੍ਠੇਨ ਆਵੁਧਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾਵ ਆਵੁਧੰ **ਪਞ੍ਞਾਵੁਧੰ।** ਯਸ੍ਸ ਸਾ ਅਤ੍ਥਿ, ਸੋ ਨ ਕੁਤੋਚਿ ਭਾਯਤਿ, ਨ ਚਸ੍ਸ ਕੋਚਿ ਭਾਯਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਸਾਪਿ ਅਵਸ੍ਸਯਟ੍ਠੇਨੇਵ ਆਵੁਧਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ।

ਅਨਞ੍ਞਾਤਞ੍ਞਸ੍ਸਾਮੀਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਨ੍ਤਿ ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਨਞ੍ਞਾਤਂ ਅਵਿਦਿਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਪਟਿਪਨ੍ਨਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਭੂਤਂ ਆਜਾਨਨਭੂਤਂ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਛਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਅਞ੍ਞਾਤਾਵਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਾਤਾਵੀਸੁ ਜਾਨਨਕਿਚ੍ਚਪਰਿਯੋਸਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਞਾਣਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ।

ਮਂਸਚਕ੍ਖੁ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦੋ। **ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ** ਆਲੋਕਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਞਾਣਂ। **ਪਞ੍ਞਾਚਕ੍ਖੁ** ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਪਞ੍ਞਾ।

ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾਦੀਸੁ ਅਧਿਸੀਲਞ੍ਚ ਤਂ ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਤੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਚਾਤਿ **ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ।** ਇਤਰਸ੍ਮਿਂ ਦ੍ਵਯੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਸੀਲਂ ਅਧਿਸੀਲਂ, ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ, ਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਤਿ ਅਯਂ ਪਭੇਦੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ –

ਸੀਲਂ ਨਾਮ ਪਞ੍ਚਸੀਲਦਸਸੀਲਾਨਿ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰੋ **ਅਧਿਸੀਲਂ** ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਿਤ੍ਤਂ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਂ **ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਂ।** ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਞਾਣਂ ਪਞ੍ਞਾ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾ **ਅਧਿਪਞ੍ਞਾ।** ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਦਸਸੀਲਾਨਿ ਸੀਲਮੇਵ, ਪਾਤਿਮੋਕ੍ਖਸਂਵਰਸੀਲਂ ਬੁਦ੍ਧੁਪ੍ਪਾਦੇਯੇਵ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਧਿਸੀਲਂ। ਚਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਪਿਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਤ੍ਥਯਨ੍ਤੇਨ ਸਮਾਦਿਨ੍ਨਂ ਪਞ੍ਚਸੀਲਮ੍ਪਿ ਦਸਸੀਲਮ੍ਪਿ ਅਧਿਸੀਲਮੇਵ। ਸਮਾਪਨ੍ਨਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋਪਿ ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਮੇਵ। ਸਬ੍ਬਂ ਵਾ ਲੋਕਿਯਂ ਸੀਲਮੇਵ, ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਂ ਅਧਿਸੀਲਂ। ਚਿਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਭਾਵਨਾਸੁ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਕਾਯੋ **ਕਾਯਭਾਵਨਾ** ਨਾਮ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ **ਚਿਤ੍ਤਭਾਵਨਾ** ਨਾਮ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾ **ਪਞ੍ਞਾਭਾਵਨਾ** ਨਾਮ। ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਹਿ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ ਪਞ੍ਚਦ੍ਵਾਰਿਕਕਾਯੋ ਸੁਭਾਵਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਚਸ੍ਸ ਨ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਵਿਯ ਦੁਬ੍ਬਲਾ, ਤਸ੍ਸੇਵ ਚ ਪਞ੍ਞਾ ਭਾਵਿਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ ਪਞ੍ਞਾਵੇਪੁਲ੍ਲਪਤ੍ਤਿਯਾ। ਤਸ੍ਮਾ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯੇਸੁ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ** ਮਗ੍ਗੋ **ਪਟਿਪਦਾਨੁਸ੍ਸਰਿਯਂ।** ਫਲਂ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ।** ਫਲਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। ਮਗ੍ਗੋ ਪਟਿਪਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਵਾ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ, ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿਞ੍ਹਿ ਦਟ੍ਠਬ੍ਬਂ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ। ਮਗ੍ਗੋ ਪਟਿਪਦਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। ਫਲਂ ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ। **ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਉਤ੍ਤਮਂ ਜੇਟ੍ਠਕਂ।

ਸਮਾਧੀਸੁ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ **ਸਵਿਤਕ੍ਕਸਵਿਚਾਰੋ।** ਪਞ੍ਚਕਨਯੇਨ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿ **ਅਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰਮਤ੍ਤੋ।** ਸੇਸੋ **ਅਵਿਤਕ੍ਕਅਵਿਚਾਰੋ।**

ਸੁਞ੍ਞਤਾਦੀਸੁ ਤਿਵਿਧਾ ਕਥਾ ਆਗਮਨਤੋ, ਸਗੁਣਤੋ, ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਤਿ। ਆਗਮਨਤੋ ਨਾਮ ਏਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ **ਸੁਞ੍ਞਤਾ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਅਸੁਞ੍ਞਤਤ੍ਤਕਾਰਕਾਨਂ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਮਨੇਨ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਮਗ੍ਗਾਗਮਨੇਨ ਫਲਸਮਾਧਿ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਨਾਮ। ਅਪਰੋ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਨਿਮਿਤ੍ਤਕਾਰਕਕਿਲੇਸਾਭਾਵਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਮਨੇਨ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ **ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੋ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਮਗ੍ਗਾਗਮਨੇਨ ਫਲਂ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਨਾਮ। ਅਪਰੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਅਭਿਨਿਵਿਸਿਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ **ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾ** ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪਣਿਧਿਕਾਰਕਕਿਲੇਸਾਭਾਵਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਮਨੇਨ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤੋ ਨਾਮ। ਮਗ੍ਗਾਗਮਨੇਨ ਫਲਂ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਂ ਨਾਮਾਤਿ ਅਯਂ **ਆਗਮਨਤੋ** ਕਥਾ। ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ ਪਨ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਸੁਞ੍ਞਤਤ੍ਤਾ ਸੁਞ੍ਞਤੋ, ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਅਭਾਵਾ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੋ, ਰਾਗਪਣਿਧਿਆਦੀਨਂ ਅਭਾਵਾ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤੋਤਿ ਅਯਂ **ਸਗੁਣਤੋ** ਕਥਾ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਰਾਗਾਦੀਹਿ ਸੁਞ੍ਞਤਤ੍ਤਾ ਰਾਗਾਦਿਨਿਮਿਤ੍ਤਪਣਿਧੀਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਾ ਸੁਞ੍ਞਤਞ੍ਚੇਵ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਞ੍ਚ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਞ੍ਚ। ਤਦਾਰਮ੍ਮਣੋ ਮਗ੍ਗਸਮਾਧਿ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਅਨਿਮਿਤ੍ਤੋ ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤੋ। ਅਯਂ **ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ** ਕਥਾ।

ਸੋਚੇਯਜਾਨੀਤਿ ਸੁਚਿਭਾਵਕਰਾ ਸੋਚੇਯਜਪ੍ਪਟਿਪਦਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ **ਕਾਯਸੋਚੇਯਜਂ?** ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਨਂ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸੁਚਰਿਤਾਨਂ ਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਮੋਨੇਯਜਾਨੀਤਿ ਮੁਨਿਭਾਵਕਰਾ ਮੋਨੇਯਜਪ੍ਪਟਿਪਦਾ ਧਮ੍ਮਾ। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ **ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ?** ਤਿਵਿਧਕਾਯਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ, ਤਿਵਿਧਂ ਕਾਯਸੁਚਰਿਤਂ ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ, ਕਾਯਾਰਮ੍ਮਣੇ ਞਾਣਂ ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ, ਕਾਯਪਰਿਞ੍ਞਾ ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ, ਕਾਯਪਰਿਞ੍ਞਾਸਹਗਤੋ ਮਗ੍ਗੋ ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ, ਕਾਯਸ੍ਮਿਂ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਂ ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ, ਕਾਯਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਕਾਯਮੋਨੇਯਜਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ **ਵਚੀਮੋਨੇਯਜਂ?** ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਵਚੀਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਵਚੀਮੋਨੇਯਜਂ, ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਂ ਵਚੀਸੁਚਰਿਤਂ ਵਚੀਮੋਨੇਯਜਂ, ਵਾਚਾਰਮ੍ਮਣੇ ਞਾਣਂ ਵਚੀਮੋਨੇਯਜਂ ਵਾਚਾਪਰਿਞ੍ਞਾ ਵਚੀਮੋਨੇਯਜਂ ਪਰਿਞ੍ਞਾਸਹਗਤੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਵਾਚਾਯ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਂ, ਵਚੀਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਦੁਤਿਯਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵਚੀਮੋਨੇਯਜਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ **ਮਨੋਮੋਨੇਯਜਂ?** ਤਿਵਿਧਮਨੋਦੁਚ੍ਚਰਿਤਸ੍ਸ ਪਹਾਨਂ ਮਨੋਮੋਨੇਯਜਂ , ਤਿਵਿਧਂ ਮਨੋਸੁਚਰਿਤਂ ਮਨੋਮੋਨੇਯਜਂ, ਮਨਾਰਮ੍ਮਣੇ ਞਾਣਂ ਮਨੋਮੋਨੇਯਜਂ, ਮਨੋਪਰਿਞ੍ਞਾ ਮਨੋਮੋਨੇਯਜਂ। ਪਰਿਞ੍ਞਾਸਹਗਤੋ ਮਗ੍ਗੋ, ਮਨਸ੍ਮਿਂ ਛਨ੍ਦਰਾਗਪ੍ਪਹਾਨਂ , ਚਿਤ੍ਤਸਙ੍ਖਾਰਨਿਰੋਧਾ ਸਞ੍ਞਾਵੇਦਯਿਤਨਿਰੋਧਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਮਨੋਮੋਨੇਯਜ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੧੪)।

ਕੋਸਲ੍ਲੇਸੁ **ਆਯੋ**ਤਿ ਵੁਡ੍ਢਿ। **ਅਪਾਯੋ**ਤਿ ਅਵੁਡ੍ਢਿ। ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਕਾਰਣਂ **ਉਪਾਯੋ।** ਤੇਸਂ ਪਜਾਨਨਾ ਕੋਸਲ੍ਲਂ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਵਿਭਙ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਆਯਕੋਸਲ੍ਲਂ? ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ, ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਆਯਕੋਸਲ੍ਲਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਂ? ਇਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਇਮੇ ਵਾ ਪਨ ਮੇ ਧਮ੍ਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਅਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚੇਵ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਚ ਅਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ ਭਿਯ੍ਯੋਭਾਵਾਯ ਵੇਪੁਲ੍ਲਾਯ ਭਾਵਨਾਯ ਪਾਰਿਪੂਰਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ, ਯਾ ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਞਾ ਪਜਾਨਨਾ...ਪੇ॰... ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਇਦਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲਂ। ਸਬ੍ਬਾਪਿ ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾ ਪਞ੍ਞਾ ਉਪਾਯਕੋਸਲ੍ਲ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੭੧)। ਇਦਂ ਪਨ ਅਚ੍ਚਾਯਿਕਕਿਚ੍ਚੇ ਵਾ ਭਯੇ ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਤਸ੍ਸ ਤਿਕਿਚ੍ਛਨਤ੍ਥਂ ਠਾਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਣਜਾਨਨਵਸੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਮਦਾਤਿ ਮਜ੍ਜਨਾਕਾਰਵਸੇਨ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਾ। ਤੇਸੁ ''ਅਹਂ ਨਿਰੋਗੋ ਸਟ੍ਠਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਤਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਤਿਕ੍ਕਨ੍ਤਾਨਿ, ਨ ਮੇ ਹਰੀਤਕੀਖਣ੍ਡਮ੍ਪਿ ਖਾਦਿਤਪੁਬ੍ਬਂ, ਇਮੇ ਪਨਞ੍ਞੇ ਅਸੁਕਂ ਨਾਮ ਠਾਨਂ ਰੁਜ੍ਜਤਿ, ਭੇਸਜ੍ਜਂ ਖਾਦਾਮਾਤਿ ਵਿਚਰਨ੍ਤਿ, ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਮਾਦਿਸੋ ਨਿਰੋਗੋ ਨਾਮਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਨਕਰਣਂ **ਆਰੋਗ੍ਯਮਦੋ।** ''ਮਹਲ੍ਲਕਕਾਲੇ ਪੁਞ੍ਞਂ ਕਰਿਸ੍ਸਾਮ, ਦਹਰਮ੍ਹ ਤਾਵਾ''ਤਿ ਯੋਬ੍ਬਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਮਾਨਕਰਣਂ **ਯੋਬ੍ਬਨਮਦੋ।** ''ਚਿਰਂ ਜੀਵਿਂ, ਚਿਰਂ ਜੀਵਾਮਿ, ਚਿਰਂ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮਿ; ਸੁਖਂ ਜੀਵਿਂ, ਸੁਖਂ ਜੀਵਾਮਿ, ਸੁਖਂ ਜੀਵਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਏਵਂ ਮਾਨਕਰਣਂ **ਜੀਵਿਤਮਦੋ।**

ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯੇਸੁ ਅਧਿਪਤਿਤੋ ਆਗਤਂ ਆਧਿਪਤੇਯ੍ਯਂ। ''ਏਤ੍ਤਕੋਮ੍ਹਿ ਸੀਲੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯਾ, ਨ ਮੇ ਏਤਂ ਪਤਿਰੂਪ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਅਧਿਪਤਿਂ ਜੇਟ੍ਠਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਪਸ੍ਸ ਅਕਰਣਂ **ਅਤ੍ਤਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਂ** ਨਾਮ। ਲੋਕਂ ਅਧਿਪਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕਰਣਂ **ਲੋਕਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਂ** ਨਾਮ। ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਂ ਅਧਿਪਤਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕਰਣਂ **ਧਮ੍ਮਾਧਿਪਤੇਯ੍ਯਂ** ਨਾਮ।

ਕਥਾਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਕਥਾਕਾਰਣਾਨਿ। **ਅਤੀਤਂ ਵਾ ਅਦ੍ਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤਂ ਧਮ੍ਮਂ, ਅਤੀਤਕ੍ਖਨ੍ਧੇਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਪਿਚ ''ਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਰੂਪਂ ਅਤੀਤਂ ਨਿਰੁਦ੍ਧਂ ਵਿਪਰਿਣਤਂ, 'ਅਹੋਸੀ'ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾ, 'ਅਹੋਸੀ'ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਤ੍ਤਿ 'ਅਹੋਸੀ'ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਸਮਞ੍ਞਾ, ਨ

ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾ 'ਅਤ੍ਥੀ'ਤਿ, ਨ ਤਸ੍ਸ ਸਙ੍ਖਾ 'ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ'ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੬੨) ਏਵਂ ਆਗਤੇਨ ਨਿਰੁਤ੍ਤਿਪਥਸੁਤ੍ਤੇਨਪੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬੋ।

ਵਿਜ੍ਜਾਤਿ ਤਮਵਿਜ੍ਝਨਟ੍ਠੇਨ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਵਿਦਿਤਕਰਣਟ੍ਠੇਨਾਪਿ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਞਾਣਞ੍ਹਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਮਾਨਂ ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਂ ਛਾਦੇਤ੍ਵਾ ਠਿਤਂ ਤਮਂ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਪੁਬ੍ਬੇਨਿਵਾਸਞ੍ਚ ਵਿਦਿਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਚੁਤੂਪਪਾਤਞਾਣਂ ਚੁਤਿਪਟਿਸਨ੍ਧਿਚ੍ਛਾਦਕਂ ਤਮਂ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਤਞ੍ਚ ਵਿਦਿਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾ। ਆਸਵਾਨਂ ਖਯੇ ਞਾਣਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਚ੍ਛਾਦਕਂ ਤਮਂ ਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮਞ੍ਚ ਵਿਦਿਤਂ ਕਰੋਤੀਤਿ ਵਿਜ੍ਜਾ।

ਵਿਹਾਰੇਸੁ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ **ਦਿਬ੍ਬੋ ਵਿਹਾਰੋ।** ਚਤਸ੍ਸੋ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ **ਬ੍ਰਹ੍ਮਾ ਵਿਹਾਰੋ।** ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ **ਅਰਿਯੋ ਵਿਹਾਰੋ।**

ਪਾਟਿਹਾਰਿਯਾਨਿ ਕੇਵਟ੍ਟਸੁਤ੍ਤੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ।

''ਇਮੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦੀਸੁ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਸਮਸਟ੍ਠਿਯਾ ਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਅਸੀਤਿਸਤਪਞ੍ਹੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਤਿਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੬. ਇਤਿ ਤਿਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਚਤੁਕ੍ਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ''ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਚਤੁਕ੍ਕਂ'' ਪੁਬ੍ਬੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ।

ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਚਤੁਕ੍ਕੇ **ਛਨ੍ਦਂ ਜਨੇਤੀ**ਤਿ ''ਯੋ ਛਨ੍ਦੋ ਛਨ੍ਦਿਕਤਾ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਾ ਕੁਸਲੋ ਧਮ੍ਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ ਕਤ੍ਤੁਕਮ੍ਯਤਂ ਜਨੇਤਿ। **ਵਾਯਮਤੀ**ਤਿ ਵਾਯਾਮਂ ਕਰੋਤਿ। **ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤੀ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਂ ਜਨੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਤੀ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭੇਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ । ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਧਾਨਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤੋਯੇਵ।

ਇਦ੍ਧਿਪਾਦੇਸੁ ਛਨ੍ਦਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਪਵਤ੍ਤੋ ਸਮਾਧਿ **ਛਨ੍ਦਸਮਾਧਿ।** ਪਧਾਨਭੂਤਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾ **ਪਧਾਨਸਙ੍ਖਾਰਾ। ਸਮਨ੍ਨਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਤੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਉਪੇਤਂ। ਇਦ੍ਧਿਯਾ ਪਾਦਂ, ਇਦ੍ਧਿਭੂਤਂ ਵਾ ਪਾਦਨ੍ਤਿ **ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਂ** । ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ, ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਇਦ੍ਧਿਪਾਦਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤੋ ਏਵ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਪਨਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੋ ਦੀਪਿਤੋ। ਝਾਨਕਥਾਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਵ।

੩੦੭. ਦਿਟ੍ਠਧਮ੍ਮਸੁਖਵਿਹਾਰਾਯਾਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਅਤ੍ਤਭਾਵੇ ਸੁਖਵਿਹਾਰਤ੍ਥਾਯ। ਇਧ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਝਾਨਾਨਿ, ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਅਪਰਭਾਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤਝਾਨਾਨਿ ਚ ਕਥਿਤਾਨਿ।

ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਂ ਮਨਸਿਕਰੋਤੀਤਿ ਦਿਵਾ ਵਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਵਾ ਸੂਰਿਯਚਨ੍ਦਪਜ੍ਜੋਤਮਣਿਆਦੀਨਂ ਆਲੋਕਂ ਆਲੋਕੋਤਿ ਮਨਸਿਕਰੋਤਿ। **ਦਿਵਾਸਞ੍ਞਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਏਵਂ ਮਨਸਿ ਕਤ੍ਵਾ ਦਿਵਾਤਿਸਞ੍ਞਂ ਠਪੇਤਿ। **ਯਥਾ ਦਿਵਾ ਤਥਾ ਰਤ੍ਤਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਦਿਵਾ ਦਿਟ੍ਠੋ ਆਲੋਕੋ, ਤਥੇਵ ਤਂ ਰਤ੍ਤਿਂ ਮਨਸਿਕਰੋਤਿ। **ਯਥਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਤਥਾ ਦਿਵਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਰਤ੍ਤਿਂ ਆਲੋਕੋ ਦਿਟ੍ਠੋ, ਏਵਮੇਵ ਦਿਵਾ ਮਨਸਿਕਰੋਤਿ। **ਇਤਿ ਵਿਵਟੇਨ ਚੇਤਸਾ**ਤਿ ਏਵਂ ਅਪਿਹਿਤੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ। **ਅਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੇਨਾ**ਤਿ ਸਮਨ੍ਤਤੋ ਅਨਦ੍ਧੇਨ। **ਸਪ੍ਪਭਾਸ**ਨ੍ਤਿ ਸਓਭਾਸਂ। **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਪਟਿਲਾਭਾਯਾ**ਤਿ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਕਥਿਤਂ? ਮਿਦ੍ਧਵਿਨੋਦਨਆਲੋਕੋ ਕਥਿਤੋ

ਪਰਿਕਮ੍ਮਆਲੋਕੋ ਵਾ। ਇਮਿਨਾ ਕਿਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ? ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਞਾਣਂ। ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਾ ਆਗਤੇਪਿ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮੇਵ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਪ੍ਪਭਾਸਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਭਾਵੇਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾਯਾਤਿ ਸਤ੍ਤਟ੍ਠਾਨਿਕਸ੍ਸ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਾਯ। **ਵਿਦਿਤਾ ਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਦਿਤਂ ਹੋਤਿ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਦਿਤਂ ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਿਦਿਤਂ। ਵਤ੍ਥਾਰਮ੍ਮਣਵਿਦਿਤਤਾਯ ਏਵਂ ਵੇਦਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਵੇਦਨਾ ਏਵ ਇਧ ਵੁਤ੍ਤਾ ਸਞ੍ਞਾਦਯੋਪਿ , ਅਵੁਤ੍ਤਾ ਚੇਤਨਾਦਯੋਪਿ, ਵਿਦਿਤਾ ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਚੇਵ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ ਚ ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਚ। ਅਪਿ ਚ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਵਿਦਿਤੋ ਹੋਤਿ, ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਵਿਜ੍ਜਾਸਮੁਦਯਾ ਵੇਦਨਾਸਮੁਦਯੋ, ਤਣ੍ਹਾਸਮੁਦਯਾ ਕਮ੍ਮਸਮੁਦਯੋ, ਫਸ੍ਸਸਮੁਦਯਾ ਵੇਦਨਾਯਸਮੁਦਯੋ। ਨਿਬ੍ਬਤ੍ତਿਲਕ੍ਖਣਂ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋਪਿ ਵੇਦਨਾਕ੍ਖਨ੍ਧਸ੍ਸ ਸਮੁਦਯਂ ਪਸ੍ਸਤਿ। ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪ੍ਪਾਦੋ ਵਿਦਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਕਥਂ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ ਹੋਤਿ? ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਖਯਤੂਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਭਯਤੂਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਅਨਤ੍ਤਤੋ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੂਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਯ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਵਿਦਿਤਂ ਹੋਤਿ, ਖਯਤੋ ਭਯਤੋ ਸੁਞ੍ਞਤੋ ਜਾਨਾਤਿ। ਕਥਂ ਵੇਦਨਾਯ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ ਵਿਦਿਤੋ ਹੋਤਿ? ਅਵਿਜ੍ਜਾਨਿਰੋਧਾ ਵੇਦਨਾਨਿਰੋਧੋ।...ਪੇ॰... ਏਵਂ ਵੇਦਨਾਯ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮੋ ਵਿਦਿਤੋ ਹੋਤਿ। ਇਮਿਨਾਪਿ ਨਯੇਨੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਇਤਿ ਰੂਪਨ੍ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। **ਅਯਂ ਆਵੁਸੋ ਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾ**ਤਿ ਅਯਂ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਞਾਣਸ੍ਸ ਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨਸਮਾਧਿਭਾਵਨਾ।

੩੦੮. **ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪਮਾਣਂ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਅਨਵਸੇਸਫਰਣਵਸੇਨ ਅਪ੍ਪਮਞ੍ਞਾਵ। ਅਨੁਪਦਵਣ੍ਣਨਾ ਪਨ ਭਾਵਨਾਸਮਾਧਿਵਿਧਾਨਞ੍ਚ ਏਤਾਸਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਮੇਵ। ਅਰੂਪਕਥਾਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਵ।

ਅਪਸ੍ਸੇਨਾਨੀਤਿ ਅਪਸ੍ਸਯਾਨਿ। **ਸਙ੍ਖਾਯਾ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ। **ਪਟਿਸੇਵਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਮੇਵ ਸੇਵਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਚ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਸਙ੍ਖਾਯੇਕਂ ਅਧਿਵਾਸੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਅਧਿਵਾਸੇਤਬ੍ਬਯੁਤ੍ਤਕਮੇਵ ਅਧਿਵਾਸੇਤਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨੇਤ੍ਥ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਖਮੋ ਹੋਤਿ ਸੀਤਸ੍ਸਾ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੁਂ ਯੁਤ੍ਤਮੇਵ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ''ਪਟਿਸਙ੍ਖਾ ਯੋਨਿਸੋ ਚਣ੍ਡਂ ਹਤ੍ਥਿਂ ਪਰਿਵਜ੍ਜੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਵਿਨੋਦੇਤੀ**ਤਿ ਞਾਣੇਨ ਞਤ੍ਵਾ ਵਿਨੋਦੇਤਬ੍ਬਮੇਵ ਵਿਨੋਦੇਤਿ, ਨੁਦਤਿ ਨੀਹਰਤਿ ਅਨ੍ਤੋ ਪਵਿਸਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਸ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ''ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਰਿਯਵਂਸਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੦੯. **ਅਰਿਯਵਂਸਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਂਸਾ। ਯਥਾ ਹਿ ਖਤ੍ਤਿਯਵਂਸੋ, ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਵਂਸੋ, ਵੇਸ੍ਸਵਂਸੋ, ਸੁਦ੍ਦਵਂਸੋ, ਸਮਣਵਂਸੋ, ਕੁਲਵਂਸੋ, ਰਾਜਵਂਸੋ, ਏਵਂ ਅਯਮ੍ਪਿ ਅਟ੍ਠਮੋ ਅਰਿਯਵਂਸੋ ਅਰਿਯਤਨ੍ਤਿ ਅਰਿਯਪਵੇਣੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਸੋ ਖੋ ਪਨਾਯਂ ਅਰਿਯਵਂਸੋ ਇਮੇਸਂ ਵਂਸਾਨਂ ਮੂਲਗਨ੍ਧਾਦੀਨਂ ਕਾਲਾਨੁਸਾਰਿਤਗਨ੍ਧਾਦਯੋ ਵਿਯ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਕੇ ਪਨ ਤੇ ਅਰਿਯਾ ਯੇਸਂ ਏਤੇ ਵਂਸਾਤਿ? ਅਰਿਯਾ ਵੁਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਾ ਚ ਤਥਾਗਤਸਾਵਕਾ ਚ, ਏਤੇਸਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਂਸਾਤਿ **ਅਰਿਯਵਂਸਾ।** ਇਤੋ ਪੁਬ੍ਬੇ ਹਿ ਸਤਸਹਸ੍ਸਕਪ੍ਪਾਧਿਕਾਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਾਨਂ ਮਤ੍ਥਕੇ ਤਣ੍ਹਙ੍ਕਰੋ ਮੇਧਙ੍ਕਰੋ ਸਰਣਙ੍ਕਰੋ ਦੀਪਙ੍ਕਰੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ, ਤੇ ਅਰਿਯਾ, ਤੇਸਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਂਸਾਤਿ ਅਰਿਯਵਂਸਾ। ਤੇਸਂ ਬੁਦ੍ਧਾਨਂ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਤੋ ਅਪਰਭਾਗੇ ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਂ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਕੋਣ੍ਡਞ੍ਞੋ ਨਾਮ ਬੁਦ੍ਧੋ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ...ਪੇ॰... ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਕਪ੍ਪੇ ਕਕੁਸਨ੍ਧੋ, ਕੋਣਾਗਮਨੋ, ਕਸ੍ਸਪੋ, ਅਮ੍ਹਾਕਂ ਭਗਵਾ ਗੋਤਮੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬੁਦ੍ਧਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ। ਤੇਸਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਂਸਾਤਿ ਅਰਿਯਵਂਸਾ। ਅਪਿਚ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ

ਸਬ੍ਬਬੁਦ੍ਧਪਚ੍ਚੇਕਬੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਸਾਵਕਾਨਂ ਅਰਿਯਾਨਂ ਵਂਸਾਤਿ ਅਰਿਯਵਂਸਾ। ਤੇ ਖੋ ਪਨੇਤੇ **ਅਗ੍ਗਞ੍ਞਾ** ਅਗ੍ਗਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਰਤ੍ਤਞ੍ਞਾ** ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਪਵਤ੍ਤਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ। **ਵਂਸਞ੍ਞਾ** ਵਂਸਾਤਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾ।

ਪੋਰਾਣਾਤਿ ਨ ਅਧੁਨੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿਕਾ। **ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਾ** ਅਵਿਕਿਣ੍ਣਾ ਅਨਪਨੀਤਾ। **ਅਸਂਕਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਾ** ਅਤੀਤਬੁਦ੍ਧੇਹਿ ਨ ਸਂਕਿਣ੍ਣਪੁਬ੍ਬਾ। ''ਕਿਂ ਇਮੇਹੀ''ਤਿ ਨ ਅਪਨੀਤਪੁਬ੍ਬਾ? **ਨ ਸਙ੍ਕੀਯਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਦਾਨਿਪਿ ਨ ਅਪਨੀਯਨ੍ਤਿ। **ਨ ਸਙ੍ਕੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਨਾਗਤਬੁਦ੍ਧੇਹਿਪਿ ਨ ਅਪਨੀਯਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਯੇ ਲੋਕੇ ਵਿਞ੍ਞੂ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ, ਤੇਹਿ ਅਪ੍ਪਟਿਕੁਟ੍ਠਾ, ਸਮਣੇਹਿ ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣੇਹਿ ਵਿਞ੍ਞੂਹਿ ਅਨਿਨ੍ਦਿਤਾ ਅਗਰਹਿਤਾ।

ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀਤਿ ਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਵਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ। **ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਚੀਵਰੇਨਾ**ਤਿ ਥੂਲਸੁਖੁਮਲੂਖਪਣੀਤਥਿਰਜਿਣ੍ਣਾਨਂ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ। ਅਥ ਖੋ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਚੀਵਰਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਤਯੋ ਸਨ੍ਤੋਸਾ – ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਸਾਮਞ੍ਞਫਲੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਮੇ ਤਯੋ ਸਨ੍ਤੋਸੇ ਸਨ੍ਧਾਯ ''ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਯਥਾਲਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਚੀਵਰੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਚੀਵਰਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਚੀਵਰਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਚੀਵਰਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਚੀਵਰਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਖੋਮਾਦੀਨਿ ਛ ਚੀਵਰਾਨਿ ਦੁਕੂਲਾਦੀਨਿ ਛ ਅਨੁਲੋਮਚੀਵਰਾਨਿ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵਾਦਸ ਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਾਨਿ। ਕੁਸਚੀਰਂ ਵਾਕਚੀਰਂ ਫਲਕਚੀਰਂ ਕੇਸਕਮ੍ਬਲਂ ਵਾਲਕਮ੍ਬਲਂ ਪੋਤ੍ਥਕੋ ਚਮ੍ਮਂ ਉਲੂਕਪਕ੍ਖਂ ਰੁਕ੍ਖਦੁਸ੍ਸਂ ਲਤਾਦੁਸ੍ਸਂ ਏਰਕਦੁਸ੍ਸਂ ਕਦਲਿਦੁਸ੍ਸਂ ਵੇਲੁਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦੀਨਿ ਪਨ ਅਕਪ੍ਪਿਯਚੀਵਰਾਨਿ। **ਚੀਵਰਕ੍ਖੇਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਤੋ ਵਾ ਗਣਤੋ ਵਾ ਞਾਤਿਤੋ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਨੇਨ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਵਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਨਤੋ ਛ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ, ਅਟ੍ਠਨ੍ਨਞ੍ਚ ਮਾਤਿਕਾਨਂ ਵਸੇਨ **ਅਟ੍ਠ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ** ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। **ਪਂਸੁਕੂਲ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਸਾਨਿਕਂ, ਪਾਪਣਿਕਂ, ਰਥਿਯਂ ਸਙ੍ਕਾਰਕੂਟਕਂ, ਸੋਤ੍ਥਿਯਂ, ਸਿਨਾਨਂ, ਤਿਤ੍ਥਂ, ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤਂ, ਅਗ੍ਗਿਦਡ੍ਢਂ, ਗੋਖਾਯਿਤਂ ਉਪਚਿਕਖਾਯਿਤਂ, ਉਨ੍ਦੂਰਖਾਯਿਤਂ, ਅਨ੍ਤਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਦਸਾਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਧਜਾਹਟਂ, ਥੂਪਂ, ਸਮਣਚੀਵਰਂ, ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਯਂ, ਆਭਿਸੇਕਿਯਂ, ਪਨ੍ਥਿਕਂ, ਵਾਤਾਹਟਂ, ਇਦ੍ਧਿਮਯਂ, ਦੇਵਦਤ੍ਤਿਯਨ੍ਤਿ ਤੇਵੀਸਤਿ ਪਂਸੁਕੂਲਾਨਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸੋਤ੍ਥਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਗਬ੍ਭਮਲਹਰਣਂ। **ਗਤਪਚ੍ਚਾਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਮਤਕਸਰੀਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਸੁਸਾਨਂ ਨੇਤ੍ਵਾ ਆਨੀਤਚੀਵਰਂ। **ਧਜਾਹਟ**ਨ੍ਤਿ ਧਜਂ ਉਸ੍ਸਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਆਨੀਤਂ। **ਥੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਵਮ੍ਮਿਕੇ ਪੂਜਿਤਚੀਵਰਂ । **ਸਾਮੁਦ੍ਦਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਮੁਦ੍ਦਵੀਚੀਹਿ ਥਲਂ ਪਾਪਿਤਂ। **ਪਨ੍ਥਿਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਨ੍ਥਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇਹਿ ਚੋਰਭਯੇਨ ਪਾਸਾਣੇਹਿ ਕੋਟ੍ਟੇਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਤਚੀਵਰਂ। **ਇਦ੍ਧਿਮਯ**ਨ੍ਤਿ ਏਹਿਭਿਕ੍ਖੁਚੀਵਰਂ। ਸੇਸਂ ਪਾਕਟਮੇਵ।

ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਵੀਸਤਿ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸਾ, ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਗਮਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਰਿਯੇਸਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਟਿਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਮਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਲੋਲੁਪ੍ਪਵਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਉਦਕਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਧੋਵਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਕਰਣਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਰਿਮਾਣਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਸੁਤ੍ਤਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਸਿਬ੍ਬਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਰਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਕਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਰਿਭੋਗਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਾਦਕਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਤੇਮਾਸਂ ਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਂ ਵਸਿਤ੍ਵਾ ਏਕਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਸੋ ਹਿ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਮਾਸੇ ਚੀਵਰਂ ਕਰੋਤਿ। ਪਂਸੁਕੂਲਿਕੋ ਅਡ੍ਢਮਾਸੇਨੇਵ ਕਰੋਤਿ। ਇਤਿ ਮਾਸਡ੍ਢਮਾਸਮਤ੍ਤਂ ਵਿਤਕ੍ਕਨਂ ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸੋ। ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸੇਨ ਪਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਾਚੀਨਕ੍ਖਣ੍ਡਰਾਜਿਵਾਸਿਕਪਂਸੁਕੂਲਿਕਤ੍ਥੇਰਸਦਿਸੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬਂ।

ਥੇਰੋ ਕਿਰ ਚੇਤਿਯਪਬ੍ਬਤਵਿਹਾਰੇ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਆਗਤੋ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ ''ਮਯ੍ਹਂ ਚੀਵਰਂ ਜਿਣ੍ਣਂ ਬਹੂਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਸੋ ਮਹਾਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਂ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਤਤ੍ਥ ਵੁਤ੍ਥੋ ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਚੀਵਰਂ ਆਦਾਯ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਥੇਰਂ ਵਨ੍ਦਿ। ਥੇਰੋ ਕਿਂ ਆਵੁਸੋਤਿ ਆਹ। ਗਾਮਦ੍ਵਾਰਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਅਹਮ੍ਪਾਵੁਸੋ, ਗਮਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ। ਸਾਧੁ, ਭਨ੍ਤੇਤਿ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਮਹਾਬੋਧਿਦ੍ਵਾਰਕੋਟ੍ਠਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤਾਨਂ ਵਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਮਨਾਪਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਅਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਮੇ ਵਿਤਕ੍ਕੋਤਿ ਤਤੋਵ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿ। ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਅਮ੍ਬਙ੍ਗਣਸਮੀਪਤੋ, ਪੁਨਦਿਵਸੇ ਮਹਾਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਉਤ੍ਤਰਦ੍ਵਾਰਤੋ, ਤਥੇਵ ਪਟਿਨਿਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਦਿਵਸੇ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕਂ ਅਗਮਾਸਿ। ਥੇਰੋ ਇਮਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਨ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਚੀਵਰਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਤੇਨ ਸਦ੍ਧਿਂਯੇਵ ਪਞ੍ਹਂ ਪੁਚ੍ਛਮਾਨੋ ਗਾਮਂ ਪਾਵਿਸਿ। ਤਞ੍ਚ ਰਤ੍ਤਿਂ ਏਕੋ ਮਨੁਸ੍ਸੋ ਉਚ੍ਚਾਰਪਲਿਬੁਦ੍ਧੋ ਸਾਟਕੇਯੇਵ ਵਚ੍ਚਂ ਕਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨੇ ਛਡ੍ਡੇਸਿ। **ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਤ੍ਥੇਰੋ** ਤਂ ਨੀਲਮਕ੍ਖਿਕਾਹਿ ਸਮ੍ਪਰਿਕਿਣ੍ਣਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਹੇਸਿ। ਮਹਾਥੇਰੋ ''ਕਿਂ, ਆਵੁਸੋ, ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਸੀ''ਤਿ? ''ਨਾਹਂ, ਭਨ੍ਤੇ, ਸਙ੍ਕਾਰਟ੍ਠਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਜਲਿਂ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਮਯ੍ਹਂ ਪਿਤੁ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਪਗ੍ਗਣ੍ਹਾਮਿ, ਪੁਣ੍ਣਦਾਸਿਯਾ ਸਰੀਰਂ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਂ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਤੁਮ੍ਬਮਤ੍ਤੇ ਪਾਣਕੇ ਵਿਧੁਨਿਤ੍ਵਾ ਸੁਸਾਨਤੋ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਦੁਕ੍ਕਰਂ ਕਤਂ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ। ਮਹਾਥੇਰੋ ''ਪਰਿਸੁਦ੍ਧੋ ਵਿਤਕ੍ਕੋ ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ। ਪਂਸੁਕੂਲਿਕਤ੍ਥੇਰੋਪਿ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਠਾਨੇ ਠਿਤੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਫਲਾਨਿ ਪਤ੍ਤੋ ਤਂ ਸਾਟਕਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਚੀਵਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਾਰੁਪਿਤ੍ਵਾ ਪਾਚੀਨਕ੍ਖਣ੍ਡਰਾਜਿਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਫਲਂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿ।

ਚੀਵਰਤ੍ਥਾਯ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ''ਕਤ੍ਥ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨੇਵ ਗਮਨਂ **ਗਮਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਯੇਨ ਵਾ ਤੇਨ ਵਾ ਸਦ੍ਧਿਂ ਅਪਰਿਯੇਸਿਤ੍ਵਾ ਲਜ੍ਜਿਂ ਪੇਸਲਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਨਂ **ਪਰਿਯੇਸਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਏਵਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਆਹਰਿਯਮਾਨਂ ਚੀਵਰਂ ਦੂਰਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤਂ ਮਨਾਪਂ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤਂ ਅਮਨਾਪ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਅਵਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਥੂਲਸੁਖੁਮਾਦੀਸੁ ਯਥਾਲਦ੍ਧੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਨਂ **ਪਟਿਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਏਵਂ ਲਦ੍ਧਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸਾਪਿ ''ਏਤ੍ਤਕਂ ਦੁਪਟ੍ਟਸ੍ਸ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਏਤ੍ਤਕਂ ਏਕਪਟ੍ਟਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਹੋਨਕਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਨਂ **ਮਤ੍ਤੁਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਚੀਵਰਂ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ''ਅਸੁਕਸ੍ਸ ਘਰਦ੍ਵਾਰੇ ਮਨਾਪਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਚਰਣਂ **ਲੋਲੁਪ੍ਪਵਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਲੂਖਪਣੀਤੇਸੁ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਯਥਾਲਦ੍ਧੇਨੇਵ ਯਾਪਨਂ **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਅਤ੍ਤਨੋ ਥਾਮਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਯਾਪੇਤੁਂ ਸਕ੍ਕੋਤਿ, ਤੇਨ ਯਾਪਨਂ **ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਮਨਾਪਂ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਦਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਯਾਪਨਂ **ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

''ਕਤ੍ਥ ਉਦਕਂ ਮਨਾਪਂ, ਕਤ੍ਥ ਅਮਨਾਪ''ਨ੍ਤਿ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਧੋਵਨੁਪਗੇਨ ਉਦਕੇਨ ਧੋਵਨਂ **ਉਦਕਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ। ਪਣ੍ਡੁਮਤ੍ਤਿਕਗੇਰੁਕਪੂਤਿਪਣ੍ਣਰਸਕਿਲਿਟ੍ਠਾਨਿ ਪਨ ਉਦਕਾਨਿ ਵਜ੍ਜੇਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਧੋਵਨ੍ਤਸ੍ਸ ਪਨ ਮੁਗ੍ਗਰਾਦੀਹਿ ਅਪਹਰਿਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥੇਹਿ ਮਦ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਧੋਵਨਂ **ਧੋਵਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ। ਤਥਾ ਅਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਂ ਪਣ੍ਣਾਨਿ ਪਕ੍ਖਿਪਿਤ੍ਵਾ ਤਾਪਿਤਉਦਕੇਨਾਪਿ ਧੋਵਿਤੁਂ ਵਟ੍ਟਤਿ।

ਏਵੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਇਦੰ ਥੂਲੰ, ਇਦੰ ਸੁਖੁਮਨ੍ਤਿ ਅਕੋਪੇਤ੍ਵਾ ਪਹੋਨਕਨੀਹਾਰੇਨੇਵ ਕਰਣੰ **ਕਰਣਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਤਿਮਣ੍ਡਲਪ੍ਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਸ੍ਸੇਵ ਕਰਣੰ **ਪਰਿਮਾਣਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਚੀਵਰਕਰਣਤ੍ਥਾਯ ਪਨ ਮਨਾਪਸੁਤ੍ਤੰ ਪਰਿਯੇਸਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਅਵਿਚਾਰੇਤ੍ਵਾ ਰਥਿਕਾਦੀਸੁ ਵਾ ਦੇਵਟ੍ਠਾਨੇ ਵਾ ਆਹਰਿਤ੍ਵਾ ਪਾਦਮੂਲੇ ਵਾ ਠਪਿਤੰ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿਦੇਵ ਸੁਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਰਣੰ **ਸੁਤ੍ਤਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਕੁਸਿਬਨ੍ਧਨਕਾਲੇ ਪਨ ਅਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੇ ਸਤ੍ਤਵਾਰੇ ਨ ਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਹਿ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਹਾਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋਪਿ ਨਤ੍ਥਿ। ਤਿਵਙ੍ਗੁਲਮਤ੍ਤੇ ਪਨ ਸਤ੍ਤਵਾਰੇ ਵਿਜ੍ਝਿਤਬ੍ਬੰ, ਏਵੰ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਪਟਿਪਨ੍ਨੇਨਾਪਿ ਸਹਾਯੇਨ ਭਵਿਤਬ੍ਬੰ। ਯੋ ਨ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਵਤ੍ਤਭੇਦੋ। ਅਯੰ **ਸਿਬ੍ਬਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਰਜਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਕਾਲ਼ਕਚ੍ਛਕਾਦੀਨਿ ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੇਨ ਨ ਰਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਸੋਮਵਕ੍ਕਲਾਦੀਸੁ ਯੰ ਲਭਤਿ, ਤੇਨ ਰਜਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਮਨੁਸ੍ਸੇਹਿ ਅਰਞ੍ਞੇ ਵਾਕੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਰਜਨੰ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਪਚਿਤ੍ਵਾ ਛਡ੍ਡਿਤਕਸਟੰ ਵਾ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਰਜਿਤਬ੍ਬੰ, ਅਯੰ **ਰਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਨੀਲਕਦ੍ਦਮਕਾਲ਼ਸਾਮੇਸੁ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਹਤ੍ਥਿਪਿਟ੍ਠੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਯਮਾਨਕਪ੍ਪਕਰਣੰ **ਕਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਹਿਰਿਕੋਪੀਨਪਟਿਚ੍ਛਾਦਨਮਤ੍ਤਵਸੇਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨੰ **ਪਰਿਭੋਗਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਦੁਸ੍ਸੰ ਪਨ ਲਭਿਤ੍ਵਾ ਸੁਤ੍ਤੰ ਵਾ ਸੂਚਿਂ ਵਾ ਕਾਰਕਂ ਵਾ ਅਲਭਨ੍ਤੇਨ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਲਭਨ੍ਤੇਨ ਨ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਕਤਮ੍ਪਿ ਸਚੇ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾਦੀਨੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ, ਤੇ ਚ ਅਸਨ੍ਨਿਹਿਤਾ ਯਾਵ ਆਗਮਨਾ ਠਪੇਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਆਗਤਮਤ੍ਤੇਸੁ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਦਾਤੁੰ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇਨ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤਬ੍ਬੰ। ਅਞ੍ਞਸ੍ਮਿਂ ਚੀਵਰੇ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚਤ੍ਥਰਣਮ੍ਪਿ ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੁੰ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਅਨਧਿਟ੍ਠਿਤਮੇਵ ਹਿ ਸਨ੍ਨਿਧਿ ਹੋਤਿ। ਅਧਿਟ੍ਠਿਤੰ ਨ ਹੋਤੀਤਿ **ਮਹਾਸੀਵਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹ। ਅਯੰ **ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨ੍ਤੇਨ ਪਨ ਨ ਮੁਖੰ ਓਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਦਾਤਬ੍ਬੰ। ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯੰ **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਚੀਵਰਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਨਾਮ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਞ੍ਚੇਵ ਤੇਚੀਵਰਿਕਙ੍ਗਞ੍ਚ। ਤੇਸੰ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗਤੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਇਤਿ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸਮਹਾਅਰਿਯਵੰਸੰ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਾਨਿ ਦ੍ਵੇ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਗੋਪੇਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਗੋਪੇਨ੍ਤੋ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸਮਹਾਅਰਿਯਵੰਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ।

ਵਣ੍ਣਵਾਦੀਤਿ ਏਕੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੰ ਨ ਕਥੇਤਿ, ਏਕੋ ਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਤਿ, ਏਕੋ ਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ, ਨ ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਤਿ, ਏਕੋ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਚੇਵ ਹੋਤਿ, ਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਚ ਵਣ੍ਣੰ ਕਥੇਤਿ, ਤੰ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ''ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ ਚ ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ।

ਅਨੇਸਨਨ੍ਤਿ ਦੂਤੇਯ੍ਯਪਹਿਨਗਮਨਾਨੁਯੋਗਪ੍ਪਭੇਦੰ ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰੰ ਅਨੇਸਨੰ। **ਅਪ੍ਪਤਿਰੂਪ**ਨ੍ਤਿ ਅਯੁਤ੍ਤੰ। **ਅਲਦ੍ਧਾ ਚਾ**ਤਿ ਅਲਭਿਤ੍ਵਾ। ਯਥਾ ਏਕਚ੍ਚੋ ''ਕਥੰ ਨੁ ਖੋ ਚੀਵਰੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ। ਪੁਞ੍ਞਵਨ੍ਤੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿਂ ਏਕਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਕੋਹਞ੍ਞੰ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਉਤ੍ਤਸਤਿ ਪਰਿਤਸਤਿ, ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਏਵੰ ਅਲਦ੍ਧਾ ਚੀਵਰੰ ਨ ਪਰਿਤਸਤਿ। **ਲਦ੍ਧਾ ਚਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮੇਨ ਸਮੇਨ ਲਭਿਤ੍ਵਾ। **ਅਗਧਿਤੋ**ਤਿ ਵਿਗਤਲੋਭਗਿਦ੍ਧੋ। **ਅਮੁਚ੍ਛਿਤੋ**ਤਿ ਅਧਿਮਤ੍ਤਤਣ੍ਹਾਯ ਮੁਚ੍ਛਂ ਅਨਾਪਨ੍ਨੋ। **ਅਨਜ੍ਝਾਪਨ੍ਨੋ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਯ ਅਨੋਤ੍ਥਤੋ

ਅਪਰਿਯੋਨਦ੍ਧੋ। **ਆਦੀਨਵਦਸ੍ਸਾਵੀ**ਤਿ ਅਨੇਸਨਾਪਤ੍ਤਿਯਞ੍ਚ ਗੇਧਿਤਪਰਿਭੋਗੇ ਚ ਆਦੀਨਵੰ ਪਸ੍ਸਮਾਨੋ। **ਨਿਸ੍ਸਰਣਪਞ੍ਞੋ**ਤਿ ''ਯਾਵਦੇਵ ਸੀਤਸ੍ਸ ਪਟਿਘਾਤਾਯਾ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ ਨਿਸ੍ਸਰਣਮੇਵ ਪਜਾਨਨ੍ਤੋ।

ਇਤਰੀਤਰਚੀਵਰਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਚੀਵਰੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਿਯਾ। **ਨੇਵਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕੰਸੇਤੀ**ਤਿ ''ਅਹੰ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕੋ ਮਯਾ ਉਪਸਮ੍ਪਦਮਾਲ਼ੇਯੇਵ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗੰ ਗਹਿਤੰ, ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕੰਸਨੰ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਨ ਪਰੰ ਵਮ੍ਭੇਤੀ**ਤਿ ''ਇਮੇ ਪਨਞ੍ਞੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਨ ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਾ''ਤਿ ਵਾ ''ਪੰਸੁਕੂਲਿਕਙ੍ਗਮਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਏਤੇਸੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਵਾ ਏਵੰ ਪਰੰ ਨ ਵਮ੍ਭੇਤਿ। **ਯੋ ਹਿ ਤਤ੍ਥ ਦਕ੍ਖੋ**ਤਿ ਯੋ ਤਸ੍ਮਿੰ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸੇ, ਵਣ੍ਣਵਾਦਾਦੀਸੁ ਵਾ ਦਕ੍ਖੋ ਛੇਕੋ ਬਜਤ੍ਤੋ। **ਅਨਲਸੋ**ਤਿ ਸਾਤਚ੍ਚਕਿਰਿਯਾਯ ਆਲਸਿਯਵਿਰਹਿਤੋ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ ਪਟਿਸ੍ਸਤੋ**ਤਿ ਸਮ੍ਪਜਾਨਪਞ੍ਞਾਯ ਚੇਵ ਸਤਿਯਾ ਚ ਯੁਤ੍ਤੋ। **ਅਰਿਯਵੰਸੇ ਠਿਤੋ**ਤਿ ਅਰਿਯਵੰਸੇ ਪਤਿਟ੍ਠਿਤੋ।

ਇਤਰੀਤਰੇਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨਾਤਿ ਯੇਨ ਕੇਨਚਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਨ। ਏਤ੍ਥਾਪਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਕ੍ਖੇਤ੍ਤੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੋਸੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੰ ਧੁਤਙ੍ਗੰ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੰ। ਤਤ੍ਥ **ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੋ**ਤਿ ''ਓਦਨੋ, ਕੁਮ੍ਮਾਸੋ, ਸਤ੍ਤੁ, ਮਚ੍ਛੋ, ਮੰਸੰ, ਖੀਰੰ, ਦਧਿ, ਸਪ੍ਪਿ, ਨਵਨੀਤੰ, ਤੇਲੰ, ਮਧੁ, ਫਾਣਿਤੰ, ਯਾਗੁ, ਖਾਦਨੀਯੰ, ਸਾਯਨੀਯੰ, ਲੇਹਨੀਯ''ਨ੍ਤਿ ਸੋਲ਼ਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਾ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਕ੍ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਭਤ੍ਤੰ, ਉਦ੍ਦੇਸਭਤ੍ਤੰ, ਨਿਮਨ੍ਤਨੰ, ਸਲਾਕਭਤ੍ਤੰ, ਪਕ੍ਖਿਕੰ, ਉਪੋਸਥਿਕੰ, ਪਾਟਿਪਦਿਕੰ, ਆਗਨ੍ਤੁਕਭਤ੍ਤੰ, ਗਮਿਕਭਤ੍ਤੰ, ਗਿਲਾਨਭਤ੍ਤੰ, ਗਿਲਾਨੁਪਟ੍ਠਾਕਭਤ੍ਤੰ, ਧੁਰਭਤ੍ਤੰ, ਕੁਟਿਭਤ੍ਤੰ, ਵਾਰਭਤ੍ਤੰ, ਵਿਹਾਰਭਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਕ੍ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਗਮਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਰਿਯੇਸਨਸਨ੍ਤੋਸੋ ਪਟਿਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਮਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਲੋਲੁਪ੍ਪਵਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਬਲਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਉਪਕਾਰਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਰਿਮਾਣਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਪਰਿਭੋਗਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ, ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਸਨ੍ਤੋਸਾ।

ਤਤ੍ਥ ਸਾਦਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਮੁਖੰ ਧੋਵਿਤ੍ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਿ। ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕੇਨ ਪਨ ਗਣੇਨ ਸਦ੍ਧਿੰ ਚਰਤਾ ਸਾਯੰ ਥੇਰੂਪਟ੍ਠਾਨਕਾਲੇ ''ਸ੍ਵੇ ਕਤ੍ਥ ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਚਰਿਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਅਸੁਕਗਾਮੇ, ਭਨ੍ਤੇ''ਤਿ, ਏਤ੍ਤਕੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਤਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਬ੍ਬੰ। ਏਕਚਾਰਿਕੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਮਾਲ਼ਕੇ ਠਤ੍ਵਾ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤਬ੍ਬੰ। ਤਤੋ ਪਰੰ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ੍ਤੋ ਅਰਿਯਵੰਸਾ ਚੁਤੋ ਹੋਤਿ ਪਰਿਬਾਹਿਰੋ। ਅਯੰ **ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਪਿਣ੍ਡਾਯ ਪਵਿਸਨ੍ਤੇਨ ''ਕੁਹਿੰ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਸੀਸੇਨ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ **ਗਮਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਪਰਿਯੇਸਨ੍ਤੇਨ ਯੰ ਵਾ ਤੰ ਵਾ ਅਗਹੇਤ੍ਵਾ ਲਜ੍ਜਿੰ ਪੇਸਲਮੇਵ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਯੇਸਿਤਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ **ਪਰਿਯੇਸਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਦੂਰਤੋਵ ਆਹਰਿਯਮਾਨੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤੰ ਮਨਾਪੰ, ਏਤੰ ਅਮਨਾਪ''ਨ੍ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਨ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੰ। ਅਯੰ **ਪਟਿਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

''ਇਮੰ ਮਨਾਪੰ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮਿ, ਇਮੰ ਅਮਨਾਪੰ ਨ ਗਣ੍ਹਿਸ੍ਸਾਮੀ''ਤਿ ਅਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਯੰਕਿਞ੍ਚਿ ਯਾਪਨਮਤ੍ਤੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬਮੇਵ, ਅਯੰ **ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਦੇਯਜਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁ, ਦਾਯਕੋ ਅਪ੍ਪੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਅਪ੍ਪੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਦੇਯਜਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁ, ਦਾਯਕੋਪਿ ਬਹੁੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਪਮਾਣੇਨੇਵ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਦੇਯਜਧਮ੍ਮੋ ਨ ਬਹੁ, ਦਾਯਕੋਪਿ ਅਪ੍ਪੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਅਪ੍ਪੰ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਦੇਯਜਧਮ੍ਮੋ ਨ ਬਹੁ, ਦਾਯਕੋ ਪਨ ਬਹੁੰ ਦਾਤੁਕਾਮੋ, ਪਮਾਣੇਨ ਗਹੇਤਬ੍ਬੰ। ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਮਤ੍ਤੰ ਅਜਾਨਨ੍ਤੋ ਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਪਸਾਦੰ ਮਕ੍ਖੇਤਿ, ਸਦ੍ਧਾਦੇਯਜੰ ਵਿਨਿਪਾਤੇਤਿ,

ਸਾਸਨਂ ਨ ਕਰੋਤਿ, ਵਿਜਾਤਮਾਤੁਯਾਪਿ ਚਿਤ੍ਤੁਂ ਗਹੇਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕੋਤਿ। ਇਤਿ ਮਤ੍ਤੁਂ ਜਾਨਿਤ੍ਵਾਵ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਂ **ਮਤ੍ਤੁਪ੍ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਸਦ੍ਧਕੁਲਾਨਿਯੇਵ ਅਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ **ਲੋਲੁਪ੍ਪਵਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ। **ਯਥਾਲਾਭਸਨ੍ਤੋਸਾ**ਦਯੋ ਚੀਵਰੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯਾ ਏਵ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਸਮਣਧਮ੍ਮਂ ਅਨੁਪਾਲੇਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਉਪਕਾਰਂ ਞਤ੍ਵਾ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ **ਉਪਕਾਰਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਪਤ੍ਤੁਂ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਆਨੀਤਂ ਨ ਪਟਿਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਨੁਪਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਤਿ ਤੇਨ ਗਾਹਾਪੇਤਬ੍ਬਂ, ਅਸਤਿ ਹਰਾਪੇਤ੍ਵਾ ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਮਤ੍ਤੁਂ ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ **ਪਰਿਮਾਣਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

''ਜਿਘਚ੍ਛਾਯ ਪਟਿਵਿਨੋਦਨਂ ਇਦਮੇਤ੍ਥ ਨਿਸ੍ਸਰਣ''ਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਨਂ **ਪਰਿਭੋਗਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਨਿਦਹਿਤ੍ਵਾ ਨ ਪਰਿਭੁਞ੍ਜਿਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਯਂ **ਸਨ੍ਨਿਧਿਪਰਿਵਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਮੁਖਂ ਅਨੋਲੋਕੇਤ੍ਵਾ ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮੇ ਠਿਤੇਨ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਅਯਂ **ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਨਸਨ੍ਤੋਸੋ** ਨਾਮ।

ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ – ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਿਕਙ੍ਗਂ, ਸਪਦਾਨਚਾਰਿਕਙ੍ਗਂ, ਏਕਾਸਨਿਕਙ੍ਗਂ , ਪਤ੍ਤਪਿਣ੍ਡਿਕਙ੍ਗਂ, ਖਲੁਪਚ੍ਛਾਭਤ੍ਤਿਕਙ੍ਗਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੋਸਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸਂ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਗੋਪੇਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਗੋਪੇਨ੍ਤੋ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੋਸਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ। ''ਵਣ੍ਣਵਾਦੀ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਸੇਨਾਸਨੇਨਾਤਿ ਇਧ ਸੇਨਾਸਨਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ, ਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੋਸੋ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ, ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਂ ਧੁਤਙ੍ਗਂ ਜਾਨਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਸੇਨਾਸਨ**ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚੋ, ਪੀਠਂ, ਭਿਸਿ, ਬਿਮ੍ਬੋਹਨਂ, ਵਿਹਾਰੋ, ਅਡ੍ਢਯੋਗੋ, ਪਾਸਾਦੋ, ਹਮ੍ਮਿਯਂ, ਗੁਹਾ, ਲੇਣਂ, ਅਟ੍ਟੋ, ਮਾਲ਼ੋ , ਵੇਲੁਗੁਮ੍ਬੋ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਂ, ਯਤ੍ਥ ਵਾ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪਟਿਕ੍ਕਮਨ੍ਤੀਤਿ ਇਮਾਨਿ ਪਨ੍ਨਰਸ ਸੇਨਾਸਨਾਨਿ।

ਸੇਨਾਸਨਕ੍ਖੇਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ''ਸਙ੍ਘਤੋ ਵਾ ਗਣਤੋ ਵਾ ਞਾਤਿਤੋ ਵਾ ਮਿਤ੍ਤਤੋ ਵਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਧਨੇਨ ਪਂਸੁਕੂਲਂ ਵਾ''ਤਿ ਛ ਖੇਤ੍ਤਾਨਿ।

ਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੋਸੋਤਿ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵਿਤਕ੍ਕਸਨ੍ਤੋਸਾਦਯੋ ਪਨ੍ਨਰਸ ਸਨ੍ਤੋਸਾ। ਤੇ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਸੇਨਾਸਨਪਟਿਸਂਯੁਤ੍ਤਾਨਿ** ਪਨ ਪਞ੍ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ – ਆਰਞ੍ਞਿਕਙ੍ਗਂ, ਰੁਕ੍ਖਮੂਲਿਕਙ੍ਗਂ, ਅਬ੍ਭੋਕਾਸਿਕਙ੍ਗਂ, ਸੋਸਾਨਿਕਙ੍ਗਂ, ਯਥਾਸਨ੍ਥਤਿਕਙ੍ਗਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਤਿ ਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੋਸਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸਂ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਇਮਾਨਿ ਪਞ੍ਚ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਿ ਗੋਪੇਤਿ। ਇਮਾਨਿ ਗੋਪੇਨ੍ਤੋ ਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੋਸਮਹਾਅਰਿਯਵਂਸੇਨ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠੋ ਹੋਤਿ।

ਗਿਲਾਨਪਚ੍ਚਯੋ ਪਨ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤੇਯੇਵ ਪਵਿਟ੍ਠੋ। ਤਤ੍ਥ ਯਥਾਲਾਭਯਥਾਬਲਯਥਾਸਾਰੁਪ੍ਪਸਨ੍ਤੋਸੇਨੇਵ ਸਨ੍ਤੁਸ੍ਸਿਤਬ੍ਬਂ। ਨੇਸਜ੍ਜਿਕਙ੍ਗਂ ਭਾਵਨਾਰਾਮਅਰਿਯਵਂਸਂ ਭਜਤਿ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ –

''ਪਞ੍ਚ ਸੇਨਾਸਨੇ ਵੁਤ੍ਤਾ, ਪਞ੍ਚ ਆਹਾਰਨਿਸ੍ਸਿਤਾ।
ਏਕੋ ਵੀਰਿਯਸਂਯੁਤ੍ਤੋ, ਦ੍ਵੇ ਚ ਚੀਵਰਨਿਸ੍ਸਿਤਾ''ਤਿ॥

ਇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਪਥਵਿਂ ਪਤ੍ਥਰਮਾਨੋ ਵਿਯ ਸਾਗਰਕੁਚ੍ਛਿਂ ਪੂਰਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਆਕਾਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰਯਮਾਨੋ ਵਿਯ ਚ ਪਠਮਂ ਚੀਵਰਸਨ੍ਤੋਸਂ ਅਰਿਯਵਂਸਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਚਨ੍ਦਂ ਉਟ੍ਠਾਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਸੂਰਿਯਂ ਉਲ੍ਲਙ੍ਘੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਚ ਦੁਤਿਯਂ ਪਿਣ੍ਡਪਾਤਸਨ੍ਤੋਸਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਸਿਨੇਰੁਂ ਉਕ੍ਖਿਪੇਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਤਤਿਯਂ ਸੇਨਾਸਨਸਨ੍ਤੋਸਂ ਅਰਿਯਵਂਸਂ ਕਥੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਹਸ੍ਸਨਯਪ੍ਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤਂ ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਭਾਵਨਾਰਾਮਂ ਅਰਿਯਵਂਸਂ ਕਥੇਤੁਂ **ਪੁਨ ਚਪਰਂ ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਹਾਨਾਰਾਮੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ ਆਰਮਨਂ ਆਰਾਮੋ, ਅਭਿਰਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਪਞ੍ਚਵਿਧੇ ਪਹਾਨੇ ਆਰਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਪਹਾਨਾਰਾਮੋ।** ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ...ਪੇ॰... ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਹਾਨੇ ਰਤੋਤਿ **ਪਹਾਨਰਤੋ** । ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਭਾਵਨਾਯ ਆਰਾਮੋ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਭਾਵਨਾਰਾਮੋ।** ਭਾਵਨਾਯ ਰਤੋਤਿ **ਭਾਵਨਾਰਤੋ।**

ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਚਤੂਸੁ ਅਰਿਯਵਂਸੇਸੁ ਪੁਰਿਮੇਹਿ ਤੀਹਿ ਤੇਰਸਨ੍ਨਂ ਧੁਤਙ੍ਗਾਨਂ ਚਤੁਪਚ੍ਚਯਸਨ੍ਤੋਸਸ੍ਸ ਚ ਵਸੇਨ ਸਕਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ ਕਥਿਤਂ ਹੋਤਿ। ਭਾਵਨਾਰਾਮੇਨ ਅਵਸੇਸਂ ਪਿਟਕਦ੍ਵਯਂ। ਇਮਂ ਪਨ ਭਾਵਨਾਰਾਮਤਂ ਅਰਿਯਵਂਸਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ। ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਾ**ਤਿ ਸੋ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਂ। ਆਲੋਕਸਞ੍ਞਂ, ਥਿਨਮਿਦ੍ਧਂ। ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਂ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ। ਧਮ੍ਮਵਵਤ੍ਥਾਨਂ, ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਂ। ਞਾਣਂ, ਅਵਿਜ੍ਜਂ। ਪਾਮੋਜ੍ਜਂ, ਅਰਤਿਂ। ਪਠਮਂ ਝਾਨਂ, ਪਞ੍ਚ ਨੀਵਰਣੇ। ਦੁਤਿਯਂ ਝਾਨਂ, ਵਿਤਕ੍ਕਵਿਚਾਰੇ। ਤਤਿਯਂ ਝਾਨਂ, ਪੀਤਿਂ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਝਾਨਂ, ਸੁਖਦੁਕ੍ਖੇ। ਆਕਾਸਾਨਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਰੂਪਸਞ੍ਞਂ ਪਟਿਘਸਞ੍ਞਂ ਨਾਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਵਿਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ...ਪੇ॰... ਨੇਵਸਞ੍ਞਾਨਾਸਞ੍ਞਾਯਤਨਸਮਾਪਤ੍ਤਿਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਆਕਿਞ੍ਚਞ੍ਞਾਯਤਨਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ।

ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਸੁਖਸਞ੍ਞਂ। ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਞਂ। ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਨਨ੍ਦਿਂ। ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਰਾਗਂ। ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਸਮੁਦਯਂ। ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਆਦਾਨਂ। ਖਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਘਨਸਞ੍ਞਂ। ਵਯਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਆਯੂਹਨਂ। ਵਿਪਰਿਣਾਮਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਧੁਵਸਞ੍ਞਂ। ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। ਅਪ੍ਪਣਿਹਿਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਪਣਿਧਿਂ। ਸੁਞ੍ਞਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ ਅਭਿਨਿਵੇਸਂ। ਅਧਿਪਞ੍ਞਾਧਮ੍ਮਵਿਪਸ੍ਸਨਂ, ਸਾਰਾਦਾਨਾਭਿਨਿਵੇਸਂ। ਯਥਾਭੂਤਞਾਣਦਸ੍ਸਨਂ, ਸਮ੍ਮੋਹਾਭਿਨਿਵੇਸਂ। ਆਦੀਨਵਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਆਲਯਾਭਿਨਿਵੇਸਂ। ਪਟਿਸਙ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਅਪ੍ਪਟਿਸਙ੍ਖਂ। ਵਿਵਟ੍ਟਾਨੁਪਸ੍ਸਨਂ, ਸਂਯੋਗਾਭਿਨਿਵੇਸਂ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਂ , ਦਿਟ੍ਠੇਕਟ੍ਠੇ ਕਿਲੇਸੇ। ਸਕਦਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ, ਓਲ਼ਾਰਿਕੇ ਕਿਲੇਸੇ। ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਂ, ਅਣੁਸਹਗਤੇ ਕਿਲੇਸੇ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤੀਤਿ ਏਵਂ **ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਮਗ੍ਗੇ** ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਪਾਲ਼ਿਯਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ।

ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ...ਪੇ॰... ਦਸ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ, ਦਸ ਧਮ੍ਮੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਕਤਮਂ ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ? ਕਾਯਗਤਾਸਤਿਂ ਸਾਤਸਹਗਤਂ। ਇਮਂ ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਕਤਮਂ ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ? ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਂ। ਇਮਂ ਏਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਕਤਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮੇ...ਪੇ॰... ਕਤਮੇ ਦਸ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ? ਦਸ ਕਸਿਣਾਯਤਨਾਨਿ। ਇਮੇ ਦਸ ਧਮ੍ਮੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਕਤਮੇ ਦਸ ਧਮ੍ਮੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ? ਦਸ ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤੇ। ਇਮੇ ਦਸ ਧਮ੍ਮੇ ਪਜਹਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਏਵਂ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਾਵਨਾਰਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਦੀਘਨਿਕਾਯੇ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ।

ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਏਕਾਯਨੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੋ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ, ਸੋਕਪਰਿਦੇਵਾਨਂ ਸਮਤਿਕ੍ਕਮਾਯ, ਦੁਕ੍ਖਦੋਮਨਸ੍ਸਾਨਂ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਾਯ, ਞਾਯਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯ, ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਿਰਿਯਾਯ ਯਦਿਦਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾ। ਕਤਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ? ਇਧ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ... ਵੇਦਨਾਸੁ ਵੇਦਨਾਨੁਪਸ੍ਸੀ... ਚਿਤ੍ਤੇ ਚਿਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸੀ... ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਧਮ੍ਮਾਨੁਪਸ੍ਸੀ... 'ਅਤ੍ਥਿ ਧਮ੍ਮਾ'ਤਿ ਵਾ ਪਨਸ੍ਸ ਸਤਿ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤਾ ਹੋਤਿ ਯਾਵਦੇਵ ਞਾਣਮਤ੍ਤਾਯ ਪਟਿਸ੍ਸਤਿਮਤ੍ਤਾਯ ਅਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਚ ਵਿਹਰਤਿ ਨ ਚ ਕਿਞ੍ਚਿ ਲੋਕੇ ਉਪਾਦਿਯਤਿ। ਏਵਮ੍ਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਾਵਨਾਰਾਮੋ ਹੋਤਿ ਭਾਵਨਾਰਤੋ, ਪਹਾਨਾਰਾਮੋ ਹੋਤਿ ਪਹਾਨਰਤੋ। ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਾਮੀਤਿ ਪਜਾਨਾਤਿ...ਪੇ॰... ਪੁਨ ਚਪਰਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਪਸ੍ਸੇਯ੍ਯ ਸਰੀਰਂ ਸਿਵਥਿਕਾਯ ਛਡ੍ਡਿਤਂ...ਪੇ॰... ਪੂਤੀਨਿ ਚੁਣ੍ਣਕਜਾਤਾਨਿ। ਸੋ ਇਮਮੇਵ ਕਾਯਂ ਉਪਸਂਹਰਤਿ, ਅਯਮ੍ਪਿ ਖੋ ਕਾਯੋ ਏਵਂਧਮ੍ਮੋ ਏਵਂਭਾਵੀ ਏਵਂਅਨਤੀਤੋਤਿ। ਇਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾ ਕਾਯੇ ਕਾਯਾਨੁਪਸ੍ਸੀ ਵਿਹਰਤਿ...ਪੇ॰... ਏਵਮ੍ਪਿ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਾਵਨਾਰਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਮਜ੍ਝਿਮਨਿਕਾਯੇ ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ।

ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਰਿਯਾਯੇਨਾਤਿ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਸਙ੍ਖਤੇ ਅਨਿਚ੍ਚਤੋ ਦੁਕ੍ਖਤੋ ਰੋਗਤੋ ਗਣ੍ਡਤੋ...ਪੇ॰... ਸਂਕਿਲੇਸਿਕਧਮ੍ਮਤੋ ਪਸ੍ਸਨ੍ਤੋ ਰਮਤਿ। ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਭਾਵਨਾਰਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਏਵਂ ਨਿਦ੍ਦੇਸਪਰਿਯਾਯੇਨ ਕਥੇਤਬ੍ਬੋ।

ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਾਨੁਕ੍ਕਂਸੇਤੀਤਿ ਅਜ੍ਜ ਮੇ ਸਟ੍ਠਿ ਵਾ ਸਤ੍ਤਤਿ ਵਾ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਅਨਤ੍ਤਾਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਕੋ ਮਯਾ ਸਦਿਸੋ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤੁਕ੍ਕਂਸਨਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। **ਨ ਪਰਂ ਵਮ੍ਭੇਤੀ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਂ ਦੁਕ੍ਖਨ੍ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਤ੍ਤਕਮ੍ਪਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਕਿਂ ਇਮੇ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਾ ਚਰਨ੍ਤੀਤਿ ਏਵਂ ਪਰਂ ਵਮ੍ਭਨਂ ਨ ਕਰੋਤਿ। ਸੇਸਂ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

੩੧੦. ਪਧਾਨਾਨੀਤਿ ਉਤ੍ਤਮਵੀਰਿਯਾਨਿ। **ਸਂਵਰਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦੀਨਿ ਸਂਵਰਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯਂ। **ਪਹਾਨਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਾਦਯੋ ਪਜਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯਂ। **ਭਾਵਨਾਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੇ ਭਾਵੇਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯਂ। **ਅਨੁਰਕ੍ਖਣਾਪਧਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਰਕ੍ਖਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਵੀਰਿਯਂ।

ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਵਿਵੇਕੋ ਵਿਰਾਗੋ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਤੀਣਿਪਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਸ੍ਸ ਨਾਮਾਨਿ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਉਪਧਿਵਿਵੇਕਤ੍ਤਾ **ਵਿਵੇਕੋ।** ਤਂ ਆਗਮ੍ਮ ਰਾਗਾਦਯੋ ਵਿਰਜ੍ਜਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਰਾਗੋ।** ਨਿਰੁਜ੍ਝਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਰੋਧੋ।** ਤਸ੍ਮਾ ''ਵਿਵੇਕਨਿਸ੍ਸਿਤ''ਨ੍ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਅਧਿਗਨ੍ਤਬ੍ਬਵਸੇਨ ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਿਸ੍ਸਿਤਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਾ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਚ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਚ। ਤਤ੍ਥ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸੇ ਚ ਖਨ੍ਧੇ ਚ ਪਰਿਚ੍ਚਜਤੀਤਿ ਪਰਿਚ੍ਚਾਗਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ। ਮਗ੍ਗੋ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀਤਿ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਨਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗੋ। ਤਸ੍ਮਾ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਪਰਿਣਾਮਿਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਭਾਵਿਯਮਾਨੋ ਸਤਿਸਮ੍ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗੋ ਵੋਸ੍ਸਗ੍ਗਤ੍ਥਾਯ ਪਰਿਣਮਤਿ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਭਾਵਞ੍ਚ ਮਗ੍ਗਭਾਵਞ੍ਚ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਏਵਂ ਭਾਵੇਤੀਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਭਦ੍ਦਕਨ੍ਤਿ ਭਦ੍ਦਕਂ। **ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ** ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਟ੍ਠਿਕਸਞ੍ਞਾਦਿਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤੋ ਸਮਾਧਿਯੇਵ। **ਅਨੁਰਕ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਸਮਾਧਿਪਰਿਬਨ੍ਧਕਧਮ੍ਮੇ ਰਾਗਦੋਸਮੋਹੇ ਸੋਧੇਨ੍ਤੋ ਰਕ੍ਖਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਅਟ੍ਠਿਕਸਞ੍ਞਾਦਿਕਾ ਪਞ੍ਚੇਵ ਸਞ੍ਞਾ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਪਨ ਠਾਨੇ ਦਸਪਿ ਅਸੁਭਾਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤੋਯੇਵ।

ਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਨ੍ਤਿ ਏਕਪਟਿਵੇਧਵਸੇਨ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਬ੍ਭਨ੍ਤਰੇ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚੇ ਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਞ੍ਚ । ਯਥਾਹ – ''ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਂ? ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਫਲੇਸੁ ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੯੬)। **ਅਨ੍ਵਯੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਤੋ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਥਾ ਇਦਾਨਿ, ਏਵਂ ਅਤੀਤੇਪਿ ਅਨਾਗਤੇਪਿ ਇਮੇਵ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ ਦੁਕ੍ਖਸਚ੍ਚਂ, ਅਯਮੇਵ ਤਣ੍ਹਾ ਸਮੁਦਯਸਚ੍ਚਂ, ਅਯਮੇਵ ਨਿਰੋਧੋ ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ, ਅਯਮੇਵ ਮਗ੍ਗੋ ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਤਸ੍ਸ ਞਾਣਸ੍ਸ ਅਨੁਗਤਿਯਂ ਞਾਣਂ। ਤੇਨਾਹ – ''ਸੋ ਇਮਿਨਾ ਧਮ੍ਮੇਨ ਞਾਤੇਨ ਦਿਟ੍ਠੇਨ ਪਤ੍ਤੇਨ

ਵਿਦਿਤੇਨ ਪਰਿਯੋਗਾਲ੍ਹੇਨ ਅਤੀਤਾਨਾਗਤੇਨ ਨਯਂ ਨੇਤੀ’’ਤਿ। **ਪਰਿਯੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਪਰੇਸਂ ਚਿਤ੍ਤਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਞਾਣਂ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਪਰਿਯੇ ਞਾਣਂ? ਇਧ ਭਿਕ੍ਖੁ ਪਰਸਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਚੇਤਸਾ ਚੇਤੋ ਪਰਿਚ੍ਚ ਜਾਨਾਤੀ’’ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੯੬) ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤਬ੍ਬਂ। ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਨ ਇਮਾਨਿ ਤੀਣਿ ਞਾਣਾਨਿ ਅਵਸੇਸਂ **ਸਮ੍ਮੁਤਿਞਾਣਂ** ਨਾਮ। ਯਥਾਹ – ‘‘ਤਤ੍ਥ ਕਤਮਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਞਾਣਂ? ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਧਮ੍ਮੇ ਞਾਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਵਯੇ ਞਾਣਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਪਰਿਚ੍ਛੇਦੇ ਞਾਣਂ ਅਵਸੇਸਂ ਸਮ੍ਮੁਤਿਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੭੯੬)।

ਦੁਕ੍ਖੇ ਞਾਣਾਦੀਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਨਿਗ੍ਗਮਨਂ ਚਤੁਸਚ੍ਚਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਕਥਿਤਂ। ਤਤ੍ਥ ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਵਟ੍ਟਂ, ਦ੍ਵੇ ਵਿਵਟ੍ਟਂ, ਵਟ੍ਟੇ ਅਭਿਨਿਵੇਸੋ ਹੋਤਿ, ਨੋ ਵਿਵਟ੍ਟੇ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ‘‘ਨਿਰੋਧਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਇਟ੍ਠਂ ਕਨ੍ਤਂ ਮਨਾਪਂ, ਮਗ੍ਗਸਚ੍ਚਂ ਨਾਮ ਇਟ੍ਠਂ ਕਨ੍ਤਂ ਮਨਾਪ’’ਨ੍ਤਿ ਸਵਨਵਸੇਨ ਕਮ੍ਮਂ ਕਰੋਤਿ। ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਚ੍ਚੇਸੁ ਉਗ੍ਗਹਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਸਵਨਧਾਰਣਸਮ੍ਮਸਨਪਟਿਵੇਧੋ ਵਟ੍ਟਤਿ, ਦ੍ਵੀਸੁ ਸਵਨਪਟਿਵੇਧੋ ਵਟ੍ਟਤਿ। ਤੀਣਿ ਕਿਚ੍ਚਵਸੇਨ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਤਿ, ਏਕਂ ਆਰਮ੍ਮਣਵਸੇਨ। ਦ੍ਵੇ ਸਚ੍ਚਾਨਿ ਦੁਦ੍ਦਸਤ੍ਤਾ ਗਮ੍ਭੀਰਾਨਿ, ਦ੍ਵੇ ਗਮ੍ਭੀਰਤ੍ਤਾ ਦੁਦ੍ਦਸਾਨਿ।

ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੧. ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਙ੍ਗਾਨਿ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਸਂਸੇ**ਵੋਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਉਪਸਙ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਸੇਵਨਂ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨ**ਨ੍ਤਿ ਸਪ੍ਪਾਯਸ੍ਸ ਤੇਪਿਟਕਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਸਵਨਂ। **ਯੋਨਿਸੋਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਦਿਵਸੇਨ ਮਨਸਿਕਾਰੋ। **ਧਮ੍ਮਾਨੁਧਮ੍ਮਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਨੁਧਮ੍ਮਭੂਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਪਟਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਪਟਿਪਜ੍ਜਨਂ।

ਅਵੇਚ੍ਚਪ੍ਪਸਾਦੇਨਾਤਿ ਅਚਲਪ੍ਪਸਾਦੇਨ। ‘‘ਇਤਿਪਿ ਸੋ ਭਗਵਾ’’ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨਿ। ਫਲਧਾਤੁਆਹਾਰਚਤੁਕ੍ਕਾਨਿ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਾਨੇਵ। ਅਪਿਚੇਤ੍ਥ ਲੂਖਪਣੀਤਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਓਲ਼ਾਰਿਕਸੁਖੁਮਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਏਤਾਸੁ ਤਿਟ੍ਠਤੀਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਯੋ। ਆਰਮ੍ਮਣਟ੍ਠਿਤਿਵਸੇਨੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰੂਪੂਪਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਂ ਉਪਗਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਪਞ੍ਚਵੋਕਾਰਭਵਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਰੂਪਾਰਮ੍ਮਣ**ਨ੍ਤਿ ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧਗੋਚਰਂ ਰੂਪਪਤਿਟ੍ਠਿਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਨਨ੍ਦੂਪਸੇਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਲੋਭਸਹਗਤਂ ਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਨਨ੍ਦਿਯਾਵ ਉਪਸਿਤ੍ਤਂ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਇਤਰਂ ਉਪਨਿਸ੍ਸਯਕੋਟਿਯਾ। **ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਤੀ**ਤਿ ਸਟ੍ਠਿਪਿ ਸਤ੍ਤਤਿਪਿ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤਮਾਨਂ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਤਿ। **ਵੇਦਨੂਪਾਯਾਦੀਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਮੇਹਿ ਪਨ ਤੀਹਿ ਪਦੇਹਿ ਚਤੁਵੋਕਾਰਭਵੇ ਅਭਿਸਙ੍ਖਾਰਵਿਞ੍ਞਾਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਸ੍ਸ ਯਾਵਤਾਯੁਕਂ ਪਵਤ੍ਤਨਵਸੇਨ ਵੁਦ੍ਧਿਂ ਵਿਰੂਲ਼੍ਹਿਂ ਵੇਪੁਲ੍ਲਂ ਆਪਜ੍ਜਨਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਚਤੁਕ੍ਕਵਸੇਨ ਪਨ ਦੇਸਨਾਯ ਆਗਤਤ੍ਤਾ ਵਿਞ੍ਞਾਣੂਪਾਯਨ੍ਤਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਏਵਂ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੇ ਚ ‘‘ਕਤਮਂ ਨੁ ਖੋ ਏਤ੍ਥ ਕਮ੍ਮਵਿਞ੍ਞਾਣਂ, ਕਤਮਂ ਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣ’’ਨ੍ਤਿ ਸਮ੍ਮੋਹੋ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਤਸ੍ਮਾਪਿ ਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। **ਅਗਤਿਗਮਨਾਨਿ** ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ।

ਚੀਵਰਹੇਤੂਤਿ ਤਤ੍ਥ ਮਨਾਪਂ ਚੀਵਰਂ ਲਭਿਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚੀਵਰਕਾਰਣਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਇਤਿ ਭਵਾਭਵਹੇਤੂ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਇਤੀ**ਤਿ ਨਿਦਸ੍ਸਨਤ੍ਥੇ ਨਿਪਾਤੋ। ਯਥਾ ਚੀਵਰਾਦਿਹੇਤੁ, ਏਵਂ ਭਵਾਭਵਹੇਤੂਪੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਭਵਾਭਵੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਪਣੀਤਪਣੀਤਤਰਾਨਿ ਤੇਲਮਧੁਫਾਣਿਤਾਦੀਨਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾਨਿ। ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਤਣ੍ਹੁਪ੍ਪਾਦਾਨਂ ਪਹਾਨਤ੍ਥਾਯ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾਵ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਰਿਯਵਂਸਾ ਦੇਸਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। **ਪਟਿਪਦਾਚਤੁਕ੍ਕਂ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ। ਅਕ੍ਖਮਾਦੀਸੁ ਪਧਾਨਕਰਣਕਾਲੇ ਸੀਤਾਦੀਨਿ ਨ ਖਮਤੀਤਿ **ਅਕ੍ਖਮਾ।** ਖਮਤੀਤਿ **ਖਮਾ।** ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਦਮਨਂ **ਦਮਾ।** ‘‘ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਕਾਮਵਿਤਕ੍ਕਂ ਨਾਧਿਵਾਸੇਤੀ’’ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕਸਮਨਂ **ਸਮਾ।**

ਧਮ੍ਮਪਦਾਨੀਤਿ ਧਮ੍ਮਕੋਟ੍ਠਾਸਾਨਿ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਨਾਮ ਅਲੋਭੋ ਵਾ ਅਲੋਭਸੀਸੇਨ ਅਧਿਗਤਜ੍ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਵਾ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਨਾਮ ਅਕੋਪੋ ਵਾ ਮੇਤ੍ਤਾਸੀਸੇਨ

ਅਧਿਗਤਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਵਾ। ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਨਾਮ ਸੁਪ੍ਪਟ੍ਠਿਤਸਤਿ ਵਾ ਸਤਿਸੀਸੇਨ ਅਧਿਗਤਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਵਾ। ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਧਮ੍ਮਪਦਂ ਨਾਮ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿ ਵਾ ਅਟ੍ਠਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤਜ੍ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਨਿਬ੍ਬਾਨਾਨਿ ਵਾ। ਦਸਾਸੁਭਵਸੇਨ ਵਾ ਅਧਿਗਤਜ੍ਝਾਨਾਦੀਨਿ ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਧਮ੍ਮਪਦਂ। ਚਤੁਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤਾਨਿ ਅਬਜਾਪਾਦੋ ਧਮ੍ਮਪਦਂ। ਦਸਾਨੁਸ੍ਸਤਿਆਹਾਰੇਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਾਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾਸਤਿ ਧਮ੍ਮਪਦਂ। ਦਸਕਸਿਣਆਨਾਪਾਨਵਸੇਨ ਅਧਿਗਤਾਨਿ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿ ਧਮ੍ਮਪਦਨ੍ਤਿ।

ਧਮ੍ਮਸਮਾਦਾਨੇਸੁ ਪਠਮਂ ਅਚੇਲਕਪਟਿਪਦਾ। ਦੁਤਿਯਂ ਤਿਬ੍ਬਕਿਲੇਸਸ੍ਸ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਗਹੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਸ੍ਸੁਮੁਖਸ੍ਸਾਪਿ ਰੁਦਤੋ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਚਰਣਂ। ਤਤਿਯਂ ਕਾਮੇਸੁ ਪਾਤਬਜਤਾ। ਚਤੁਤ੍ਥਂ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਚ੍ਚਯੇ ਅਲਭਮਾਨਸ੍ਸਾਪਿ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਵਸੇਨ ਸੁਖਸਮਙ੍ਗਿਨੋ ਸਾਸਨਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਂ।

ਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਾਤਿ ਏਤ੍ਥ ਗੁਣਟ੍ਠੋ ਖਨ੍ਧਟ੍ਠੋ। **ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧੋ**ਤਿ ਸੀਲਗੁਣੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਫਲਸੀਲਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਤਿ ਚਤੂਸੁਪਿ ਠਾਨੇਸੁ ਫਲਮੇਵ ਵੁਤ੍ਤਂ।

ਬਲਾਨੀਤਿ ਉਪਤ੍ਥਮ੍ਭਨਟ੍ਠੇਨ ਅਕਮ੍ਪਿਯਟ੍ਠੇਨ ਚ ਬਲਾਨਿ। ਤੇਸਂ ਪਟਿਪਕ੍ਖੇਹਿ ਕੋਸਜ੍ਜਾਦੀਹਿ ਅਕਮ੍ਪਨਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸਬ੍ਬਾਨਿਪਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨੇਵ ਕਥਿਤਾਨਿ।

ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਧੀ**ਤਿ ਉਪਸਗ੍ਗਮਤ੍ਤਂ। ਅਤ੍ਥਤੋ ਪਨ ਤੇਨ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਤਤ੍ਥ ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਠਾਨਮੇਵ ਵਾ ਤਂਤਂਗੁਣਾਧਿਕਾਨਂ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ, ਪਞ੍ਞਾਵ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਂ **ਪਞ੍ਞਾਧਿਟ੍ਠਾਨਂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮੇਨ ਅਗ੍ਗਫਲਪਞ੍ਞਾ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਚੀਸਚ੍ਚਂ। ਤਤਿਯੇਨ ਆਮਿਸਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ। ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਿਲੇਸੂਪਸਮੋ ਕਥਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਠਮੇਨ ਚ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਪਞ੍ਞਂ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਂ ਵਾ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਫਲਪਞ੍ਞਾ ਕਥਿਤਾ। ਦੁਤਿਯੇਨ ਵਚੀਸਚ੍ਚਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ। ਤਤਿਯੇਨ ਆਮਿਸਪਰਿਚ੍ਚਾਗਂ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਕਿਲੇਸਪਰਿਚ੍ਚਾਗੋ। ਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤੇ ਕਿਲੇਸੇ ਆਦਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਗ੍ਗਮਗ੍ਗੇਨ ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮੋ। ਪਞ੍ਞਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਾ ਏਕੇਨ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾ ਕਥਿਤਾ। ਸੇਸੇਹਿ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਂ। ਸਚ੍ਚਾਧਿਟ੍ਠਾਨੇਨ ਵਾ ਏਕੇਨ ਪਰਮਤ੍ਥਸਚ੍ਚਂ ਕਥਿਤਂ। ਸੇਸੇਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਪਞ੍ਞਾਤਿ **ਮੂਸਿਕਾਭਯਤ੍ਥੇਰੋ** ਆਹ।

ਪਞ੍ਹਬਜਾਕਰਣਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੨. **ਪਞ੍ਹਬਜਾਕਰਣਾਨਿ** ਮਹਾਪਦੇਸਕਥਾਯ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਨੇਵ।

ਕਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਕਾਲਕਂ ਦਸਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਕਮ੍ਮਂ। **ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਅਪਾਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ ਕਾਲਕਵਿਪਾਕਂ। **ਸੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਪਣ੍ਡਰਂ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਕਮ੍ਮਂ। **ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤੋ ਪਣ੍ਡਰਵਿਪਾਕਂ। **ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਮਿਸ੍ਸਕਕਮ੍ਮਂ। **ਕਣ੍ਹਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਖਦੁਕ੍ਖਵਿਪਾਕਂ। ਮਿਸ੍ਸਕਕਮ੍ਮਞ੍ਹਿ ਕਤ੍ਵਾ ਅਕੁਸਲੇਨ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨਯੋਨਿਯਂ ਮਙ੍ਗਲਹਤ੍ਥਿਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ ਕੁਸਲੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇ ਸੁਖਂ ਵੇਦਯਤਿ। ਕੁਸਲੇਨ ਰਾਜਕੁਲੇਪਿ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ ਅਕੁਸਲੇਨ ਪਵਤ੍ਤੇ ਦੁਕ੍ਖਂ ਵੇਦਯਤਿ। **ਅਕਣ੍ਹਅਸੁਕ੍ਕ**ਨ੍ਤਿ ਕਮ੍ਮਕ੍ਖਯਕਰਂ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞਾਣਂ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਯਦਿ ਕਣ੍ਹਂ ਭਵੇਯਜ, ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕਂ ਦਦੇਯਜ। ਯਦਿ ਸੁਕ੍ਕਂ ਭਵੇਯਜ, ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਂ ਦਦੇਯਜ। ਉਭਯਵਿਪਾਕਸ੍ਸ ਪਨ ਅਦਾਨਤੋ ਅਕਣ੍ਹਾਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕਤ੍ਤਾ ਅਕਣ੍ਹਂ ਅਸੁਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ।

ਸਚ੍ਛਿਕਰਣੀਯਾਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰਣੇਨ ਚੇਵ ਪਟਿਲਾਭੇਨ ਚ ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਾ। **ਚਕ੍ਖੁਨਾ**ਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਨਾ। **ਕਾਯੇਨਾ**ਤਿ ਸਹਜਾਤਨਾਮਕਾਯੇਨ। **ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਞਾਣੇਨ।

ਓਘਾਤਿ ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ ਸਤ੍ਤੇ ਓਹਨਨ੍ਤਿ ਓਸੀਦਾਪੇਨ੍ਤੀਤਿ ਓਘਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣਿਕੋ ਰਾਗੋ **ਕਾਮੋਘੋ।** ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇਸੁ ਛਨ੍ਦਰਾਗੋ **ਭਵੋਘੋ।** ਤਥਾ ਝਾਨਨਿਕਨ੍ਤਿ ਸਸ੍ਸਤਦਿਟ੍ਠਿਸਹਗਤੋ ਚ ਰਾਗੋ। ਦ੍ਵਾਸਟ੍ਠਿ ਦਿਟ੍ਠਿਯੋ **ਦਿਟ੍ਠੋਘੋ।**

ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ ਯੋਜੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਯੋਗਾ।** ਤੇ ਓਘਾ ਵਿਯ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵਿਸਂਯੋਜੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਸਞ੍ਞੋਗਾ।** ਤਤ੍ਥ ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਂ ਕਾਮਯੋਗਵਿਸਂਯੋਗੋ। ਤਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਧਿਗਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਏਕਨ੍ਤੇਨੇਵ **ਕਾਮਯੋਗਵਿਸਞ੍ਞੋਗੋ** ਨਾਮ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ **ਭਵਯੋਗਵਿਸਞ੍ਞੋਗੋ** ਨਾਮ। ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗੋ **ਦਿਟ੍ਠਿਯੋਗਵਿਸਞ੍ਞੋਗੋ** ਨਾਮ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ **ਅਵਿਜ੍ਜਾਯੋਗਵਿਸਞ੍ਞੋਗੋ** ਨਾਮ।

ਗਨ੍ਥਨਵਸੇਨ **ਗਨ੍ਥਾ।** ਵਟ੍ਟਸ੍ਮਿਂ ਨਾਮਕਾਯਞ੍ਚੇਵ ਰੂਪਕਾਯਞ੍ਚ ਗਨ੍ਥਤਿ ਬਨ੍ਧਤਿ ਪਲਿਬੁਨ੍ਧਤੀਤਿ **ਕਾਯਗਨ੍ਥੋ।** **ਇਦਂਸਚ੍ਚਾਭਿਨਿਵੇਸੋ**ਤਿ ਇਦਮੇਵ ਸਚ੍ਚਂ, ਮੋਘਮਞ੍ਞਨ੍ਤਿ ਏਵਂ ਪਵਤ੍ਤੋ ਦਿਟ੍ਠਾਭਿਨਿਵੇਸੋ।

ਉਪਾਦਾਨਾਨੀਤਿ ਆਦਾਨਗ੍ਗਹਣਾਨਿ। ਕਾਮੋਤਿ ਰਾਗੋ, ਸੋਯੇਵ ਗਹਣਟ੍ਠੇਨ ਉਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ **ਕਾਮੁਪਾਦਾਨਂ।** ਦਿਟ੍ਠੀਤਿ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਾਪਿ ਗਹਣਟ੍ਠੇਨ ਉਪਾਦਾਨਨ੍ਤਿ **ਦਿਟ੍ਠੁਪਾਦਾਨਂ।** ਇਮਿਨਾ ਸੁਦ੍ਧੀਤਿ ਏਵਂ ਸੀਲਵਤਾਨਂ ਗਹਣਂ **ਸੀਲਬ੍ਬਤੁਪਾਦਾਨਂ।** ਅਤ੍ਤਾਤਿ ਏਤੇਨ ਵਦਤਿ ਚੇਵ ਉਪਾਦਿਯਤਿ ਚਾਤਿ **ਅਤ੍ਤਵਾਦੁਪਾਦਾਨਂ।**

ਯੋਨਿਯੋਤਿ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ। ਅਣ੍ਡੇ ਜਾਤਾਤਿ **ਅਣ੍ਡਜਾ।** ਜਲਾਬੁਮ੍ਹਿ ਜਾਤਾਤਿ **ਜਲਾਬੁਜਾ।** ਸਂਸੇਦੇ ਜਾਤਾਤਿ **ਸਂਸੇਦਜਾ।** ਸਯਨਸ੍ਮਿਂ ਪੂਤਿਮਚ੍ਛਾਦੀਸੁ ਚ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾਨਮੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਵੇਗੇਨ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਉਪਪਤਿਤਾ ਵਿਯਾਤਿ **ਓਪਪਾਤਿਕਾ।** ਤਤ੍ਥ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਸਂਸੇਦਜਓਪਪਾਤਿਕਾਨਂ ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ। ਸਂਸੇਦਜਾ ਮਨ੍ਦਾ ਦਹਰਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਓਪਪਾਤਿਕਾ ਸੋਲ਼ਸਵਸ੍ਸੁਦ੍ਦੇਸਿਕਾ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਮਨੁਸ੍ਸੇਸੁ ਹਿ ਭੁਮ੍ਮਦੇਵੇਸੁ ਚ ਇਮਾ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਯੋਨਿਯੋ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਤਥਾ ਤਿਰਚ੍ਛਾਨੇਸੁ ਸੁਪਣ੍ਣਨਾਗਾਦੀਸੁ। ਵੁਤ੍ਤਞ੍ਹੇਤਂ – ''ਤਤ੍ਰ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਅਣ੍ਡਜਾ ਸੁਪਣ੍ਣਾ ਅਣ੍ਡਜੇਵ ਨਾਗੇ ਹਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਜਲਾਬੁਜੇ ਨ ਸਂਸੇਦਜੇ ਨ ਓਪਪਾਤਿਕੇ''ਤਿ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੯੩)। ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਉਪਰਿਦੇਵਾ ਓਪਪਾਤਿਕਾਯੇਵ । ਤਥਾ ਨੇਰਯਿਕਾ। ਪੇਤੇਸੁ ਚਤਸ੍ਸੋਪਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਗਬ੍ਭਾਵਕ੍ਕਨ੍ਤਿਯੋ** ਸਮ੍ਪਸਾਦਨੀਯੇ ਕਥਿਤਾ ਏਵ।

ਅਤ੍ਤਭਾਵਪਟਿਲਾਭੇਸੁ ਪਠਮੋ ਖਿਡ੍ਡਾਪਦੋਸਿਕਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਦੁਤਿਯੋ ਓਰਬ੍ਭਿਕਾਦੀਹਿ ਘਾਤਿਯਮਾਨਉਰਬ੍ਭਾਦਿਵਸੇਨ। ਤਤਿਯੋ ਮਨੋਪਦੋਸਿਕਾਵਸੇਨ। ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਚਾਤੁਮਹਾਰਾਜਿਕੇ ਉਪਾਦਾਯ ਉਪਰਿਸੇਸਦੇਵਤਾਵਸੇਨ। ਤੇ ਹਿ ਦੇਵਾ ਨੇਵ ਅਤ੍ਤਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ ਮਰਨ੍ਤਿ, ਨ ਪਰਸਞ੍ਚੇਤਨਾਯ।

ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੩. **ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ**ਤਿ ਦਾਨਸਙ੍ਖਾਤਾ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਵਿਸੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਮਹਪ੍ਫਲਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਏਤਾਗੀਤਿ **ਦਕ੍ਖਿਣਾਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ।**

ਦਾਯਕਤੋ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋਤਿ ਯਤ੍ਥ ਦਾਯਕੋ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਧਮ੍ਮੇਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮਂ ਦੇਤਿ, ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ। ਅਯਂ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਵੇਸ੍ਸਨ੍ਤਰਮਹਾਰਾਜਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਾਸਦਿਸਾ। **ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਦਾਯਕਤੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕੋ ਸੀਲਵਾ ਹੋਤਿ, ਦਾਯਕੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ, ਅਧਮ੍ਮੇਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਦੇਤਿ, ਅਯਂ ਦਕ੍ਖਿਣਾ ਚੋਰਘਾਤਕਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਾਸਦਿਸਾ। **ਨੇਵ ਦਾਯਕਤੋ ਵਿਸੁਜ੍ਝਤਿ, ਨੋ ਪਟਿਗ੍ਗਾਹਕਤੋ**ਤਿ ਯਤ੍ਥ ਉਭੋਪਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲਾ ਦੇਯ੍ਯਧਮ੍ਮੋਪਿ ਅਧਮ੍ਮੇਨ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ ਚਤੁਤ੍ਥਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਙ੍ਗਹਵਤ੍ਥੂਨੀਤਿ ਸਙ੍ਗਹਕਾਰਣਾਨਿ। ਤਾਨਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਭਤ੍ਤਾਨੇਵ।

ਅਨਰਿਯਵੋਹਾਰਾਤਿ ਅਨਰਿਯਾਨਂ ਲਾਮਕਾਨਂ ਵੋਹਾਰਾ।

ਅਰਿਯਵੋਹਾਰਾਤਿ ਅਰਿਯਾਨਂ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਵੋਹਾਰਾ।

ਦਿਟ੍ਠਵਾਦਿਤਾਤਿ ਦਿਟ੍ਠਂ ਮਯਾਤਿ ਏਵਂ ਵਾਦਿਤਾ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਤਂਤਂਸਮੁਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾਵਸੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਤ੍ਤਨ੍ਤੁਪਾਦਿਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੪. ਅਤ੍ਤਨ੍ਤੁਪਾਦੀਸੁ ਪਠਮੋ ਅਚੇਲਕੋ। ਦੁਤਿਯੋ ਓਰਬ੍ਭਿਕਾਦੀਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ। ਤਤਿਯੋ ਯਞ੍ਞਯਾਜਕੋ। ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਸਾਸਨੇ ਸਮ੍ਮਾਪਟਿਪਨ੍ਨੋ।

ਅਤ੍ਤਹਿਤਾਯ ਪਟਿਪਨ੍ਨਾਦੀਸੁ ਪਠਮੋ ਯੋ ਸਯਂ ਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਰਂ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਨ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਵਕ੍ਕਲਿਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਦੁਤਿਯੋ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਨ ਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਰਂ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਉਪਨਨ੍ਦੋ ਵਿਯ। ਤਤਿਯੋ ਯੋ ਨੇਵਤ੍ਤਨਾ ਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ, ਪਰਂ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਨ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਦੇਵਦਤ੍ਤੋ ਵਿਯ। ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਯੋ ਅਤ੍ਤਨਾ ਚ ਸੀਲਾਦਿਸਮ੍ਪਨ੍ਨੋ ਪਰਞ੍ਚ ਸੀਲਾਦੀਸੁ ਸਮਾਦਪੇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਮਹਾਕਸ੍ਸਪੋ ਵਿਯ।

ਤਮਾਦੀਸੁ **ਤਮੋ**ਤਿ ਅਨ੍ਧਕਾਰਭੂਤੋ। **ਤਮਪਰਾਯਣੋ**ਤਿ ਤਮਮੇਵ ਪਰਂ ਅਯਨਂ ਗਤਿ ਅਸ੍ਸਾਤਿ ਤਮਪਰਾਯਣੋ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਠਮੋ ਨੀਚੇ ਚਣ੍ਡਾਲਾਦਿਕੁਲੇ ਦੁਜ੍ਜੀਵਿਤੇ ਹੀਨਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। ਦੁਤਿਯੋ ਤਥਾਵਿਧੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। ਤਤਿਯੋ ਉਲ਼ਾਰੇ ਖਤ੍ਤਿਯਕੁਲੇ ਬਹੁਅਨ੍ਨਪਾਨੇ ਸਮ੍ਪਨ੍ਨਤ੍ਤਭਾਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਦੁਚ੍ਚਰਿਤਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ। ਚਤੁਤ੍ਥੋ ਤਾਦਿਸੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ।

ਸਮਣਮਚਲੋਤਿ ਸਮਣਅਚਲੋ। ਮ-ਕਾਰੋ ਪਦਸਨ੍ਧਿਮਤ੍ਤਂ। ਸੋ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਸੋਤਾਪਨ੍ਨੋ ਹਿ ਚਤੂਹਿ ਵਾਤੇਹਿ ਇਨ੍ਦਖੀਲੋ ਵਿਯ ਪਰਪ੍ਪਵਾਦੇਹਿ ਅਕਮ੍ਪਿਯੋ। ਅਚਲਸਦ੍ਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋਤਿ **ਸਮਣਮਚਲੋ।** ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤਂ – ''ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮਣਮਚਲੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਤਿਣ੍ਣਂ ਸਂਯੋਜਨਾਨਂ ਪਰਿਕ੍ਖਯਾ''ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੯੦) ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ। ਰਾਗਦੋਸਾਨਂ ਪਨ ਤਨੁਭੂਤਤ੍ਤਾ ਸਕਦਾਗਾਮੀ **ਸਮਣਪਦੁਮੋ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ – ''ਕਤਮੋ ਪਨ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮਣਪਦੁਮੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਕਿਦੇਵ ਇਮਂ ਲੋਕਂ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮਣਪਦੁਮੋ''ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੯੦)। ਰਾਗਦੋਸਾਨਂ ਅਭਾਵਾ ਖਿਪ੍ਪਮੇਵ ਪੁਪ੍ਫਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਅਨਾਗਾਮੀ **ਸਮਣਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ – ''ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮਣਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਪਞ੍ਚਨ੍ਨਂ ਓਰਮ੍ਭਾਗਿਯਾਨਂ... ਪੇ॰... ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮਣਪੁਣ੍ਡਰੀਕੋ''ਤਿ (ਪੁ॰ ਪ॰ ੧੯੦)। ਅਰਹਾ ਪਨ ਸਬ੍ਬੇਸਮ੍ਪਿ ਗਨ੍ਥਕਾਰਕਿਲੇਸਾਨਂ ਅਭਾਵਾ ਸਮਣੇਸੁ **ਸਮਣਸੁਖੁਮਾਲੋ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ – ''ਕਤਮੋ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਸੁਖੁਮਾਲੋ? ਇਧੇਕਚ੍ਚੋ ਆਸਵਾਨਂ ਖਯਾ...ਪੇ॰... ਉਪਸਮ੍ਪਜ੍ਜ ਵਿਹਰਤਿ। ਅਯਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਸਮਣੇਸੁ ਸਮਣਸੁਖੁਮਾਲੋ''ਤਿ।

''ਇਮੇ ਖੋ , ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਸਮਪਞ੍ਞਾਸਾਯ ਚਤੁਕ੍ਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇਪਞ੍ਞਸਤਾਨਿ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਚਤੁਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੫. ਇਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਪਞ੍ਚਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ **ਰੂਪਕ੍ਖਨ੍ਧੋ** ਲੋਕਿਯੋ। ਸੇਸਾ **ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ। ਉਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾ** ਲੋਕਿਯਾਵ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਖਨ੍ਧਕਥਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਕਾਮਗੁਣਾ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਵ।

ਸੁਕਤਦੁਕ੍ਕਟਾਦੀਹਿ ਗਨ੍ਤਬ੍ਬਾਤਿ **ਗਤਿਯੋ। ਨਿਰਯੋ**ਤਿ ਨਿਰਸ੍ਸਾਦੋ। ਸਹੋਕਾਸੇਨ ਖਨ੍ਧਾ ਕਥਿਤਾ। ਤਤੋ ਪਰੇਸੁ ਤੀਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਖਨ੍ਧਾਵ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਚਤੁਤ੍ਥੇ ਓਕਾਸੋਪਿ।

ਆਵਾਸੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ **ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯਂ।** ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਆਗਨ੍ਤੁਕਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ''ਏਤ੍ਥ ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਵਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰੋ ਠਪਿਤੋ''ਤਿਆਦੀਨਿ ਵਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਆਵਾਸਂ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਸੋ ਕਾਲਙ੍ਕਤ੍ਵਾ ਪੇਤੋ ਵਾ ਅਜਗਰੋ ਵਾ ਹੁਤ੍ਵਾ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਕੁਲੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ **ਕੁਲਮਚ੍ਛਰਿਯਂ।** ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਤੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਉਪਟ੍ਠਾਕਕੁਲੇ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਪਵੇਸਨਮ੍ਪਿ ਨਿਵਾਰੇਤਿ। ਲਾਭੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ **ਲਾਭਮਚ੍ਛਰਿਯਂ।** ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਙ੍ਘਿਕਮ੍ਪਿ ਲਾਭਂ ਮਚ੍ਛਰਾਯਨ੍ਤੋ ਯਥਾ ਅਞ੍ਞੇ ਨ ਲਭਨ੍ਤਿ, ਏਵਂ ਕਰੋਤਿ। ਵਣ੍ਣੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ **ਵਣ੍ਣਮਚ੍ਛਰਿਯਂ। ਵਣ੍ਣੋ**ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਸਰੀਰਵਣ੍ਣੋਪਿ ਗੁਣਵਣ੍ਣੋਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ **ਧਮ੍ਮਮਚ੍ਛਰਿਯਂ।** ਤੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ''ਇਮਂ ਧਮ੍ਮਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤ੍ਵਾ ਏਸੋ ਮਂ ਅਭਿਭਵਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਅਞ੍ਞਸ੍ਸ ਨ ਦੇਤਿ। ਯੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਵਾ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੁਗ੍ਗਹੇਨ ਵਾ ਨ ਦੇਤਿ, ਨ ਤਂ ਮਚ੍ਛਰਿਯਂ।

ਚਿਤ੍ਤਂ ਨਿਵਾਰੇਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੋਨਨ੍ਧਨ੍ਤੀਤਿ **ਨੀਵਰਣਾਨਿ।** ਕਾਮਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਨੀਵਰਣਪਤ੍ਤੋ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੋ। ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯੋ ਕਾਮਰਾਗਸਂਯੋਜਨਪਤ੍ਤੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝੋ। ਥਿਨਂ ਚਿਤ੍ਤਗੇਲਞ੍ਞਂ । ਮਿਦ੍ਧਂ ਖਨ੍ਧਤ੍ਤਯਗੇਲਞ੍ਞਂ। ਉਭਯਮ੍ਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਂ। ਤਥਾ ਉਦ੍ਧਚ੍ਚਂ। ਕੁਕ੍ਕੁਚ੍ਚਂ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਂ। ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ।

ਸਂਯੋਜਨਾਨੀਤਿ ਬਨ੍ਧਨਾਨਿ। ਤੇਹਿ ਪਨ ਬਦ੍ਧੇਸੁ ਪੁਗ੍ਗਲੇਸੁ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਅਨ੍ਤੋਬਦ੍ਧਾ ਬਹਿਸਯਿਤਾ ਨਾਮ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਕਾਮਭਵੇ ਬਨ੍ਧਨਂ। ਕਾਮਭਵੇ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਬਹਿਬਦ੍ਧਾ ਅਨ੍ਤੋਸਯਿਤਾ ਨਾਮ। ਤੇਸਞ੍ਹਿ ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇ ਬਨ੍ਧਨਂ। ਕਾਮਭਵੇ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋ ਅਨ੍ਤੋਬਦ੍ਧਾ ਅਨ੍ਤੋਸਯਿਤਾ ਨਾਮ। ਰੂਪਾਰੂਪਭਵੇ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋ ਬਹਿਬਦ੍ਧਾ ਬਹਿਸਯਿਤਾ ਨਾਮ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਬਨ੍ਧਨੋ।

ਸਿਕ੍ਖਿਤਬ੍ਬਂ ਪਦਂ **ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ,** ਸਿਕ੍ਖਾਕੋਟ੍ਠਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਵਾ ਪਦਂ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਂ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਧਿਗਮੁਪਾਯੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਕਥਾ ਵਿਭਙ੍ਗਪ੍ਪਕਰਣੇ ਸਿਕ੍ਖਾਪਦਵਿਭਙ੍ਗੇ ਆਗਤਾ ਏਵ।

ਅਭਬ੍ਬਟ੍ਠਾਨਾਦਿਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੬. ''ਅਭਬ੍ਬੋ, ਆਵੁਸੋ, ਖੀਣਾਸਵੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਞ੍ਚਿਚ੍ਚ ਪਾਣ''ਨ੍ਤਿਆਦਿ ਦੇਸਨਾਸੀਸਮੇਵ, ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਦਯੋਪਿ ਪਨ ਅਭਬ੍ਬਾ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨਖੀਣਾਸਵਾਨਂ ਨਿਨ੍ਦਾਪਸਂਸਤ੍ਥਮ੍ਪਿ ਏਵਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਪੁਥੁਜ੍ਜਨੋ ਨਾਮ ਗਾਰਯ੍ਹੋ, ਮਾਤੁਘਾਤਾਦੀਨਿਪਿ ਕਰੋਤਿ । ਖੀਣਾਸਵੋ ਪਨ ਪਾਸਂਸੋ, ਕੁਨ੍ਥਕਿਪਿਲ੍ਲਿਕਘਾਤਾਦੀਨਿਪਿ ਨ ਕਰੋਤੀਤਿ।

ਬਯਸਨੇਸੁ ਵਿਯਸ੍ਸਤੀਤਿ ਬਯਸਨਂ, ਹਿਤਸੁਖਂ ਖਿਪਤਿ ਵਿਦ੍ਧਂਸੇਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਞਾਤੀਨਂ ਬਯਸਨਂ **ਞਾਤਿਬਯਸਨਂ,** ਚੋਰਰੋਗਭਯਾਦੀਹਿ ਞਾਤਿਵਿਨਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਭੋਗਾਨਂ ਬਯਸਨਂ **ਭੋਗਬਯਸਨਂ,** ਰਾਜਚੋਰਾਦਿਵਸੇਨ ਭੋਗਵਿਨਾਸੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਰੋਗੋ ਏਵ ਬਯਸਨਂ **ਰੋਗਬਯਸਨਂ।** ਰੋਗੋ ਹਿ ਆਰੋਗਯਂ ਬਯਸਤਿ ਵਿਨਾਸੇਤੀਤਿ ਬਯਸਨਂ, ਸੀਲਸ੍ਸ ਬਯਸਨਂ **ਸੀਲਬਯਸਨਂ।** ਦੁਸ੍ਸੀਲਯਸ੍ਸੇਤਂ ਨਾਮਂ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਂ ਵਿਨਾਸਯਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਦਿਟ੍ਠਿ ਏਵ ਬਯਸਨਂ **ਦਿਟ੍ਠਿਬਯਸਨਂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਞਾਤਿਬਯਸਨਾਦੀਨਿ ਤੀਣਿ ਨੇਵ

ਅਕੁਸਲਾਨਿ ਨ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਾਨਿ। ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਬ੍ਯਸਨਦ੍ਵਯਂ ਅਕੁਸਲਂ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਂ। ਤੇਨੇਵ ''ਨਾਵੁਸੋ, ਸਤ੍ਤਾ ਞਾਤਿਬ੍ਯਸਨਹੇਤੁ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਞਾਤਿਸਮ੍ਪਦਾਤਿ ਞਾਤੀਨਂ ਸਮ੍ਪਦਾ ਪਾਰਿਪੂਰੀ ਬਹੁਭਾਵੋ। **ਭੋਗਸਮ੍ਪਦਾਯਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਆਰੋਗ੍ਯਸ੍ਸ ਸਮ੍ਪਦਾ **ਆਰੋਗ੍ਯਸਮ੍ਪਦਾ।** ਪਾਰਿਪੂਰੀ ਦੀਘਰਤ੍ਤਂ ਅਰੋਗਤਾ। **ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾਸੁਪਿ** ਏਸੇਵ ਨਯੋ । ਇਧਾਪਿ ਞਾਤਿਸਮ੍ਪਦਾਦਯੋ ਨੋ ਕੁਸਲਾ, ਨ ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਾ। ਸੀਲਦਿਟ੍ਠਿਸਮ੍ਪਦਾ ਕੁਸਲਾ, ਤਿਲਕ੍ਖਣਾਹਤਾ। ਤੇਨੇਵ ''ਨਾਵੁਸੋ, ਸਤ੍ਤਾ ਞਾਤਿਸਮ੍ਪਦਾਹੇਤੁ ਵਾ''ਤਿਆਦਿਮਾਹ।

ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਸੀਲਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਕਥਾ ਮਹਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾਵ।

ਚੋਦਕੇਨਾਤਿ ਵਤ੍ਥੁਸਂਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਾ, ਆਪਤ੍ਤਿਸਂਸਨ੍ਦਸ੍ਸਨਾ, ਸਂਵਾਸਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋ, ਸਾਮੀਚਿਪ੍ਪਟਿਕ੍ਖੇਪੋਤਿ ਚਤੂਹਿ ਚੋਦਨਾਵਤ੍ਥੂਹਿ ਚੋਦਯਮਾਨੇਨ। **ਕਾਲੇਨ ਵਕ੍ਖਾਮਿ ਨੋ ਅਕਾਲੇਨਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਚੁਦਿਤਕਸ੍ਸ ਕਾਲੋ ਕਥਿਤੋ, ਨ ਚੋਦਕਸ੍ਸ। ਪਰਂ ਚੋਦੇਨ੍ਤੇਨ ਹਿ ਪਰਿਸਮਜ੍ਝੇ ਵਾ ਉਪੋਸਥਪਵਾਰਣਗ੍ਗੇ ਵਾ ਆਸਨਸਾਲਾਭੋਜਨਸਾਲਾਦੀਸੁ ਵਾ ਨ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਂ। ਦਿਵਾਟ੍ਠਾਨੇ ਨਿਸਿਨ੍ਨਕਾਲੇ ''ਕਰੋਤਾਯਸ੍ਮਾ ਓਕਾਸਂ, ਅਹਂ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤਂ ਵਤ੍ਤੁਕਾਮੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਓਕਾਸਂ ਕਾਰੇਤ੍ਵਾ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬਂ। ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਪਨ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਯੋ ਲੋਲਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਭੂਤਂ ਵਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਅਯਸਂ ਆਰੋਪੇਤਿ, ਸੋ ਓਕਾਸਕਮ੍ਮਂ ਵਿਨਾਪਿ ਚੋਦੇਤਬ੍ਬੋ। **ਭੂਤੇਨਾ**ਤਿ ਤਚ੍ਛੇਨ ਸਭਾਵੇਨ। **ਸਣ੍ਹੇਨਾ**ਤਿ ਮਟ੍ਠੇਨ ਮੁਦੁਕੇਨ। **ਅਤ੍ਥਸਞ੍ਹਿਤੇਨਾ**ਤਿ ਅਤ੍ਥਕਾਮਤਾਯ ਹਿਤਕਾਮਤਾਯ ਉਪੇਤੇਨ।

ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਪਞ੍ਹਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੭. ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨੀਤਿ ਪਧਾਨਂ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਪਦਹਨਂ, ਪਧਾਨਮਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥੀਤਿ ਪਧਾਨਿਯੋ, ਪਧਾਨਿਯਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਙ੍ਗਾਨਿ **ਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗਾਨਿ। ਸਦ੍ਧੋ**ਤਿ ਸਦ੍ਧਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। ਸਦ੍ਧਾ ਪਨੇਸਾ ਆਗਮਨਸਦ੍ਧਾ, ਅਧਿਗਮਨਸਦ੍ਧਾ, ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ, ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾਤਿ ਚਤੁਬ੍ਬਿਧਾ। ਤਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਬੋਧਿਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਦ੍ਧਾ ਅਭਿਨੀਹਾਰਤੋ ਆਗਤਤ੍ਤਾ **ਆਗਮਨਸਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਅਰਿਯਸਾਵਕਾਨਂ ਪਟਿਵੇਧੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਅਧਿਗਮਨਸਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਬੁਦ੍ਧੋ ਧਮ੍ਮੋ ਸਙ੍ਘੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਚਲਭਾਵੇਨ ਓਕਪ੍ਪਨਂ **ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਪਸਾਦੁਪ੍ਪਤ੍ਤਿ **ਪਸਾਦਸਦ੍ਧਾ** ਨਾਮ। ਇਧ ਓਕਪ੍ਪਨਸਦ੍ਧਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। **ਬੋਧਿ**ਨ੍ਤਿ ਚਤੁਤ੍ਥਮਗ੍ਗਞਾਣਂ। ਤਂ ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ ਤਥਾਗਤੇਨਾਤਿ ਸਦ੍ਦਹਤਿ। ਦੇਸਨਾਸੀਸਮੇਵ ਚੇਤਂ, ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਅਙ੍ਗੇਨ ਤੀਸੁਪਿ ਰਤਨੇਸੁ ਸਦ੍ਧਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ। ਯਸ੍ਸ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਸਾਦੋ ਬਲਵਾ, ਤਸ੍ਸ ਪਧਾਨਵੀਰਿਯਂ ਇਜ੍ਝਤਿ। **ਅਪ੍ਪਾਬਾਧੋ**ਤਿ ਅਰੋਗੋ। **ਅਪ੍ਪਾਤਙ੍ਕੋ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦੁਕ੍ਖੋ। **ਸਮਵੇਪਾਕਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਸਮਵਿਪਾਚਨੀਯਾ। **ਗਹਣਿਯਾ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਜਤੇਜੋਧਾਤੁਯਾ। **ਨਾਤਿਸੀਤਾਯ ਨਾਚ੍ਚੁਣ੍ਹਾਯਾ**ਤਿ ਅਤਿਸੀਤਗਹਣਿਕੋ ਸੀਤਭੀਰੂ ਹੋਤਿ, ਅਚ੍ਚੁਣ੍ਹਗਹਣਿਕੋ ਉਣ੍ਹਭੀਰੂ ਹੋਤਿ, ਤੇਸਂ ਪਧਾਨਂ ਨ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਮਜ੍ਝਿਮਗਹਣਿਕਸ੍ਸ ਇਜ੍ਝਤਿ। ਤੇਨਾਹ – ''ਮਜ੍ਝਿਮਾਯ ਪਧਾਨਕ੍ਖਮਾਯਾ''ਤਿ। **ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਆਵਿਕਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਥਾਭੂਤਂ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਗੁਣਂ ਪਕਾਸੇਤਾ। **ਉਦਯਤ੍ਥਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਉਦਯਞ੍ਚ ਅਤ੍ਥਙ੍ਗਮਞ੍ਚ ਗਨ੍ਤੁਂ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯ, ਏਤੇਨ ਪਞ੍ਞਾਸਲਕ੍ਖਣਪਰਿਗ੍ਗਾਹਕਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਂ ਵੁਤ੍ਤਂ । **ਅਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਾਯ। **ਨਿਬ੍ਬੇਧਿਕਾਯਾ**ਤਿ ਅਨਿਬ੍ਬਿਦ੍ਧਪੁਬ੍ਬੇ ਲੋਭਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਯੋ ਨਿਬ੍ਬਿਜ੍ਝਿਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਾਯ। **ਸਮ੍ਮਾ ਦੁਕ੍ਖਕ੍ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ**ਤਿ ਤਦਙ੍ਗਵਸੇਨ ਕਿਲੇਸਾਨਂ ਪਹੀਨਤ੍ਤਾ ਯਂ ਯਂ ਦੁਕ੍ਖਂ ਖੀਯਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਖਯਗਾਮਿਨਿਯਾ। ਇਤਿ ਸਬ੍ਬੇਹਿ ਇਮੇਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਵ ਕਥਿਤਾ। ਦੁਪ੍ਪਞ੍ਞਸ੍ਸ ਹਿ ਪਧਾਨਂ ਨ ਇਜ੍ਝਤਿ।

ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਦਿਪਞ੍ਹਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੮. ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਤਿ ਸੁਦ੍ਧਾ ਇਧ ਆਵਸਿਂਸੁ ਆਵਸਨ੍ਤਿ ਆਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਵਾਤਿ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ। ਸੁਦ੍ਧਾਤਿ ਕਿਲੇਸਮਲਰਹਿਤਾ ਅਨਾਗਾਮਿਖੀਣਾਸਵਾ। **ਅਵਿਹਾ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਯਂ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬਂ, ਤਂ ਮਹਾਪਦਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

ਅਨਾਗਾਮੀਸੁ ਆਯੁਨੋ ਮਜ੍ਝੰ ਅਨਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਅਨ੍ਤਰਾਵ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਤ੍ਤੋ **ਅਨ੍ਤਰਾਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ** ਨਾਮ। ਮਜ੍ਝੰ ਉਪਹਚ੍ਚ ਅਤਿਕ੍ਕਮਿਤ੍ਵਾ ਪਤ੍ਤੋ **ਉਪਹਚ੍ਚਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ** ਨਾਮ। ਅਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਅਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਅਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਸੁਖੇਨ ਪਤ੍ਤੋ **ਅਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ** ਨਾਮ। ਸਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਸਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਕਿਲਮਨ੍ਤੋ ਦੁਕ੍ਖੇਨ ਪਤ੍ਤੋ **ਸਸਙ੍ਖਾਰਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯੀ** ਨਾਮ। ਇਮੇ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਪਞ੍ਚਸੁਪਿ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸੇਸੁ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਚਤੁਕ੍ਕੰ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ। ਯੋ ਹਿ ਅਵਿਹਾਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਦੇਵਲੋਕੇ ਸੋਧੇਤ੍ਵਾ ਅਕਨਿਟ੍ਠੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯੰ ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ ਨਾਮ। ਯੋ ਅਵਿਹਾਤੋ ਦੁਤਿਯੰ ਵਾ ਤਤਿਯੰ ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥੰ ਵਾ ਦੇਵਲੋਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯੰ ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋ ਨ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ ਨਾਮ। ਯੋ ਕਾਮਭਵਤੋ ਅਕਨਿਟ੍ਠੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯੰ ਨ ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ ਨਾਮ। ਯੋ ਹੇਟ੍ਠਾ ਚਤੂਸੁ ਦੇਵਲੋਕੇਸੁ ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥੇਵ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਯਤਿ, ਅਯੰ ਨ ਉਦ੍ਧੰਸੋਤੋ ਨ ਅਕਨਿਟ੍ਠਗਾਮੀ ਨਾਮਾਤਿ।

ਚੇਤੋਖਿਲਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੧੯. **ਚੇਤੋਖਿਲਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵਾ। **ਸਤ੍ਥਰਿ ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਸਰੀਰੇ ਵਾ ਗੁਣੇ ਵਾ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਸਰੀਰੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ''ਦ੍ਵਤ੍ਤਿੰਸਮਹਾਪੁਰਿਸਵਰਲਕ੍ਖਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੰ ਨਾਮ ਸਰੀਰੰ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਗੁਣੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ''ਅਤੀਤਾਨਾਗਤਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਜਾਨਨਸਮਤ੍ਥੰ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੰ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਆਤਪ੍ਪਾਯਾ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਕਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਅਨੁਯੋਗਾਯਾ**ਤਿ ਪੁਨਪ੍ਪੁਨੰ ਯੋਗਾਯ। ਸਾਤਚ੍ਚਾਯਾਤਿ **ਸਤਤਕਿਰਿਯਾਯ। ਪਧਾਨਾਯਾ**ਤਿ ਪਦਹਨਤ੍ਥਾਯ। **ਅਯੰ ਪਠਮੋ ਚੇਤੋਖਿਲੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਸਤ੍ਥਰਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਠਮੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ। **ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਚ ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇ ਚ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ''ਤੇਪਿਟਕੰ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੰ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧਸਹਸ੍ਸਾਨੀਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਏਤੰ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। ਪਟਿਵੇਧਧਮ੍ਮੇ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ ''ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋ ਮਗ੍ਗੋ ਨਾਮ, ਮਗ੍ਗਨਿਸ੍ਸਨ੍ਦੋ ਫਲੰ ਨਾਮ, ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੋ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਤੰ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਸਙ੍ਘੇ ਕਙ੍ਖਤੀ**ਤਿ ''ਉਜੁਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨੋਤਿਆਦੀਨੰ ਪਦਾਨੰ ਵਸੇਨ ਏਵਰੂਪੰ ਪਟਿਪਦੰ ਪਟਿਪਨ੍ਨੋ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਮਗ੍ਗਟ੍ਠਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਫਲਟ੍ਠਾਤਿ ਅਟ੍ਠਨ੍ਨੰ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨੰ ਸਮੂਹਭੂਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਨਾਮ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਕਙ੍ਖਮਾਨੋ** ''ਅਧਿਸੀਲਸਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮ, ਅਧਿਚਿਤ੍ਤਅਧਿਪਞ੍ਞਾਸਿਕ੍ਖਾ ਨਾਮਾਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ , ਸਾ ਅਤ੍ਥਿ ਨੁ ਖੋ ਨਤ੍ਥੀ''ਤਿ ਕਙ੍ਖਤਿ। **ਅਯੰ ਪਞ੍ਚਮੋ**ਤਿ ਅਯੰ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਸੁ ਕੋਪਸਙ੍ਖਾਤੋ ਪਞ੍ਚਮੋ ਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਥਦ੍ਧਭਾਵੋ ਕਚਵਰਭਾਵੋ ਖਾਣੁਕਭਾਵੋ।

ਚੇਤਸੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾਦਿਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੦. **ਚੇਤਸੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ**ਤਿ ਚਿਤ੍ਤੰ ਬਨ੍ਧਿਤ੍ਵਾ ਮੁਟ੍ਠਿਯੰ ਕਤ੍ਵਾ ਵਿਯ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੀਤਿ ਚੇਤਸੋਵਿਨਿਬਨ੍ਧਾ। **ਕਾਮੇ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮੇਪਿ ਕਿਲੇਸਕਾਮੇਪਿ। **ਕਾਯੇ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਕਾਯੇ। **ਰੂਪੇ**ਤਿ ਬਹਿਦ੍ਧਾਰੂਪੇ। **ਯਾਵਦਤ੍ਥ**ਨ੍ਤਿ ਯਤ੍ਤਕੰ ਇਚ੍ਛਤਿ, ਤਤ੍ਤਕੰ। **ਉਦਰਾਵਦੇਹਕ**ਨ੍ਤਿ ਉਦਰਪੂਰੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਉਦਰੰ ਅਵਦੇਹਨਤੋ ''ਉਦਰਾਵਦੇਹਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। **ਸੇਯਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਮਞ੍ਚਪੀਠਸੁਖੰ। **ਪਸ੍ਸਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਸਮ੍ਪਰਿਵਤ੍ਤਕੰ ਸਯਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦਕ੍ਖਿਣਪਸ੍ਸਵਾਮਪਸ੍ਸਾਨੰ ਸੁਖੰ ਹੋਤਿ, ਏਵੰ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੰ ਸੁਖੰ। **ਮਿਦ੍ਧਸੁਖ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਾਸੁਖੰ। **ਅਨੁਯੁਤ੍ਤੋ**ਤਿ ਯੁਤ੍ਤਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋ ਵਿਹਰਤਿ। **ਪਣਿਧਾਯਾ**ਤਿ ਪਤ੍ਥਯਿਤ੍ਵਾ। **ਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨਾ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਵਿਰਤਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯੇਨ। **ਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮੀ**ਤਿ ਮਹੇਸਕ੍ਖਦੇਵੋ ਵਾ ਭਵਿਸ੍ਸਾਮਿ। **ਦੇਵਞ੍ਞਤਰੋ** ਵਾਤਿ ਅਪ੍ਪੇਸਕ੍ਖਦੇਵੇਸੁ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰੋ।

ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯੇਸੁ ਪਠਮਪਞ੍ਚਕੇ ਲੋਕਿਯਾਨੇਵ ਕਥਿਤਾਨਿ। ਦੁਤਿਯਪਞ੍ਚਕੇ ਪਠਮਦੁਤਿਯਚਤੁਤ੍ਥਾਨਿ ਲੋਕਿਯਾਨਿ, ਤਤਿਯਪਞ੍ਚਮਾਨਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਿ। ਤਤਿਯਪਞ੍ਚਕੇ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਵਸੇਨ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਨਿ।

ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੧. ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਾਤਿ ਨਿਸ੍ਸਟਾ ਵਿਸਞ੍ਞੁਤ੍ਤਾ। **ਧਾਤੁਯੋ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਸੁਞ੍ਞਸਭਾਵਾ। **ਕਾਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਕਾਮੇ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਸ੍ਸ, ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਅਗਦਂ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਵਿਸਂ ਵੀਮਂਸਨ੍ਤੋ ਵਿਯ ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਂ ਕਾਮਾਭਿਮੁਖਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤੀ**ਤਿ ਨ ਪਵਿਸਤਿ। **ਨ ਪਸੀਦਤੀ**ਤਿ ਪਸਾਦਂ ਨਾਪਜ੍ਜਤਿ। **ਨ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਨ ਪਤਿਟ੍ਠਤਿ। **ਨ ਵਿਮੁਚ੍ਚਤੀ**ਤਿ ਨਾਧਿਮੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਕੁਕ੍ਕੁਟਪਤ੍ਤਂ ਵਾ ਨ੍ਹਾਰੁਦਦ੍ਦੂਲਂ ਵਾ ਅਗ੍ਗਿਮ੍ਹਿ ਪਕ੍ਖਿਤ੍ਤਂ ਪਤਿਲੀਯਤਿ ਪਤਿਕੁਟਤਿ ਪਤਿਵਤ੍ਤਤਿ ਨ ਸਮ੍ਪਸਾਰਿਯਤਿ; ਏਵਂ ਪਤਿਲੀਯਤਿ ਨ ਪਸਾਰਿਯਤਿ। **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਖੋ ਪਨਾ**ਤਿ ਇਧ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਂ ਨਾਮ ਦਸਸੁ ਅਸੁਭੇਸੁ ਪਠਮਜ੍ਝਾਨਂ, ਤਦਸ੍ਸ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦਤਿ। **ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਚਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਤਂ ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਚਿਤ੍ਤਂ। **ਸੁਗਤ**ਨ੍ਤਿ ਗੋਚਰੇ ਗਤਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਤਂ। **ਸੁਭਾਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਹਾਨਭਾਗਿਯਤ੍ਤਾ ਸੁਟ੍ਠੁ ਭਾਵਿਤਂ। **ਸੁਵੁਟ੍ਠਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਤੋ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵੁਟ੍ਠਿਤਂ। **ਸੁਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮੇਹਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। ਕਾਮਪਚ੍ਚਯਾ ਆਸਵਾ ਨਾਮ ਕਾਮਹੇਤੁਕਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਆਸਵਾ। **ਵਿਘਾਤਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾ। **ਪਰਿਲ਼ਾਹਾ**ਤਿ ਕਾਮਰਾਗਪਰਿਲ਼ਾਹਾ। **ਨ ਸੋ ਤਂ ਵੇਦਨਂ ਵੇਦੇਤੀ**ਤਿ ਸੋ ਤਂ ਕਾਮਵੇਦਨਂ ਵਿਘਾਤਪਰਿਲ਼ਾਹਵੇਦਨਞ੍ਚ ਨ ਵੇਦਯਤਿ। **ਇਦਮਕ੍ਖਾਤਂ ਕਾਮਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਸੁਭਜ੍ਝਾਨਂ ਕਾਮੇਹਿ ਨਿਸ੍ਸਟਤ੍ਤਾ ਕਾਮਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤਂ। ਯੋ ਪਨ ਤਂ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਨ੍ਤੋ ਤਤਿਯਂ ਮਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਵਾ ਅਨਾਗਾਮਿਫਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਪੁਨ ਕਾਮਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਸ੍ਸਰਣਮੇਵ। ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, ਦੁਤਿਯਵਾਰੇ ਮੇਤ੍ਤਾਝਾਨਾਨਿ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਾਮ। ਤਤਿਯਵਾਰੇ ਕਰੁਣਾਝਾਨਾਨਿ ਵਿਹਿਂਸਾਯ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਾਮ। ਚਤੁਤ੍ਥਵਾਰੇ ਅਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨਿ ਰੂਪਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਾਮ। ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਨਿਸ੍ਸਰਣੇ ਚੇਤ੍ਥ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਪਞ੍ਚਮਵਾਰੇ **ਸਕ੍ਕਾਯਂ ਮਨਸਿਕਰੋਤੋ**ਤਿ ਸੁਦ੍ਧਸਙ੍ਖਾਰੇ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਿਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਸੁਕ੍ਖਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸ ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਵੀਮਂਸਨਤ੍ਥਂ ਪਞ੍ਚੁਪਾਦਾਨਕ੍ਖਨ੍ਧਾਭਿਮੁਖਂ ਚਿਤ੍ਤਂ ਪੇਸੇਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਇਦਮਕ੍ਖਾਤਂ ਸਕ੍ਕਾਯਨਿਸ੍ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੇਨ ਚ ਫਲੇਨ ਚ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਦਿਸ੍ਵਾ ਠਿਤਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਪੁਨ ਸਕ੍ਕਾਯੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਚਿਤ੍ਤਂ ਸਕ੍ਕਾਯਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣਨ੍ਤਿ ਅਕ੍ਖਾਤਂ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੨. ਵਿਮੁਤ੍ਤਾਯਤਨਾਨੀਤਿ ਵਿਮੁਚ੍ਚਨਕਾਰਣਾਨਿ। **ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਂਵੇਦਿਨੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਧਮ੍ਮਪਟਿਸਂਵੇਦਿਨੋ**ਤਿ ਪਾਲ਼ਿਂ ਜਾਨਨ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਾਮੋਜ੍ਜ**ਨ੍ਤਿ ਤਰੁਣਪੀਤਿ। **ਪੀਤੀ**ਤਿ ਤੁਟ੍ਠਾਕਾਰਭੂਤਾ ਬਲਵਪੀਤਿ। **ਕਾਯੋ**ਤਿ ਨਾਮਕਾਯੋ ਪਟਿਪਸ੍ਸਮ੍ਭਤਿ। **ਸੁਖਂ ਵੇਦਯਤੀ**ਤਿ ਸੁਖਂ ਪਟਿਲਭਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿਨਾ ਸਮਾਧਿਯਤਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਤਂ ਧਮ੍ਮਂ ਸੁਣਨ੍ਤੋ ਆਗਤਾਗਤਟ੍ਠਾਨੇ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ ਜਾਨਾਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਏਵਂ ਜਾਨਤੋ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਤਸ੍ਸਾ ਪੀਤਿਯਾ ਅਨ੍ਤਰਾ ਓਸਕ੍ਕਿਤੁਂ ਨ ਦੇਨ੍ਤੋ ਉਪਚਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਿਕੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਂ ਵਡ੍ਢੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯ ਵੁਤ੍ਤਂ – ''ਚਿਤ੍ਤਂ ਸਮਾਧਿਯਤੀ''ਤਿ। ਸੇਸੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ । ਅਯਂ ਪਨ ਵਿਸੇਸੋ, **ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਅਟ੍ਠਤਿਂਸਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰੋ ਸਮਾਧਿਯੇਵ ਸਮਾਧਿਨਿਮਿਤ੍ਤਂ। **ਸੁਗ੍ਗਹਿਤਂ ਹੋਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁ ਆਚਰਿਯਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਂ ਉਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੇਨ ਸੁਟ੍ਠੁ ਗਹਿਤਂ ਹੋਤਿ। **ਸੁਟ੍ਠੁ ਮਨਸਿਕਤ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਉਪਧਾਰਿਤਂ। **ਸੁਪ੍ਪਟਿਵਿਦ੍ਧਂ ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਟ੍ਠੁ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਤਂ। **ਤਸ੍ਮਿਂ ਧਮ੍ਮੇ**ਤਿ ਤਸ੍ਮਿਂ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਪਾਲ਼ਿਧਮ੍ਮੇ।

ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾਤਿ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ, ਤਂ ਪਰਿਪਾਚੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਰਿਪਾਚਨੀਯਾ। ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ। **ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਦੁਕ੍ਖਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਦੁਕ੍ਖਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ। **ਦੁਕ੍ਖੇ ਅਨਤ੍ਤਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਨਤ੍ਤਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ। **ਪਹਾਨਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਪਹਾਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ। **ਵਿਰਾਗਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਵਿਰਾਗਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ।

‘‘ਇਮੇ ਖੋ ਆਵੁਸੋ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ। ਇਤਿ ਛਬ੍ਬੀਸਤਿਯਾ ਪਞ੍ਚਕਾਨਂ ਵਸੇਨ ਤਿਂਸਸਤਪਞ੍ਚੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਪਞ੍ਚਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੩. ਇਤਿ ਪਞ੍ਚਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਛਕ੍ਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨੀ**ਤਿ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤਿਕਾਨਿ। **ਬਾਹਿਰਾਨੀ**ਤਿ ਤਤੋ ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਜ੍ਝਤ੍ਤਤੋ ਬਹਿਭੂਤਾਨਿ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਪਨ ਆਯਤਨਕਥਾ **ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ** ਕਥਿਤਾਵ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਾਯਾ**ਤਿ ਵਿਞ੍ਞਾਣਸਮੂਹਾ। **ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਪਸਾਦਨਿਸ੍ਸਿਤਂ ਕੁਸਲਾਕੁਸਲਵਿਪਾਕਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਨਿਸ੍ਸਿਤੋ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ। **ਸੋਤਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। **ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਇਮੇ ਦਸ ਸਮ੍ਫਸ੍ਸੇ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਸੇਸੋ ਸਬ੍ਬੋ ਮਨੋਸਮ੍ਫਸ੍ਸੋ ਨਾਮ। ਵੇਦਨਾਛਕ੍ਕਮ੍ਪਿ ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। **ਰੂਪਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਰੂਪਂ ਆਰਮ੍ਮਣਂ ਕਤ੍ਵਾ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾ ਸਞ੍ਞਾ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸੇਸਾਪਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਚੇਤਨਾਛਕ੍ਕੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਥਾ ਤਣ੍ਹਾਛਕ੍ਕੇ।

ਅਗਾਰਵੋਤਿ ਗਾਰਵਵਿਰਹਿਤੋ। **ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸੋ**ਤਿ ਅਪ੍ਪਤਿਸ੍ਸਯੋ ਅਨੀਚਵੁਤ੍ਤਿ। ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਯੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਸਤ੍ਥਰਿ ਧਰਮਾਨੇ ਤੀਸੁ ਕਾਲੇਸੁ ਉਪਟ੍ਠਾਨਂ ਨ ਯਾਤਿ। ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਨੁਪਾਹਨੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਸਉਪਾਹਨੋ ਚਙ੍ਕਮਤਿ, ਨੀਚੇ ਚਙ੍ਕਮਨ੍ਤੇ ਉਚ੍ਚੇ ਚਙ੍ਕਮਤਿ, ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਸਨ੍ਤੇ ਉਪਰਿ ਵਸਤਿ, ਸਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਉਭੋ ਅਂਸੇ ਪਾਰੁਪਤਿ, ਛਤ੍ਤਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਉਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਨਹਾਯਤਿ, ਉਚ੍ਚਾਰਂ ਵਾ ਪਸ੍ਸਾਵਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ। ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੇ ਪਨ ਚੇਤਿਯਂ ਵਨ੍ਦਿਤੁਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਚੇਤਿਯਸ੍ਸ ਪਞ੍ਞਾਯਨਟ੍ਠਾਨੇ ਸਤ੍ਥੁਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠਾਨੇ ਵੁਤ੍ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ ਕਰੋਤਿ, ਅਯਂ **ਸਤ੍ਥਰਿ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੇ ਸਂਘੁਟ੍ਠੇ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਧਮ੍ਮਂ ਨ ਸੁਣਾਤਿ, ਸਮੁਲ੍ਲਪਨ੍ਤੋ ਨਿਸੀਦਤਿ, ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਨ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਵਾਚੇਤਿ, ਅਯਂ **ਧਮ੍ਮੇ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਯੋ ਪਨ ਥੇਰੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਨਜ੍ਝਿਟ੍ਠੋ ਧਮ੍ਮਂ ਦੇਸੇਤਿ, ਨਿਸੀਦਤਿ, ਪਞ੍ਹਂ ਕਥੇਤਿ, ਵੁਡ੍ਢੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਘਟ੍ਟੇਨ੍ਤੋ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਤਿਟ੍ਠਤਿ, ਨਿਸੀਦਤਿ, ਦੁਸ੍ਸਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਂ ਵਾ ਹਤ੍ਥਪਲ੍ਲਤ੍ਥਿਕਂ ਵਾ ਕਰੋਤਿ, ਸਙ੍ਘਮਜ੍ਝੇ ਉਭੋ ਅਂਸੇ ਪਾਰੁਪਤਿ, ਛਤ੍ਤੁਪਾਹਨਂ ਧਾਰੇਤਿ, ਅਯਂ **ਸਙ੍ਘੇ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਏਕਭਿਕ੍ਖੁਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਹਿ ਅਗਾਰਵੇ ਕਤੇ ਸਙ੍ਘੇ ਅਗਾਰਵੋ ਕਤੋਵ ਹੋਤਿ। ਤਿਸ੍ਸੋ ਸਿਕ੍ਖਾ ਪਨ ਅਪੂਰਯਮਾਨੋਵ **ਸਿਕ੍ਖਾਯ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਅਪ੍ਪਮਾਦਲਕ੍ਖਣਂ ਅਨਨੁਬ੍ਰੂਹਯਮਾਨੋ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੇ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰਂ** ਅਕਰੋਨ੍ਤੋ **ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੇ ਅਗਾਰਵੋ** ਨਾਮ। ਛ ਗਾਰਵਾ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਟਿਪਕ੍ਖਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸੋਮਨਸ੍ਸੂਪਵਿਚਾਰਾਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ ਵਿਚਾਰਾ। **ਸੋਮਨਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਸੋਮਨਸ੍ਸਕਾਰਣਭੂਤਂ। **ਉਪਵਿਚਰਤੀ**ਤਿ ਵਿਤਕ੍ਕੇਨ ਵਿਤਕ੍ਕੇਤ੍ਵਾ ਵਿਚਾਰੇਨ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਦੋਮਨਸ੍ਸੂਪਵਿਚਾਰਾ**ਪਿ ਏਵਮੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਤਥਾ **ਉਪੇਕ੍ਖੂਪਵਿਚਾਰਾ। ਸਾਰਣੀਯਧਮ੍ਮਾ** ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ। **ਦਿਟ੍ਠਿਸਾਮਞ੍ਞਗਤੋ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਨ ਪਦੇਨ ਕੋਸਮ੍ਬਕਸੁਤ੍ਤੇ ਪਠਮਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਇਧ ਚਤ੍ਤਾਰੋਪਿ ਮਗ੍ਗਾ।

ਵਿਵਾਦਮੂਲਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੫. **ਵਿਵਾਦਮੂਲਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਵਾਦਸ੍ਸ ਮੂਲਾਨਿ। **ਕੋਧਨੋ**ਤਿ ਕੁਜ੍ਝਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਕੋਧੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਉਪਨਾਹੀ**ਤਿ ਵੇਰਅਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗਲਕ੍ਖਣੇਨ ਉਪਨਾਹੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਵਾਦੋ ਕਥਂ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ। ਕੋਸਮ੍ਬਕਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਵਿਯ ਦ੍ਵੀਸੁ ਭਿਕ੍ਖੂਸੁ ਵਿਵਾਦਂ ਆਪਨ੍ਨੇਸੁ ਤਸ੍ਮਿਂ ਵਿਹਾਰੇ ਤੇਸਂ ਅਨ੍ਤੇਵਾਸਿਕਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ। ਤੇਸਂ ਓਵਾਦਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੁਨਿਸਙ੍ਘੋ ਵਿਵਦਤਿ। ਤਤੋ ਤੇਸਂ ਉਪਟ੍ਠਾਕਾ ਵਿਵਦਨ੍ਤਿ। ਅਥ

ਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਂ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾ ਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨਿਯੋ ਹੋਨ੍ਤਿ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦੀਨਂ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨਿਯੋ। ਤਤੋ ਆਰਕ੍ਖਦੇਵਤਾਨਂ ਮਿਤ੍ਤਾ ਭੁਮ੍ਮਾ ਦੇਵਤਾ ਭਿਜ੍ਜਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਪਰਮ੍ਪਰਾ ਯਾਵ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕਾ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਿਯਸਾਵਕੇ ਸਬ੍ਬੇ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਕੋਟ੍ਠਾਸਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਧਮ੍ਮਵਾਦੀਹਿ ਪਨ ਅਧਮ੍ਮਵਾਦਿਨੋਵ ਬਹੁਤਰਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਤਤੋ ‘‘ਯਂ ਬਹੁਕੇਹਿ ਗਹਿਤਂ, ਤਂ ਤਚ੍ਛ’’ਨ੍ਤਿ ਧਮ੍ਮਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜੇਤ੍ਵਾ ਬਹੁਤਰਾਵ ਅਧਮ੍ਮਂ ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਅਧਮ੍ਮਂ ਪੁਰਕ੍ਖਤ੍ਵਾ ਵਦਨ੍ਤਾ ਅਪਾਯੇਸੁ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤਿ। ਏਵਂ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਵਿਵਾਦੋ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨਂ ਅਹਿਤਾਯ ਦੁਕ੍ਖਾਯ ਹੋਤਿ।

ਅਜ੍ਝਤ੍ਤਂ ਵਾਤਿ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਅਬ੍ਭਨ੍ਤਰਪਰਿਸਾਯ। **ਬਹਿਦ੍ਧਾ** ਵਾਤਿ ਪਰੇਸਂ ਪਰਿਸਾਯ।

ਮਕ੍ਖੀਤਿ ਪਰੇਸਂ ਗੁਣਮਕ੍ਖਨਲਕ੍ਖਣੇਨ ਮਕ੍ਖੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਪਲ਼ਾਸੀ**ਤਿ ਯੁਗਗ੍ਗਾਹਲਕ੍ਖਣੇਨ ਪਲ਼ਾਸੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਇਸ੍ਸੁਕੀ**ਤਿ ਪਰਸਕ੍ਕਾਰਾਦੀਨਿ ਇਸ੍ਸਾਯਨਲਕ੍ਖਣਾਯ ਇਸ੍ਸਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਮਚ੍ਛਰੀ**ਤਿ ਆਵਾਸਮਚ੍ਛਰਿਯਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ। **ਸਠੋ**ਤਿ ਕੇਰਾਟਿਕੋ। **ਮਾਯਾਵੀ**ਤਿ ਕਤਪਾਪਪਟਿਚ੍ਛਾਦਕੋ। **ਪਾਪਿਚ੍ਛੋ**ਤਿ ਅਸਨ੍ਤਸਮ੍ਭਾਵਨਿਚ੍ਛਕੋ ਦੁਸ੍ਸੀਲੋ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠੀ**ਤਿ ਨਤ੍ਥਿਕਵਾਦੀ ਅਹੇਤੁਕਵਾਦੀ ਅਕਿਰਿਯਵਾਦੀ। **ਸਨ੍ਦਿਟ੍ਠਿਪਰਾਮਾਸੀ**ਤਿ ਸਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿਮੇਵ ਪਰਾਮਸਤਿ। **ਆਧਾਨਗ੍ਗਾਹੀ**ਤਿ ਦਲ਼੍ਹਗ੍ਗਾਹੀ। **ਦੁਪ੍ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਗ੍ਗੀ**ਤਿ ਨ ਸਕ੍ਕਾ ਹੋਤਿ ਗਹਿਤਂ ਵਿਸ੍ਸਜ੍ਜਾਪੇਤੁਂ।

ਪਥਵੀਧਾਤੂਤਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾਧਾਤੁ। **ਆਪੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਆਬਨ੍ਧਨਧਾਤੁ। **ਤੇਜੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਪਰਿਪਾਚਨਧਾਤੁ। **ਵਾਯੋਧਾਤੂ**ਤਿ ਵਿਤ੍ਥਮ੍ਭਨਧਾਤੁ। **ਆਕਾਸਧਾਤੂ**ਤਿ ਅਸਮ੍ਫੁਟ੍ਠਧਾਤੁ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਧਾਤੂ**ਤਿ ਵਿਜਾਨਨਧਾਤੁ।

ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੬. ਨਿਸ੍ਸਰਣਿਯਾ ਧਾਤੁਯੋਤਿ ਨਿਸ੍ਸਟਧਾਤੁਯੋਵ। **ਪਰਿਯਾਦਾਯ ਤਿਟ੍ਠਤੀ**ਤਿ ਪਰਿਯਾਦਿਯਿਤ੍ਵਾ ਹਾਪੇਤ੍ਵਾ ਤਿਟ੍ਠਤਿ। **‘ਮਾ ਹੇਵਨ੍ਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ**’ਤਿ ਯਸ੍ਮਾ ਅਭੂਤਂ ਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਬ੍ਯਾਕਰੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਾ ਏਵਂ ਭਣੀਤਿ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। **ਯਦਿਦਂ ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਯਾ ਅਯਂ ਮੇਤ੍ਤਾਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤਿ, ਇਦਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ, ਬ੍ਯਾਪਾਦਤੋ ਨਿਸ੍ਸਟਾਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਯੋ ਪਨ ਮੇਤ੍ਤਾਯ ਤਿਕਚਤੁਕ੍ਕਜ੍ਝਾਨਤੋ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਤਤਿਯਮਗ੍ਗਂ ਪਤ੍ਵਾ ‘‘ਪੁਨ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਤਤਿਯਫਲੇਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ ਪਸ੍ਸਤਿ, ਤਸ੍ਸ ਚਿਤ੍ਤਂ ਅਚ੍ਚਨ੍ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਸ੍ਸ। ਏਤੇਨੁਪਾਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿ। ਸਾ ਹਿ ਰਾਗਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਞ੍ਚੇਵ ਰੂਪਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਞ੍ਚ ਨਿਚ੍ਚਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਞ੍ਚ ਅਭਾਵਾ ‘‘ਅਨਿਮਿਤ੍ਤਾ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। **ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੀ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਭੇਦਂ ਨਿਮਿਤ੍ਤਂ ਅਨੁਸਰਤੀਤਿ ਨਿਮਿਤ੍ਤਾਨੁਸਾਰੀ।

ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ। **ਅਯਮਹਮਸ੍ਮੀ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਸੁ ਖਨ੍ਧੇਸੁ ਅਯਂ ਨਾਮ ਅਹਂ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਬ੍ਯਾਕਤਂ ਹੋਤਿ। **ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਕਥਂਕਥਾਸਲ੍ਲ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾਭੂਤਂ ਕਥਂਕਥਾਸਲ੍ਲਂ। **‘ਮਾ ਹੇਵਨ੍ਤਿਸ੍ਸ ਵਚਨੀਯੋ**’ਤਿ ਸਚੇ ਤੇ ਪਠਮਮਗ੍ਗਵਜ੍ਝਾ ਵਿਚਿਕਿਚ੍ਛਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਅਰਹਤ੍ਤਬ੍ਯਾਕਰਣਂ ਮਿਚ੍ਛਾ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਮਾ ਅਭੂਤਂ ਭਣੀਤਿ ਵਾਰੇਤਬ੍ਬੋ। **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ। ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗਫਲਵਸੇਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਪੁਨ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ ਨਤ੍ਥੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ ਅਸ੍ਮਿਮਾਨਸਮੁਗ੍ਘਾਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਦਿਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੭. ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਾਨੀਤਿ ਅਨੁਤ੍ਤਰਾਨਿ ਜੇਟ੍ਠਕਾਨਿ। ਦਸ੍ਸਨੇਸੁ ਅਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ।** ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਤਤ੍ਥ ਹਤ੍ਥਿਰਤਨਾਦੀਨਂ ਦਸ੍ਸਨਂ ਨ ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ, ਨਿਵਿਟ੍ਠਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਵਿਟ੍ਠਪੇਮਵਸੇਨ ਦਸਬਲਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਵਾ ਕਸਿਣਾਸੁਭਨਿਮਿਤ੍ਤਾਦੀਨਂ ਵਾ ਅਞ੍ਞਤਰਸ੍ਸ ਦਸ੍ਸਨਂ **ਦਸ੍ਸਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯਂ** ਨਾਮ। ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨਂ ਗੁਣਕਥਾਸਵਨਂ ਨ

ਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ, ਨਿਵਿਟ੍ਠਸਦ੍ਧਸ੍ਸ ਪਨ ਨਿਵਿਟ੍ਠਪੇਮਵਸੇਨ ਤਿਣ੍ਣੰ ਵਾ ਰਤਨਾਨੰ ਗੁਣਕਥਾਸਵਨੰ ਤੇਪਿਟਕਬੁਦ੍ਧਵਚਨਸਵਨੰ ਵਾ **ਸਵਨਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ** ਨਾਮ। ਮਣਿਰਤਨਾਦਿਲਾਭੋ ਨ ਲਾਭਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ, ਸਤ੍ਤਵਿਧਅਰਿਯਧਨਲਾਭੋ ਪਨ **ਲਾਭਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ** ਨਾਮ। ਹਤ੍ਥਿਸਿਪ੍ਪਾਦਿਸਿਕ੍ਖਨੰ ਨ ਸਿਕ੍ਖਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ, ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪੂਰਣੰ ਪਨ **ਸਿਕ੍ਖਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ** ਨਾਮ। ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨੰ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ ਨ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਪਨ ਰਤਨਾਨੰ ਪਾਰਿਚਰਿਯਾ **ਪਾਰਿਚਰਿਯਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ** ਨਾਮ। ਖਤ੍ਤਿਯਾਦੀਨੰ ਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੰ ਨਾਨੁਸ੍ਸਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ, ਤਿਣ੍ਣੰ ਪਨ ਰਤਨਾਨੰ ਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੰ **ਅਨੁਸ੍ਸਤਾਨੁਤ੍ਤਰਿਯੰ** ਨਾਮ।

ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਯੋਵ **ਅਨੁਸ੍ਸਤਿਟ੍ਠਾਨਾਨਿ** ਨਾਮ। **ਬੁਦ੍ਧਾਨੁਸ੍ਸਤੀ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਸ੍ਸ ਗੁਣਾਨੁਸ੍ਸਰਣੰ। ਏਵੰ ਅਨੁਸ੍ਸਰਤੋ ਹਿ ਪੀਤਿ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਪੀਤਿੰ ਖਯਤੋ ਵਯਤੋ ਪਟ੍ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਪਾਪੁਣਾਤਿ। ਉਪਚਾਰਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨਾਮੇਤੰ ਗਿਹੀਨਮ੍ਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿ, ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਵਿਤ੍ਥਾਰਕਥਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਸਤਤਵਿਹਾਰਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੮. ਸਤਤਵਿਹਾਰਾਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਨਿਚ੍ਚਵਿਹਾਰਾ। **ਚਕ੍ਖੁਨਾ ਰੂਪੰ ਦਿਸ੍ਵਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਦ੍ਵਾਰਾਰਮ੍ਮਣੇ ਆਪਾਥਗਤੇ ਤੰ ਰੂਪੰ ਚਕ੍ਖੁਵਿਞ੍ਞਾਣੇਨ ਦਿਸ੍ਵਾ ਜਵਨਕ੍ਖਣੇ ਇਟ੍ਠੇ ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ **ਨੇਵ ਸੁਮਨੋ ਹੋਤਿ,** ਅਨਿਟ੍ਠੇ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ **ਨ ਦੁਮ੍ਮਨੋ।** ਅਸਮਪੇਕ੍ਖਨੇ ਮੋਹੰ ਅਨੁਪ੍ਪਾਦੇਨ੍ਤੋ **ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤਿ** ਮਜ੍ਝਤ੍ਤੋ, ਸਤਿਯਾ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਤੋ,** ਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞੇਨ ਯੁਤ੍ਤਤ੍ਤਾ **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ।** ਸੇਸਪਦੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਤਿ ਛਸੁਪਿ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਉਪੇਕ੍ਖਕੋ ਵਿਹਰਤੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਛਲਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਕਥਿਤਾ। **ਸਮ੍ਪਜਾਨੋ**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਪਨ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। **ਸਤਤਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਅਟ੍ਠਪਿ ਮਹਾਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ **ਅਰਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਅਦੁਸ੍ਸਨ੍ਤੋ**ਤਿ ਵਚਨਤੋ ਦਸਪਿ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਕਥੰ ਲਬ੍ਭਤੀਤਿ ਚੇ ਆਸੇਵਨਤੋ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਅਭਿਜਾਤਿਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੨੯. ਅਭਿਜਾਤਿਯੋਤਿ ਜਾਤਿਯੋ। **ਕਣ੍ਹਾਭਿਜਾਤਿਕੋ ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਕਣ੍ਹੇ ਨੀਚਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। **ਕਣ੍ਹੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਭਿਜਾਯਤੀ**ਤਿ ਕਾਲਕੰ ਦਸਦੁਸ੍ਸੀਲਜਧਮ੍ਮੰ ਪਸਵਤਿ ਕਰੋਤਿ। ਸੋ ਤੰ ਅਭਿਜਾਯਿਤ੍ਵਾ ਨਿਰਯੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਸੁਕ੍ਕੰ ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਹੰ ਪੁਬ੍ਬੇਪਿ ਪੁਞ੍ਞਾਨੰ ਅਕਤਤ੍ਤਾ ਨੀਚਕੁਲੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੋ। ਇਦਾਨਿ ਪੁਞ੍ਞੰ ਕਰੋਮੀਤਿ ਪੁਞ੍ਞਸਙ੍ਖਾਤੰ ਪਣ੍ਡਰੰ ਧਮ੍ਮੰ ਅਭਿਜਾਯਤਿ। ਸੋ ਤੇਨ ਸਗ੍ਗੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। **ਅਕਣ੍ਹੰ ਅਸੁਕ੍ਕੰ ਨਿਬ੍ਬਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਹਿ ਸਚੇ ਕਣ੍ਹੰ ਭਵੇਯ੍ਯ, ਕਣ੍ਹਵਿਪਾਕੰ ਦਦੇਯ੍ਯ। ਸਚੇ ਸੁਕ੍ਕੰ, ਸੁਕ੍ਕਵਿਪਾਕੰ ਦਦੇਯ੍ਯ। ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਅਪ੍ਪਦਾਨਤੋ ਪਨ ''ਅਕਣ੍ਹੰ ਅਸੁਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੰ। ਨਿਬ੍ਬਾਨਞ੍ਚ ਨਾਮ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਅਤ੍ਥੇ ਅਰਹਤ੍ਤੰ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ। ਤਞ੍ਹਿ ਕਿਲੇਸਨਿਬ੍ਬਾਨਨ੍ਤੇ ਜਾਤਤ੍ਤਾ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ ਨਾਮ। ਤੰ ਏਸ ਅਭਿਜਾਯਤਿ ਪਸਵਤਿ ਕਰੋਤਿ। **ਸੁਕ੍ਕਾਭਿਜਾਤਿਕੋ ਸਮਾਨੋ**ਤਿ ਸੁਕ੍ਕੇ ਉਚ੍ਚਕੁਲੇ ਜਾਤੋ ਹੁਤ੍ਵਾ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੰ।

ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾਤਿ ਨਿਬ੍ਬੇਧੋ ਵੁਚ੍ਚਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੰ, ਤੰ ਭਜਨ੍ਤਿ ਉਪਗਚ੍ਛਨ੍ਤੀਤਿ **ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯਾ।** ਅਨਿਚ੍ਚਸਞ੍ਞਾਦਯੋ ਪਞ੍ਚਕੇ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਨਿਰੋਧਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਸਞ੍ਞਾ **ਨਿਰੋਧਸਞ੍ਞਾ** ਨਾਮ।

''ਇਮੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਦ੍ਵਾਵੀਸਤਿਯਾ ਛਕ੍ਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਬਾਤ੍ਤਿੰਸਸਤਪਞ੍ਹੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਛਕ੍ਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਸਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੦. ਇਤਿ ਛਕ੍ਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਸਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਪਟਿਲਾਭਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਾਵ ਧਨਂ **ਸਦ੍ਧਾਧਨਂ।** ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਪਞ੍ਞਾਧਨਂ** ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਬ੍ਬਸੇਟ੍ਠਂ। ਪਞ੍ਞਾਯ ਹਿ ਠਤ੍ਵਾ ਤੀਣਿ ਸੁਚਰਿਤਾਨਿ ਪਞ੍ਚਸੀਲਾਨਿ ਦਸਸੀਲਾਨਿ ਪੂਰੇਤ੍ਵਾ ਸਗ੍ਗਂਪਗਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਾਵਕਪਾਰਮੀਞਾਣਂ, ਪਚ੍ਚੇਕਬੋਧਿਞਾਣਂ, ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣਞ੍ਚ ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਨ੍ਤਿ। ਇਮਾਸਂ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤੀਨਂ ਪਟਿਲਾਭਕਾਰਣਤੋ ਪਞ੍ਞਾ ''ਧਨ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਾ। ਸਤ੍ਤਪਿ ਚੇਤਾਨਿ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾਨੇਵ ਕਥਿਤਾਨਿ। **ਬੋਜ੍ਝਙ੍ਗ**ਕਥਾ ਕਥਿਤਾਵ।

ਸਮਾਧਿਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾਤਿ ਸਮਾਧਿਪਰਿਵਾਰਾ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਾਦੀਨਿ ਵੁਤ੍ਤਤ੍ਥਾਨੇਵ। ਇਮੇਪਿ ਸਤ੍ਤ ਪਰਿਕ੍ਖਾਰਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾਵ ਕਥਿਤਾ।

ਅਸਤਂ ਧਮ੍ਮਾ ਅਸਨ੍ਤਾ ਵਾ ਧਮ੍ਮਾ ਲਾਮਕਾ ਧਮ੍ਮਾਤਿ **ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ।** ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। **ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਸੁ** ਪਨ ਸਦ੍ਧਾਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਵਿਪਸ੍ਸਕਸ੍ਸੇਵ ਕਥਿਤਾ। ਤੇਸੁਪਿ ਪਞ੍ਞਾ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ। ਅਯਂ ਵਿਸੇਸੋ।

ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਤਿ **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਧਮ੍ਮਾ।** ਤਤ੍ਥ ਸੁਤ੍ਤਗੇਯ੍ਯਾਦਿਕਂ ਧਮ੍ਮਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਧਮ੍ਮਞ੍ਞੂ।** ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸੇਵ ਭਾਸਿਤਸ੍ਸ ਅਤ੍ਥਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਤ੍ਥਞ੍ਞੂ।** ''ਏਤ੍ਤਕੋਮ੍ਹਿ ਸੀਲੇਨ ਸਮਾਧਿਨਾ ਪਞ੍ਞਾਯਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਅਤ੍ਤਾਨਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਅਤ੍ਤਞ੍ਞੂ।** ਪਟਿਗ੍ਗਹਣਪਰਿਭੋਗੇਸੁ ਮਤ੍ਤਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੂ।** ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ, ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ, ਅਯਂ ਕਾਲੋ ਯੋਗਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਾਯਾਤਿ ਏਵਂ ਕਾਲਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਕਾਲਞ੍ਞੂ।** ਏਤ੍ਥ ਚ ਪਞ੍ਚ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਕਾਲੋ। ਦਸ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ। ਇਦਂ ਅਤਿਸਮ੍ਬਾਧਂ। ਦਸ ਵਸ੍ਸਾਨਿ ਪਨ ਉਦ੍ਦੇਸਸ੍ਸ ਕਾਲੋ। ਵੀਸਤਿ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾਯ। ਤਤੋ ਪਰਂ ਯੋਗੇ ਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ। ਅਟ੍ਠਵਿਧਂ ਪਰਿਸਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪਰਿਸਞ੍ਞੂ।** ਸੇਵਿਤਬ੍ਬਾਸੇਵਿਤਬ੍ਬਂ ਪੁਗ੍ਗਲਂ ਜਾਨਾਤੀਤਿ **ਪੁਗ੍ਗਲਞ੍ਞੂ।**

੩੩੧. **ਨਿਦ੍ਦਸਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਨਿਦ੍ਦਸਾਦਿਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਨਿਦ੍ਦਸੋ ਭਿਕ੍ਖੁ, ਨਿਬ੍ਬੀਸੋ, ਨਿਤ੍ਤਿਂਸੋ, ਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾਲੀਸੋ, ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਾਸੋ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ ਏਵਂ ਵਚਨਕਾਰਣਾਨਿ। ਅਯਂ ਕਿਰ ਪਞ੍ਹੋ ਤਿਤ੍ਥਿਯਸਮਯੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੋ। ਤਿਤ੍ਥਿਯਾ ਹਿ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਮਤਂ ਨਿਗਣ੍ਠਂ ਨਿਦ੍ਦਸੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸੋ ਕਿਰ ਪੁਨ ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਦਸਵਸ੍ਸੋਵ। ਨਵਵਸ੍ਸੋਪਿ...ਪੇ॰... ਏਕਵਸ੍ਸੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ। ਏਤੇਨੇਵ ਨਯੇਨ ਵੀਸਤਿਵਸ੍ਸਾਦਿਕਾਲੇਪਿ ਮਤਂ ਨਿਬ੍ਬੀਸੋ, ਨਿਤ੍ਤਿਂਸੋ, ਨਿਚ੍ਚਤ੍ਤਾਲੀਸੋ, ਨਿਪ੍ਪਞ੍ਞਾਸੋਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਆਯਸ੍ਮਾ ਆਨਨ੍ਦੋ ਗਾਮੇ ਵਿਚਰਨ੍ਤੋ ਤਂ ਕਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਵਿਹਾਰਂ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਭਗਵਤੋ ਆਰੋਚੇਸਿ। ਭਗਵਾ ਆਹ –

> ''ਨ ਇਦਂ, ਆਨਨ੍ਦ, ਤਿਤ੍ਥਿਯਾਨਂ ਅਧਿਵਚਨਂ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। ਖੀਣਾਸਵੋ ਹਿ ਦਸਵਸ੍ਸਕਾਲੇ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬੁਤੋ ਪੁਨ ਦਸਵਸ੍ਸੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਦਸਵਸ੍ਸੋਵ, ਨਵਵਸ੍ਸੋਪਿ...ਪੇ॰... ਏਕਵਸ੍ਸੋਪਿ। ਨ ਕੇਵਲਞ੍ਚ ਏਕਵਸ੍ਸੋਵ, ਦਸਮਾਸਿਕੋਪਿ...ਪੇ॰... ਏਕਮਾਸਿਕੋਪਿ। ਏਕਦਿਵਸਿਕੋਪਿ। ਏਕਮੁਹੁਤ੍ਤੋਪਿ ਨ ਹੋਤਿ ਏਵ। ਕਸ੍ਮਾ? ਪੁਨ ਪਟਿਸਨ੍ਧਿਯਾ ਅਭਾਵਾ। ਨਿਬ੍ਬੀਸਾਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਇਤਿ ਭਗਵਾ ਮਮ ਸਾਸਨੇ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨ''ਨ੍ਤਿ –

ਵਤ੍ਵਾ ਯੇਹਿ ਕਾਰਣੇਹਿ ਸੋ ਨਿਦ੍ਦਸੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਸਤ੍ਤ ਨਿਦ੍ਦਸਵਤ੍ਥੂਨਿ ਦੇਸੇਤਿ। ਥੇਰੋਪਿ ਤਮੇਵ ਦੇਸਨਂ ਉਦ੍ਧਰਿਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਤ ਨਿਦ੍ਦਸਵਤ੍ਥੂਨਿ **ਇਧਾਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ, ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨੇ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ **ਇਧਾ**ਤਿ ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਸਾਸਨੇ। **ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨੇ ਤਿਬ੍ਬਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਪੂਰਣੇ ਬਹਲਚ੍ਛਨ੍ਦੋ ਹੋਤਿ। **ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਸਿਕ੍ਖਾਸਮਾਦਾਨੇ ਅਵਿਗਤਪੇਮੋ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਪੁਨਦਿਵਸਾਦੀਸੁਪਿ ਸਿਕ੍ਖਾਪੂਰਣੇ ਅਵਿਗਤਪੇਮੇਨ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। **ਧਮ੍ਮਨਿਸਨ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਧਮ੍ਮਨਿਸਾਮਨਾਯ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯੇਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਇਚ੍ਛਾਵਿਨਯੇ**ਤਿ ਤਣ੍ਹਾਵਿਨਯਨੇ। **ਪਟਿਸਲ੍ਲਾਨੇ**ਤਿ ਏਕੀਭਾਵੇ। **ਵੀਰਿਯਾਰਮ੍ਭੇ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਸ੍ਸ

ਵ◌ੀਰਿਯਸ੍ਸ ਪੂਰਣੇ। **ਸਤਿਨੇਪਕ੍ਕੇ**ਤਿ ਸਤਿਯਞ੍ਞੇਵ ਨੇਪਕ੍ਕਭਾਵ◌ੇ ਚ। **ਦਿਟ੍ਠਿਪਟਿਵ◌ੇਧੇ**ਤਿ ਮਗ੍ਗਦਸ੍ਸਨੇ। ਸੇਸਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਵ◌ੇਦਿਤਬ੍ਬਂ।

ਸਞ੍ਞਾਸੁ ਅਸੁਭਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞ੍ਞਾਣੇ ਸਞ੍ਞਾ **ਅਸੁਭਸਞ੍ਞਾ।** ਆਦੀਨਵ◌ਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞ੍ਞਾਣੇ ਸਞ੍ਞਾ **ਆਦੀਨਵਸਞ੍ਞਾ** ਨਾਮ। ਸੇਸਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵ◌ੁਤ੍ਤਾ ਏਵ। ਬਲਸਤ੍ਤਕਵ◌ਿਞ੍ਞਾਣਟ੍ਠਿਤਿਸਤ੍ਤਕਪੁਗ੍ਗਲਸਤ੍ਤਕਾਨਿ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯਾਨੇਵ । ਅਪ੍ਪਹੀਨਟ੍ਠੇਨ ਅਨੁਸਯਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਨੁਸਯਾ।** ਥਾਮਗਤੋ ਕਾਮਰਾਗੋ ਕਾਮਰਾਗਾਨੁਸਯੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। ਸਂਯੋਜਨਸਤ੍ਤਕਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ।

ਅਧਿਕਰਣਸਮਥਸਤ੍ਤਕਵ◌ਣ੍ਣਨਾ

ਅਧਿਕਰਣਸਮਥੇਸੁ ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਸਮੇਨ੍ਤਿ ਵ◌ੂਪਸਮੇਨ੍ਤੀਤਿ **ਅਧਿਕਰਣਸਮਥਾ। ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨਂ। **ਅਧਿਕਰਣਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਅਨੁਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਨ੍ਤਿ ਇਮੇਸਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ। **ਸਮਥਾਯ ਵ◌ੂਪਸਮਾਯਾ**ਤਿ ਸਮਥਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਵ◌ੂਪਸਮਨਤ੍ਥਞ੍ਚ। **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਤਿਣਵ◌ਤ੍ਥਾਰਕੋ**ਤਿ ਇਮੇ ਸਤ੍ਤ ਸਮਥਾ ਦਾਤਬ੍ਬਾ।

ਤਤ੍ਰਾਯਂ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ। ਅਧਿਕਰਣੇਸੁ ਤਾਵ ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵ◌ਾ ਅਧਮ੍ਮੋਤਿ ਵ◌ਾ ਅਟ੍ਠਾਰਸਹਿ ਵਤ੍ਥੂਹਿ ਵ◌ਿਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਯੋ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦੋ, ਇਦਂ **ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ਸੀਲਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਾ ਆਚਾਰਦਿਟ੍ਠਿਆਜੀਵਵ◌ਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵ◌ਾ ਅਨੁਵਦਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨੁਵ◌ਾਦੋ ਉਪਵਦਨਾ ਚੇਵ ਚੋਦਨਾ ਚ, ਇਦਂ **ਅਨੁਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ਮਾਤਿਕਾਯ ਆਗਤਾ ਪਞ੍ਚ, ਵ◌ਿਭਙ੍ਗੇ ਦ੍ਵ◌ੇਤਿ ਸਤ੍ਤਪਿ ਆਪਤ੍ਤਿਕ੍ਖਨ੍ਧਾ, ਇਦਂ **ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ। ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਅਪਲੋਕਨਾਦੀਨਂ ਚਤੁਨ੍ਨਂ ਕਮ੍ਮਾਨਂ ਕਰਣਂ, ਇਦਂ **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣਂ** ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੇਨ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਚ। ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਮਾਨਂ ਯਸ੍ਮਿਂ ਵ◌ਿਹਾਰੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਂ ਤਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਵ◌ਾ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਵ◌ੂਪਸਮੇਤੁਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਾਨਂ ਅਨ੍ਤਰਾਮਗ੍ਗੇ ਵ◌ਾ ਯਤ੍ਥ ਗਨ੍ਤ੍ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਨਿਯ੍ਯਾਤਿਤਂ ਤਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘੇਨ ਵ◌ਾ ਸਙ੍ਘੇ ਵ◌ੂਪਸਮੇਤੁਂ ਅਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤੇ ਤਤ੍ਥੇਵ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਤਪੁਗ੍ਗਲੇਹਿ ਵ◌ਾ ਵ◌ਿਨਿਚ੍ਛਿਤਂ ਸਮ੍ਮਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਸਮ੍ਮਮਾਨੇ ਚ ਪਨੇਤਸ੍ਮਿਂ ਯਾ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਵ◌ਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ, ਅਯਂ **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੋ** ਨਾਮ।

ਤਤ੍ਥ ਚ ਕਾਰਕਸਙ੍ਘਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘਸਾਮਗ੍ਗਿਵਸੇਨ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵ◌ੋ **ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ।** ਸਮੇਤਬ੍ਬਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਭੂਤਤਾ **ਧਮ੍ਮਸਮ੍ਮੁਖਤਾ।** ਯਥਾ ਤਂ ਸਮੇਤਬ੍ਬਂ, ਤਥੇਵ ਸਮ੍ਮਨਂ **ਵ◌ਿਨਯਸਮ੍ਮੁਖਤਾ।** ਯੋ ਚ ਵ◌ਿਵਦਤਿ, ਯੇਨ ਚ ਵ◌ਿਵਦਤਿ, ਤੇਸਂ ਉਭਿਨ੍ਨਂ ਅਤ੍ਥਪਚ੍ਚਤ੍ਥਿਕਾਨਂ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵ◌ੋ **ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ।** ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਵ◌ੂਪਸਮੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਏਵ◌ਂ ਤਾਵ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੇਨੇਵ ਸਮ੍ਮਤਿ।

ਸਚੇ ਪਨੇਵਮ੍ਪਿ ਨ ਸਮ੍ਮਤਿ, ਅਥ ਨਂ ਉਬ੍ਬਾਹਿਕਾਯ ਸਮ੍ਮਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ‘‘ਨ ਮਯਂ ਸਕ੍ਕੋਮ ਵ◌ੂਪਸਮੇਤੁ’’ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਘਸ੍ਸੇਵ ਨਿਯ੍ਯਾਤੇਨ੍ਤਿ, ਤਤੋ ਸਙ੍ਘੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤਂ ਭਿਕ੍ਖੁਂ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹਾਪਕਂ ਸਮ੍ਮਨ੍ਨਤਿ। ਤੇਨ ਗੁਲ੍ਹਕਵ◌ਿਵਟਕਸਕਣ੍ਣਜਪ੍ਪਕੇਸੁ ਤੀਸੁ ਸਲਾਕਗ੍ਗਾਹੇਸੁ ਅਞ੍ਞਤਰਵਸੇਨ ਸਲਾਕਂ ਗਾਹਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ ਸਨ੍ਨਿਪਤਿਤਪਰਿਸਾਯ ਧਮ੍ਮਵ◌ਾਦੀਨਂ ਯੇਭੁਯ੍ਯਤਾਯ ਯਥਾ ਤੇ ਧਮ੍ਮਵ◌ਾਦਿਨੋ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਏਵ◌ਂ ਵ◌ੂਪਸਨ੍ਤਂ ਅਧਿਕਰਣਂ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੇਨ ਚ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਯ ਚ ਵ◌ੂਪਸਨ੍ਤਂ ਹੋਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੋ ਵ◌ੁਤ੍ਤਨਯੋ ਏਵ। ਯਂ ਪਨ ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾਕਮ੍ਮਸ੍ਸ ਕਰਣਂ, ਅਯਂ **ਯੇਭੁਯ੍ਯਸਿਕਾ** ਨਾਮ। ਏਵ◌ਂ ਵ◌ਿਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਂ ਦ੍ਵ◌ੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ। **ਅਨੁਵ◌ਾਦਾਧਿਕਰਣਂ** ਚਤੂਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ – ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੇਨ ਚ ਸਤਿਵ◌ਿਨਯੇਨ ਚ ਅਮੂਲ੍ਹਵ◌ਿਨਯੇਨ ਚ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਯ ਚ। **ਸਮ੍ਮੁਖਾਵ◌ਿਨਯੇਨੇ**ਵ ਸਮ੍ਮਮਾਨਂ ਯੋ ਚ ਅਨੁਵਦਤਿ, ਯਞ੍ਚ ਅਨੁਵਦਤਿ, ਤੇਸਂ ਵਚਨਂ ਸੁਤ੍ਵ◌ਾ ਸਚੇ ਕਾਚਿ ਆਪਤ੍ਤਿ ਨਤ੍ਥਿ, ਉਭੋ ਖਮਾਪੇਤ੍ਵ◌ਾ, ਸਚੇ ਅਤ੍ਥਿ, ਅਯਂ ਨਾਮੇਤ੍ਥ ਆਪਤ੍ਤੀਤਿ ਏਵ◌ਂ

ਵਿਨਿਚ੍ਛਿਤੰ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯਲਕ੍ਖਣੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ। ਯਦਾ ਪਨ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਅਮੂਲਿਕਾਯ ਸੀਲਵਿਪਤ੍ਤਿਯਾ ਅਨੁਦ੍ਧੰਸਿਤਸ੍ਸ ਸਤਿਵਿਨਯੰ ਯਾਚਮਾਨਸ੍ਸ ਸਙ੍ਘੋ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਸਤਿਵਿਨਯੰ ਦੇਤਿ, ਤਦਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਸਤਿਵਿਨਯੇਨ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਸਤਿਵਿਨਯੇ ਪੁਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਅਨੁਵਾਦੋ ਨ ਰੁਹਤਿ।

ਯਦਾ ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੋ ਭਿਕ੍ਖੁ ਉਮ੍ਮਾਦਵਸੇਨ ਅਸ੍ਸਾਮਣਕੇ ਅਜ੍ਝਾਚਾਰੇ ‘‘ਸਰਤਾਯਸ੍ਮਾ ਏਵਰੂਪਿੰ ਆਪਤ੍ਤਿ’’ਨ੍ਤਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋ ‘‘ਉਮ੍ਮਤ੍ਤਕੇਨ ਮੇ , ਆਵੁਸੋ, ਏਤੰ ਕਤੰ, ਨਾਹੰ ਤੰ ਸਰਾਮੀ’’ਤਿ ਭਣਨ੍ਤੋਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਚੋਦਿਯਮਾਨੋਵ ਪੁਨ ਅਚੋਦਨਤ੍ਥਾਯ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੰ ਯਾਚਤਿ, ਸਙ੍ਘੋ ਚਸ੍ਸ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੰ ਦੇਤਿ, ਤਦਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੇਨ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਹੋਤਿ। ਦਿਨ੍ਨੇ ਪਨ ਅਮੂਲ੍ਹਵਿਨਯੇ ਪੁਨ ਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕਸ੍ਸਚਿ ਤਪ੍ਪਚ੍ਚਯਾ ਅਨੁਵਾਦੋ ਨ ਰੁਹਤਿ।

ਯਦਾ ਪਨ ਪਾਰਾਜਿਕੇਨ ਵਾ ਪਾਰਾਜਿਕਸਾਮਨ੍ਤੇਨ ਵਾ ਚੋਦਿਯਮਾਨਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੇਨਞ੍ਞੰ ਪਟਿਚਰਤੋ ਪਾਪੁਸ੍ਸਨ੍ਨਤਾਯ ਪਾਪਿਯਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ‘‘ਸਚਾਯੰ ਅਚ੍ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ ਭਵਿਸ੍ਸਤਿ, ਸਮ੍ਮਾ ਵਤ੍ਤਿਤ੍ਵਾ ਓਸਾਰਣੰ ਲਭਿਸ੍ਸਤਿ। ਸਚੇ ਛਿਨ੍ਨਮੂਲੋ ਅਯਮੇਵਸ੍ਸ ਨਾਸਨਾ ਭਵਿਸ੍ਸਤੀ’’ਤਿ ਮਞ੍ਞਮਾਨੋ ਸਙ੍ਘੋ ਞਤ੍ਤਿਚਤੁਤ੍ਥੇਨ ਕਮ੍ਮੇਨ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕੰ ਕਰੋਤਿ, ਤਦਾ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਤਸ੍ਸਪਾਪਿਯਸਿਕਾਯ ਚ ਵੂਪਸਨ੍ਤੰ ਹੋਤੀਤਿ। ਏਵੰ ਅਨੁਵਾਦਾਧਿਕਰਣੰ ਚਤੂਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ। **ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ** ਤੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ ਵੂਪਸਮੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਯਦਾ ਪਨ ਏਕਸ੍ਸ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਸਙ੍ਘਗਣਮਜ੍ਝੇਸੁ ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੁ ਲਹੁਕੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਦੇਸੇਤਿ, ਤਦਾ **ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ** ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੇਨ ਚ ਵੂਪਸਮ੍ਮਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇ ਤਾਵ ਯੋ ਚ ਦੇਸੇਤਿ, ਯਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸੇਤਿ, ਤੇਸੰ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭਾਵੋ ਪੁਗ੍ਗਲਸਮ੍ਮੁਖਤਾ। ਸੇਸੰ ਵੁਤ੍ਤਨਯਮੇਵ।

ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਗਣਸ੍ਸ ਚ ਦੇਸਨਾਕਾਲੇ ਸਙ੍ਘਸਮ੍ਮੁਖਤਾ ਪਰਿਹਾਯਤਿ। ਯਾ ਪਨੇਤ੍ਥ ਅਹੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਇਤ੍ਥਨ੍ਨਾਮੰ ਆਪਤ੍ਤਿੰ ਆਪਨ੍ਨੋਤਿ ਚ ਆਮ, ਪਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਚ ਪਟਿਞ੍ਞਾ, ਤਾਯ ਪਟਿਞ੍ਞਾਯ ‘‘ਆਯਤਿੰ ਸੰਵਰੇਯ੍ਯਾਸੀ’’ਤਿ ਕਰਣੰ, ਤੰ **ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੰ** ਨਾਮ। ਸਙ੍ਘਾਦਿਸੇਸੇ ਹਿ ਪਰਿਵਾਸਾਦਿਯਾਚਨਾ ਪਟਿਞ੍ਞਾ। ਪਰਿਵਾਸਾਦੀਨੰ ਦਾਨੰ ਪਟਿਞ੍ਞਾਤਕਰਣੰ ਨਾਮ। ਦ੍ਵੇ ਪਕ੍ਖਜਾਤਾ ਪਨ ਭਣ੍ਡਨਕਾਰਕਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਬਹੁੰ ਅਸ੍ਸਾਮਣਕੰ ਅਜ੍ਝਾਚਰਿਤ੍ਵਾ ਪੁਨ ਲਜ੍ਜਿਧਮ੍ਮੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇ ਸਚੇ ਮਯੰ ਇਮਾਹਿ ਆਪਤ੍ਤੀਹਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਕਾਰੇਸ੍ਸਾਮ, ਸਿਯਾਪਿ ਤੰ ਅਧਿਕਰਣੰ ਕਕ੍ਖਲ਼ਤ੍ਤਾਯ ਸੰਵਤ੍ਤੇਯ੍ਯਾਤਿ ਅਞ੍ਞਮਞ੍ਞੰ ਆਪਤ੍ਤਿਯਾ ਕਾਰਾਪਨੇ ਦੋਸੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਯਦਾ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕਕਮ੍ਮੰ ਕਰੋਨ੍ਤਿ, ਤਦਾ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨ ਚ ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੇਨ ਚ ਸਮ੍ਮਤਿ।

ਤਤ੍ਥ ਹਿ ਯਤ੍ਤਕਾ ਹਤ੍ਥਪਾਸੂਪਗਤਾ ‘‘ਨ ਮੇਤੰ ਖਮਤੀ’’ਤਿ ਏਵੰ ਦਿਟ੍ਠਾਵਿਕਮ੍ਮੰ ਅਕਤ੍ਵਾ ਨਿਦ੍ਦਮ੍ਪਿ ਓਕ੍ਕਨ੍ਤਾ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਸਬ੍ਬੇਸੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਥੁਲ੍ਲਵਜ੍ਜਞ੍ਚ ਗਿਹਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤਞ੍ਚ ਸਬ੍ਬਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਆਪਤ੍ਤਾਧਿਕਰਣੰ ਤੀਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਤਿ। **ਕਿਚ੍ਚਾਧਿਕਰਣੰ** ਏਕੇਨ ਸਮਥੇਨ ਸਮ੍ਮਤਿ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੇਨੇਵ। ਇਮਾਨਿ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਅਧਿਕਰਣਾਨਿ ਯਥਾਨੁਰੂਪੰ ਇਮੇਹਿ ਸਤ੍ਤਹਿ ਸਮਥੇਹਿ ਸਮ੍ਮਨ੍ਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ – ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੁਪ੍ਪਨ੍ਨਾਨੰ ਅਧਿਕਰਣਾਨੰ ਸਮਥਾਯ ਵੂਪਸਮਾਯ ਸਮ੍ਮੁਖਾਵਿਨਯੋ ਦਾਤਬ੍ਬੋ...ਪੇ॰... ਤਿਣਵਤ੍ਥਾਰਕੋਤਿ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਨਯੋ। ਵਿਤ੍ਥਾਰੋ ਪਨ ਸਮਥਕ੍ਖਨ੍ਧਕੇ ਆਗਤੋਯੇਵ। ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋਪਿਸ੍ਸ ਸਮਨ੍ਤਪਾਸਾਦਿਕਾਯੰ ਵੁਤ੍ਤੋ।

‘‘ਇਮੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਚੁਦ੍ਦਸਨ੍ਨੰ ਸਤ੍ਤਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਨਵੁਤਿ ਪਞ੍ਹੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਸਤ੍ਤਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਅਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੩੩. ਇਤਿ ਸਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਅਟ੍ਠਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਮਿਚ੍ਛਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਅਯਾਥਾਵਾ ਮਿਚ੍ਛਾਸਭਾਵਾ। **ਸਮ੍ਮਤ੍ਤਾ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਾ ਸਮ੍ਮਾਸਭਾਵਾ।

੩੩੪. **ਕੁਸੀਤਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਕੁਸੀਤਸ੍ਸ ਅਲਸਸ੍ਸ ਵਤ੍ਥੂਨਿ ਪਤਿਟ੍ਠਾ ਕੋਸਜ੍ਜਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਚੀਵਰਵਿਚਾਰਣਾਦਿਕਮ੍ਮਂ ਕਾਤਬ੍ਬਂ ਹੋਤਿ। **ਨ ਵੀਰਿਯਂ ਆਰਭਤੀ**ਤਿ ਦੁਵਿਧਮ੍ਪਿ ਵੀਰਿਯਂ ਨਾਰਭਤਿ। **ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਝਾਨਵਿਪਸ੍ਸਨਾਮਗ੍ਗਫਲਧਮ੍ਮਸ੍ਸ ਅਪ੍ਪਤ੍ਤਸ੍ਸ ਪਤ੍ਤਿਯਾ। **ਅਨਧਿਗਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਨਧਿਗਤਸ੍ਸ ਅਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯ। **ਅਸਚ੍ਛਿਕਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਅਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਤਸ੍ਸ ਸਚ੍ਛਿਕਰਣਤ੍ਥਾਯ। **ਇਦਂ ਪਠਮ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਹਨ੍ਦਾਹਂ ਨਿਪਜ੍ਜਾਮੀਤਿ ਏਵਂ ਓਸੀਦਨਂ ਪਠਮਂ ਕੁਸੀਤਵਤ੍ਥੁ। ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ‘‘ਮਾਸਾਚਿਤਂ ਮਞ੍ਞੇ’’ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਮਾਸਾਚਿਤਂ** ਨਾਮ ਤਿਨ੍ਤਮਾਸੋ। ਯਥਾ ਤਿਨ੍ਤਮਾਸੋ ਗਰੁਕੋ ਹੋਤਿ, ਏਵਂ ਗਰੁਕੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪਾਯੋ। **ਗਿਲਾਨਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਗਿਲਾਨੋ ਹੁਤ੍ਵਾ ਪਚ੍ਛਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤੋ ਹੋਤਿ।

੩੩੫. **ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਵੀਰਿਯਕਾਰਣਾਨਿ। ਤੇਸਮ੍ਪਿ ਇਮਿਨਾਵ ਨਯੇਨ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

੩੩੬. **ਦਾਨਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਦਾਨਕਾਰਣਾਨਿ। **ਆਸਜ੍ਜ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਪਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ। ਆਗਤਂ ਦਿਸ੍ਵਾਵ ਮੁਹੁਤ੍ਤਂਯੇਵ ਨਿਸੀਦਾਪੇਤ੍ਵਾ ਸਕ੍ਕਾਰਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਾਨਂ ਦੇਤਿ, ਦਸ੍ਸਾਮਿ ਦਸ੍ਸਾਮੀਤਿ ਨ ਕਿਲਮੇਤਿ। ਇਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਸਾਦਨਂ ਦਾਨਕਾਰਣਂ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। **ਭਯਾ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ**ਤਿਆਦੀਸੁਪਿ ਭਯਾਦੀਨਿ ਦਾਨਕਾਰਣਾਨੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਭਯਂ** ਨਾਮ ਅਯਂ ਅਦਾਯਕੋ ਅਕਾਰਕੋਤਿ ਗਰਹਾਭਯਂ ਵਾ ਅਪਾਯਭਯਂ ਵਾ। **ਅਦਾਸਿ ਮੇ**ਤਿ ਮਯ੍ਹਂ ਪੁਬ੍ਬੇ ਏਸ ਇਦਂ ਨਾਮ ਅਦਾਸੀਤਿ ਦੇਤਿ। **ਦਸ੍ਸਤਿ ਮੇ**ਤਿ ਅਨਾਗਤੇ ਇਦਂ ਨਾਮ ਦਸ੍ਸਤੀਤਿ ਦੇਤਿ। **ਸਾਹੁ ਦਾਨ**ਨ੍ਤਿ ਦਾਨਂ ਨਾਮ ਸਾਧੁ ਸੁਨ੍ਦਰਂ, ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਪਣ੍ਡਿਤੇਹਿ ਪਸਤ੍ਥਨ੍ਤਿ ਦੇਤਿ। **ਚਿਤ੍ਤਾਲਙ੍ਕਾਰਚਿਤ੍ਤਪਰਿਕ੍ਖਾਰਤ੍ਥਂ ਦਾਨਂ ਦੇਤੀ**ਤਿ ਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲਙ੍ਕਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚੇਵ ਪਰਿਵਾਰਤ੍ਥਞ੍ਚ ਦੇਤਿ। ਦਾਨਞ੍ਹਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੁਦੁਕਂ ਕਰੋਤਿ। ਯੇਨ ਲਦ੍ਧਂ ਹੋਤਿ, ਸੋਪਿ ਲਦ੍ਧਂ ਮੇਤਿ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਯੇਨ ਦਿਨ੍ਨਂ, ਸੋਪਿ ਦਿਨ੍ਨਂ ਮਯਾਤਿ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ ਹੋਤਿ, ਇਤਿ ਉਭਿਨ੍ਨਮ੍ਪਿ ਚਿਤ੍ਤਂ ਮੁਦੁਕਂ ਕਰੋਤਿ, ਤੇਨੇਵ ‘‘ਅਦਨ੍ਤਦਮਨਂ ਦਾਨ’’ਨ੍ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ। ਯਥਾਹ –

‘‘ਅਦਨ੍ਤਦਮਨਂ ਦਾਨਂ, ਅਦਾਨਂ ਦਨ੍ਤਦੂਸਕਂ।
ਦਾਨੇਨ ਪਿਯਵਾਚਾਯ, ਉਨ੍ਨਮਨ੍ਤਿ ਨਮਨ੍ਤਿ ਚਾ’’ਤਿ॥

ਇਮੇਸੁ ਪਨ ਅਟ੍ਠਸੁ ਦਾਨੇਸੁ ਚਿਤ੍ਤਾਲਙ੍ਕਾਰਦਾਨਮੇਵ ਉਤ੍ਤਮਂ।

੩੩੭. **ਦਾਨੂਪਪਤ੍ਤਿਯੋ**ਤਿ ਦਾਨਪਚ੍ਚਯਾ ਉਪਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਦਹਤੀ**ਤਿ ਠਪੇਤਿ। **ਅਧਿਟ੍ਠਾਤੀ**ਤਿ ਤਸ੍ਸੇਵ ਵੇਵਚਨਂ। **ਭਾਵੇਤੀ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਿ। **ਹੀਨੇ ਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਹੀਨੇਸੁ ਪਞ੍ਚਕਾਮਗੁਣੇਸੁ ਵਿਮੁਤ੍ਤਂ। **ਉਤ੍ਤਰਿ ਅਭਾਵਿਤ**ਨ੍ਤਿ ਤਤੋ ਉਤ੍ਤਰਿ ਮਗ੍ਗਫਲਤ੍ਥਾਯ ਅਭਾਵਿਤਂ। **ਤਤ੍ਰੂਪਪਤ੍ਤਿਯਾ ਸਂਵਤ੍ਤਤੀ**ਤਿ ਯਂ ਪਤ੍ਥੇਤ੍ਵਾ ਕੁਸਲਂ ਕਤਂ, ਤਤ੍ਥ ਤਤ੍ਥ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨਤ੍ਥਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਤਿ।

ਵੀਤਰਾਗਸ੍ਸਾਤਿ ਮਗ੍ਗੇਨ ਵਾ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਰਾਗਸ੍ਸ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਾ ਵਾ ਵਿਕ੍ਖਮ੍ਭਿਤਰਾਗਸ੍ਸ। ਦਾਨਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਹਿ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਿਤੁਂ ਨ ਸਕ੍ਕਾ। ਦਾਨਂ ਪਨ ਸਮਾਧਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲਙ੍ਕਾਰੋ ਪਰਿਵਾਰੋ ਹੋਤਿ। ਤਤੋ ਦਾਨੇਨ ਮੁਦੁਚਿਤ੍ਤੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਵਿਹਾਰੇ ਭਾਵੇਤ੍ਵਾ ਬ੍ਰਹ੍ਮਲੋਕੇ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਤਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ‘‘ਵੀਤਰਾਗਸ੍ਸ ਨੋ ਸਰਾਗਸ੍ਸਾ’’ਤਿ।

ਖਤ੍ਤਿਯਾਨਂ ਪਰਿਸਾ **ਖਤ੍ਤਿਯਪਰਿਸਾ**, ਸਮੂਹੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਲੋਕਸ੍ਸ ਧਮ੍ਮਾ **ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ।** ਏਤੇਹਿ ਮੁਤ੍ਤੋ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ, ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿਯੇਵ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ – ''ਅਟ੍ਠਿਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਲੋਕਧਮ੍ਮਾ ਲੋਕੰ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ, ਲੋਕੋ ਚ ਅਟ੍ਠ ਲੋਕਧਮ੍ਮੇ ਅਨੁਪਰਿਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੮.੫)। **ਲਾਭੋ ਅਲਾਭੋ**ਤਿ ਲਾਭੇ ਆਗਤੇ ਅਲਾਭੋ ਆਗਤੋ ਏਵਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। **ਯਸਾ**ਦੀਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

੩੩੮. ਅਭਿਭਾਯਤਨਵਿਮੋਕ੍ਖਕਥਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਥਿਤਾ ਏਵ।

''ਇਮੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਏਕਾਦਸਨ੍ਨੰ ਅਟ੍ਠਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿ ਪਞ੍ਹੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਅਟ੍ਠਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਵਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੦. ਇਤਿ ਅਟ੍ਠਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਨਵਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁੰ ਪੁਨ ਦੇਸਨੰ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਆਘਾਤਕਾਰਣਾਨਿ। **ਆਘਾਤੰ ਬਨ੍ਧਤੀ**ਤਿ ਕੋਪੰ ਬਨ੍ਧਤਿ ਕਰੋਤਿ ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਿ।

ਤੰ ਕੁਤੇਤ੍ਥ ਲਬ੍ਭਾਤਿ ਤੰ ਅਨਤ੍ਥਚਰਣੰ ਮਾ ਅਹੋਸੀਤਿ ਏਤਸ੍ਮਿੰ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਸਕ੍ਕਾ ਲਦ੍ਧੁੰ ? ਪਰੋ ਨਾਮ ਪਰਸ੍ਸ ਅਤ੍ਤਨੋ ਚਿਤ੍ਤਰੁਚਿਯਾ ਅਨਤ੍ਥੰ ਕਰੋਤੀਤਿ ਏਵੰ ਚਿਨ੍ਤੇਤ੍ਵਾ ਆਘਾਤੰ ਪਟਿਵਿਨੋਦੇਤਿ। ਅਥ ਵਾ ਸਚਾਹੰ ਪਟਿਕੋਪੰ ਕਰੇਯ੍ਯੰ, ਤੰ ਕੋਪਕਰਣੰ ਏਤ੍ਥ ਪੁਗ੍ਗਲੇ ਕੁਤੋ ਲਬ੍ਭਾ, ਕੇਨ ਕਾਰਣੇਨ ਲਦ੍ਧਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੁਤੋ ਲਾਭਾਤਿਪਿ ਪਾਠੋ, ਸਚਾਹੰ ਏਤ੍ਥ ਕੋਪੰ ਕਰੇਯ੍ਯੰ, ਤਸ੍ਮਿੰ ਮੇ ਕੋਪਕਰਣੇ ਕੁਤੋ ਲਾਭਾ, ਲਾਭਾ ਨਾਮ ਕੇ ਸਿਯੁਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਅਤ੍ਥੇ **ਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਪਾਤਮਤ੍ਤਮੇਵ ਹੋਤਿ।

੩੪੧. **ਸਤ੍ਤਾਵਾਸਾ**ਤਿ ਸਤ੍ਤਾਨੰ ਆਵਾਸਾ, ਵਸਨਟ੍ਠਾਨਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਤਤ੍ਥ ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾਪਿ ਸਤ੍ਤਾਵਾਸੋਵ, ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਪਨ ਨ ਗਹਿਤਾ। ਸੁਦ੍ਧਾਵਾਸਾ ਹਿ ਬੁਦ੍ਧਾਨੰ ਖਨ੍ਧਾਵਾਰਸਦਿਸਾ। ਅਸਙ੍ਖ੍ਯੇਯ੍ਯਕਪ੍ਪੇ ਬੁਦ੍ਧੇਸੁ ਅਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤਨ੍ਤੇਸੁ ਤੰ ਠਾਨੰ ਸੁਞ੍ਞੰ ਹੋਤੀਤਿ ਅਸਬ੍ਬਕਾਲਿਕਤ੍ਤਾ ਨ ਗਹਿਤਾ। ਸੇਸਮੇਤ੍ਥ ਯੰ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੰ, ਤੰ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵੁਤ੍ਤਮੇਵ।

੩੪੨. ਅਕ੍ਖਣੇਸੁ **ਧਮ੍ਮੋ ਚ ਦੇਸਿਯਤੀ**ਤਿ ਚਤੁਸਚ੍ਚਧਮ੍ਮੋ ਦੇਸਿਯਤਿ। **ਓਪਸਮਿਕੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸੂਪਸਮਕਰੋ। **ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਿਕੋ**ਤਿ ਕਿਲੇਸਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨੇਨ ਪਰਿਨਿਬ੍ਬਾਨਾਵਹੋ। **ਸਮ੍ਬੋਧਗਾਮੀ**ਤਿ ਚਤੁਮਗ੍ਗਞ੍ਞਾਣਪਟਿਵੇਧਗਾਮੀ। **ਅਞ੍ਞਤਰ**ਨ੍ਤਿ ਅਸਞ੍ਞਭਵੰ ਵਾ ਅਰੂਪਭਵੰ ਵਾ।

੩੪੩. **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਮਾਪਜ੍ਜਿਤਬ੍ਬਵਿਹਾਰਾ।

੩੪੪. **ਅਨੁਪੁਬ੍ਬਨਿਰੋਧਾ**ਤਿ ਅਨੁਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਨਿਰੋਧਾ।

''ਇਮੇ, ਖੋ ਆਵੁਸੋ''ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਛਨ੍ਨੰ ਨਵਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਚਤੁਪਣ੍ਣਾਸ ਪਞ੍ਹੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਨਵਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੫. ਇਤਿ ਨਵਕਵਸੇਨ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਂ ਦਸ੍ਸੇਤ੍ਵਾ ਇਦਾਨਿ ਦਸਕਵਸੇਨ ਦਸ੍ਸੇਤੁਂ ਪੁਨ ਦੇਸਨਂ ਆਰਭਿ। ਤਤ੍ਥ **ਨਾਥਕਰਣਾ**ਤਿ ''ਸਨਾਥਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਵਿਹਰਥ ਮਾ ਅਨਾਥਾ, ਦਸ ਇਮੇ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਧਮ੍ਮਾ ਨਾਥਕਰਣਾ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੧੦.੧੮) ਏਵਂ ਅਕ੍ਖਾਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਤਿਟ੍ਠਾਕਰਾ ਧਮ੍ਮਾ।

ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੋਤਿਆਦੀਸੁ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨਾ ਕਲਜਾਣਾ ਅਸ੍ਸ ਮਿਤ੍ਤਾਤਿ **ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੋ।** ਤੇ ਚਸ੍ਸ ਠਾਨਨਿਸਜ੍ਜਾਦੀਸੁ ਸਹ ਅਯਨਤੋ ਸਹਾਯਾਤਿ **ਕਲਜਾਣਸਹਾਯੋ।** ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਚੇਵ ਕਾਯੇਨ ਚ ਕਲਜਾਣਮਿਤ੍ਤੇਸੁ ਏਵ ਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ ਓਨਤੋਤਿ **ਕਲਜਾਣਸਮ੍ਪਵਙ੍ਕੋ।** **ਸੁਵਚੋ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਸੁਖੇਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ ਹੋਤਿ ਸੁਖੇਨ ਅਨੁਸਾਸਿਤਬ੍ਬੋ। **ਖਮੋ**ਤਿ ਗਾਲ੍ਹੇਨ ਫਰੁਸੇਨ ਕਕ੍ਖਲ੍ਹੇਨ ਵੁਚ੍ਚਮਾਨੋ ਖਮਤਿ, ਨ ਕੁਪ੍ਪਤਿ। **ਪਦਕ੍ਖਿਣਗ੍ਗਾਹੀ ਅਨੁਸਾਸਨਿ**ਨ੍ਤਿ ਯਥਾ ਏਕਚ੍ਚੋ ਓਵਦਿਯਮਾਨੋ ਵਾਮਤੋ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਪਟਿਪ੍ਫਰਤਿ ਵਾ ਅਸੁਣਨ੍ਤੋ ਵਾ ਗਚ੍ਛਤਿ, ਏਵਂ ਅਕਤ੍ਵਾ ''ਓਵਦਥ, ਭਨ੍ਤੇ , ਅਨੁਸਾਸਥ, ਤੁਮ੍ਹੇਸੁ ਅਨੋਵਦਨ੍ਤੇਸੁ ਕੋ ਅਞ੍ਞੋ ਓਵਦਿਸ੍ਸਤੀ''ਤਿ ਪਦਕ੍ਖਿਣਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ।

ਉਚ੍ਚਾਵਚਾਨੀਤਿ ਉਚ੍ਚਾਨਿ ਚ ਅਵਚਾਨਿ ਚ। **ਕਿਂ ਕਰਣੀਯਾਨੀ**ਤਿ ਕਿਂ ਕਰੋਮੀਤਿ ਏਵਂ ਵਤ੍ਵਾ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਕਮ੍ਮਾਨਿ। ਤਤ੍ਥ **ਉਚ੍ਚਕਮ੍ਮਾਨਿ** ਨਾਮ ਚੀਵਰਸ੍ਸ ਕਰਣਂ ਰਜਨਂ ਚੇਤਿਯੇ ਸੁਧਾਕਮ੍ਮਂ ਉਪੋਸਥਾਗਾਰਚੇਤਿਯਘਰਬੋਧਿਯਘਰੇਸੁ ਕਤ੍ਤਬ੍ਬਨ੍ਤਿ ਏਵਮਾਦਿ। **ਅਵਚਕਮ੍ਮਂ** ਨਾਮ ਪਾਦਧੋਵਨਮਕ੍ਖਨਾਦਿਖੁਦ੍ਦਕਕਮ੍ਮਂ। **ਤਤ੍ਰੁਪਾਯਾਯਾ**ਤਿ ਤਤ੍ਰੁਪਗਮਨੀਯਾ। **ਅਲਂ ਕਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ ਹੋਤਿ। **ਅਲਂ ਸਂਵਿਧਾਤੁ**ਨ੍ਤਿ ਵਿਚਾਰੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥੋ।

ਧਮ੍ਮੇ ਅਸ੍ਸ ਕਾਮੋ ਸਿਨੇਹੋਤਿ **ਧਮ੍ਮਕਾਮੋ,** ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਪਿਯਾਯਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਪਿਯਸਮੁਦਾਹਾਰੋ**ਤਿ ਪਰਸ੍ਮਿਂ ਕਥੇਨ੍ਤੇ ਸਕ੍ਕਚ੍ਚਂ ਸੁਣਾਤਿ, ਸਯਞ੍ਚ ਪਰੇਸਂ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ''ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ''ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੋ ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ, ਵਿਨਯੋ ਅਭਿਵਿਨਯੋਤਿ ਚਤੁਕ੍ਕਂ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਂ। ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕਂ। **ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਸਤ੍ਤ ਪਕਰਣਾਨਿ। **ਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਉਭਤੋਵਿਭਙ੍ਗਾ। **ਅਭਿਵਿਨਯੋ**ਤਿ ਖਨ੍ਧਕਪਰਿਵਾਰਾ। ਅਥ ਵਾ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਪਿਟਕਮ੍ਪਿ ਅਭਿਧਮ੍ਮਪਿਟਕਮ੍ਪਿ **ਧਮ੍ਮੋ** ਏਵ। ਮਗ੍ਗਫਲਾਨਿ **ਅਭਿਧਮ੍ਮੋ।** ਸਕਲਂ ਵਿਨਯਪਿਟਕਂ **ਵਿਨਯੋ।** ਕਿਲੇਸਵੂਪਸਮਕਾਰਣਂ **ਅਭਿਵਿਨਯੋ।** ਇਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਏਤ੍ਥ ਧਮ੍ਮੇ ਅਭਿਧਮ੍ਮੇ ਵਿਨਯੇ ਅਭਿਵਿਨਯੇ ਚ। **ਉਲ਼ਾਰਪਾਮੋਜ੍ਜੋ**ਤਿ ਬਹੁਲਪਾਮੋਜ੍ਜੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਕਾਰਣਤ੍ਥੇ ਭੁਮ੍ਮਂ, ਚਤੁਭੂਮਕਕੁਸਲਧਮ੍ਮਕਾਰਣਾ, ਤੇਸਂ ਅਧਿਗਮਤ੍ਥਾਯ ਅਨਿਕ੍ਖਿਤ੍ਤਧੁਰੋ ਹੋਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ।

੩੪੬. ਕਸਿਣਦਸਕੇ ਸਕਲਟ੍ਠੇਨ **ਕਸਿਣਾਨਿ।** ਤਦਾਰਮ੍ਮਣਾਨਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਖੇਤ੍ਤਟ੍ਠੇਨ ਵਾ ਅਧਿਟ੍ਠਾਨਟ੍ਠੇਨ ਵਾ **ਆਯਤਨਾਨਿ।** **ਉਦ੍ਧ**ਨ੍ਤਿ ਉਪਰਿ ਗਗਨਤਲਾਭਿਮੁਖਂ। **ਅਧੋ**ਤਿ ਹੇਟ੍ਠਾ ਭੂਮਿਤਲਾਭਿਮੁਖਂ। **ਤਿਰਿਯ**ਨ੍ਤਿ ਖੇਤ੍ਤਮਣ੍ਡਲਮਿਵ ਸਮਨ੍ਤਾ ਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ। ਏਕਚ੍ਚੋ ਹਿ ਉਦ੍ਧਮੇਵ ਕਸਿਣਂ ਵਡ੍ਢੇਤਿ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਅਧੋ, ਏਕਚ੍ਚੋ ਸਮਨ੍ਤਤੋ। ਤੇਨ ਤੇਨ ਵਾ ਕਾਰਣੇਨ ਏਵਂ ਪਸਾਰੇਤਿ ਆਲੋਕਮਿਵ ਰੂਪਦਸ੍ਸਨਕਾਮੋ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ ''ਪਥਵੀਕਸਿਣਮੇਕੋ ਸਞ੍ਜਾਨਾਤਿ ਉਦ੍ਧਂ ਅਧੋ ਤਿਰਿਯ''ਨ੍ਤਿ। **ਅਦ੍ਵਯ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਪਨ ਏਕਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞਭਾਵਾਨੁਪਗਮਨਤ੍ਥਂ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਯਥਾ ਹਿ ਉਦਕਂ ਪਵਿਟ੍ਠਸ੍ਸ ਸਬ੍ਬਦਿਸਾਸੁ ਉਦਕਮੇਵ ਹੋਤਿ, ਨ ਅਞ੍ਞਂ, ਏਵਮੇਵ ਪਥਵੀਕਸਿਣਂ ਪਥਵੀਕਸਿਣਮੇਵ ਹੋਤਿ , ਨਤ੍ਥਿ ਤਸ੍ਸ ਅਞ੍ਞੋ ਕਸਿਣਸਮ੍ਭੇਦੋਤਿ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ। **ਅਪ੍ਪਮਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਦਂ ਤਸ੍ਸ ਤਸ੍ਸ ਫਰਣਅਪ੍ਪਮਾਣਵਸੇਨ ਵੁਤ੍ਤਂ। ਤਞ੍ਹਿ ਚੇਤਸਾ ਫਰਨ੍ਤੋ ਸਕਲਮੇਵ ਫਰਤਿ, ਨ ''ਅਯਮਸ੍ਸ ਆਦਿ, ਇਦਂ ਮਜ੍ਝ''ਨ੍ਤਿ ਪਮਾਣਂ ਗਣ੍ਹਾਤੀਤਿ। **ਵਿਞ੍ਞਾਣਕਸਿਣ**ਨ੍ਤਿ ਚੇਤ੍ਥ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੇ ਪਵਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣਂ। ਤਤ੍ਥ ਕਸਿਣਵਸੇਨ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸੇ ਕਸਿਣੁਗ੍ਘਾਟਿਮਾਕਾਸਵਸੇਨ ਤਤ੍ਥ ਪਵਤ੍ਤਵਿਞ੍ਞਾਣੇ ਉਦ੍ਧਂ ਅਧੋ ਤਿਰਿਯਤਾ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ। ਅਯਮੇਤ੍ਥ ਸਙ੍ਖੇਪੋ। ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਭਾਵਨਾਨਯੇਨ ਪਨੇਤਾਨਿ ਪਥਵੀਕਸਿਣਾਦੀਨਿ ਵਿਤ੍ਥਾਰਤੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਵੁਤ੍ਤਾਨੇਵ।

ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੭. ਕਮ੍ਮਪਥੇਸੁ ਕਮ੍ਮਾਨੇਵ ਸੁਗਤਿਦੁਗ੍ਗਤੀਨਂ ਪਥਭੂਤਤ੍ਤਾ **ਕਮ੍ਮਪਥਾ** ਨਾਮ। ਤੇਸੁ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਮੁਸਾਵਾਦਾਦਯੋ ਚ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਬ੍ਰਹ੍ਮਜਾਲੇ ਵਿਤ੍ਥਾਰਿਤਾ ਏਵ। **ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ **ਕਾਮੇਸੂ**ਤਿ ਮੇਥੁਨਸਮਾਚਾਰੇਸੁ ਮੇਥੁਨਵਤ੍ਥੂਸੁ ਵਾ। **ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ**ਤਿ ਏਕਨ੍ਤਨਿਨ੍ਦਿਤੋ ਲਾਮਕਾਚਾਰੋ। ਲਕ੍ਖਣਤੋ ਪਨ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾਧਿਪ੍ਪਾਯੇਨ ਕਾਯਦ੍ਵਾਰਪ੍ਪਵਤ੍ਤਾ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਵੀਤਿਕ੍ਕਮਚੇਤਨਾ **ਕਾਮੇਸੁਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ।**

ਤਤ੍ਥ **ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਂ** ਨਾਮ ਪੁਰਿਸਾਨਂ ਤਾਵ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਮਾਤਾਪਿਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਭਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਭਗਿਨਿਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਞਾਤਿਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਗੋਤ੍ਤਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਧਮ੍ਮਰਕ੍ਖਿਤਾ, ਸਾਰਕ੍ਖਾ, ਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾਤਿ ਮਾਤੁਰਕ੍ਖਿਤਾਦਯੋ ਦਸ। ਧਨਕ੍ਕੀਤਾ, ਛਨ੍ਦਵਾਸਿਨੀ, ਭੋਗਵਾਸਿਨੀ, ਪਟਵਾਸਿਨੀ, ਓਦਪਤ੍ਤਕਿਨੀ, ਓਭਤਚੁਮ੍ਬਟਾ, ਦਾਸੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ, ਕਮ੍ਮਕਾਰੀ ਚ ਭਰਿਯਾ ਚ, ਧਜਾਹਟਾ, ਮੁਹੁਤ੍ਤਿਕਾਤਿ ਏਤਾ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦਯੋ ਦਸਾਤਿ ਵੀਸਤਿ। ਇਤ੍ਥੀਸੁ ਪਨ ਦ੍ਵਿਨ੍ਨਂ ਸਾਰਕ੍ਖਸਪਰਿਦਣ੍ਡਾਨਂ ਦਸਨ੍ਨਞ੍ਚ ਧਨਕ੍ਕੀਤਾਦੀਨਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵਾਦਸਨ੍ਨਂ ਇਤ੍ਥੀਨਂ ਅਞ੍ਞੇ ਪੁਰਿਸਾ। ਇਦਂ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨਂ ਨਾਮ। ਸੋ ਪਨੇਸ ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਰਹਿਤੇ ਅਗਮਨੀਯਟ੍ਠਾਨੇ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਸੀਲਾਦਿਗੁਣਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ। ਤਸ੍ਸ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਅਗਮਨੀਯਵਤ੍ਥੁ, ਤਸ੍ਮਿਂ ਸੇਵਨਚਿਤ੍ਤਂ, ਸੇਵਨਪ੍ਪਯੋਗੋ, ਮਗ੍ਗੇਨਮਗ੍ਗਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਅਧਿਵਾਸਨਨ੍ਤਿ। ਏਕੋ ਪਯੋਗੋ ਸਾਹਤ੍ਥਿਕੋ ਏਵ।

ਅਭਿਜ੍ਝਾਯਤੀਤਿ **ਅਭਿਜ੍ਝਾ,** ਪਰਭਣ੍ਡਾਭਿਮੁਖੀ ਹੁਤ੍ਵਾ ਤਨ੍ਨਿਨ੍ਨਤਾਯ ਪਵਤ੍ਤਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਸਾ ''ਅਹੋ ਵਤ ਇਦਂ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਰਭਣ੍ਡਾਭਿਜ੍ਝਾਯਨਲਕ੍ਖਣਾ ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚ। ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਭਣ੍ਡਂ, ਅਤ੍ਤਨੋ ਪਰਿਣਾਮਨਞ੍ਚ। ਪਰਭਣ੍ਡਵਤ੍ਥੁਕੇ ਹਿ ਲੋਭੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ''ਅਹੋ ਵਤੀਦਂ ਮਮਸ੍ਸਾ''ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਨ ਪਰਿਣਾਮੇਤਿ।

ਹਿਤਸੁਖਂ ਬ੍ਯਾਪਾਦਯਤੀਤਿ **ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ।** ਸੋ ਪਰਂ ਵਿਨਾਸਾਯ ਮਨੋਪਦੋਸਲਕ੍ਖਣੋ ਫਰੁਸਾਵਾਚਾ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜੋ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜੋ ਚ। ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਪਰਸਤ੍ਤੋ ਚ, ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਚਿਨ੍ਤਾ ਚ। ਪਰਸਤ੍ਤਵਤ੍ਥੁਕੇ ਹਿ ਕੋਧੇ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨੇਪਿ ਨ ਤਾਵ ਕਮ੍ਮਪਥਭੇਦੋ ਹੋਤਿ, ਯਾਵ ''ਅਹੋ ਵਤਾਯਂ ਉਚ੍ਛਿਜ੍ਜੇਯ੍ਯ ਵਿਨਸ੍ਸੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਤਸ੍ਸ ਵਿਨਾਸਂ ਨ ਚਿਨ੍ਤੇਤਿ।

ਯਥਾਭੁਚ੍ਚਗਹਣਾਭਾਵੇਨ ਮਿਚ੍ਛਾ ਪਸ੍ਸਤੀਤਿ **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ।** ਸਾ ''ਨਤ੍ਥਿ ਦਿਨ੍ਨ''ਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਪਰੀਤਦਸ੍ਸਨਲਕ੍ਖਣਾ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਵਿਯ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ ਚ। ਅਪਿਚ ਅਨਿਯਤਾ ਅਪ੍ਪਸਾਵਜ੍ਜਾ, ਨਿਯਤਾ ਮਹਾਸਾਵਜ੍ਜਾ। ਤਸ੍ਸਾ ਦ੍ਵੇ ਸਮ੍ਭਾਰਾ ਵਤ੍ਥੁਨੋ ਚ ਗਹਿਤਾਕਾਰਵਿਪਰੀਤਤਾ, ਯਥਾ ਚ ਤਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਤਥਾਭਾਵੇਨ ਤਸ੍ਸੂਪਟ੍ਠਾਨਨ੍ਤਿ।

ਇਮੇਸਂ ਪਨ ਦਸਨ੍ਨਂ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਨਂ ਧਮ੍ਮਤੋ ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋ ਆਰਮ੍ਮਣਤੋ ਵੇਦਨਾਤੋ ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਞ੍ਚਹਾਕਾਰੇਹਿ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਧਮ੍ਮਤੋ**ਤਿ ਏਤੇਸੁ ਹਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਚੇਤਨਾਧਮ੍ਮਾਵ ਹੋਨ੍ਤਿ। ਅਭਿਜ੍ਝਾਦਯੋ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ।

ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ, ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਚਾਤਿ ਇਮੇ ਅਟ੍ਠ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਏਵ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਨੋ ਮੂਲਾਨਿ। ਅਭਿਜ੍ਝਾਬ੍ਯਾਪਾਦਾ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚੇਵ ਮੂਲਾਨਿ ਚ। ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਹਿ ਮੂਲਂ ਪਤ੍ਵਾ ਲੋਭੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ ਹੋਤਿ। ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਦੋਸੋ ਅਕੁਸਲਮੂਲਂ ਹੋਤਿ।

ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਰਮ੍ਮਣਤੋ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨਂ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਂ ਵਾ, ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਫੋਟ੍ਠਬ੍ਬਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ। ''ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ''ਤਿਪਿ ਏਕੇ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ, ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ। ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣਾਵ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਦਿਟ੍ਠਸੁਤਮੁਤਵਿਞ੍ਞਾਤਵਸੇਨ

ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣੋ ਵਾ। ਤਥਾ ਅਭਿਜ੍ਝਾ। ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਸਤ੍ਤਾਰਮ੍ਮਣੋਵ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਵਸੇਨ ਸਙ੍ਖਾਰਾਰਮ੍ਮਣਾ।

ਵੇਦਨਾਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੋ ਹੋਤਿ। ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਹਿ ਰਾਜਾਨੋ ਚੋਰੰ ਦਿਸ੍ਵਾ ਹਸਮਾਨਾਪਿ ''ਗਚ੍ਛਥ ਨੰ ਘਾਤੇਥਾ''ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ, ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚੇਤਨਾ ਪਨ ਦੁਕ੍ਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਤਿਵੇਦਨੰ। ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਵੇਦਨੋ। ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਪਕਚਿਤ੍ਤੇ ਪਨ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨੋ ਨ ਹੋਤਿ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਤਿਵੇਦਨੋ। ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ। ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ। ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਤਿਵੇਦਨੋ। ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਸੁਖਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਵੇਦਨਾ ਤਥਾ ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ। ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨੋ।

ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤੋ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਕੋ ਹੋਤਿ। ਅਦਿਨ੍ਨਾਦਾਨੰ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ। ਮਿਚ੍ਛਾਚਾਰੋ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ। ਮੁਸਾਵਾਦੋ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਵਾ ਤਥਾ ਪਿਸੁਣਵਾਚਾ ਸਮ੍ਫਪ੍ਪਲਾਪੋ ਚ। ਫਰੁਸਵਾਚਾ ਦੋਸਮੋਹਵਸੇਨ। ਅਭਿਜ੍ਝਾ ਮੋਹਵਸੇਨ ਏਕਮੂਲਾ। ਤਥਾ ਬ੍ਯਾਪਾਦੋ। ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਲੋਭਮੋਹਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾਤਿ।

ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾ ਵੇਰਮਣਿਆਦੀਨਿ ਸਮਾਦਾਨਸਮ੍ਪਤ੍ਤਸਮੁਚ੍ਛੇਦਵਿਰਤਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾਨਿ।

ਧਮ੍ਮਤੋ ਪਨ ਏਤੇਸੁਪਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਚੇਤਨਾਪਿ ਵਤ੍ਤਨ੍ਤਿ ਵਿਰਤਿਯੋਪਿ। ਅਨ੍ਤੇ ਤਯੋ ਚੇਤਨਾਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾਵ।

ਕੋਟ੍ਠਾਸਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਏਵ, ਨੋ ਮੂਲਾਨਿ। ਅਨ੍ਤੇ ਤਯੋ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਚੇਵ ਮੂਲਾਨਿ ਚ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਹਿ ਮੂਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਅਲੋਭੋ ਕੁਸਲਮੂਲੰ ਹੋਤਿ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੋ ਅਦੋਸੋ ਕੁਸਲਮੂਲੰ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਮੋਹੋ ਕੁਸਲਮੂਲੰ।

ਆਰਮ੍ਮਣਤੋਤਿ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨੰ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨੇਵ ਏਤੇਸੰ ਆਰਮ੍ਮਣਾਨਿ। ਵੀਤਿਕ੍ਕਮਿਤਬ੍ਬਤੋਯੇਵ ਹਿ ਵੇਰਮਣੀ ਨਾਮ ਹੋਤਿ। ਯਥਾ ਪਨ ਨਿਬ੍ਬਾਨਾਰਮ੍ਮਣੋ ਅਰਿਯਮਗ੍ਗੋ ਕਿਲੇਸੇ ਪਜਹਤਿ, ਏਵੰ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਦਿਆਰਮ੍ਮਣਾਪੇਤੇ ਕਮ੍ਮਪਥਾ ਪਾਣਾਤਿਪਾਤਾਦੀਨਿ ਦੁਸ੍ਸੀਲ੍ਯਾਨਿ ਪਜਹਨ੍ਤੀਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

ਵੇਦਨਾਤੋਤਿ ਸਬ੍ਬੇ ਸੁਖਵੇਦਨਾ ਹੋਨ੍ਤਿ ਮਜ੍ਝਤ੍ਤਵੇਦਨਾ ਵਾ। ਕੁਸਲੰ ਪਤ੍ਵਾ ਹਿ ਦੁਕ੍ਖਵੇਦਨਾ ਨਾਮ ਨਤ੍ਥਿ।

ਮੂਲਤੋਤਿ ਪਟਿਪਾਟਿਯਾ ਸਤ੍ਤ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਅਲੋਭਅਦੋਸਅਮੋਹਵਸੇਨ ਤਿਮੂਲਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ, ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾਨਿ। ਅਨਭਿਜ੍ਝਾ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਵਿਰਮਨ੍ਤਸ੍ਸ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾ, ਞਾਣਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਏਕਮੂਲਾ। ਅਲੋਭੋ ਪਨ ਅਤ੍ਤਨਾਵ ਅਤ੍ਤਨੋ ਮੂਲੰ ਨ ਹੋਤਿ। ਅਬ੍ਯਾਪਾਦੇਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ। ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ ਅਲੋਭਾਦੋਸਵਸੇਨ ਦ੍ਵਿਮੂਲਾ ਏਵਾਤਿ।

ਅਰਿਯਵਾਸਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੮. **ਅਰਿਯਵਾਸਾ**ਤਿ ਅਰਿਯਾ ਏਵ ਵਸਿੰਸੁ ਵਸਨ੍ਤਿ ਵਸਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ ਏਤੇਸੂਤਿ ਅਰਿਯਵਾਸਾ। **ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨੋ**ਤਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਅਙ੍ਗੇਹਿ ਵਿਪ੍ਪਯੁਤ੍ਤੋਵ ਹੁਤ੍ਵਾ ਖੀਣਾਸਵੋ ਅਵਸਿ ਵਸਤਿ ਵਸਿਸ੍ਸਤੀਤਿ ਤਸ੍ਮਾ ਅਯੰ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਵਿਪ੍ਪਹੀਨਤਾ, ਅਰਿਯਸ੍ਸ ਵਾਸਤ੍ਤਾ ਅਰਿਯਵਾਸੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ। ਏਸ ਨਯੋ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ।

ਏਵੰ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ, ਭਿਕ੍ਖੁ ਛਲ਼ਙ੍ਗਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤੀਤਿ ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾਯ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ। ਛਲ਼ਙ੍ਗੁਪੇਕ੍ਖਾ ਨਾਮ ਕੇਤਿ? ਞਾਣਾਦਯੋ। ''ਞਾਣ''ਨ੍ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਕਿਰਿਯਤੋ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ''ਸਤਤਵਿਹਾਰੋ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਅਟ੍ਠ ਮਹਾਚਿਤ੍ਤਾਨਿ।

‘‘ਰਜ੍ਜਨਦੁਸ੍ਸਨੰ ਨਤ੍ਥੀ’’ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਦਸ ਚਿਤ੍ਤਾਨਿ ਲਬ੍ਭਨ੍ਤਿ। ਸੋਮਨਸ੍ਸੰ ਆਸੇਵਨਵਸੇਨ ਲਬ੍ਭਤਿ।

ਸਤਾਰਕ੍ਖੇਨ ਚੇਤਸਾਤਿ ਖੀਣਾਸਵਸ੍ਸ ਹਿ ਤੀਸੁ ਦ੍ਵਾਰੇਸੁ ਸਬ੍ਬਕਾਲੰ ਸਤਿ ਆਰਕ੍ਖਕਿਚ੍ਚੰ ਸਾਧੇਤਿ । ਤੇਨੇਵਸ੍ਸ ‘‘ਚਰਤੋ ਚ ਤਿਟ੍ਠਤੋ ਚ ਸੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਚ ਜਾਗਰਸ੍ਸ ਚ ਸਤਤੰ ਸਮਿਤੰ ਞਾਣਦਸ੍ਸਨੰ ਪਚ੍ਚੁਪਟ੍ਠਿਤੰ ਹੋਤੀ’’ਤਿ ਵੁਚ੍ਚਤਿ।

ਪੁਥੁਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨਨ੍ਤਿ ਬਹੂਨੰ ਸਮਣਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾਨੰ। ਏਤ੍ਥ ਚ **ਸਮਣਾ**ਤਿ ਪਬ੍ਬਜ੍ਜੁਪਗਤਾ। **ਬ੍ਰਾਹ੍ਮਣਾ**ਤਿ ਭੋਵਾਦਿਨੋ। **ਪੁਥੁਪਚ੍ਚੇਕਸਚ੍ਚਾਨੀ**ਤਿ ਬਹੂਨਿ ਪਾਟੇਕ੍ਕਸਚ੍ਚਾਨਿ, ਇਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨੰ ਸਚ੍ਚੰ, ਇਦਮੇਵ ਦਸ੍ਸਨੰ ਸਚ੍ਚਨ੍ਤਿ ਏਵੰ ਪਾਟਿਯੇਕ੍ਕੰ ਗਹਿਤਾਨਿ ਬਹੂਨਿ ਸਚ੍ਚਾਨੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਨੁਨ੍ਨਾਨੀ**ਤਿ ਨਿਹਤਾਨਿ। **ਪਣੁਨ੍ਨਾਨੀ**ਤਿ ਸੁਟ੍ਠੁ ਨਿਹਤਾਨਿ। **ਚਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨਿ। **ਵਨ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਵਮਿਤਾਨਿ। **ਮੁਤ੍ਤਾਨੀ**ਤਿ ਛਿਨ੍ਨਬਨ੍ਧਨਾਨਿ ਕਤਾਨਿ। **ਪਹੀਨਾਨੀ**ਤਿ ਪਜਹਿਤਾਨਿ। **ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾਨੀ**ਤਿ ਯਥਾ ਨ ਪੁਨ ਚਿਤ੍ਤੰ ਆਰੁਹਨ੍ਤਿ, ਏਵੰ ਪਟਿਨਿਸ੍ਸਜ੍ਜਿਤਾਨਿ। ਸਬ੍ਬਾਨੇਵ ਤਾਨਿ ਗਹਿਤਗ੍ਗਹਣਸ੍ਸ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਭਾਵਵੇਵਚਨਾਨਿ।

ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਅਵਯਾ**ਤਿ ਅਨੂਨਾ। **ਸਟ੍ਠਾ**ਤਿ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਾ। ਸਮ੍ਮਾ ਅਵਯਾ ਸਟ੍ਠਾ ਏਸਨਾ ਅਸ੍ਸਾਤਿ **ਸਮਵਯਸਟ੍ਠੇਸਨੋ।** ਸਮ੍ਮਾ ਵਿਸ੍ਸਟ੍ਠਸਬ੍ਬਏਸਨੋਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਰਾਗਾ ਚਿਤ੍ਤੰ ਵਿਮੁਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿਆਦੀਹਿ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਕਿਚ੍ਚਨਿਪ੍ਫਤ੍ਤਿ ਕਥਿਤਾ।

ਰਾਗੋ ਮੇ ਪਹੀਨੋਤਿਆਦੀਹਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਾਯ ਫਲੰ ਕਥਿਤੰ।

ਅਸੇਕ੍ਖਧਮ੍ਮਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ

ਅਸੇਕ੍ਖਾ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠੀਤਿਆਦਯੋ ਸਬ੍ਬੇਪਿ ਫਲਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਧਮ੍ਮਾ ਏਵ। ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿ, ਸਮ੍ਮਾਞਾਣਨ੍ਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਠਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾਵ ਕਥਿਤਾ। **ਸਮ੍ਮਾਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਇਮਿਨਾ ਪਦੇਨ ਵੁਤ੍ਤਾਵਸੇਸਾ। ਫਲਸਮਾਪਤ੍ਤਿਧਮ੍ਮਾ ਸਙ੍ਗਹਿਤਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

‘‘ਇਮੇ ਖੋ, ਆਵੁਸੋ’’ਤਿਆਦਿ ਵੁਤ੍ਤਨਯੇਨੇਵ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬੰ। ਇਤਿ ਛਨ੍ਨੰ ਦਸਕਾਨੰ ਵਸੇਨ ਸਮਸਟ੍ਠਿ ਪਞ੍ਹੇ ਕਥੇਨ੍ਤੋ ਥੇਰੋ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੰ ਦਸ੍ਸੇਸੀਤਿ।

ਦਸਕਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਹਸਮੋਧਾਨਵਣ੍ਣਨਾ

੩੪੯. ਇਧ ਪਨ ਠਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਾ ਸਮੋਧਾਨੇਤਬ੍ਬਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਤੇ ਏਕਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇ ਪਞ੍ਹਾ ਕਥਿਤਾ। ਦੁਕਵਸੇਨ ਸਤ੍ਤਤਿ। ਤਿਕਵਸੇਨ ਅਸੀਤਿਸਤੰ। ਚਤੁਕ੍ਕਵਸੇਨ ਦ੍ਵੇਸਤਾਨਿ। ਪਞ੍ਚਕਵਸੇਨ ਤਿੰਸਸਤੰ। ਛਕ੍ਕਵਸੇਨ ਬਾਤ੍ਤਿੰਸਸਤੰ। ਸਤ੍ਤਕਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਨਵੁਤਿ। ਅਟ੍ਠਕਵਸੇਨ ਅਟ੍ਠਾਸੀਤਿ। ਨਵਕਵਸੇਨ ਚਤੁਪਣ੍ਣਾਸ। ਦਸਕਵਸੇਨ ਸਮਸਟ੍ਠੀਤਿ ਏਵੰ ਸਹਸ੍ਸੰ ਚੁਦ੍ਦਸ ਪਞ੍ਹਾ ਕਥਿਤਾ।

ਇਮਞ੍ਹਿ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਤੇਪਿਟਕੇ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨੇ ਅਞ੍ਞੋ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ ਏਵੰ ਬਹੁਪਞ੍ਹਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੋ ਨਤ੍ਥਿ। ਭਗਵਾ ਇਮੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੰ ਆਦਿਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਸਕਲੰ ਸੁਤ੍ਵਾ ਚਿਨ੍ਤੇਸਿ – ‘‘ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਬੁਦ੍ਧਬਲੰ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਅਪ੍ਪਟਿਵਤ੍ਤਿਯੰ ਸੀਹਨਾਦੰ ਨਦਤਿ। ਸਾਵਕਭਾਸਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਓਕਪ੍ਪਨਾ ਨ ਹੋਤਿ, ਜਿਨਭਾਸਿਤੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤੇ ਹੋਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਜਿਨਭਾਸਿਤੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਓਕਪ੍ਪਨੰ ਇਮਸ੍ਮਿੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਉਪ੍ਪਾਦੇਸ੍ਸਾਮੀ’’ਤਿ। ਤਤੋ ਵੁਟ੍ਠਾਯ ਸਾਧੁਕਾਰੰ ਅਦਾਸਿ। ਤੇਨ ਵੁਤ੍ਤੰ ‘‘ਅਥ ਖੋ ਭਗਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਿਤ੍ਵਾ ਆਯਸ੍ਮਨ੍ਤੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੰ ਆਮਨ੍ਤੇਸਿ, ਸਾਧੁ, ਸਾਧੁ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਸਾਧੁ ਖੋ ਤ੍ਵੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਙ੍ਗੀਤਿਪਰਿਯਾਯੰ ਅਭਾਸੀ’’ਤਿ।

ਤਤ੍ਥ **ਸਙ੍ਗੀਤਿਪਰਿਯਾਯ**ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਗ੍ਗਿਯਾ ਕਾਰਣੰ। ਇਦੰ ਵੁਤ੍ਤੰ ਹੋਤਿ – ‘‘ਸਾਧੁ, ਖੋ ਤ੍ਵੰ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤ, ਮਮ ਸਬ੍ਬਞ੍ਞੁਤਞ੍ਞਾਣੇਨ ਸੰਸਨ੍ਦਿਤ੍ਵਾ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸੰ ਅਭਾਸੀ’’ਤਿ। **ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ ਸਤ੍ਥਾ ਅਹੋਸੀ**ਤਿ ਅਨੁਮੋਦਨੇਨ ਸਮਨੁਞ੍ਞੋ ਅਹੋਸਿ। ਏਤ੍ਤਕੇਨ ਅਯੰ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੋ

ਜਿਨਭਾਸਿਤੋ ਨਾਮ ਜਾਤੋ। ਦੇਸਨਾਪਰਿਯੋਸਾਨੇ ਇਮਂ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤਂ ਮਨਸਿਕਰੋਨ੍ਤਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਿਂਸੂਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

੧੧. ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੦. **ਏਵੰ ਮੇ ਸੁਤ**ਨ੍ਤਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੰ। ਤਤ੍ਰਾਯੰ ਅਪੁਬ੍ਬਪਦਵਣ੍ਣਨਾ – **ਆਵੁਸੋ ਭਿਕ੍ਖਵੇ**ਤਿ ਸਾਵਕਾਨੰ ਆਲਪਨਮੇਤੰ। ਬੁਦ੍ਧਾ ਹਿ ਪਰਿਸੰ ਆਮਨ੍ਤਯਮਾਨਾ 'ਭਿਕ੍ਖਵੇ'ਤਿ ਵਦਨ੍ਤਿ। ਸਾਵਕਾ ਸਤ੍ਥਾਰੰ ਉਚ੍ਚਟ੍ਠਾਨੇ ਠਪੇਸ੍ਸਾਮਾਤਿ ਸਤ੍ਥੁ ਆਲਪਨੇਨ ਅਨਾਲਪਿਤ੍ਵਾ ਆਵੁਸੋਤਿ ਆਲਪਨ੍ਤਿ। **ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ**ਤਿ ਤੇ ਧਮ੍ਮਸੇਨਾਪਤਿੰ ਪਰਿਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਨਿਸਿਨ੍ਨਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਕੇ ਪਨ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂਤਿ? ਅਨਿਬਦ੍ਧਵਾਸਾ ਦਿਸਾਗਮਨੀਯਾ ਭਿਕ੍ਖੂ। ਬੁਦ੍ਧਕਾਲੇ ਦ੍ਵੇ ਵਾਰੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਨ੍ਨਿਪਤਨ੍ਤਿ – ਉਪਕਟ੍ਠਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਕਾਲੇ ਚ ਪਵਾਰਣਕਾਲੇ ਚ। ਉਪਕਟ੍ਠਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਦਸਪਿ ਵੀਸਤਿਪਿ ਤਿੰਸਮ੍ਪਿ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਮ੍ਪਿ ਪਞ੍ਞਾਸਮ੍ਪਿ ਭਿਕ੍ਖੂ ਵਗ੍ਗਾ ਵਗ੍ਗਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥਾਯ ਆਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਭਗਵਾ ਤੇਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਸਮ੍ਮੋਦਿਤ੍ਵਾ ਕਸ੍ਮਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਵਿਚਰਥਾਤਿ ਪੁਚ੍ਛਤਿ। ਅਥ ਤੇ ''ਭਗਵਾ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨਤ੍ਥੰ ਆਗਤਮ੍ਹ, ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਨੋ ਦੇਥਾ''ਤਿ ਯਾਚਨ੍ਤਿ।

ਸਤ੍ਥਾ ਤੇਸੰ ਚਰਿਯਵਸੇਨ ਰਾਗਚਰਿਤਸ੍ਸ ਅਸੁਭਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਦੇਤਿ। ਦੋਸਚਰਿਤਸ੍ਸ ਮੇਤ੍ਤਾਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ, ਮੋਹਚਰਿਤਸ੍ਸ ਉਦ੍ਦੇਸੋ ਪਰਿਪੁਚ੍ਛਾ – 'ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸ੍ਸਵਨੰ, ਕਾਲੇਨ ਧਮ੍ਮਸਾਕਚ੍ਛਾ, ਇਦੰ ਤੁਯ੍ਹੰ ਸਪ੍ਪਾਯ'ਨ੍ਤਿ ਆਚਿਕ੍ਖਤਿ। ਵਿਤਕ੍ਕਚਰਿਤਸ੍ਸ ਆਨਾਪਾਨਸ੍ਸਤਿਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਦੇਤਿ। ਸਦ੍ਧਾਚਰਿਤਸ੍ਸ ਪਸਾਦਨੀਯਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਬੁਦ੍ਧਸੁਬੋਧਿੰ ਧਮ੍ਮਸੁਧਮ੍ਮਤੰ ਸਙ੍ਘਸੁਪ੍ਪਟਿਪਤ੍ਤਿਞ੍ਚ ਪਕਾਸੇਤਿ। ਞਾਣਚਰਿਤਸ੍ਸ ਅਨਿਚ੍ਚਤਾਦਿਪਟਿਸੰਯੁਤ੍ਤੇ ਗਮ੍ਭੀਰੇ ਸੁਤ੍ਤਨ੍ਤੇ ਕਥੇਤਿ। ਤੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸਚੇ ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਹੋਤਿ, ਤਤ੍ਥੇਵ ਵਸਨ੍ਤਿ। ਨੋ ਚੇ ਹੋਤਿ, ਸਪ੍ਪਾਯੰ ਸੇਨਾਸਨੰ ਪੁਚ੍ਛਿਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਤੇ ਤਤ੍ਥ ਵਸਨ੍ਤਾ ਤੇਮਾਸਿਕੰ ਪਟਿਪਦੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਘਟੇਤ੍ਵਾ ਵਾਯਮਨ੍ਤਾ ਸੋਤਾਪਨ੍ਨਾਪਿ ਹੋਨ੍ਤਿ ਸਕਦਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਅਨਾਗਾਮਿਨੋਪਿ ਅਰਹਨ੍ਤੋਪਿ।

ਤਤੋ ਵੁਤ੍ਥਵਸ੍ਸਾ ਪਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ''ਭਗਵਾ ਅਹੰ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਿਕੇ ਕਮ੍ਮਟ੍ਠਾਨੰ ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੰ ਪਤ੍ਤੋ…ਪੇ॰… ਅਹੰ ਅਗ੍ਗਫਲੰ ਅਰਹਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ ਪਟਿਲਦ੍ਧਗੁਣੰ ਆਰੋਚੇਨ੍ਤਿ। ਤਤ੍ਥ ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਉਪਕਟ੍ਠਾਯ ਵਸ੍ਸੂਪਨਾਯਿਕਾਯ ਆਗਤਾ। ਏਵੰ ਆਗਨ੍ਤ੍ਵਾ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤੇ ਪਨ ਭਿਕ੍ਖੂ ਭਗਵਾ ਅਗ੍ਗਸਾਵਕਾਨੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਪੇਸੇਤਿ, ਯਥਾਹ ''ਅਪਲੋਕੇਥ ਪਨ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ''ਤਿ। ਭਿਕ੍ਖੂ ਚ ਵਦਨ੍ਤਿ ''ਕਿੰ ਨੁ ਖੋ ਮਯੰ, ਭਨ੍ਤੇ, ਅਪਲੋਕੇਮ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ''ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੩.੨)। ਅਥ ਨੇ ਭਗਵਾ ਤੇਸੰ ਦਸ੍ਸਨੇ ਉਯ੍ਯੋਜੇਸਿ। ''ਸੇਵਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ; ਭਜਥ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੇ। ਪਣ੍ਡਿਤਾ ਭਿਕ੍ਖੂ ਅਨੁਗ੍ਗਾਹਕਾ ਸਬ੍ਰਹ੍ਮਚਾਰੀਨੰ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਜਨੇਤਾ ਏਵੰ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ। ਸੇਯ੍ਯਥਾਪਿ ਜਾਤਸ੍ਸ ਆਪਾਦੇਤਾ ਏਵੰ ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ। ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਫਲੇ ਵਿਨੇਤਿ, ਮੋਗ੍ਗਲ੍ਲਾਨੋ ਉਤ੍ਤਮਤ੍ਥੇ''ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੩.੩੭੧)।

ਤਦਾਪਿ ਭਗਵਾ ਇਮੇਹਿ ਭਿਕ੍ਖੂਹਿ ਸਦ੍ਧਿੰ ਪਟਿਸਨ੍ਥਾਰੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤੇਸੰ ਭਿਕ੍ਖੂਨੰ ਆਸਯੰ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਨ੍ਤੋ ''ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਾਵਕਵਿਨੇਯ੍ਯਾ''ਤਿ ਅਦ੍ਦਸ। **ਸਾਵਕਵਿਨੇਯ੍ਯਾ** ਨਾਮ ਯੇ ਬੁਦ੍ਧਾਨਮ੍ਪਿ ਧਮ੍ਮਦੇਸਨਾਯ ਬੁਜ੍ਝਨ੍ਤਿ ਸਾਵਕਾਨਮ੍ਪਿ। **ਬੁਦ੍ਧਵਿਨੇਯ੍ਯਾ** ਪਨ ਸਾਵਕਾ ਬੋਧੇਤੁੰ ਨ ਸਕ੍ਕੋਨ੍ਤਿ। ਸਾਵਕਵਿਨੇਯ੍ਯਭਾਵੰ ਪਨ ਏਤੇਸੰ ਞਤ੍ਵਾ ਕਤਰਸ੍ਸ ਭਿਕ੍ਖੁਨੋ ਦੇਸਨਾਯ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਓਲੋਕੇਨ੍ਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸਾਤਿ ਦਿਸ੍ਵਾ ਥੇਰਸ੍ਸ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਪੇਸੇਸਿ। ਥੇਰੋ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਪੁਚ੍ਛਿ ''ਸਤ੍ਥੁ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਗਤਤ੍ਥ ਆਵੁਸੋ''ਤਿ। ''ਆਮ, ਗਤਮ੍ਹ ਸਤ੍ਥਾਰਾ ਪਨ ਅਮ੍ਹੇ ਤੁਮ੍ਹਾਕੰ ਸਨ੍ਤਿਕੰ ਪੇਸਿਤਾ''ਤਿ। ਤਤੋ ਥੇਰੋ ''ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਮਯ੍ਹੰ ਦੇਸਨਾਯ ਬੁਜ੍ਝਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਕੀਦਿਸੀ ਨੁ ਖੋ ਤੇਸੰ ਦੇਸਨਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਚਿਨ੍ਤੇਨ੍ਤੋ ''ਇਮੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਮਗ੍ਗਾਰਾਮਾ, ਸਾਮਗ੍ਗਿਰਸਸ੍ਸ ਦੀਪਿਕਾ ਨੇਸੰ ਦੇਸਨਾ ਵਟ੍ਟਤੀ''ਤਿ ਸਨ੍ਨਿਟ੍ਠਾਨੰ ਕਤ੍ਵਾ ਤਥਾਰੂਪੰ ਦੇਸਨੰ ਦੇਸੇਤੁਕਾਮੋ **ਦਸੁਤ੍ਤਰੰ ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿਆਦਿਮਾਹ। ਤਤ੍ਥ ਦਸਧਾ ਮਾਤਿਕੰ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਵਿਭਤ੍ਤੋਤਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰੋ, ਏਕਕਤੋ ਪਟ੍ਠਾਯ ਯਾਵ ਦਸਕਾ ਗਤੋਤਿਪਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰੋ, ਏਕੇਕਸ੍ਮਿੰ ਪਬ੍ਬੇ ਦਸ ਦਸ ਪਞ੍ਹਾ ਵਿਸੇਸਿਤਾਤਿਪਿ ਦਸੁਤ੍ਤਰੋ, ਤੰ **ਦਸੁਤ੍ਤਰੰ। ਪਵਕ੍ਖਾਮੀ**ਤਿ ਕਥੇਸ੍ਸਾਮਿ। **ਧਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਸੁਤ੍ਤੰ। **ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਤ੍ਤਿਯਾ**ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਪਟਿਲਾਭਤ੍ਥਾਯ। **ਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸਨ੍ਤਕਿਰਿਯਾਯਾ**ਤਿ ਸਕਲਸ੍ਸ ਵਟ੍ਟਦੁਕ੍ਖਸ੍ਸ ਪਰਿਯਨ੍ਤਕਰਣਤ੍ਥੰ। **ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥਪ੍ਪਮੋਚਨ**ਨ੍ਤਿ ਅਭਿਜ੍ਝਾਕਾਯਗਨ੍ਥਾਦੀਨੰ ਸਬ੍ਬਗਨ੍ਥਾਨੰ ਪਮੋਚਨੰ।

ਇਤਿ ਥੇਰੋ ਦੇਸਨਂ ਉਚ੍ਚਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਤਤ੍ਥ ਪੇਮਂ ਜਨੇਨ੍ਤੋ ਏਵਮੇਤਂ ਉਗ੍ਗਹੇਤਬ੍ਬਂ ਪਰਿਯਾਪੁਣਿਤਬ੍ਬਂ ਧਾਰੇਤਬ੍ਬਂ ਵਾਚੇਤਬ੍ਬਂ ਮਞ੍ਞਿਸ੍ਸਨ੍ਤੀਤਿ ਚਤੂਹਿ ਪਦੇਹਿ ਵਣ੍ਣਂ ਕਥੇਸਿ, ''ਏਕਾਯਨੋ ਅਯਂ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਮਗ੍ਗੋ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਤੇਸਂ ਤੇਸਂ ਸੁਤ੍ਤਾਨਂ ਭਗਵਾ ਵਿਯ।

ਏਕਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੧. (ਕ) ਤਤ੍ਥ **ਬਹੁਕਾਰੋ**ਤਿ ਬਹੂਪਕਾਰੋ।

(ਖ) **ਭਾਵੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਵਡ੍ਢੇਤਬ੍ਬੋ।

(ਗ) **ਪਰਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਤੀਹਿ ਪਰਿਞ੍ਞਾਹਿ ਪਰਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ।

(ਘ) **ਪਹਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਹਾਨਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਜਹਿਤਬ੍ਬੋ।

(ਙ) **ਹਾਨਭਾਗਿਯੋ**ਤਿ ਅਪਾਯਗਾਮਿਪਰਿਹਾਨਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਕੋ।

(ਚ) **ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੋ**ਤਿ ਵਿਸੇਸਗਾਮਿਵਿਸੇਸਾਯ ਸਂਵਤ੍ਤਨਕੋ।

(ਛ) **ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੋ**ਤਿ ਦੁਪ੍ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਕਰੋ।

(ਜ) **ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਨਿਪ੍ਫਾਦੇਤਬ੍ਬੋ।

(ਝ) **ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ**ਤਿ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਅਭਿਜਾਨਿਤਬ੍ਬੋ।

(ਞ) **ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਕ੍ਖਂ ਕਾਤਬ੍ਬੋ।

ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਮਾਤਿਕਾਸੁ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ ਯਥਾ ਨਾਮ ਦਕ੍ਖੋ ਵੇਲ੍ਲੁਕਾਰੋ ਸਮ੍ਮੁਖੀਭੂਤਂ ਵੇਲ੍ਲੁਂ ਛੇਤ੍ਵਾ ਨਿਗ੍ਗਣ੍ਠਿਂ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸਧਾ ਖਣ੍ਡੇ ਕਤ੍ਵਾ ਏਕਮੇਕਂ ਖਣ੍ਡਂ ਹੀਰਂ ਹੀਰਂ ਕਰੋਨ੍ਤੋ ਫਾਲੇਤਿ, ਏਵਮੇਵ ਤੇਸਂ ਭਿਕ੍ਖੂਨਂ ਸਪ੍ਪਾਯਂ ਦੇਸਨਂ ਉਪਪਰਿਕ੍ਖਿਤ੍ਵਾ ਦਸਧਾ ਮਾਤਿਕਂ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਏਕੇਕਕੋਟ੍ਠਾਸੇ ਏਕੇਕਪਦਂ ਵਿਭਜਨ੍ਤੋ ''ਕਤਮੋ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਬਹੁਕਾਰੋ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ''ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਦੇਸਨਂ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤੁਂ ਆਰਦ੍ਧੋ।

ਤਤ੍ਥ **ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥਕਂ ਉਪਕਾਰਕਂ ਅਪ੍ਪਮਾਦਂ ਕਥੇਸਿ। ਅਯਞ੍ਹਿ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਨਾਮ ਸੀਲਪੂਰਣੇ, ਇਨ੍ਦ੍ਰਿਯਸਂਵਰੇ, ਭੋਜਨੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ, ਜਾਗਰਿਯਾਨੁਯੋਗੇ, ਸਤ੍ਤਸੁ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮੇਸੁ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਗਬ੍ਭਂ ਗਣ੍ਹਾਪਨੇ, ਅਤ੍ਥਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਦੀਸੁ, ਸੀਲਕ੍ਖਨ੍ਧਾਦਿਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮਕ੍ਖਨ੍ਧੇਸੁ, ਠਾਨਾਟ੍ਠਾਨੇਸੁ, ਮਹਾਵਿਹਾਰਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯਂ, ਅਰਿਯਸਚ੍ਚੇਸੁ, ਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਾਦੀਸੁ, ਬੋਧਿਪਕ੍ਖਿਯੇਸੁ, ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣਾਦੀਸੁ ਅਟ੍ਠਸੁ ਵਿਜ੍ਜਾਸੂਤਿ ਸਬ੍ਬੇਸੁ ਅਨਵਜ੍ਜਟ੍ਠੇਨ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੁ ਬਹੂਪਕਾਰੋ।

ਤੇਨੇਵ ਨਂ ਭਗਵਾ ''ਯਾਵਤਾ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਸਤ੍ਤਾ ਅਪਦਾ ਵਾ…ਪੇ॰… ਤਥਾਗਤੋ ਤੇਸਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤਿ। ਏਵਮੇਵ ਖੋ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਯੇ ਕੇਚਿ ਕੁਸਲਾ ਧਮ੍ਮਾ, ਸਬ੍ਬੇਤੇ ਅਪ੍ਪਮਾਦਮੂਲਕਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਸਮੋਸਰਣਾ, ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਤੇਸਂ ਧਮ੍ਮਾਨਂ ਅਗ੍ਗਮਕ੍ਖਾਯਤੀ''ਤਿਆਦਿਨਾ (ਸਂ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੩੯) ਨਯੇਨ ਹਤ੍ਥਿਪਦਾਦੀਹਿ ਓਪਮ੍ਮੇਹਿ ਓਪਮੇਨ੍ਤੋ **ਸਂਯੁਤ੍ਤਨਿਕਾਯੇ ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਗ੍ਗੇ** ਨਾਨਪ੍ਪਕਾਰਂ ਥੋਮੇਤਿ। ਤਂ ਸਬ੍ਬਂ

ਏਕਪਦੇਨੇਵ ਸਙ੍ਗਹੇਤ੍ਵਾ ਥੇਰੋ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਕੁਸਲੇਸੁ ਧਮ੍ਮੇਸੂਤਿ ਆਹ। **ਧਮ੍ਮਪਦੇ** ਅਪ੍ਪਮਾਦਵਗ੍ਗੇਨਾਪਿਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ। ਅਸੋਕਵਤ੍ਥੁਨਾਪਿ ਦੀਪੇਤਬ੍ਬਾ –

(ਕ) ਅਸੋਕਰਾਜਾ ਹਿ ਨਿਗ੍ਰੋਧਸਾਮਣੇਰਸ੍ਸ ‘‘ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਅਮਤਪਦ’’ਨ੍ਤਿ ਗਾਥਂ ਸੁਤ੍ਵਾ ਏਵ ‘‘ਤਿਟ੍ਠ, ਤਾਤ, ਮਯ੍ਹਂ ਤਯਾ ਤੇਪਿਟਕਂ ਬੁਦ੍ਧਵਚਨਂ ਕਥਿਤ’’ਨ੍ਤਿ ਸਾਮਣੇਰੇ ਪਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਚਤੁਰਾਸੀਤਿਵਿਹਾਰਸਹਸ੍ਸਾਨਿ ਕਾਰੇਸਿ। ਇਤਿ ਥਾਮਸਮ੍ਪਨ੍ਨੇਨ ਭਿਕ੍ਖੁਨਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਸ੍ਸ ਬਹੂਪਕਾਰਤਾ ਤੀਹਿ ਪਿਟਕੇਹਿ ਦੀਪੇਤ੍ਵਾ ਕਥੇਤਬ੍ਬਾ। ਯਂਕਿਞ੍ਚਿ ਸੁਤ੍ਤਂ ਵਾ ਗਾਥਂ ਵਾ ਅਪ੍ਪਮਾਦਦੀਪਨਤ੍ਥਂ ਆਹਰਨ੍ਤੋ ‘‘ਅਟ੍ਠਾਨੇ ਠਤ੍ਵਾ ਆਹਰਸਿ, ਅਤਿਤ੍ਥੇਨ ਪਕ੍ਖਨ੍ਦੋ’’ਤਿ ਨ ਵਤ੍ਤਬ੍ਬੋ। ਧਮ੍ਮਕਥਿਕਸ੍ਸੇਵੇਤ੍ਥ ਥਾਮੋ ਚ ਬਲਞ੍ਚ ਪਮਾਣਂ।

(ਖ) **ਕਾਯਗਤਾਸਤੀ**ਤਿ ਆਨਾਪਾਨਂ ਚਤੁਇਰਿਯਾਪਥੋ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਂ ਦ੍ਵਤ੍ਤਿਂਸਾਕਾਰੋ ਚਤੁਧਾਤੁਵਵਤ੍ਥਾਨਂ ਦਸ ਅਸੁਭਾ ਨਵ ਸਿਵਥਿਕਾ ਚੁਣ੍ਣਿਕਮਨਸਿਕਾਰੋ ਕੇਸਾਦੀਸੁ ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਰੂਪਜ੍ਝਾਨਾਨੀਤਿ ਏਤ੍ਥ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਤਿਯਾ ਏਤਂ ਅਧਿਵਚਨਂ। **ਸਾਤਸਹਗਤਾ**ਤਿ ਠਪੇਤ੍ਵਾ ਚਤੁਤ੍ਥਜ੍ਝਾਨਂ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਸਾਤਸਹਗਤਾ ਹੋਤਿ ਸੁਖਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਾ, ਤਂ ਸਨ੍ਧਾਯੇਤਂ ਵੁਤ੍ਤਂ।

(ਗ) **ਸਾਸਵੋ ਉਪਾਦਾਨਿਯੋ**ਤਿ ਆਸਵਾਨਞ੍ਚੇਵ ਉਪਾਦਾਨਾਨਞ੍ਚ ਪਚ੍ਚਯਭੂਤੋ। ਇਤਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮਮੇਵ ਨਿਯਮੇਤਿ।

(ਘ) **ਅਸ੍ਮਿਮਾਨੋ**ਤਿ ਰੂਪਾਦੀਸੁ ਅਸ੍ਮੀਤਿ ਮਾਨੋ।

(ਙ) **ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ**ਤਿ ਅਨਿਚ੍ਚੇ ਨਿਚ੍ਚਨ੍ਤਿਆਦਿਨਾ ਨਯੇਨ ਪਵਤ੍ਤੋ ਉਪ੍ਪਥਮਨਸਿਕਾਰੋ।

(ਚ) ਵਿਪਰਿਯਾਯੇਨ **ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ** ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

(ਛ) **ਆਨਨ੍ਤਰਿਕੋ ਚੇਤੋਸਮਾਧੀ**ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗਾਨਨ੍ਤਰਂ ਫਲਂ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕੋ ਚੇਤੋਸਮਾਧਿ ਨਾਮ । ਇਧ ਪਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਨਨ੍ਤਰੋ ਮਗ੍ਗੋ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਤ੍ਤਾ ਅਤ੍ਤਨੋ ਵਾ ਅਨਨ੍ਤਰਂ ਫਲਦਾਯਕਤ੍ਤਾ ਆਨਨ੍ਤਰਿਕੋ ਚੇਤੋਸਮਾਧੀਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ।

(ਜ) **ਅਕੁਪ੍ਪਂ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਞ੍ਞਤ੍ਥ ਫਲਪਞ੍ਞਾ ਅਕੁਪ੍ਪਞਾਣਂ ਨਾਮ। ਇਧ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਪਞ੍ਞਾ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਾ।

(ਝ) **ਆਹਾਰਟ੍ਠਿਤਿਕਾ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਟ੍ਠਿਤਿਕਾ। **ਅਯਂ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ**ਤਿ ਯੇਨ ਪਚ੍ਚਯੇਨ ਤਿਟ੍ਠਨ੍ਤਿ, ਅਯਂ ਏਕੋ ਧਮ੍ਮੋ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯੋ।

(ਞ) **ਅਕੁਪ੍ਪਾ ਚੇਤੋਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾਰੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਯ ਞਾਤਪਰਿਞ੍ਞਾ ਕਥਿਤਾ। ਪਰਿਞ੍ਞਾਯ ਤੀਰਣਪਰਿਞ੍ਞਾ। ਪਹਾਤਬ੍ਬਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੇਹਿ ਪਹਾਨਪਰਿਞ੍ਞਾ। **ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝੋ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਨ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। **ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੋ**ਤਿ ਫਲਂ ਕਥਿਤਂ, ਮਗ੍ਗੋ ਏਕਸ੍ਮਿਂਯੇਵ ਪਦੇ ਲਬ੍ਭਤਿ। ਫਲਂ ਪਨ ਅਨੇਕੇਸੁਪਿ ਲਬ੍ਭਤਿਯੇਵ।

ਭੂਤਾਤਿ ਸਭਾਵਤੋ ਵਿਜ੍ਜਮਾਨਾ। **ਤਚ੍ਛਾ**ਤਿ ਯਾਥਾਵਾ। **ਤਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਤਥਾਸਭਾਵਾ। **ਅਵਿਤਥਾ**ਤਿ ਯਥਾ ਵੁਤ੍ਤਾ ਨ ਤਥਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਅਨਞ੍ਞਥਾ**ਤਿ ਵੁਤ੍ਤਪ੍ਪਕਾਰਤੋ ਨ ਅਞ੍ਞਥਾ। **ਸਮ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ**ਤਿ ਤਥਾਗਤੇਨ ਬੋਧਿਪਲ੍ਲਙ੍ਕੇ ਨਿਸੀਦਿਤ੍ਵਾ ਹੇਤੁਨਾ ਕਾਰਣੇਨ ਸਯਮੇਵ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ ਞਾਤਾ ਵਿਦਿਤਾ ਸਚ੍ਛਿਕਤਾ। ਇਮਿਨਾ ਥੇਰੋ ‘‘ਇਮੇ ਧਮ੍ਮਾ ਤਥਾਗਤੇਨ ਅਭਿਸਮ੍ਬੁਦ੍ਧਾ, ਅਹਂ ਪਨ ਤੁਮ੍ਹਾਕਂ ਰਞ੍ਞੋ ਲੇਖਵਾਚਕਸਦਿਸੋ’’ਤਿ ਜਿਨਸੁਤ੍ਤਂ ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੋ ਓਕਪ੍ਪਨਂ ਜਨੇਸਿ।

ਏਕਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਦ੍ਵੇਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੨. (ਕ) **ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਬਹੁਕਾਰਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਤਿਸਮ੍ਪਜਞ੍ਞਾ ਧਮ੍ਮਾ ਸੀਲਪੂਰਣਾਦੀਸੁ ਅਪ੍ਪਮਾਦੋ ਵਿਯ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਉਪਕਾਰਕਾ ਹਿਤਾਵਹਾ।

(ਖ) **ਸਮਥੋ ਚ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਚਾ**ਤਿ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤੇ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਾ ਕਥਿਤਾ। ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤੇ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗਾ ਕਥਿਤਾ।

(ਛ) **ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ**ਤਿ ਅਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਹੇਤੁ ਚੇਵ ਪਚ੍ਚਯੋ ਚ ਸਤ੍ਤਾਨਂ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ, ਯੋਨਿਸੋ ਮਨਸਿਕਾਰੋ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। ਤਥਾ ਦੋਵਚਸ੍ਸਤਾ ਪਾਪਮਿਤ੍ਤਤਾ ਸਂਕਿਲੇਸਾਯ; ਸੋਵਚਸ੍ਸਤਾ ਕਲ੍ਯਾਣਮਿਤ੍ਤਤਾ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ। ਤਥਾ ਤੀਣਿ ਅਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ; ਤੀਣਿ ਕੁਸਲਮੂਲਾਨਿ। ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਯੋਗਾ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਵਿਸਂਯੋਗਾ। ਪਞ੍ਚ ਚੇਤੋਖਿਲਾ ਪਞ੍ਚਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਾਨਿ। ਛ ਅਗਾਰਵਾ ਛ ਗਾਰਵਾ। ਸਤ੍ਤ ਅਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ ਸਤ੍ਤ ਸਦ੍ਧਮ੍ਮਾ। ਅਟ੍ਠ ਕੁਸੀਤਵਤ੍ਥੂਨਿ ਅਟ੍ਠ ਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੂਨਿ। ਨਵ ਆਘਾਤਵਤ੍ਥੂਨਿ ਨਵ ਆਘਾਤਪ੍ਪਟਿਵਿਨਯਾ। ਦਸ ਅਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾ ਦਸ ਕੁਸਲਕਮ੍ਮਪਥਾਤਿ ਏਵਂ ਪਭੇਦਾ ਇਮੇ ਦ੍ਵੇ ਧਮ੍ਮਾ ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਾਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

(ਝ) **ਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੂ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਕਤਾ ਪਞ੍ਚਕ੍ਖਨ੍ਧਾ। ਅਸਙ੍ਖਤਾ ਧਾਤੂਤਿ ਪਚ੍ਚਯੇਹਿ ਅਕਤਂ ਨਿਬ੍ਬਾਨਂ।

(ਞ) **ਵਿਜ੍ਜਾ ਚ ਵਿਮੁਤ੍ਤਿ ਚਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਵਿਜ੍ਜਾ**ਤਿ ਤਿਸ੍ਸੋ ਵਿਜ੍ਜਾ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤੀ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾਰੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਏਕਕਸਦਿਸਾਨੇਵ, ਉਪ੍ਪਾਦੇਤਬ੍ਬਪਦੇ ਪਨ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ, ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਪਦੇ ਫਲਂ।

ਦ੍ਵੇਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਤਯੋਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੩. (ਛ) **ਕਾਮਾਨਮੇਤਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਯਦਿਦਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮ**ਨ੍ਤਿ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗੋ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਸਬ੍ਬਸੋ ਕਾਮਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ। **ਰੂਪਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਯਦਿਦਂ ਆਰੁਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਆਰੁਪ੍ਪੇਪਿ ਅਰਹਤ੍ਤਮਗ੍ਗੋ। ਪੁਨ ਉਪ੍ਪਤ੍ਤਿਨਿਵਾਰਣਤੋ ਸਬ੍ਬਸੋ ਰੂਪਾਨਂ ਨਿਸ੍ਸਰਣਂ ਨਾਮ। **ਨਿਰੋਧੋ ਤਸ੍ਸ ਨਿਸ੍ਸਰਣ**ਨ੍ਤਿ ਇਧ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਂ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤਂ। ਅਰਹਤ੍ਤਫਲੇਨ ਹਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨੇ ਦਿਟ੍ਠੇ ਪੁਨ ਆਯਤਿਂ ਸਬ੍ਬਸਙ੍ਖਾਰਾ ਨ ਹੋਨ੍ਤੀਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਸਙ੍ਖਤਨਿਰੋਧਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਨਿਰੋਧੋਤਿ ਵੁਤ੍ਤਂ।

(ਜ) **ਅਤੀਤਂਸੇ ਞਾਣ**ਨ੍ਤਿ ਅਤੀਤਂਸਾਰਮ੍ਮਣਂ ਞਾਣਂ ਇਤਰੇਸੁਪਿ ਏਸੇਵ ਨਯੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਾਰੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਦਯੋ ਏਕਕਸਦਿਸਾਵ। ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਪਦੇ ਪਨ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ, ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬੇ ਫਲਂ।

ਤਯੋਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੪. (ਕ) **ਚਤ੍ਤਾਰਿ ਚਕ੍ਕਾਨੀ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ **ਚਕ੍ਕਂ** ਨਾਮ ਦਾਰੁਚਕ੍ਕਂ, ਰਤਨਚਕ੍ਕਂ, ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕਂ, ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕਂ, ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕਨ੍ਤਿ ਪਞ੍ਚਵਿਧਂ। ਤਤ੍ਥ ''ਯਂ ਪਨਿਦਂ ਸਮ੍ਮ, ਰਥਕਾਰ, ਚਕ੍ਕਂ ਛਹਿ ਮਾਸੇਹਿ ਨਿਟ੍ਠਿਤਂ, ਛਾਰਤ੍ਤੂਨੇਹੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੩.੧੫)

ਇਦੰ ਦਾਰੁਚਕ੍ਕੰ। ''ਪਿਤਰਾ ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਚਕ੍ਕੰ ਅਨੁਪ੍ਪਵਤ੍ਤੇਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੫.੧੩੨) ਇਦੰ ਰਤਨਚਕ੍ਕੰ। ''ਪਵਤ੍ਤਿਤੰ ਚਕ੍ਕ''ਨ੍ਤਿ (ਮ॰ ਨਿ॰ ੨.੩੯੯) ਇਦੰ ਧਮ੍ਮਚਕ੍ਕੰ। ''ਚਤੁਚਕ੍ਕੰ ਨਵਦ੍ਵਾਰ''ਨ੍ਤਿ (ਸੰ॰ ਨਿ॰ ੧.੨੯) ਇਦੰ ਇਰਿਯਾਪਥਚਕ੍ਕੰ। ''ਚਤ੍ਤਾਰਿਮਾਨਿ, ਭਿਕ੍ਖਵੇ, ਚਕ੍ਕਾਨਿ, ਯੇਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤਾਨੰ ਦੇਵਮਨੁਸ੍ਸਾਨੰ ਚਤੁਚਕ੍ਕੰ ਪਵਤ੍ਤਤੀ''ਤਿ (ਅ॰ ਨਿ॰ ੪.੩੧) ਇਦੰ ਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਚਕ੍ਕੰ। ਇਧਾਪਿ ਏਤਦੇਵ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੰ।

ਪਤਿਰੂਪਦੇਸਵਾਸੋਤਿ ਯਤ੍ਥ ਚਤਸ੍ਸੋ ਪਰਿਸਾ ਸਨ੍ਨਿਸ੍ਸਨ੍ਤਿ, ਏਵਰੂਪੇ ਅਨੁਚ੍ਛਵਿਕੇ ਦੇਸੇ ਵਾਸੋ। **ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੂਪਨਿਸ੍ਸਯੋ**ਤਿ ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਨੰ ਸਪ੍ਪੁਰਿਸਾਨੰ ਅਵਸ੍ਸਯਨੰ ਸੇਵਨੰ ਭਜਨੰ। **ਅਤ੍ਤਸਮ੍ਮਾਪਣਿਧੀ**ਤਿ ਅਤ੍ਤਨੋ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪਨੰ, ਸਚੇ ਪਨ ਪੁਬ੍ਬੇ ਅਸ੍ਸਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਸਮਨ੍ਨਾਗਤੋ ਹੋਤਿ, ਤਾਨਿ ਪਹਾਯ ਸਦ੍ਧਾਦੀਸੁ ਪਤਿਟ੍ਠਾਪਨੰ। **ਪੁਬ੍ਬੇ ਚ ਕਤਪੁਞ੍ਞਤਾ**ਤਿ ਪੁਬ੍ਬੇ ਉਪਚਿਤਕੁਸਲਤਾ। ਇਦਮੇਵੇਤ੍ਥ ਪਮਾਣੰ। ਯੇਨ ਹਿ ਞਾਣਸਮ੍ਪਯੁਤ੍ਤਚਿਤ੍ਤੇਨ ਕੁਸਲੰ ਕਤੰ ਹੋਤਿ, ਤਦੇਵ ਕੁਸਲੰ ਤੰ ਪੁਰਿਸੰ ਪਤਿਰੂਪਦੇਸੇ ਉਪਨੇਤਿ, ਸਪ੍ਪੁਰਿਸੇ ਭਜਾਪੇਸਿ । ਸੋ ਏਵ ਚ ਪੁਗ੍ਗਲੋ ਅਤ੍ਤਾਨੰ ਸਮ੍ਮਾ ਠਪੇਤਿ। ਚਤੂਸੁ ਆਹਾਰੇਸੁ ਪਠਮੋ ਲੋਕਿਯੋਵ। ਸੇਸਾ ਪਨ ਤਯੋ ਸਙ੍ਗੀਤਿਸੁਤ੍ਤੇ ਲੋਕਿਯਲੋਕੁਤ੍ਤਰਮਿਸ੍ਸਕਾ ਕਥਿਤਾ। ਇਧ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਲੋਕਿਯਾ।

(ਚ) **ਕਾਮਯੋਗਵਿਸੰਯੋਗਾ**ਦਯੋ ਅਨਾਗਾਮਿਮਗ੍ਗਾਦਿਵਸੇਨ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬਾ।

(ਛ) **ਹਾਨਭਾਗਿਯਾ**ਦੀਸੁ ਪਠਮਸ੍ਸ ਝਾਨਸ੍ਸ ਲਾਭੀ ਕਾਮਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ **ਹਾਨਭਾਗਿਯੋ** ਸਮਾਧਿ। ਤਦਨੁਧਮ੍ਮਤਾ ਸਤਿ ਸਨ੍ਤਿਟ੍ਠਤਿ **ਠਿਤਿਭਾਗਿਯੋ** ਸਮਾਧਿ। ਵਿਤਕ੍ਕਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ **ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯੋ** ਸਮਾਧਿ। ਨਿਬ੍ਬਿਦਾਸਹਗਤਾ ਸਞ੍ਞਾਮਨਸਿਕਾਰਾ ਸਮੁਦਾਚਰਨ੍ਤਿ ਵਿਰਾਗੂਪਸਞ੍ਹਿਤੋ **ਨਿਬ੍ਬੇਧਭਾਗਿਯੋ** ਸਮਾਧੀਤਿ ਇਮਿਨਾ ਨਯੇਨ ਸਬ੍ਬਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਤ੍ਥੋ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ। ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਪਨਸ੍ਸ ਵਿਨਿਚ੍ਛਯਕਥਾ ਕਥਿਤਾਵ।

ਇਮਸ੍ਮਿਮ੍ਪਿ ਵਾਰੇ ਅਭਿਞ੍ਞਾਦੀਨਿ ਏਕਕਸਦਿਸਾਨੇਵ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਦੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਪਦੇ ਫਲੰ।

ਚਤ੍ਤਾਰੋਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਪਞ੍ਚਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੫. (ਖ) ਪੀਤਿਫਰਣਤਾਦੀਸੁ ਪੀਤਿੰ ਫਰਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦ੍ਵੀਸੁ ਝਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾ **ਪੀਤਿਫਰਣਤਾ** ਨਾਮ। ਸੁਖੰ ਫਰਮਾਨੰ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਤੀਸੁ ਝਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾ **ਸੁਖਫਰਣਤਾ** ਨਾਮ। ਪਰੇਸੰ ਚੇਤੋ ਫਰਮਾਨਾ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਚੇਤੋਪਰਿਯਪਞ੍ਞਾ **ਚੇਤੋਫਰਣਤਾ** ਨਾਮ। ਆਲੋਕਫਰਣੇ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁਪਞ੍ਞਾ **ਆਲੋਕਫਰਣਤਾ** ਨਾਮ। ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੰ **ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨਿਮਿਤ੍ਤੰ** ਨਾਮ। ਵੁਤ੍ਤਮ੍ਪਿ ਚੇਤੰ ''ਦ੍ਵੀਸੁ ਝਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾ ਪੀਤਿਫਰਣਤਾ, ਤੀਸੁ ਝਾਨੇਸੁ ਪਞ੍ਞਾ ਸੁਖਫਰਣਤਾ। ਪਰਚਿਤ੍ਤੇ ਪਞ੍ਞਾ ਚੇਤੋਫਰਣਤਾ, ਦਿਬ੍ਬਚਕ੍ਖੁ ਆਲੋਕਫਰਣਤਾ। ਤਮ੍ਹਾ ਤਮ੍ਹਾ ਸਮਾਧਿਮ੍ਹਾ ਵੁਟ੍ਠਿਤਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੰ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨਿਮਿਤ੍ਤ''ਨ੍ਤਿ (ਵਿਭ॰ ੮੦੪)।

ਤਤ੍ਥ ਪੀਤਿਫਰਣਤਾ ਸੁਖਫਰਣਤਾ ਦ੍ਵੇ ਪਾਦਾ ਵਿਯ। ਚੇਤੋਫਰਣਤਾ ਆਲੋਕਫਰਣਤਾ ਦ੍ਵੇ ਹਤ੍ਥਾ ਵਿਯ। ਅਭਿਞ੍ਞਾਪਾਦਕਜ੍ਝਾਨੰ ਮਜ੍ਝਿਮਕਾਯੋ ਵਿਯ । ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਨਿਮਿਤ੍ਤੰ ਸੀਸੰ ਵਿਯ। ਇਤਿ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਤ੍ਥੇਰੋ ਪਞ੍ਚਙ੍ਗਿਕੰ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧਿੰ ਅਙ੍ਗਪਚ੍ਚਙ੍ਗਸਮ੍ਪਨ੍ਨੰ ਪੁਰਿਸੰ ਕਤ੍ਵਾ ਦਸ੍ਸੇਸਿ।

(ਜ) **ਅਯੰ ਸਮਾਧਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖੋ ਚੇ** ਵਾਤਿਆਦੀਸੁ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਸਮਾਧਿ ਅਧਿਪ੍ਪੇਤੋ। ਸੋ ਹਿ ਅਪ੍ਪਿਤਪ੍ਪਿਤਕ੍ਖਣੇ ਸੁਖਤ੍ਤਾ **ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖੋ।** ਪੁਰਿਮੋ ਪੁਰਿਮੋ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਪਚ੍ਛਿਮਸ੍ਸ ਸਮਾਧਿਸੁਖਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯਤ੍ਤਾ ਆਯਤਿੰ **ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ।**

ਕਿਲੇਸੇਹਿ ਆਰਕਤ੍ਤਾ **ਅਰਿਯੋ।** ਕਾਮਾਮਿਸਵਟ੍ਟਾਮਿਸਲੋਕਾਮਿਸਾਨਂ ਅਭਾਵਾ **ਨਿਰਾਮਿਸੋ।** ਬੁਦ੍ਧਾਦੀਹਿ ਮਹਾਪੁਰਿਸੇਹਿ ਸੇਵਿਤਤ੍ਤਾ **ਅਕਾਪੁਰਿਸਸੇਵਿਤੋ।** ਅਙ੍ਗਸਨ੍ਤਤਾਯ ਆਰਮ੍ਮਣਸਨ੍ਤਤਾਯ ਸਬ੍ਬਕਿਲੇਸਦਰਥਸਨ੍ਤਤਾਯ ਚ **ਸਨ੍ਤੋ।** ਅਤਪ੍ਪਨੀਯਟ੍ਠੇਨ **ਪਣੀਤੋ।** ਕਿਲੇਸਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਯਾ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਕਿਲੇਸਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਿਭਾਵਂ ਵਾ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ **ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਲਦ੍ਧੋ।** ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਂ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧੀਤਿ ਹਿ ਇਦਂ ਅਤ੍ਥਤੋ ਏਕਂ। ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਕਿਲੇਸੇਨ ਵਾ ਅਰਹਤਾ ਲਦ੍ਧਤ੍ਤਾ ਪਟਿਪ੍ਪਸ੍ਸਦ੍ਧਲਦ੍ਧੋ। ਏਕੋਦਿਭਾਵੇਨ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ ਏਕੋਦਿਭਾਵਮੇਵ ਵਾ ਅਧਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਏਕੋਦਿਭਾਵਾਧਿਗਤੋ।** ਅਪ੍ਪਗੁਣਸਾਸਵਸਮਾਧਿ ਵਿਯ ਸਸਙ੍ਖਾਰੇਨ ਸਪ੍ਪਯੋਗੇਨ ਚਿਤ੍ਤੇਨ ਪਚ੍ਚਨੀਕਧਮ੍ਮੇ ਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹ ਕਿਲੇਸੇ ਵਾਰੇਤ੍ਵਾ ਅਨਧਿਗਤਤ੍ਤਾ **ਨਸਸਙ੍ਖਾਰਨਿਗ੍ਗਯ੍ਹਵਾਰਿਤਗਤੋ।** ਤਞ੍ਚ ਸਮਾਧਿਂ ਸਮਾਪਜ੍ਜਨ੍ਤੋ ਤਤੋ ਵਾ ਵੁਟ੍ਠਹਨ੍ਤੋ ਸਤਿਵੇਪੁਲ੍ਲਪਤ੍ਤਤ੍ਤਾ। **ਸਤੋਵ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ ਸਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਤਿ।** ਯਥਾਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਕਾਲਵਸੇਨ ਵਾ ਸਤੋ ਸਮਾਪਜ੍ਜਤਿ ਸਤੋ ਵੁਟ੍ਠਹਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਯਦੇਤ੍ਥ ''ਅਯਂ ਸਮਾਧਿ ਪਚ੍ਚੁਪ੍ਪਨ੍ਨਸੁਖੋ ਚੇਵ ਆਯਤਿਞ੍ਚ ਸੁਖਵਿਪਾਕੋ''ਤਿ ਏਵਂ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਮਾਨਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਤ੍ਤਂਯੇਵ ਅਪਰਪ੍ਪਚ੍ਚਯਂ ਞਾਣਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਤਂ ਏਕਮਙ੍ਗਂ। ਏਸ ਨਯੋ ਸੇਸੇਸੁਪਿ। ਏਵਮਿਮੇਹਿ ਪਞ੍ਚਹਿ ਪਚ੍ਚਵੇਕ੍ਖਣਞਾਣੇਹਿ ਅਯਂ ਸਮਾਧਿ ''ਪਞ੍ਚਞਾਣਿਕੋ ਸਮ੍ਮਾਸਮਾਧੀ''ਤਿ ਵੁਤ੍ਤੋ।

ਇਮਸ੍ਮਿਂ ਵਾਰੇ ਵਿਸੇਸਭਾਗਿਯਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਸਚ੍ਛਿਕਾਤਬ੍ਬਪਦੇ ਫਲਂ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਛਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੬. ਛਕ੍ਕੇਸੁ ਸਬ੍ਬਂ ਉਤ੍ਤਾਨਤ੍ਥਮੇਵ। ਦੁਪ੍ਪਟਿਵਿਜ੍ਝਪਦੇ ਪਨੇਤ੍ਥ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਂ।

ਸਤ੍ਤਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੭. (ਞ) **ਸਮ੍ਮਪ੍ਪਞ੍ਞਾਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤੀ**ਤਿ ਹੇਤੁਨਾ ਨਯੇਨ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇਨ ਸੁਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਕਾਮਾ**ਤਿ ਵਤ੍ਥੁਕਾਮਾ ਚ ਕਿਲੇਸਕਾਮਾ ਚ, ਦ੍ਵੇਪਿ ਸਪਰਿਲ਼ਾਹਟ੍ਠੇਨ ਅਙ੍ਗਾਰਕਾਸੁ ਵਿਯ ਸੁਦਿਟ੍ਠਾ ਹੋਨ੍ਤਿ। **ਵਿਵੇਕਨਿਨ੍ਨ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਬ੍ਬਾਨਨਿਨ੍ਨਂ। **ਪੋਣਂ ਪਬ੍ਭਾਰ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਨ੍ਨਸ੍ਸੇਤਂ ਵੇਵਚਨਂ। **ਬ੍ਯਨ੍ਤੀਭੂਤ**ਨ੍ਤਿ ਨਿਯਤਿਭੂਤਂ। ਨਿਤ੍ਤਣ੍ਹਨ੍ਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਕੁਤੋ? ਸਬ੍ਬਸੋ ਆਸਵਟ੍ਠਾਨੀਯੇਹਿ ਧਮ੍ਮੇਹਿ ਤੇਭੂਮਕਧਮ੍ਮੇਹੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। ਇਧ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਅਟ੍ਠਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੮. (ਕ) **ਆਦਿਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਿਕਾਯ ਪਞ੍ਞਾਯਾ**ਤਿ ਸਿਕ੍ਖਤ੍ਤਯਸਙ੍ਗਹਸ੍ਸ ਮਗ੍ਗਬ੍ਰਹ੍ਮਚਰਿਯਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤਾਯ ਪੁਬ੍ਬਭਾਗੇ ਤਰੁਣਸਮਥਵਿਪਸ੍ਸਨਾਪਞ੍ਞਾਯ । ਅਟ੍ਠਙ੍ਗਿਕਸ੍ਸ ਵਾ ਮਗ੍ਗਸ੍ਸ ਆਦਿਭੂਤਾਯ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪਞ੍ਞਾਯ। **ਤਿਬ੍ਬ**ਨ੍ਤਿ ਬਲਵਂ। **ਹਿਰੋਤ੍ਤਪ੍ਪ**ਨ੍ਤਿ ਹਿਰੀ ਚ ਓਤ੍ਤਪ੍ਪਞ੍ਚ। **ਪੇਮ**ਨ੍ਤਿ ਗੇਹਸ੍ਸਿਤਪੇਮਂ। **ਗਾਰਵੋ**ਤਿ ਗਰੁਚਿਤ੍ਤਭਾਵੋ। ਗਰੁਭਾਵਨੀਯਞ੍ਹਿ ਉਪਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਰਤੋ ਕਿਲੇਸਾ ਨੁਪ੍ਪਜ੍ਜਨ੍ਤਿ ਓਵਾਦਾਨੁਸਾਸਨਿਂ ਲਭਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਤਂ ਨਿਸ੍ਸਾਯ ਵਿਹਾਰੋ ਪਞ੍ਞਾਪਟਿਲਾਭਸ੍ਸ ਪਚ੍ਚਯੋ ਹੋਤਿ।

(ਛ) ਅਕ੍ਖਣੇਸੁ ਯਸ੍ਮਾ ਪੇਤਾ ਅਸੁਰਾਨਂ ਆਵਾਹਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਵਿਵਾਹਨਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ, ਤਸ੍ਮਾ ਪੇਤ੍ਤਿਵਿਸਯੇਨੇਵ ਅਸੁਰਕਾਯੋ ਗਹਿਤੋਤਿ ਵੇਦਿਤਬ੍ਬੋ।

(ਜ) **ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਅਧਿਗਮਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ, ਧੁਤਙ੍ਗਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋਤਿ ਚਤ੍ਤਾਰੋ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਾ। ਤਤ੍ਥ ਪਚ੍ਚਯਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਬਹੁਂ ਦੇਨ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਂ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਅਪ੍ਪਂ ਦੇਨ੍ਤੇ ਅਪ੍ਪਤਰਂ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਵਾ ਗਣ੍ਹਾਤਿ, ਨ ਅਨਵਸੇਸਗਾਹੀ ਹੋਤਿ। ਅਧਿਗਮਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਮਜ੍ਝਨ੍ਤਿਕਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ ਅਤ੍ਤਨੋ ਅਧਿਗਮਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ। ਪਰਿਯਤ੍ਤਿਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਤੇਪਿਟਕੋਪਿ ਸਮਾਨੋ ਨ ਬਹੁਸ੍ਸੁਤਭਾਵਂ ਜਾਨਾਪੇਤੁਕਾਮੋ ਹੋਤਿ ਸਾਕੇਤਤਿਸ੍ਸਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਧੁਤਙ੍ਗਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛੋ ਧੁਤਙ੍ਗਪਰਿਹਰਣਭਾਵਂ ਅਞ੍ਞੇਸਂ ਜਾਨਿਤੁਂ ਨ ਦੇਤਿ ਦ੍ਵੇਭਾਤਿਕਤ੍ਥੇਰੇਸੁ ਜੇਟ੍ਠਕਤ੍ਥੇਰੋ ਵਿਯ। ਵਤ੍ਥੁ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਕਥਿਤਂ। **ਅਯਂ**

ਧਮ੍ਮੋਤਿ ਏਵੰ ਸਨ੍ਤੁਗੁਣਨਿਗੂਹਨੇਨ ਚ ਪਚ੍ਚਯਪਟਿਗ੍ਗਹਣੇ ਮਤ੍ਤਞ੍ਞੁਤਾਯ ਚ ਅਪ੍ਪਿਚ੍ਛਸ੍ਸ ਪੁਗ੍ਗਲਸ੍ਸ ਅਯਂ ਨਵਲੋਕੁਤ੍ਤਰਧਮ੍ਮੋ ਸਮ੍ਪਜ੍ਜਤਿ, ਨੋ ਮਹਿਚ੍ਛਸ੍ਸ। ਏਵੰ ਸਬ੍ਬਤ੍ਥ ਯੋਜੇਤਬ੍ਬਂ।

ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸਾਤਿ ਚਤੂਸੁ ਪਚ੍ਚਯੇਸੁ ਤੀਹਿ ਸਨ੍ਤੋਸੇਹਿ ਸਨ੍ਤੁਟ੍ਠਸ੍ਸ। **ਪਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਚਿਤ੍ਤਉਪਧਿਵਿਵੇਕੇਹਿ ਵਿਵਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। ਤਤ੍ਥ **ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਂ ਵਿਨੋਦੇਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠਆਰਮ੍ਭਵਤ੍ਥੁਵਸੇਨ ਏਕੀਭਾਵੋ। ਏਕੀਭਾਵਮਤ੍ਤੇਨ ਪਨ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤੀਤਿ ਕਸਿਣਪਰਿਕਮ੍ਮਂ ਕਤ੍ਵਾ ਅਟ੍ਠ ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ ਨਿਬ੍ਬਤ੍ਤੇਤਿ, ਅਯਂ **ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਸਮਾਪਤ੍ਤਿਮਤ੍ਤੇਨੇਵ ਕਮ੍ਮਂ ਨ ਨਿਪ੍ਫਜ੍ਜਤੀਤਿ ਝਾਨਂ ਪਾਦਕਂ ਕਤ੍ਵਾ ਸਙ੍ਖਾਰੇ ਸਮ੍ਮਸਿਤ੍ਵਾ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਰਹਤ੍ਤਂ ਪਾਪੁਣਾਤਿ, ਅਯਂ **ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ** ਨਾਮ। ਤੇਨਾਹ ਭਗਵਾ – ''ਕਾਯਵਿਵੇਕੋ ਚ ਵਿਵੇਕਟ੍ਠਕਾਯਾਨਂ ਨੇਕ੍ਖਮ੍ਮਾਭਿਰਤਾਨਂ। ਚਿਤ੍ਤਵਿਵੇਕੋ ਚ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਾਨਂ ਪਰਮਵੋਦਾਨਪ੍ਪਤ੍ਤਾਨਂ। ਉਪਧਿਵਿਵੇਕੋ ਚ ਨਿਰੁਪਧੀਨਂ ਪੁਗ੍ਗਲਾਨਂ ਵਿਸਙ੍ਖਾਰਗਤਾਨ''ਨ੍ਤਿ (ਮਹਾਨਿ॰ ੪੯)।

ਸਙ੍ਗਣਿਕਾਰਾਮਸ੍ਸਾਤਿ ਗਣਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਚੇਵ ਕਿਲੇਸਸਙ੍ਗਣਿਕਾਯ ਚ ਰਤਸ੍ਸ। **ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਕਾਯਿਕਚੇਤਸਿਕਵੀਰਿਯਵਸੇਨ ਆਰਦ੍ਧਵੀਰਿਯਸ੍ਸ। **ਉਪਟ੍ਠਿਤਸਤਿਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਚਤੁਸਤਿਪਟ੍ਠਾਨਵਸੇਨ ਉਪਟ੍ਠਿਤਸਤਿਸ੍ਸ। **ਸਮਾਹਿਤਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਏਕਗ੍ਗਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ। **ਪਞ੍ਞਵਤੋ**ਤਿ ਕਮ੍ਮਸ੍ਸਕਤਪਞ੍ਞਾਯ ਪਞ੍ਞਵਤੋ। **ਨਿਪ੍ਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸਾ**ਤਿ ਵਿਗਤਮਾਨਤਣ੍ਹਾਦਿਟ੍ਠਿਪਪਞ੍ਚਸ੍ਸ।

ਇਧ ਭਾਵੇਤਬ੍ਬਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਨਵਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੫੯. (ਖ) **ਸੀਲਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਂ ਪਾਪੇਤੁਂ ਸਮਤ੍ਥਂ ਚਤੁਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਸੀਲਂ। **ਪਾਰਿਸੁਦ੍ਧਿਪਧਾਨਿਯਙ੍ਗ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਸੁਦ੍ਧਭਾਵਸ੍ਸ ਪਧਾਨਙ੍ਗਂ। **ਚਿਤ੍ਤਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਪਦਟ੍ਠਾਨਭੂਤਾ ਅਟ੍ਠ ਪਗੁਣਸਮਾਪਤ੍ਤਿਯੋ। **ਦਿਟ੍ਠਿਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਸਪਚ੍ਚਯਨਾਮਰੂਪਦਸ੍ਸਨਂ। **ਕਙ੍ਖਾਵਿਤਰਣਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਪਚ੍ਚਯਾਕਾਰਞਾਣਂ। ਅਦ੍ਧਤ੍ਤਯੇਪਿ ਹਿ ਪਚ੍ਚਯਵਸੇਨੇਵ ਧਮ੍ਮਾ ਪਵਤ੍ਤਨ੍ਤੀਤਿ ਪਸ੍ਸਤੋ ਕਙ੍ਖਂ ਵਿਤਰਤਿ। **ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਓਭਾਸਾਦਯੋ ਨ ਮਗ੍ਗੋ, ਵੀਥਿਪ੍ਪਟਿਪਨ੍ਨਂ ਉਦਯਬ੍ਬਯਞਾਣਂ ਮਗ੍ਗੋਤਿ ਏਵਂ ਮਗ੍ਗਾਮਗ੍ਗੇ ਞਾਣਂ। **ਪਟਿਪਦਾਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਰਥਵਿਨੀਤੇ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ ਕਥਿਤਾ, ਇਧ ਤਰੁਣਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। **ਞਾਣਦਸ੍ਸਨਵਿਸੁਦ੍ਧੀ**ਤਿ ਰਥਵਿਨੀਤੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ, ਇਧ ਵੁਟ੍ਠਾਨਗਾਮਿਨਿਵਿਪਸ੍ਸਨਾ। ਏਤਾ ਪਨ ਸਤ੍ਤਪਿ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਯੋ ਵਿਤ੍ਥਾਰੇਨ ਵਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੇ ਕਥਿਤਾ। **ਪਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਪਞ੍ਞਾ। **ਵਿਮੁਤ੍ਤਿਪਿ** ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਵਿਮੁਤ੍ਤਿਯੇਵ।

(ਛ) **ਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਫਸ੍ਸਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖਾਦਿਧਾਤੁਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤੀਤਿ ਅਤ੍ਥੋ। **ਫਸ੍ਸਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ । **ਵੇਦਨਾਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਚਕ੍ਖੁਸਮ੍ਫਸ੍ਸਜਾਦਿਵੇਦਨਾਨਾਨਤ੍ਤਂ। **ਸਞ੍ਞਾਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚਾ**ਤਿ ਕਾਮਸਞ੍ਞਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ। **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਕਾਮਸਙ੍ਕਪ੍ਪਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ। **ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਨਤ੍ਤਂ ਪਟਿਚ੍ਚ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ ਛਨ੍ਦਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਸਙ੍ਕਪ੍ਪਨਾਨਤ੍ਤਤਾਯ ਰੂਪੇ ਛਨ੍ਦੋ ਸਦ੍ਦੇ ਛਨ੍ਦੋਤਿ ਏਵਂ ਛਨ੍ਦਨਾਨਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਪਰਿਲ਼ਾਹਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਛਨ੍ਦਨਾਨਤ੍ਤਤਾਯ ਰੂਪਪਰਿਲ਼ਾਹੋ ਸਦ੍ਦਪਰਿਲ਼ਾਹੋਤਿ ਏਵਂ ਪਰਿਲ਼ਾਹਨਾਨਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਪਰਿਯੇਸਨਾਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਲ਼ਾਹਨਾਨਤ੍ਤਤਾਯ ਰੂਪਪਰਿਯੇਸਨਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ। **ਲਾਭਨਾਨਤ੍ਤ**ਨ੍ਤਿ ਪਰਿਯੇਸਨਾਨਾਨਤ੍ਤਤਾਯ ਰੂਪਪਟਿਲਾਭਾਦਿਨਾਨਤ੍ਤਂ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਤਿ।

(ਜ) ਸਞ੍ਞਾਸੁ **ਮਰਣਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਮਰਣਾਨੁਪਸ੍ਸਨਾਞਾਣੇ ਸਞ੍ਞਾ। **ਆਹਾਰੇਪਟਿਕੂਲਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਆਹਾਰਂ ਪਰਿਗ੍ਗਣ੍ਹਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ। **ਸਬ੍ਬਲੋਕੇਅਨਭਿਰਤਿਸਞ੍ਞਾ**ਤਿ ਸਬ੍ਬਸ੍ਮਿਂ ਵਟ੍ਟੇ ਉਕ੍ਕਣ੍ਠਨ੍ਤਸ੍ਸ ਉਪ੍ਪਨ੍ਨਸਞ੍ਞਾ। ਸੇਸਾ ਹੇਟ੍ਠਾ ਕਥਿਤਾ ਏਵ। ਇਧ ਬਹੁਕਾਰਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਦਸਧਮ੍ਮਵਣ੍ਣਨਾ

੩੬੦. (ਝ) **ਨਿਜ੍ਜਰਵਤ੍ਥੂਨੀ**ਤਿ ਨਿਜ੍ਜਰਕਾਰਣਾਨਿ। **ਮਿਚ੍ਛਾਦਿਟ੍ਠਿ ਨਿਜ੍ਜਿਣ੍ਣਾ ਹੋਤੀ**ਤਿ ਅਯਂ ਹੇਟ੍ਠਾ ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯਪਿ ਨਿਜ੍ਜਿਣ੍ਣਾ ਏਵ ਪਹੀਨਾ। ਕਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਗਹਿਤਾਤਿ ਅਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਤ੍ਤਾ। ਵਿਪਸ੍ਸਨਾਯ ਹਿ ਕਿਞ੍ਚਾਪਿ ਜਿਣ੍ਣਾ, ਨ ਪਨ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਨਾ, ਮਗ੍ਗੋ ਪਨ ਉਪ੍ਪਜ੍ਜਿਤ੍ਵਾ ਤਂ ਸਮੁਚ੍ਛਿਨ੍ਦਤਿ, ਨ ਪੁਨ ਵੁਟ੍ਠਾਤੁਂ ਦੇਤਿ। ਤਸ੍ਮਾ ਪੁਨ ਗਹਿਤਾ। ਏਵਂ ਸਬ੍ਬਪਦੇਸੁ ਨਯੋ ਨੇਤਬ੍ਬੋ।

ਏਤ੍ਥ ਚ ਸਮ੍ਮਾਦਿਟ੍ਠਿਪਚ੍ਚਯਾ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਧਮ੍ਮਾ ਭਾਵਨਾਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਕਤਮੇ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ? ਸੋਤਾਪਤ੍ਤਿਮਗ੍ਗਕ੍ਖਣੇ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਪਗ੍ਗਹਟ੍ਠੇਨ ਵੀਰਿਯਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਅਨੁਸ੍ਸਰਣਟ੍ਠੇਨ ਸਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਅਵਿਕ੍ਖੇਪਟ੍ਠੇਨ ਸਮਾਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਦਸ੍ਸਨਟ੍ਠੇਨ ਪਞ੍ਞਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ, ਵਿਜਾਨਨਟ੍ਠੇਨ ਮਨਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਅਭਿਨਨ੍ਦਨਟ੍ਠੇਨ ਸੋਮਨਸ੍ਸਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਪਵਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਅਧਿਪਤੇਯ੍ਯਟ੍ਠੇਨ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤਿ...ਪੇ॰... ਅਰਹਤ੍ਤਫਲਕ੍ਖਣੇ ਅਧਿਮੋਕ੍ਖਟ੍ਠੇਨ ਸਦ੍ਧਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ, ਪਵਤ੍ਤਸਨ੍ਤਤਿਅਧਿਪਤੇਯ੍ਯਟ੍ਠੇਨ ਜੀਵਿਤਿਨ੍ਦ੍ਰਿਯਂ ਪਰਿਪੂਰੇਤੀਤਿ ਏਵਂ ਚਤੂਸੁ ਮਗ੍ਗੇਸੁ ਚਤੂਸੁ ਫਲੇਸੁ ਅਟ੍ਠ ਅਟ੍ਠ ਹੁਤ੍ਵਾ ਚਤੁਸਟ੍ਠਿ ਧਮ੍ਮਾ ਪਾਰਿਪੂਰਿਂ ਗਚ੍ਛਨ੍ਤਿ। ਇਧ ਅਭਿਞ੍ਞੇਯ੍ਯਪਦੇ ਮਗ੍ਗੋ ਕਥਿਤੋ। ਸੇਸਂ ਪੁਰਿਮਸਦਿਸਮੇਵ।

ਇਧ ਠਤ੍ਵਾ ਪਞ੍ਹਾ ਸਮੋਧਾਨੇਤਬ੍ਬਾ। ਦਸਕੇ ਸਤਂ ਪਞ੍ਹਾ ਕਥਿਤਾ। ਏਕਕੇ ਚ ਨਵਕੇ ਚ ਸਤਂ , ਦੁਕੇ ਚ ਅਟ੍ਠਕੇ ਚ ਸਤਂ, ਤਿਕੇ ਚ ਸਤ੍ਤਕੇ ਚ ਸਤਂ, ਚਤੁਕ੍ਕੇ ਚ ਛਕ੍ਕੇ ਚ ਸਤਂ, ਪਞ੍ਚਕੇ ਪਞ੍ਞਾਸਾਤਿ ਅਡ੍ਢਛਟ੍ਠਾਨਿ ਪਞ੍ਹਸਤਾਨਿ ਕਥਿਤਾਨਿ ਹੋਨ੍ਤਿ।

''ਇਦਮਵੋਚ ਆਯਸ੍ਮਾ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤੋ, ਅਤ੍ਤਮਨਾ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਆਯਸ੍ਮਤੋ ਸਾਰਿਪੁਤ੍ਤਸ੍ਸ ਭਾਸਿਤਂ ਅਭਿਨਨ੍ਦੁ''ਨ੍ਤਿ ਸਾਧੁ, ਸਾਧੂਤਿ ਅਭਿਨਨ੍ਦਨ੍ਤਾ ਸਿਰਸਾ ਸਮ੍ਪਟਿਚ੍ਛਿਂਸੁ। ਤਾਯ ਚ ਪਨ ਅਤ੍ਤਮਨਤਾਯ ਇਮਮੇਵ ਸੁਤ੍ਤਂ ਆਵਜ੍ਜਮਾਨਾ ਪਞ੍ਚਸਤਾਪਿ ਤੇ ਭਿਕ੍ਖੂ ਸਹ ਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਹਿ ਅਗ੍ਗਫਲੇ ਅਰਹਤ੍ਤੇ ਪਤਿਟ੍ਠਹਿਂਸੂਤਿ।

ਸੁਮਙ੍ਗਲਵਿਲਾਸਿਨਿਯਾ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾਯ

ਦਸੁਤ੍ਤਰਸੁਤ੍ਤਵਣ੍ਣਨਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ ਚ ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗਸ੍ਸ ਵਣ੍ਣਨਾਤਿ।

ਪਾਥਿਕਵਗ੍ਗਟ੍ਠਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।

ਨਿਗਮਨਕਥਾ

ਏਤ੍ਤਾਵਤਾ ਚ –

ਆਯਾਚਿਤੋ **ਸੁਮਙ੍ਗਲ, ਪਰਿਵੇਣ**ਨਿਵਾਸਿਨਾ ਥਿਰਗੁਣੇਨ।
ਦਾਠਾਨਾਗਸਙ੍ਘਤ੍ਥੇਰੇਨ, ਥੇਰਵਂਸਨ੍ਵਯੇਨ॥

ਦੀਘਾਗਮਵਰਸ੍ਸ ਦਸਬਲ, ਗੁਣਗਣਪਰਿਦੀਪਨਸ੍ਸ ਅਟ੍ਠਕਥਂ।
ਯਂ ਆਰਭਿਂ **ਸੁਮਙ੍ਗਲ,** ਵਿ**ਲਾਸਿਨਿਂ** ਨਾਮ ਨਾਮੇਨ॥

ਸਾ ਹਿ ਮਹਾਟ੍ਠਕਥਾਯ, ਸਾਰਮਾਦਾਯ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।
ਏਸਾ ਏਕਾਸੀਤਿਪਮਾਣਾਯ, ਪਾਲ਼ਿਯਾ ਭਾਣਵਾਰੇਹਿ॥

ਏਕੂਨਸਟ੍ਠਿਮਤ੍ਤੋ, **੧ਿਸੁਦ੍ਧਿਮਗ੍ਗੋਪਿ** ਭਾਣ੧ਾਰੇਹਿ।
ਅਤ੍ਥਪ੍ਪਕਾਸਨਤ੍ਥਾਯ, ਆਗਮਾਨਂ ਕਤੋ ਯਸ੍ਮਾ॥

ਤਸ੍ਮਾ ਤੇਨ ਸਹਾ’ਯਂ, ਅਟ੍ਠਕਥਾ ਭਾਣ੧ਾਰਗਣਨਾਯ।
ਸੁਪਰਿਮਿਤਪਰਿਚ੍ਛਿਨ੍ਨਂ, ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਸਤਂ ਹੋਤਿ॥

ਸਬ੍ਬਂ ਚਤ੍ਤਾਲੀਸਾਧਿਕਸਤ, ਪਰਿਮਾਣਂ ਭਾਣ੧ਾਰਤੋ ਏ੧ਂ।
ਸਮਯਂ ਪਕਾਸਯਨ੍ਤਿਂ, ਮਹਾ੧ਿਹਾਰੇ ਨਿ੧ਾਸਿਨਂ॥

ਮੂਲਕਟ੍ਠਕਥਾਸਾਰ, ਮਾਦਾਯ ਮਯਾ ਇਮਂ ਕਰੋਨ੍ਤੇਨ।
ਯਂ ਪੁਞ੍ਞਮੁਪਚਿਤਂ ਤੇਨ, ਹੋਤੁ ਸਬ੍ਬੋ ਸੁਖੀ ਲੋਕੋਤਿ॥

ਪਰਮ੧ਿਸੁਦ੍ਧਸਦ੍ਧਾਬੁਦ੍ਧਿ੧ੀਰਿਯਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇਨ ਸੀਲਾਚਾਰਜ੍ਜ੧ਮਦ੍ਦ੧ਾਦਿਗੁਣਸਮੁਦਯਸਮੁਦਿਤੇਨ ਸਕਸਮਯਸਮਯਨ੍ਤਰਗਹਨਜ੍ਝੋਗਾਹਣਸਮਤ੍ਥੇਨ ਪਞ੍ਞਾ੧ੇਯ੍ਯਤ੍ਤਿਯਸਮਨ੍ਨਾਗਤੇਨ ਤਿਪਿਟਕਪਰਿਯਤ੍ਤਿਪ੍ਪਭੇਦੇ ਸਾਟ੍ਠਕਥੇ ਸਤ੍ਥੁਸਾਸਨੇ ਅਪ੍ਪਟਿਹਤਞਾਣਪ੍ਪਭਾ੧ੇਨ ਮਹਾ੧ੇਯ੍ਯਾਕਰਣੇਨ ਕਰਣਸਮ੍ਪਤ੍ਤਿਜਨਿਤਸੁਖ੧ਿਨਿਗ੍ਗਤਮਧੁਰੋਦਾਰ੧ਚਨਲਾ੧ਣ੍ਣਯੁਤ੍ਤੇਨ ਯੁਤ੍ਤਮੁਤ੍ਤ੧ਾਦਿਨਾ ੧ਾਦੀ੧ਰੇਨ ਮਹਾਕ੧ਿਨਾ ਪਭਿਨ੍ਨਪਟਿਸਮ੍ਭਿਦਾਪਰਿ੧ਾਰੇ ਛਲਭਿਞ੍ਞਾਦਿਪ੍ਪਭੇਦਗੁਣਪਟਿਮਣ੍ਡਿਤੇ ਉਤ੍ਤਰਿਮਨੁਸ੍ਸਧਮ੍ਮੇ ਸੁਪ੍ਪਤਿਟ੍ਠਿਤਬੁਦ੍ਧੀਨਂ ਥੇਰ੧ਂਸਪ੍ਪਦੀਪਾਨਂ ਥੇਰਾਨਂ ਮਹਾ੧ਿਹਾਰ੧ਾਸੀਨਂ ੧ਂਸਾਲਙ੍ਕਾਰਭੂਤੇਨ ੧ਿਪੁਲ੧ਿਸੁਦ੍ਧਬੁਦ੍ਧਿਨਾ **ਬੁਦ੍ਧਘੋਸੋ**ਤਿ ਗਰੂਹਿ ਗਹਿਤਨਾਮਧੇਯ੍ਯੇਨ ਥੇਰੇਨ ਕਤਾ ਅਯਂ **ਸੁਮਙ੍ਗਲ੧ਿਲਾਸਿਨੀ** ਨਾਮ ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾ –

ਤਾ੧ ਤਿਟ੍ਠਤੁ ਲੋਕਸ੍ਮਿਂ, ਲੋਕਨਿਤ੍ਥਰਣੇਸਿਨਂ।
ਦਸ੍ਸੇਨ੍ਤੀ ਕੁਲਪੁਤ੍ਤਾਨਂ, ਨਯਂ ਦਿਟ੍ਠਿ੧ਿਸੁਦ੍ਧਿਯਾ॥

ਯਾ੧ ਬੁਦ੍ਧੋਤਿ ਨਾਮਮ੍ਪਿ, ਸੁਦ੍ਧਚਿਤ੍ਤਸ੍ਸ ਤਾਦਿਨੋ।
ਲੋਕਮ੍ਹਿ ਲੋਕਜੇਟ੍ਠਸ੍ਸ, ਪ੧ਤ੍ਤਤਿ ਮਹੇਸਿਨੋਤਿ॥

ਸੁਮਙ੍ਗਲ੧ਿਲਾਸਿਨੀ ਨਾਮ

ਦੀਘਨਿਕਾਯਟ੍ਠਕਥਾ ਨਿਟ੍ਠਿਤਾ।